

Kristin Henriksen

Fakta om 18 innvandreregrupper i Norge

Rapporter

I denne serien publiseres statistiske analyser, metode- og modellbeskrivelser fra de enkelte forsknings- og statistikkområder. Også resultater av ulike enkeltundersøkelser publiseres her, oftest med utfyllende kommentarer og analyser.

Reports

This series contains statistical analyses and method and model descriptions from the various research and statistics areas. Results of various single surveys are also published here, usually with supplementary comments and analyses.

© Statistisk sentralbyrå, august 2007
Ved bruk av materiale fra denne publikasjonen, skal Statistisk sentralbyrå oppgis som kilde.

ISBN 978-82-537-7221-9 Trykt versjon
ISBN 978-82-537-7222-6 Elektronisk versjon
ISSN 0806-2056

Emnegruppe

02

Design: Enzo Finger Design
Trykk: Statistisk sentralbyrå

Standardtegn i tabeller	Symbols in tables	Symbol
Tall kan ikke forekomme	Category not applicable	.
Oppgave mangler	Data not available	..
Oppgave mangler foreløpig	Data not yet available	...
Tall kan ikke offentliggjøres	Not for publication	:
Null	Nil	-
Mindre enn 0,5 av den brukte enheten	Less than 0.5 of unit employed	0
Mindre enn 0,05 av den brukte enheten	Less than 0.05 of unit employed	0,0
Foreløpig tall	Provisional or preliminary figure	*
Brudd i den loddrette serien	Break in the homogeneity of a vertical series	—
Brudd i den vannrette serien	Break in the homogeneity of a horizontal series	
Desimalskilletegn	Decimal punctuation mark	,(,)

Sammendrag

Kristin Henriksen

Fakta om 18 innvandrergupper i Norge

Rapporter 2007/29 • Statistisk sentralbyrå 2007

Den rapporten er en samling av statistikk om 18 store innvandrergupper med ikke-vestlig bakgrunn. Den er delvis en oppdatering av rapport 2004/10 "Fakta om 10 innvandrergupper i Norge", men i tillegg er det kommet til syv nye landgrupper. Gruppene som ble beskrevet i 2004 var Pakistan, Irak, Vietnam, Somalia, Bosnia-Hercegovina, Iran, Tyrkia, Sri Lanka, Serbia og Montenegro og Chile. I denne rapporten har vi også tatt med Polen, Russland, Filippinene, India, Marokko, Afghanistan, Etiopia og Eritrea.

Innvandrerbefolkningen er så sammensatt at det sjelden har noe for seg å se på alle innvandrere som en gruppe under ett. Bakgrunnen for å lage disse beskrivelsene i forhold til enkeltland er en økt etterspørsel etter informasjon om hvordan det går med store enkeltgrupper. Landbakgrunn er en variabel som kan bidra til å forklare variasjonene i demografi og levekår som finnes innad i innvandrerbefolkningen. Innen hver landgruppe er det også for de fleste områder relevant å se på ulikheter mellom kvinner og menn, og i enkelte tilfeller mellom førstegenerasjonsinnvandrere og etterkommere. De ti landene som ble beskrevet i rapport 2004/10 var de samme landene som er med i levekårsundersøkelsen blant ikke-vestlige innvandrere, som gjennomføres i 2006/2007. De åtte landene som er kommet i tillegg, er grupper som enten har hatt sterk vekst de siste årene (som Polen, Russland), eller som av annen grunn har fått en viss oppmerksomhet.

Beskrivelsene er basert på foreliggende og publisert statistikk og dekker demografi, innvandringsgrunn, inn- og utvandring, botidssammensetning, statsborgerskap, husholdssammensetning, boforhold, ekteskapsmønstre, kontantstøttebruk, utdanningsnivå- og utdanningsdeltakelse, arbeidsledighet og arbeidsdeltakelse, inntekt og valgdeltakelse. Ikke alle grupper får en like inngående beskrivelse.

Vi opplever en økende etterspørsel også etter informasjon om det vi kaller etterkommere (personer født i Norge med to foreldre og fire besteforeldre født i utlandet). Dette er en gruppe som øker i størrelse for hvert år, de fleste er barn, men en del begynner å bli voksne. I det siste kapittelet har vi samlet noen fakta om denne gruppen. Vi beskriver gruppens sammensetning i forhold til landbakgrunn, alder og bosetningsmønster.

Kristin Henriksen har hatt ansvaret for rapporten, og for å utarbeide fakta om de ulike innvandrerguppene. En særlig takk til Lars Østby for verdifulle innspill og kommentarer. Ellers takk til ulike seksjoner ved SSB som har bidratt med data.

Prosjektstøtte: Arbeids- og inkluderingsdepartementet

Innhold

1. Innledning	24
1.1. Bakgrunn	24
1.2. Forskjeller langs mange dimensjoner	24
1.3. ..også mellom førstegenerasjon og etterkommere	24
1.4. Datakilder	24
1.5. Definisjoner og kjennemerker i statistikken	26
1.6. Statistikk er forenkling	27
2. En sammenlikning av de 18 gruppene	28
2.1. Pakistan størst	28
2.2. Flest kvinner blant filippinerne og russerne	29
2.3. I noen grupper har alle flyktningbakgrunn	29
2.4. Jo lengre botid jo bedre integrert?	30
2.5. Oslo lokker	30
2.6. Mest vanlig med høyere utdanning blant russerne	31
2.7. Deltakelsen i høyere utdanning blant førstegenerasjonsinnvandrene	32
2.8. ..er langt lavere enn blant etterkommerne	32
2.9. Bare polakkene har like høy sysselsetting som hele befolkningen	33
2.10. Høyest inntekt blant par fra India, lavest blant par fra Somalia	34
2.11. Valgdeltakelse	35
2.12. 18 vidt forskjellige grupper	35
3. Innvandrerbefolkningen med bakgrunn fra Pakistan	37
3.1. 27 700 i den pakistanske innvandrerbefolkningen i Norge	37
3.2. ...i tillegg har 2 700 har "en viss slektsmessig tilknytning" til Pakistan	37
3.3. Jevn kjønnsfordeling, ung befolkning	38
3.4. Den gruppen av ikke-vestlige innvandrere med lengst botid i Norge	38
3.5. Største gruppen etterkommere	39
3.6. Inn- og utvandring	39
3.7. Inn- og utvandring av pakistanske statsborgere	39
3.8. Innvandring fra Pakistan og utvandring til Pakistan	40
3.9. Flest barn og unge som flytter	40
3.10. Tre av fire er norske statsborgere	40
3.11. Arbeidsmigrasjon og familieinnvandring viktigste innvandringsgrunner	41
3.12. Syv av ti bodde i par	41
3.13. Store husholdninger og mange flerfamiliehusholdninger	41
3.14. Etterkommere med pakistanske foreldre utsetter giftemålet	42
3.15. Tre av fire førstegenerasjonsinnvandrere finner ektefelle i utlandet	42
3.16. Pakistanske kvinner har mange barn	43
3.17. 88 prosent av barna brukte kontantstøtte i 2004	43
3.18. To av tre med pakistansk bakgrunn i eid bolig	43
3.19. Syv av ti med pakistansk bakgrunn bor i Oslo	43
3.20. Gjennomsnittlig lavt utdanningsnivå blant pakistanere	45
3.21. Store forskjeller i utdanningsaktivitet mellom generasjonene	45
3.22. Lav sysselsetting blant pakistanere	46
3.23. Sterkt overrepresentert innen transport/kommunikasjon	47
3.24. Mange er ikke aktive på arbeidsmarkedet	48
3.25. Høyest andel selvstendig næringsdrivende fra Pakistan	48
3.26. Valgdeltakelsen blant Pakistanerne gikk opp fra 2001 til 2005	48
3.27. Personer med pakistansk bakgrunn velges inn i kommunestyrene	49
3.28. Lavere gjennomsnittsinntekt enn mange andre innvandrergupper	49
3.29. Lang botid men ikke så godt integrert	50
4. Innvandrerbefolkningen med bakgrunn fra Irak	51
4.1. Flere menn enn kvinner	51
4.2. Stor innvandring av irakere etter 1999	52
4.3. Irakerne har kommet som flyktninger	53
4.4. Fire av ti irakere har bodd i Norge i mindre enn fem år	53
4.5. Rekordmange irakere fikk norsk statsborgerskap	54

4.6.	Store barneflokker	54
4.7.	85 prosent av barna brukte kontantstøtte i 2004	54
4.8.	Mange irakiske menn har giftet seg med kvinner uten innvandrerbakgrunn.....	54
4.9.	Få eier boligen de bor i	55
4.10.	Irakere i 268 av landets kommuner	56
4.11.	Stor usikkerhet om irakeres utdanningsnivå	57
4.12.	Mange mellom 19 og 24 er i videregående	58
4.13.	Stor forskjell i arbeidsdeltakelse mellom irakiske kvinner og menn	58
4.14.	Overrepresentert i hotell- og restaurantnæringen.....	59
4.15.	Få er selvstendig næringsdrivende.....	60
4.16.	Høy arbeidsledighet	60
4.17.	Lav valgdeltakelse blant norske statsborgere med irakisk innvandrerbakgrunn	60
4.18.	Nyankomne flyktninger – mange deltar enda ikke i utdanning eller arbeid.....	61

5. Innvandrerbefolkningen med bakgrunn fra Vietnam.....62

5.1.	Den femte største innvandrerguppen.....	62
5.2.	De fleste har kommet som overføringsflyktninger	63
5.3.	De første kom etter Vietnam-krigen	64
5.4.	Fire av fem har bodd i Norge i ti år eller mer	64
5.5.	Ni av ti har norsk statsborgerskap	64
5.6.	Mange kjernefamilier	65
5.7.	2,4 barn i gjennomsnitt.....	65
5.8.	86 prosent av barna brukte kontantstøtte i 2004	65
5.9.	Ikke uvanlig å gifte seg med menn uten innvandrerbakgrunn	66
5.10.	64 prosent eier boligen de bor i	66
5.11.	Innvandrere fra Vietnam bor i Sør-Norge.....	66
5.12.	Gjennomsnittlig lavt utdanningsnivå blant vietnamesere	68
5.13.	Mer vanlig blant etterkommerne å ta høyere utdanning.....	69
5.14.	Dobbelt så høy sysselsetting på 15 år	70
5.15.	Relativt mange kvinner eier egne foretak	70
5.16.	Tre ganger så høy ledighet.....	70
5.17.	Inntekt over gjennomsnittet blant innvandrere.....	70
5.18.	Lav valgdeltakelse	71
5.19.	Godt integrert – men lav valgdeltakelse	72

6. Innvandrerbefolkningen med bakgrunn fra Somalia73

6.1.	18 000 i innvandrerbefolkningen fra Somalia.....	73
6.2.	Somaliere i Norge er unge.....	73
6.3.	Halvparten med under fem års botid.....	74
6.4.	Stor nedgang i nettoinnvandring fra Somalia	74
6.5.	Somaliere har kommet som flyktninger	76
6.6.	Flere blir norske statsborgere	76
6.7.	Svært mange aleneforeldre	76
6.8.	Flere somaliske menn enn kvinner inngår transnasjonale ekteskap	76
6.9.	Somaliske kvinner har mange barn.....	77
6.10.	Åtte av ti av barna brukte kontantstøtte i 2004.....	77
6.11.	Nesten halvparten bor i Oslo	77
6.12.	Mange med "uoppgitt" utdanningsnivå	79
6.13.	Lav deltakelse i høyere utdanning	79
6.14.	Tre av ti sysselsatt.....	80
6.15.	Sysselsettingen stiger med botid	81
6.16.	Dobbelt så vanlig å arbeide i hotell- og restaurantnæringen.....	81
6.17.	Ti ganger større sannsynlighet for å være arbeidsledig	81
6.18.	Få eier egne foretak	82
6.19.	Svært lav gjennomsnittsinntekt	82
6.20.	Relativt høy valgdeltakelse blant somaliske ungdommer.....	82
6.21.	Kort botid – ikke særlig godt integrert	83

7. Innvandrerbefolkningen med bakgrunn fra Bosnia-Hercegovina.....84

7.1.	Jevn alders- og kjønnsammensetning.....	84
7.2.	De fleste kom i 1993.....	85

7.3.	De fleste kom etter krigen startet i 1992.....	86
7.4.	Flest kommer som flyktninger.....	86
7.5.	To av tre har norsk statsborgerskap.....	86
7.6.	Mange familier med barn.....	87
7.7.	Mange par.....	87
7.8.	Mange fra Bosnia-Hercegovina finner hverandre i Norge.....	87
7.9.	2,0 barn i gjennomsnitt.....	87
7.10.	82 prosent av barna brukte kontantstøtte i 2004.....	88
7.11.	Bosnierne har spredt bosetning i Norge.....	88
7.12.	Små forskjeller i utdanningsnivå mellom kvinner og menn.....	90
7.13.	Høy utdanningsdeltakelse blant bosniere.....	91
7.14.	Relativt høy arbeidsdeltakelse blant bosnierne.....	91
7.15.	“Bare” 8 prosent arbeidsledige.....	91
7.16.	Ikke like overrepresentert som andre i hotell- og restaurantnæringen.....	92
7.17.	Få er selvstendig næringsdrivende.....	92
7.18.	Høyere gjennomsnittsinntekt enn andre ikke-vestlige.....	92
7.19.	Fire av ti bosniere med norsk statsborgerskap stemte.....	93
7.20.	Bosnierne er godt integrerte – men har lav valgdeltakelse.....	94

8. Innvandrerbefolkningen med bakgrunn fra Iran..... 95

8.1.	Flere menn enn kvinner.....	95
8.2.	Iranere har kommet som flyktninger.....	96
8.3.	To perioder med stor innvandring til Norge fra Iran.....	96
8.4.	Halvparten av iranerne har bodd i Norge i ti år eller mer.....	97
8.5.	To av tre er norske statsborgere.....	97
8.6.	Mange kjernefamilier.....	97
8.7.	Relativt få bruker kontantstøtte.....	98
8.8.	Relativt mange gifter seg med personer uten innvandrerbakgrunn.....	98
8.9.	2,0 barn i gjennomsnitt.....	99
8.10.	Halvparten eier boligen sin.....	99
8.11.	En av tre bor Oslo.....	99
8.12.	Høyt utdanningsnivå.....	100
8.13.	Høy utdanningsdeltakelse.....	101
8.14.	Halvparten sysselsatt.....	102
8.15.	Ikke like overrepresentert som andre i hotell- og restaurantnæringen.....	102
8.16.	12 prosent arbeidsledighet.....	103
8.17.	Relativt mange eier egne foretak.....	103
8.18.	Inntekt som gjennomsnittet for par fra den tredje verden.....	103
8.19.	Stor økning i valgdeltakelse blant innvandrere fra Iran.....	104
8.20.	Høy utdanningsdeltakelse men gjennomsnittlig sysselsetting.....	105

9. Innvandrerbefolkningen med bakgrunn fra Tyrkia..... 106

9.1.	14 000 i den tyrkiske innvandrerbefolkningen.....	106
9.2.	...og i tillegg har nær 2 200 andre en viss slektsmessig tilknytning til Tyrkia.....	106
9.3.	Litt flere menn enn kvinner.....	107
9.4.	Mange har kommet som arbeidsinnvandrere og senere gjennom familiegjenforening.....	107
9.5.	Stor innvandring til Norge fra Tyrkia over flere år.....	108
9.6.	Mange har bodd lenge i Norge.....	109
9.7.	Tre av fire er norske statsborgere.....	109
9.8.	Kjernefamilier, flerfamiliehusholdninger og store husholdninger.....	109
9.9.	2,6 barn i gjennomsnitt.....	110
9.10.	87 prosent av barna brukte kontantstøtte i 2004.....	110
9.11.	Tre av fire voksne lever i par.....	110
9.12.	Relativt mange bor i eid bolig.....	110
9.13.	Gifter seg med andre tyrkere.....	110
9.14.	Etterkommere med tyrkiske foreldre utsetter giftemålet.....	111
9.15.	Mange tyrkere i Oslo og Drammen.....	111
9.16.	Gjennomsnittlig lavt utdanningsnivå blant tyrkere.....	113
9.17.	...og lav deltagelse i høyere utdanning.....	114
9.18.	Langt høyere arbeidsdeltakelse blant menn enn kvinner.....	115
9.19.	Sterkt overrepresentert i hotell- og restaurantnæringen.....	116
9.20.	3,7 prosent selvstendig næringsdrivende.....	117
9.21.	Fire ganger høyere arbeidsledighet.....	117

9.22. Lav inntekt.....	117
9.23. 43 prosent med norsk statsborgerskap stemte.....	118
9.24. Tyrkerne skårer lavt på arbeid og utdanning, men etterkommerne gjør det litt bedre.....	118

10. Innvandrerbefolkningen med bakgrunn fra Serbia og Montenegro.....119

10.1. Flere menn enn kvinner.....	119
10.2. Stor innvandring til Norge i 1999.....	120
10.3. En av fire har mindre enn fem års botid.....	121
10.4. Flertallet har kommet som flyktninger.....	121
10.5. Seks av ti er norske statsborgere.....	121
10.6. Ekteskapsmønster blant innvandrere fra Serbia og Montenegro.....	122
10.7. 2,7 barn i gjennomsnitt.....	122
10.8. 85 prosent mottok kontantstøtte i 2004.....	122
10.9. Innvandrerne fra Serbia og Montenegro i 285 kommuner.....	122
10.10. Gjennomsnittlig lavt utdanningsnivå blant de fra Serbia og Montenegro.....	124
10.11. ...og relativt lav deltakelse i høyere utdanning.....	125
10.12. Halvparten sysselsatt.....	125
10.13. Ikke like overrepresentert som andre i hotell- og restaurantnæringen.....	125
10.14. 13 prosent arbeidsledighet.....	126
10.15. Få eide eget foretak.....	126
10.16. Lav inntekt.....	126
10.17. Lavest valgdeltakelse blant de fra Serbia og Montenegro.....	127
10.18. Midt på treet på integreringsskalaen.....	128

11. Innvandrerbefolkningen med bakgrunn fra Sri Lanka.....129

11.1. 12 560 personer med innvandrers-bakgrunn fra Sri Lanka.....	129
11.2. Tre av fire innvandrere fra Sri Lanka har kommet som flyktninger.....	130
11.3. Varierende grad av innvandring.....	130
11.4. Mange har bodd lenge i Norge.....	131
11.5. Et stort flertall norske statsborgere.....	131
11.6. Syv av ti eier sin egen bolig.....	131
11.7. Mange kjernefamilier.....	131
11.8. 88 prosent av barna brukte kontantstøtte i 2004.....	132
11.9. Gifter seg med andre srilankesere.....	132
11.10. 2,1 barn i gjennomsnitt.....	133
11.11. Innvandrere fra Sri Lanka i 200 kommuner.....	133
11.12. Gjennomsnittlig lavt utdanningsnivå blant de fra Sri Lanka.....	134
11.13. ...men deltakelsen i høyere utdanning er relativt god.....	135
11.14. Høy sysselsettingsgrad.....	136
11.15. ...og sysselsettingen stiger med botid.....	136
11.16. Ikke like overrepresentert som andre i hotell- og restaurantnæringen.....	136
11.17. 10 prosent arbeidsledige.....	137
11.18. Inntekt over gjennomsnittet for innvandrerbefolkningen.....	137
11.19. Høy valgdeltakelse blant innvandrere fra Sri Lanka.....	138
11.20. Godt integrert i det norske samfunnet.....	138

12. Innvandrerbefolkningen med bakgrunn fra Polen.....139

12.1. Flere menn enn kvinner.....	139
12.2. Sterk vekst i antall innvandringer fra Polen.....	140
12.3. Menn kommer som arbeidsinnvandrere, kvinner gjennom familiegjenforening.....	142
12.4. Fire av ti er norske statsborgere.....	142
12.5. Norske menn gifter seg med kvinner bosatt i Polen.....	142
12.6. Kvinner fra Polen har få barn.....	143
12.7. Polakker i 371 av landets kommuner.....	143
12.8. Stor usikkerhet om polakkenes utdanningsnivå.....	144
12.9. Stor studietilbøyelighet blant etterkommerne.....	145
12.10. Tre av fire i videregående utdanning.....	145
12.11. Svært høy sysselsetting.....	145
12.12. Overrepresentert i bygg- og anleggsnæringen.....	146
12.13. Mange etablerer nye foretak innen bygg og anlegg.....	147
12.14. Høy yrkesinntekt for par fra Polen.....	147
12.15. Seks av ti stemte.....	148

12.16. Skiller seg ut i positiv retning	148
13. Innvandrerbefolkningen med bakgrunn fra Russland.....	149
13.1. Dobbel så mange kvinner som menn	149
13.2. Innvandringen på topp i 2003.....	150
13.3. Ni av ti har mindre enn ti års botid	151
13.4. Flest kommer gjennom familieinnvandring.....	151
13.5. Rekordmange fikk norsk statsborgerskap i 2005.....	152
13.6. Russiske kvinner gifter seg med menn uten innvandrerbakgrunn	152
13.7. Kvinner fra Russland har få barn	152
13.8. Relativt mange i Finnmark.....	152
13.9. Flest bor i de store byene og i Sør-Varanger	153
13.10. Russerne bor spredt rundt i Oslo	153
13.11. Svært høyt utdanningsnivå	154
13.12. Mange russere kommer til Norge for å studere	155
13.13. Flere kvinner enn menn i arbeid	155
13.14. Mer vanlig å arbeide med undervisning	156
13.15. Fire ganger mer sannsynlig å være arbeidsledig	156
13.16. Kvinner stemmer tross kort botid	156
13.17. En sammensatt innvandrerbefolkning	157
14. Innvandrerbefolkningen med bakgrunn fra Filippinene.....	158
14.1. Fire ganger så mange kvinner som menn	158
14.2. Stadig flere filippinske statsborgere flytter til Norge	159
14.3. 36 prosent har mindre enn fem års botid.....	160
14.4. Flest kommer gjennom familieinnvandring.....	160
14.5. Seks av ti norske statsborgere	161
14.6. Mange ekteskapsinngåelser mellom filippinske kvinner og menn uten innvandrerbakgrunn	161
14.7. Kvinner fra Filippinene har få barn	161
14.8. Innvandrere fra Filippinene i 200 kommuner	162
14.9. Mange kvinner har høyere utdanning	163
14.10. ...og etterkommerne deltar i stor grad i høyere utdanning.....	163
14.11. Høy sysselsetting blant innvandrerne fra Filippinene	164
14.12. ...og svært lav arbeidsledighet	164
14.13. Høy valgdeltakelse blant menn fra Filippinene	165
14.14. Innvandrerne fra Filippinene er godt integrert	165
15. Innvandrerbefolkningen med bakgrunn fra India	166
15.1. Over 7000 innvandrere fra India	166
15.2. Økende innvandring de siste årene	167
15.3. Mange har bodd lenge i Norge	168
15.4. Flest kommer gjennom familieinnvandring.....	168
15.5. Et stort flertall norske statsborgere.....	169
15.6. To barn i gjennomsnitt.....	169
15.7. Ekteskapsinngåelser blant innvandrere fra India	169
15.8. Innvandrere fra India i 183 kommuner.....	170
15.9. Inderne i toppskiftet i utdanningsnivå.....	171
15.10. ...og ingen deltar mer i høyere utdanning enn etterkommerne med indisk bakgrunn	171
15.11. Høy arbeidsdeltakelse blant innvandrerne fra India	172
15.12. ...og svært stor forskjell etter botid	173
15.13. Ikke like overrepresentert som andre i hotell- og restaurantnæringen	173
15.14. ...og relativt lav arbeidsledighet	174
15.15. Inntekter over gjennomsnittet for innvandrere fra Asia	174
15.16. Høy valgdeltakelse blant innvandrere fra India	175
15.17. Høy deltakelse på alle områder	175
16. Innvandrerbefolkningen med bakgrunn fra Chile	176
16.1. Største innvandringsgruppen fra Sør- og Mellom-Amerika	176
16.2. Relativt få i de yngste årskullene	176
16.3. Mange kom i 1987 og 1988	177
16.4. Chilenerne har bodd lenge i Norge	178
16.5. Mange norske statsborgere	178

16.6. Mange par med barn, men også mange enslige med barn.....	178
16.7. En av ti var samboere.....	179
16.8. En av tre ekteskapsinngåelser blant innvandrere fra Chile var med en person uten innvandrerbakgrunn.....	179
16.9. 2,2 barn i gjennomsnitt.....	179
16.10. Flere som eide enn leide bolig.....	180
16.11. Chilenerne bor spredt rundt i Norge.....	180
16.12. Omtrent likt utdanningsnivå blant kvinner og menn.....	181
16.13. ...og lav utdanningsdeltakelse blant unge førstegenerasjonsinnvandrere.....	182
16.14. Høy arbeidsdeltakelse blant chilenerne.....	183
16.15. Overrepresentert i hotell- og restaurantnæringen.....	183
16.16. 8,4 prosent arbeidsledige.....	184
16.17. Høy inntekt og lite overføringer.....	184
16.18. 54 prosent stemte i stortingsvalget 2005.....	185
16.19. Godt integrert – særlig i arbeidslivet.....	185

17. Innvandrerbefolkningen med bakgrunn fra Marokko187

17.1. Mange barn og unge voksne.....	187
17.2. Mange har kommet som arbeidsinnvandrere og senere gjennom familiegjenforening.....	188
17.3. Stor innvandring av marokkanske statsborgere til Norge over flere år.....	189
17.4. Mange har bodd lenge i Norge.....	189
17.5. Åtte av ti er norske statsborgere.....	190
17.6. Ikke spesielt mange er gift.....	190
17.7. Mange finner ektefelle i utlandet.....	190
17.8. 2,7 barn i gjennomsnitt.....	190
17.9. Ni av ti barn brukte kontantstøtte i 2004.....	190
17.10. Tre av fire bor i Oslo.....	190
17.11. Marokkanerne bor nordøst i Oslo.....	191
17.12. Stor forskjell i utdanningsnivå mellom kvinner og menn.....	192
17.13. ...og lav deltakelse i høyere utdanning.....	193
17.14. ...men etterkommerne på topp i videregående utdanning.....	194
17.15. Langt høyere sysselsetting blant menn enn kvinner.....	194
17.16. Sysselsettingsnivået endres med botid.....	194
17.17. Sterkt overrepresentert i hotell- og restaurantnæringen.....	195
17.18. Høy arbeidsledighet.....	195
17.19. Lang botid men dårlig integrert.....	196

18. Innvandrerbefolkningen med bakgrunn fra Afghanistan197

18.1. Den afghanske innvandrerbefolkningen teller 6 500 personer.....	197
18.2. Den afghanske innvandrerbefolkningen i Norge er en ung befolkning.....	197
18.3. Gruppen med kortest botid i Norge.....	198
18.4. De fleste har kommet etter Talibans fall.....	199
18.5. Flest menn kommer som flyktninger.....	199
18.6. Nær en av ti med norsk pass.....	199
18.7. En av fem med afghansk bakgrunn bor i Oslo.....	199
18.8. Gjennomsnittlig lavt utdanningsnivå blant afghanerne.....	200
18.9. ...og relativt lav utdanningsdeltakelse.....	201
18.10. Lavt sysselsettingsnivå blant afghanerne.....	201
18.11. Seks ganger så høy arbeidsledighet.....	202
18.12. Overrepresentert innen forretningsmessig tjenesteyting.....	202
18.13. Nyankomne flyktninger – mange delta enda ikke i utdanning eller arbeid.....	203

19. Innvandrerbefolkningen med bakgrunn fra Etiopia204

19.1. 3 190 innvandrere fra Etiopia.....	204
19.2. Etiopiere i Norge er unge.....	204
19.3. Mange har kort botid.....	205
19.4. Etiopierne har kommet i to bølger.....	205
19.5. Foreløpig få norske statsborgere.....	206
19.6. Etiopiere i 138 kommuner.....	206
19.7. Mange fra Etiopia finner ektefelle med samme landbakgrunn bosatt i Norge.....	207
19.8. Stor forskjell i utdanningsnivå mellom menn og kvinner.....	207
19.9. Relativt få i høyere utdanning, mange i videregående.....	208
19.10. Små sysselsettingsforskjeller mellom kvinner og menn.....	208

19.11. Ti prosent arbeidsledige	209
19.12. Oppsummering	209
20. Innvandrerbefolkningen med bakgrunn fra Eritrea	210
20.1. 2 653 innvandrere fra Eritrea	210
20.2. De aller fleste har kommet som flyktninger	210
20.3. Like mange menn som kvinner	210
20.4. Mange har lang botid – og mange har kort	211
20.5. Økt innvandring etter 2003	211
20.6. Syv av ti med innvandrerbakgrunn fra Eritrea er norske statsborgere	212
20.7. Eritreere i 123 kommuner - over halvparten i Oslo	212
20.8. Åtte av ti menn giftet seg med noen bosatt i utlandet	212
20.9. Lavt utdanningsnivå blant eritreerne	213
20.10. En av fem i høyere utdanning	213
20.11. Små sysselsettingsforskjeller mellom kvinner og menn	213
20.12. Ti prosent arbeidsledige	213
20.13. 51 prosent deltok i stortingsvalget	214
20.14. Oppsummering	214
21. Etterkommere	215
21.1. 60 prosent har foreldre fra Asia	215
21.2. Desidert flest etterkommere har pakistanske foreldre	215
21.3. De fleste er fremdeles svært unge	215
21.4. 1,5 prosent av alle i Norge	216
21.5. Nesten halvparten bor i Oslo	217
21.6. 1 prosent av de mellom 16-74 år om ti år?	217
21.7. 150 000 har én forelder og to besteforeldre født i utlandet	217
21.8. Etterkommerne gjør det bra på skolebenken	217
21.9. ...og også i arbeidslivet	218
Referanser	219

Figurregister

2. En sammenlikning av de 18 gruppene

2.1.	Personer, etter landbakgrunn og innvandringskategori. 1.1.2006. 30 største grupper. Absolutte tall	28
2.2.	Førstegenerasjonsinnvandrere, etter landbakgrunn og andel kvinner/menn. 1.1.2006	29
2.3.	Andel personer med flyktningbakgrunn blant førstegenerasjonsinnvandrere, etter landbakgrunn og type flyktningbakgrunn. 1.1.2006	29
2.4.	Førstegangsinnevandrere fra utvalgte land, etter botid. Prosent. 1.1.2006.....	30
2.5.	Førstegangsinnevandrere fra utvalgte land, etter botid. Prosent. 1.1.2006.....	30
2.6.	Andel med mindre enn 5 års botid, og andel med 20 års botid eller mer, etter landbakgrunn. 1.1.2006	30
2.7.	Andel i innvandrerbefolkningen som er bosatt i Oslo, etter landbakgrunn. 1.1.2006	31
2.8.	Andel med høyere utdanning blant de i alderen 30-44 år som har oppgitt utdanningsnivå, etter kjønn og landbakgrunn. 1.10.2005	32
2.9.	Deltakelse i utdanningssystemet blant første-generasjonsinnvandrere fra 19-24 år. 1.10.1005. Prosent.....	32
2.10.	Deltakelse i utdanningssystemet blant etterkommere fra 19-24 år. 1.10.1005. Prosent.....	33
2.11.	Syssettingsnivå, etter landbakgrunn og kjønn. 4.kvartal 2005. Prosent.....	34
2.12.	Inntektsregnskap for innvandrerbefolkningen. Ektepar (med og uten barn) og samboerpar med felles barn hvor begge voksne har samme landbakgrunn, etter land. Hovedinntektstaker 25-55 år. Gjennomsnitt 2004. Kroner	34
2.13.	Valgdeltakelse ved stortingsvalget 2005, norske statsborgere. Prosent.....	35

3. Innvandrerbefolkningen med bakgrunn fra Pakistan

3.1.	Den pakistanske innvandrerbefolkningen (førstegenerasjons innvandrere og etterkommere) etter kjønn og alder. 1.1.2006	38
3.2.	Botid blant seks innvandrergupper. 1.1.2006. Prosent	39
3.3.	Innvandring til Norge og utvandring fra Norge, pakistanske statsborgere. 1986-2005. Absolutte tall	40
3.4.	Innvandring, etter land og statsborgerskap. 1986-2005. Absolutte tall	40
3.5.	Førstegangsinnevandringer blant førstegenerasjons-innevandrere med pakistansk statsborgerskap, etter innvandringsgrunn og kjønn, 1990-2005	41
3.6.	Andelen personer i ulike typer husholdninger i innvandrerbefolkningen fra Pakistan per 3. november 2001 ...	41
3.7.	Andel som er gift i innvandrerbefolkningen med pakistansk bakgrunn, etter alder, kjønn og generasjon. 18-30 år. 1.1.2006	42
3.8.	Andel barn i målgruppa (1 og 2 år) som det mottas kontantstøtte for, etter landbakgrunn. Hele landet. Per 1. september 1999-2004	43
3.9.	Innvandrerbefolkningen fra Pakistan som andel av befolkningen i fylket. 1.1.2006	44
3.10.	Innvandrerbefolkningen med bakgrunn fra Pakistan som andel av befolkningen. Bydeler i Oslo. 1.1.2006.....	44
3.11.	Sysselsatte førstegenerasjonsinnvandrere i prosent av bosatte i alderen 16-74 år, etter landbakgrunn og botid. 4.kvartal 2005	47
3.12.	Relativ næringsfordeling blant sysselsatte ikke-vestlige innvandrere og førstegenerasjonsinnvandrere fra Pakistan (16-74 år). 4. kvartal 2005.....	48
3.13.	Inntektsregnskap for innvandrerbefolkningen. Ektepar (med og uten barn) og samboerpar med felles barn hvor begge voksne har samme landbakgrunn, etter land. Hovedinntektstaker 25-55 år. Gjennomsnitt. 2004. Kroner	49

4. Innvandrerbefolkningen med bakgrunn fra Irak

4.1.	Befolkningspyramider for innvandrerbefolkningen fra Irak. 1.1.2006	52
4.2.	Innvandring og utvandring av irakiske statsborgere. 1986 - 2005	52
4.3.	Førstegangsinnevandringer blant førstegenerasjons-innevandrere med irakisk statsborgerskap, etter innvandringsgrunn og kjønn. 1990-2005	53
4.4.	Botid blant fem innvandrergupper med kort botid i Norge. Prosent. 1.1.2006	53
4.5.	Andel barn i målgruppa (1 og 2 år) som det mottas kontantstøtte for, etter landbakgrunn. Hele landet. Per 1. september 1999-2004	54
4.6.	Innvandrerbefolkningen med bakgrunn fra Irak, etter fylke, som andel av befolkningen i fylket. 1.1.2006.....	55
4.7.	Innvandrerbefolkningen med bakgrunn fra Irak som andel av befolkningen. Bydeler i Oslo. 1.1.2006	57
4.8.	Sysselsatte førstegenerasjonsinnvandrere i prosent av bosatte i alderen 16-74 år, etter landbakgrunn og botid. 4.kvartal 2005	59
4.9.	Relativ næringsfordeling blant sysselsatte ikke-vestlige innvandrere og førstegenerasjonsinnvandrere fra Irak. 4. kvartal 2005. 16-74 år	59

5. Innvandrerbefolkningen med bakgrunn fra Vietnam

5.1.	Befolkningspyramider for innvandrerbefolkningen fra Vietnam. 1.1. 2006.....	63
------	---	----

5.2.	Innvandring til Norge og utvandring fra Norge, vietnamesiske statsborgere. 1986-2005. Absolutte tall	64
5.3.	Botid blant seks innvandrergupper. 1.1.2006. Prosent	64
5.4.	Andelen personer i ulike typer husholdninger i innvandrerbefolkningen fra Vietnam per 3. november 2001 ...	65
5.5.	Andel barn i målgruppa (1 og 2 år) som det mottas kontantstøtte for, etter landbakgrunn. Hele landet. Per 1. september 1999-2004	65
5.6.	Innvandrerbefolkningen med bakgrunn fra Vietnam som andel av befolkningen i fylkene. 1.1.2006	67
5.7.	Innvandrerbefolkningen med bakgrunn fra Vietnam. 1.1.2006. Bydeler i Oslo. Andeler	67
5.8.	Inntektsregnskap for innvandrerbefolkningen. Ektepar (med og uten barn) og samboerpar med felles barn hvor begge voksne har samme landbakgrunn, etter land. Hovedinntektstaker 25-55 år. Gjennomsnitt. 2004. Kroner	70

6. Innvandrerbefolkningen med bakgrunn fra Somalia

6.1.	Befolkningspyramider for innvandrere med bakgrunn. fra Somalia. 1.1.2006	74
6.2.	Botid blant seks innvandrergupper. 1.1.2006. Prosent	74
6.3.	Innvandring til Norge og utvandring av Norge, av somaliske statsborgere. 1986-2005	75
6.4.	Førstegangsinnvandringer blant førstegenerasjonsinnvandrere med somalisk statsborgerskap, etter innvandringsgrunn og kjønn, 1990-2005	75
6.5.	Folkemengde etter husholdningstype og innvandrerbefolkningens landbakgrunn. 3.11.2001. Prosent	76
6.6.	Andel barn i målgruppa (1 og 2 år) som det mottas kontantstøtte for, etter landbakgrunn. Hele landet. Per 1. september 1999-2004	77
6.7.	Andelen den somaliske innvandrerbefolkningen utgjør i fylkene. 1.1.2006	77
6.8.	Innvandrerbefolkningen med bakgrunn fra Somalia som andel av befolkningen i bydeler i Oslo. 1.1.2006	79
6.9.	Sysselsatte førstegenerasjonsinnvandrere i prosent av bosatte i alderen 16-74 år, etter landbakgrunn og botid. 4.kvartal 2005	80
6.10.	Relativ næringsfordeling blant sysselsatte ikke-vestlige innvandrere og førstegenerasjonsinnvandrere fra Somalia (16-74 år). 4. kvartal 2005	81
6.11.	Inntektsregnskap for innvandrerbefolkningen, Ektepar (med og uten barn) og samboerpar med felles barn hvor begge voksne har samme landbakgrunn, etter land, Hovedinntektstaker 25-55 år. Gjennomsnitt 2004. Kroner	82

7. Innvandrerbefolkningen med bakgrunn fra Bosnia-Hercegovina

7.1.	Befolkningspyramider for innvandrerbefolkningen fra Bosnia-Hercegovina. 1.1. 2006	85
7.2.	Innvandring til Norge og utvandring fra Norge av bosniske statsborgere. 1992-2005. Absolutte tall	86
7.3.	Førstegangsinnvandringer blant førstegenerasjonsinnvandrere med bosnisk statsborgerskap, etter innvandringsgrunn og kjønn. 1990-2005	86
7.4.	Andelen personer i ulike typer husholdninger i innvandrerbefolkningen fra Bosnia-Hercegovina per 3. november 2001	87
7.5.	Andel barn i målgruppa (1 og 2 år) som det mottas kontantstøtte for, etter landbakgrunn. Hele landet. Per 1. september 1999-2004	88
7.6.	Andel den bosniske innvandrerbefolkningen utgjør i fylkene. 1.1.2006	88
7.7.	Sysselsatte førstegenerasjonsinnvandrere i prosent av bosatte i alderen 16-74 år, etter landbakgrunn og botid. 4.kvartal 2005	91
7.8.	Relativ næringsfordeling blant sysselsatte ikke-vestlige innvandrere og førstegenerasjonsinnvandrere fra Bosnia-Hercegovina (16-74 år). 4. kvartal 2005	92
7.9.	Inntektsregnskap for innvandrerbefolkningen. Ektepar (med og uten barn) og samboerpar med felles barn hvor begge voksne har samme landbakgrunn, etter land. Hovedinntektstaker 25-55 år. Gjennomsnitt. 2004. Kroner	93

8. Innvandrerbefolkningen med bakgrunn fra Iran95

8.1.	Befolkningspyramider for innvandrerbefolkningen fra Iran. 1.1. 2006	96
8.2.	Førstegangsinnvandringer blant førstegenerasjonsinnvandrere med iransk statsborgerskap, etter innvandringsgrunn og kjønn. 1990-2005	96
8.3.	Innvandring og utvandring av iranske statsborgere. 1986 - 2005	97
8.4.	Andelen personer i ulike typer husholdninger i innvandrerbefolkningen fra Iran per 3. november 2001	98
8.5.	Andel barn i målgruppa (1 og 2 år) som det mottas kontantstøtte for, etter landbakgrunn. Hele landet. Per 1. september 1999-2004	98
8.6.	Innvandrerbefolkningen med bakgrunn fra Iran. Som andel av befolkningen i fylket 1.1. 2006	100
8.7.	Innvandrere med bakgrunn fra Iran etter bydeler i Oslo. 1.1.2006. Prosent	100
8.8.	Sysselsatte førstegenerasjonsinnvandrere i prosent av bosatte i alderen 16-74 år, etter landbakgrunn og botid. 4.kvartal 2005	102
8.9.	Relativ næringsfordeling blant sysselsatte ikke-vestlige innvandrere og førstegenerasjonsinnvandrere fra Iran (16-74 år). 4. kvartal 2005	103

8.10. Inntektsregnskap for innvandrerbefolkningen. Ektepar (med og uten barn) og samboerpar med felles barn hvor begge voksne har samme landbakgrunn, etter land. Hovedinntektstaker 25-55 år. Gjennomsnitt. 2004. Kroner	104
---	-----

9. Innvandrerbefolkningen med bakgrunn fra Tyrkia

9.1. Befolkningspyramider for innvandrerbefolkningen fra Tyrkia. 1.1. 2006.....	107
9.2. Førstegangsinnvandringer blant førstegenerasjonsinnvandrere med tyrkisk statsborgerskap, etter innvandringsgrunn og kjønn, 1990-2005	108
9.3. Innvandring til Norge og utvandring fra Norge, tyrkiske statsborgere. 1986-2005. Absolutte tall	108
9.4. Botid blant seks innvandrergrepper. 1.1.2006. Prosent	109
9.5. Andelen personer i ulike typer husholdninger i innvandrerbefolkningen fra Tyrkia per 3. november 2001.....	110
9.6. Andel barn i målgruppa (1 og 2 år) som det mottas kontantstøtte for, etter landbakgrunn. Hele landet. Per 1. september 1999-2004	110
9.7. Andel som er gift i innvandrerbefolkningen med tyrkisk bakgrunn, etter alder, kjønn og generasjon. 18-25 år. 1.1.2006.	111
9.8. Innvandrerbefolkningen med bakgrunn fra Tyrkia som andel av befolkningen i fylkene. 1.1. 2006	112
9.9. Innvandrerbefolkningen med bakgrunn fra Tyrkia i prosent av befolkningen. Bydeler i Oslo. 1.1.2006.....	113
9.10. Sysselsatte førstegenerasjonsinnvandrere i prosent av bosatte i alderen 16-74 år, etter landbakgrunn og botid. 4.kvartal 2005	116
9.11. Relativ næringsfordeling blant sysselsatte ikke-vestlige innvandrere og førstegenerasjonsinnvandrere fra Tyrkia (16-74 år). 4. kvartal 2005	116
9.12. Inntektsregnskap for innvandrerbefolkningen. Ektepar (med og uten barn) og samboerpar med felles barn hvor begge voksne har samme landbakgrunn, etter land. Hovedinntektstaker 25-55 år. Gjennomsnitt. 2004. Kroner	118

10. Innvandrerbefolkningen med bakgrunn fra Serbia og Montenegro

10.1. Befolkningspyramide for innvandrerbefolkningen fra Serbia og Montenegro. 1.1. 2006	120
10.2. Innvandring og utvandring av serbiske statsborgere. 1986 - 2005.....	121
10.3. Førstegangsinnvandringer blant førstegenerasjonsinnvandrere med serbisk statsborgerskap, etter innvandringsgrunn og kjønn. 1990-2005	121
10.4. Andel barn i målgruppa (1 og 2 år) som det mottas kontantstøtte for, etter landbakgrunn. Hele landet. Per 1. september 2000-2004	122
10.5. Innvandrerbefolkningen fra Serbia og Montenegro som andel av befolkningen i fylkene. 1.1.2006	123
10.6. Sysselsatte førstegenerasjonsinnvandrere i prosent av bosatte i alderen 16-74 år, etter landbakgrunn og botid. 4.kvartal 2005	125
10.7. Relativ næringsfordeling blant sysselsatte ikke-vestlige innvandrere og førstegenerasjonsinnvandrere fra Serbia og Montenegro (16-74 år). 4. kvartal 2005	126
10.8. Inntektsregnskap for innvandrerbefolkningen. Ektepar (med og uten barn) og samboerpar med felles barn hvor begge voksne har samme landbakgrunn, etter land. Hovedinntektstaker 25-55 år. Gjennomsnitt. 2004. Kroner	127

11. Innvandrerbefolkningen med bakgrunn fra Sri Lanka

11.1. Befolkningspyramide for innvandrerbefolkningen fra Sri Lanka. 1.1. 2006. Absolutte tall.....	130
11.2. Innvandring til Norge og utvandring fra Norge av srilankesiske statsborgere. 1986 - 2005.....	130
11.3. Andelen personer i ulike typer husholdninger i innvandrerbefolkningen fra Sri Lanka per 3. november 2001	131
11.4. Andel barn i målgruppa (1 og 2 år) som det mottas kontantstøtte for, etter landbakgrunn. Hele landet. Per 1. september 1999-2004	131
11.5. Innvandrerbefolkningen fra Sri Lanka som andel av befolkningen i fylkene. 1.1.2006	133
11.6. Innvandrerbefolkningen med bakgrunn fra Sri Lanka i prosent av befolkningen. Bydeler i Oslo. 1.1.2006.....	134
11.7. Sysselsatte førstegenerasjonsinnvandrere i prosent av bosatte i alderen 16-74 år, etter landbakgrunn og botid. 4.kvartal 2005	136
11.8. Relativ næringsfordeling blant sysselsatte ikke-vestlige innvandrere og førstegenerasjonsinnvandrere fra Sri Lanka (16-74 år). 4. kvartal 2005	137
11.9. Inntektsregnskap for innvandrerbefolkningen. Ektepar (med og uten barn) og samboerpar med felles barn hvor begge voksne har samme landbakgrunn, etter land. Hovedinntektstaker 25-55 år. Gjennomsnitt. 2004. Kroner	137

12. Innvandrerbefolkningen med bakgrunn fra Polen

12.1. Befolkningspyramider for innvandrerbefolkningen fra Polen. 1.1.2006	140
12.2. Inn- og utvandring av polske statsborgere. 1986-2005	141

12.3. Antall førstegenerasjonsinnvandrere fra Polen, etter kjønn. 1998-2006	142
12.4. Førstegangsinnvandring blant førstegenerasjons-innvandrere med polsk statsborgerskap, etter innvandringsgrunn og kjønn. 1990-2005.....	142
12.5. Innvandrerbefolkningen fra Polen, som andel av befolkningen i fylket. 1.1.2006	143
12.6. Sysselsatte førstegenerasjonsinnvandrere i prosent av bosatte i alderen 16-74 år, etter landbakgrunn og botid. 4.kvartal 2005	146
12.7. Relativ næringsfordeling blant sysselsatte ikke-vestlige førstegenerasjonsinnvandrere og førstegenerasjons-innvandrere fra Polen (16-74 år). 4. kvartal 2005	146
12.8. Inntektsregnskap for innvandrerbefolkningen. Ektepar (med og uten barn) og samboerpar med felles barn hvor begge voksne har samme landbakgrunn, etter land. Hovedinntektstaker 25-55 år. Gjennomsnitt. 2004. Kroner	147

13. Innvandrerbefolkningen med bakgrunn fra Russland

13.1. Befolkningspyramider for innvandrerbefolkningen fra Russland. 1.1.2006	150
13.2. Innvandring og utvandring av russiske statsborgere. 1992 - 2005.....	150
13.3. Botid blant fem innvandrergupper med kort botid i Norge. Prosent. 1.1.2006.....	151
13.4. Førstegangsinnvandring blant førstegenerasjons-innvandrere med russisk statsborgerskap, etter innvandringsgrunn og kjønn. 1990-2005.....	151
13.5. Innvandrerbefolkningen fra Russland som andel av befolkningen i fylkene. 1.1.2006	153
13.6. Sysselsatte førstegenerasjonsinnvandrere i prosent av bosatte i alderen 16-74 år, etter landbakgrunn og botid. 4.kvartal 2005	156
13.7. Relativ næringsfordeling blant sysselsatte ikke-vestlige innvandrere og førstegenerasjonsinnvandrere fra Russland (16-74 år). 4. kvartal 2005.....	156

14. Innvandrerbefolkningen med bakgrunn fra Filippinene

14.1. Befolkningspyramide for innvandrerbefolkningen fra Filippinene. 1.1. 2006.	159
14.2. Innvandring av filippinske statsborgere til Norge og utvandring av filippinske statsborgere fra Norge. 1986 - 2005	159
14.3. Innvandring av filippinske statsborgere til Norge og utvandring av filippinske statsborgere fra Norge, etter kjønn. 1986 - 2005.....	160
14.4. Botid blant seks utvalgte innvandrergupper. 1.1.2006. Prosent	160
14.5. Førstegangsinnvandring blant førstegenerasjons-innvandrere med filippinsk statsborgerskap, etter innvandringsgrunn. 1990-2005	161
14.6. Innvandrerbefolkningen med bakgrunn fra Filippinene, etter fylke, som andel av befolkningen i fylket. 1.1.2006.....	162

15. Innvandrerbefolkningen med bakgrunn fra India

15.1. Befolkningspyramider for innvandrerbefolkningen fra India. 1.1. 2006	167
15.2. Innvandring og utvandring av indiske statsborgere. 1986 - 2005	168
15.3. Botid blant de seks ikke-vestlige innvandrerguppene hvor størst andel har 20 års botid eller mer per 1.1.2006. Prosent	168
15.4. Førstegangsinnvandring blant førstegenerasjons-innvandrere med indisk statsborgerskap, etter innvandringsgrunn og kjønn. 1990-2005.....	169
15.5. Innvandrerbefolkningen med bakgrunn fra India som andel av befolkningen i hvert fylke. 1.1. 2006.....	170
15.6. Sysselsetting, etter landbakgrunn og botid. 4. kvartal 2005. Prosent.....	173
15.7. Relativ næringsfordeling blant sysselsatte ikke-vestlige innvandrere og førstegenerasjonsinnvandrere fra India (16-74 år). 4. kvartal 2005	173
15.8. Inntektsregnskap for innvandrerbefolkningen. Ektepar (med og uten barn) og samboerpar med felles barn hvor begge voksne har samme landbakgrunn, etter land. Hovedinntektstaker 25-55 år. Gjennomsnitt. 2004. Kroner	174

16. Innvandrerbefolkningen med bakgrunn fra Chile

16.1. Befolkningspyramide for innvandrerbefolkningen fra Chile. 1.1. 2006	177
16.2. Innvandring og utvandring av chilenske statsborgere. 1986 - 2005. Absolutte tall	178
16.3. Botid blant de seks ikke-vestlige innvandrerguppene hvor størst andel hadde 15 års botid eller mer per 1.1.2006. Prosent	178
16.4. Andelen personer i ulike typer husholdninger i innvandrerbefolkningen fra Chile per 3. november 2001	179
16.5. Innvandrere fra Chile, etter bydeler i Oslo. 1.1.2006. Andeler	181
16.6. Sysselsatte førstegenerasjonsinnvandrere i prosent av bosatte i alderen 16-74 år, etter landbakgrunn og botid. 4.kvartal 2005	183
16.7. Relativ næringsfordeling blant sysselsatte ikke-vestlige innvandrere og førstegenerasjonsinnvandrere fra Chile (16-74 år). 4. kvartal 2005	184

16.8. Inntektsregnskap for innvandrerbefolkningen. Ektepar (med og uten barn) og samboerpar med felles barn hvor begge voksne har samme landbakgrunn, etter land. Hovedinntektstaker 25-55 år. Gjennomsnitt. 2004. Kroner	184
---	-----

17. Innvandrerbefolkningen med bakgrunn fra Marokko

17.1. Befolkningspyramider for innvandrerbefolkningen fra Marokko. 1.1. 2006	188
17.2. Førstegangsinnvandring blant førstegenerasjonsinnvandrere med polsk statsborgerskap, etter innvandringsgrunn og kjønn. 1990-2005	188
17.3. Innvandring til Norge og utvandring fra Norge, marokkanske statsborgere. 1986-2005. Absolutte tall	189
17.4. Botid blant seks innvandrergupper. 1.1.2006. Prosent	189
17.5. Andel barn i målgruppa (1 og 2 år) som det mottas kontantstøtte for, etter landbakgrunn. Hele landet. Per 1. september 1999-2004	191
17.6. Innvandrerbefolkningen med bakgrunn fra Marokko i prosent av befolkningen. Bydeler i Oslo. 1.1.2006.....	192
17.7. Sysselsatte førstegenerasjonsinnvandrere i prosent av bosatte i alderen 16-74 år, etter landbakgrunn og botid. 4.kvartal 2005	194
17.8. Relativ næringsfordeling blant sysselsatte ikke-vestlige innvandrere og førstegenerasjonsinnvandrere fra Marokko (16-74 år). 4. kvartal 2005	195

18. Innvandrerbefolkningen med bakgrunn fra Afghanistan

18.1. Befolkningspyramide for den afghanske innvandrerbefolkningen (både førstegenerasjons-innvandrere og etterkommere). Per 1.1.2006.....	198
18.2. Botid blant seks innvandrerguppene med store andeler som har mindre enn fem års botid. 1.1.2006. Prosent	198
18.3. Innvandring, utvandring og nettoutvandring av afghanske statsborgere 1986-2005. Absolutte tall.....	199
18.4. Førstegangsinnvandring blant førstegenerasjons-innvandrere med afghansk statsborgerskap, etter innvandringsgrunn og kjønn. 1990-2005	199
18.5. Sysselsatte førstegenerasjonsinnvandrere i prosent av bosatte i alderen 16-74 år, etter landbakgrunn og botid. 4.kvartal 2005	202
18.6. Relativ næringsfordeling blant sysselsatte ikke-vestlige innvandrere og førstegenerasjonsinnvandrere fra Afghanistan. 4. kvartal 2005.....	203

19. Innvandrerbefolkningen med bakgrunn fra Etiopia²⁰⁴

19.1. Befolkningspyramide, innvandrerbefolkningen med bakgrunn fra Etiopia. 1.1.2006	205
19.2. Botid blant de seks ikke-vestlige innvandrerguppene med største andeler som har mindre enn fem års botid. Prosent.....	205
19.3. Innvandring til Norge og utvandring fra Norge av etiopiske statsborgere. 1986-2005. Absolutte tall.....	206
19.4. Sysselsatte førstegenerasjonsinnvandrere i prosent av bosatte i alderen 16-74 år, etter landbakgrunn og botid. 4.kvartal 2005	209

20. Innvandrerbefolkningen med bakgrunn fra Eritrea

20.1. Befolkningspyramide, innvandrerbefolkningen med bakgrunn fra Eritrea. 1.1.2006.....	211
20.2. Innvandring til Norge av eritreiske statsborgere. 1993-2005	212

21. Etterkommere - befolkningstall

21.1. Etterkommere etter landbakgrunn (gruppert i regioner). 1.1.2006.....	215
21.2. Etterkommere etter alder og landbakgrunn (gruppert i regioner). 1.1.2006	216
21.3. Etterkommere etter alder, Pakistan og øvrige ikke-vestlige land. 1.1.2006	217
21.4. Personer med én utenlandsfødt forelder og to utenlandsfødte besteforeldre, selv født i Norge eller i utlandet, etter den utenlandsfødte forelderens landbakgrunn. 1.1.2006	218
21.5. Deltakelse i utdanningssystemet blant etterkommere fra 19-24 år. 1.10.1005. Prosent.....	218
21.6. Andel som deltar i videregående utdanning blant befolkningen i alt, og blant etterkommere, etter landbakgrunn og kjønn. 16-18 år. Prosent	218
22.7. Sysselsatte førstegenerasjonsinnvandrere og etterkommere, 25-39 år etter landbakgrunn. 4. kvartal 2005. Prosent	219

Tabellregister

2. En sammenlikning av de 18 gruppene

2.1. Deltakelse i utdanningssystemet blant etterkommere fra 19-24 år, etter kjønn og landbakgrunn. 1.10.2005. Prosent	33
---	----

3. Innvandrerbefolkningen med bakgrunn fra Pakistan

3.1. Personer med bakgrunn fra Pakistan etter innvandringskategori. Absolutte tall. 1.1.2006	38
3.2. Førstegenerasjonsinnvandrere fra Pakistan etter botid i Norge. 1.1.2006	38
3.3. Innvandring til Norge og utvandring fra Norge, pakistanske statsborgere. 1986-2005. Absolutte tall.....	39
3.4. Innvandring til Norge fra Pakistan og utvandring fra Norge til Pakistan. 1986-2005. Absolutte tall.....	40
3.5. Flyttinger fra og til Norge av pakistanske statsborgere etter alder og kjønn. Absolutte tall. 2005	40
3.6. Ekteskapsinngåelser blant bosatte personer med innvandrerbakgrunn fra Pakistan. 1996-2005.....	42
3.7. Innvandrerbefolkningen med bakgrunn fra Pakistan, etter fylke. 1.1. 2006. Absolutte tall og prosent	43
3.8. Innvandrerbefolkningen med bakgrunn fra Pakistan, etter kommune. 1.1. 2006. Absolutte tall og prosent	44
3.9. Innvandrerbefolkningen med bakgrunn fra Pakistan, etter bydeler i Oslo (unntatt Sentrum og Marka). 1.1. 2006. Absolutte tall og prosent	45
3.10. Prosent av personer 30-44 år med manglende utdanningsopplysninger, 1.10.2005.....	45
3.11. Utdanningsnivå blant dem vi har utdanningsopplysninger om, 30-44 år. 1.10.2005. Prosent.....	46
3.12. Deltakelse i høyere utdanning i prosent av personer i alderen 19-24 år etter kjønn, landbakgrunn og innvandringskategori. 1.10.2005. Absolutte tall og prosent.....	46
3.13. Deltakelse i utdanning blant personer i alderen 16-18 år etter kjønn, innvandrerkategori og landbakgrunn. 1.10.2005. Absolutte tall og prosent	46
3.14. Sysselsatte førstegenerasjonsinnvandrere i prosent av bosatte i alderen 16-74 år etter landbakgrunn og kjønn. 4. kvartal 2005.....	47
3.15. Arbeidsledige av arbeidsstyrken etter landbakgrunn og kjønn. 16-74 år. 1. kvartal 2006. Prosent	48
3.16. Valgdeltakelse, etter tid, landbakgrunn, alder, botid og kjønn. Absolutte tall og prosent	49
3.17. Inntektsregnskap for innvandrerbefolkningen. Ektepar (med og uten barn) ¹ og samboerpar med felles barn hvor begge voksne har samme landbakgrunn, etter land. Hovedinntektstaker 25-55 år. Gjennomsnitt 2004. Kroner	49

4. Innvandrerbefolkningen med bakgrunn fra Irak

4.1. Personer med bakgrunn fra Irak etter innvandringskategori. 1.1.2006. Absolutte tall	51
4.2. Innvandring til Norge og utvandring fra Norge av irakiske statsborgere. 1986-2005. Absolutte tall.....	53
4.3. Botid blant førstegenerasjonsinnvandrere fra Irak. 1.1.2006	54
4.4. Ekteskapsinngåelser blant bosatte personer med innvandrerbakgrunn fra Irak. 1996-2005.....	55
4.5. Innvandrerbefolkningen med bakgrunn fra Irak, etter fylke. 1.1.2006. Absolutte tall og prosent	55
4.6. Innvandrerbefolkningen med bakgrunn fra Irak, etter kommune. 1.1.2006. Absolutte tall og prosent av irakere i alt	56
4.7. Innvandrerbefolkningen med bakgrunn fra Irak, etter bydeler i Oslo (unntatt Sentrum og Marka). 1.1.2006. Absolutte tall og prosent	56
4.8. Prosent av personer 30-44 år med manglende utdanningsopplysninger, 1.10.2005.....	57
4.9. Utdanningsnivå blant dem vi har utdanningsopplysninger om, 30-44 år. 1.10.2005. Prosent.....	57
4.10. Deltakelse i utdanning etter kjønn og innvandrerbakgrunn, 19-24 år. Absolutte tall og prosent. 1.10. 2005.....	58
4.11. Deltakelse i utdanning blant personer i alderen 16-18 år etter kjønn, innvandrerkategori og landbakgrunn. 1.10.2005. Absolutte tall og prosent.....	58
4.12. Sysselsatte førstegenerasjonsinnvandrere i prosent av bosatte i alderen 16-74 år etter landbakgrunn og kjønn. 4. kvartal 2005.....	59
4.13. Arbeidsledige av arbeidsstyrken (prosent) etter landbakgrunn og kjønn. 16-74 år 1. kvartal 2006.....	60
4.14. Valgdeltakelse etter kjønn, alder, botid og år	60

5. Innvandrerbefolkningen med bakgrunn fra Vietnam

5.1. Personer med bakgrunn fra Vietnam etter innvandringskategori. 1.1. 2006.....	63
5.2. Innvandring til Norge og utvandring fra Norge, vietnamesiske statsborgere. 1986-2005. Absolutte tall	64
5.3. Førstegenerasjonsinnvandrere fra Vietnam etter botid i Norge. 1.1.2006	64
5.4. Ekteskapsinngåelser blant bosatte personer med innvandrerbakgrunn fra Vietnam. 1996-2005	66
5.5. Innvandrerbefolkningen med bakgrunn fra Vietnam, etter fylke 1.1. 2006. Absolutte tall og prosent	66
5.6. Innvandrerbefolkningen med bakgrunn fra Vietnam, etter kommune 1.1. 2006. Absolutte tall og prosent.....	67
5.7. Innvandrerbefolkningen med bakgrunn fra Vietnam, etter bydel i Oslo (unntatt Sentrum og Marka). 1.1. 2006. Absolutte tall og prosent	68

5.8.	Prosent av personer 30-44 med manglende utdanningsopplysninger, 1.10.2005.....	68
5.9.	Utdanningsnivå blant dem vi har utdanningsopplysninger om, 30-44 år. 1.10.2005. Prosent.....	68
5.10.	Deltakelse i høyere utdanning i prosent av personer i alderen 19-24 år etter kjønn, landbakgrunn og innvandringskategori. 1.10.2005. Absolutte tall og prosent	69
5.11.	Deltakelse i utdanning blant personer i alderen 16-18 år etter kjønn, innvandrerkategori og landbakgrunn. 1.10.2005. Absolutte tall og prosent.....	69
5.12.	Sysselsatte førstegenerasjonsinnvandrere i prosent av bosatte i alderen 16-74 år etter landbakgrunn og kjønn. 4. kvartal 2005.....	70
5.13.	Arbeidsledige av arbeidsstyrken etter landbakgrunn og kjønn. 16-74 år. 1. kvartal 2006. Prosent.....	70
5.14.	Inntektsregnskap for innvandrerbefolkningen. Ektepar (med og uten barn) og samboerpar med felles barn hvor begge voksne har samme landbakgrunn, etter land. ¹ Hovedinntektstaker 25-55 år. Gjennomsnitt 2004. Kroner	71
5.15.	Valgdeltakelse etter kjønn, alder, botid og år	72

6. Innvandrerbefolkningen med bakgrunn fra Somalia

6.1.	Personer med bakgrunn fra Somalia etter innvandrerkategori. 1.1.2006.....	73
6.2.	Botid for førstegenerasjonsinnvandrere fra Somalia. 1.1.2006	74
6.3.	Innvandring til Norge og utvandring fra Norge av somaliske statsborgere. 1986-2005. Absolutte tall	75
6.4.	Ekteskapsinngåelser blant bosatte personer med innvandrerbakgrunn fra Somalia. 1996-2005	76
6.5.	Innvandrerbefolkningen med bakgrunn fra Somalia, etter fylke. 1.1.2006. Absolutte tall og prosent av innbyggere i alt.....	77
6.6.	Innvandrerbefolkningen med bakgrunn fra Somalia, etter kommune. 1.1.2006. Absolutte tall og prosent av somaliere i alt	78
6.7.	Innvandrerbefolkningen med bakgrunn fra Somalia, etter bydel i Oslo. 1.1.2006. Absolutte tall og prosent av innbyggere i alt.....	78
6.8.	Prosent av personer 30-44 med manglende utdanningsopplysninger, 1.10.2005.....	79
6.9.	Utdanningsnivå blant dem vi har utdanningsopplysninger om, 30-44 år. 1.10.2005. Prosent.....	79
6.10.	Deltakelse i høyere utdanning i prosent av personer i alderen 19-24 år etter kjønn, landbakgrunn og innvandringskategori. 1.10.2005. Absolutte tall og prosent	80
6.11.	Deltakelse i utdanning blant personer i alderen 16-18 år etter kjønn, innvandrerkategori og landbakgrunn. 1.10.2005. Absolutte tall og prosent.....	80
6.12.	Sysselsatte førstegenerasjonsinnvandrere i prosent av bosatte i alderen 16-74 år etter landbakgrunn og kjønn. 4. kvartal 2005.....	80
6.14.	Inntektsregnskap for innvandrerbefolkningen. Ektepar (med og uten barn) og samboerpar med felles barn hvor begge voksne har samme landbakgrunn, etter land ¹ . Hovedinntektstaker 25-55 år. Gjennomsnitt 2004. Kroner	82

7. Innvandrerbefolkningen med bakgrunn fra Bosnia-Hercegovina

7.1.	Personer med bakgrunn fra Bosnia-Hercegovina etter innvandringskategori. 1.1. 2006	85
7.2.	Innvandring til Norge og utvandring fra Norge av bosniske statsborgere. 1992-2005. Absolutte tall	86
7.3.	Førstegenerasjonsinnvandrere fra Bosnia-Hercegovina etter botid i Norge. 1.1.2006.....	86
7.4.	Ekteskapsinngåelser blant bosatte personer med innvandrerbakgrunn fra Bosnia Hercegovina 1996-2005	87
7.5.	Innvandrerbefolkningen med bakgrunn fra Bosnia-Hercegovina, etter fylke. 1.1. 2006. Absolutte tall og prosent	88
7.6.	Innvandrerbefolkningen med bakgrunn fra Bosnia-Hercegovina, etter kommune. 1.1. 2006. Absolutte tall og prosent.....	89
7.7.	Innvandrerbefolkningen med bakgrunn fra Bosnia-Hercegovina, etter bydel i Oslo. 1.1. 2006. Absolutte tall og prosent.....	89
7.8.	Personer 30-44 år med manglende utdanningsopplysninger, 1.10.2005.....	90
7.9.	Utdanningsnivå blant dem vi har utdanningsopplysninger om, 30-44 år. 1.10.2005. Prosent.....	90
7.10.	Deltakelse i utdanning etter alder, kjønn og innvandrerbakgrunn. Absolutte tall og prosent. 1.10.2005	90
7.11.	Sysselsatte førstegenerasjonsinnvandrere i prosent av bosatte i alderen 16-74 år etter landbakgrunn og kjønn. 4. kvartal 2005.....	91
7.12.	Arbeidsledige førstegenerasjonsinnvandrere fra Bosnia-Hercegovina i alderen 16-74 år, i prosent av arbeidsstyrken, etter landbakgrunn og kjønn. 1. kvartal 2006.....	91
7.13.	Inntektsregnskap for innvandrerbefolkningen. Ektepar (med og uten barn) og samboerpar med felles barn hvor begge voksne har samme landbakgrunn, etter land. ¹ Hovedinntektstaker 25-55 år. Gjennomsnitt 2004. Kroner	93
7.14.	Valgdeltakelse etter kjønn, alder, botid og år	94

8. Innvandrerbefolkningen med bakgrunn fra Iran

8.1.	Personer med bakgrunn fra Iran etter innvandringskategori. 1.1. 2006.....	95
8.2.	Innvandring og utvandring av iranske statsborgere. 1986 - 2005	97
8.3.	Førstegenerasjonsinnvandrere fra Bosnia-Hercegovina, etter botid i Norge. 1.1.2006	97
8.4.	Ekteskapsinngåelser blant bosatte personer med innvandrerbakgrunn fra Iran. 1996-2005	99
8.5.	Innvandrerbefolkningen med bakgrunn fra Iran, etter fylke 1.1. 2006. Absolutte tall og prosent	99
8.6.	Innvandrerbefolkningen med bakgrunn i fra Iran, etter kommune. 1.1. 2006. Absolutte tall og prosent.....	100
8.7.	Innvandrerbefolkningen med bakgrunn fra Iran, etter bydel i Oslo (unntatt Sentrum og Marka). 1.1. 2006. Absolutte tall og prosent	101
8.8.	Prosent av personer 30-44 med manglende utdanningsopplysninger, etter kjønn og landbakgrunn. 1.10.2005.....	101
8.9	Utdanningsnivå blant dem vi har utdanningsopplysninger om, etter kjønn og landbakgrunn. 30-44 år. 1.10.2005. Prosent	101
8.10.	Deltakelse i utdanning blant personer i alderen 19-24 år etter kjønn, og landbakgrunn. Prosent. 1.10.2005.....	102
8.11.	Deltakelse i utdanning blant personer i alderen 16-18 år etter kjønn, innvandrerkategori og landbakgrunn. 1.10.2005. Absolutte tall og prosent	102
8.12.	Sysselsatte førstegenerasjonsinnvandrere i prosent av bosatte i alderen 16-74 år etter landbakgrunn og kjønn. 4. kvartal 2005.....	102
8.13.	Arbeidsledige av arbeidsstyrken (prosent) etter landbakgrunn og kjønn. 16-74 år. 1. kvartal 2006	103
8.14.	Inntektsregnskap for innvandrerbefolkningen. Ektepar (med og uten barn) og samboerpar med felles barn hvor begge voksne har samme landbakgrunn, etter land. ¹ Hovedinntektstaker 25-55 år. Gjennomsnitt 2004. Kroner	104
8.15.	Valgdeltakelse etter kjønn, alder, botid og år	104

9. Innvandrerbefolkningen med bakgrunn fra Tyrkia

9.1.	Personer med bakgrunn fra Tyrkia etter innvandringskategori. 1.1. 2006.....	107
9.2.	Innvandring til Norge og utvandring fra Norge, tyrkiske statsborgere. 1986-2005. Absolutte tall.....	109
9.3.	Botid for førstegenerasjonsinnvandrere fra Tyrkia. 1.1.2006	109
9.4.	Ekteskapsinngåelser blant bosatte personer med innvandrerbakgrunn fra Tyrkia. 1996-2005	111
9.5.	Innvandrerbefolkningen med bakgrunn fra Tyrkia, etter fylke 1.1. 2006. Absolutte tall og prosent.....	112
9.6.	Innvandrerbefolkningen med bakgrunn i fra Tyrkia, etter kommune. 1.1. 2006. Absolutte tall og prosent....	112
9.7.	Innvandrerbefolkningen med bakgrunn fra Tyrkia, etter bydeler i Oslo (unntatt Sentrum og Marka). 1.1. 2006. Absolutte tall og prosent	113
9.8.	Prosent av personer 30-44 med manglende utdanningsopplysninger, 1.10.2005.....	114
9.9.	Utdanningsnivå blant dem vi har utdanningsopplysninger om, 30-44 år. 1.10.2005. Prosent.....	114
9.10.	Deltakelse i utdanning blant personer i alderen 19-24 år etter kjønn, innvandrerkategori og landbakgrunn. Prosent. 1.10.2005	115
9.11.	Deltakelse i utdanning blant personer i alderen 16-18 år etter kjønn, innvandrerkategori og landbakgrunn. 1.10.2005. Absolutte tall og prosent	115
9.12.	Sysselsatte førstegenerasjonsinnvandrere i prosent av bosatte i alderen 16-74 år etter landbakgrunn og kjønn. 4. kvartal 2005.....	115
9.13.	Arbeidsledige av arbeidsstyrken (prosent) etter landbakgrunn og kjønn. 16-74 år. 1. kvartal 2006	117
9.14.	Inntektsregnskap for innvandrerbefolkningen. Ektepar (med og uten barn) og samboerpar med felles barn hvor begge voksne har samme landbakgrunn, etter land ¹ . Hovedinntektstaker 25-55 år. Gjennomsnitt 2004. Kroner	117
9.15.	Valgdeltakelse etter kjønn, alder, botid og år	118

10. Innvandrerbefolkningen med bakgrunn fra Serbia og Montenegro

10.1,	Personer med bakgrunn fra Serbia og Montenegro etter innvandringskategori. 1.1. 2006.....	119
10.2.	Innvandring og utvandring av serbiske statsborgere. 1986 - 2005	120
10.3.	Førstegenerasjonsinnvandrere fra Serbia og Montenegro, etter botid i Norge. 1.1.2006	121
10.4.	Ekteskapsinngåelser blant innvandrerbefolkningen med innvandrerbakgrunn fra Serbia og Montenegro. 1996-2005	122
10.5.	Innvandrerbefolkningen med bakgrunn fra Serbia og Montenegro, etter fylke 1.1. 2006. Absolutte tall og prosent	123
10.6.	Innvandrerbefolkningen med bakgrunn fra Serbia og Montenegro, etter kommune. 1.1. 2006. Absolutte tall og prosent	123
10.7.	Prosent av personer 30-44 med manglende utdanningsopplysninger, 1.10.2005.....	124
10.8.	Utdanningsnivå blant dem vi har utdanningsopplysninger om, 30-44 år. 1.10.2005. Prosent.....	124
10.9.	Deltakelse i høyere utdanning i prosent av personer i alderen 19-24 år etter kjønn, landbakgrunn og innvandringskategori. 1.10.2005. Absolutte tall og prosent.....	124

10.10. Deltakelse i utdanning blant personer i alderen 16-18 år etter kjønn, innvandrerkategori og landbakgrunn. 1.10.2005. Absolutte tall og prosent.....	125
10.11. Sysselsatte førstegenerasjonsinnvandrere i prosent av bosatte i alderen 16-74 år etter landbakgrunn og kjønn. 4. kvartal 2005.....	125
10.12. Arbeidsledige av arbeidsstyrken (prosent) etter landbakgrunn og kjønn. 16-74 år. 1. kvartal 2006.....	126
10.13. Inntektsregnskap for innvandrerbefolkningen. Ektepar (med og uten barn) og samboerpar med felles barn hvor begge voksne har samme landbakgrunn, etter land. ¹ Hovedinntektstaker 25-55 år. Gjennomsnitt. 2004. Kroner.....	127
10.14. Valgdeltakelse etter kjønn, alder, botid og år.....	127

11. Innvandrerbefolkningen med bakgrunn fra Sri Lanka

11.1. Personer med bakgrunn fra Sri Lanka etter innvandringskategori. 1.1. 2006.....	129
11.2. Innvandring og utvandring av srilankesiske statsborgere, 1986-2005. Absolutte tall.....	130
11.3. Førstegenerasjonsinnvandrere fra Sri Lanka, etter botid i Norge. 1.1.2006.....	131
11.4. Ekteskapsinngåelser blant bosatte førstegenerasjonsinnvandrere med innvandrerbakgrunn fra Sri Lanka. 1996-2005.....	132
11.5. Innvandrerbefolkningen med bakgrunn fra Sri Lanka, etter fylke 1.1. 2006. Absolutte tall og prosent.....	132
11.6. Innvandrerbefolkningen med bakgrunn fra Sri Lanka, etter kommune. 1.1. 2006. Absolutte tall og prosent.....	133
11.7. Innvandrerbefolkningen med bakgrunn fra Sri Lanka i prosent av befolkningen. Bydeler i Oslo. 1.1.2006.....	134
11.8. Prosent av personer 30-44 med manglende utdanningsopplysninger, 1.10.2005.....	134
11.9. Utdanningsnivå blant dem vi har utdanningsopplysninger om, 30-44 år. 1.10.2005. Prosent.....	135
11.10. Deltakelse i høyere utdanning i prosent av personer i alderen 19-24 år etter kjønn, landbakgrunn og innvandringskategori. 1.10.2005. Absolutte tall og prosent.....	135
11.11. Deltakelse i utdanning blant personer i alderen 16-18 år etter kjønn, innvandrerkategori og landbakgrunn. 1.10.2005. Absolutte tall og prosent.....	135
11.12. Sysselsatte førstegenerasjonsinnvandrere i prosent av bosatte i alderen 16-74 år, etter landbakgrunn og kjønn. 4. kvartal 2005.....	136
11.13. Arbeidsledige av arbeidsstyrken (prosent) etter landbakgrunn og kjønn. 16-74 år. 1.kvartal 2006. Prosent.....	137
11.14. Inntektsregnskap for innvandrerbefolkningen. Ektepar (med og uten barn) og samboerpar med felles barn hvor begge voksne har samme landbakgrunn, etter land. ¹ Hovedinntektstaker 25-55 år. Gjennomsnitt. 2004. Kroner.....	138
11.15. Valgdeltakelse etter kjønn, alder, botid og år.....	138

12. Innvandrerbefolkningen med bakgrunn fra Polen

12.1. Personer med bakgrunn fra Polen etter innvandringskategori. 1.1.2006. Absolutte tall.....	140
12.2. Innvandring til Norge og utvandring fra Norge, polske statsborgere. 1986-2005. Absolutte tall.....	141
12.3. Innvandrede personer fra Polen etter statsborgerskap, alder ved innvandring og kjønn. 2005.....	141
12.4. Innvandrerbefolkningen med bakgrunn fra Polen, etter fylke. 1.1.2006. Absolutte tall og prosent.....	143
12.5. Innvandrerbefolkningen med bakgrunn fra Polen, etter kommune. 1.1.2006. Absolutte tall og prosent av polakker i alt.....	143
12.6. Innvandrerbefolkningen med bakgrunn fra Polen, etter bydeler i Oslo (unntatt Sentrum og Marka). 1.1.2006. Absolutte tall og prosent.....	144
12.7. Prosent av personer 30-44 med manglende utdanningsopplysninger, 1.10.2005.....	144
12.8. Utdanningsnivå blant dem vi har utdanningsopplysninger om, 30-44 år. 1.10.2005. Prosent.....	144
12.9. Deltakelse i utdanning blant personer i alderen 19-24 år etter kjønn, innvandrerkategori og landbakgrunn. Prosent. 2005.....	145
12.10. Deltakelse i utdanning blant personer i alderen 16-18 år etter kjønn, innvandrerkategori og landbakgrunn. 1.10.2005. Absolutte tall og prosent ¹	145
12.11. Sysselsatte førstegenerasjonsinnvandrere i prosent av bosatte i alderen 16-74 år etter landbakgrunn og kjønn. 4. kvartal 2005.....	146
12.12. Inntektsregnskap for innvandrerbefolkningen. Ektepar (med og uten barn) og samboerpar med felles barn hvor begge voksne har samme landbakgrunn, etter land. ¹ Hovedinntektstaker 25-55 år. Gjennomsnitt. 2004. Kroner.....	147
12.13. Valgdeltakelse etter kjønn, alder, botid og år.....	148

13. Innvandrerbefolkningen med bakgrunn fra Russland

13.1. Personer med bakgrunn fra Russland etter innvandringskategori. 1.1.2006. Absolutte tall.....	149
13.2. Innvandring og utvandring av russiske statsborgere. 1992 - 2005.....	151
13.3. Botid i Norge for førstegenerasjonsinnvandrere fra Russland. 1.1.2006.....	151
13.4. Ekteskap blant bosatte personer med innvandrerbakgrunn fra Russland. 1.1.2005.....	152
13.5. Innvandrerbefolkningen med bakgrunn fra Russland, etter fylke. 1.1.2006. Absolutte tall og prosent.....	153

13.6. Innvandrerbefolkningen med bakgrunn fra Russland, etter kommune. 1.1.2006. Absolutte tall og prosent av russere i alt	153
13.7. Innvandrerbefolkningen med bakgrunn fra Russland, etter bydeler i Oslo (unntatt Sentrum og Marka). 1.1.2006. Absolutte tall og prosent	154
13.8. Prosent av personer 30-44 med manglende utdanningsopplysninger, 1.10.2005.....	154
13.9. Utdanningsnivå blant dem vi har utdanningsopplysninger om, 30-44 år. 1.10.2005. Prosent.....	154
13.10. Deltakelse i utdanning blant personer i alderen 19-24 år etter kjønn, innvandrerkategori og landbakgrunn. Prosent. 2005.....	155
13.11. Deltakelse i utdanning blant personer i alderen 16-18 år etter kjønn, innvandrerkategori og landbakgrunn. 1.10.2005. Absolutte tall og prosent.....	155
13.12. Sysselsatte førstegenerasjonsinnvandrere i prosent av bosatte i alderen 16-74 år etter landbakgrunn og kjønn. 4. kvartal 2005.....	155
13.13. Arbeidsledige førstegenerasjonsinnvandrere etter landbakgrunn og kjønn. Første kvartal 2006. Prosent. 16-74 år	156
13.14. Valgdeltakelse etter kjønn, alder, botid og år	157

14. Innvandrerbefolkningen med bakgrunn fra Filippinene

14.1. Personer med bakgrunn fra Filippinene etter innvandringskategori. 1.1. 2006	158
14.2. Innvandring av filippinske statsborgere til Norge og utvandring av filippinske statsborgere fra Norge. 1986 - 2005	160
14.3. Botid for førstegenerasjonsinnvandrere fra Filippinene. 1.1.2006	160
14.4. Ekteskapsinngåelser blant innvandrerbefolkningen med bakgrunn fra Filippinene. 1996-2005	161
14.5. Innvandrerbefolkningen fra Filippinene, etter fylke. Absolutte tall og prosent 1.1. 2006	162
14.6. Innvandrerbefolkningen med bakgrunn i fra Filippinene, etter kommune. 1.1. 2006. Absolutte tall og prosent	162
14.7. Personer 30-44 med manglende utdannings-opplysninger, 1.10.2005.....	163
14.8. Utdanningsnivå blant dem vi har utdanningsopplysninger om, 30-44 år. 1.10.2005. Prosent.....	163
14.9. Deltakelse i høyere utdanning i prosent av personer i alderen 19-24 år etter kjønn, landbakgrunn og innvandringskategori. 2005. Absolutte tall og prosent	164
14.10. Deltakelse i utdanning blant personer i alderen 16-18 år etter kjønn, innvandrerkategori og landbakgrunn. 1.10.2005. Absolutte tall og prosent.....	164
14.11. Sysselsatte førstegenerasjonsinnvandrere (16-74 år) i prosent av bosatte etter landbakgrunn, tid og kjønn. 4. kvartal 2005.....	164
14.12. Arbeidsledige av arbeidsstyrken (prosent) etter landbakgrunn og kjønn. 16-74 år. 1. kvartal 2006	165
14.13. Valgdeltakelse etter kjønn, alder, botid og år	165

15. Innvandrerbefolkningen med bakgrunn fra India

15.1. Personer med bakgrunn fra India etter innvandringskategori. 1.1. 2006	166
15.2. Innvandring til Norge og utvandring fra Norge, indiske statsborgere. 1986-2005. Absolutte tall	168
15.3. Botid for førstegenerasjonsinnvandrere fra India. 1.1.2006.....	168
15.4. Ekteskapsinngåelser blant bosatte førstegenerasjonsinnvandrere med innvandrerbakgrunn fra India. 1996-2005	169
15.5. Innvandrerbefolkningen med bakgrunn fra India, etter fylke 1.1. 2006. Absolutte tall og prosent.....	170
15.6. Innvandrerbefolkningen med bakgrunn i fra India, etter kommune. 1.1. 2006	170
15.7. Innvandrerbefolkningen med bakgrunn fra India, etter bydel i Oslo (unntatt Sentrum og Marka). 1.1. 2006.....	171
15.8. Prosent av personer 30-44 med manglende utdanningsopplysninger, 1.10.2005.....	171
15.9. Utdanningsnivå blant dem vi har utdanningsopplysninger om, 30-44 år. 1.10.2005. Prosent.....	172
15.10. Deltakelse i høyere utdanning i prosent av personer i alderen 19-24 år etter kjønn, landbakgrunn og innvandringskategori. 1.10.2005. Absolutte tall og prosent.....	172
15.11. Sysselsatte førstegenerasjonsinnvandrere (16-74 år) i prosent av bosatte etter landbakgrunn og kjønn. Fjerde kvartal 2005	172
15.12. Arbeidsledige av arbeidsstyrken (prosent) etter landbakgrunn og kjønn. 16-74 år. 1. kvartal 2006. Prosent	174
15.13. Inntektsregnskap for innvandrerbefolkningen. Ektepar (med og uten barn) og samboerpar med felles barn hvor begge voksne har samme landbakgrunn, etter land. ¹ Hovedinntektstaker 25-55 år. Gjennomsnitt 2004. Kroner	174
15.14. Valgdeltakelse etter kjønn, alder, botid og år	175

16. Innvandrerbefolkningen med bakgrunn fra Chile

16.1. Personer med bakgrunn fra Chile etter innvandringskategori. 1.1. 2006.....	176
16.2. Innvandring og utvandring av chilenske statsborgere. 1986 - 2005. Absolutte tall	178

16.3. Botid for førstegenerasjonsinnvandrere fra Chile. 1.1.2006.....	178
16.4. Ekteskapsinngåelser blant bosatte personer med innvandrerbakgrunn fra Chile. 1996-2005.....	180
16.5. Innvandrerbefolkningen med bakgrunn fra Chile, etter fylke 1.1. 2006. Absolutte tall og prosent	180
16.6. Innvandrerbefolkningen med bakgrunn i fra Chile, etter kommune. 1.1. 2006. Absolutte tall og prosent	180
16.7. Innvandrerbefolkningen med bakgrunn fra Chile, etter bydeler i Oslo (unntatt Sentrum og Marka). 1.1. 2006. Absolutte tall og prosent.....	181
16.8. Prosent av personer 30-44 med manglende utdanningsopplysninger, 1.10.2005.....	181
16.9. Utdanningsnivå blant dem vi har utdanningsopplysninger om, 30-44 år. 1.10.2005. Prosent.....	182
16.10. Deltakelse i utdanning blant førstegenerasjonsinnvandrere etter kjønn, alder og landbakgrunn. 2005. Prosent	182
16.11. Sysselsatte førstegenerasjonsinnvandrere i prosent av bosatte 16-74 år etter landbakgrunn og kjønn. 4. kvartal 2005. Prosent	183
16.12. Arbeidsledige av arbeidsstyrken (prosent) etter landbakgrunn og kjønn. 16-74 år. 1. kvartal 2006. Prosent	184
16.13. Inntektsregnskap for innvandrerbefolkningen. Ektepar (med og uten barn) og samboerpar med felles barn hvor begge voksne har samme landbakgrunn, etter land. ¹ Hovedinntektstaker 25-55 år. Gjennomsnitt 2004. Kroner	185
16.14. Valgdeltakelse etter kjønn, alder, botid og år	185

17. Innvandrerbefolkningen med bakgrunn fra Marokko

17.1. Personer med bakgrunn fra Marokko etter innvandringskategori. 1.1. 2006	187
17.2. Innvandring til Norge og utvandring fra Norge, marokkanske statsborgere. 1986-2005. Absolutte tall	189
17.3. Botid for førstegenerasjonsinnvandrere fra Marokko. 1.1.2006.....	189
17.4. Ekteskapsinngåelser blant bosatte førstegenerasjonsinnvandrere med innvandrerbakgrunn fra Marokko. 1996-2005.....	190
17.5. Innvandrerbefolkningen med bakgrunn fra Marokko, etter fylke 1.1. 2006. Absolutte tall og prosent	191
17.6. Innvandrerbefolkningen med bakgrunn i fra Marokko, utvalgte kommuner. 1.1. 2006. Absolutte tall og prosent	191
17.7. Innvandrerbefolkningen med bakgrunn fra Marokko, etter bydeler i Oslo (unntatt Sentrum og Marka). 1.1. 2006. Absolutte tall og prosent.....	192
17.8. Personer 30-44 med manglende utdanningsopplysninger, 1.10.2005	192
17.9. Utdanningsnivå blant dem vi har utdanningsopplysninger om, 30-44 år. 1.10.2005. Prosent.....	193
17.10. Deltakelse i utdanning blant personer i alderen 19-24 år etter kjønn, innvandrerkategori og landbakgrunn. Prosent. 2005.....	193
17.11. Deltakelse i utdanning blant personer i alderen 16-18 år etter kjønn, innvandrerkategori og landbakgrunn. 1.10.2005. Absolutte tall og prosent.....	194
17.12. Sysselsatte førstegenerasjonsinnvandrere i prosent av bosatte etter landbakgrunn og kjønn. 4. kvartal 2005. Prosent	194
17.13. Arbeidsledige av arbeidsstyrken (prosent) etter landbakgrunn og kjønn. 16-74 år. 1. kvartal 2006	195

18. Innvandrerbefolkningen med bakgrunn fra Afghanistan

18.1. Personer med bakgrunn fra Afghanistan etter innvandringskategori. Absolutte tall. 1.1.2006.....	197
18.2. Afghanske førstegenerasjonsinnvandrere etter kjønn og alder. Absolutte tall og prosent. 1.1.2006.....	197
18.3. Førstegenerasjonsinnvandrere fra Afghanistan etter botid i Norge. 1.1.2006	198
18.4. Innvandring, utvandring og nettoutvandring av afghanske statsborgere 1986-2005. Absolutte tall Absolutte tall	199
18.5. Bosetting blant førstegenerasjonsinnvandrere og etterkommere i norske fylker. Absolutte tall og prosent. 1.1.2006.....	200
18.6. Innvandrerbefolkningen med bakgrunn fra Afghanistan, etter kommune. 1.1. 2006. Absolutte tall og prosent	200
18.7. Prosent av personer 30-44 med manglende utdanningsopplysninger, 1.10.2005.....	200
18.8. Utdanningsnivå blant dem vi har utdanningsopplysninger om, 30-44 år. 1.10.2005. Prosent.....	201
18.9. Deltakelse i utdanning blant etter alder, kjønn og innvandrerbakgrunn. Absolutte tall og prosent. 1.10.2005.....	201
18.10. Sysselsatte førstegenerasjonsinnvandrere fra Afghanistan i alderen 16-74 år, etter kjønn og landbakgrunn. Prosent. 4. kvartal 2005	202
18.11. Arbeidsledige av arbeidsstyrken (prosent) etter landbakgrunn og kjønn. 16-74 år. 1. kvartal 2006	202

19. Innvandrerbefolkningen med bakgrunn fra Etiopia

19.1. Personer med bakgrunn fra Etiopia etter innvandringskategori. Absolutte tall. 1.1.2006.....	204
19.2. Førstegenerasjonsinnvandrere fra Etiopia etter botid i Norge. 1.1.2006.....	205
19.3. Innvandring til Norge og utvandring fra Norge av etiopiske statsborgere. 1986-2005. Absolutte tall.....	206

19.4. Innvandrerbefolkningen med bakgrunn fra Etiopia, etter fylke. 1.1.2006. Absolutte tall	207
19.5. Innvandrerbefolkningen med bakgrunn fra Etiopia, etter kommune. 1.1.2006. Absolutte tall og prosent av etiopiere i alt	207
19.6. Ekteskapsinngåelser blant førstegenerasjonsinnvandrere fra Etiopia 1996-2005.....	207
19.7. Prosent av personer 30-44 med manglende utdanningsopplysninger, 1.10.2005.....	208
19.8. Utdanningsnivå blant dem vi har utdanningsopplysninger om, 30-44 år. 1.10.2005. Prosent.....	208
19.9. Deltakelse i utdanning etter alder, kjønn og innvandrerbakgrunn. Absolutte tall og prosent. 1.10.2005.....	208
19.10. Sysselsatte førstegenerasjonsinnvandrere i prosent av bosatte i alderen 16-74 år etter landbakgrunn og kjønn. 4. kvartal 2005.....	209
19.11. Registrerte helt arbeidsledige i hele befolkningen og blant førstegenerasjonsinnvandrere, etter landbakgrunn og kjønn. 1. kvartal 2006. 16-74 år.....	209

20. Innvandrerbefolkningen med bakgrunn fra Eritrea

20.1. Personer med bakgrunn fra Eritrea etter innvandringskategori. Absolutte tall. 1.1.2006	210
20.2. Førstegenerasjonsinnvandrere fra Eritrea etter botid i Norge. 1.1.2006	211
20.3. Innvandring til Norge og utvandring fra Norge av eritreiske statsborgere. 1993-2005.....	211
20.4. Innvandrerbefolkningen med bakgrunn fra Etiopia, etter fylke. 1.1.2006. Absolutte tall	212
20.5. Innvandrerbefolkningen med bakgrunn fra Etiopia, etter kommune. 1.1.2006. Absolutte tall.....	212
20.6. Ekteskapsinngåelser blant førstegenerasjonsinnvandrere fra Eritrea 1996-2005	212
20.7. Prosent av personer 30-44 med manglende utdanningsopplysninger, 1.10.2005.....	213
20.8. Utdanningsnivå blant dem vi har utdanningsopplysninger om, 30-44 år. 1.10.2005. Prosent.....	213
20.9. Deltakelse i utdanning etter alder, kjønn og innvandrerbakgrunn. Absolutte tall og prosent. 1.10.2005.....	214
20.10. Sysselsatte førstegenerasjonsinnvandrere i prosent av bosatte i alderen 16-74 år etter landbakgrunn og kjønn. 4. kvartal 2005.....	214
20.11. Arbeidsledige av arbeidsstyrken (prosent) etter landbakgrunn og kjønn. 16-74 år. 1. kvartal 2006.	214
20.12. Valgdeltakelse etter kjønn, alder, botid og år	214

21. Etterkommere - befolkningstall

21.1. Personer født i Norge med to utenlandsfødte foreldre etter landbakgrunn. 1.1.2006.....	215
21.2. Førstegenerasjonsinnvandrere og etterkommere etter alder. Absolutte tall og prosent. 1.1.2006.....	216
21.3. Etterkommere fra 18 utvalgte land. Hele landet og Oslo. Absolutte tall og prosent. 1.1.2006.....	217

1. Innledning

1.1. Bakgrunn

Innvandrerbefolkningen i Norge er svært sammensatt og hadde ved inngangen til 2006 bakgrunn fra 208 land og selvstyrte regioner. Det har sjelden noe for seg å beskrive hele innvandrerbefolkningen som en gruppe, og SSB får også en del henvendelser hvor statistikk om enkeltgrupper etterspørres. Derfor utarbeider SSB faktaark hvor vi samler foreliggende statistikk om store ikke-vestlige innvandrergupper i Norge. I 2004 kom det for første gang en rapport som beskrev de 10 største ikke-vestlige innvandrerguppene i Norge (Rapport 10/2004). Denne rapporten ble laget på oppdrag av Kommunal- og regionaldepartementet, i forbindelse med forarbeid til levekårsundersøkelsen blant ikke-vestlige innvandrere, og som et bidrag til en ny stortingsmelding om det flerkulturelle Norge.

Denne rapporten bygger på Rapport 2004/10, men har i tillegg med åtte nye land. I den forrige rapporten ble følgende 10 land beskrevet: Pakistan, Vietnam, Irak, Bosnia-Hercegovina, Somalia, Iran, Tyrkia, Sri Lanka, Serbia og Montenegro og Chile. I denne rapporten har vi i tillegg med India, Russland, Polen, Eritrea, Etiopia, Afghanistan, Filippinene og Marokko. Dette er ikke de 18 største ikke-vestlige gruppene i Norge. Thailand er den største ikke-vestlige gruppa som ikke er med, på en 13 plass. På plassene etter Thailand følger India, Chile, Marokko, Afghanistan, Kina, Etiopia, Kroatia, Makedonia og Eritrea. Av disse er altså verken Kina, Kroatia eller Makedonia med, mens lille Eritrea har fått en relativt kort beskrivelse.

Før vi presenterer beskrivelsene av de enkelte landgruppene, skal vi gi en oversikt hvor vi gjør en mer direkte sammenlikning av de ulike gruppene med hverandre. Det er ikke tatt inn nye data her i forhold til de enkelte beskrivelsene, men det er nok i mange sammenhenger nyttig å se gruppene i forhold til hverandre. Vi kommer til å sammenlikne en god del demografiske aspekter og noen levekår.

1.2. Forskjeller langs mange dimensjoner...

Det er forskjeller i de ulike innvandrergruppenes størrelse og sammensetning i forhold til alder og kjønn, innvandringsbakgrunn, boforhold, arbeidsdeltakelse,

utdanningsdeltakelse og valgdeltakelse, for å nevne noen dimensjoner. Vel to tredjedeler av innvandrerbefolkningen har bakgrunn fra ikke-vestlige land, og i denne rapporten er det bare den ikke-vestlige innvandrerbefolkningen som blir beskrevet. Det meste av interessen for innvandring er knyttet til denne gruppen.

Landbakgrunn kan forklare en del av variasjonen mellom de 18 gruppene vi beskriver i denne rapporten. Noen grupper har kommet først og fremst som flyktninger, andre som arbeidsinnvandrere, og andre igjen gjennom ekteskap og familiegjening. I noen innvandrergupper er det mange som har bodd lenge i Norge, i andre grupper er flertallet nyankomne. Det har derfor mye for seg å gruppere innvandrerbefolkningen etter landbakgrunn, men vi må understreke at en gruppering i forhold til landbakgrunn også innebærer en generalisering. Det kan være store forskjeller i atferd, holdninger og verdier mellom kvinner fra Pakistan, og vi vil finne kvinner derfra som har mer til felles med norskfødte kvinner enn de har med pakistanske kvinner.

1.3. ...også mellom førstegenerasjon og etterkommere

Ved inngangen til 2006 var det 68 000 etterkommere i Norge. Helt presist er dette personer født i Norge som har begge foreldre og alle fire besteforeldre født i utlandet. Disse etterkommerne fordeler seg ujevnt mellom de ulike landgruppene. De fleste finner vi i etablerte landgrupper, og desidert flest etterkommere har to foreldre som har innvandret fra Pakistan. Hos dem som er gamle nok til at vi kan si noe om hvordan de gjør det på skolebenken og i arbeidslivet, ser vi store forskjeller i levekår mellom førstegenerasjonsinnvandrere og etterkommere. Derfor er etterkommerne viet et eget kapittel, hvor vi beskriver sentrale demografiske trekk og hvor vi også sier noe om deres deltakelse i utdanningssystemet og arbeidslivet.

1.4. Datakilder

Det er ikke gjort noen egen datainnsamling i forbindelse med denne rapporten. Det er et rent kvantitativt prosjekt basert først og fremst på registerdata og

noe data fra utvalgsundersøkelser som er utført for andre formål.

Norge har en unik datasituasjon. Det finnes en rekke offentlige registre som SSB, under strenge regler, kan bruke til statistikkformål. I SSB er det en befolkningsdatabase, basert på Det sentrale folkeregisteret (DSF), hvor det blant annet finnes opplysninger om fødeland, eget og foreldrenes. I mange andre land blir en nødt til å gjøre analyser på grunnlag av statsborgerskap. Ved å ta utgangspunkt i statsborgerskap får en ikke med de tilfeller hvor personer med utenlandsk bakgrunn har skiftet statsborgerskap. Fødeland er derimot en variabel som ikke forandrer seg. Statistikk om innvandrerbefolkningen blir utarbeidet med utgangspunkt i opplysninger om eget, foreldres og besteforeldres fødeland (se avsnitt om landbakgrunn).

SSBs befolkningsdatabase er utviklet for statistikkformål. Denne befolkningsbasen danner grunnlaget for statistikken over befolkningens sammensetning og befolkningsendringer. Grunnlaget for statistikken over endringer i befolkningen er elektroniske kopier til Statistisk sentralbyrå av alle meldinger som oppdaterer Det sentrale folkeregister (DSF). Oppdateringene i DSF gjøres delvis ved de lokale folkeregisterkontorene, som er knyttet til registerbasen (DSF) via terminaler, delvis sentralt i Skattedirektoratet. Mer detaljerte opplysninger om hvilke bearbeiding av data og kontroller som foretas er gitt i siste publiserte dokumentasjon; Brørs et al (2000): "Dokumentasjon av BESYS-befolkningsstatistikksystemet. Befolkningsendringer i 1998 og befolkningsbasen (BEBAS) 1. januar 2000", Notater 2000/24.

http://www.ssb.no/emner/02/90/notat_200024/notat_200024.pdf

I 2006 publiserte SSB for første gang statistikk over innvandringer for ikke-nordiske statsborgere etter *innvandringsgrunn*, for perioden 1990-2005. De viktigste enkeltkildene for statistikkdataene er Det sentrale folkeregister (DSF) i Skattedirektoratet og Datasystem for utlendings- og flyktningssaker (DUF) i Utlendingsdirektoratet. Statistikken over innvandringsgrunn publiseres som Dagens Statistikk, men her finnes det ikke statistikk for alle landgruppene vi beskriver i denne rapporten. Tallene vi viser til i denne rapporten er derfor spesialkjørt.

I tillegg publiserer SSB *flyktningstatistikk*, som gir en oversikt over antall bosatte personer som en gang har kommet til Norge som flyktning eller ved familie-gjenforening til en flyktning. Opplysningene er baserte på en samkjøring gjennomført i 1995 mellom data fra Statistisk sentralbyrås befolkningsstatistikksystem, Utlendingsdirektoratets daværende register Fremkon og Flyktningregisteret. Til disse data er det koplet et utdrag av Flyktningregisteret. Noen av landgruppene i denne rapporten er nærmest rene flyktninggrupper.

Derfor har vi for noen grupper valgt å fokusere på flyktningstatistikken og beskrive denne nærmere, heller enn på statistikken som viser innvandringer etter innvandringsgrunn i perioden 1990-2005.

Data om *husholdninger og boforhold* er hentet fra Folke- og bolig tellingen i 2001. SSB gjennomførte 3. november 2001 en folke- og bolig telling i Norge (FoB2001). Hensikten med denne landsomfattende tellingen var å beskrive hvordan folk bor i Norge, og å gi informasjon om befolknings sammensetning og levekår i det *norske* samfunnet. I FoB2001 blir opplysningene hentet inn både fra registre og ved hjelp av spørreskjema. Data fra tellingen blir også benyttet til å supplere og oppdatere Det sentrale folkeregistret (Folkeregisteret) med opplysninger om boligadresse. Folke- og bolig tellingen 2001 omfatter alle personer, også utenlandske statsborgere, som ifølge Folke registeret var bosatt i Norge på tellingstidspunktet 3. november 2001. Disse dataene er nå såpass gamle at vi har valgt å tone ned fokus på data om husholdninger og boforhold. I enkelte av landgruppene er det kommet til mange nye innvandrere, og i andre har mange reist ut av landet, slik at gruppen som er grunnlag for 2001-dataene kan være ganske annerledes enn gruppen som i andre sammenhenger beskrives ved hjelp av 2006-data. Det arbeides imidlertid med å oppdatere dette datagrunnlaget.

Beskrivelsene av *ekteskapsmønstre* i de ulike gruppene bygger på en rapport om ekteskapsmønstre i det flerkulturelle Norge (Daugstad 2006/26), og de korte beskrivelsene av antall barn kvinner i de ulike landgruppene har, bygger på et arbeid som Aslaug Foss gjorde i 2005 som del av forberedelsene til det årets befolkningsfremskrivelser (Foss 2005, upublisert, se også Foss 2006). Tall på kontaktstøttebruk er hentet fra en rapport om kontaktstøttebruk blant barn med ikke-vestlig innvandrerbakgrunn (Daugstad 2006/39).

Beskrivelser av *utdanningsnivå og utdanningsdeltakelse* bygger på egne datakjøringer bestilt spesielt for denne rapporten.

Arbeidsdeltakelse, sysselsetting og arbeidsledighet bygger på arbeidsmarkedsstatistikk publisert som dagens statistikk (<http://www.ssb.no/emner/06/01/innvregsys/> og <http://www.ssb.no/emner/06/03/innvarbl/arkiv/>) og grunntabeller, samt noen egne kjøringer spesielt for denne rapporten. Næringsstatistikken etter landbakgrunn er også spesialkjørt i anledning denne rapporten. Statistikken over *selvstendig næringsdrivende* er kjørt i forbindelse med en artikkel om innvandrere i næringslivet, av Vartdal i Samfunnsspeilet 2006/4.

Beskriver av *valgdeltakelse* bygger på en rapport om valgdeltakelse blant norske statsborgere med ikke-vestlig innvandrerbakgrunn, av Aalandslid (2006/23).

Datakildene er manntalsundersøkelser gjennomført i forbindelse med Stortingsvalgene 1997, 2001 og 2005.

Inntektsstatistikken er spesialprodusert for vårt formål, men deler av statistikken produseres også som DS-er (Dagens statistikk) (<http://www.ssb.no/emner/05/01/ifhus/>).

1.5. Definisjoner og kjennemerker i statistikken

Førstegenerasjonsinnvandrere: Dette er personer født i utlandet av to utenlandsfødte foreldre. Førstegenerasjonsinnvandrere har altså på et tidspunkt innvandret til Norge.

Personer født i Norge av to utenlandsfødte foreldre (også omtalt som etterkommere) er personer som er født i Norge av to foreldre som er født i utlandet, og som i tillegg har fire besteforeldre som er født i utlandet.

Innvandrerbefolkningen er summen av de to foregående grupperingene og omfatter personer som har to utenlandsfødte foreldre, eller mer presist: personer som verken har foreldre eller besteforeldre som er født i Norge. Innvandrerbefolkningen omfatter dermed førstegenerasjonsinnvandrere og personer født i Norge av to utenlandsfødte foreldre.

Landbakgrunn = Eget, mor eller fars fødeland

Vi har brukt opplysninger om landbakgrunn når det gjelder innvandrerbefolkningen. Innvandrerbefolkningen består, slik SSB definerer den, av personer med to utenlandsfødte foreldre. For førstegenerasjonsinnvandrere vil landbakgrunn være eget fødeland. For etterkommerne vil landbakgrunn være bestemt av foreldrenes fødeland - og hvis det er forskjellig, mors fødeland. Personer utenfor innvandrerbefolkningen er her registrert med Norge som landbakgrunn. I 2003 ble variabelen *landbakgrunn* gjennomgått med tanke på nye land i for eksempel tidligere Jugoslavia. Resultatet av revisjonen er at fødeland (og dermed også landbakgrunn) nå bare har land som eksisterer i dag, og at fordelingen mellom enkelte land er blitt riktligere. Det er imidlertid fortsatt en viss usikkerhet knyttet til fordelingen mellom de nye landene. Sovjetunionen, Tsjekkoslovakia og samlekodene er forsvunnet sammen med tidligere Jugoslavia. Personer fra det tidligere Jugoslavia er fordelt på de nye landene, og tilsvarende er gjort for Etiopia/Eritrea og Israel/Det palestinske området.

Landbakgrunn:

Vi grupperer innvandrerbefolkningen etter landbakgrunn. Landbakgrunn sier noe om eget og foreldres fødeland. Det er en statistikkvariabel som kan avledes fra opplysninger i befolkningsstatistikk-systemet. Landbakgrunn som kjennetegn vil i en del tilfeller kunne gi oss en antydning om etnisitet,

kulturell bakgrunn og religionstilknytning, men langt fra i alle tilfeller. Det er viktig å være klar over at det ikke er noe en til en forhold mellom landbakgrunn, religion og etnisitet. Selv om statsreligionen i Nepal er hinduisme, er langt fra alle nepalere hinduer. De tilhører ulike etniske grupper og kan ha bakgrunn fra veldig forskjellige kulturtradisjoner, og være kristne, hinduer, buddhister og muslimer.

Hvem har stemmerett ved valg?

I rapporten beskriver vi valgdeltakelsen blant de fleste landgruppene. Hvem som har stemmerett ved stortingsvalg bestemmes av Valglovens §3, jf. Grunnlovens §§ 50 og 53 som setter opp følgende vilkår for stemmerett ved stortingsvalg:

- a) Manntallsført i kommunen
- b) Norske statsborgere, jf. lov om norsk riksborgarrett av 8. desember 1950
- c) Alder 18 år oppnådd senest i løpet av valgåret
- d) Norske statsborgere som har mer enn 10 års registret sammenhengende utenlandsopphold bak seg må søke om å bli manntallsført
- e) Stemmeretten må ikke være tapt, jf. Grunnlovens § 53

Ved *lokalvalg* har dessuten utenlandske statsborgere som har bodd i landet tre år på valgdagen og ellers fyller de generelle vilkårene, stemmerett. Ved en endring i valgloven, Innst. O nr. 61 (1998-99), Ot.prp. nr 37 (1998-99), fikk alle nordiske statsborgere stemmerett ved lokalvalg dersom de var innvandret før 1. mars i valgåret. Dette ble gjort gjeldende fra og med valget i 1999.

Naturalisering – skifte av statsborgerskap

I rapporten har vi også et kort avsnitt om overganger til norsk statsborgerskap. Etter lov om norsk riksborgarrett av 8. desember 1950 nr. 3 § 6 kan man bli norsk statsborger etter søknad etter 7 års botid, dersom lovens øvrige krav også er oppfylt. Det innebærer at man er fylt 18 år, fyller lovens vandelskrav og ikke har vesentlig bidragsgjeld. I tillegg kreves det at søkeren løser seg fra annet statsborgerskap. Hovedregelen er at en kan bli norsk statsborger når en har bodd i landet sammenhengende de sju siste år.

Noen grupper av søkere kan få statsborgerskap etter kortere botid enn 7 år. Dette er blant annet:

- personer gift med norsk borger, som kan få norsk statsborgerskap når botid i Norge og tiden som gift med norsk borger til sammen utgjør 8 år. Botiden i Norge må være minst 2 år
- Nordiske statsborgere kan få norsk statsborgerskap etter to år
- Hvis en har vært norsk statsborger tidligere er botidskravet ett eller to år.

1.6. Statistikk er forenkling

Det ligger i statistikkens vesen at vi må plassere Det ligger i statistikkens vesen at vi må plassere individer i kategorier, noe som ofte representerer en overforenkling. Vi er alle mange ting samtidig. Vi er innvandrere eller ikke, men vi er også i et yrke eller kanskje arbeidsledige, vi har en utdanning, vi kan være ektefelle og småbarnforeldre, brukere av kontantstøtte, fotballinteresserte, ha en religiøs overbevisning og så videre. De som er innvandrere er samtidig også mange andre ting. Ingen lar seg beskrive langs bare én dimensjon.

Analyser av slike grupper som denne rapporten baserer seg på, er et nødvendig grunnlag for å forstå også individuell atferd, og for å kunne gi resultater som representerer hele gruppen. Statistikken er nyttig i samspill med antropologers, sosiologers og andres individorienterte tilnæringsmåter. I en kompleks virkelighet, der de personlige erfaringene ikke er tilstrekkelig til å gi en full oversikt, blir statistikk og generelle oversikter viktig. Den generaliserte kunnskapen byr på en del viktige innsikter. Gjennomsnitt og gruppeforskjeller kan hjelpe oss å få en oversikt over systematiske forskjeller. Det vil også ofte være lettere å følge personer over tid i statistikken, enn i feltstudier (i hvert fall i Norge, hvor vi har et godt utgangspunkt for å lage slik statistikk). Den generaliserte kunnskapen statistikken gir kan med andre ord hjelpe oss til å ordne verden, basert på en type kunnskap og fakta.

Vi snakker som sagt om "grupper" med ulik landbakgrunn vel vitende om at dette er en forenkling og at det er til dels store kulturelle forskjeller blant folk med samme landbakgrunn, og at det kan være relativt like grupper på tvers av landbakgrunn. Vi har ikke satt som noe kriterium at de med samme landbakgrunn nødvendigvis trenger "å føle" seg som medlem av en gruppe. Landbakgrunn er brukt som et endimensjonalt statistisk kjennetegn, og er uavhengig av individ- og gruppeidentitet og tilhørighet.

2. En sammenlikning av de 18 gruppene

Før vi går nærmere inn på en detaljert beskrivelse av hver av de 18 landgruppene, vil vi her gi en sammenlikning av gruppene langs en del sentrale dimensjoner. Vi har valgt å sammenligne størrelsen på de enkelte landgruppene, andel menn/kvinner, andel flyktninger, botid, utdanningsdeltakelse, sysselsetting, inntekt og valgdeltakelse. Dette er bare et lite utvalg av de variablene vi ser på i kapitlene om de enkelte landgruppene, men vi regner disse blant de viktigste av dem vi har tilgang på.

Når en vurderer hvor godt integrert de ulike landgruppene er, bør en alltid ha i mente at dette vil påvirkes av en del sentrale forhold som gruppas botid i Norge og andel flyktninger. En gruppe som hovedsakelig består av arbeidsinnvandrere, som polakkene, vil selvsagt ha en mye høyere sysselsettingsandel enn flyktninggrupper som somalierne og irakerne. Videre vil innvandrere med lang botid ha hatt helt andre muligheter til å fullføre en utdanning og/eller finne arbeid enn innvandrere med kortere botid. Til slutt bør en alltid huske at gjennomsnittene for landgruppene skjuler store forskjeller innad i gruppene, blant annet i økonomi, barnetall, og selvfølgelig i holdninger og verdier.

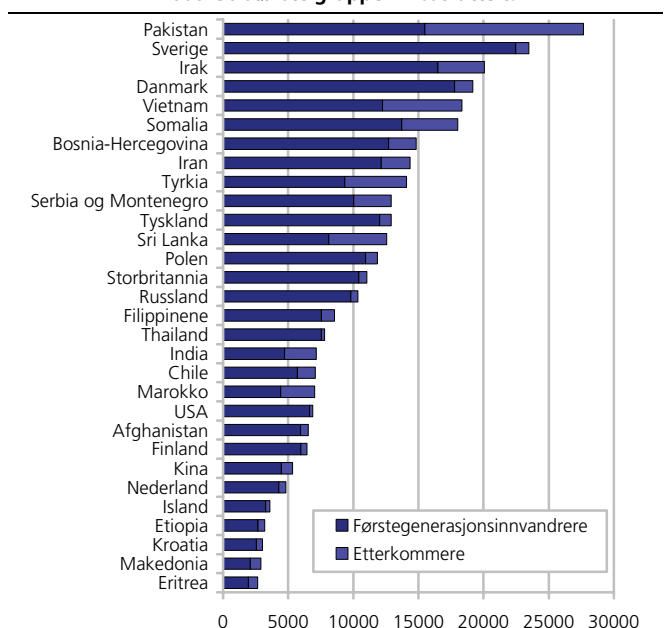
2.1. Pakistan størst

Figur 2.1 viser de 30 største innvandrerguppene i Norge. I denne rapporten skal vi beskrive 18 av dem nærmere, og samtlige av de vi velger ut er ikke-vestlige: Pakistan, Irak, Vietnam, Somalia, Bosnia-Hercegovina, Iran, Tyrkia, Serbia og Montenegro, Sri Lanka, Polen, Russland, Filippinene, India, Chile, Marokko, Afghanistan, Etiopia og Eritrea. Dette er ikke de 18 absolutt største ikke-vestlige gruppene i Norge. Verken Thailand, Kina, Kroatia og Makedonia er beskrevet, og disse landgruppene er større enn den lille innvandrerbefolkningen som er fra Eritrea, som har fått en relativt kort beskrivelse.

Ser vi på alle innvandrergupper, er det innvandrerbefolkningen med bakgrunn fra Pakistan som utgjør den største enkeltgruppen, tett fulgt av svenskene, og deretter følger Irak, Danmark og Vietnam. Vi ser at det er store forskjeller mellom de ulike gruppene i antall etterkommere. Flest etterkommere (absolutt og

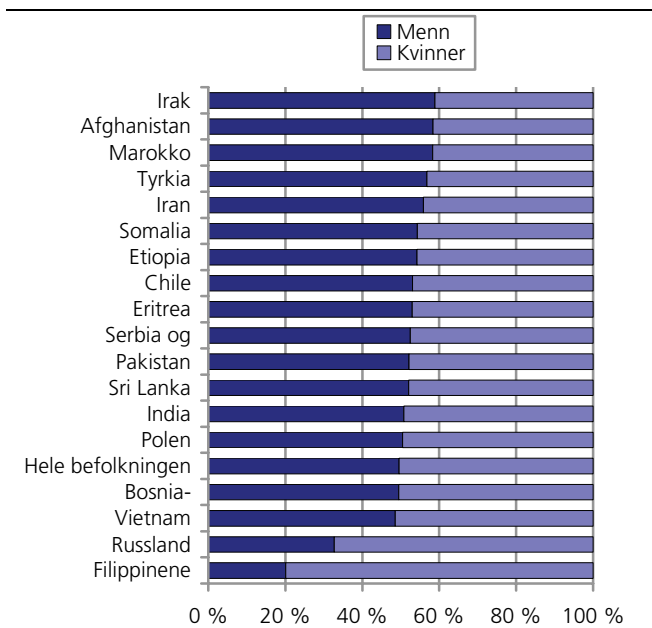
relativt) finner vi i ikke-vestlige innvandrergupper som har vært lenge i Norge, slik som Pakistan, Tyrkia, Marokko, Vietnam, Sri Lanka og Chile. Det er også en del etterkommere i nyere flyktninggrupper, som Somalia og Irak, men disse er i gjennomsnitt yngre enn etterkommerne i de mer etablerte innvandrerguppene. Antallet etterkommere henger ikke bare sammen med hvor lenge gruppene har bodd i Norge, men også med ekteskapsmønster. Dersom en førstegenerasjonsinnvandrere gifter seg med en uten innvandrerbakgrunn, regnes ikke barna deres som etterkommere. Mens mange ikke-vestlige innvandrere gifter seg med en med samme landbakgrunn, er det mer vanlig blant vestlige innvandrere å gifte seg med personer uten innvandrerbakgrunn. Barna deres regnes derfor ikke som etterkommere. Også i landgrupper som Russland, Filippinene og Thailand er andelen etterkommere lav. Dette er fordi mange kvinner kommer herfra til Norge for å gifte seg med menn uten innvandrerbakgrunn. Mange har også med seg barn når de kommer til Norge, og disse barna regnes som førstegenerasjonsinnvandrere, ikke som etterkommere.

Figur 2.1. Personer, etter landbakgrunn og innvandringskategori. 1.1.2006. 30 største grupper. Absolutte tall

Kilde: Befolkningsstatistikk, Statistisk sentralbyrå.

Figur 2.2. Førstegenerasjonsinnvandrere, etter landbakgrunn og andel kvinner/menn. 1.1.2006

Kilde: Befolkningsstatistikk, Statistisk sentralbyrå.

2.2. Flest kvinner blant filippinerne og russerne

I de fleste av våre 18 landgrupper er kjønnsbalansen blant førstegenerasjonsinnvandrerne nokså jevn (Figur 2.2). I den filippinske og russiske gruppa er det imidlertid desidert flest kvinner (kvinnene utgjør henholdsvis 80 og 67 prosent i disse gruppene). Fra disse landene kommer det som nevnt mange kvinner for å gifte seg med menn uten innvandrerbakgrunn, og mange av "mennene" i disse gruppene er barn som kvinnene har med seg når de kommer til Norge.

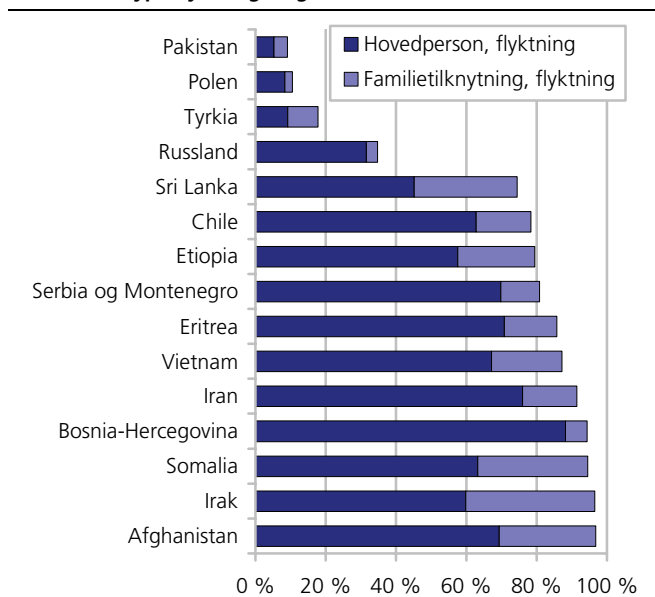
I noen flyktninggrupper er det vanlig at mannen reiser i forveien, for siden eventuelt å gjenforenes med kone og barn. Dette ser vi er tilfelle blant dem fra Irak og Afghanistan, hvor det ved inngangen til 2006 var en overvekt menn (henholdsvis 58 og 59 prosent). Etter hvert vil kjønnsbalansen i flyktninggrupper jevne seg mer ut. Det er et svakt mannsoverskudd blant dem med bakgrunn i fra Marokko og Tyrkia. Det kan henge sammen både med tilbakeflytting av jenter/kvinner og at noen menn herfra har ektefeller uten innvandrerbakgrunn.

2.3. I noen grupper har alle flyktningbakgrunn

Figur 2.3 viser andelen av førstegenerasjonsinnvandrerne i de ulike gruppene som har kommet som flyktninger eller gjennom familiegjeningforening til flyktninger. 15 av våre landgrupper er med, vi mangler her tall for India, Filippinene og Marokko. I disse gruppene er andelen flyktninger lav.

I noen landgrupper har over 90 prosent flyktning-lignende bakgrunn, som de fra Afghanistan, Irak, Somalia og Bosnia-Hercegovina. I noen andre grupper er det få som har kommet på grunn av flukt, som blant dem fra Pakistan, Polen og Tyrkia (10-20 prosent).

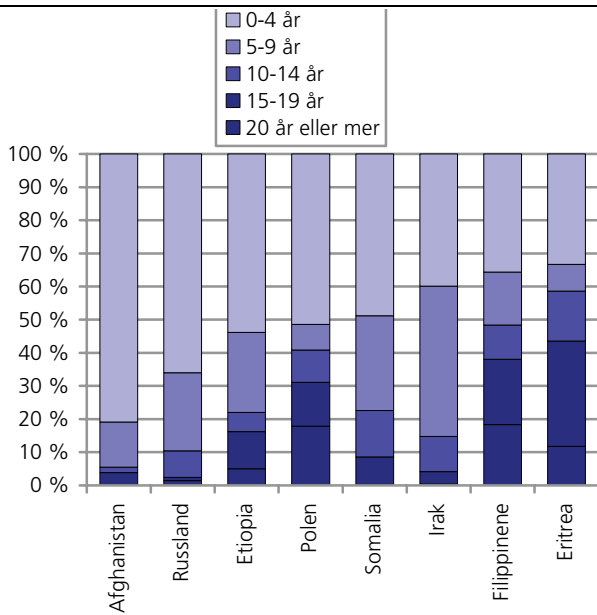
Figur 2.3. Andel personer med flyktningbakgrunn blant førstegenerasjonsinnvandrere, etter landbakgrunn og type flyktningbakgrunn. 1.1.2006

Kilde: Befolkningsstatistikk, Statistisk sentralbyrå.

Flyktninger fra Russland er hovedsakelig fra Tsjetsjenia. Flertallet av disse flyktningene er trolig menn, mens mange av kvinnene fra Russland kommer for å gifte seg med menn uten innvandrerbakgrunn. Flyktningene fra Bosnia-Hercegovina og Serbia og Montenegro kom i større grad som hele familier enn det vi ser er tilfellet er blant dem fra Somalia, Irak og Afghanistan, hvor det er mer vanlig at eventuelle familier kommer senere gjennom familiegjeningforening.

Flyktninger vil ofte ha en vanskeligere vei inn i det norske samfunnet enn innvandrere som kommer for å arbeide eller for å gifte seg med personer uten innvandrerbakgrunn. Flyktninger kommer gjerne fordi de må dra fra hjemlandet, ikke fordi de primært har et ønske om å flytte til Norge. I tillegg sliter mange med traumer og/eller med savn av familie. Dette er viktig å ha i mente når en tolker variasjoner i levekår mellom de ulike landgruppene, og kan bidra til å forklare den lave utdannings- og arbeidsdeltakelsen blant innvandrere fra Afghanistan, Irak og Somalia. Vi skal samtidig se at det ikke nødvendigvis er en sammenheng mellom manglende flyktningbakgrunn og høy sysselsetting. Blant innvandrerne fra Pakistan og Tyrkia er eksempelvis sysselsettingsandelen lav (se Figur 2.11). Disse gruppene består hovedsakelig av arbeidsinnvandrere som kom før innvandringsstoppen ble innført på 1970-tallet og senere familiegjeningforente med disse. Polakkene har på sin side høyest sysselsetting blant gruppene vi ser på, og disse har først og fremst kommet som arbeidsinnvandrere og det er foreløpig kommet få familiemedlemmer.

Figur 2.4. Førstegangsinnevandrere fra utvalgte land, etter botid. Prosent. 1.1.2006

Kilde: Befolkningsstatistikk, Statistisk sentralbyrå.

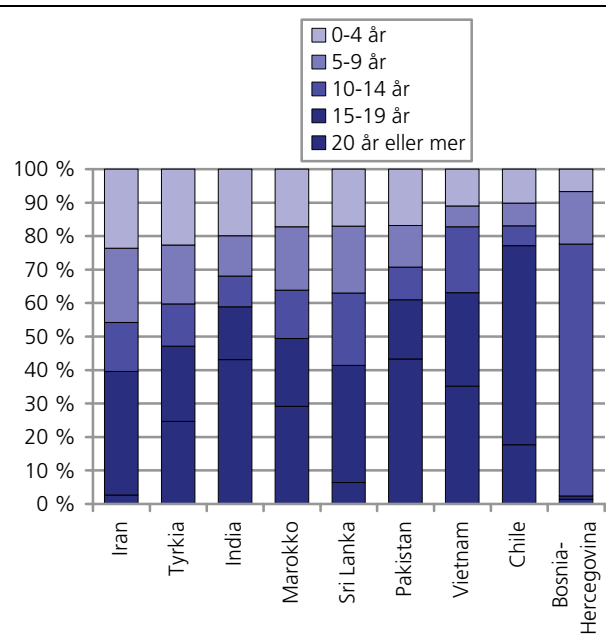
2.4. Jo lengre botid jo bedre integrert?

Skal man sammenligne ulike innvandrergupper, kan forskjeller i botid forklare en del av forskjellene mellom gruppene, både hva gjelder demografi og levekår. Mot slutten av 1960-tallet kom de første arbeidsinnvandrere fra den tredje verden til Norge. Først fra Tyrkia og Marokko, siden fra Asia og særlig Pakistan (Kjeldstadli 2003). I 1970 var det 434 marokkanske statsborgere i Norge, 260 tyrkere og 212 indere og pakistanere. Ved inngangen til 2006 utgjorde disse fire gruppene til sammen 56 000 personer med innvandrere og etterkommere, hvorav pakistanerne utgjorde halvparten.

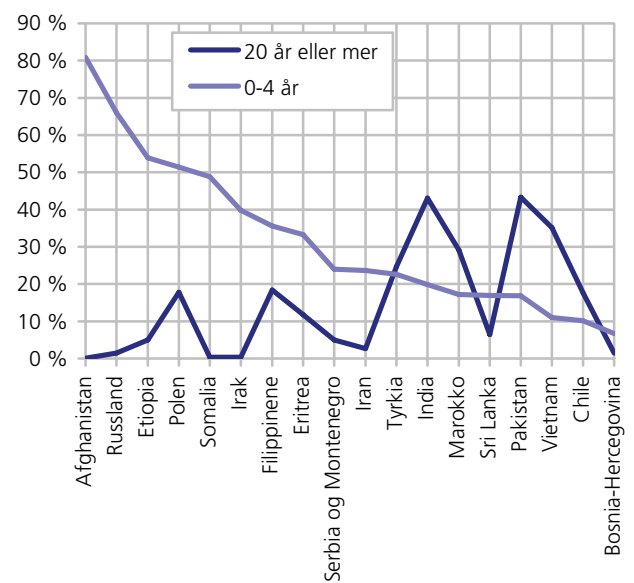
I figurene 2.4-2.6 er landgruppene rangert etter andelen med mindre enn fem års botid. Og som vi ser, er det stor forskjell i botid mellom de ulike landgruppene.

Desiderert høyest andel med mindre enn fem års botid (per 1.1.2006) finner vi blant dem fra Afghanistan, hvor fire av fem har bodd i Norge i så kort tid. Blant dem fra Russland har 66 prosent bodd i Norge i mindre enn fem år, mens det samme gjelder rundt halvparten av de fra Etiopia, Polen og Somalia. Andelsvis flest med mer enn 20 års botid finner vi blant dem fra Pakistan og India, hvor over 40 prosent har bodd i Norge i mer enn 20 år (per 1.1.2006). Også blant dem fra Vietnam, Marokko og Tyrkia har mange vært i Norge i mer enn 20 år (henholdsvis 35, 29 og 25 prosent).

Nær samtlige flyktninger fra Bosnia-Hercegovina kom i perioden etter at krigen i Bosnia startet i 1992. Nesten åtte av ti herfra hadde derfor mellom 10-14 års botid per 1.1.2006. Bare afghanerne har en like stor andel som har kommet så konsentrert innenfor en femårsperiode, men til forskjell fra Bosnia-Hercegovina hadde ikke flyktningstrømmen til Norge fra Afghanistan stoppet opp ved inngangen til 2006.

Figur 2.5. Førstegangsinnevandrere fra utvalgte land, etter botid. Prosent. 1.1.2006

Kilde: Befolkningsstatistikk, Statistisk sentralbyrå.

Figur 2.6. Andel med mindre enn 5 års botid, og andel med 20 års botid eller mer, etter landbakgrunn. 1.1.2006

Kilde: Befolkningsstatistikk, Statistisk sentralbyrå.

2.5. Oslo lokker

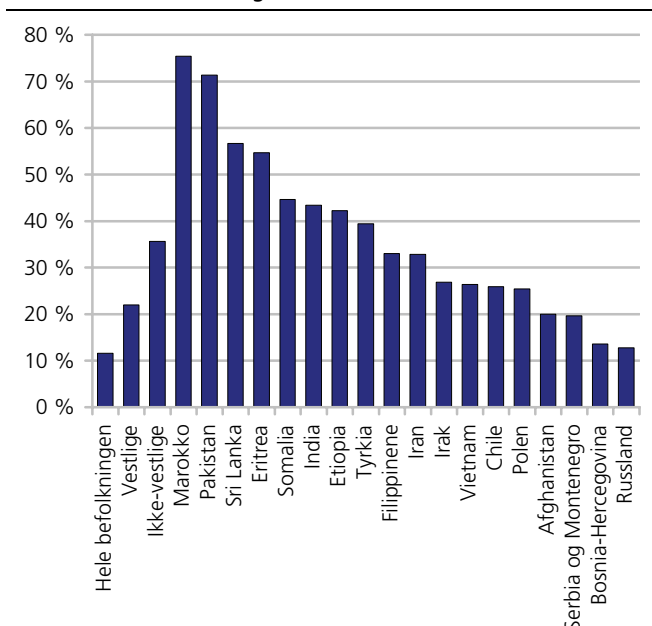
Omtrent hver tiende av alle i Norge bor i Oslo (Figur 2.7). Blant ikke-vestlige innvandrere er imidlertid Oslo langt mer populær – mer enn hver tredje person i den ikke-vestlige innvandrerbefolkningen bodde i hovedstaden ved inngangen til 2006. Den ikke-vestlige innvandrerbefolkningen bor med andre ord langt mer sentralisert enn hva som er tilfellet i befolkningen i alt, og i enkelte grupper er konsentrasjonen i hovedstaden svært høy. Mer enn syv av ti i den pakistanske og marokkanske innvandrerbefolkningen bor i Oslo, mens bare hver tiende med bakgrunn fra Bosnia-Hercegovina og Russland gjør det samme. I samtlige av "våre"

grupper bor det imidlertid andelsvis flere i Oslo enn gjennomsnittet for Norge. Ved inngangen til 2006 hadde hver fjerde Osloborger innvandrerbakgrunn, og flesteparten av disse er ikke-vestlige innvandrere.

Flyktninger blir plassert i et utvalg norske kommuner rundt omkring i landet når de kommer til Norge. Derfor vil flyktningenes bosettingsmønster være mer preget av myndighetenes bosettingspolitikk enn av egne flyttevalg, særlig de første årene. Etter ei tid flytter imidlertid mange til Oslo og hovedstadsregionen, slik vi blant annet ser at mange fra Somalia har gjort, hvor 45 prosent bodde i Oslo ved inngangen til 2006. Flyktninger fra Balkan bor på sin side fortsatt spredt rundt i norske kommuner, først og fremst i Sør-Norge, og det ser ikke ut til at de trekker til det sentrale østlandsområder i like stor grad som andre grupper.

Graden av sentralisering vil trolig ha betydning for integreringen av innvandrerguppene. Sett fra innvandrernes side, er det mange fordeler knyttet til å ha en nærhet til "sine egne", for eksempel når det gjelder sosialt miljø, mulighet for å skaffe varer og tjenester en er vant til fra hjemlandet, religionsutøvelse, kunne bruke et språk en behersker, etc. En kan også tenke seg at det vil kunne virke begrensende på potensielle diskriminerende situasjoner å bo i et miljø preget av "sine egne". Etter manges mening vil en forankring i eget miljø kunne tjene som et godt grunnlag for integrasjon i vertssamfunnet. På den annen side kan mulighetene til å bevare og utvikle så mange nasjonsspesifikke eller innvandrerspesifikke kontakter som mulig virke som et hinder for integrering. Videre kan gode muligheter til å bruke sitt morsmål føre til tilsvarende dårligere norskferdigheter.

Figur 2.7. Andel i innvandrerbefolkningen som er bosatt i Oslo, etter landbakgrunn. 1.1.2006

Kilde: Befolkningsstatistikk, Statistisk sentralbyrå.

For mer om innvandrernes bosettingsmønster i Oslo, se Blom 2002.

2.6. Mest vanlig med høyere utdanning blant russerne

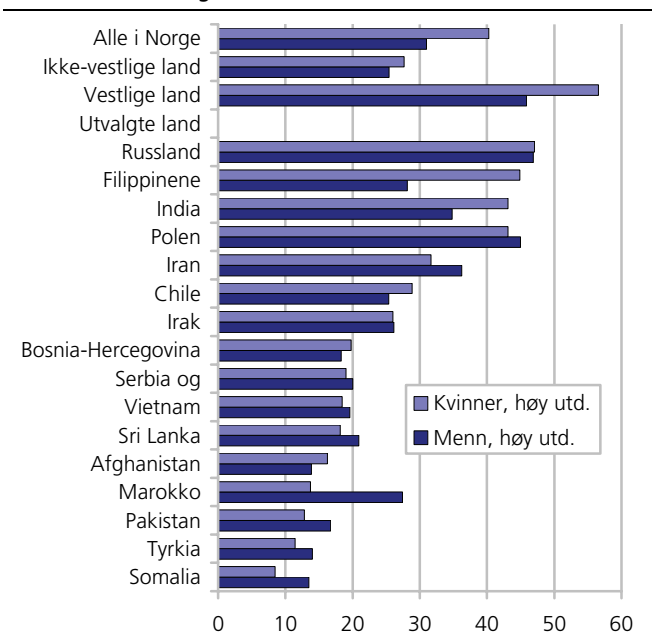
Skal man se på *utdanningsnivået* i ulike innvandrergupper, er det først og fremst aldersgruppen 30-44 år som er interessant. Dette er personer som har hatt mulighet til å være med på utdanningsrevolusjonen og som samtidig er gamle nok til at de fleste har fullført utdanningsløpet. Som Figur 2.8 viser, er det store forskjeller i utdanningsnivå mellom de ulike gruppene. Disse tallene viser andelen som har høyere utdanning blant dem vi har utdanningsopplysninger om. Ettersom vi i Norge ikke foretar systematisk registrering av utdanningsnivå ved innvandring, er andelen med manglende opplysninger stor, særlig i grupper med mange nyankomne innvandrere.

Figur 2.8 viser at utdanningsnivået i de fleste landgruppene er lavere enn gjennomsnittet i Norge for aldersgruppen 30-44 år. Blant alle i Norge har tre av ti menn og fire av ti kvinner høyere utdanning. I den russiske gruppa, som ligger på topp, har halvparten av både menn og kvinner høyere utdanning. Her må vi ta hensyn til at mange russere kommer til Norge nettopp for å studere, og mange av disse har allerede god utdanningsbakgrunn. Til sammenligning har bare 13 prosent av mennene og 8 prosent av kvinnene fra Somalia høyere utdanning. I den somaliske gruppa mangler vi opplysninger om halvparten i denne alderen, så tallene er nokså usikre. Utdanningsnivået blant dem fra Pakistan, Marokko og Tyrkia er også lavt. De første innvandrerne herfra var arbeidsmigranter med lav utdanning som kom før innvandringsstoppen i 1974. Disse vil nå være over 44 år. Mange fra disse landene som høsten 2005 var i alderen 30-44 har kommet gjennom familieforening til arbeidsmigrantene eller deres barn, og familiegjenforente ligner ofte på dem de gjenforenes med, det vil si de vil også ofte ha lav utdanning.

I de fleste landgruppene har mennene høyere utdanning enn kvinnene. Tydelige unntak er Filippinene og India, hvor henholdsvis 11 og 8 prosentpoeng flere kvinner enn menn har høyere utdanning.

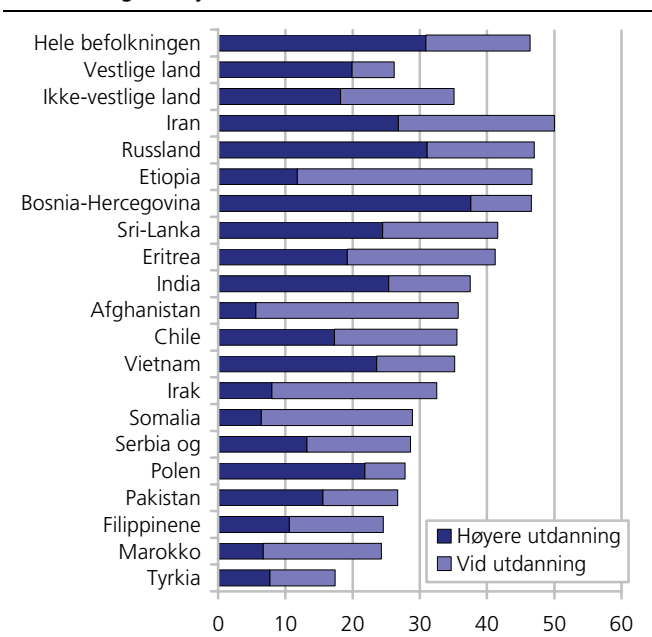
Til tross for mange historier i media om innvandrere som ikke får arbeid, eller er overkvalifiserte for arbeidet de utfører, vil utdanningsnivå generelt henge sammen med hvorvidt de har arbeid og hva slags type arbeid de eventuelt har. Det vil derfor, som vi skal se, være slik at grupper hvor mange har manglende eller lav utdanning også vil ha lav sysselsetting og lave inntekter

Figur 2.8. Andel med høyere utdanning blant de i alderen 30-44 år som har oppgitt utdanningsnivå, etter kjønn og landbakgrunn. 1.10.2005

Kilde: Utdanningsstatistikk, Statistisk sentralbyrå.

Figur 2.9. Deltakelse i utdanningssystemet blant første-generasjonsinnvandrere fra 19-24 år. 1.10.2005. Prosent

Kilde: Utdanningsstatistikk, Statistisk sentralbyrå.

2.7. Deltakelsen i høyere utdanning blant første-generasjonsinnvandrere...

I forrige avsnitt så vi på hvilket utdanningsnivå første-generasjonsinnvandrere mellom 30-44 år hadde. Nå skal vi se på deltakelsen i høyere utdanning blant dem mellom 19-24 år. Deltakelse i utdanningssystemet er en viktig indikator på integrering. Deltakelse i utdanningssystemet er både en viktig indikator på integrering og en viktig arena for integrering. Her

legges grunnlaget for integrering på andre områder, ikke minst på arbeidsmarkedet. Og det er store forskjeller i deltakelse mellom de ulike landgrupper. Figur 3.9 viser hvor stor andel av første-generasjonsinnvandrere mellom 19-24 år som deltok i utdanningssystemet per 1. oktober 2005, enten i videregående utdanning eller ved universitet og høyskoler. De av innvandrerne som tar grunnskoleutdanning kommer ikke med i disse tallene. Som vi skal se når vi beskriver de enkelte landgruppene, er det en del innvandrere som kommer til Norge med manglende grunnskoleutdanning, og som derfor får opplæring på dette nivået.

I hele befolkningen sitter 31 prosent i denne alderen over bøkene ved et universitet eller en høyskole og 15 prosent er i videregående utdanning. Tilsvarende tall for ikke-vestlige første-generasjonsinnvandrere er henholdsvis 18 og 17 prosent. Blant de ikke-vestlige innvandrerne er det med andre ord en like stor andel som er i videregående som i høyere utdanning i denne aldersgruppen, mens det i befolkningen under ett er dobbelt så vanlig å være i høyere utdanning.

Deltakelsen er høyest blant dem fra Iran, hvor halvparten tok en eller annen form for utdanning høsten 2005. Blant dem fra Russland, Bosnia-Hercegovina og Etiopia er også deltakelsen høy, men i sistnevnte gruppe er flertallet under videregående utdanning. Ser vi bare på deltakelse i høyere utdanning, er deltakelsen høyest blant dem fra Bosnia-Hercegovina.

De fem gruppene med lavest deltakelse er Tyrkia, Marokko, Filippinene, Pakistan og Marokko. Lavest deltakelse finner vi blant tyrkerne, hvor bare 8 prosent er i høyere utdanning mens 10 prosent tar videregående utdanning. Den lave deltakelsen blant polakkene er nok mindre alarmerende enn i de andre gruppene, da polske innvandrere i alderen 19-24 år stort sett er unge menn som kommer gjennom arbeidstillatelser. I den filippinske gruppa er det stort sett kvinner, og mange kommer for å gifte seg med menn uten innvandrerbakgrunn. Som vi har sett, er utdanningsnivået blant filippinske kvinner i alderen 30-44 relativt høyt, og det kan tenkes at også mange av kvinnene i alderen 19-24 år kommer med en ferdig utdanning i bagasjen. Mennene fra Filippinene har for øvrig dobbelt så høy samlet deltakelse som kvinnene (41 mot 18 prosent).

2.8. ...er langt lavere enn blant etterkommerne

Dersom deltakelse i utdanningssystemet er et relevant mål på integrering, kan man si at integreringen av ikke-vestlige etterkommere har lyktes på dette området. Ser vi på gruppa under ett, deltar nemlig ikke-vestlige etterkommere i utdanningssystemet på lik linje med befolkningen ellers, og i langt høyere grad enn første-generasjonsinnvandrere (Figur 2.10). Det er imidlertid stor variasjon innad i etterkommergruppa,

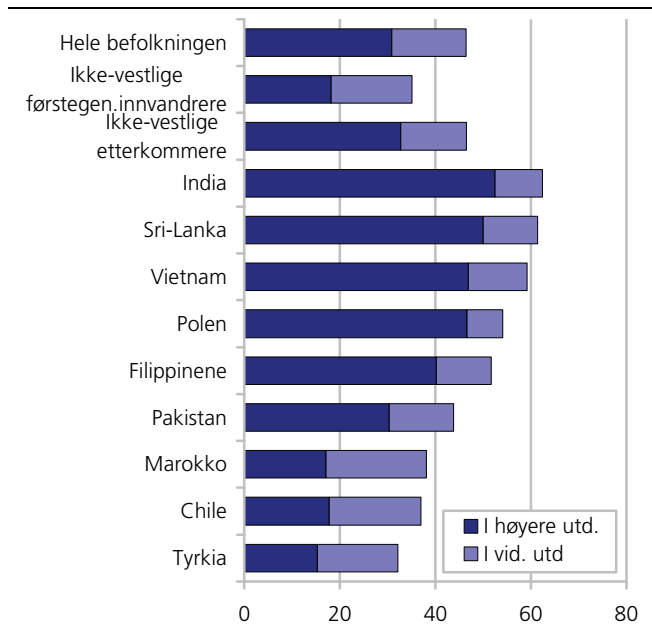
fra India på topp med en samlet deltakelse på 62 prosent ned til Tyrkia på bunn med 32 prosent, hvorav halvparten fremdeles er i videregående skole. Vi ser at "rangeringen" er omtrent lik som blant førstegenerasjon; Tyrkia og Marokko er i bunnsjiktet, mens India og Sri Lanka er blant de med høyest deltakelse i begge generasjoner. For å unngå tall preget for mye av tilfeldigheter, har vi her bare tatt med grupper hvor det er 70 etterkommere eller flere i alderen 19-24 år.

Deltakelsen er høyere blant kvinner enn blant menn i samtlige grupper (se Tabell 2.1). I de fleste etterkommergrupper blir gruppene svært små dersom vi deler inn etterkommerne i grupper av menn og kvinner. For eksempel er det da bare 42 menn og 31 kvinner i alderen 19-24 år blant de med bakgrunn fra Chile. I gruppene som er av en viss størrelse, ser vi at det er mer vanlig blant kvinner enn blant menn å sitte over bøkene ved høyskoler og universiteter, men bare blant de med marokkansk bakgrunn er kjønnsforskjellen større enn blant befolkningen i alt. Blant etterkommere med bakgrunn fra Marokko tok 15 prosentpoeng flere kvinner enn menn høyere utdanning høsten 2005, mens kjønnsforskjellen i befolkningen i alt var på 12 prosentpoeng.

Tabell 2.1. Deltakelse i utdanningssystemet blant etterkommere fra 19-24 år, etter kjønn og landbakgrunn. 1.10.2005. Prosent

	N	I høyere utd.	I vid. utd.	Ikke i utd.
Hele befolkningen	330 115	100	31	16
Menn	168 058	100	25	17
Kvinner	162 057	100	37	14
Polen	133	100	47	8
Menn	72	100	43	6
Kvinner	61	100	51	10
Tyrkia	503	100	15	17
Menn	245	100	10	20
Kvinner	258	100	20	14
Marokko	310	100	17	21
Menn	163	100	10	25
Kvinner	147	100	25	17
Sri-Lanka	70	100	50	11
Menn	42	100	36	7
Kvinner	28	100	71	18
India	364	100	53	10
Menn	184	100	48	11
Kvinner	180	100	57	8
Filippinene	122	100	40	12
Menn	64	100	34	13
Kvinner	58	100	47	10
Pakistan	1 992	100	30	13
Menn	1 038	100	27	14
Kvinner	954	100	34	13
Vietnam	601	100	47	12
Menn	322	100	44	13
Kvinner	279	100	50	11
Chile	73	100	18	19
Menn	42	100	17	21
Kvinner	31	100	19	16

Figur 2.10 Deltakelse i utdanningssystemet blant etterkommere fra 19-24 år. 1.10.1005. Prosent

Kilde: Utdanningsstatistikk, Statistisk sentralbyrå.

2.9. Bare polakkene har like høy sysselsetting som hele befolkningen

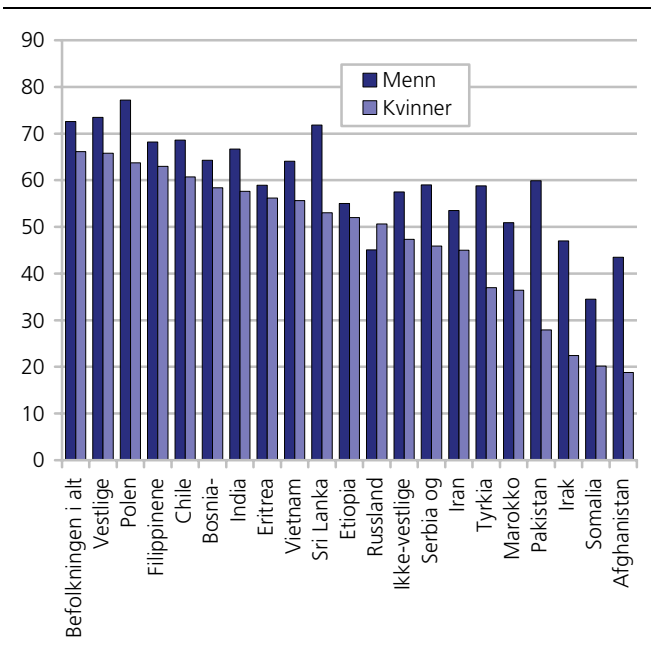
Arbeidsmarkedet er trolig den viktigste arena for integrering og for å skape gode levekår. Det er blant annet her man kan lære seg de språklige og sosiale ferdigheter som er nødvendige for å klare seg i samfunnet ellers, og en gruppes aktivitetsnivå på denne arenaen tas lett som uttrykk for hvorvidt gruppen er integrert eller ikke (Østby 2004/66). I tillegg er det selvsagt viktig at man via arbeidet får selvstendig yrkesinntekt.

Som Figur 2.11 viser, er det i enkelte grupper svært store forskjeller i sysselsettingsnivå mellom kvinner og menn, og de største forskjellene finner vi blant innvandrere fra muslimske land. Blant dem fra Pakistan er kjønnsforskjellen størst, på hele 32 prosentpoeng i mennenes favør. Deretter følger Afghanistan, Irak (begge 25 prosentpoeng) og Tyrkia (22 prosentpoeng).

Bare blant dem fra Russland har kvinnene høyere sysselsetting enn mennene (49 mot 45 prosent). Forskjellen er liten mellom kvinner og menn fra Etiopia og Eritrea, på mindre enn 3 prosentpoeng i mennenes favør. Disse gruppene skiller seg fra andre flyktninggrupper, hvor kjønnsforskjellen er stor. I befolkningen i alt er sysselsettingen 6,5 prosentpoeng høyere blant menn enn blant kvinner, mens forskjellen blant ikke-vestlige innvandrere under ett er 10 prosentpoeng.

Ser vi menn og kvinner under ett, finner vi ikke uventet det høyeste sysselsettingsnivået blant polakkene, som de senere år stort sett har kommet med arbeidstillatser. Dette er den eneste gruppa hvor gjennomsnittlig sysselsetting for begge kjønn er like høy som i befolkningen i alt. Blant dem fra Chile, Filippinene, Sri Lanka, India og Bosnia er sysselsettingen over 60 prosent.

Figur 2.11. Sysselsettningsnivå, etter landbakgrunn og kjønn. 4.kvartal 2005. Prosent

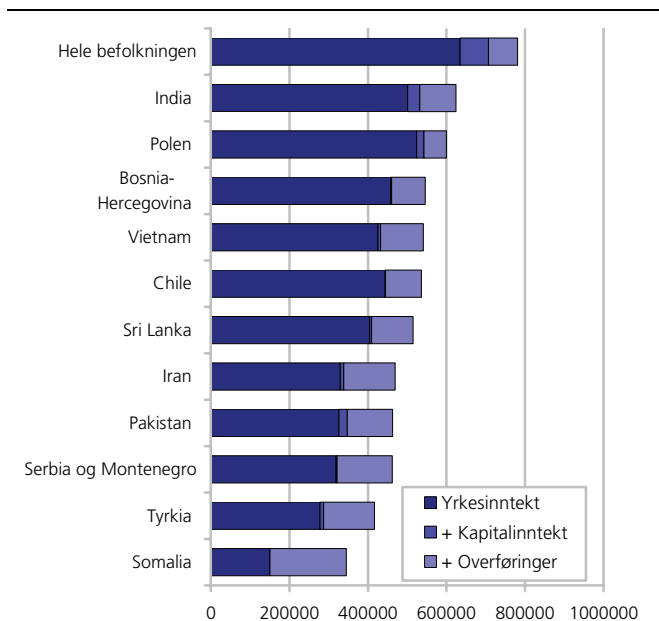
Kilde: Arbeidsmarkedsstatistikk, Statistisk sentralbyrå.

Vi har sett at det er store forskjeller i utdanningsnivå og deltakelse i utdanningssystemet mellom de ulike gruppene. Disse forskjellene gjenspeiles også i forskjeller i sysselsettningsnivå. Mange av gruppene med høyest sysselsettningsnivå finner vi også på toppen hva gjelder utdanningsdeltakelse, og motsatt er det de samme gruppene som har lavest deltakelse på utdanningsarenaen som også har lavest sysselsetting. I bunn finner vi nyere flyktninggrupper, som Somalia (28 prosent), Afghanistan (34 prosent) og Irak (37 prosent), men her vil mange befinne seg i kvalifiseringsordninger som introduksjonsordningen. Sysselsettingen er også lav i mer etablerte innvandrergupper, som Pakistan (45 prosent), Marokko (45 prosent) og Tyrkia (49 prosent). Disse gruppene fanges ikke opp i tiltak som introduksjonsordningen, slik nyankomne flyktninger gjør. Det ser derfor ut til at det lave sysselsettningsnivået har "satt seg" i disse gruppene, og særlig blant kvinnene.

2.10. Høyest inntekt blant par fra India, lavest blant par fra Somalia

Den enkeltes inntekt er ofte et resultat av tilknytning til arbeidsmarkedet, og fattigdom er i Norge nært forbundet med manglende yrkesdeltakelse, for innvandrere som for andre. Inntekt er viktig som grunnlag for å kunne velge seg det liv en ønsker. Men i forhold til integrering og aksept i samfunnet er det heller ikke uten betydning hvor denne inntekten kommer fra. De viktigste inntektspostene i tillegg til yrkesinntekt er overføringer, og for befolkningen under ett også kapitalinntekt. Det er trolig lettere å bli oppfattet som et vanlig medlem av det norske samfunn om inntekten stammer fra eget arbeid enn om den stammer fra overføringer (Østby 2004/66).

Figur 2.12. Inntektsregnskap for innvandrerbefolkningen. Ektepar (med og uten barn) og samboerpar med felles barn hvor begge voksne har samme landbakgrunn, etter land. Hovedinntektstaker 25-55 år. Gjennomsnitt 2004. Kroner

¹ Omfatter både førstegenerasjons innvandrere og etterkommere.

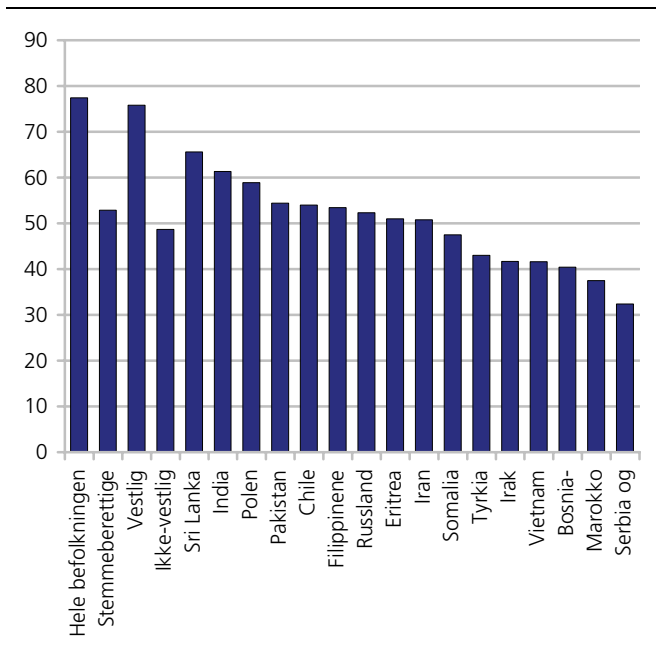
² I tallet på ektepar er registrerte partnerskap inkludert.

Kilde: Inntektsstatistikk, Statistisk sentralbyrå.

Tallene som er grunnlag for Figur 2.12 er gjennomsnittlig inntekt for ektepar med og uten hjemmeboende barn og samboerpar med felles barn, hvor begge i paret er innvandrere. Enslige forsørgere og samboerpar uten fellesbarn kommer ikke med her. Særlig i den somaliske gruppa finner vi mange enslige forsørgere.

I hele befolkningen hadde slike husholdninger en samlet inntekt på kr 781 000 i 2004. Ingen av innvandrerguppene kommer i nærheten av dette, nærmest kommer de fra India og Polen (se Figur 2.12). På bunn finner vi de somaliske husholdningene, med en samlet inntekt på 345 000, altså ikke engang halvparten av gjennomsnittet for hele befolkningen. Her må vi også ta hensyn til at en gjennomsnittlig somalisk husholdning er mye større, og derfor har mange flere å dele den lave inntekten på, enn en gjennomsnittlig husholdning i befolkningen i alt. Over halvparten av inntektene til de somaliske husholdningene kommer fra overføringer, mot mindre enn en femtedel blant dem fra India. I hele befolkningen kommer bare en tiendedel av inntektene fra overføringer. Få grupper har noe særlig kapitalinntekt.

Figur 2.13. Valgdeltakelse ved stortingsvalget 2005, norske statsborgere. Prosent

Kilde: Valgstatistikk, Statistisk sentralbyrå.

2.11. Valgdeltakelse

Deltakelse i valg er også et relevant mål på integrering, og valgdeltakelsen påvirkes av mange forhold. Blant annet viser valgforskning at deltakelsen stiger med høyere alder, utdanning, yrkesstatus, inntekt, og for innvandrere: botid i landet. Det er derfor ikke uventet at valgdeltakelsen blant ikke-vestlige innvandrere er lavere enn blant befolkningen i alt. Ved stortingsvalget 2005 lå valgdeltakelsen blant ikke-vestlige innvandrere med norsk statsborgerskap 28 prosentpoeng lavere enn blant befolkningen i alt. I hele befolkningen deltok 77 prosent av alle stemmeberettigede, i den ikke-vestlige innvandrerbefolkningen deltok 49 prosent. Figur 2.13 viser valgdeltakelsen i ulike grupper ikke-vestlige innvandrere i 2005. Høyest deltakelse finner vi blant innvandrere fra Sri Lanka (66 prosent), deretter følger India (61 prosent), Polen (59 prosent) og Pakistan (54 prosent). De fra Pakistan økte sin deltakelse med hele 11 prosentpoeng sammenlignet med valget i 2001.

I bunnsjiktet finner vi noe uventet Vietnam. Uventet fordi dette er i gruppe som gjør det rimelig bra hva gjelder deltakelse på utdanningsarenaen og i arbeidslivet, mens de altså har en lav deltakelse i valgkanalen. Innvandrere fra Balkan har også en lav deltakelse. Bare 32 prosent av de fra Serbia og Montenegro møtte opp ved urnene, mens 40 prosent av de fra Bosnia-Hercegovina gjorde det samme. Dette er også grupper som klarer seg rimelig godt på andre områder, noe som kanskje skulle tilsi at de flere skulle delta i valg enn det som er tilfelle. For mer om valgdeltakelse i ulike landgrupper, se Aalandslid 2007.

2.12. 18 vidt forskjellige grupper

Disse enkle sammenligningene gir et bilde av 18 innvandrergupper som er vidt forskjellige, blant annet hva gjelder antall, sammensetning og botid.

Den pakistanske innvandrerbefolkningen utgjør den største gruppa, med nær 28 000 personer ved inngangen til 2006, like mange som det bodde i Halden på samme tid. Det er så et langt sprang ned til den minste blant våre 18 grupper, Etiopia med 2 653 personer. Dette er nøyaktig like mange som det var i Rennebu kommune i Sør-Trøndelag per 1.1.2006. Gruppene har også veldig forskjellig botid. Blant de som har lengst botid, kom de eldste som arbeidsinnvandrere tidlig på 1970-tallet eller som familiegjennforente til disse (som pakistannerne, marokkanerne og tyrkerne). I andre grupper er flertallet relativt nyankomne flyktninger, som somalierne, afghanerne og irakerne. For første gang fikk vi i 2006 også en oversikt over ulike innvandringsgrunner blant innvandrerne som har flyttet til Norge, noe som er viktig å kjenne til når man skal tolke ulikheter gruppene i mellom.

Flyktninggrupper med relativt kort botid i Norge, som de fra Irak, Somalia og Afghanistan, har svært lav sysselsetting. Mange i disse gruppene vil befinne seg i kvalifiseringsprogram som introduksjonsordningen, og regnes ikke som sysselsatte. Til tross for at en ser en tendens til at sysselsettingen øker med botid, finner vi også lav sysselsetting hos innvandrergupper hvor mange har bodd lenge i Norge, som pakistannere, tyrkere og marokkanere. I disse gruppene er særlig sysselsettingsnivået blant kvinnene lavt, og andelen uføretrygdete er høy for begge kjønn. Disse gruppene fanges ikke opp av introduksjonsordningen, som hovedsakelig er for nyankomne flyktninger og familiegjennforente med disse, og det kan derfor se ut til at det lave sysselsettingsnivået har "satt seg", særlig blant kvinnene.

Hvorvidt en person er sysselsatt eller ikke påvirkes av mange forhold, blant annet personens utdanningsnivå. Vi har sett at utdanningsnivået er svært lavt blant førstegenerasjonsinnvandrere fra Pakistan, Tyrkia og Marokko, (bare de fra Somalia lå lavere), noe som delvis kan forklare den lave sysselsettingen i disse gruppene. Med lav utdanning og ufaglært arbeid siden ankomsten på 1970-tallet, kan nok muligheten til å få nytt arbeid være relativt liten ved omlegginger eller innskrenkninger på arbeidsplassen.

Også om vi ser på deltakelse i høyere utdanning hos de mellom 19 og 24 år, ligger Pakistan, Tyrkia og Marokko på bunn, sammen med Filippinene. Her er det imidlertid verdt å merke at etterkommerne fra Pakistan deltar på lik linje med befolkningen i alt, mens etterkommerne fra Tyrkia og Marokko har en lav deltakelse, om enn høyere enn førstegenerasjonsinnvandrere fra samme land.

Enkelte grupper utpeker seg med et høyt utdanningsnivå, høy deltakelse på utdanningsarenaen og/eller relativt høy sysselsetting. Ser vi på *utdanningsnivå*, er nivået hos de fra Russland, Filippinene, India, Polen og Iran ikke veldig forskjellig fra utdanningsnivået hos befolkningen i alt (blant de mellom 30 og 44 år). Iran og Russland finner vi også i toppen hva gjelder utdanningsdeltakelse blant førstegenerasjonsinnvandrere mellom 19 og 24-år. Høyest deltakelse i høyere utdanning har imidlertid de fra Bosnia.

Polakkene har høyest sysselsetting, etterfulgt av Chile, Filippinene, Sri Lanka, India og Bosnia-Hercegovina. Dette er grupper hvor mange i har lang botid (de fra Bosnia-Hercegovina har kortest), og særlig blant polakkene og inderne har mange kommet som arbeidsinnvandrere. Flere av gruppene lå også i toppen hva gjaldt utdanningsnivå og – deltakelse.

3. Innvandrerbefolkningen med bakgrunn fra Pakistan

- Innvandrerbefolkningen fra Pakistan besto av nær 27 700 personer ved inngangen til 2006 - 15 500 førstegenerasjonsinnvandrere og 12 200 etterkommere.
- Den pakistanske innvandrerbefolkningen var den største gruppen i Norge, men ser vi bare på førstegenerasjonsinnvandrere, var det flere fra Sverige, Danmark og Irak.
- Etterkommerne med bakgrunn fra Pakistan utgjorde den klart største gruppen av etterkommere.
- Pakistanerne er blant de første ikke-vestlige innvandrerne som kom til Norge. Tre av ti førstegenerasjonsinnvandrere hadde bodd i Norge i mer enn 25 år ved inngangen til 2006.
- De første som innvandret fra Pakistan kom som arbeidsinnvandrere, siden har de fleste kommet gjennom familieinnvandring.
- Både blant menn og kvinner giftet tre av fire førstegenerasjonsinnvandrere fra Pakistan seg med en person bosatt i utlandet i perioden 1996-2005.
- Etterkommerne har et ekteskapsmønster som er nokså likt førstegenerasjonsinnvandrerne fra Pakistan. Flertallet er imidlertid ennå ikke gift, og mange velger å gifte seg senere enn førstegenerasjonsinnvandrere.
- Innvandrerbefolkningen fra Pakistan bor svært konsentrert - 85 prosent bodde i Oslo og Akershus per 1.1.2006
- Sysselsettingen blant førstegenerasjonsinnvandrere fra Pakistan er lavere enn gjennomsnittet for ikke-vestlige innvandrere. Langt flere menn (60 prosent) enn kvinner (28 prosent) var i arbeid per 4.kvartal 2005, og ingen andre av de store innvandrergreperne hadde en like stor kjønnsforskjell i sysselsettingen.
- 5,3 prosent av alle førstegenerasjonsinnvandrere med pakistansk bakgrunn var selvstendig næringsdrivende ved inngangen til 2005, en høyere andel enn i befolkningen ellers (3,7 prosent).
- 54 prosent av alle stemmeberettigede i den pakistanske innvandrerbefolkningen stemte ved stortingsvalget i 2005, en økning på hele 11 prosentpoeng fra 2001.

3.1. 27 700 i den pakistanske innvandrerbefolkningen i Norge...

Den pakistanske innvandrerbefolkningen i Norge besto av nær 27 700 personer ved inngangen til 2006 - den største gruppen i Norge. 15 500 av disse var førstegenerasjonsinnvandrere, den fjerde største gruppen. Det var langt flere fra Sverige (22 500) og Danmark (17 800), og 1000 flere fra Irak.

Ved inngangen til 2006 var det 12 200 etterkommere med pakistansk bakgrunn, det vil si at de er født i Norge med to utenlandskfødte foreldre og fire utenlandskfødte besteforeldre. Disse utgjorde en femtedel av alle etterkommerne i Norge, den klart største enkeltgruppen av etterkommere.

3.2. ...i tillegg har 2 700 har "en viss slektsmessig tilknytning" til Pakistan

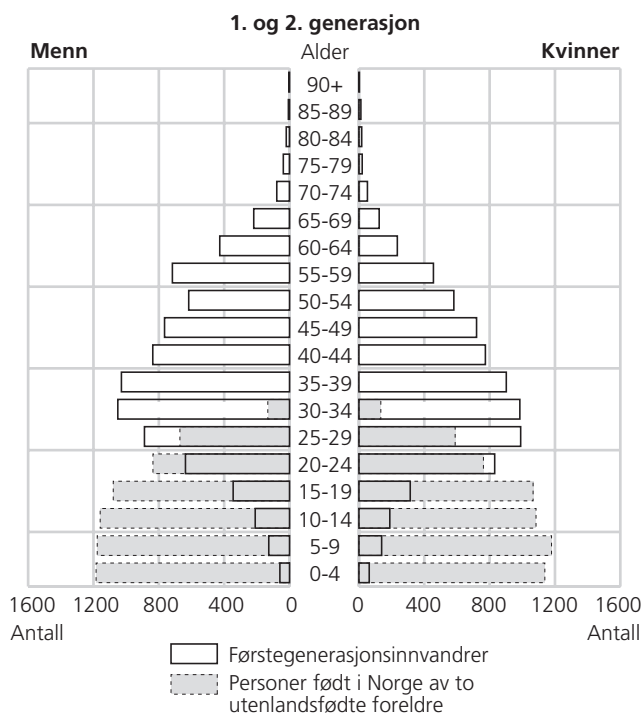
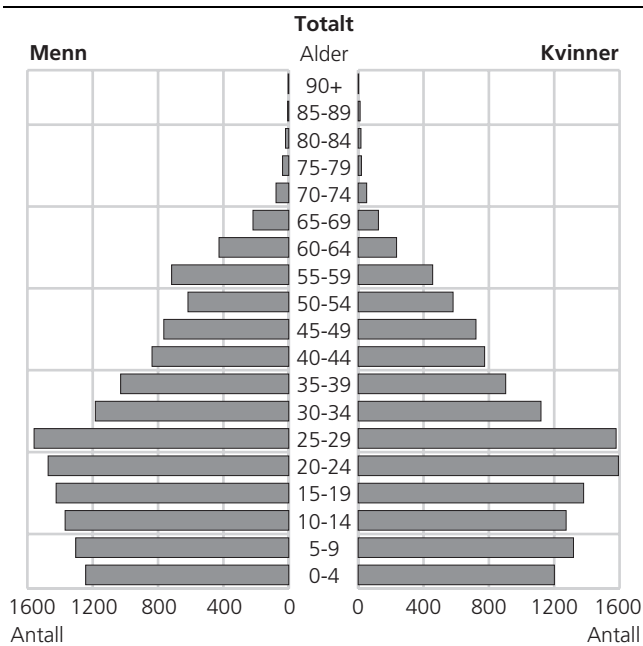
Å ha en slektsmessig tilknytning til Pakistan vil her si at personen selv er født utenfor Norge eller har minst en forelder eller besteforelder som er født i Pakistan. Per 1.1.2006 gjaldt det til sammen 30 354 personer, det vil si nær 2 700 personer flere enn de 27 700 personene SSB definerer som den pakistanske innvandrerbefolkningen.

Størstedelen av disse, 2 282 personer, tilhører kategorien "norskfødt med en utenlandskfødt forelder" (se Tabell 3.1). Denne kategorien består igjen hovedsakelig av: a. 1 162 barn av en pakistansk etterkommer og en person født i Pakistan (med fire pakistanskfødte besteforeldre) og b. 1 041 barn av en pakistansk etterkommer og en person uten innvandringsbakgrunn (dvs født i Norge med foreldre og besteforeldre født i Norge). Den resterende lille gruppa kan ha ingen, en eller tre besteforeldre født i utlandet.

Tabell 3.1. Personer med bakgrunn fra Pakistan etter innvandringskategori. Absolutte tall. 1.1.2006

Innvandringskategori	I alt	Menn	Kvinner
Innvandrerbefolkningen i alt (førstegenerasjon og etterkommere)	27 675	14 314	13 361
Førstegenerasjonsinnvandrere uten norsk bakgrunn	15 482	8 075	7 407
Personer født i Norge av to utenlandsfødte foreldre og fire utenlandsfødte besteforeldre (etterkommere)	12 193	6 239	5 954
Norskfødt med én utenlandsfødte forelder	2 282	1 205	1 077

Kilde: Befolkningsstatistikk, Statistisk sentralbyrå.

Figur 3.1. Den pakistanske innvandrerbefolkningen (førstegenerasjons innvandrere og etterkommere) etter kjønn og alder. 1.1.2006

Kilde: Befolkningsstatistikk, Statistisk sentralbyrå.

Den første utgjør den største gruppa utenom innvandrerbefolkningen. Det er nok mulig at antallet i denne gruppa kan øke når gruppen etterkommere i gifteklar alder øker, for det er ikke uvanlig for barn født i Norge av to innvandrere fra Pakistan å stifte familie med en fra foreldrenes hjemland. Så langt er det imidlertid nesten bare etterkommere med bakgrunn fra Pakistan og Tyrkia som stifter familie med en som innvandrer fra "gamlelandet". Barna med pakistansk bakgrunn utgjør halvparten av alle i denne kategorien, 245 har tyrkisk bakgrunn, mens alle andre landgrupper har under 100 personer i kategorien.

Den andre, nesten like store gruppen, er barna av pakistanske innvandrere som har giftet seg med en person født i Norge, som også har foreldre født i Norge. Disse teller 1 041 personer. Mange landgrupper har flere personer i denne kategorien.

For mer om såkalte "brøkdelsinnvandrere", se Østby 2006.

3.3. Jevn kjønnsfordeling, ung befolkning

Det var litt flere menn enn kvinner i den pakistanske innvandrerbefolkningen i Norge per 1.1.2006, men i alderen 20-29 år var det litt flere kvinner enn menn (se Figur 3.1).

Den pakistanske innvandrerbefolkningen er generelt sett yngre enn gjennomsnittet i Norge. 1 256 personer var over 60 år per 1.1.2006. Dette var 8 prosent av alle førstegenerasjonsinnvandrere fra Pakistan. I befolkningen i alt var 20 prosent så gamle på samme tid. Etterkommerne med pakistansk bakgrunn er fremdeles ganske unge, men var likevel den gruppa hvor størst andel var over 20 år. 74 prosent var under 20 år og 38 prosent under 10 år per 1.1.2006.

3.4. Den gruppen av ikke-vestlige innvandrere med lengst botid i Norge

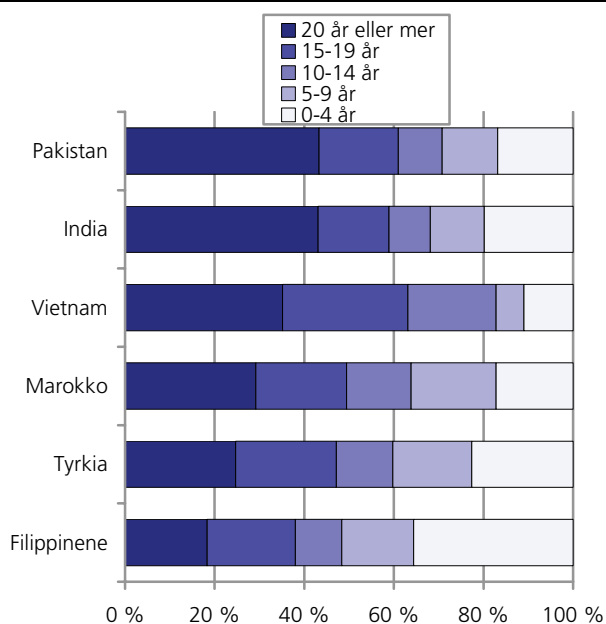
Pakistanske førstegenerasjonsinnvandrere er blant de ikke-vestlige innvandrere av en viss størrelse med lengst botid i Norge (Figur 3.2). Tre av ti hadde per 1.1. 2006 bodd i Norge i mer enn 25 år. De første innvandrere fra Pakistan kom i 1967, og tall fra folketellingene viser at det i 1976 var 5 267 pakistanere i Norge. Også da var dette den desidert største ikke-vestlige gruppen. I 1980 var det kommet 6 828 og i 1990 var tallet steget til 15 488. I disse tallene er også etterkommere inkludert.

Tabell 3.2. Førstegenerasjonsinnvandrere fra Pakistan etter botid i Norge. 1.1.2006

	I alt	Botid i år					
		0-4	5-9	10-14	15-19	20-24	25+
Absolutte tall	15 482	2 602	1 930	1 503	2 742	1 936	4 769
Prosent	100	17 %	12 %	10 %	18 %	13 %	31 %

Kilde: Befolkningsstatistikk, Statistisk sentralbyrå.

Figur 3.2. Botid blant seks innvandreregrupper. 1.1.2006. Prosent

3.5. Største gruppen etterkommere

Ved inngangen til 2006 bodde det 12 200 etterkommere med pakistansk bakgrunn i Norge, og disse utgjorde 20 prosent av alle etterkommere i Norge. Dette var den desidert største gruppen av etterkommere, etterfulgt av etterkommere fra Vietnam.

Det at mange førstegenerasjonsinnvandrere fra Pakistan har bodd lenge i Norge er hovedårsaken til at dette er den innvandreregruppen med flest etterkommere. Dessuten har pakistanere i Norge hatt en høyere fruktbarhet enn andre store landgrupper med lang botid, som indere og vietnamesere.

3.6. Inn- og utvandring

Inn- og utvandringsstatistikk publiseres oftest på den ene av disse to måtene:

- Inn- og utvandring fordeles etter fra- og tilflyttingsland (for eksempel flyttet i 2005 755 personer fra Pakistan til Norge mens 179 personer flyttet fra Norge til Pakistan). Her er alle lands statsborgerskap inkludert.
- Inn- og utvandring fordeles etter statsborgerskap (for eksempel flyttet i 2005 546 pakistanske statsborgere til Norge mens 197 pakistanske statsborgere flyttet fra Norge). Disse kan ha flyttet fra eller til alle verdens land.

Vi har i faktaarkene valgt å se på inn- og utvandring etter statsborgerskap fordi det trolig er det mest relevante i en innvandringsanalytisk sammenheng. Når det gjelder den pakistanske innvandrerbefolkningen er det imidlertid så store forskjeller mellom de ulike flyttestatistikene at vi velger å se på både begge deler. Det er også mulig å bestille data etter flytternes landbakgrunn.

3.7. Inn- og utvandring av pakistanske statsborgere

I hele perioden vi har sett på har det vært en positiv nettoinnvandring av pakistanske statsborgere til Norge (se Figur 3.3 og Tabell 3.3). Det vil si at det hvert år flytter flere pakistanske statsborgere inn enn ut av Norge (unntatt i 1993, som var et spesielt år, se under). Både inn- og utvandringen har imidlertid variert en del. Her har vi bare data fra 1986 og fremover, og etter 1986 var innvandringen mye større på slutten av 1980-tallet enn i tiden etter. I perioden 1986-1989 kom det i gjennomsnitt over 900 pakistanske statsborgere til Norge årlig, mens det i perioden 1990 til 2005 har kommet i gjennomsnitt 527 personer.

Ikke for noen år har pakistanere vært den største gruppen av flyttere til Norge. I 2005 var det større innvandring av statsborgere fra hele seksten land, ni av disse var ikke-vestlige. De fem ikke-vestlige landene på topp var Polen (3 265), Irak (1 409), Russland (1 400), Thailand (1 134) og Somalia (1 103). Til sammenligning kom det altså 546 pakistanske statsborgere.

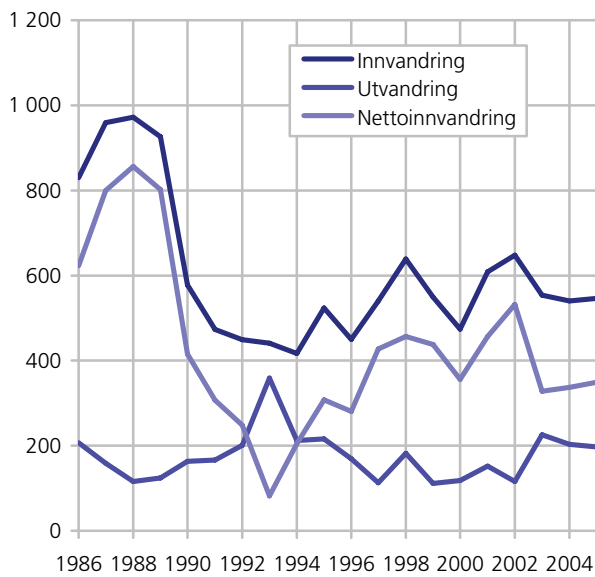
Det har i hele perioden 1986-2005 vært et betydelig antall pakistanske statsborgere som har flyttet ut av Norge, og i forhold til mange andre ikke-vestlige grupper har denne utvandringen vært relativt stor. Utvandringsstatistikken viser imidlertid når pakistanske statsborgere ble registrert utflyttet i folke-registeret. Dette kan skje lenge etter at personen i realiteten er flyttet ut. Det store hoppet i 1993 skyldes for eksempel ikke at utvandringen i dette året var spesielt mye større enn i de andre årene, men at folkeregisteret dette året hadde en "opprydding" i sine registre¹. I gjennomsnitt er 176 pakistanske statsborgere registrert flyttet fra Norge hvert år i perioden 1986-2005. I tillegg kommer alle de norske statsborgerne med pakistansk bakgrunn som flytter ut.

Tabell 3.3. Innvandring til Norge og utvandring fra Norge, pakistanske statsborgere. 1986-2005. Absolutte tall

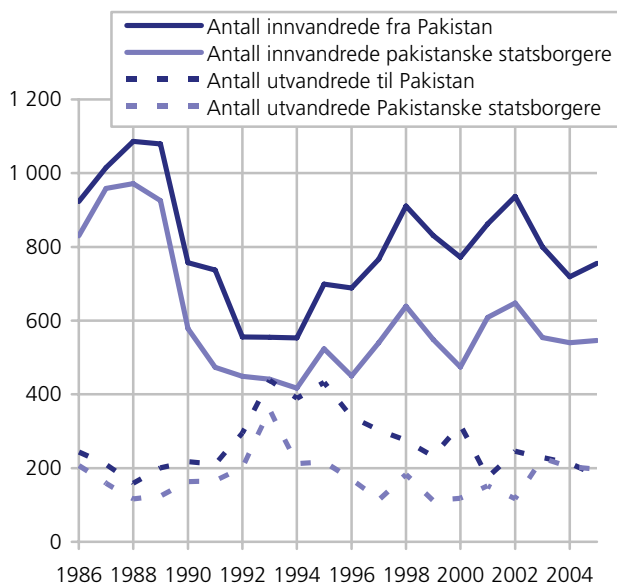
År	1986	1987	1988	1989	1990	1991	1992	1993	1994	1995
Innvandring	830	959	972	926	578	473	449	441	417	524
Utvandring	207	159	116	124	163	166	201	359	212	216
Nettoinnvandring	623	800	856	802	415	307	248	82	205	308
År	1996	1997	1998	1999	2000	2001	2002	2003	2004	2005
Innvandring	450	540	639	549	474	609	648	554	540	546
Utvandring	169	113	182	111	118	152	116	226	203	197
Nettoinnvandring	281	427	457	438	356	457	532	328	337	349

Kilde: Befolkningsstatistikk, Statistisk sentralbyrå.

¹ I 1991 gjennomførte SSB en større undersøkelse for å kartlegge innvandrerbefolkningens høyeste utdanning. Mange av skjemaene som ble sendt ut kom i retur, selv om mottakeren var registrert bosatt i Norge. På bakgrunn av dette gjennomførte folkeregisteret en større "opprydding" i 1993, som resulterte i at flere av de som var registrert bosatt, men som likevel hadde flyttet ut av landet, ble skrevet ut av folkeregisteret.

Figur 3.3. Innvandring til Norge og utvandring fra Norge, pakistanske statsborgere. 1986-2005. Absolutte tall

Kilde: Befolkningsstatistikk, Statistisk sentralbyrå.

Figur 3.4. Innvandring, etter land og statsborgerskap. 1986-2005. Absolutte tall

Kilde: Befolkningsstatistikk, Statistisk sentralbyrå..

Tabell 3.4. Innvandring til Norge fra Pakistan og utvandring fra Norge til Pakistan. 1986-2005. Absolutte tall

År	1986	1987	1988	1989	1990	1991	1992	1993	1994	1995
Innvandring	923	1015	1086	1079	757	737	556	555	553	699
Utvandring	243	209	159	201	217	211	295	438	389	432
Nettoinnvandring	680	806	927	878	540	526	261	117	164	267
År	1996	1997	1998	1999	2000	2001	2002	2003	2004	2005
Innvandring	689	767	911	831	772	862	937	800	719	755
Utvandring	338	303	274	233	317	174	246	228	213	179
Nettoinnvandring	351	464	637	598	455	688	691	572	506	576

Kilde: Befolkningsstatistikk, Statistisk sentralbyrå.

3.8. Innvandring fra Pakistan og utvandring til Pakistan

Ser vi på innvandring/utvandring etter hvilket land flytterne flytter fra eller til, ser mønsteret likt ut, men med høyere innvandrings- og utvandringstall sammenlignet med statistikken som viser flyttinger blant pakistanske statsborgere (Figur 3.4 og Tabell 3.4). I dette tilfellet skyldes nok avvikene først og fremst at flyttestatistikken som viser hvilket land de flytter fra eller til også inkluderer andre statsborgere enn pakistanske (deriblant norske statsborgere med pakistansk bakgrunn), disse "mister" vi i statistikken som viser flyttinger blant pakistanske statsborgere. Videre skyldes avvik mellom de to statistikkene at det for mange utflyttere ikke er oppgitt hvilket land de flytter til.

3.9. Flest barn og unge som flytter

Blant de 197 pakistanske statsborgerne som ble registrert i folkeregistret som flyttet fra Norge i 2005 var det flest barn og unge, aller flest i aldersgruppa 20-29 år, og her var det flest menn som flyttet. I aldersgruppa 10-19 år var det like mange jenter som gutter, mens det i alderen 0-9 år var 17 gutter og 7 jenter som ble registrert flyttet fra Norge.

Ser vi på innvandringen til Norge av pakistanske statsborgere, var det rundt 276 kvinner og 270 menn flyttet til Norge i 2005. De fleste som flytter til Norge er mellom 20 og 29 år, og i denne gruppa er det like mange kvinner som menn.

3.10. Tre av fire er norske statsborgere

77 prosent av innvandrerne med bakgrunn fra Pakistan hadde ved inngangen til 2006 norsk statsborgerskap, og den høye andelen er et resultat av at mange har vært lenge i Norge. Bare blant de fra Vietnam og Sri Lanka var større andeler norske statsborgere (henholdsvis 91 og 78 prosent).

Til sammen har 16 712 personer skiftet fra pakistansk til norsk statsborgerskap fra 1977 til 2005. Antallet overganger til norsk statsborgerskap toppet seg i perioden 1996-2000 med 1 079 personer i året i gjennomsnitt. I 2005 skiftet 694 personer fra pakistansk til norsk statsborgerskap.

Tabell 3.5. Flyttinger fra og til Norge av pakistanske statsborgere etter alder og kjønn. Absolutte tall. 2005

	I alt	0 - 9 år	10-19 år	20-29 år	30-39 år	40-49 år	50-59 år	60+
Innvandring I alt	546	56	66	265	88	28	12	31
Menn	270	32	26	132	53	8	6	13
Kvinner	276	24	40	133	35	20	6	18
Utvandring I alt	197	24	13	60	34	18	15	11
Menn	107	17	7	37	21	9	4	12
Kvinner	90	7	6	23	13	9	11	21

Kilde: Befolkningsstatistikk, Statistisk sentralbyrå.

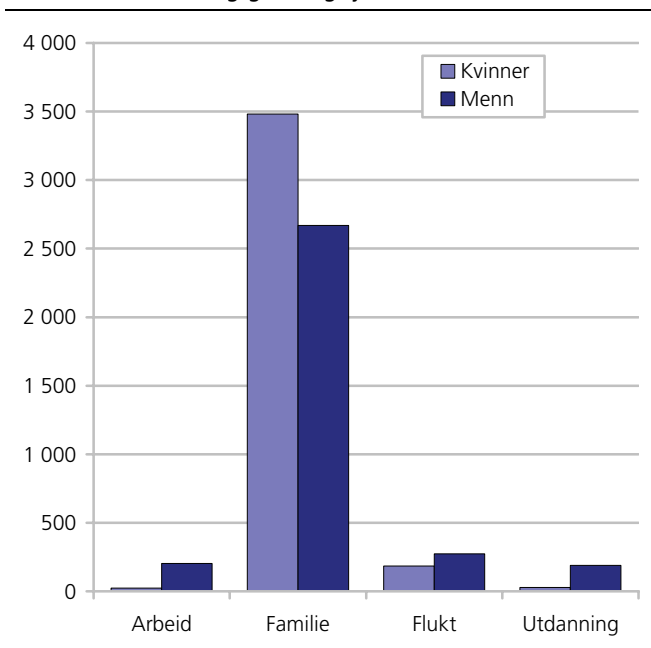
3.11. Arbeidsmigrasjon og familieinnvandring viktigste innvandringsgrunner

De første pakistaneerne kom til Norge som arbeidsinnvandrere før innvandringsstoppen i 1974/75. Etter innvandringsstoppen har økningen i den pakistanske innvandrerbefolkningen hovedsaklig kommet gjennom familieinnvandring. Familieinnvandring kan være enten familiegjenforening eller familieetablering. Noen gjenforenes med innvandrere som tidligere har kommet som arbeidsmigranter, andre kommer for å etablere familie med personer bosatt i Norge. I noen få tilfeller kan en også få familiegjenforening i Norge med eldre enslige foreldre. Figuren under viser førstegangsinnvandring bare for dem som kom i perioden 1990-2005.

Som vi ser av Figur 3.5 har det store flertallet av innvandrere fra Pakistan som kom i perioden 1990-2005, kommet gjennom familieinnvandring, og flertallet av disse er kvinner. Merk at vi her ikke har med tall for de mange som kom før 1990, derfor synliggjøres ikke den store arbeidsinnvandringen som kom på 70-tallet i figuren. Som vi så i Figur 3.2, kom seks av ti av de som bodde i Norge per 1.1.2006 før 1990. Hvert år etter 1990 har det også kommet noen tiltalls personer som arbeidsinnvandrere (dette vil være personer med spesialistkompetanse) eller personer som har fått en utdanningstillatelse i Norge.

Ved inngangen til 2000-tallet søkte noen hundre personer med pakistansk bakgrunn asyl i Norge, noen av disse fikk opphold og i 2003 kom det familiegjenforeninger til disse. Per 1.1.2006 bodde det 1 400 pakistaneere med flyktningbakgrunn i Norge (flyktinger og familiegjenforente til disse).

Figur 3.5. Førstegangsinnvandring blant førstegenerasjonsinnvandrere med pakistansk statsborgerskap, etter innvandringsgrunn og kjønn, 1990-2005

Kilde: Befolkningsstatistikk, Statistisk sentralbyrå.

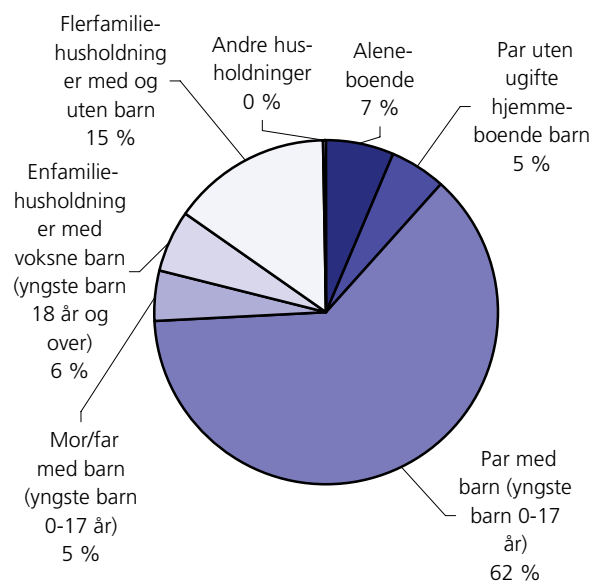
3.12. Syv av ti bodde i par

Blant innvandrere med bakgrunn fra Pakistan som er over 20 år og bodde i privathusholdninger, bodde syv av ti i par i 2001 (FOB 2001). Andelen som bodde i par er høy sammenliknet med alle i Norge, og også sammenliknet med de fleste innvandrergupper. Blant parene er andelen som lever som ektepar høy, mens andelen som bodde som samboere er den laveste blant alle innvandrerguppene vi har sett på. I 2001 var syv av ti var gift, og 0,8 prosent samboende. I hele befolkningen var det 63 prosent som bodde i par, og halvparten var gift.

3.13. Store husholdninger og mange flerfamiliehusholdninger

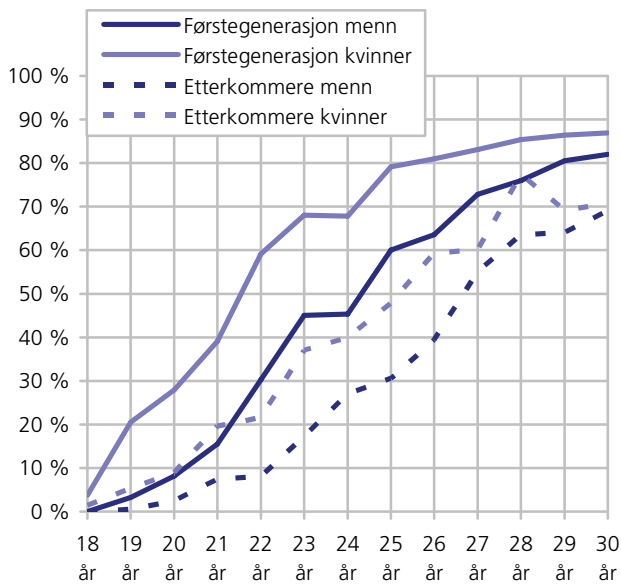
I 2001 var innvandrere fra Pakistan den gruppen hvor størst andel bodde i store husholdninger (5 personer eller mer) og hvor det var mest vanlig med flerefamiliehusholdninger. Nesten 60 prosent bodde i husholdninger med fem personer eller mer, mot 18 prosent i hele befolkningen i 2001. 15 prosent bodde i flerfamiliehusholdninger mot 4,6 prosent i hele befolkningen (se Figur 3.6). 6,6 prosent bodde alene mot 16,5 prosent i hele befolkningen. Pakistanere hadde den laveste andelen aleneboere blant de største innvandrerguppene.

Figur 3.6. Andelen personer i ulike typer husholdninger i innvandrerbefolkningen fra Pakistan per 3. november 2001

Kilde: Folke- og boligtellingsen 2001, Statistisk sentralbyrå.

Figur 3.7. Andel som er gift i innvandrerbefolkningen med pakistansk bakgrunn, etter alder, kjønn og generasjon. 18-30 år. 1.1.2006

Kilde: Befolkningsstatistikk, Statistisk sentralbyrå.

3.14. Etterkommere med pakistanske foreldre utsetter giftemålet

Blant etterkommere over 18 år med bakgrunn fra Pakistan var bare tre av ti gift ved inngangen til 2006, og de som har giftet seg har stort sett gjort dette i ung alder. Mange venter med å gifte seg, og det er derfor tidlig å trekke sikre konklusjoner om ekteskapsmønsteret til etterkommerne. Figur 3.7 viser at etterkommere utsetter giftemålet i forhold til førstegenerasjonsinnvandrere. Blant etterkommerne på 21 år var 7 prosent av mennene og 20 prosent av kvinnene gift, lavere andeler enn blant like gamle førstegenerasjonsinnvandrere, hvor henholdsvis 16 og 39 prosent var gift.

3.15. Tre av fire førstegenerasjonsinnvandrere finner ektefelle i utlandet

I perioden 1996-2005 ble det inngått 824 ekteskap blant bosatte førstegenerasjonskvinner med innvandrerbakgrunn fra Pakistan (Tabell 3.6). Av disse ble 1,7 prosent av ekteskapene inngått med en mann uten innvandrerbakgrunn og 1,5 prosent giftet seg med person med annen landbakgrunn bosatt i Norge. 23

prosent av ekteskapene ble inngått med en mann med pakistansk landbakgrunn bosatt i Norge, og ved 74 prosent av inngåelsene (607) var mannen bosatt i utlandet. Det er disse 607 inngåelsene som er transnasjonale ekteskapsinngåelser, og den ikke-bosatte ektefellen kan søke om oppholdstillatelse på grunnlag av ekteskapsinngåelsen med den bosatte kvinnen.

Blant bosatte førstegenerasjonsmenn med bakgrunn fra Pakistan, har det vært inngått flere ekteskap enn blant kvinnene med samme bakgrunn i perioden 1996-2005. Av 1 235 ekteskapsinngåelser ble 4,2 prosent inngått med en kvinne uten innvandrerbakgrunn og 2,4 prosent giftet seg med en kvinne med annen utenlandsk landbakgrunn bosatt i Norge. 18 prosent ekteskap ble inngått med kvinner med pakistansk landbakgrunn bosatt i Norge. 75 prosent av ekteskapene (926 ekteskap) ble inngått med kvinne som ikke var bosatt i Norge ved inngåelsen. Det er altså flere førstegenerasjonsmenn enn kvinner som inngår transnasjonale ekteskap, og noen flere menn enn kvinner som gifter seg med en ektefelle uten innvandrerbakgrunn. I alt ble det inngått 1 533 transnasjonale ekteskap blant førstegenerasjonsinnvandrere med bakgrunn fra Pakistan, 607 av kvinner og 926 av menn.

Etterkommerne som giftet seg i den samme perioden fulgte stort sett det samme mønsteret som vi så blant førstegenerasjonsinnvandrere, med hensyn til ektefellens landbakgrunn. I alt ble det inngått 925 transnasjonale ekteskap i perioden 1996-2005 blant etterkommere med bakgrunn fra Pakistan, som var bosatt i Norge, 418 for kvinner og 507 for menn. Det vil si at tre av fire inngikk transnasjonale ekteskap. Dette er svært likt ekteskapsmønsteret blant førstegenerasjonsinnvandrere med samme bakgrunn. Flertallet er imidlertid ennå ikke gift, og mange velger å utsette giftemålet i forhold til førstegenerasjonsinnvandrere. Det er ikke sikkert de som velger å utsette giftemålet vil følge samme ekteskapsmønster som de etterkommerne som har giftet seg først.

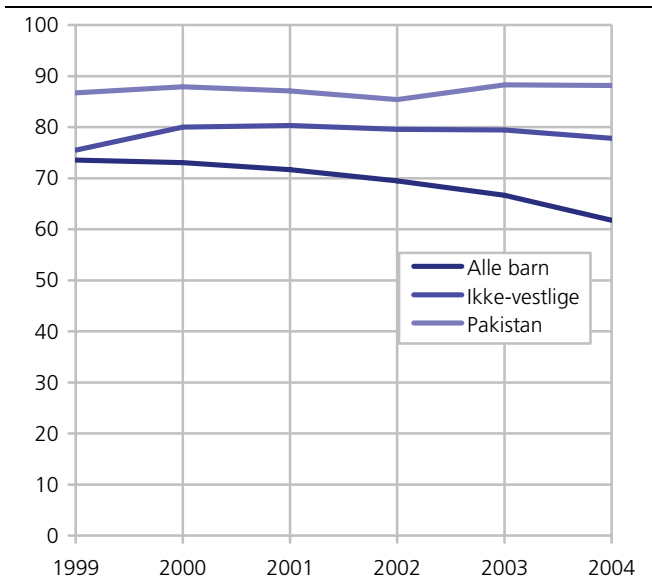
For mer om ekteskapsmønster i innvandrerbefolkningen, se Daugstad 2006.

Tabell 3.6. Ekteskapsinngåelser blant bosatte personer med innvandrerbakgrunn fra Pakistan. 1996-2005

Kjønn og innvandrerbakgrunn	I alt	Ektefellens landbakgrunn				Ektefellens landbakgrunn			
		Uten innvandrerbakgrunn	Samme landbakgrunn bosatt i Norge	Annen utenlandsk bosatt i Norge	Bosatt i utlandet	Uten innvandrerbakgrunn	Samme landbakgrunn bosatt i Norge	Annen utenlandsk bosatt i Norge	Bosatt i utlandet
		Absolutte tall				Prosent			
Kvinner									
Førstegenerasjonsinnvandrere	824	14	191	12	607	1,7	23,2	1,5	73,7
Etterkommere	677	9	53	8	507	1,3	7,8	1,2	74,9
Menn									
Førstegenerasjonsinnvandrere	1 235	52	227	30	926	4,2	18,4	2,4	75,0
Etterkommere	569	13	120	18	418	2,3	21,1	3,2	73,5

Kilde: Befolkningsstatistikk, Statistisk sentralbyrå.

Figur 3.8. Andel barn i målgruppa (1 og 2 år) som det mottas kontantstøtte for, etter landbakgrunn. Hele landet. Per 1. september 1999-2004

Kilde: KOSTRA, Statistisk sentralbyrå.

3.16. Pakistanske kvinner har mange barn

Kvinnelige førstegenerasjonsinnvandrere fra Pakistan i alderen 35-44 år hadde i 2004 i gjennomsnitt 3,4 barn. Dette gjennomsnittet er langt høyere enn for alle kvinner i Norge (2,0), og også høyere enn gjennomsnittet for alle kvinner fra Asia (2,2). 77 prosent av barna til pakistanske kvinner i denne alderen er født i Norge. Halvparten av kvinnene har fire eller flere barn, noe som er svært høyt i forhold til gjennomsnittet for Asia (18 prosent) og Norge i alt (8 prosent). Bare blant kvinner fra Somalia i denne alderen er det mer vanlig med så store barnekull.

3.17. 88 prosent av barna brukte kontantstøtte i 2004

Andelen barn med bakgrunn fra Pakistan som brukte kontantstøtte holdt seg relativt jevn i perioden 1999 – 2004 (se Figur 3.8). I 2004 brukte 88 prosent av alle 1- og 2 åringer i den pakistanske innvandrerbefolkningen kontantstøtte, noe som var høyere enn gjennomsnittet for ikke-vestlige barn (78 prosent). Som i andre ikke-vestlige innvandreregrupper, var bruken også betydelig høyere enn blant alle barn (62 prosent). For mer om kontantstøttebruk blant barn med ikke-vestlig bakgrunn, se Daugstad (2006).

3.18. To av tre med pakistansk bakgrunn i eid bolig

Tall fra 2001 viser at innvandrerne fra Pakistan var blant de ikke-vestlige innvandreregruppene som i størst grad bor i en bolig de selv eier. 74 prosent av innvandrerne med landbakgrunn fra India og 67 prosent fra Pakistan bodde i eid bolig (inklusive borettslagsleiligheter) i 2001. Dette har sammenheng med at innvandrere fra disse landene har lang botid i Norge og har vært i stand til å anskaffe seg egen bolig.

Av alle i Norge eide 82 prosent boligen sin selv på samme tidspunkt. At andelen som eier boligen er lavere blant pakistanere har også sammenheng med at de jevnt over er yngre enn befolkningen ellers og at de bor i Oslo. Yngre personer generelt utgjør en stor del av leietakerne, og i Oslo er det en større andel som leier heller enn å eie enn i landet forøvrig.

Over en tredjedel av innvandrere med bakgrunn fra Pakistan eide gjennom et borettslag eller aksjeselskap. At tre av fire med pakistansk bakgrunn bor i Oslo er en viktig forklaringsfaktor, da andelen borettslagseiere er høyest i Oslo.

3.19. Syv av ti med pakistansk bakgrunn bor i Oslo

Ved inngangen til 2006 bodde det innvandrere med pakistansk bakgrunn i alle fylkene i Norge, men pakistanere er sammen med marokkanere blant de gruppene med høyest andel bosatt i Oslo. 85 prosent av alle i den pakistanske innvandrerbefolkningen bodde i Oslo eller Akershus per 1.1.2006. 71 prosent bodde i Oslo alene, og de utgjorde 3,7 prosent av befolkningen i hovedstaden (se Tabell 3.7 og Figur 3.9).

Tabell 3.7. Innvandrerbefolkningen med bakgrunn fra Pakistan, etter fylke. 1.1. 2006. Absolutte tall og prosent

Fylke	Befolkningen i alt	Innvandrerbefolkningen fra Pakistan	I prosent av befolkningen	I prosent av den pakistanske innvandrerbefolkningen
Hele landet	4 640 219	27 675	0,6	100,0
01 Østfold	260 389	847	0,3	3,1
02 Akershus	501 125	3 874	0,8	14,0
03 Oslo	538 411	19 751	3,7	71,4
04 Hedmark	188 511	16	0,0	0,1
05 Oppland	183 204	84	0,0	0,3
06 Buskerud	245 225	1 102	0,4	4,0
07 Vestfold	222 104	195	0,1	0,7
08 Telemark	166 140	82	0,0	0,3
09 Aust-Agder	104 084	35	0,0	0,1
10 Vest-Agder	162 317	279	0,2	1,0
11 Rogaland	397 594	841	0,2	3,0
12 Hordaland	452 611	408	0,1	1,5
14 Sogn og Fjordane	106 650	13	0,0	0,0
15 Møre og Romsdal	244 978	19	0,0	0,1
16 Sør-Trøndelag	275 403	50	0,0	0,2
17 Nord-Trøndelag	128 694	11	0,0	0,0
18 Nordland	236 257	54	0,0	0,2
19 Troms	153 585		0,0	0,0
20 Finnmark	72 937	14	0,0	0,0

¹ Til sammen i Troms og Finnmark.

Kilde: Befolkningsstatistikk, Statistisk sentralbyrå.

Tabell 3.8. Innvandrerbefolkningen med bakgrunn fra Pakistan, etter kommune. 1.1. 2006. Absolutte tall og prosent

Kommune	Befolkningen i alt	Innvandrer- befolkningen fra Pakistan	I prosent av befolkningen
Hele landet	4 640 219	27 675	0,60
0301 Oslo	538 411	19 751	3,67
0602 Drammen	57 759	828	1,43
0230 Lørenskog	30 929	750	2,42
0219 Bærum	105 928	676	0,64
0231 Skedsmo	43 201	635	1,47
1103 Stavanger	115 157	528	0,46
0104 Moss	28 182	381	1,35
1201 Bergen	242 158	370	0,15
0220 Asker	51 484	352	0,68
1102 Sandnes	58 947	247	0,42
1001 Kristiansand	76 917	235	0,31
0217 Oppegård	23 897	220	0,92
0235 Ullensaker	25 269	215	0,85
0233 Nittedal	19 722	188	0,95
0213 Ski	27 010	169	0,63
0228 Rælingen	14 857	166	1,12
0626 Lier	21 874	136	0,62
0106 Fredrikstad	70 791	118	0,17
0105 Sarpsborg	50 115	108	0,22
0124 Askim	14 184	82	0,58
0136 Rygge	13 862	82	0,59
0704 Tønsberg	36 919	66	0,18
0806 Skien	50 761	66	0,13
0211 Vestby	13 159	63	0,48
0226 Sørurum	13 367	61	0,46

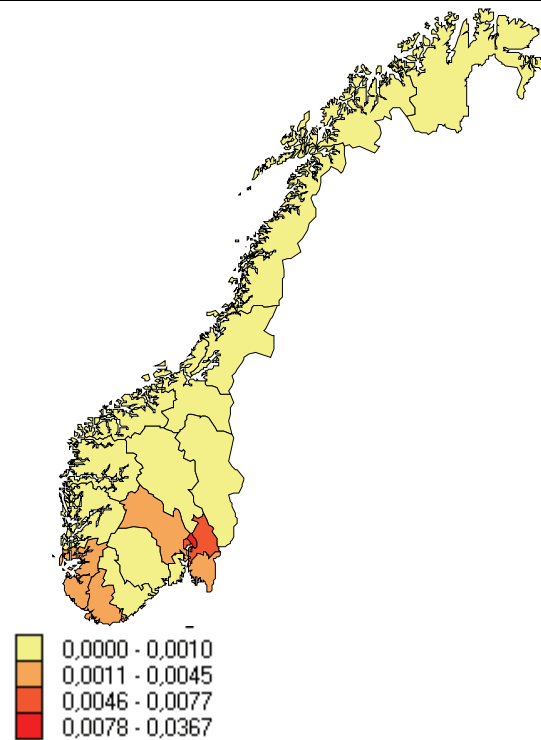
5 kommuner med størst andel

0301 Oslo kommune	538 411	19 751	3,67
0230 Lørenskog	30 929	750	2,42
0231 Skedsmo	43 201	635	1,47
0602 Drammen	57 759	828	1,43
0104 Moss	28 182	381	1,35

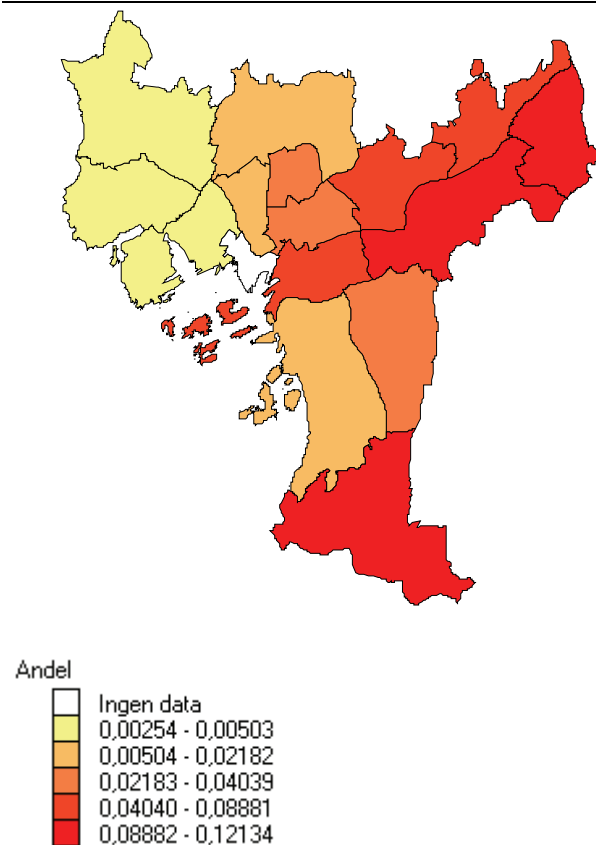
Kilde: Befolkningsstatistikk, Statistisk sentralbyrå.

Ser vi på kommuner utenfor Oslo, var det i kommunene rundt hovedstaden at pakistannerne utgjorde de største andelen av befolkningen; 2,4 prosent i Lørenskog, 1,5 prosent i Skedsmo og 1,4 prosent i Drammen og i Moss (Tabell 3.8).

De 19 751 personene med pakistansk bakgrunn i Oslo utgjorde 3,7 prosent av befolkningen i hovedstaden per 1.1.2006. Disse var i stor grad bosatt sør og sørøst i byen. I de bydelene hvor det bodde flest innvandrere fra Pakistan utgjorde de 12 prosent (Søndre Nordstrand) og 10 prosent (Stovner) av hele befolkningen i bydelen. På den andre siden av hovedstaden, på Frogner, Ullern, Vestre Aker og Nordre Aker, utgjorde innbyggerne med pakistansk bakgrunn knappe 0,5 prosent av alle i bydelen (se Figur 3.10 og Tabell 3.9).

Figur 3.9. Innvandrerbefolkningen fra Pakistan som andel av befolkningen i fylket. 1.1.2006

Kilde: Befolkningsstatistikk, Statistisk sentralbyrå.

Figur 3.10. Innvandrerbefolkningen med bakgrunn fra Pakistan som andel av befolkningen. Bydeler i Oslo. 1.1.2006

Kilde: Befolkningsstatistikk, Statistisk sentralbyrå.

Tabell 3.9. Innvandererbefolkningen med bakgrunn fra Pakistan, etter bydeler i Oslo (unntatt Sentrum og Marka). 1.1. 2006. Absolutte tall og prosent

Bydel	Innbyggere i alt	Ikke-vestlige innvandererbefolkning i alt	Ikke-vestlig innvandererbefolkning i prosent av innbyggere	Innvandererbefolkningen fra Pakistan	Innvandererbefolkningen fra Pakistan i prosent av befolkningen i bydelen
Oslo i alt	538 411	101 300	19 %	19 751	3,7 %
01 Gamle Oslo	36 557	10 409	28 %	2 046	5,6 %
02 Grünerløkka	38 946	8 406	22 %	1 243	3,2 %
03 Sagene	30 414	4 922	16 %	664	2,2 %
04 St. Hanshaugen	28 287	2 918	10 %	168	0,6 %
05 Frogner	46 047	3 778	8 %	117	0,3 %
06 Ullern	27 599	1 762	6 %	137	0,5 %
07 Vestre Aker	40 878	2 501	6 %	202	0,5 %
08 Nordre Aker	41 656	3 359	8 %	210	0,5 %
09 Bjerke	24 606	7 078	29 %	994	4,0 %
10 Grorud	25 032	8 038	32 %	1 302	5,2 %
11 Stovner	28 656	9 832	34 %	2 955	10,3 %
12 Alna	44 482	15 670	35 %	3 951	8,9 %
13 Østsjø	43 547	6 215	14 %	1 229	2,8 %
14 Nordstrand	43 824	3 206	7 %	381	0,9 %
15 SØ. Nordstrand	33 863	13 007	38 %	4 109	12,1 %

Kilde: Befolkningsstatistikk, Statistisk sentralbyrå.

Tabell 3.10. Prosent av personer 30-44 år med manglende utdanningsopplysninger, 1.10.2005

Kjønn, innvandringskategori og landbakgrunn	I alt, alderen 30-44 år	Prosent av disse som har uoppgitt utdanningsnivå	Antall med utdanningsopplysninger
Alle i Norge	1 026 473	5	976 176
Menn	521 685	5	496 122
Kvinner	504 788	5	480 053
Førstegenerasjonsinnv. fra ikke-vestlige land	81 860	40	49 362
Menn	39 633	37	24 929
Kvinner	42 227	42	24 407
Førstegenerasjonsinnv. fra Pakistan i alt	5 561	31	3 843
Menn	2 903	28	2 084
Kvinner	2 658	34	1 757

Kilde: Utdanningsstatistikk, Statistisk sentralbyrå.

3.20. Gjennomsnittlig lavt utdanningsnivå blant pakistanere

Vi mangler opplysninger om utdanningsnivået til tre av ti førstegenerasjonsinnvandrere fra Pakistan i alderen 30-44 år i 2005 (se Tabell 3.10) Dette har sammenheng med at mange er kommet til Norge etter den siste systematiske kartleggingen av utdanning tatt i utlandet (1999), og at vi ikke har noe system for løpende å fange opp utdanning tatt i utlandet blant innvandrere ved ankomst til landet.

Av de vi har opplysninger om, har relativt få, 15 prosent, høyere utdannelse, 12 prosentpoeng færre enn om vi ser på alle ikke-vestlige innvandrere. Bare blant de fra Tyrkia og Somalia i denne alderen er det mindre vanlig å ha høyere utdanning enn blant de fra Pakistan. Det er små forskjeller i utdanningsnivå mellom kvinner og menn fra Pakistan.

Tre av ti førstegenerasjonsinnvandrere fra Pakistan hadde videregående skole som høyeste utdanning, mens halvparten hadde bare grunnskolen. Blant alle ikke-vestlige innvandrere var det fire av ti som bare hadde grunnskolen, mens blant alle i Norge var det bare to av ti.

3.21. Store forskjeller i utdanningsaktivitet mellom generasjonene

I forrige avsnitt så vi på hvilket *utdanningsnivå* de mellom 30-44 år hadde. Vi skal nå se på *deltakelsen* på utdanningsarenaen blant de som er i alderen 19-24 år, og deretter blant de mellom 16-18 år.

Blant førstegenerasjonsinnvandrere fra Pakistan i alderen 19-24 år deltok nær 16 prosent i høyere utdanning i 2005 (se Tabell 3.12). Noen var fremdeles i videregående utdanning (11 prosent), mens det store flertallet ikke var i utdanning (73 prosent) (noen av de sistnevnte kan befinne seg i grunnskolen). Blant alle ikke-vestlige førstegenerasjonsinnvandrere var deltakelsen i høyere utdanning på 18 prosent, og i hele befolkningen 31 prosent.

Generelt tar etterkommere i alderen 19-24 år i mye større grad høyere utdanning enn førstegenerasjonsinnvandrere i samme alder. Slik var det også blant de med pakistansk bakgrunn i 2005. Mens altså 16 prosent av pakistanske førstegenerasjonsinnvandrere satt over bøkene på en høyskole eller et universitet, gjorde 30 prosent av etterkommerne med pakistansk bakgrunn det samme. Det er like vanlig blant etterkommerne med pakistansk bakgrunn å ta høyere utdanning som det er blant befolkningen i alt.

Tabell 3.11. Utdanningsnivå blant dem vi har utdanningsopplysninger om, 30-44 år. 1.10.2005. Prosent

Kjønn, innvandringskategori og landbakgrunn	"Oppgitt"	Ingen fullført utdanning	Grunnskolenivå	Videregående-skolenivå	Uni.- og høgs-kolenivå, kort	Universitets- og høyskoleniv, lang
Alle i Norge	100	0	21	43	27	9
Menn	100	0	22	47	21	10
Kvinner	100	0	21	39	33	7
Førstegenerasjonsinnv. fra ikke-vestlige land	100	2	39	33	19	8
Menn	100	1	39	34	17	8
Kvinner	100	3	39	31	20	7
Førstegenerasjonsinnv. fra Pakistan i alt	100	4	51	30	12	3
Menn	100	2	51	31	12	4
Kvinner	100	8	51	28	11	2

Kilde: Utdanningsstatistikk, Statistisk sentralbyrå.

Tabell 3.12. Deltakelse i høyere utdanning i prosent av personer i alderen 19-24 år etter kjønn, landbakgrunn og innvandringskategori. 1.10.2005. Absolutte tall og prosent

	Bosatte, absolutte tall	I høyere utd.,	I videregående utd.,	Ikke i utdanning/ grunnskole	
I alt, hele befolkningen	330 115	100	31	16	54
Menn	168 058	100	25	17	58
Kvinner	162 057	100	37	14	50
Førstegenerasjon					
I alt, ikke-vestlige land	24 396	100	18	17	65
Menn	11 449	100	16	20	64
Kvinner	12 947	100	20	14	66
I alt, Pakistan	1 610	100	16	11	73
Menn	720	100	16	15	69
Kvinner	890	100	15	8	77
Etterkommere					
I alt, ikke-vestlige land	4 770	100	33	14	54
Menn	2 480	100	29	15	56
Kvinner	2 290	100	37	13	50
I alt, Pakistan	1 992	100	30	13	56
Menn	1 038	100	27	14	59
Kvinner	954	100	34	13	53

Kilde: Utdanningsstatistikk, Statistisk sentralbyrå.

Tabell 3.13. Deltakelse i utdanning blant personer i alderen 16-18 år etter kjønn, innvandringskategori og landbakgrunn. 1.10.2005. Absolutte tall og prosent

	Bosatte, absolutte tall	I høyere utd.,	I videregående utd.,	Ikke i utdanning/ grunnskole
I alt, hele befolkningen	179 270	100	91	9
Menn	91 879	100	90	10
Kvinner	87 391	100	92	8
Førstegenerasjon				
I alt, ikke-vestlige land	8 603	100	74	26
Menn	4 576	100	73	27
Kvinner	4 027	100	75	25
I alt, Pakistan	373	100	83	17
Menn	193	100	83	17
Kvinner	180	100	83	17
Etterkommere				
I alt, ikke-vestlige land	4 083	100	89	11
Menn	2 049	100	89	11
Kvinner	2 034	100	90	10
I alt, Pakistan	1 309	100	89	11
Menn	640	100	88	12
Kvinner	669	100	90	10

Kilde: Utdanningsstatistikk, Statistisk sentralbyrå.

Blant førstegenerasjonsinnvandrerne fra Pakistan er det like uvanlig blant menn som blant kvinner å ta høyere utdanning. I befolkningen i alt og blant etterkommerne er det imidlertid motsatt; det er mye vanligere at kvinner tar høyere utdanning enn at menn gjør det. Slik er det også blant de med pakistansk bakgrunn; 34 prosent av alle kvinnelige etterkommere med pakistansk bakgrunn tok høyere utdanning høsten 2005, mot 27 prosent av de mannlige etterkommerne. Andelen som ikke var i utdanning (56 prosent) var også mye lavere enn blant førstegenerasjonsinnvandrerne fra Pakistan (73 prosent). Merk at det også er mange i alderen 19-24 som fremdeles befinner seg i videregående utdanning, både blant førstegenerasjonsinnvandrere og blant etterkommerne.

Det var per 1.1.2006 fire ganger så mange pakistanske etterkommere i alderen 16-18 år som det er pakistanske førstegenerasjonsinnvandrere. Etterkommerne deltok nesten på lik linje med befolkningen for øvrig i videregående skole, og de deltok i større grad enn førstegenerasjonsinnvandrerne fra Pakistan. Som for befolkningen i alt og for ikke-vestlige etterkommere i alt, var det noe mer vanlig blant kvinnelige etterkommerne med pakistansk bakgrunn å være i videregående opplæring enn blant de mannlige etterkommere (se Tabell 3.13).

3.22. Lav sysselsetting blant pakistanere

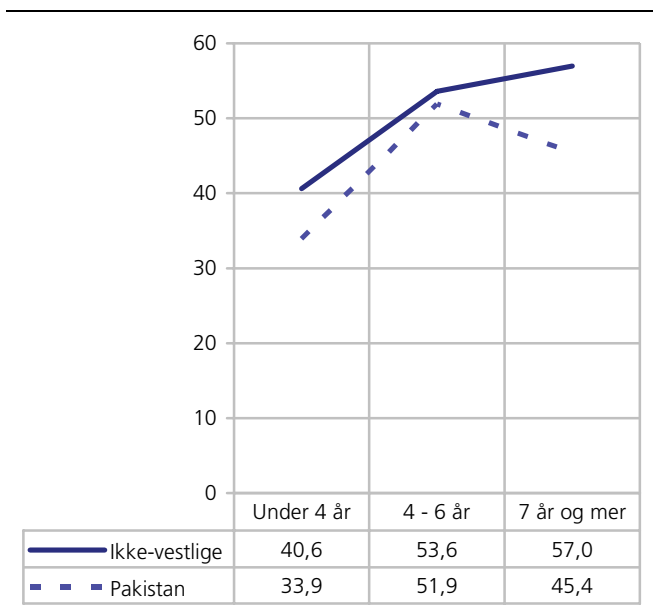
Andelen sysselsatte blant pakistanske førstegenerasjonsinnvandrere (44,6 prosent) var lavere enn gjennomsnittet for alle innvandrere fra Asia (53 prosent), og lavere enn gjennomsnittet for ikke-vestlige (52 prosent) i 4. kvartal 2005 (tabell 3.14). Få innvandringsgrupper hadde like lav arbeidsdeltakelse som pakistanerne. Sysselsettingen er lavere blant pakistanere enn mange andre ikke-vestlige innvandringsgrupper i Norge, også sammenlignet med en del grupper hvor det er mange med kortere botid. Sysselsettingen var likevel langt lavere blant somaliske førstegenerasjonsinnvandrere, hvor kun en av tre var i arbeid.

Tabell 3.14. Sysselsatte førstegenerasjonsinnvandrere i prosent av bosatte i alderen 16-74 år etter landbakgrunn og kjønn. 4. kvartal 2005

	I alt	Menn	Kvinner
Befolkningen i alt	69,4	72,6	66,1
Førstegenerasjonsinnv. i alt	57,5	62,5	52,6
Vestlige	69,7	73,5	65,8
Ikke-vestlige	52,2	57,5	47,3
Asia i alt	52,6	59,1	45,6
Pakistan	44,6	59,9	27,9

Kilde: Arbeidsmarkedsstatistikk sentralbyrå.

Figur 3.11. Sysselsatte førstegenerasjonsinnvandrere i prosent av bosatte i alderen 16-74 år, etter landbakgrunn og botid. 4.kvartal 2005

Kilde: Arbeidsmarkedsstatistikk, Statistisk sentralbyrå.

Sysselsettingen var langt høyere for menn (60 prosent) enn kvinner (28 prosent). Ingen andre av de store innvandreregruppene hadde en like stor kjønnsforskjell når det gjelder sysselsetting. Den lave sysselsettingsandelen blant pakistanske kvinner trekker gjennomsnittet ned i forhold til andre asiatisk innvandreregrupper. Som vi så tidligere, har pakistanske kvinner store barnekull, i likhet med irakiske og somaliske kvinner. Dette kan nok delvis forklare den lave sysselsettingsgraden blant disse kvinnene.

Sysselsettingen stiger markant etter fire års botid i Norge (Figur 3.11). For ikke-vestlige innvandrere i alt gikk sysselsettingen opp fra 41 prosent i gruppen med botid under fire år til 54 prosent blant de med botid fra fire til seks år, med andre ord en forskjell på over 13 prosentpoeng. Blant pakistanske førstegenerasjonsinnvandrere er økningen enda større, på hele 18 prosentpoeng. Blant de med 4-6 års botid er altså sysselsettingen blant pakistanerne som gjennomsnittet for ikke-vestlige innvandrere. Går vi ytterligere opp antall år bosatt i Norge, det vil si sju år og mer, ser vi bare en mindre økning i totaltallene på 3 prosentpoeng blant ikke-vestlige i alt, mens sysselsettingen blant pakistanerne faktisk reduseres. Den lave sysselsettingen finner vi først og fremst blant de som har

vært i Norge lenge. Mange begynner å komme opp i en alder hvor sannsynligheten for å være uføretrygdet øker, og studier viser at det er det er en overhyppighet av uføretrygding blant pakistanske førstegenerasjonsinnvandrere sammenlignet med befolkningen i alt, slik det også er blant tyrkere og marokkanere (se Dahl og Lien 2006). Også i disse gruppene ser vi at sysselsettingen er langt lavere blant dem med mer enn seks års botid enn blant de med mellom 4 og 6 års botid.

3.23. Sterkt overrepresentert innen transport/kommunikasjon

Figur 3.12 viser hvor sannsynlig det er at ikke-vestlige førstegenerasjonsinnvandrere og førstegenerasjonsinnvandrere fra Pakistan arbeidet i et utvalg næringer i forhold til befolkningen i alt i 4. kvartal 2005. For å finne dette, har vi dividert andelen blant førstegenerasjonsinnvandrere fra ikke-vestlige land generelt og Pakistan spesielt i de ulike næringene på andelen blant befolkningen i alt. De søylene som overstiger 1 i figuren viser at førstegenerasjonsinnvandrere er overrepresenterte i næringen, mens de er underrepresenterte dersom søylen er lavere enn 1.

Figuren viser at pakistanerne er sterkt overrepresentert innen transport/kommunikasjon og hotell- og restaurantnæringene. Det var hele 4,3 ganger så sannsynlig at en førstegenerasjonsinnvandrere fra Pakistan arbeidet i disse næringene som at noen i befolkningen i alt gjorde det (i 4. kvartal 2005). 44 prosent av alle sysselsatte pakistanere arbeidet i en av disse næringene. Ikke-vestlige innvandrere generelt var også overrepresenterte innen hotell – og restaurantnæringene, men ikke innen transport/kommunikasjon. Ellers var pakistanerne noe overrepresenterte innen detaljhandel, mens de var underrepresenterte i alle andre næringer.

Inndeling i næringer

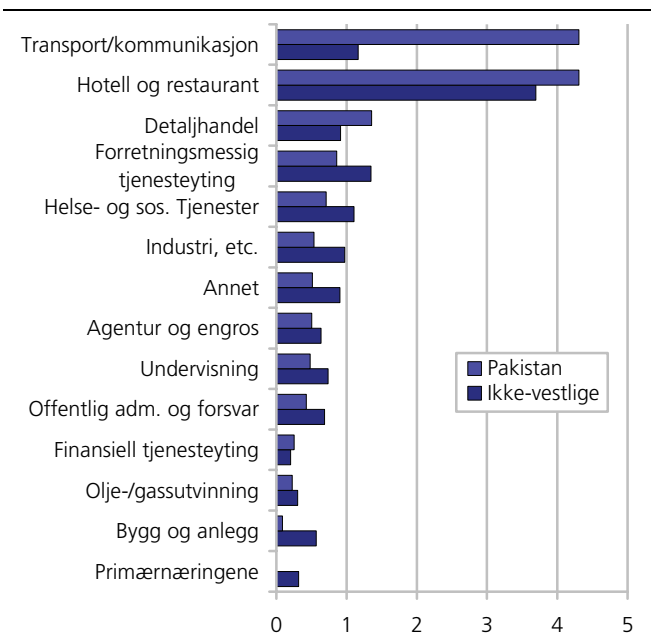
Sysselsatte kan fordeles etter hvilken næring de arbeider innen. Vi har i dette avsnittet brukt grove inndelinger, og vil her utdype hva enkelte kategorier, som kanskje er litt ukjente for leseren, inneholder: *Forretningsmessig tjenesteyting og eiendomsdrift*: Her finner vi blant annet rengjøringsvirksomhet, omsetning og drift av fast eiendom, databehandlingsvirksomhet, forsknings og utviklingsarbeid og diverse utleievirksomhet.

Motorkjøretøytjenester: Her finner vi all næring knyttet til handel med motorvogner, vedlikehold og reparasjon av motorvogner, samt detaljhandel med drivstoff til motorvogner.

Finansiell tjenesteyting: Her finner vi blant annet bankvirksomhet og forsikringsvirksomhet (unntatt forsikringer underlagt offentlig forvaltning).

Transport og kommunikasjon: Her finner blant annet lufttransport, sjøtransport og landtransport som jernbanetransport, rutebiltransport, drosjebiltransport, samt virksomhet knyttet til post- og telekommunikasjoner.

Figur 3.12. Relativ næringsfordeling blant sysselsatte ikke-vestlige innvandrere og førstegenerasjonsinnvandrere fra Pakistan (16-74 år). 4. kvartal 2005

Kilde: Arbeidsmarkedsstatistikk, Statistisk sentralbyrå.

Tabell 3.15. Arbeidsledige av arbeidsstyrken etter landbakgrunn og kjønn. 16-74 år. 1. kvartal 2006. Prosent

	I alt	Menn	Kvinner
Hele befolkningen	3	3,1	2,9
Førstegenerasjonsinnv. i alt	8,2	8,3	8,1
Vestlig	3,3	3,6	3
Ikke-vestlige	10,6	10,6	10,6
Asia (inkludert Tyrkia)	10,8	10,5	11,1
Pakistan	9	6,7	13,6

Kilde: Arbeidsmarkedsstatistikk, Statistisk sentralbyrå.

3.24. Mange er ikke aktive på arbeidsmarkedet

Dersom vi ser på tall for arbeidsledighet i stedet for sysselsetting, blir bildet noe annerledes. Sysselsettingstallene viser at pakistanske førstegenerasjonsinnvandrere er lav sammenlignet med ikke-vestlige innvandrere i alt, mens ledighetstallene viser at de fra Pakistan er arbeidsledige i omtrent like stor grad som gruppen av ikke-vestlige førstegenerasjonsinnvandrere (Tabell 3.15). Følgelig er det mange pakistane, og særlig kvinner og eldre, som ikke er aktive på arbeidsmarkedet verken som sysselsatte eller registrerte arbeidsledige.

Mange av disse er trygdet, og særlig er andelen uføretrygdde blant eldre førstegenerasjons innvandrermenn fra Pakistan høy (se Dahl og Lien 2006). En årsak til dette kan være at de første pakistane som kom til Norge gikk inn i tunge, manuelle yrker. Andelen uføretrygdde blant arbeidere i slike yrker er generelt sett høy.

3.25. Høyest andel selvstendig næringsdrivende fra Pakistan

Ved inngangen av 2005 var 5,3 prosent av alle innvandrere med pakistansk bakgrunn selvstendig næringsdrivende. Det er mer vanlig blant pakistane

å være selvstendig næringsdrivende enn de fleste innvandrerguppene. Gjennomsnittet i den asiatiske gruppa var 3,6 prosent, likt gjennomsnittet i befolkningen i alt (3,7 prosent). Det er imidlertid de pakistanske *mennene* som skiller seg ut med særlig høy andel selvstendig næringsdrivende, mens andelen eieren blant pakistanske kvinner er lav (henholdsvis 89,9 og 1,4 prosent). Gjennomsnittet for menn fra Asia er 5,4 prosent og for kvinner 1,7 prosent.

Mens innvandrerbefolkningen fra Pakistan utgjorde 7,4 prosent av innvandrerbefolkningen i Norge ved inngangen av 2005, eide de mer enn hvert tiende foretak som hadde en eier fra innvandrerbefolkningen, og var med andre ord *overrepresentert* i forhold til folketallet. Den høye andelen selvstendig næringsdrivende blant innvandrerne fra Pakistan kan til en viss grad sees i sammenheng med at denne innvandrergruppa har lang botid og mange er i godt voksen alder, noe som nok gjør det lettere å etablere foretak på egen hånd.

Vi så i forrige avsnitt at pakistanske førstegenerasjonsinnvandrere er sterkt overrepresentert innen transport/kommunikasjonsnæringen. Fire prosent av foretakene i Oslo som i 2005 ble eid av en pakistansk innvandrere var innen transport og kommunikasjon, og i all hovedsak dreier det seg om drosjebiltransport. Pakistane eide hele 38 prosent av alle personlig eide foretak i drosjenæringen i Oslo.

Videre har foretakene som etableres av personer med pakistansk bakgrunn høyere overlevelsesrate enn gjennomsnittet i Norge. Mens halvparten av alle enkeltpersonforetak som ble etablert i 2002 overlevde i 2003, gjaldt det samme 64 prosent av de som ble eid av en med pakistansk innvandrerbakgrunn. Dette plasserer Pakistan på toppen når det gjelder overlevelsesrate. For mer om innvandrere i næringslivet, se Vartdal 2006.

3.26. Valgdeltakelsen blant Pakistane gikk opp fra 2001 til 2005

Valgdeltakelsen blant norske statsborgere med pakistansk innvandrerbakgrunn lå i 2005 på 54 prosent, høyere enn valgdeltakelsen i 2001 (43 prosent), men lavere enn i 1997 (61 prosent) (Tabell 3.16).

Ettersom innvandrerne med Pakistansk bakgrunn er ei gruppe med lang botid, var valgdeltakelsen i 2005 blant pakistane som ventet litt høyere enn blant alle ikke-vestlige innvandrere (49 prosent), men lavere enn blant befolkningen i alt (77,4 prosent). De med bakgrunn fra Pakistan fulgte det samme mønsteret som de fleste andre innvandrergupper; lang botid og høy alder virket positivt inn på valgdeltakelse. I motsetning til i befolkningen i alt, stemte kvinner fra Pakistan i langt mindre grad enn menn (50 mot 58 prosent).

For mer om valgdeltakelse blant innvandrere, se Aalandslid 2006

Tabell 3.16. Valgdeltakelse, etter tid, landbakgrunn, alder, botid og kjønn. Absolutte tall og prosent

	Ikke-vestlige innvandrere	Asia	Pakistan
<i>Stortingsvalget 2005</i>			
I alt	49	50	54
Menn	48	51	58
Kvinner	50	50	50
<i>Alder</i>			
18-25 år	38	38	44
26-39 år	46	49	52
40-59 år	54	57	66
60 år og over	55	52	*
<i>Botid</i>			
0-9 år	44	42	*
10-19 år	47	50	54
20-29 år	50	52	52
30 år og over	65	64	63
Valgdeltakelse 1997	58	57	61
Valgdeltakelse 2001	45	45	43
(N)			
I alt	103 283	54 471	12 786
Menn	52 436	27 916	7 023
Kvinner	50 847	26 555	5 763

Kilde: Valgstatistikk, Statistisk sentralbyrå.

3.27. Personer med pakistansk bakgrunn velges inn i kommunestyrene

Ved kommunestyrevalget i 2003 ble det valgt inn 11 138 faste representanter i landets kommunestyre. Av disse var 92 ikke-vestlige innvandrere. Dette utgjorde en andel i underkant av 1 prosent av representantene. På samme tid utgjorde denne gruppen over 5 prosent av befolkningen, noe som vil si at ikke-vestlige innvandrere er underrepresentert i kommunestyrene. Personer med bakgrunn fra Pakistan og Iran er, med henholdsvis 19 og 11 representanter, innvandreregruppene med flest lokalpolitikere. I Oslo ble det valgt inn 12 ikke-vestlige bystyrerepresentanter, noe som utgjorde 20 prosent av representantene i bystyret. Fem av disse hadde pakistansk bakgrunn.

For mer om ikke-vestlige innvandrere og kommunevalget i 2003, se Aalandslid og Tronstad 2005.

3.28. Lavere gjennomsnittsinntekt enn mange andre innvandreregrupper

Gjennomsnittlig yrkesinntekt for par fra Pakistan var i 2004 kr 326 000, på gjennomsnittet for innvandrere fra den tredje verden, men langt lavere enn gjennomsnittlig inntekt for alle i Norge (kr 635 000). Den lave gjennomsnittlige yrkesinntekten henger sammen med den relativt lave sysselsettingsandelen blant pakistanske innvandrere. Syv av ti kroner i disse parenes samlede inntekt stammer fra yrkesinntekt. Dette er likt gjennomsnittet for par med bakgrunn fra Asia, Afrika, Mellom- og Sør-Amerika samt Tyrkia, og noe lavere enn snittet for innvandrere i alt (Figur 3.13 og Tabell 3.17).

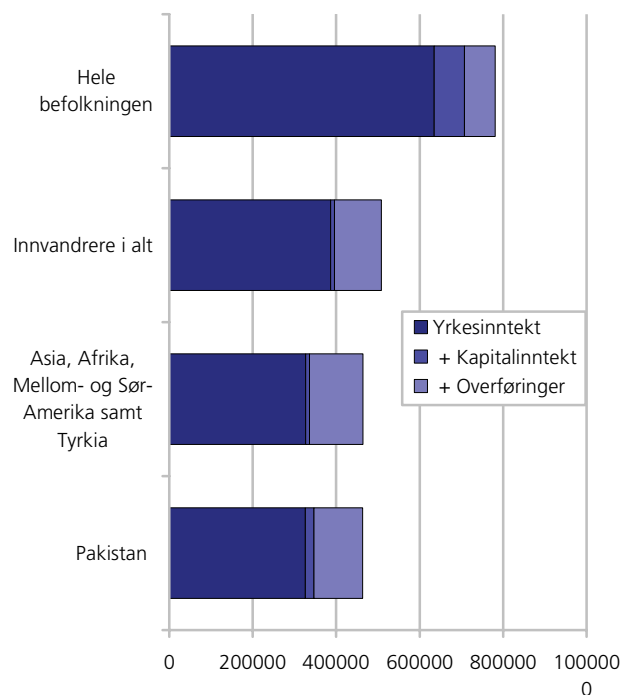
Tabell 3.17. Inntektsregnskap for innvandrerbefolkningen. Ektepar (med og uten barn)¹ og samboerpar med felles barn hvor begge voksne har samme landbakgrunn, etter land. Hovedinntektstaker 25-55 år. Gjennomsnitt 2004. Kroner

	Norge i alt	Innvandrere i alt	Asia, Pakistan	Afrika, Mellom- og Sør-Amerika samt Tyrkia
Yrkesinntekt	635 000	386 600	326 700	326 000
Av dette lønn	581 400	355 100	296 600	262 000
+ Kapitalinntekt	72 400	9 500	9 700	21 100
Overføringer	73 700	112 600	127 400	116 100
+ Skattepliktige overføringer	41 400	55 200	62 100	63 900
Av dette				
Pensjoner fra folketrygden	15 800	32 100	37 000	47 600
Arbeidsledighetsstrygd	7 900	16 900	18 200	11 000
+ Skattefrie overføringer	32 300	57 500	65 200	52 200
Av dette				
Barnetrygd	16 500	18 800	20 300	22 700
Sosialhjelp	1 600	17 300	20 700	6 600
Samlet inntekt	781 100	508 700	463 700	463 200
- Sum utlignet skatt og negative overføringer	204 700	118 600	97 700	99 200
Inntekt etter skatt	576 400	390 100	366 000	364 100
Yrkesinntekt i prosent av samlet inntekt	81	76	70	70
Antall barn 0-17 år	1,4	1,7	1,8	2,0
Antall familier	588 906	37 704	26 015	4 298

¹ I tallet på ektepar er registrerte partnerskap inkludert.

Kilde: Inntektsstatistikk, Statistisk sentralbyrå

Figur 3.13. Inntektsregnskap for innvandrerbefolkningen. Ektepar (med og uten barn) og samboerpar med felles barn hvor begge voksne har samme landbakgrunn, etter land. Hovedinntektstaker 25-55 år. Gjennomsnitt. 2004. Kroner

Kilde: Inntektsstatistikk, Statistisk sentralbyrå.

Pakistanske par hadde i gjennomsnitt mer skattepliktige overføringer (arbeidsledighetstrygd og folketrygd) enn innvandrere i alt. De hadde langt mindre sosialhjelp, men en del høyere overføringer fra folketrygden (uføretrygd og alderspensjon) enn andre innvandrere. Bare tyrkiske par mottar pensjoner fra folketrygden i større grad enn pakistanske par. Tyrkiske par mottar i gjennomsnitt kr 61 000, par fra Pakistan i gjennomsnitt kr 47 600. Dette er stort sett uføretrygd, ettersom få fra disse landene er gamle nok til å motta alderspensjon.

Ettersom gjennomsnittlig antall barn i husholdninger er høyere blant pakistanske par enn gjennomsnittet blant innvandrerepar fra tredje verden og blant innvandrerepar i alt, er forskjellene i økonomisk levestandard trolig enda større.

For mer om uførepensjon og sosialhjelp blant innvandrere, se Dahl og Lien 2006.

3.29. Lang botid men ikke så godt integrert

Den pakistanske innvandrerguppen er blant dem som har vært lengst i Norge, likevel viser denne gjennomgangen at denne gruppen på mange områder er relativt dårlig integrert. Etterkommerne med pakistansk bakgrunn synes imidlertid å ligne mer på befolkningen i alt enn på førstegenerasjonsinnvandrerne, særlig hva gjelder utdanning og arbeidsmarkedsatferd.

Svært mange av pakistanerne har bosatt seg i Oslo eller sentralt på Østlandet, og bokonsentrasjonen blant pakistanerne er svært høy sammenlignet med andre grupper. Denne konsentrasjonen gjør at innvandrere med bakgrunn fra Pakistan kan bli ganske "selvforsynt" på mange områder.

Mens pakistanske førstegenerasjonsinnvandrere har kommet til Norge med et generelt lavt utdanningsnivå, og deltar i noe mindre grad enn gjennomsnittet for ikke-vestlige innvandrere i høyere utdanning, er bildet et helt annet blant etterkommerne. Disse strømmer i like stor grad som befolkningen ellers til høyskoler og universiteter.

Sysselsettingen blant pakistanske førstegenerasjonsinnvandrere er lav, og særlig deltar få kvinner i arbeidslivet. Sysselsatte pakistanske førstegenerasjonsinnvandrere er sterkt overrepresentert innen transport og kommunikasjon, noe ikke-vestlige innvandrere for øvrig ikke er. I likhet med andre ikke-vestlige grupper, er pakistanerne også overrepresentert innenfor hotell- og restaurantnæringen. Få andre grupper har like lav yrkesdeltakelse som de pakistanske kvinnene. Disse fanges heller ikke opp i tiltak som introduksjonsordningen, slik nyankomne flyktninger gjør. Det ser derfor ut til at det lave sysselsettingsnivået har "satt seg" i denne gruppa. Den lave yrkesdeltakelsen blant pakistanske kvinner har delvis sammenheng med at det

er vanlig å ha mange barn- i 2004 hadde halvparten av kvinnene i alderen 35-44 år fire eller flere barn.

Ekteskapsmønsteret blant pakistanerne viser at pakistanere stort sett gifter seg med "sine egne". Tre av fire gifter seg med pakistanere som er bosatt i utlandet, mens et mindretall gifter seg med pakistanere som allerede er bosatt i Norge (23 prosent av kvinnene og 18 prosent av mennene). Etterkommerne som har giftet seg følger stort sett det samme mønsteret, men det er fortsatt bare et lite mindretall blant etterkommere som er gift.

Vi så en betydelig mobilisering blant statsborgere med pakistansk bakgrunn ved det siste stortingsvalget, hvor deltakelsen økte fra 43 til 54 prosent av de stemmeberettigede. Som man kan forvente av ei gruppe hvor mange har lang botid, ligger valgdeltakelsen over gjennomsnittet for ikke-vestlige innvandrere (49 prosent). I kommunestyrevalget i 2003, ble 19 personer med pakistansk bakgrunn valgt inn i kommunestyrene, fem av disse i Oslo. De er dermed den gruppa med flest lokalpolitikere, åtte flere enn fra Iran.

4. Innvandrerbefolkningen med bakgrunn fra Irak

- Innvandrerbefolkningen fra Irak talte over 20 000 personer ved inngangen til 2006. Av disse var 16 500 førstegenerasjonsinnvandrere og 3 600 etterkommere.
- Den irakiske innvandrerbefolkningen er den tredje største innvandrergruppen i Norge, etter Pakistan og Sverige.
- De aller fleste irakerne er kommet som flyktninger, eller de har fått familiegjenforening med personer som tidligere har kommet som flyktninger. Tre av ti irakiske "hovedflyktninger" har kommet som overføringsflyktninger gjennom FN-systemet.
- De fleste irakere har kort botid i Norge, og flertallet kom i 1999 eller senere.
- Som andre nyankomne flyktninggrupper, er den irakiske innvandrerbefolkningen ung, og med en overvekt av menn.
- Relativt mange irakiske menn giftet seg med kvinner uten innvandrerbakgrunn i perioden 1996-2005.
- Bare kvinner fra Somalia og Pakistan hadde større barneflokker enn kvinner fra Irak i 2004.
- Siden de er så nyankomne, mangler vi opplysninger om utdanningsnivå for halvparten av alle bosatte førstegenerasjonsinnvandrere (30-44 år) fra Irak (i 2005).
- Forskjellen i sysselsetting mellom kvinner og menn fra Irak var svært stor i 2005 - 47 prosent av mennene var sysselsatt mot 22 prosent av kvinnene.
- Bare vel 25 prosent av irakerne i Norge hadde stemmerett ved stortingsvalget i 2005. Valgdeltakelsen blant disse var på 42 prosent, 7 prosentpoeng under det ikke-vestlige gjennomsnittet.

4.1. Flere menn enn kvinner

Den irakiske innvandrerbefolkningen talte over 20 000 personer ved inngangen til 2006 (Tabell 4.1). Av disse var 16 500 førstegenerasjonsinnvandrere. Irakerne utgjør den tredje største gruppen, både om viser på innvandrerbefolkningen i alt og om vi rangerer bare

førstegenerasjonsinnvandrere. Det er flere første-generasjonsinnvandrere fra Sverige og Danmark, og 1000 færre fra Pakistan.

Nær 3 600 personer var født i Norge med begge foreldre født i Irak (etterkommere). Disse var per 1.1.2006 svært unge - 93 prosent var under 10 år og ingen var over 20 år. 540 personer er født i Norge med en norskfødt og en irakiskfødt forelder. I fem ikke-vestlige grupper var det flere etterkommere enn i den irakske innvandrerbefolkningen (Pakistan, Vietnam, Tyrkia, Sri Lanka og Somalia).

Figur 4.1 illustrerer at det var langt flere menn (9 714) enn kvinner (6 780) i den irakiske innvandrerbefolkningen i Norge ved inngangen til 2006. I alderen 25-39 år var det for eksempel 3 800 menn og 2 500 kvinner. Overvekten av menn var enda større i 2003, da det var 4 100 menn og 1 900 kvinner i denne aldersgruppen. Etter 2003 har flere menn blitt gjenforent med sin familie, og noen har også reist tilbake til Irak, noe som har jevnet ut kjønnsbalansen. Den irakiske innvandrerbefolkningen er ung - få er over 50 år.

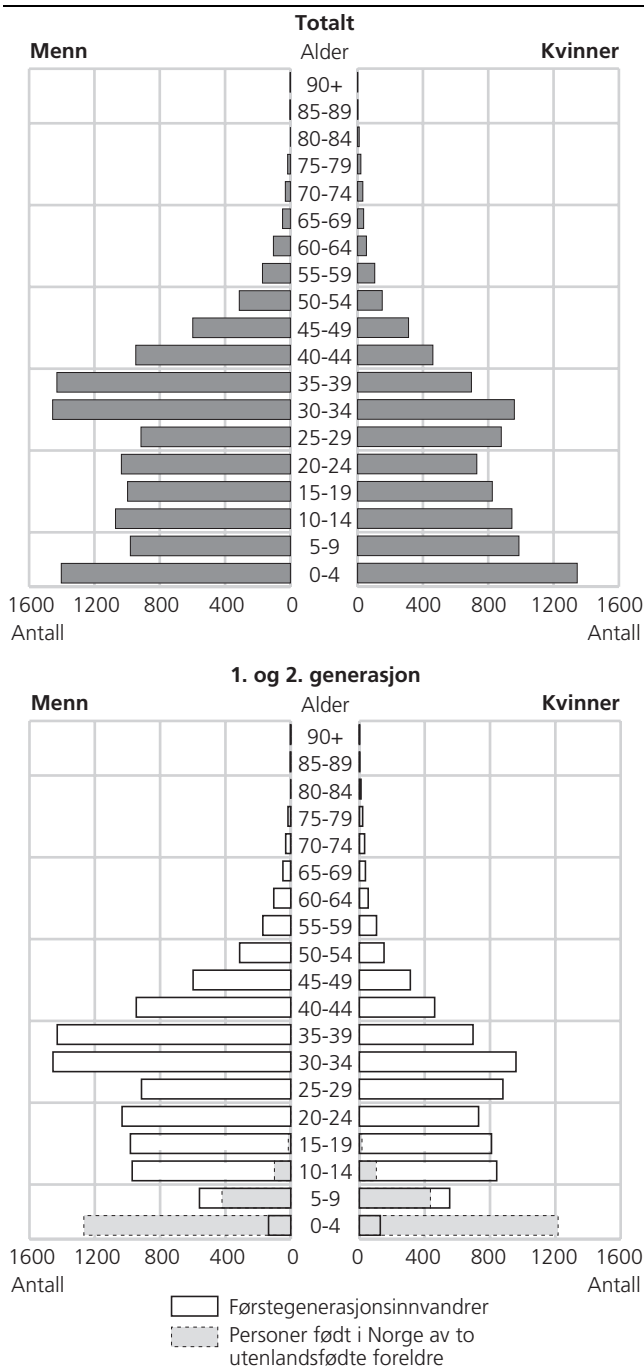
Årsaken til mannsovervekten i den irakiske innvandrerbefolkningen er at irakerne i hovedsak er kommet til Norge som flyktninger, og har i forhold til de fleste andre innvandrergrupper kort botid i Norge. Det er unge voksne menn som i første rekke kommer som flyktninger. Disse har enten ikke stiftet familie ennå, eller så har de foreløpig ikke fått gjenforening med sine familier.

Tabell 4.1. Personer med bakgrunn fra Irak etter innvandringskategori. 1.1.2006. Absolutte tall

	I alt	Menn	Kvinner
Innvandrerbefolkningen (førstegenerasjon og etterkommere)	20 076	11 521	8 555
Førstegenerasjonsinnvandrere uten norsk bakgrunn	16 494	9 714	6 780
Etterkommere	3 582	1 807	1 775
Norskfødt med én utenlandsfødt forelder	538	275	263

Kilde: Befolkningsstatistikk, Statistisk sentralbyrå.

Figur 4.1. Befolkningspyramider for innvandrerbefolkningen fra Irak. 1.1.2006

Kilde: Befolkningsstatistikk, Statistisk sentralbyrå.

4.2. Stor innvandring av irakere etter 1999

Innvandringen av irakiske statsborgere sank etter rekordåret 2000, da nær 4 500 innvandret til Norge (Figur 4.2 og Tabell 4.2). I 2001 sank antallet til nær 1 200 personer, i 2002 steg innvandringen igjen til nær 2 700 personer før den igjen sank til rundt 1000 personer i 2003 og 2004. I 2005 var et nytt år med store uroligheter i Irak, og 1 400 irakiske statsborgere fant veien til Norge. Tall for innvandring gjelder det året innvandringen ble registrert, det vil si det året personene fikk innvilget oppholdstillatelse i Norge. Dette er ikke nødvendigvis det samme året som

personen ankom landet; mange som har kommet kom til Norge har ventet lenge på vedtak om å få bli. Variasjoner i innvandringen har i noen tilfeller sammenheng med saksbehandlingstiden i UDI. Mange flyktninger fra Irak fikk i første omgang (i 1999) midlertidig oppholdstillatelse uten rett til familiegjennforening, og fikk den midlertidige oppholdstillatelsen omgjort til en generell tillatelse senere, og ble bosatt først etter dette. Bare personer med gyldig oppholdstillatelse, og med intensjon om å bli her i minst seks måneder regnes med i innvandrerbefolkningen.

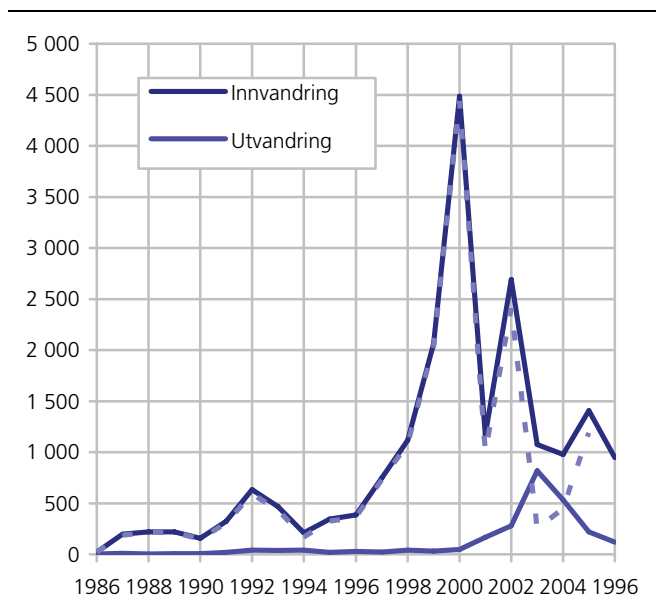
Innvandring – skal vi telle irakiske statsborgere eller på innvandring fra Irak?

Inn- og utvandringsstatistikk publiseres oftest på den ene av disse to måtene:

- Inn- og utvandring fordeles etter fra- og tilflyttingsland (for eksempel flyttet i 2005 1 159 personer fra Irak til Norge mens 93 personer flyttet fra Norge til Irak). Her er alle lands statsborgerskap inkludert.
- Inn- og utvandring fordeles etter statsborgerskap (for eksempel flyttet i 2005 1 409 irakiske statsborgere til Norge mens 221 irakiske statsborgere flyttet fra Norge). Disse kan ha flyttet fra eller til alle verdens land.

Vi har i faktaarkene valgt å se på inn- og utvandring etter statsborgerskap fordi det trolig er det mest relevante i en innvandringsanalytisk sammenheng, men den andre typen tall publiseres også. I tillegg er det mulig å bestille data etter flytternes landbakgrunn.

Figur 4.2. Innvandring og utvandring av irakiske statsborgere. 1986 - 2005

Kilde: Befolkningsstatistikk, Statistisk sentralbyrå.

Tabell 4.2. Innvandring til Norge og utvandring fra Norge av irakiske statsborgere. 1986-2005. Absolutte tall

År	1986-1990	1991-1995	1996	1997	1998	1999	2000	2001	2002	2003	2004	2005
Innvandring	814	1 980	386	749	1 117	2063	4 486	1 169	2 691	1 074	979	1 409
Utvandring	26	161	27	23	42	30	48	167	280	819	533	221
Nettoinnvandring	788	1 819	359	726	1 075	2 033	4438	1 002	2 411	255	446	1 188

Kilde: Befolkningsstatistikk, Statistisk sentralbyrå.

Utvandringsstatistikken viser når irakiske statsborgere ble registrert utflyttet i folkeregisteret. Dette kan skje lenge etter at personen i realiteten er flyttet ut. Innvandringen fra Irak til Norge har hele tiden vært mye større enn utvandringen fra Norge til Irak. Størst utvandring av irakiske statsborgere var det i 2003, da over 800 irakiske statsborgere flyttet ut av landet. Dette året var det nesten like stor utvandring som innvandring av irakiske statsborgere. Grunnen er at det i løpet av 2003 ble satt i verk programmer for retur av irakiske flyktninger som har fått beskyttelse i Norge, noe som gjorde at flere flyttet tilbake til Irak.

4.3. Irakerne har kommet som flyktninger

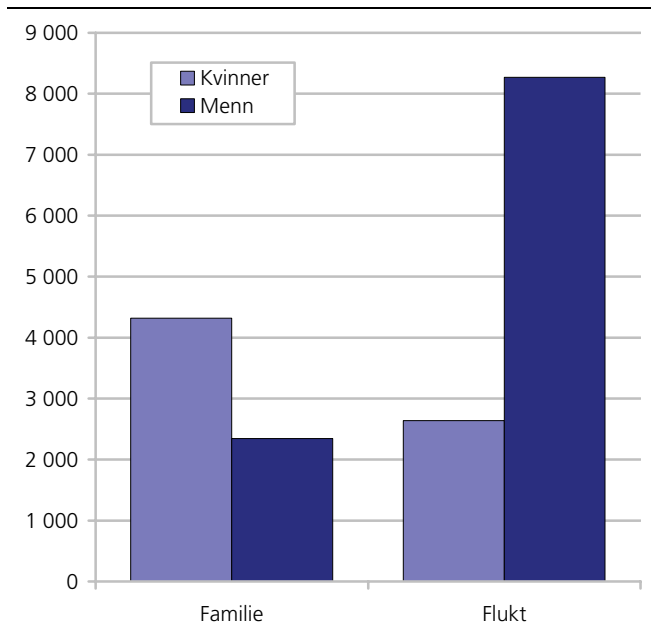
De aller fleste førstegenerasjonsinnvandrerne fra Irak har flyktninglignende bakgrunn (enten er de selv flyktning eller så er de familiegjennforent med en flyktning), og de utgjør 14 prosent av alle med flyktninglignende bakgrunn i Norge. Noen av flyktningene har kommet gjennom FNs høykommissær for flyktninger, som kvoteflyktninger eller overføringsflyktninger. Antallet kvoteflyktninger fra Irak per 1.1. 2006 var på 3 089 personer, og utgjorde tre av ti av de som betegnes som "hovedperson flyktning", altså de som andre personer eventuelt får familiegjennforening med senere. Over 6 700 har søkt asyl utenom FN-systemet og omkring like mange (6 055) har kommet gjennom familiegjennforening med en som først har kommet som flyktning. Disse har selv også status som flyktninger. Som nevnt tidligere fikk mange irakere først et midlertidig opphold, som så for manges vedkommende er blitt omgjort til et grunnlag for mer permanent opphold senere.

Figur 4.3 viser innvandringsgrunn blant irakiske statsborgere som innvandret i perioden 1990-2005. Figuren illustrerer et typisk migrasjonsmønster; menn reiser i forveien som flyktninger, mens eventuelle koner og barn kommer etter gjennom familiegjennforening.

4.4. Fire av ti irakere har bodd i Norge i mindre enn fem år

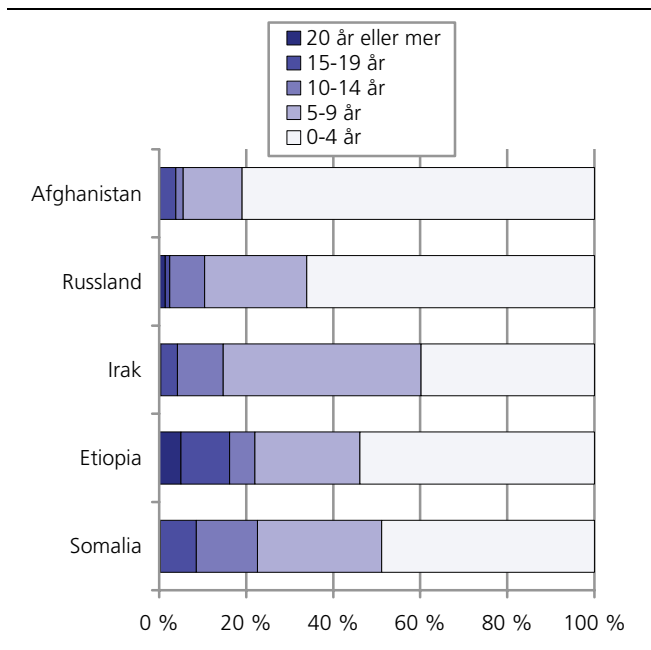
Av førstegenerasjonsinnvandrere fra Irak som bodde i Norge i 2006 hadde fire av ti mindre enn fem års botid i Norge, og 85 prosent har mindre enn ti års botid. Som Figur 4.4 viser, er det bare i innvandreregruppene fra Russland og Afghanistan at større andeler har mindre enn ti års botid, blant de gruppene vi ser på i denne rapporten. Bare 60 irakere hadde bodd i Norge i 20 år eller mer (se Tabell 4.3).

Figur 4.3. Førstegangsinnvandringer blant førstegenerasjonsinnvandrere med irakisk statsborgerskap, etter innvandringsgrunn og kjønn. 1990-2005

Kilde: Befolkningsstatistikk, Statistisk sentralbyrå.

Figur 4.4. Botid blant fem innvandreregrupper med kort botid i Norge. Prosent. 1.1.2006

Kilde: Befolkningsstatistikk, Statistisk sentralbyrå.

Tabell 4.3. Botid blant førstegenerasjonsinnvandrere fra Irak. 1.1.2006

	I alt	Botid i år				
		0-4	5-9	10-14	15-19	20+
Absolutte tall	16 494	6 569	7 493	1 741	631	60
Prosent	100 %	40 %	45 %	11 %	4 %	0 %

Kilde: Befolkningsstatistikk, Statistisk sentralbyrå.

4.5. Rekordmange irakere fikk norsk statsborgerskap

2005 var et rekordår for overganger til norsk statsborgerskap, og irakiske statsborgere utgjorde den største gruppen med 2 100 personer. Det var over tre ganger så mange som gikk over fra irakisk til norsk statsborgerskap i 2005 som i 2004. Sammen med somaliske statsborgere, hadde irakiske statsborgere den største økningen i antall overganger til norsk statsborgerskap sammenlignet med året før. Mange irakere flyttet til Norge i 1998, noe som betyr at disse i 2005 for første gang kunne søke om norsk statsborgerskap. Ved inngangen til 2006 hadde mer enn hver tredje person i den irakiske innvandrerbefolkningen norsk statsborgerskap.

4.6. Store barneflokker

Kvinnelige førstegenerasjonsinnvandrere fra Irak i alderen 35-44 år hadde i 2004 i gjennomsnitt 3,3 barn. Dette gjennomsnittet er langt høyere enn for alle kvinner i Norge (2,0), og også høyere enn gjennomsnittet for alle kvinner fra Asia (2,2). Bare de fra Somalia (3,7) og Pakistan (3,4) hadde flere barn. Kun ett av fem barn av irakiske kvinner i denne alderen var født i Norge.

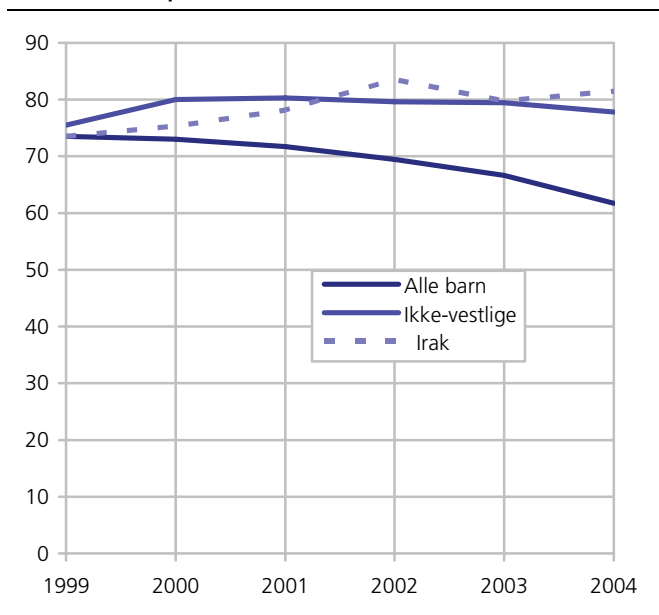
44 prosent har fire eller flere barn, noe som er svært høyt i forhold til gjennomsnittet for Asia (18 prosent). Også her var det bare blant kvinner fra Somalia og Pakistan at det var mer vanlig med så store barneflokker, i disse gruppene hadde henholdsvis 54 og 49 prosent så mange barn.

4.7. 85 prosent av barna brukte kontantstøtte i 2004

Det var en lavere andel av barna med bakgrunn fra Irak som brukte kontantstøtte i 1999 enn i 2004 (74 mot 82 prosent), som Figur 4.5 viser. At bruken av kontantstøtte var lavere i 1999 kan skyldes at personer fra Irak da var relativt nyankomne, og enten hadde andre tilbud eller ikke kjente til tilbudet om kontantstøtte. I 2004 brukte barna med bakgrunn fra Irak kontantstøtte noe over gjennomsnittet for barn med ikke-vestlig bakgrunn (82 mot 78 prosent). Som i andre ikke-vestlige innvandrergrepper, var bruken også betydelig høyere enn blant alle barn (82 mot 62 prosent).

For mer om kontantstøttebruk blant barn med ikke-vestlig bakgrunn, se Daugstad (2006).

Figur 4.5. Andel barn i målgruppa (1 og 2 år) som det mottas kontantstøtte for, etter landbakgrunn. Hele landet. Per 1. september 1999-2004

Kilde: KOSTRA, Statistisk sentralbyrå.

4.8. Mange irakiske menn har giftet seg med kvinner uten innvandrerbakgrunn

Det er et relativt stort mannsoverskudd blant irakiske innvandrere i alderen 20-44 år. Dette forklarer hvorfor det var langt flere menn enn kvinner som har inngått ekteskap i denne perioden: 1 109 bosatte menn og 340 bosatte kvinner (tabell 4.4). Og mannsoverskuddet bidrar til å forklare hvorfor det var en relativt stor andel menn som giftet seg med kvinner uten innvandrerbakgrunn i perioden, 18 prosent. Bare 5 prosent av de bosatte kvinnene fant en ektemann uten innvandrerbakgrunn.

Det var også langt flere menn enn kvinner som fant en ektefelle som ikke var bosatt i Norge. I perioden 1996-2005 giftet 62 prosent av irakiske menn seg med en person som ikke var bosatt i Norge ved ekteskapsinngåelsen, mens 49 prosent av de bosatte kvinnene gjorde det samme. I alt var det i denne perioden 853 transnasjonale ekteskapsinngåelser blant innvandrere med bakgrunn fra Irak.

For mer om ekteskapsmønster i innvandrerbefolkningen, se Daugstad 2006.

Tabell 4.4. Ekteskapsinngåelser blant bosatte personer med innvandrerbakgrunn fra Irak, 1996-2005

Kjønn og innvandrerbakgrunn	Ektefellens landbakgrunn				Bosatt i utlandet	Ektefellens landbakgrunn			
	I alt	Uten innvandrerbakgrunn	Samme landbakgrunn bosatt i Norge	Annen utenlandsk bosatt i Norge		Uten innvandrerbakgrunn	Samme landbakgrunn bosatt i Norge	Annen utenlandsk bosatt i Norge	Bosatt i utlandet
			Absolutte tall			Prosent			
Kvinner	340	16	144	14	166	4,7	42,4	4,1	48,8
Menn	1 109	194	144	84	687	17,5	13,0	7,6	61,9

Kilde: Befolkningsstatistikk, Statistisk sentralbyrå.

Tabell 4.5. Innvandrerbefolkningen med bakgrunn fra Irak, etter fylke, 1.1.2006. Absolutte tall og prosent

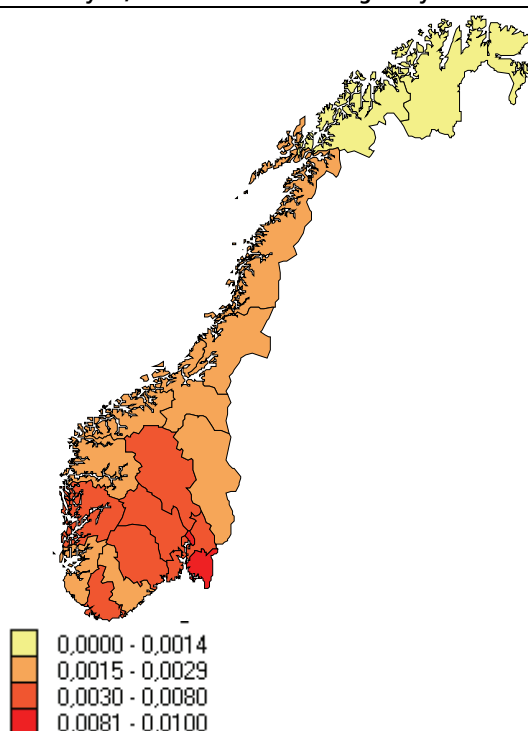
Fylke	Befolkningen i alt	Innvandrer-befolkningen fra Irak	I prosent av befolkningen	I prosent av innvandrerbefolkningen fra Irak
Hele landet	4 640 219	20 076	0,4	100,0
01 Østfold	260 389	2 110	0,8	10,5
02 Akershus	501 125	1 865	0,4	9,3
03 Oslo	538 411	5 385	1,0	26,8
04 Hedmark	188 511	394	0,2	2,0
05 Oppland	183 204	588	0,3	2,9
06 Buskerud	245 225	1 175	0,5	5,9
07 Vestfold	222 104	1 482	0,7	7,4
08 Telemark	166 140	727	0,4	3,6
09 Aust-Agder	104 084	278	0,3	1,4
10 Vest-Agder	162 317	734	0,5	3,7
11 Rogaland	397 594	1 078	0,3	5,4
12 Hordaland	452 611	1 725	0,4	8,6
14 Sogn og Fjordane	106 650	191	0,2	1,0
15 Møre og Romsdal	244 978	458	0,2	2,3
16 Sør-Trøndelag	275 403	764	0,3	3,8
17 Nord-Trøndelag	128 694	216	0,2	1,1
18 Nordland	236 257	626	0,3	3,1
19 Troms	153 585	180	0,1	0,9
20 Finnmark Finnmark	72 937	100	0,1	0,5

Kilde: Befolkningsstatistikk, Statistisk sentralbyrå.

4.9. Få eier boligen de bor i

Bare 19 prosent av irakerne eide den boligen de bodde i per 3. november 2001, mens hele 81 prosent leide. Den viktigste årsaken til dette er at irakerne er flyktninger med gjennomsnittlig svært kort botid i Norge, og at mange av dem var aleneboere i 2001. Botid i Norge har stor betydning for om en bor i eid eller leid bolig. Mens kun 19 prosent av innvandrerne fra Irak og Afghanistan bodde i eid bolig i 2001, eide hele 74 prosent av innvandrerne med landbakgrunn fra India og 67 prosent fra Pakistan boligen de bodde i. Irakere og afghanere har relativt kort botid i Norge, mens indere og pakistanere tilhører de gruppene som har vært lengst i Norge. Flyktingers første bolig etter bosetting er svært ofte leid bolig, gjerne med kommunen som eier, men mange kommer etter hvert inn på eiermarkedet. Innvandrerbefolkningen er også jevnt over yngre enn befolkningen uten innvandrerbakgrunn. Det bidrar til å forsterke de forskjellene vi finner, siden yngre personer generelt utgjør en stor del av leietakerne.

Figur 4.6. Innvandrerbefolkningen med bakgrunn fra Irak, etter fylke, som andel av befolkningen i fylket, 1.1.2006

Kilde: Befolkningsstatistikk, Statistisk sentralbyrå.

4.10. Irakere i 268 av landets kommuner

Irakere i Norge har et relativt spredt bosetningsmønster sammenliknet med en del andre grupper. Ved inngangen til 2006 bodde det irakere i alle landets fylker og i 268 av landets kommuner (Figur 4.6). Det spredte bosetningsmønsteret har sammenheng med kommunenes bosetting av flyktninger og av irakernes innenlandske flyttinger etter bosetting. En fjerdedel (5 385 personer) av innvandrerbefolkningen fra Irak bodde i Oslo, og her utgjør de 1 prosent av befolkningen i fylket. Det bodde mellom 1 500 og 2 100 innvandrere med irakisk bakgrunn i Hordaland, Akershus, Vestfold og Østfold (Tabell 4.5).

Etter Oslo var det Bergen som hadde flest irakere per 1.1.2006 (1 356). Deretter kom Fredrikstad, Drammen, Trondheim og Sarpsborg, alle kommuner med mer enn 500 innvandrere med bakgrunn fra Irak. Den kommunen der innvandrerbefolkningen fra Irak utgjorde størst andel av innbyggerne i kommunen var Hå kommune på Jæren med 1,69 prosent, etterfulgt av Fredrikstad med 1,40 prosent og Askim med 1,32 prosent (se Tabell 4.6.).

Per 1.1.2006 bodde det 5 385 irakere i Oslo, og det vil si at en av hundre innbyggere i hovedstaden hadde innvandrerbakgrunn fra Irak. Det bodde irakere i alle bydeler, og det var i Bjerke bydel at irakerne utgjorde den største andelen med 2,5 prosent. Andre bydeler med en viss andel irakere var Gamle Oslo (2,3 prosent), Grünerløkka (1,8 prosent) og Søndre Nordstrand (1,5 prosent) (se Tabell 4.7). På den andre siden av hovedstaden, i Frogner, Ullern, Vestre Aker og Nordre Aker, utgjorde innbyggerne med irakisk bakgrunn bare 0,2 eller 0,3 prosent av alle i bydelen.

Tabell 4.6. Innvandrerbefolkningen med bakgrunn fra Irak, etter kommune. 1.1.2006. Absolutte tall og prosent av irakere i alt

Kommune	Befolkningen i alt	Innvandrerbefolkningen fra Irak	I prosent av befolkningen
Hele landet	4 640 219	20 076	0,43
0301 Oslo	538 411	5 385	1,00
1201 Bergen	242 158	1 356	0,56
0106 Fredrikstad	70 791	990	1,40
0602 Drammen	57 759	735	1,27
1601 Trondheim	158 613	637	0,40
0105 Sarpsborg	50 115	508	1,01
0219 Bærum	105 928	493	0,47
1001 Kristiansand	76 917	467	0,61
0231 Skedsmo	43 201	421	0,97
0806 Skien	50 761	415	0,82
0706 Sandefjord	41 555	321	0,77
0704 Tønsberg	36 919	301	0,82
1103 Stavanger	115 157	273	0,24
0709 Larvik	41 211	265	0,64
1119 Hå	14 883	251	1,69
0502 Gjøvik	27 819	224	0,81
1102 Sandnes	58 947	224	0,38
0722 Nøtterøy	20 082	202	1,01
1804 Bodø	44 992	200	0,44
0124 Askim	14 184	187	1,32
1503 Kristiansund	17 067	176	1,03
0213 Ski	27 010	169	0,63
0906 Arendal	39 826	160	0,40
0805 Porsgrunn	33 550	156	0,46
<i>5 kommuner med størst tetthet</i>			
1119 Hå	14 883	251	1,69
0106 Fredrikstad	70 791	990	1,40
0124 Askim	14 184	187	1,32
0602 Drammen	57 759	735	1,27
0128 Rakkestad	7 366	92	1,25

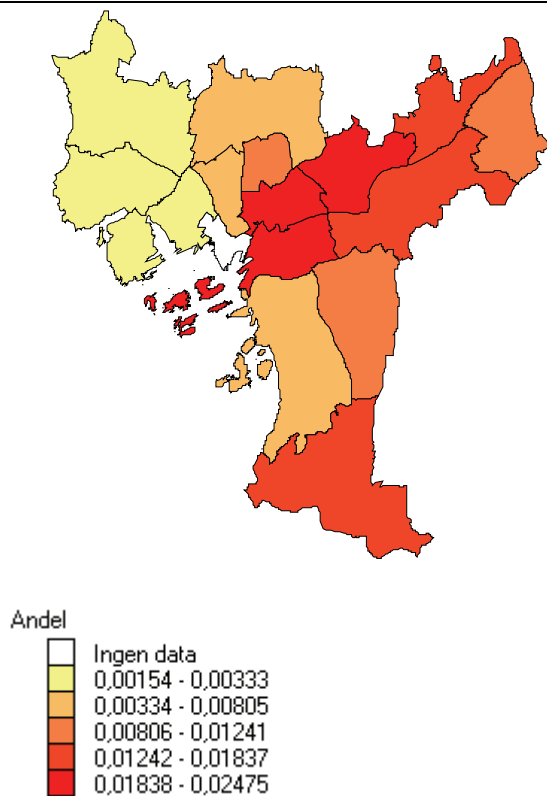
Kilde: Befolkningsstatistikk, Statistisk sentralbyrå.

Tabell 4.7. Innvandrerbefolkningen med bakgrunn fra Irak, etter bydeler i Oslo (unntatt Sentrum og Marka). 1.1.2006. Absolutte tall og prosent

Bydel	Innbyggere i alt	Ikke-vestlige innvandrerbefolkning i alt	Ikke-vestlig innvandrerbefolkning i prosent av innbyggere	Innvandrerbefolkningen fra Irak	Innvandrerbefolkningen fra Irak i prosent av befolkningen i bydelen
Oslo i alt	538 411	101 300	19 %	5 385	1,0 %
01 Gamle Oslo	36 557	10 409	28 %	826	2,3 %
02 Grünerløkka	38 946	8 406	22 %	716	1,8 %
03 Sagene	30 414	4 922	16 %	305	1,0 %
04 St. Hanshaugen	28 287	2 918	10 %	120	0,4 %
05 Frogner	46 047	3 778	8 %	132	0,3 %
06 Ullern	27 599	1 762	6 %	49	0,2 %
07 Vestre Aker	40 878	2 501	6 %	63	0,2 %
08 Nordre Aker	41 656	3 359	8 %	139	0,3 %
09 Bjerke	24 606	7 078	29 %	609	2,5 %
10 Grorud	25 032	8 038	32 %	311	1,2 %
11 Stovner	28 656	9 832	34 %	336	1,2 %
12 Alna	44 482	15 670	35 %	567	1,3 %
13 Øststensjø	43 547	6 215	14 %	351	0,8 %
14 Nordstrand	43 824	3 206	7 %	299	0,7 %
15 Sør. Nordstrand	33 863	13 007	38 %	517	1,5 %

Kilde: Befolkningsstatistikk, Statistisk sentralbyrå.

Figur 4.7. Innvandrerbefolkningen med bakgrunn fra Irak som andel befolkningen. Bydeler i Oslo. 1.1.2006

Kilde: Befolkningsstatistikk, Statistisk sentralbyrå.

4.11. Stor usikkerhet om irakeres utdanningsnivå

Det er dessverre mange førstegenerasjonsinnvandrere fra Irak vi mangler utdanningsopplysninger om. Dette har sammenheng med at mange er kommet til Norge etter den siste systematiske kartleggingen av utdanning tatt i utlandet (1999), og at vi ikke har noe system for løpende å fange opp utdanning tatt i utlandet blant innvandrere ved ankomst til landet. Ser vi på alle irakiske innvandrere i alderen 30 - 44 år mangler vi opplysninger om høyeste fullførte utdanning for over halvparten (tabell 4.8).

Blant dem vi har opplysninger om, har halvparten av irakiske innvandrere bare grunnskolen som høyeste fullførte utdanning (tabell 4,9). Det er mer vanlig i denne gruppa å ha så lav utdanning enn blant ikke-vestlige innvandrere i alt, hvor fire av ti bare har grunnskolen. Videre har en fjerdedel videregående skole og en fjerdedel har utdanning på universitets og høyskolenivå. Dette er en mindre andel med høyere utdanning blant irakerne enn om vi ser på gjennomsnittet for alle i Norge (36 prosent), men det er omtrent likt gjennomsnittet for ikke-vestlige innvandrere (27 prosent). Menn og kvinner fra Irak har omtrent like høyt utdanningsnivå, blant dem vi har opplysninger om.

Tabell 4.8. Prosent av personer 30-44 år med manglende utdanningsopplysninger, 1.10.2005

Kjønn, innvandringskategori og landbakgrunn	I alt, alderen 30-44 år	Prosent av disse som har uoppgitt utdanningsnivå	Antall med utdanningsopplysninger
Alle i Norge	1 026 473	5	976 176
Menn	521 685	5	496 122
Kvinner	504 788	5	480 053
Førstegenerasjonsinnv. fra ikke-vestlige land	81 860	40	49 362
Menn	39 633	37	24 929
Kvinner	42 227	42	24 407
Førstegenerasjonsinnv. fra Irak i alt	5 595	52	2 691
Menn	3 543	46	1 910
Kvinner	2 052	62	782

Kilde: Utdanningsstatistikk, Statistisk sentralbyrå.

Tabell 4.9. Utdanningsnivå blant dem vi har utdanningsopplysninger om, 30-44 år. 1.10.2005. Prosent

Kjønn, innvandringskategori og landbakgrunn	"Oppgitt"	Ingen fullført utdanning	Grunnskolenivå	Videregående skolenivå	Uni.- og høyskolenivå, kort	Universitets- og høyskolenivå, lang
Alle i Norge	100	0	21	43	27	9
Menn	100	0	22	47	21	10
Kvinner	100	0	21	39	33	7
Førstegenerasjonsinnv. fra ikke-vestlige land	100	2	39	33	19	8
Menn	100	1	39	34	17	8
Kvinner	100	3	39	31	20	7
Førstegenerasjonsinnv. fra Irak i alt	100	2	49	23	20	6
Menn	100	1	50	23	20	6
Kvinner	100	4	47	23	22	4

Kilde: Utdanningsstatistikk, Statistisk sentralbyrå.

4.12. Mange mellom 19 og 24 er i videregående

I forrige avsnitt så vi på hvilket *utdanningsnivå* de mellom 30-44 år hadde. Vi skal nå se på *deltakelsen* på utdanningsarenaen blant de som er i alderen 19-24 år, og deretter blant dem mellom 16-18 år.

Deltakelsen i høyere utdanning blant irakiske førstegenerasjonsinnvandrere var svært lav i 2005. Av alle førstegenerasjonsinnvandrere fra Irak i alderen 19 - 24 år var bare 8 prosent under høyere utdanning, mot 18 prosent i den ikke-vestlige gruppa (se Tabell 4.10). Det var en større andel av kvinnene (10 prosent) som var under høyere utdanning enn blant mennene (7 prosent). Den lave andelen under utdanning har sammenheng med at irakerne i 2005 fremdeles var relativt nyankomne, og ikke kommet godt nok inn i det norske utdanningssystemet til at de har kunnet delta i høyere utdanning. Hele en av fire tok videregående utdanning, og en del befant seg trolig også i grunnskolen. Studietilbøyeligheten blant irakerne har økt siden år 2000. Da var de fleste irakerne helt nyankomne og bare 2,8 prosent var under høyere utdanning.

Som tabellen viser, er tre av fire irakiske førstegenerasjonsinnvandrere i alderen 16-18 år under videregående utdanning, på nivå med gjennomsnittet for ikke-vestlige førstegenerasjonsinnvandrere, men under gjennomsnittet for befolkningen i alt. Deltakelsen er

like høy blant jenter som blant gutter. En av fire befinner seg ikke under utdanning, eller de er i grunnskolen.

Det var høsten 2005 bare 21 etterkommere med irakisk bakgrunn i alderen 16-18 år, også her for få til at vi kan si noe sikkert om etterkommernes deltakelse i videregående utdanning.

4.13. Stor forskjell i arbeidsdeltakelse mellom irakiske kvinner og menn

Sysselsettingsandelen per 4.kvartal 2005 var på 37 prosent for førstegenerasjonsinnvandrere fra Irak, mens den for hele befolkningen i Norge var på 69 prosent (se Tabell 4.12). For den ikke-vestlige innvandrerbefolkningen under ett var sysselsettingsandelen på 52 prosent. Irakerne hadde en langt lavere sysselsettingsandel enn innvandrerbefolkningen totalt, og av de større gruppene var det bare Somalia og Afghanistan hvor færre var sysselsatt. Den viktigste forklaringen er at irakerne har svært kort gjennomsnittlig botid i Norge, langt kortere enn for de aller fleste innvandrerguppene. Vi ser imidlertid at sysselsettingsandelen er noe høyere for dem som ankom landet på slutten av 1980-tallet og begynnelsen av 1990-tallet, enn for dem som kom på slutten av 1990-tallet og rundt årtusensskiftet.

Tabell 4.10. Deltakelse i utdanning etter kjønn og innvandrerbakgrunn, 19-24 år. Absolutte tall og prosent. 1.10.2005

	Bosatte, absolutte tall	I høyere utd,	I videregående utd,	Ikke i utdanning/i grunnskolen	
I alt, hele befolkningen	330 115	100	31	16	54
Menn	168 058	100	25	17	58
Kvinner	162 057	100	37	14	50
I alt, førstegenerasjonsinnvandrere fra ikke-vestlige land	24 396	100	18	17	65
Menn	11 449	100	16	20	64
Kvinner	12 947	100	20	14	66
I alt, førstegenerasjonsinnvandrere fra Irak	2 094	100	8	25	68
Menn	1 231	100	7	25	69
Kvinner	863	100	10	24	66

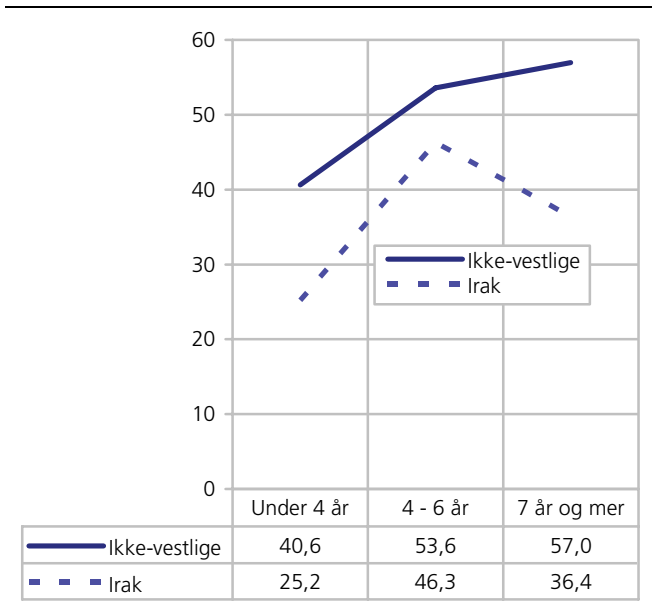
Kilde: Utdanningsstatistikk, Statistisk sentralbyrå.

Tabell 4.11. Deltakelse i utdanning blant personer i alderen 16-18 år etter kjønn, innvandrerkategori og landbakgrunn. 1.10.2005. Absolutte tall og prosent

	Bosatte, absolutte tall	I videregående utd.	Ikke i utdanning/grunnskole	
I alt, hele befolkningen	179 270	100	91	9
Menn	91 879	100	90	10
Kvinner	87 391	100	92	8
Førstegenerasjon				
I alt, ikke-vestlige land	8 603	100	74	26
Menn	4 576	100	73	27
Kvinner	4 027	100	75	25
I alt, Irak	1 053	100	74	26
Menn	575	100	74	26
Kvinner	478	100	74	26

Kilde: Utdanningsstatistikk, Statistisk sentralbyrå.

Figur 4.8. Sysselsatte førstegenerasjonsinnvandrere i prosent av bosatte i alderen 16-74 år, etter landbakgrunn og botid. 4.kvartal 2005

Kilde: Arbeidsmarkedsstatistikk, Statistisk sentralbyrå.

Tabell 4.12. Sysselsatte førstegenerasjonsinnvandrere i prosent av bosatte i alderen 16-74 år etter landbakgrunn og kjønn. 4. kvartal 2005

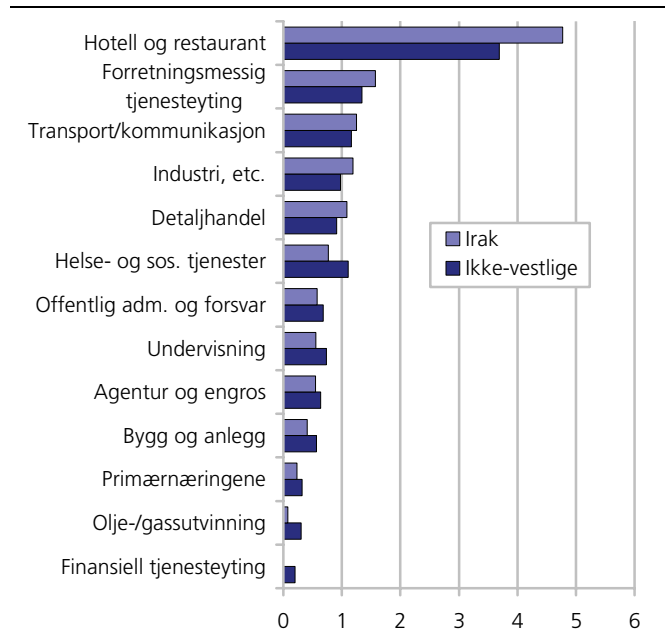
	I alt	Menn	Kvinner
Befolkningen i alt	69,4	72,6	66,1
Førstegenerasjonsinnv. i alt	57,5	62,5	52,6
Vestlige	69,7	73,5	65,8
Ikke-vestlige	52,2	57,5	47,3
Irak	37,2	47	22,4

Kilde: Arbeidsmarkedsstatistikk, Statistisk sentralbyrå.

Det var svært stor forskjell i sysselsettingsandelen mellom menn og kvinner fra Irak i 2005. Sysselsettingsandelen for menn var på 47 prosent og for kvinner på 22 prosent. Forskjellen i sysselsettingsandelen mellom kjønnene var langt større for irakerne (25 prosentpoeng) enn for innvandrerbefolkningen totalt (10 prosentpoeng). Irakerne er blant de innvandreregruppene i Norge med størst forskjell i sysselsettingsandel mellom kvinner og menn. Forskjellen er høyest for nyankomne irakere, og langt mindre for irakere som har vært i Norge over flere år. Den så mye lavere sysselsettingen blant kvinner skyldes i stor grad at kvinnene fra Irak har vært kortere tid i Norge enn mennene. Dessuten har irakiske kvinner store barnekull, i likhet med pakistanske og somaliske kvinner, noe som nok delvis kan forklare den lave sysselsettingsgraden blant disse kvinnene.

Som Figur 4.8 viser, er sysselsettingen blant irakerne 20 prosentpoeng høyere blant de med 4-6 års botid sammenlignet med de med mindre enn 4 års botid. Blant de som har bodd her i 7 år eller mer, er imidlertid sysselsettingen lavere igjen enn blant de med 4-6 års botid.

Figur 4.9. Relativ næringsfordeling blant sysselsatte ikke-vestlige innvandrere og førstegenerasjonsinnvandrere fra Irak. 4. kvartal 2005. 16-74 år

Kilde: Arbeidsmarkedsstatistikk, Statistisk sentralbyrå.

4.14. Overrepresentert i hotell- og restaurantnæringen

Figur 4.9 viser hvor sannsynlig det er at ikke-vestlige førstegenerasjonsinnvandrere fra Irak arbeidet i et utvalg næringer i forhold til befolkningen i alt i 4. kvartal 2005. For å finne dette, har vi dividert andelen blant førstegenerasjonsinnvandrerne fra ikke-vestlige land generelt og Irak spesielt i de ulike næringene på andelen blant befolkningen i alt. De søylene som overstiger 1 i figuren viser at førstegenerasjonsinnvandrerne er overrepresenterte i næringen, mens de er underrepresenterte dersom søylen er lavere enn 1.

Figuren viser at irakiske førstegenerasjonsinnvandrere særlig var overrepresentert i hotell- og restaurantnæringen. Det var nær fem ganger mer sannsynlig at irakere arbeidet i denne næringen i forhold til befolkningen i alt, og de var mer overrepresentert enn gjennomsnittet av de ikke-vestlige innvandrerne. Det var mange næringer hvor irakerne, i likhet med gjennomsnittet av de ikke-vestlige innvandrerne, er underrepresenterte. For eksempel arbeidet knapt noen innen finansiell tjenesteyting, olje- og gassutvinning, primærnæringene eller bygg og anlegg.

Inndeling i næringer

Sysselsatte kan fordeles etter hvilken næring de arbeider innen. Vi har i dette avsnittet brukt grove inndelinger, og vil her utdype hva enkelte kategorier, som kanskje er litt ukjente for leseren, inneholder:

Forretningsmessig tjenesteyting og eiendomsdrift: Her finner vi blant annet rengjøringsvirksomhet, omsetning og drift av fast eiendom, databehandlingsvirksomhet, forsknings og utviklingsarbeid og diverse utleievirksomhet.

Motorkjøretøytjenester: Her finner vi all næring knyttet til handel med motorvogner, vedlikehold og reparasjon av motorvogner, samt detaljhandel med drivstoff til motorvogner.

Finansiell tjenesteyting: Her finner vi blant annet bankvirksomhet og forsikringsvirksomhet (unntatt forsikringer underlagt offentlig forvaltning).

Transport og kommunikasjon: Her finner vi blant annet lufttransport, sjøtransport og landtransport som jernbanetransport, rutebiltransport, drosjebiltransport, samt virksomhet knyttet til post- og telekommunikasjoner.

4.15. Få er selvstendig næringsdrivende

Andelen selvstendig næringsdrivende irakere var 2,4 prosent, 3,7 prosent for menn og 0,7 prosent for kvinner per 1.1.2005. I innvandrerbefolkningen i alt eide 3,7 prosent sitt eget foretak, en like stor andel som i befolkningen i alt. Innvandrerbefolkningen fra Irak utgjorde 5 prosent av innvandrerbefolkningen i Norge ved inngangen til 2005. De selvstendig næringsdrivende med bakgrunn fra Irak utgjorde imidlertid bare 3,3 prosent av alle selvstendig næringsdrivende i innvandrerbefolkningen, og var med andre ord *underrepresentert*. Den relativt lave eierskapsprosenten blant irakerne må nok sees i sammenheng med at den irakiske innvandrerbefolkningen i snitt har relativt kort botid i Norge.

For mer om innvandrere i næringslivet, se Vartdal 2006.

4.16. Høy arbeidsledighet

Andelen registrerte arbeidsledige førstegenerasjonsinnvandrere fra Irak var i fjerde kvartal 2006 på 22 prosent, mot nær 11 prosent blant hele gruppen av ikke-vestlige innvandrere (se Tabell 4.13). Til tross for stor forskjell i sysselsettingsandeler var det nesten ingen forskjell i registrert prosentvis arbeidsledighet mellom kvinner og menn (24 mot 21 prosent). Dette er svært høye tall, blant kvinnene er det like mange registrert arbeidsledige som sysselsatte. Dette til forskjell fra for eksempel kvinner fra Pakistan, hvor også sysselsettingen er svært lav, men hvor "bare" 14 prosent er registrert ledige.

Tabell 4.13. Arbeidsledige av arbeidsstyrken (prosent) etter landbakgrunn og kjønn. 16-74 år 1. kvartal 2006

	I alt	Menn	Kvinner
Hele befolkningen	3	3,1	2,9
Førstegenerasjonsinnv. i alt	8,2	8,3	8,1
Vestlig	3,3	3,6	3
Ikke-vestlige	10,6	10,6	10,6
Asia (inkludert Tyrkia)	10,8	10,5	11,1
Irak	21,8	21,1	24,3

Kilde: Arbeidsmarkedsstatistikk, Statistisk sentralbyrå.

4.17. Lav valgdeltakelse blant norske statsborgere med irakisk innvandrerbakgrunn

Bare vel 25 prosent av irakerne i Norge hadde stemmerett ved stortingsvalget i 2005. Valgdeltakelsen blant disse var på 42 prosent, 7 prosentpoeng under det ikke-vestlige gjennomsnittet (se Tabell 4.13). Den lave valgdeltakelsen har sammenheng med at irakerne har gjennomsnittlig kortere botid i Norge enn de fleste andre innvandrergupper, og relativt lav gjennomsnittsalder. Vi ser at også for denne gruppa stiger valgdeltakelsen med botid og alder. Som nevnt har den irakiske landgruppa en skjev kjønnsammensetning, med en overvekt av menn. Mennene har en 10 prosentpoeng høyere valgdeltakelse enn kvinnene.

For mer om valgdeltakelse blant innvandrere, se Aalandslid 2006.

Tabell 4.14. Valgdeltakelse etter kjønn, alder, botid og år

	Ikke-vestlige innvandrere	Asia	Irak
Valgdeltakelse 2005. I alt	49	50	42
Menn	48	51	45
Kvinner	50	50	35
<i>Alder</i>			
18-25 år	38	38	33
26-39 år	46	49	38
40-59 år	54	57	52
60 år og over	55	52	*
<i>Botid</i>			
0-9 år	44	42	34
10-19 år	47	50	50
20-29 år	50	52	*
30 år og over	65	64	*
Valgdeltakelse 1997	58	57	:
Valgdeltakelse 2001	45	45	38
(N)			
I alt	103 283	54 471	2 976
Menn	52 436	27 916	1 799
Kvinner	50 847	26 555	1 177

Kilde: Valgstatistikk, Statistisk sentralbyrå.

4.18. Nyankomne flyktninger – mange deltar enda ikke i utdanning eller arbeid

De irakiske innvandrerne som har kommet til Norge har alle flyktningbakgrunn. Enten har de flyktningstatus selv, eller så er de kommet gjennom familiegjenforening med en flyktning. De har også svært kort botid i Norge; hele 85 prosent hadde bodd i Norge i mindre enn ti år ved inngangen til 2006, 40 prosent i mindre enn fem år. Dette må vi ta hensyn til når vi analyserer hvor godt integrert irakerne er i det norske samfunnet, ettersom integrering er en prosess som tar tid. Det er også ei gruppe hvor det stadig kommer nye flyktninger som følge av urolighetene i landet. Det at irakerne stort sett er nyankomne flyktninger vil virke inn på stort sett alle variabler vi ser på i dette kapitlet. Det bidrar til å forklare blant annet den lave deltakelsen på utdanningsarenaen, den lave sysselsettingen, den høye arbeidsledigheten, inntektens nivå og sammensetning, deres bosettingsmønster og deres boforhold.

Mange irakiske flyktninger kom til Norge med relativt lav utdanning i bagasjen, og mange som normalt som var i en alder hvor det er aktuelt med høyere studier (19-24 år) befant seg derfor i videregående utdanning (i 2005). Det var bare halvparten så sannsynlig at irakiske førstegenerasjonsinnvandrere i denne aldersgruppen tok høyere utdanning som det var at gjennomsnittet av ikke-vestlige innvandrere gjorde det. Det er imidlertid flere som tar høyere utdanning nå enn i 2000, da knapt noen befant seg på høyskole eller universitet.

I likhet med andre nyankomne flyktninggrupper som somalierne og afghanerne, var sysselsettingen blant irakiske førstegenerasjonsinnvandrere lav, og det var særlig stor forskjell på kvinners og menns sysselsettingsandel. Den lave sysselsettingen blant irakiske kvinner kan nok delvis skyldes at så mange har store barneflokker, i tillegg til at kvinnene i gjennomsnitt har bodd i Norge i kortere tid enn mennene fra Irak.

Arbeidsledigheten blant irakerne var høy, på hele 22 prosent, men ledigheten var ikke høyere blant kvinner enn blant menn. Dette er en indikasjon på at mange som ikke er sysselsatt faktisk *ønsker* å være i arbeid, all den tid de er registrert som arbeidssøkende.

5. Innvandrerbefolkningen med bakgrunn fra Vietnam

- Innvandrerbefolkningen med bakgrunn fra Vietnam var den femte største innvandrerguppen i Norge og talte over 18 300 personer ved inngangen til 2006. To tredjedeler var førstegenerasjonsinnvandrere og en tredjedel var etterkommere.
- Førstegenerasjonsinnvandrerne fra Vietnam var den sjuende største gruppen av førstegenerasjonsinnvandrere, mens bare den pakistanske gruppen hadde flere etterkommere.
- Vietnameserne er blant de fra land i den tredje verden som innvandret først til Norge. Åtte av ti har bodd her i mer enn ti år, og ni av ti har norsk statsborgerskap.
- Vietnameserne har først og fremst kommet som overføringsflyktninger eller som familiegjenforente til disse. I de fleste andre flyktninggrupper kommer flertallet som asylsøkere.
- Som i de fleste andre innvandrergupper gifter mange fra Vietnam seg med andre fra samme land.
- Innvandrerbefolkningen fra Vietnam bor nokså spredt rundt i landet (i likhet med chilenerne), og bare en av fire bor i Oslo. Dette en langt mindre andel enn vi ser både i andre etablerte innvandrergupper og enkelte nyere flyktninggrupper.
- Vietnamesere i Norge har relativt lavt utdanningsnivå sammenlignet med gjennomsnittet for ikke-vestlige innvandrere.
- Det er mye mer vanlig blant etterkommere med vietnamesisk bakgrunn å ta høyere utdanning enn det er blant befolkningen i alt.
- Sysselsettingen blant de fra Vietnam var på 60 prosent i 4. kvartal 2005, og dette var høyt sammenlignet med andre ikke-vestlige innvandrergupper med lang botid.
- Som et resultat av høy arbeidsdeltakelse, er inntekten blant vietnameserne langt over gjennomsnittet for par fra den tredje verden og over gjennomsnittet for innvandrerepar i alt.
- Valgdeltakelsen blant stemmeberettigede fra Vietnam var lav ved valget i 2005, sammenlignet med gjennomsnittet for ikke-vestlige innvandrere. Det er særlig menn og unge som trekker snittet for de fra Vietnam ned.

5.1. Den femte største innvandrerguppen

Innvandrerbefolkningen med bakgrunn fra Vietnam teller over 18 300 personer, på femteplass ved inngangen til 2006 (se tabell 5.1). Av disse var over 12 200 førstegenerasjonsinnvandrere, og dette er den sjuende største gruppen av førstegenerasjonsinnvandrere, etter Pakistan, Sverige, Danmark, Irak, Somalia og Bosnia-Hercegovina.

Nær 6 100 personer er såkalt etterkommere, det vil si at de er født i Norge med begge foreldre født i Vietnam. De med foreldre fra Vietnam utgjør den nest største gruppen av etterkommere etter de med pakistansk bakgrunn. De fleste etterkommerne er fortsatt unge, 50 prosent var under 10 år og 90 prosent under 20 år ved inngangen til 2006.

Det er ikke uvanlig blant kvinner fra Vietnam å gifte seg med personer uten innvandrerbakgrunn, og ved inngangen til 2006 var det 1 056 barn av en norskfødt og en vietnamesiskfødt forelder. Disse barna teller ikke med i innvandrerbefolkningen, og blir derfor ikke beskrevet nærmere her.

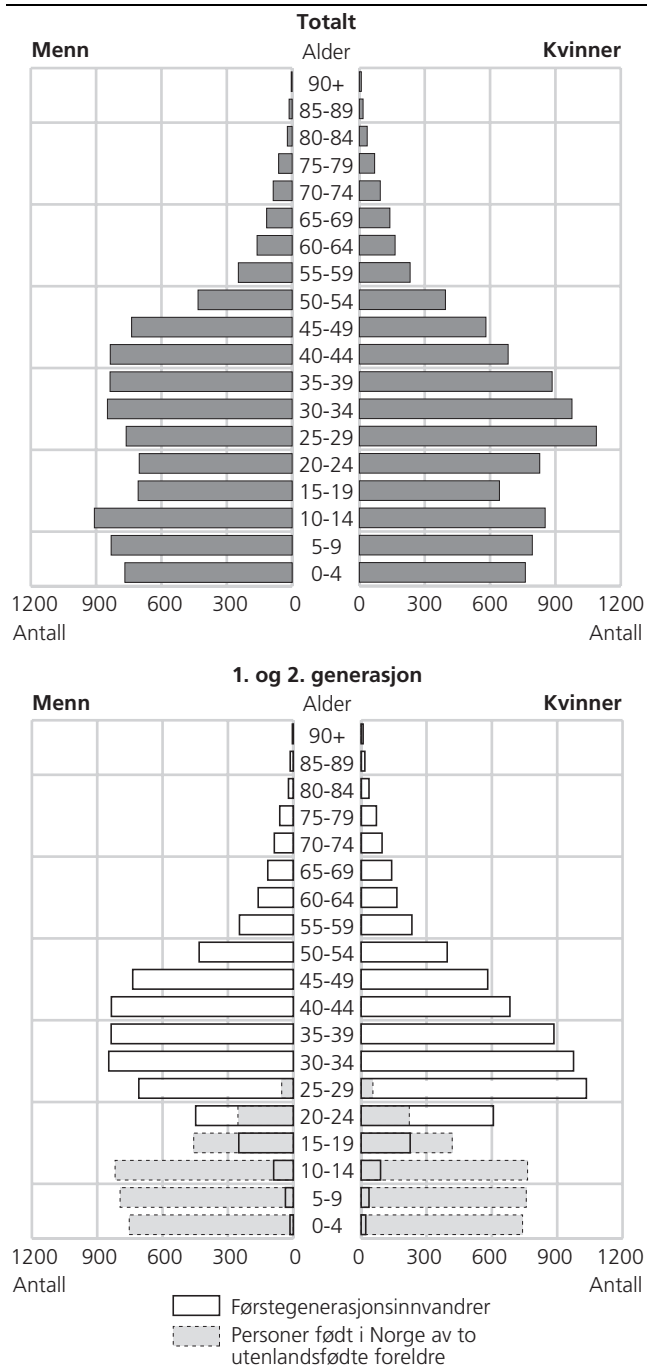
Som Figur 5.1 viser, er det omtrent like mange kvinner og menn med innvandrerbakgrunn fra Vietnam. Blant førstegenerasjonsinnvandrerne er det noen flere kvinner enn menn i alderen 20-39 år, og noen flere menn enn kvinner i alderen 40-59 år.

Tabell 5.1. Personer med bakgrunn fra Vietnam etter innvandringskategori. 1.1. 2006

	I alt	Menn	Kvinner
Innvandrerbefolkningen (førstegenerasjon + etterkommere)	18 333	9 080	9 253
Førstegenerasjonsinnvandrere uten norsk bakgrunn	12 245	5 949	6 296
Etterkommere	6 088	3 131	2 957
Norskfødt med en utenlandsfødt forelder	1 056	551	505

Kilde: Befolkningsstatistikk, Statistisk sentralbyrå.

Figur 5.1. Befolkningspyramider for innvandrerbefolkningen fra Vietnam. 1.1. 2006

Kilde: Befolkningsstatistikk, Statistisk sentralbyrå.

5.2. De fleste har kommet som overføringsflyktninger

Av de over 12 200 førstegenerasjonsinnvandrere fra Vietnam hadde 10 700 flyktninglignende bakgrunn (per 1.1.2006). Det betyr at de enten har kommet som overføringsflyktning eller fått opphold etter søknad om asyl i Norge, eller de er kommet senere som familimedlemmer. I de fleste flyktninggrupper har et stort flertall av flyktningene fått opphold etter søknad om asyl. I den vietnamesiske gruppa, derimot, har mindre enn en av ti kommet som asylsøker, de øvrige har kommet gjennom FNs høykommissær for flyktninger som overføringsflyktninger eller de er "uspesifiserte flyktninger".

Innvandring – skal vi telle vietnamesiske statsborgere eller innvandrere fra Vietnam?

Inn- og utvandringsstatistikk publiseres oftest på den ene av disse to måtene:

- a) Inn – og utvandring fordeles etter fra- og tilflyttingsland (for eksempel flyttet i 2005 311 personer fra Vietnam til Norge mens 47 personer flyttet fra Norge til Vietnam). Her er alle lands statsborgerskap inkludert.
- b) Inn – og utvandring fordeles etter statsborgerskap (for eksempel flyttet i 2005 318 vietnamesiske statsborgere til Norge mens 80 vietnamesiske statsborgere flyttet fra Norge). Disse kan ha flyttet fra eller til alle verdens land.

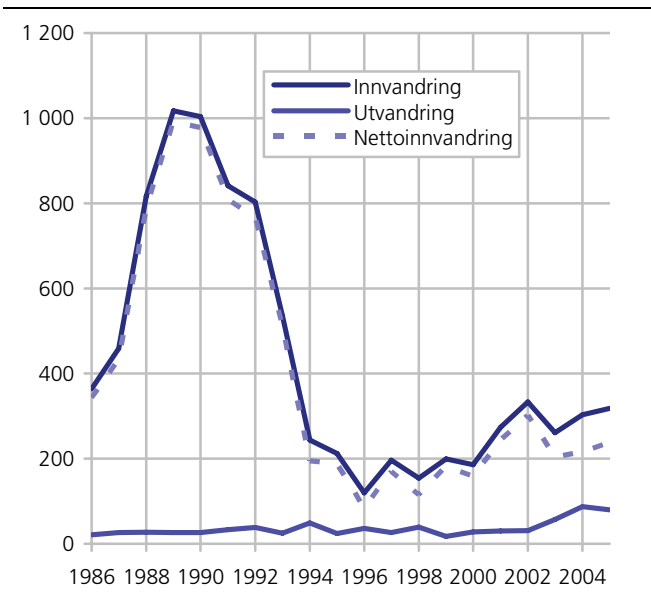
Forskjeller mellom de to statistikkene skyldes at mange utflyttere ikke oppgir hvilket land de flytter til, samt at flyttestatistikken som viser hvilket land de flytter til også inkluderer andre statsborgere enn vietnamesiske (deriblant norske statsborgere). Videre "mister" vi norske statsborgere med vietnamesisk bakgrunn i statistikken som viser flyttinger blant vietnamesiske statsborgere, og i statistikken som viser flyttinger fra Vietnam til Norge "mister" vi vietnamesiske statsborgere som har oppholdt seg i andre land etter flukten fra Vietnam. Særlig frem til 1994 var det mange vietnamesere som flyttet til Norge fra flyktningleire i Filippinene og andre steder i Sør- og Øst-Asia.

Vi har i faktaarkene valgt å se på inn- og utvandring etter statsborgerskap fordi det trolig er det mest relevante i en innvandringsanalytisk sammenheng, men den andre typen tall publiseres også. I tillegg er det mulig å bestille data etter flytternes landbakgrunn.

Tabell 5.2. Innvandring til Norge og utvandring fra Norge, vietnamesiske statsborgere. 1986-2005. Absolutte tall

År	1986	1987	1988	1989	1990	1991	1992	1993	1994	1995
Innvandring	364	459	816	1017	1004	841	803	536	244	212
Utvandring	21	26	27	26	26	33	38	25	49	24
Nettoinnvandring	343	433	789	991	978	808	765	511	195	188
År	1996	1997	1998	1999	2000	2001	2002	2003	2004	2005
Innvandring	120	196	154	199	186	274	333	261	303	318
Utvandring	36	26	39	17	28	30	31	57	87	80
Nettoinnvandring	84	170	115	182	158	244	302	204	216	238

Kilde: Befolkningsstatistikk, Statistisk sentralbyrå.

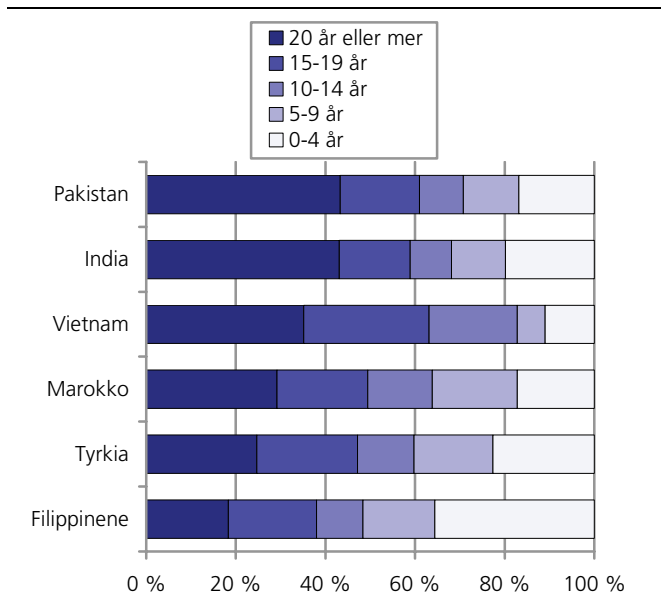
Figur 5.2. Innvandring til Norge og utvandring fra Norge, vietnamesiske statsborgere. 1986-2005. Absolutte tall

Kilde: Befolkningsstatistikk, Statistisk sentralbyrå.

5.3. De første kom etter Vietnam-krigen

De første vietnamesiske innvandrere kom som flyktninger etter Vietnam-krigen i 1975, og den første store flyktningstrømmen fra Vietnam fant sted i årene 1978-1982. Mange var båtflyktninger som ble tatt opp av norske skip i Sør-Kina-havet, og disse fikk komme til Norge dersom de ville. Her har vi data over årlig inn- og utvandring bare fra 1986 og fremover, og etter 1986 var innvandringen størst i 1989 og 1990 (Figur 5.2 og Tabell 5.2). Tallet på registrerte innvandringer av vietnamesiske statsborgere sank dramatisk fra over 1 000 personer i 1989 og 1990 til et bunnivå på 120 personer i 1996. Etter årtusenskiftet steg tallet på innvandringer noe til rundt 300 i året. Antallet vietnamesiske statsborgere som har flyttet ut har i hele perioden vi har sett på ligget lavt, men har økt noe de siste årene.

De siste årene har det vært langt flere vietnamesiske kvinner enn menn som har kommet til Norge, og kvinnene er særlig i aldersgruppen 20-29 år. Dette kan sees i sammenheng med vietnamesiske menns ekteskapsmønster, som omtales i 5.9. Det er mye mer vanlig at vietnamesiske menn gifter seg med vietnamesiske kvinner som ikke er bosatt i Norge, enn at vietnamesiske kvinner gjør det.

Figur 5.3. Botid blant seks innvandrergupper. 1.1.2006. Prosent

Kilde: Befolkningsstatistikk, Statistisk sentralbyrå.

Tabell 5.3. Førstegenerasjonsinnvandrere fra Vietnam etter botid i Norge. 1.1.2006

	Botid antall år					
	I alt	0-4	5-9	10-14	15-19	20+
Absolutte tall	12 245	1 345	760	2 410	3 420	4 310
Prosent	100	11	6	20	28	35

Kilde: Befolkningsstatistikk, Statistisk sentralbyrå.

5.4. Fire av fem har bodd i Norge i ti år eller mer

Av førstegenerasjonsinnvandrere fra Vietnam som bodde i Norge per 1.1. 2006 hadde bare 11 prosent kort botid i Norge (0-4 år). 6 prosent hadde bodd i Norge 5-9 år og hele 83 prosent hadde bodd i Norge i ti år eller mer (se Tabell 5.3). Som Figur 5.3 viser, er vietnameserne blant de seks innvandrerguppene i Norge med størst andel som kom før 1985.

5.5. Ni av ti har norsk statsborgerskap

Hvorvidt innvandrerne går over til norsk statsborgerskap kan si noe om hvor godt integrert de er i det norske samfunnet. I så måte utmerker de fra Vietnam seg, ettersom ni av ti førstegenerasjonsinnvandrere med bakgrunn fra Vietnam ved inngangen til 2003 hadde norsk statsborgerskap. Dette er høyt i forhold til

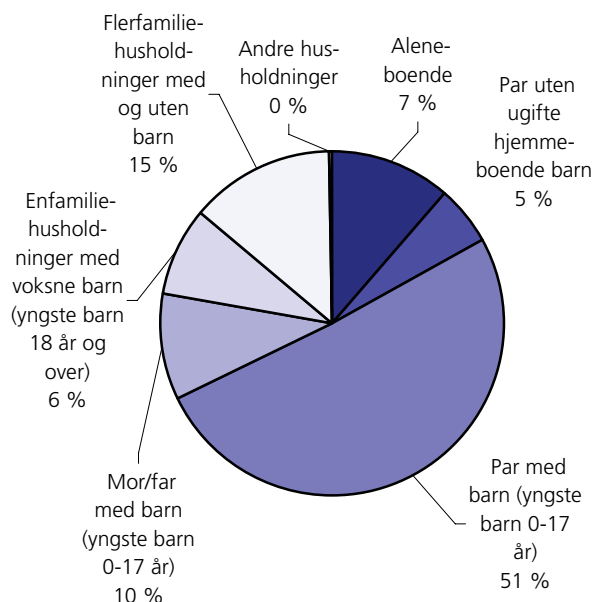
andre grupper med lang botid, nærmest kommer de fra Sri Lanka og Pakistan, hvor nær åtte av ti har norsk pass. At så mange har valgt å få norsk statsborgerskap kan imidlertid like gjerne være et uttrykk for at mange vietnamesere har et behov for beskyttelse fra landet de valgte å flykte fra, som at vietnamesere føler en spesiell sterk tilknytning til Norge.

5.6. Mange kjernefamilier

Per 3. november 2001 bodde halvparten av alle i den vietnamesiske innvandrerbefolkningen i husholdninger som besto av foreldre og barn under 18 år (se Figur 5.4). Dette var litt under gjennomsnittet for innvandrere fra Asia. 11 prosent av vietnameserne var aleneboere. Bare 5,5 prosent av vietnameserne bodde i husholdninger som besto av par uten barn. 10 prosent av vietnameserne bodde i husholdninger som besto av enslig foreldre med barn. Dette var en ganske stor andel etter både asiatiske og europeiske forhold, fra Asia var det bare innvandrere fra Iran som hadde en litt større andel.

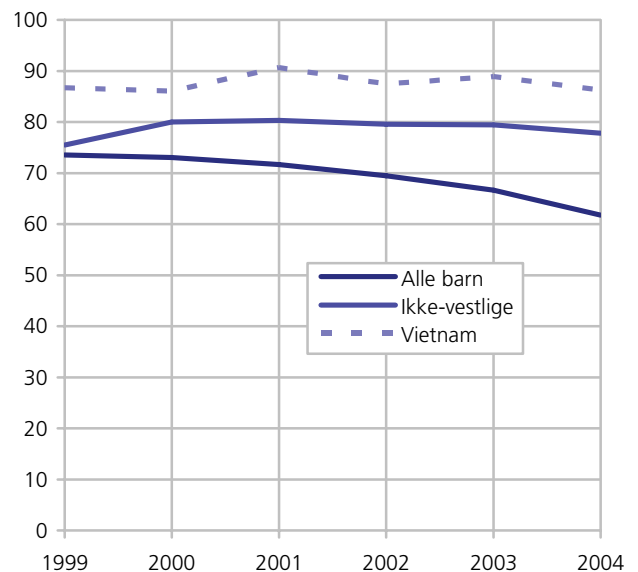
En stor andel av vietnameserne bodde i flerfamilie-husholdninger (14 prosent). Dette er en over tre ganger så stor andel som for personer utenfor innvandrerbefolkningen. Bare blant de fra Pakistan og India var det mer vanlig å bo i flerfamiliehus-holdninger. Hele 39 prosent av vietnameserne bodde i husholdninger på fem personer eller mer.

Figur 5.4. Andelen personer i ulike typer husholdninger i innvandrerbefolkningen fra Vietnam per 3. november 2001

Kilde: FOB 2001, Statistisk sentralbyrå.

Figur 5.5. Andel barn i målgruppa (1 og 2 år) som det mottas kontantstøtte for, etter landbakgrunn. Hele landet. Per 1. september 1999-2004

Kilde: KOSTRA, Statistisk sentralbyrå.

5.7. 2,4 barn i gjennomsnitt

Kvinnelige førstegenerasjonsinnvandrere fra Vietnam i alderen 35-44 år hadde i 2004 i gjennomsnitt 2,4 barn. Dette gjennomsnittet er høyere enn for alle kvinner i Norge (2,0), og også noe høyere enn gjennomsnittet for alle kvinner fra Asia (2,2). 76 prosent av barna til vietnamesiske kvinner i denne alderen er født i Norge. 20 prosent har fire eller flere barn, omtrent som gjennomsnittet for Asia (18 prosent), men høyere enn gjennomsnittet for kvinner i Norge (8 prosent).

5.8. 86 prosent av barna brukte kontantstøtte i 2004

Andelen barn med bakgrunn fra Vietnam som brukte kontantstøtte var i underkant av 90 prosent i perioden 1999 – 2004 (Figur 5.5). I 2004 brukte 86 prosent av alle 1- og 2 åringer i den vietnamesiske innvandrerbefolkningen kontantstøtte, noe som var høyere enn gjennomsnittet for ikke-vestlige barn (78 prosent). Som i andre ikke-vestlige innvandrergrupper, var bruken også betydelig høyere enn blant alle barn (62 prosent). For mer om kontantstøttebruk blant barn med ikke-vestlig bakgrunn, se Daugstad (2006).

Tabell 5.4. Ekteskapsinngåelser blant bosatte personer med innvandrerbakgrunn fra Vietnam. 1996-2005

Kjønn og innvandrerbakgrunn	Ektefellens landbakgrunn					Ektefellens landbakgrunn			
	I alt	Uten innvandrerbakgrunn	Samme landbakgrunn bosatt i Norge	Annen utenlandsk bosatt i Norge	Bosatt i utlandet	Uten innvandrerbakgrunn	Samme landbakgrunn bosatt i Norge	Annen utenlandsk bosatt i Norge	Bosatt i utlandet
	Absolutte tall								
Kvinner	982	125	534	39	284	12,7	54,4	4,0	28,9
Menn	1 531	22	536	22	951	1,4	35,0	1,4	62,1

Kilde: Befolkningsstatistikk, Statistisk sentralbyrå.

5.9. Ikke uvanlig å gifte seg med menn uten innvandrerbakgrunn

1 531 førstegenerasjons innvandremenn fra Vietnam bosatt i Norge giftet seg i perioden 1996 – 2005. Av disse inngikk hele 62 prosent ekteskap med en person som var bosatt i utlandet ved ekteskapsinngåelsen. 35 prosent giftet seg med en kvinne med vietnamesisk landbakgrunn bosatt i Norge, mens bare 1,4 prosent giftet seg med en kvinne uten innvandrerbakgrunn (se tabell 5.4). Vietnamesiske kvinner giftet seg i mye større grad med menn uten innvandrerbakgrunn. Dette gjaldt 13 prosent. 54 prosent giftet seg med en mann med vietnamesisk landbakgrunn bosatt i Norge og 29 prosent med en mann bosatt i utlandet. Ulikhetene i giftemønster mellom kvinner og menn med vietnamesisk bakgrunn må sees i sammenheng med andel potensielle ugifte kandidater i Norge. Dersom det ikke er et stort antall ugifte vietnamesere i Norge, er det vanskelig å finne en ektefelle innen sin egen landgruppe. I størstedelen av perioden har det vært flere ugifte menn enn ugifte kvinner med vietnamesisk bakgrunn i Norge. Da er det naturlig at mennene må utenfor Norge for å finne seg en kone med samme landbakgrunn. Dette kan imidlertid ikke forklare giftemønsteret til kvinnene, som i større grad enn mennene gifter seg med en uten innvandrerbakgrunn til tross for at det er rikelig med ugifte vietnamesiske menn.

For mer om ekteskapsmønster i innvandrerbefolkningen, se Daugstad 2006.

5.10. 64 prosent eier boligen de bor i

64 prosent av innvandrerbefolkningen fra Vietnam eide den boligen de bodde i per 3. november 2001, mens 36 prosent leide bolig. Vietnameserne var blant de ikke-vestlige innvandrergruppene som i størst grad bor i en bolig de selv eier. Inderne (74 prosent) og pakistaerne (67 prosent) ligger noe høyere. De høye eierandelene i disse gruppene henger sammen med at innvandrere fra disse landene har lang botid i Norge og har vært i stand til å anskaffe seg egen bolig. Dessuten har vietnameserne hatt en relativt høy arbeidsdeltakelse og inntekt over gjennomsnittet for ikke-vestlige innvandrere i de senere år.

5.11. Innvandrere fra Vietnam bor i Sør-Norge

Innvandrerne fra Vietnam bor relativt spredt rundt om i Sør-Norge (Figur 5.6). "Bare" 26 prosent av alle med innvandrerbakgrunn fra Vietnam bor i Oslo. Dette er en mindre andel enn det en finner blant de fleste andre grupper av ikke-vestlige innvandrere, men likevel høyere enn blant alle i Norge. Vietnameserne utgjør 0,9 prosent av alle i Oslo, og det er her de utgjør den største andelen, etterfulgt av Østfold (0,65), Vest-Agder (0,56) og Akershus (0,55). Det bor innvandrere med bakgrunn fra Vietnam i alle landets fylker, men svært få i Sogn og Fjordane og i de tre nordligste fylkene.

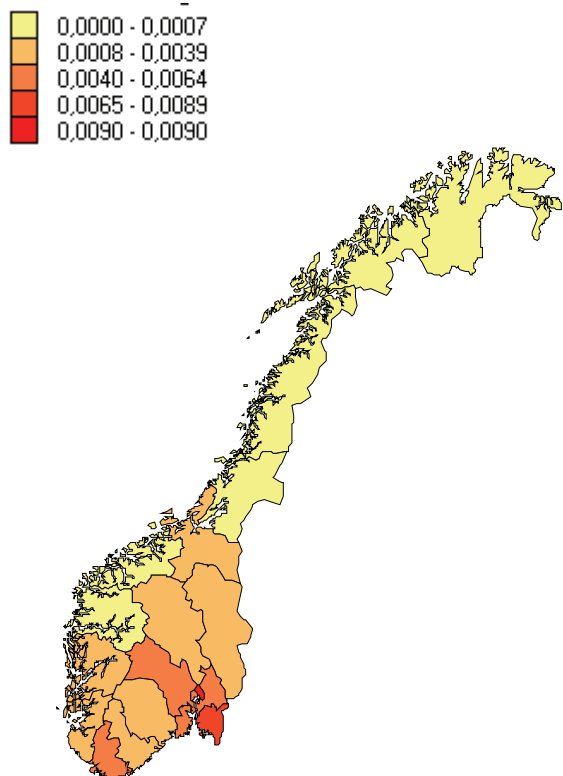
Tabell 5.5. Innvandrerbefolkningen med bakgrunn fra Vietnam, etter fylke 1.1. 2006. Absolutte tall og prosent

Fylke	Befolkningen i alt	Innvandrerbefolkningen fra Vietnam	I prosent av befolkningen	I prosent av innvandrerbefolkningen fra Vietnam
Hele landet	4 640 219	18 333	0,40	100,0
01 Østfold	260 389	1 701	0,65	9,3
02 Akershus	501 125	2 749	0,55	15,0
03 Oslo	538 411	4 839	0,90	26,4
04 Hedmark	188 511	665	0,35	3,6
05 Oppland	183 204	332	0,18	1,8
06 Buskerud	245 225	1 079	0,44	5,9
07 Vestfold	222 104	1 161	0,52	6,3
08 Telemark	166 140	519	0,31	2,8
09 Aust-Agder	104 084	259	0,25	1,4
10 Vest-Agder	162 317	910	0,56	5,0
11 Rogaland	397 594	1 527	0,38	8,3
12 Hordaland	452 611	1 439	0,32	7,8
14 Sogn og Fjordane	106 650	8	0,01	0,0
15 Møre og Romsdal	244 978	164	0,07	0,9
16 Sør-Trøndelag	275 403	892	0,32	4,9
17 Nord-Trøndelag	128 694	59	0,05	0,3
18 Nordland	236 257	8	0,00	0,0
19 Troms	153 585	122	0,01	0,1
20 Finnmark Finnmark	72 937		0,00	0,0

¹ Til sammen i Troms og Finnmark.

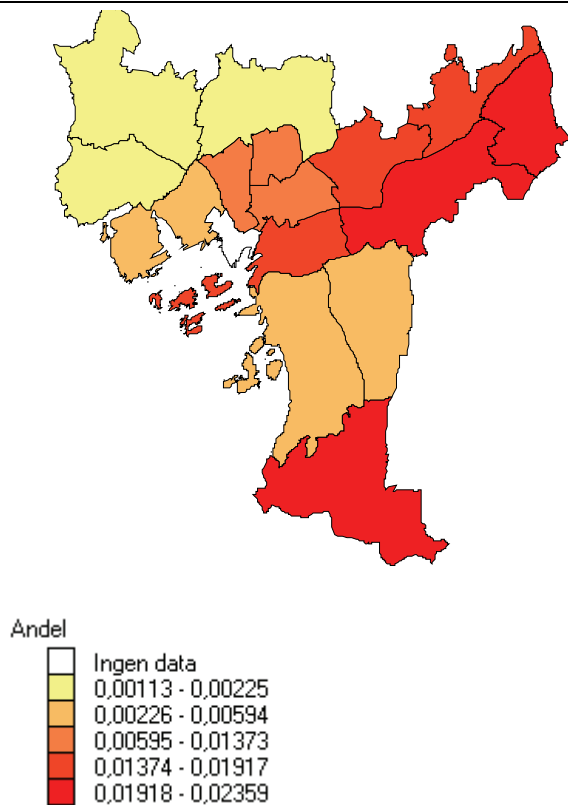
Kilde: Befolkningsstatistikk, Statistisk sentralbyrå.

Figur 5.6. Innvandrerbefolkningen med bakgrunn fra Vietnam som andel av befolkningen i fylkene. 1.1.2006

Kilde: Befolkningsstatistikk, Statistisk sentralbyrå.

Figur 5.7 Innvandrerbefolkningen med bakgrunn fra Vietnam. 1.1.2006. Bydeler i Oslo. Andeler

Kilde: Befolkningsstatistikk, Statistisk sentralbyrå.

Tabell 5.6. Innvandrerbefolkningen med bakgrunn fra Vietnam, etter kommune 1.1. 2006. Absolutte tall og prosent

Kommune	Befolkningen i alt befolkningen	Innvandrer-ingen fra Vietnam	I prosent av befolkningen i kommunen
0 Hele landet	4 640 219	18 333	0,60
0301 Oslo kommune	538 411	4 839	0,90
1201 Bergen	242 158	1 195	0,49
1001 Kristiansand	76 917	873	1,13
1601 Trondheim	158 613	803	0,51
0231 Skedsmo	43 201	699	1,62
0104 Moss	28 182	660	2,34
1102 Sandnes	58 947	626	1,06
1103 Stavanger	115 157	571	0,50
0602 Drammen	57 759	480	0,83
0230 Lørenskog	30 929	457	1,48
0706 Sandefjord	41 555	376	0,90
0625 Nedre Eiker	21 653	347	1,60
0709 Larvik	41 211	330	0,80
0228 Rælingen	14 857	329	2,21
0124 Askim	14 184	305	2,15
0136 Rygge	13 862	255	1,84
0805 Porsgrunn	33 550	237	0,71
0219 Bærum	105 928	228	0,22
0806 Skien	50 761	226	0,45
0105 Sarpsborg	50 115	224	0,45
0233 Nittedal	19 722	212	1,07
0501 Lillehammer	25 314	210	0,83
0722 Nøtterøy	20 082	204	1,02
0235 Ullensaker	25 269	197	0,78
<i>5 kommuner med størst tetthet</i>			
0104 Moss	28182	660	2,34
0228 Rælingen	14857	329	2,21
0124 Askim	14184	305	2,15
1151 Utsira	209	4	1,91
0136 Rygge	13862	255	1,84

Kilde: Befolkningsstatistikk, Statistisk sentralbyrå.

Det bodde innvandrere fra Vietnam i 157 av landets kommuner ved inngangen til 2006. Det bor flest i Oslo kommune, og deretter følger store kommuner som Bergen, Kristiansand, Trondheim og Skedsmo. Også i Moss, Sandnes og Stavanger er det over 500 personer med innvandrerbakgrunn fra Vietnam. Moss er den kommunen der innvandrerbefolkningen fra Vietnam utgjør den største andelen av befolkningen (2,3 prosent). Deretter følger Rælingen i Akershus og Askim i Østfold (begge 2,2).

Det var 4 800 personer med innvandrerbakgrunn fra Vietnam bosatt i Oslo (1.1. 2006), og de utgjorde en snau prosent av befolkningen i hovedstaden. Det bor vietnamesere i alle bydeler, men i likhet med mange andre ikke-vestlige innvandrergupper bor de mest konsentrert øst og sørøst i Oslo (Figur 5.7). Desiderst størst andel utgjør den vietnamesiske innvandrerbefolkningen i Stovner bydel. Her tilhørte 2,4 prosent av bydelens befolkning den vietnamesiske innvandrerbefolkningen. Dette er 18 prosent av alle vietnamesere som bor i Oslo. På den andre siden av hovedstaden, i Frogner, Ullern, Vestre Aker og Nordre Aker, utgjorde innbyggerne med vietnamesisk bakgrunn bare 0,2 eller 0,3 prosent av alle i bydelen. I Nordstrand var det også bare 0,2 prosent vietnamesere.

Tabell 5.7. Innvandrerbefolkningen med bakgrunn fra Vietnam, etter bydel i Oslo (unntatt Sentrum og Marka). 1.1. 2006. Absolutte tall og prosent

Bydel	Innbyggere i alt	Ikke-vestlige innvandrerbefolkning i alt	Ikke-vestlig innvandrerbefolkning i prosent av innbyggere	Innvandrerbefolkningen fra Vietnam	Innvandrerbefolkningen fra Vietnam i prosent av befolkningen i bydelen
I alt	538 411	101 300	19 %	4 839	0,9 %
01 Gamle Oslo	36 557	10 409	28 %	532	1,5 %
02 Grünerløkka	38 946	8 406	22 %	462	1,2 %
03 Sagene	30 414	4 922	16 %	181	0,6 %
04 St. Hanshaugen	28 287	2 918	10 %	190	0,7 %
05 Frogner	46 047	3 778	8 %	104	0,2 %
06 Ullern	27 599	1 762	6 %	38	0,1 %
07 Vestre Aker	40 878	2 501	6 %	46	0,1 %
08 Nordre Aker	41 656	3 359	8 %	82	0,2 %
09 Bjerke	24 606	7 078	29 %	338	1,4 %
10 Grorud	25 032	8 038	32 %	391	1,6 %
11 Stovner	28 656	9 832	34 %	676	2,4 %
12 Alna	44 482	15 670	35 %	853	1,9 %
13 Østensjø	43 547	6 215	14 %	152	0,3 %
14 Nordstrand	43 824	3 206	7 %	101	0,2 %
15 Sør. Nordstrand	33 863	13 007	38 %	676	2,0 %

Kilde: Befolkningsstatistikk, Statistisk sentralbyrå.

Tabell 5.8. Prosent av personer 30-44 med manglende utdanningsopplysninger, 1.10.2005

Kjønn, innvandringskategori og landbakgrunn	I alt, alderen 30-44 år	Prosent av disse som har uoppgitt utdanningsnivå	Antall med utdanningsopplysninger
Alle i Norge	1 026 473	5	976 176
Menn	521 685	5	496 122
Kvinner	504 788	5	480 053
Førstegenerasjonsinnv. fra ikke-vestlige land	81 860	40	49 362
Menn	39 633	37	24 929
Kvinner	42 227	42	24 407
Førstegenerasjonsinnv. fra Vietnam i alt	5 561	17	4 206
Menn	2 903	10	2 255
Kvinner	2 658	23	1 954

Kilde: Utdanningsstatistikk, Statistisk sentralbyrå.

Tabell 5.9. Utdanningsnivå blant dem vi har utdanningsopplysninger om, 30-44 år. 1.10.2005. Prosent

Kjønn, innvandringskategori og landbakgrunn	"Oppgitt"	Ingen fullført utdanning	Grunnskole-nivå	Videregående-skolenivå	Uni.- og høgskolenivå, kort	Universitets- og høyskolenivå, lang
Alle i Norge	100	0	21	43	27	9
Menn	100	0	22	47	21	10
Kvinner	100	0	21	39	33	7
Førstegenerasjonsinnv. fra ikke-vestlige land	100	2	39	33	19	8
Menn	100	1	39	34	17	8
Kvinner	100	3	39	31	20	7
Førstegenerasjonsinnv. fra Vietnam i alt	100	2	43	35	13	6
Menn	100	2	41	38	12	7
Kvinner	100	3	46	33	14	5

Kilde: Utdanningsstatistikk, Statistisk sentralbyrå.

5.12. Gjennomsnittlig lavt utdanningsnivå blant vietnamesere

Vietnamesere i Norge har relativt lavt utdanningsnivå. Blant dem vi har utdanningsopplysninger om i alderen 30-44 år, har 45 prosent ingen fullført utdanning eller grunnskole som høyeste nivå. Blant alle i Norge gjelder det samme rundt en av fem. Vi mangler utdanningsopplysninger om 17 prosent av innvandrerne fra Vietnam i denne alderen (tabell 5.8). Dette har sammenheng med at en del er kommet til Norge etter den siste systematiske kartleggingen av utdanning tatt i

utlandet (1999), og at vi ikke har noe system for løpende å fange opp utdanning tatt i utlandet blant innvandrere ved ankomst til landet.

19 prosent av førstegenerasjonsinnvandrerne fra Vietnam (30-44 år) har utdanning på universitets- og høyskolenivå (tabell 5.9). Dette er lavere enn både gjennomsnittet for alle innbyggerne i Norge (36 prosent), for hele gruppen av innvandrere (33 prosent), og for den ikke-vestlige gruppa (27 prosent). Det kan tenkes at de vi mangler

utdanningsopplysninger om generelt sett har lavere utdanning enn de vi har opplysninger om. Dersom det er slik, kan det lave utdanningsnivået i den vietnamesiske gruppa heller skyldes at denne gruppa har en lav andel med uoppgitt utdanningsnivå, enn at vietnameserne i realiteten har lavere utdanning enn gjennomsnittet for ikke-vestlige innvandrere.

Blant vietnamesere i denne aldersgruppen er det like vanlig å ha høyere utdanning for menn som for kvinner, i motsetning til i resten av befolkningen, hvor flest kvinner har høyere utdanning.

5.13. Mer vanlig blant etterkommerne å ta høyere utdanning

I forrige avsnitt så vi på hvilket utdanningsnivå de mellom 30-44 år hadde. Vi skal nå se på deltakelsen på utdanningsarenaen blant de som er i alderen 19-24 år og deretter blant de mellom 16-18 år.

Det er mye mer vanlig blant etterkommere med vietnamesisk bakgrunn å ta høyere utdanning enn det er blant befolkningen i alt. Mens 31 prosent av de mellom 19-24 år i hele befolkningen satt over bøkene på en høyskole eller et universitet, gjorde hele 47 prosent av etterkommerne med vietnamesisk bakgrunn det samme. Bare etterkommerne med bakgrunn fra India og Sri Lanka deltar i større grad i høyere utdanning.

Generelt tar etterkommere i alderen 19-24 år i mye større grad høyere utdanning enn førstegenerasjonsinnvandrerne i samme alder. Slik er det også blant de med vietnamesisk bakgrunn. Blant førstegenerasjonsinnvandrere fra Vietnam i alderen 19-24 år deltok 24 prosent i høyere utdanning i 2005 (se Tabell 5.10). Ofte ser vi at ikke-vestlige førstegenerasjonsinnvandrerne tar utdanning på et lavere nivå enn deres alder skulle tilsi, for eksempel befinner mange i alderen 19-24 år seg i videregående utdanning. Blant de fra Vietnam er dette imidlertid ikke like vanlig som i mange andre ikke-vestlige grupper.

Mens det blant førstegenerasjonsinnvandrerne fra Vietnam er omtrent like vanlig blant mennene som blant kvinnene å ta høyere utdanning, ser vi det samme mønsteret blant etterkommerne som i befolkningen i alt; kvinnene tar høyere utdanning i noe større grad enn mennene. 50 prosent av alle kvinnelige etterkommere med vietnamesisk bakgrunn tar høyere utdanning, mot 44 prosent av de mannlige etterkommerne.

Som blant de mellom 19-24 år, er også etterkommerne med vietnamesisk bakgrunn i alderen 16-18 år i større grad under utdanning enn befolkningen i alt, og de ligger i toppen blant "våre" grupper når det gjelder deltakelse i videregående utdanning. Mens 95 prosent av alle etterkommere med vietnamesisk bakgrunn

deltar i videregående utdanning, gjelder det samme 91 prosent i befolkningen i alt, og 89 prosent av alle ikke-vestlige etterkommere. Deltakelsen blant førstegenerasjonsinnvandrerne fra Vietnam er noe lavere, 84 prosent, likevel 10 prosentpoeng høyere enn ikke-vestlige førstegenerasjonsinnvandrere i alt (tabell 5.11).

Tabell 5.10. Deltakelse i høyere utdanning i prosent av personer i alderen 19-24 år etter kjønn, landbakgrunn og innvandringskategori. 1.10.2005. Absolutte tall og prosent

	Bosatte, absolutte tall	I alt	I høyere utd.	I videregående utd. grunnskole	Ikke i utdanning/ utd. grunnskole
Hele befolkningen i alt	330 115	100	31	16	54
Menn	168 058	100	25	17	58
Kvinner	162 057	100	37	14	50
Førstegenerasjon					
Ikke-vestlige land i alt	24 396	100	18	17	65
Menn	11 449	100	16	20	64
Kvinner	12 947	100	20	14	66
Vietnam i alt	1 157	100	24	12	65
Menn	505	100	23	12	65
Kvinner	652	100	24	11	65
Etterkommere					
Ikke-vestlige land i alt	4 770	100	33	14	54
Menn	2 480	100	29	15	56
Kvinner	2 290	100	37	13	50
Vietnam i alt	601	100	47	12	41
Menn	322	100	44	13	43
Kvinner	279	100	50	11	39

Kilde: Utdanningsstatistikk, Statistisk sentralbyrå.

Tabell 5.11. Deltakelse i utdanning blant personer i alderen 16-18 år etter kjønn, innvandrerkategori og landbakgrunn. 1.10.2005. Absolutte tall og prosent

	Bosatte, absolutte tall	I alt	I videregående utd.	Ikke i utdanning/ grunnskole
Hele befolkningen i alt	179 270	100	91	9
Menn	91 879	100	90	10
Kvinner	87 391	100	92	8
Førstegenerasjon				
Ikke-vestlige land i alt	8 603	100	74	26
Menn	4 576	100	73	27
Kvinner	4 027	100	75	25
Vietnam i alt	294	100	84	16
Menn	159	100	84	15
Kvinner	135	100	84	16
Etterkommere				
Ikke-vestlige land i alt	4 083	100	89	11
Menn	2 049	100	89	11
Kvinner	2 034	100	90	10
Vietnam i alt	507	100	95	5
Menn	255	100	95	6
Kvinner	252	100	95	5

Kilde: Utdanningsstatistikk, Statistisk sentralbyrå.

Tabell 5.12. Sysselsatte førstegenerasjonsinnvandrere i prosent av bosatte i alderen 16-74 år etter landbakgrunn og kjønn. 4. kvartal 2005

	I alt	Menn	Kvinner
Befolkningen i alt	69,4	72,6	66,1
Førstegenerasjonsinnv. i alt	57,5	62,5	52,6
Vestlige	69,7	73,5	65,8
Ikke-vestlige	52,2	57,5	47,3
Vietnam	59,8	64,1	55,6

Kilde: Arbeidsmarkedsstatistikk, Statistisk sentralbyrå.

5.14. Dobbelt så høy sysselsetting på 15 år

Andelen sysselsatte blant førstegenerasjonsinnvandrere fra Vietnam var på 60 prosent i fjerde kvartal 2005, noe som er nokså likt gjennomsnittet for alle førstegenerasjonsinnvandrere (se Tabell 5.12). Sysselsettingen blant vietnameserne er høy sammenlignet med andre ikke-vestlige innvandrergupper med lang botid, slik som førstegenerasjons innvandrere fra Pakistan og Marokko (begge 45 prosent). De med bakgrunn fra Chile hadde noe høyere sysselsettingsgrad (65 prosent).

Går vi 15 år tilbake i tid, hadde de fra Vietnam omtrent den samme sysselsettingsprosenten som de fra Somalia har i dag, det vil si under 30 prosent. Det var den gang like mye bekymring for vietnamesernes forhold på arbeidsmarkedet som det er for somalierne i dag. Når tiden bare fikk virke lenge nok, har det altså vært mulig for vietnameserne å komme over gjennomsnittet av andre innvandrere.

Som for de fleste andre innvandrerguppene, var sysselsettingsandelene for menn (64 prosent) høyere enn for kvinner (56 prosent). Forskjellen i sysselsettingsandelen mellom kjønnene var noe mindre for innvandrerne fra Vietnam (8 prosentpoeng) enn for innvandrerbefolkningen totalt og for ikke-vestlige innvandrere (begge 10 prosentpoeng).

5.15. Relativt mange kvinner eier egne foretak

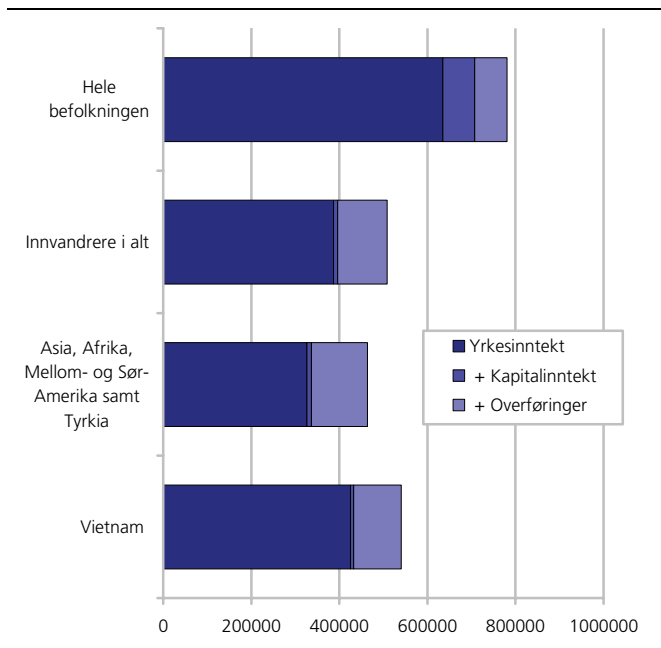
Ved inngangen av 2005 var andelen selvstendig næringsdrivende i innvandrerbefolkningen med bakgrunn fra Vietnam 3 prosent. Dette er noe lavere enn gjennomsnittet for hele befolkningen og innvandrerbefolkningen i alt (begge 3,7 prosent), og lavere enn gjennomsnittet blant innvandrere fra Asia (3,6 prosent). Andelen var noe høyere for menn (3,3 prosent) enn for kvinner (2,6 prosent). Sammenlignet med andre ikke-vestlige innvandrere, var menn fra Vietnam i mindre grad selvstendig næringsdrivende (4,5 mot 3,3 prosent), mens kvinner fra Vietnam i større grad eide egne foretak (2,6 prosent mot 1,6 prosent for ikke-vestlige innvandrerkvinner).

For mer om innvandrere i næringslivet, se Vartdal 2006.

Tabell 5.13. Arbeidsledige av arbeidsstyrken etter landbakgrunn og kjønn. 16-74 år. 1. kvartal 2006. Prosent

	I alt	Menn	Kvinner
Hele befolkningen	3	3,1	2,9
Førstegenerasjonsinnv. i alt	8,2	8,3	8,1
Vestlig	3,3	3,6	3
Ikke-vestlige	10,6	10,6	10,6
Asia (inkludert Tyrkia)	10,8	10,5	11,1
Vietnam	8,7	8,4	9

Kilde: Arbeidsmarkedsstatistikk, Statistisk sentralbyrå.

Figur 5.8. Inntektsregnskap for innvandrerbefolkningen. Ektepar (med og uten barn) og samboerpar med felles barn hvor begge voksne har samme landbakgrunn, etter land. Hovedinntektstaker 25-55 år. Gjennomsnitt. 2004. Kroner

Kilde: Inntektsstatistikk, Statistisk sentralbyrå.

5.16. Tre ganger så høy ledighet

I 2006 var ledigheten blant førstegenerasjonsinnvandrere fra Vietnam på 8,7 prosent, og ledighetsnivået var omtrent likt for kvinner som for menn. Ledighetsnivået er lavere enn ikke-vestlige innvandrere i alt, men likevel nær 3 ganger så høyt som i hele befolkningen.

5.17. Inntekt over gjennomsnittet blant innvandrere

Inntekt etter skatt var kr 417 000 i gjennomsnitt for par (ektepar med og uten barn og samboere med felles barn) fra Vietnam. Dette er langt over gjennomsnittet for par fra Asia, Afrika, Mellom- og Sør-Amerika samt Tyrkia (366 000) og over gjennomsnittet for innvandrerpar i alt (kr 390 000) (Figur 5.8 og Tabell 5.14).

Tabell 5.14. Inntektsregnskap for innvandrerbefolkningen. Ektepar (med og uten barn) og samboerpar med felles barn hvor begge voksne har samme landbakgrunn, etter land.¹Hovedinntektstaker 25-55 år. Gjennomsnitt 2004. Kroner

	Norge i alt	Innvandrere i alt	Asia, Afrika, Mellom- og Sør-Amerika samt Tyrkia	Vietnam
Yrkesinntekt	635 000	386 600	326 700	425 400
Av dette lønn	581 400	355 100	296 600	404 800
+ Kapitalinntekt	72 400	9 500	9 700	6 900
Overføringer	73 700	112 600	127 400	108 500
+ Skattepliktige overføringer	41 400	55 200	62 100	66 300
Av dette				
Pensjoner fra folketrygden	15 800	32 100	37 000	36 900
Arbeidsledighetstrygd	7 900	16 900	18 200	27 000
+ Skattefrie overføringer	32 300	57 500	65 200	42 100
Av dette				
Barnetrygd	16 500	18 800	20 300	18 100
Sosialhjelp	1 600	17 300	20 700	6 000
Samlet inntekt	781 100	508 700	463 700	540 800
- Sum utlignet skatt og negative overføringer	204 700	118 600	97 700	123 600
Inntekt etter skatt	576 400	390 100	366 000	417 200
Yrkesinntekt i prosent av samlet inntekt	81	76	70	79
Antall barn 0-17 år	1,4	1,7	1,8	1,6
Antall familier	588 906	37 704	26 015	2 755

¹ I tallet på ektepar er registrerte partnerskap inkludert.

Kilde: Inntektsstatistikk, Statistisk sentralbyrå.

Ser vi på inntektssammensetningen ser vi at gjennomsnittlig yrkesinntekt for par fra Vietnam i 2004 var på kr 425 400, og den utgjør 79 prosent av samlet inntekt. Dette ligger godt over gjennomsnittet for par med innvandrerbakgrunn der begge har bakgrunn fra samme land. Par med vietnamesisk bakgrunn ligger en god del over gjennomsnittet som mottakere av arbeidsledighetstrygd, og langt under gjennomsnittet av alle innvandrere som mottakere av sosialhjelp. Blant parene med bakgrunn fra Vietnam var gjennomsnittlig antall barn i alderen 0-17 år 1,6, noe som er litt lavere enn gjennomsnittet for alle innvandrere (1,7) og også lavere enn snittet for innvandrere fra tredje verden (1,8). Innvandrere fra Vietnam har med andre ord både høyere inntekt enn disse gruppene og noen færre i husholdningen å fordele inntekten på.

5.18. Lav valgdeltakelse

Vietnameserne har som eneste landgruppe hatt synkende valgdeltakelse ved alle stortingsvalgene vi har tall for. Den samme trenden finner vi også for kommunevalget. Midt på 1990-tallet var vietnamesere av de gruppene som hadde høyest deltakelse. Dette skiftet på slutten av 1990-tallet og vietnamesere har ved valgene siden vært blant de landgruppene med lavest valgdeltakelse. Dette er også et funn som er overraskende, ettersom vietnamesere deltar i relativt høy grad på andre samfunnsområder. For gruppen har det vært en stadig økende sysselsetting og synkende ledighet gjennom hele 1990-tallet og på 2000-tallet. Den manglende deltakelsen i valg kan heller ikke forklares med at det har kommet mange nyankomne. Flere har fått norsk statsborgerskap og dermed stemmerett ved valg. Det har vært lite nyttilflytting de

siste årene av nye grupper vietnamesere, det skulle kunne tale for økende deltakelse, ikke synkende. I tillegg har ingen andre grupper med 7 års botid eller mer en høyere andel med norsk statsborgerskap enn vietnamesere, slik at nær alle vietnamesere som har mulighet til det tar norsk statsborgerskap.

Valgdeltakelsen blant de unge vietnameserne er svært lav, og trekker ned snittet betydelig, bare 26 prosent av de stemmeberettigede stemte, noe som er den laveste valgdeltakelsen vi finner for noen av landgruppene.

Om vi sammenligner med den andre store innvandrergruppen i Norge, de med pakistansk bakgrunn, så har vietnameserne en annen utvikling de siste årene med økende valgdeltakelse. Et annet synlig uttrykk på mindre deltakelse er fraværet av kommunestyre-representanter med vietnamesisk bakgrunn. Det sitter 19 med pakistansk bakgrunn i norske kommunestyre, men ingen vietnamesere (Aalandslid & Tronstad 2005).

Det er særlig blant mennene fra Vietnam at vi finner lav valgdeltakelse, dette har de til felles med andre menn fra Sørøst Asia. Menn fra Kina og Thailand har også en valgdeltakelse nede på 30-tallet.

For mer om valgdeltakelse i innvandrerbefolkningen, se Aalandslid 2006.

Tabell 5.15. Valgdeltakelse etter kjønn, alder, botid og år

	Ikke-vestlige innvandrere	Asia	Vietnam
Stortingsvalget 2005			
I alt	49	50	42
Menn	48	51	38
Kvinner	50	50	46
Alder			
18-25 år	38	38	26
26-39 år	46	49	42
40-59 år	54	57	49
60 år og over	55	52	*
Botid			
0-9 år	44	42	*
10-19 år	47	50	40
20-29 år	50	52	46
30 år og over	65	64	*
Valgdeltakelse 1997	58	57	60
Valgdeltakelse 2001	45	45	43
(N)			
I alt	103 283	54 471	10 986
ha hatt	52 436	27 916	5 667
Kvinner	50 847	26 555	5 319

Kilde: Valgstatistikk, Statistisk sentralbyrå.

5.19. Godt integrert – men lav valgdeltakelse

Beskrivelsen av den vietnamesiske innvandrerbefolkningen gir et bilde av ei innvandrergruppe som er relativt godt integrert i det norske samfunnet på mange områder, og særlig er utdanningsdeltakelsen blant etterkommerne høy.

Den første store flyktningstrømmen fra Vietnam fant sted i årene 1978-1982, etter at krigen i Vietnam var over. Disse ble, i likhet med andre flyktninggrupper, bosatt spredt rundt i norske kommuner. I motsetning til mange andre flyktninggrupper, har ikke vietnameserne trukket inn til hovedstadsområdet i særlig stor grad. Selv om det er mer vanlig blant vietnameserne å bo i Oslo enn det er blant befolkningen i alt, er det få grupper hvor en lavere andel er bosatt i hovedstaden. Et slikt spredt bosettingsmønster kan i noen sammenhenger virke positivt på integrering.

Videre er det relativt mange kvinner som gifter seg med personer uten innvandrerbakgrunn, noe som også kan bidra til å sluse disse kvinnene inn i det norske samfunnet. I perioden 1998 til 2005 giftet 13 prosent av kvinnene seg med en mann uten innvandrerbakgrunn, blant dem som giftet seg. De fleste gifter seg med andre ord med en mann med sammen landbakgrunn, men sammenlignet med mange andre ikke-vestlige grupper, er 13 prosent en relativt høy andel.

De vietnamesiske flyktningene kom til Norge med nokså lite utdanning i bagasjen, og innvandrerne i alderen 30-44 år har et lavt utdanningsnivå sammenlignet med andre ikke-vestlige innvandrere. Studieveren blant etterkommerne med vietnamesisk bakgrunn er imidlertid svært høy; blant de mellom 19-24 år tar nær halvparten høyere utdanning, en langt større andel enn i befolkningen i alt (31 prosent).

60 prosent av vietnameserne var sysselsatt per 4. kvartal 2005, noe som er midt på treet blant våre 18 grupper. Sysselsettingen i denne gruppa har økt veldig over tid. Vi trenger ikke å gå lenger enn 15 år tilbake, så hadde denne gruppa en sysselsetting på under 30 prosent, altså på nivå med nyankomne flyktninggrupper i dag. Sysselsettingen blant kvinnene er 8 prosent lavere enn blant mennene, noe som er en mindre kjønnsforskjell enn i mange andre grupper.

Til tross for at den vietnamesiske innvandrerbefolkningen er relativt godt integrert på mange områder, har valgdeltakelsen sunket ved hvert eneste av de siste tre valgene. Ved stortingsvalget i 2005 stemte bare 42 prosent av alle stemmeberettigede førstegenerasjonsinnvandrere fra Vietnam, mot 49 prosent blant alle ikke-vestlige innvandrere. Det er særlig blant mennene fra Vietnam at vi finner lav valgdeltakelse.

6. Innvandrerbefolkningen med bakgrunn fra Somalia

- Det var 18 000 personer i den somaliske innvandrerbefolkningen ved inngangen til 2006, den sjettede største innvandrerguppen i Norge.
- Både førstegenerasjonsinnvandrerne og etterkommerne i den somaliske innvandrerbefolkningen er svært unge, og det er flere menn enn kvinner.
- Somalierne har svært kort botid, halvparten har bodd i Norge i mindre enn fem år.
- De aller fleste innvandrerne fra Somalia har flyktningbakgrunn. De fleste har søkt asyl, og det er nesten ingen overføringsflyktninger.
- Relativt mange somaliske husholdninger består av en aleneforelder med barn.
- I likhet med mange andre innvandrergupper, og mer enn de fleste flyktninggrupper, bodde somalierne nokså konsentrert i hovedstadsregionen. 44 prosent bodde i Oslo.
- Vi vet lite om utdanningsnivået blant somalierne, men det ser ut til at det er relativt få med videregående- og høyere utdanning.
- Blant de mellom 19-24 år, deltok svært få i høyere utdanning, men en del tok videregående utdanning eller grunnskole.
- Somalierne er den ikke-vestlige innvandrerguppen som har lavest sysselsetting og høyest arbeidsledighet, noe som delvis henger sammen med at mange somalierne har svært kort botid.
- Som et resultat av den lave arbeidsdeltakelsen, er somaliernes inntektsnivå svært lavt.
- Ungdom med bakgrunn fra Somalia hadde en like høy valgdeltakelse i 2005 som ungdom uten innvandrerbakgrunn - og høyere deltakelse enn eldre med samme bakgrunn.

6.1. 18 000 i innvandrerbefolkningen fra Somalia.

Det var til sammen 18 000 personer i den somaliske innvandrerbefolkningen ved inngangen til 2006. Fem innvandrergupper var større enn den somaliske; Pakistan, Sverige, Irak, Danmark og Vietnam.

Førstegenerasjonsinnvandrere fra Somalia talte 13 700 personer og var den tredje største gruppen av førstegenerasjonsinnvandrere hvis vi ser på de med bakgrunn fra ikke-vestlige land. Bare gruppene fra Irak og Pakistan var større. 4 300 personer var født i Norge med to foreldre født i Somalia, og disse utgjorde den femte største gruppen av etterkommere. 511 personer er født i Norge og har en forelder som er født i Norge og en som er født i Somalia. Disse regnes ikke i innvandrerbefolkningen, og blir derfor ikke beskrevet i denne rapporten.

6.2. Somalierne i Norge er unge

Den somaliske innvandrerbefolkningen i Norge var svært ung ved inngangen til 2006 (Figur 6.1). 83 prosent av førstegenerasjonsinnvandrerne var under 40 år og 30 prosent under 20 år.

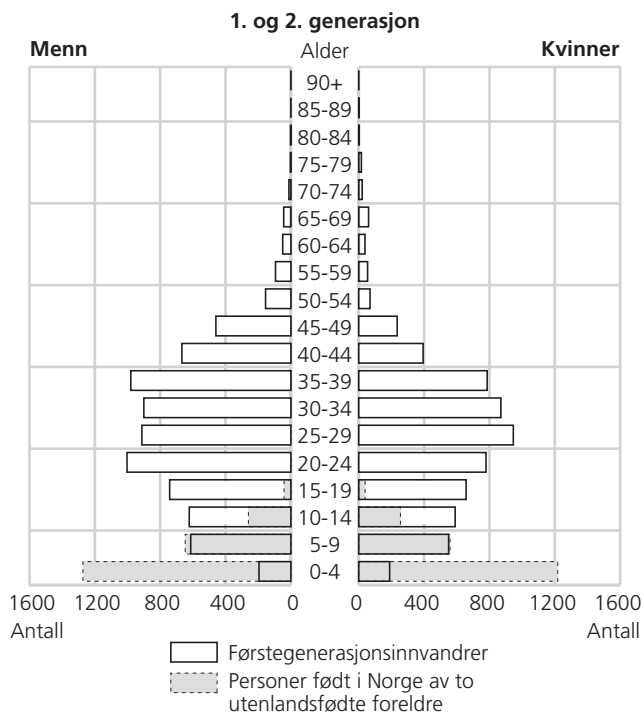
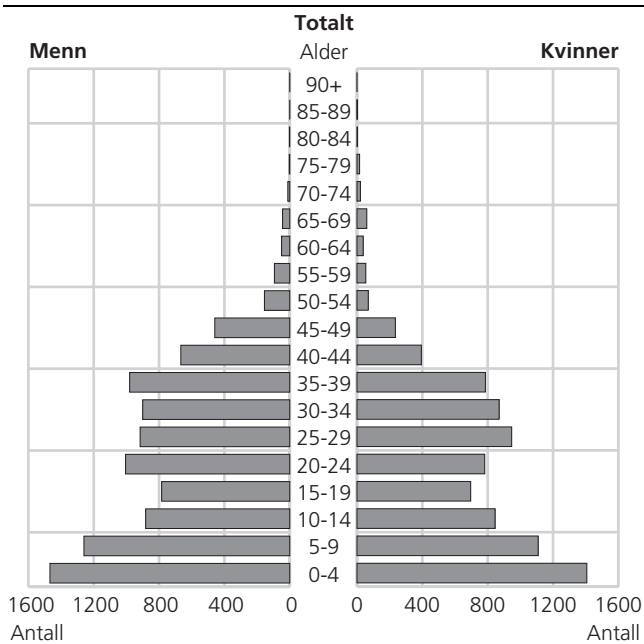
Etterkommerne var også svært unge, og 86 prosent var under 10 år. Bare ti etterkommere var over 20 år. På samme tid var det 1 350 flere menn enn kvinner i den somaliske innvandrerbefolkningen. Sammensetningen er i forhold til kjønn er relativt typisk for en nyankommen flyktninggruppe.

Tabell 6.1. Personer med bakgrunn fra Somalia etter innvandrerkategori. 1.1.2006

Innvandrerkategori	I alt	Menn	Kvinner
Innvandrerbefolkningen i alt (førstegenerasjon + etterkommere)	18 015	9 681	8 334
Førstegenerasjonsinnvandrere uten norsk bakgrunn	13 712	7 453	6 259
Etterkommere	4 303	2 228	2 075
Norskfødt med en utenlandsfødt forelder	511	261	250

Kilde: Befolkningsstatistikk, Statistisk sentralbyrå.

Figur 6.1. Befolkningspyramider for innvandrere med bakgrunn fra Somalia. 1.1.2006

Kilde: Befolkningsstatistikk, Statistisk sentralbyrå.

6.3. Halvparten med under fem års botid

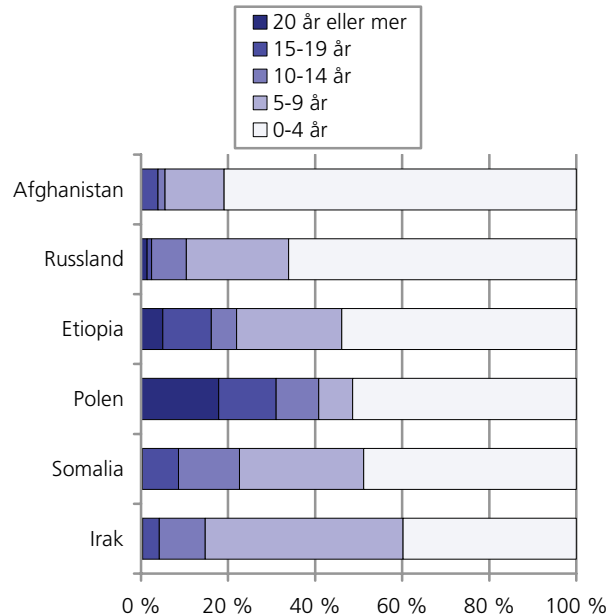
Somaliske førstegenerasjonsinnvandrere er blant de innvandreregruppene med kortest botid i Norge. Fire av fem somaliere hadde bodd under 10 år i Norge, og halvparten hadde bodd her i mindre enn fem år ved inngangen til 2006. Som Figur 6.2 viser, er Somalia blant de store innvandringslandene med størst andel som har så kort botid, Afghanistan og Russland har flere og Etiopia og Polen har omtrent like mange.

Tabell 6.2. Botid for førstegenerasjonsinnvandrere fra Somalia. 1.1.2006

	I alt	Botid antall år				
		0-4	5-9	10-14	15-19	20+
Absolutte tall	13 712	6 699	3 911	1 929	1 128	45
Prosent	100 %	49 %	29 %	14 %	8 %	0,3 %

Kilde: Befolkningsstatistikk, Statistisk sentralbyrå.

Figur 6.2. Botid blant seks innvandreregrupper. 1.1.2006. Prosent

Kilde: Befolkningsstatistikk, Statistisk sentralbyrå.

6.4. Stor nedgang i nettoinnvandring fra Somalia

Det var størst innvandring til Norge av somaliske statsborgere i 2002 da det kom nær 2 200 personer (det vil si, det var dette året de fikk gyldig oppholdstillatelse). Innvandringen har vært relativt stor de siste årene i forhold til andre ikke-vestlige land, men det vært en vesentlig større innvandring av irakiske statsborgere etter tusenårsskiftet, og det har kommet omtrent like mange russere. Etter toppåret 2002 sank innvandringen av somaliske statsborgere til rundt 1 200 og 1 100 personer i henholdsvis 2004 og 2005. I 2005 var det ni grupper som hadde en større innvandring til Norge enn somaliske statsborgere, og av disse var fire ikke-vestlige (Polen, Irak, Russland og Thailand).

Utvandringsstatistikken viser når somaliske statsborgere ble registrert utflyttet i folkeregisteret. Dette kan skje lenge etter at personen i realiteten er flyttet ut. Utvandringen har steget noe etter 1999, og nådde en topp i 2004, da 416 somaliske statsborgere ble registrert utflyttet.

Tabell 6.3. Innvandring til Norge og utvandring fra Norge av somaliske statsborgere. 1986-2005. Absolutte tall

År	1986-1990	1991	1992	1993	1994	1995	1996	1997
Innvandring	1 635	668	502	566	392	392	367	518
Utvandring	52	83	85	117	98	78	49	49
Nettoinnvandring	1 583	585	417	449	294	314	318	469
År	1998	1999	2000	2001	2002	2003	2004	2005
Innvandring	1 058	1 160	1 541	1 055	2 173	1 732	1 185	1 103
Utvandring	98	42	105	211	162	281	416	286
Nettoinnvandring	960	1 118	1 436	844	2 011	1 451	769	817

Kilde: Befolkningsstatistikk, Statistisk sentralbyrå.

Innvandring – skal vi telle somaliske statsborgere eller innvandrere fra Somalia?

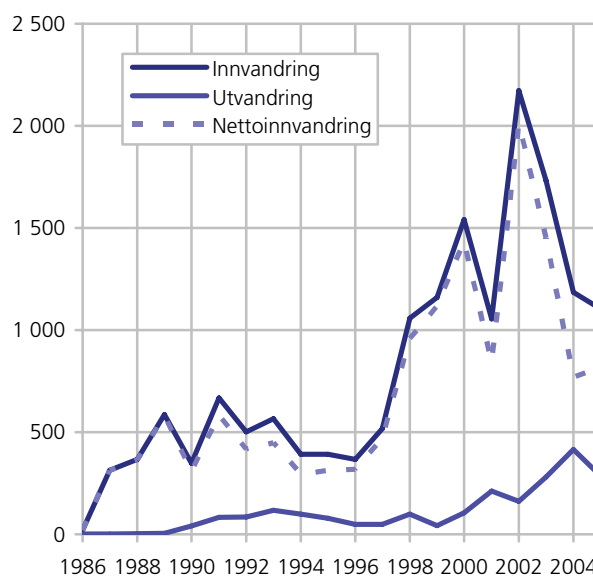
Inn- og utvandringsstatistikk publiseres oftest på den ene av disse to måtene:

- a) Inn – og utvandring fordeles etter fra- og tilflyttingsland (for eksempel flyttet i 2005 903 personer fra Somalia til Norge mens 99 personer flyttet fra Norge til Somalia). Her er alle lands statsborgerskap inkludert.
- b) Inn – og utvandring fordeles etter statsborgerskap (for eksempel flyttet i 2005 1103 somaliske statsborgere til Norge mens 286 somaliske statsborgere flyttet fra Norge). Disse kan ha flyttet fra eller til alle verdens land.

Vi får altså litt ulike tall for de to ulike måtene å telle inn- og utvandring på. For det første er det færre som er registrert innvandret fra Somalia til Norge, enn det er somaliske statsborgere som har flyttet inn i landet. Videre er utvandringstallene lavere om vi ser på hvilket land de flyttet til heller enn hvilket statsborgerskap utflytterne har. Avvikene mellom de to statistikkene skyldes at mange utflyttere ikke oppgir hvilket land de flytter til, samt at flyttestatistikken som viser hvilket land de flytter til også inkluderer andre statsborgere enn somaliske (deriblant norske statsborgere). Videre ”mister” vi somaliere med norsk statsborgerskap i statistikken som viser flyttinger blant somaliske statsborgere.

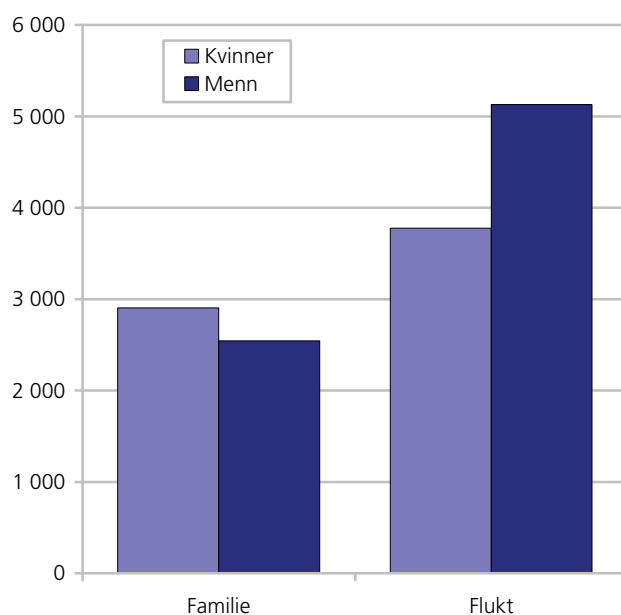
Vi har i faktaarkene valgt å se på inn- og utvandring etter statsborgerskap fordi det trolig er det mest relevante i en innvandringsanalytisk sammenheng, men den andre typen tall publiseres også. I tillegg er det mulig å bestille data etter flytternes landbakgrunn.

Figur 6.3. Innvandring til Norge og utvandring av Norge, av somaliske statsborgere. 1986-2005

Kilde: Befolkningsstatistikk, Statistisk sentralbyrå.

Figur 6.4. Førstegangsinnvandringer blant førstegenerasjonsinnvandrere med somalisk statsborgerskap, etter innvandringsgrunn og kjønn, 1990-2005

Kilde: Befolkningsstatistikk, Statistisk sentralbyrå.

6.5. Somaliere har kommet som flyktninger

De aller fleste innvandrere fra Somalia har kommet som flyktninger til Norge, eller som familiegjenforent til flyktninger. Det store flertallet har kommet som asylsøkere, ikke som overføringsflyktninger gjennom FN-systemet (ved inngangen til 2006 var bare 180 av somaliske førstegenerasjonsinnvandrere overføringsflyktninger).

Figur 6.4 viser innvandringsgrunn blant somaliske statsborgere som innvandret i perioden 1990-2005. I perioden kom det flere menn (7 670) enn kvinner (6 700). Figuren illustrerer et typisk migrasjonsmønster; menn reiser i forveien som flyktninger, mens eventuelle koner og barn kommer i større grad enn menn kommer etter gjennom familiegjenforening.

6.6. Flere blir norske statsborgere

Ettersom botiden øker har stadig flere med bakgrunn fra Somalia fått mulighet til å få norsk statsborgerskap, og ved inngangen til 2006 var 41 prosent i den somaliske innvandrerbefolkningen norske statsborgere.

I 2005 var det somaliere og irakere som hadde flest overganger til norsk statsborgerskap. I 2004 var det 526 tidligere somaliske statsborgere som fikk norsk pass, i 2005 var det over 1 251. Mange irakere og somaliere flyttet til Norge i 1998, noe som betyr at disse i 2005 for første gang hadde muligheten for å søke om norsk statsborgerskap. Hovedregelen for å bli norsk statsborger er at man må ha bodd i Norge sammenhengende de sju siste årene.

6.7. Svært mange aleneforeldre

I de fleste innvandrergupper med bakgrunn fra Afrika sør for Sahara er det mange som bor i husholdninger som består av bare en person. Dette gjelder også for somaliere (Figur 6.5). I 2001 bodde 27 prosent av somaliere i Norge i slike husholdninger, mot 16 prosent blant personer utenfor innvandrerbefolkningen (FoB 2001). 31 prosent bor i husholdninger som består av foreldre med hjemmeboende barn under 18 år. Dette er lavt i forhold til i andre grupper.

Hele 29 prosent bor i husholdninger som består av en aleneforelder med barn, i hovedsak enslige mødre. I ingen av de gruppene vi ser på er det på langt nær like mange aleneforeldre, nærmest er Etiopia med 17 prosent. Gjennomsnittet for de utenfor innvandrerbefolkningen er bare 6 prosent. 10 prosent av

somalierne bor i flerfamiliehusholdninger. Dette er noe over gjennomsnittet for innvandrere med afrikansk bakgrunn. En svært liten andel bor i husholdninger som består av par uten barn (1,7 prosent).

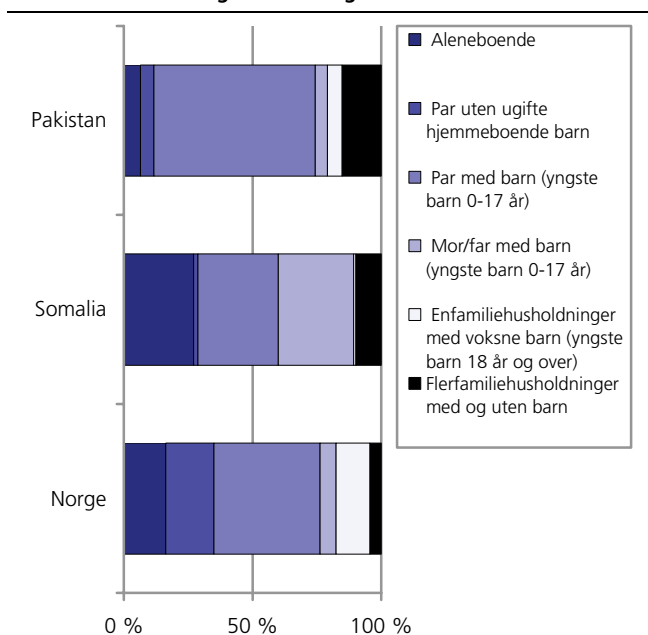
6.8. Flere somaliske menn enn kvinner inngår transnasjonale ekteskap

I perioden 1996-2005 var det flere menn enn kvinner med bakgrunn fra Somalia som inngikk ekteskap. Mange giftet seg med en person med samme landbakgrunn bosatt i Norge, 35 prosent av kvinnene og 26 prosent av mennene. Dobbelte så stor andel av kvinnene giftet seg med en person uten innvandrerbakgrunn enn mennene (6,5 mot 3,3 prosent).

Blant mennene giftet 70 prosent seg med en kvinne som ikke var bosatt i Norge ved ekteskapsinngåelsen. Dette er en noe større andel enn for kvinnene, der 54 prosent av ekteskapene var med en person som ikke var bosatt. I alt ble det inngått 465 transnasjonale ekteskap i perioden 1996-2005 (tabell 6.4).

For mer om ekteskapsmønster i innvandrerbefolkningen, se Daugstad 2006.

Figur 6.5. Folkemengde etter husholdningstype og innvandrerbefolkningens landbakgrunn. 3.11.2001. Prosent

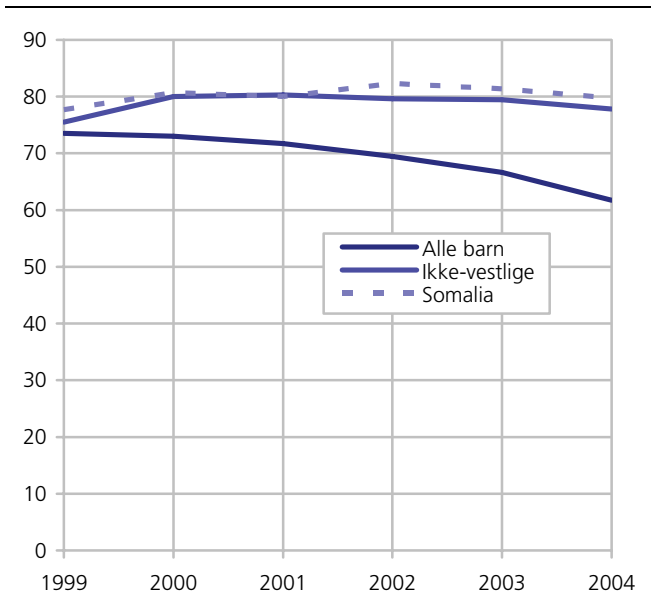
Kilde: Befolkningsstatistikk, Statistisk sentralbyrå.

Tabell 6.4. Ekteskapsinngåelser blant bosatte personer med innvandrerbakgrunn fra Somalia. 1996-2005

Kjønn og innvandrerbakgrunn	I alt	Ektefellens landbakgrunn			Ektefellens landbakgrunn			Bosatt i utlandet	Prosent
		Uten innvandrerbakgrunn	Samme landbakgrunn bosatt i Norge	Annen utenlandsk bosatt i Norge	Uten innvandrerbakgrunn	Samme landbakgrunn bosatt i Norge	Annen utenlandsk bosatt i Norge		
Kvinner	308	20	108	14	6,5	35,1	4,5	53,9	
Menn	427	14	109	5	3,3	25,5	1,2	70,0	

Kilde: Befolkningsstatistikk, Statistisk sentralbyrå.

Figur 6.6. Andel barn i målgruppa (1 og 2 år) som det mottas kontantstøtte for, etter landbakgrunn. Hele landet. Per 1. september 1999-2004

Kilde: KOSTRA, Statistisk sentralbyrå.

6.9. Somaliske kvinner har mange barn

Somaliske kvinner har relativt høy fruktbarhet. I 2004 var gjennomsnittlig antall barn 3,7 blant førstegenerasjons innvandrerkvinner fra Somalia i alderen 35-44 år. Pakistanske kvinner var den eneste gruppen som kom opp mot dette, med 3,4 barn i snitt. Gjennomsnittet for alle kvinner i Norge var 2,0. Fire av ti barn av somaliske kvinner i denne alderen er født i Norge. Av alle kvinner i Norge (35-44 år) var det 8 prosent som hadde fire eller flere barn. Blant somaliske kvinner var det 54 prosent som hadde så mange barn. Her er det også bare blant pakistanske kvinner det er (nesten) like vanlig å ha fire eller flere barn.

6.10. Åtte av ti av barna brukte kontantstøtte i 2004

Som Figur 6.6 viser, holdt andelen barn med bakgrunn fra Somalia som brukte kontantstøtte seg relativt jevn i perioden 1999 - 2004. I 2004 brukte 79 prosent av alle 1- og 2 åringer i den somaliske innvandrerbefolkningen kontantstøtte, noe som er som gjennomsnittet for ikke-vestlige barn (78 prosent). Som i andre ikke-vestlige innvandrergrupper, var bruken betydelig høyere enn blant alle barn (62 prosent). For mer om kontantstøttebruk blant barn med ikke-vestlig bakgrunn, se Daugstad (2006).

6.11. Nesten halvparten bor i Oslo

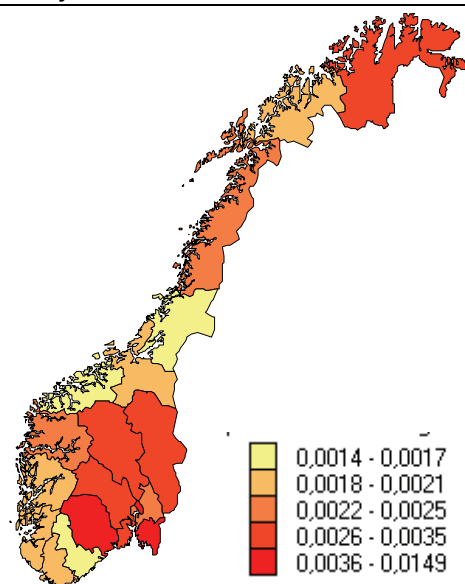
Somalierne i Norge bor nokså konsentrert i hovedstadsregionen. 44 prosent bodde i Oslo og 6 prosent i Akershus ved inngangen til 2006. Sammenlignet med en del andre flyktningsgrupper, som de fra Irak, Afghanistan og flyktninger fra Balkan, har somalierne trukket til hovedstaden i nokså stor grad.

Tabell 6.5. Innvandrerbefolkningen med bakgrunn fra Somalia, etter fylke. 1.1.2006. Absolutte tall og prosent av innbyggere i alt

Fylke	Befolkningen i alt	Innvandrerbefolkningen fra Somalia	I prosent av befolkningen	I prosent av innvandrerbefolkningen fra Somalia
Hele landet	4 640 219	18 015	0,39	100,00
01 Østfold	260 389	941	0,36	5,22
02 Akershus	501 125	1 148	0,23	6,37
03 Oslo	538 411	8 040	1,49	44,63
04 Hedmark	188 511	654	0,35	3,63
05 Oppland	183 204	476	0,26	2,64
06 Buskerud	245 225	711	0,29	3,95
07 Vestfold	222 104	570	0,26	3,16
08 Telemark	166 140	915	0,55	5,08
09 Aust-Agder	104 084	172	0,17	0,95
10 Vest-Agder	162 317	298	0,18	1,65
11 Rogaland	397 594	846	0,21	4,70
12 Hordaland	452 611	847	0,19	4,70
14 Sogn og Fjordane	106 650	231	0,22	1,28
15 Møre og Romsdal	244 978	402	0,16	2,23
16 Sør-Trøndelag	275 403	509	0,18	2,83
17 Nord-Trøndelag	128 694	186	0,14	1,03
18 Nordland	236 257	538	0,23	2,99
19 Troms	153 585	325	0,21	1,80
20 Finnmark	72 937	206	0,28	1,14

Kilde: Befolkningsstatistikk, Statistisk sentralbyrå.

Figur 6.7. Andelen den somaliske innvandrerbefolkningen utgjør i fylkene. 1.1.2006

Kilde: Befolkningsstatistikk, Statistisk sentralbyrå.

Det bodde også mange somaliere i Østfold (941), Telemark (915) og i vestlandsfylkene Rogaland (846) og Hordaland (847). Etter Oslo var Bergen, Stavanger og Skien de kommunene hvor det bodde flest innvandrere med bakgrunn fra Somalia. Småkommunene Tolga i Hedmark og Gratangen i Troms er de kommunene i landet hvor somaliere utgjorde den største andelen av befolkningen med henholdsvis 2,7 og 2,2 prosent av 1 755 og 1 245 innbyggere. Deretter fulgte Gjemnes i Møre og Romsdal (1,9 prosent), Ballangen i Nordland (1,8 prosent) og Ulvik i Hordaland (1,8 prosent), også dette små kommuner.

Tabell 6.6. Innvandrerbefolkningen med bakgrunn fra Somalia, etter kommune. 1.1.2006. Absolutte tall og prosent av somaliere i alt

Kommune	Befolkningen i alt	Innvandrere fra Somalia	I prosent av befolkningen
Hele landet	4 640 219	18 015	0,39
0301 Oslo	538 411	8 040	1,49
1201 Bergen	242 158	557	0,23
1103 Stavanger	115 157	535	0,46
0806 Skien	50 761	458	0,90
0106 Fredrikstad	70 791	445	0,63
1601 Trondheim	158 613	404	0,25
0219 Bærum	105 928	314	0,30
0602 Drammen	57 759	306	0,53
0220 Asker	51 484	302	0,59
0101 Halden	27 722	213	0,77
1001 Kristiansand	76 917	199	0,26
0709 Larvik	41 211	182	0,44
0403 Hamar	27 593	162	0,59
0417 Stange	18 591	148	0,80
1902 Tromsø	63 596	144	0,23
0427 Elverum	18 992	130	0,68
0501 Lillehammer	25 314	127	0,50
0701 Horten	24 871	119	0,48
0502 Gjøvik	27 819	111	0,40
0805 Porsgrunn	33 550	108	0,32
0814 Bamble	14 104	107	0,76
0230 Lørenskog	30 929	103	0,33
1804 Bodø	44 992	103	0,23
<i>5 kommuner med størst andel</i>			
0436 Tolga	1 755	47	2,68
1919 Gratangen	1 245	27	2,17
1557 Gjemnes	2 676	51	1,91
1854 Ballangen	2 701	48	1,78
1233 Ulvik	1 142	20	1,75

Kilde: Befolkningsstatistikk, Statistisk sentralbyrå.

Tabell 6.7. Innvandrerbefolkningen med bakgrunn fra Somalia, etter bydel i Oslo. 1.1.2006. Absolutte tall og prosent av innbyggere i alt

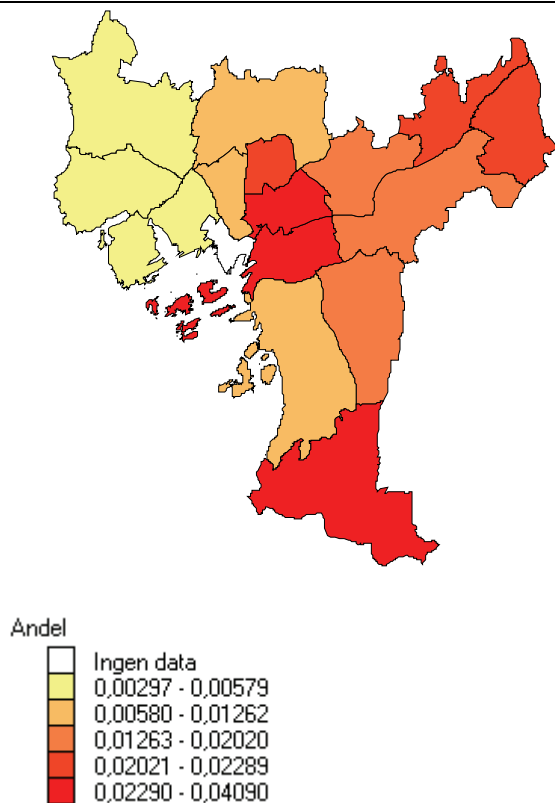
Bydel	Innbyggere i alt	Ikke-vestlige innvandrerbefolkning i alt	Ikke-vestlig innvandrerbefolkning i prosent av innbyggere	Innvandrere fra Somalia	Innvandrerbefolkningen fra Somalia i prosent av befolkningen i bydelen
I alt	538 411	101 300	19 %	8 040	1,5 %
01 Gamle Oslo	36 557	10 409	28 %	1495	4,1 %
02 Grünerløkka	38 946	8 406	22 %	892	2,3 %
03 Sagene	30 414	4 922	16 %	632	2,1 %
04 St. Hanshaugen	28 287	2 918	10 %	259	0,9 %
05 Frogner	46 047	3 778	8 %	172	0,4 %
06 Ullern	27 599	1 762	6 %	82	0,3 %
07 Vestre Aker	40 878	2 501	6 %	147	0,4 %
08 Nordre Aker	41 656	3 359	8 %	278	0,7 %
09 Bjerke	24 606	7 078	29 %	454	1,8 %
10 Grorud	25 032	8 038	32 %	506	2,0 %
11 Stovner	28 656	9 832	34 %	634	2,2 %
12 Alna	44 482	15 670	35 %	722	1,6 %
13 Østensjø	43 547	6 215	14 %	550	1,3 %
14 Nordstrand	43 824	3 206	7 %	254	0,6 %
15 SØ. Nordstrand	33 863	13 007	38 %	908	2,7 %

Kilde: Befolkningsstatistikk, Statistisk sentralbyrå.

Ved inngangen til 2006 bodde nesten halvparten av alle med innvandrerbakgrunn fra Somalia i Oslo (44 prosent). De 8 000 somaliene utgjorde 1,5 prosent av befolkningen i hovedstaden. Det bodde somaliere i alle bydeler i Oslo, flest i Gamle Oslo og Søndre Nordstrand (Figur 6.8). Somaliere utgjorde over 4,1

prosent av befolkningen i Gamle Oslo og 2,7 prosent i Søndre Nordstrand.

Figur 6.8. Innvandrerbefolkningen med bakgrunn fra Somalia som andel av befolkningen i bydeler i Oslo. 1.1.2006

Kilde: Befolkningsstatistikk, Statistisk sentralbyrå.

6.12. Mange med "uoppgitt" utdanningsnivå

Somaliere er blant innvandrerguppene i Norge med størst andel med ukjent utdanningsnivå. Det er to grunner til dette: 1) Det er mange nyankomne i den somaliske innvandrergruppa, og mange er kommet til Norge etter den siste systematiske kartleggingen av utdanning tatt i utlandet (1999). Vi har ikke noe

system for løpende å fange opp utdanning tatt i utlandet blant innvandrere ved ankomst til landet. 2) Somaliere har hatt lav svarprosent i undersøkelser gjennomført for å oppdatere utdanningsopplysninger.

Vi mangler utdanningsopplysninger for halvparten av somaliere i alderen 30-44 år (Tabell 6.8). Som Tabell 6.9 viser, er det en svært liten andel som har høyere utdanning blant dem vi har utdanningsopplysninger om - bare 12 prosent. Halvparten av de vi har opplysninger om har utdanning på grunnskolenivå og tre av ti har videregående skole som høyeste utdanning.

6.13. Lav deltakelse i høyere utdanning

I forrige avsnitt så vi på hvilket *utdanningsnivå* de mellom 30-44 år hadde. Vi skal nå se på *deltakelsen* på utdanningsarenaen blant de som er i alderen 19-24 år og deretter blant de mellom 16-18 år.

Tabell 6.10 viser deltakelsen i utdanning blant unge mellom 19-24 år. Blant alle i denne aldergruppen at det er over 50 prosent som ikke er i utdanning. For alle førstegenerasjonsinnvandrere er det 65 prosent, mens for somaliere er 71 prosent ikke under utdanning eller de tar grunnskoleutdanning. Bare seks prosent av somaliere i denne aldergruppen gikk på høyskole eller universitet (2005). Relativt mange somaliere mellom 19-24 år var fremdeles i videregående utdanning (23 prosent). Det må sees i sammenheng med at somaliere har kort botid i Norge. Ettersom det offentlige skolesystemet i Somalia brøt sammen i 1991 kommer mange til Norge med et mangelfullt grunnlag å bygge videre på. De bruker derfor noe lengre tid på å gjennomføre videregående, og avslutter i høyere alder enn det som er vanlig. Det er for få i denne aldersgruppen blant etterkommerne med bakgrunn fra Somalia til at vi kan si noe om deltakelsen i høyere utdanning.

Tabell 6.8. Prosent av personer 30-44 med manglende utdanningsopplysninger, 1.10.2005

Kjønn, innvandringskategori og landbakgrunn	I alt, alderen 30-44 år	Prosent av disse som har uoppgitt utdanningsnivå	Antall med utdanningsopplysninger
Alle i Norge	1 026 473	5	976 176
Menn	521 685	5	496 122
Kvinner	504 788	5	480 053
Førstegenerasjonsinnv. fra ikke-vestlige land	81 860	40	49 362
Menn	39 633	37	24 929
Kvinner	42 227	42	24 407
Førstegenerasjonsinnv. fra Somalia i alt	4 575	50	2 269
Menn	2 536	44	1 428
Kvinner	2 039	59	842

Kilde: Utdanningsstatistikk, Statistisk sentralbyrå.

Tabell 6.9. Utdanningsnivå blant dem vi har utdanningsopplysninger om, 30-44 år. 1.10.2005. Prosent

Kjønn, innvandringskategori og landbakgrunn	"Oppgitt"	Ingen fullført utdanning	Grunnskole-nivå	Videregående-skolenivå	Uni.- og høgskolenivå, kort	Universitets- og høyskoleniv, lang
Alle i Norge	100	0	21	43	27	9
Menn	100	0	22	47	21	10
Kvinner	100	0	21	39	33	7
Førstegenerasjonsinnv. fra ikke-vestlige land	100	2	39	33	19	8
Menn	100	1	39	34	17	8
Kvinner	100	3	39	31	20	7
Førstegenerasjonsinnv. fra Somalia i alt	100	3	55	29	10	2
Menn	100	1	56	30	11	3
Kvinner	100	8	54	29	8	0

Kilde: Utdanningsstatistikk, Statistisk sentralbyrå.

Tabell 6.10. Deltakelse i høyere utdanning i prosent av personer i alderen 19-24 år etter kjønn, landbakgrunn og innvandringskategori. 1.10.2005. Absolutte tall og prosent

	Bosatte, absolutte tall		I høyere utd.	I videregående utd.	Ikke i utd/i grunnskolen
I alt, hele befolkningen	330 115	100	31	16	54
Menn	168 058	100	25	17	58
Kvinner	162 057	100	37	14	50
Førstegenerasjon		100			
I alt, ikke-vestlige land	24 396	100	18	17	65
Menn	11 449	100	16	20	64
Kvinner	12 947	100	20	14	66
I alt, Somalia	2 083	100	6	23	71
Menn	1 175	100	8	26	67
Kvinner	908	100	5	19	77

Kilde: Utdanningsstatistikk, Statistisk sentralbyrå.

Tabell 6.11. Deltakelse i utdanning blant personer i alderen 16-18 år etter kjønn, innvandrerkategori og landbakgrunn. 1.10.2005. Absolutte tall og prosent

	Bosatte, absolutte tall		I videregående utd.	Ikke i utdanning/ grunnskole
I alt, hele befolkningen	179 270	100	91	9
Menn	91 879	100	90	10
Kvinner	87 391	100	92	8
Førstegenerasjon				
I alt, ikke-vestlige land	8 603	100	74	26
Menn	4 576	100	73	27
Kvinner	4 027	100	75	25
I alt, Somalia	818	100	60	40
Menn	439	100	59	41
Kvinner	379	100	62	38

Kilde: Utdanningsstatistikk, Statistisk sentralbyrå.

Som Tabell 6.11 viser, er svært mange somaliske førstegenerasjonsinnvandrere i alderen 16-18 år ikke i videregående utdanning (40 prosent). Hvor mange fra Somalia i alderen 16-18 år som befinner seg i grunnskoleutdanning har vi ikke tall på, ettersom det ikke føres statistikk over deltakerne i grunnskoleutdanning på individnivå. Det er imidlertid grunn til å tro at dette gjelder et betydelig antall, ettersom skolesystemet i Somalia er i dårlig forfatning og mange kommer til Norge uten å ha fullført grunnskolen. De mellom 16-18 år som befinner seg i grunnskolen vil bli registrert som "ikke i videregående utdanning" i statistikken over utdanningsdeltakelse blant 16-18-åringene.

Det var høsten 2005 bare 40 etterkommere med somalisk bakgrunn i alderen 16-18 år, også her for få til at vi kan si noe sikkert om etterkommernes deltagelse i videregående utdanning.

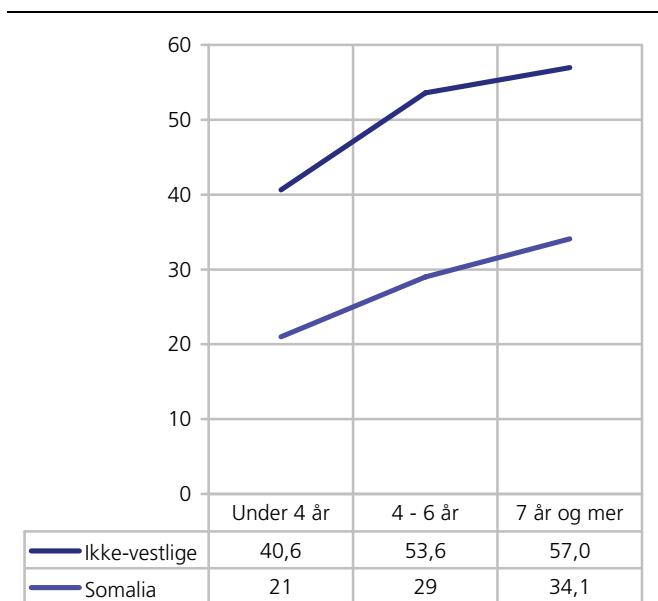
6.14. Tre av ti sysselsatt

Per 4. kvartal 2005 var det ingen innvandrergupper som hadde like lav sysselsetting som førstegenerasjonsinnvandrerne fra Somalia. Dette har blant annet sammenheng med deres lave botid, og det at de aller fleste somalierne har kommet som flykninger. 28 prosent av de somaliske førstegenerasjonsinnvandrerne var i arbeid, hver tredje mann og bare hver femte kvinne.

Tabell 6.12. Sysselsatte førstegenerasjonsinnvandrere i prosent av bosatte i alderen 16-74 år etter landbakgrunn og kjønn. 4. kvartal 2005

	I alt	Menn	Kvinner
Befolkningen i alt	69,4	72,6	66,1
Førstegenerasjonsinnv. i alt	57,5	62,5	52,6
Vestlige	69,7	73,5	65,8
Ikke-vestlige	52,2	57,5	47,3
Somalia	28,2	34,5	20,2

Kilde: Arbeidsmarkedsstatistikk, Statistisk sentralbyrå.

Figur 6.9. Sysselsatte førstegenerasjonsinnvandrere i prosent av bosatte i alderen 16-74 år, etter landbakgrunn og botid. 4.kvartal 2005

Kilde: Arbeidsmarkedsstatistikk, Statistisk sentralbyrå.

Sysselsettingen blant de somaliske mennene er spesielt lav i forhold til andre innvandrermenn. De fra Afghanistan hadde nest lavest sysselsetting, men hele 9 prosentpoeng flere afghanske menn enn somaliske menn var i arbeid ved utgangen av 2005. Kvinnene fra Somalia hadde på sin side omtrent like lav sysselsetting som kvinnene fra andre nyankommede flyktinggrupper (Irak, Afghanistan). I likhet med irakiske og pakistanske kvinner har somaliske kvinner store barnekull, noe som nok delvis kan forklare den lave sysselsettingsgraden blant disse kvinnene.

Inndeling i næringer

Sysselsatte kan fordeles etter hvilken næring de arbeider innen. Vi har i dette avsnittet brukt grove inndelinger, og vil her utdype hva enkelte kategorier, som kanskje er litt ukjente for leseren, inneholder: *Forretningsmessig tjenesteyting og eiendomsdrift:* Her finner vi blant annet rengjøringsvirksomhet, omsetning og drift av fast eiendom, databehandlingsvirksomhet, forsknings og utviklingsarbeid og diverse utleievirksomhet.

Motorkjøretøytjenester: Her finner vi all næring knyttet til handel med motorvogner, vedlikehold og reparasjon av motorvogner, samt detaljhandel med drivstoff til motorvogner.

Finansiell tjenesteyting: Her finner vi blant annet bankvirksomhet og forsikringsvirksomhet (unntatt forsikringer underlagt offentlig forvaltning).

Transport og kommunikasjon: Her finner vi blant annet lufttransport, sjøtransport og landtransport som jernbanetransport, rutebiltransport, drosjebiltransport, samt virksomhet knyttet til post- og telekommunikasjoner.

6.15. Sysselsettingen stiger med botid

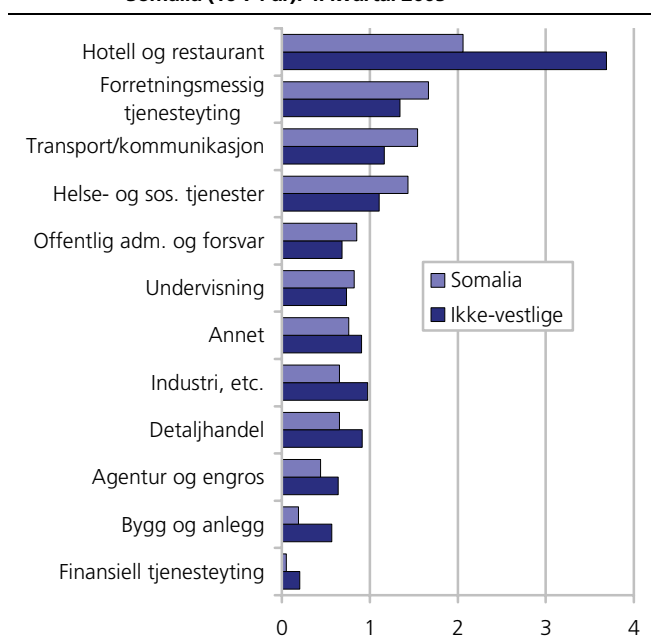
Sysselsettingen stiger etter fire års botid i Norge, både blant ikke-vestlige innvandrere generelt og blant somaliske førstegenerasjonsinnvandrere (Figur 6.9). For ikke-vestlige innvandrere i alt gikk sysselsettingen opp fra 41 prosent i gruppen med botid under fire år til 54 prosent blant de med botid fra fire til seks år, med andre ord en forskjell på over 13 prosentpoeng. Blant somaliske førstegenerasjonsinnvandrere er økningen mer beskjeden, på 8 prosentpoeng. Går vi ytterligere opp antall år bosatt i Norge, det vil si sju år og mer, ser vi bare en mindre økning i totaltallene på 3,4 prosentpoeng blant ikke-vestlige i alt, og en økning på 5 prosent blant somaliene.

6.16. Dobbelte så vanlig å arbeide i hotell- og restaurantnæringen

Figur 6.10 viser hvor sannsynlig det er at ikke-vestlige førstegenerasjonsinnvandrere og førstegenerasjonsinnvandrere fra Somalia arbeidet i et utvalg næringer i forhold til befolkningen i alt i 4. kvartal 2005. For å finne dette, har vi dividert andelen blant førstegenerasjonsinnvandrere fra ikke-vestlige land generelt og Somalia spesielt i de ulike næringene på andelen blant befolkningen i alt. De søylene som overstiger 1 i figuren viser at førstegenerasjonsinnvandrere er overrepresenterte i næringen, mens de er underrepresenterte dersom søylen er lavere enn 1.

Figuren viser at somaliene var overrepresentert i hotell- og restaurantnæringen i forhold til befolkningen i alt, men ikke i like stor grad som gjennomsnittet av de ikke-vestlige innvandrerne. Det var dobbelt så

Figur 6.10. Relativ næringsfordeling blant sysselsatte ikke-vestlige innvandrere og førstegenerasjonsinnvandrere fra Somalia (16-74 år). 4. kvartal 2005

Kilde: Arbeidsmarkedsstatistikk, Statistisk sentralbyrå.

Tabell 6.13. Arbeidsledige av arbeidsstyrken etter landbakgrunn og kjønn. 16-74 år. 1. kvartal 2006. Prosent

	I alt	Menn	Kvinner
Hele befolkningen	3	3,1	2,9
Førstegenerasjonsinnv. i alt	8,2	8,3	8,1
Vestlig	3,3	3,6	3
Ikke-vestlige	10,6	10,6	10,6
Afrika	16,5	17,7	14,1
Somalia	29,3	31	25,5

Kilde: Arbeidsmarkedsstatistikk, Statistisk sentralbyrå.

sannsynlig at en førstegenerasjonsinnvandrere fra Somalia arbeidet i denne næringen som noen i befolkningen i alt i 4. kvartal 2005. Innen forretningsmessig tjenesteyting, transport/kommunikasjon og helse- og sosialtjenester var somaliene noe mer overrepresenterte enn ikke-vestlige innvandrere i alt. I de øvrige næringene var somaliene, i likhet med ikke-vestlige innvandrere i alt, underrepresenterte.

6.17. Ti ganger større sannsynlighet for å være arbeidsledig

Per 1. kvartal 2006 var tre av ti somaliske førstegenerasjonsinnvandrere i alderen 16-74 år registrert arbeidsledige. Det var ti ganger mer sannsynlig at en somalier var registrert arbeidsledig enn en i hele befolkningen. Kvinner med somalisk bakgrunn hadde lavere registrert arbeidsledighet enn somaliske menn (25,5 prosent mot 31 prosent). Dette kan ha sammenheng med at somaliske kvinner får relativt mange barn og at de i mindre grad registrer seg som arbeidsledige enn det somaliske menn gjør.

6.18. Få eier egne foretak

Andelen selvstendig næringsdrivende blant første-generasjonsinnvandrere fra Somalia var per 1.1.2005 0,5 prosent, 0,8 prosent for menn og 0,2 prosent for kvinner. I innvandrerbefolkningen i alt eide 3,7 prosent sitt eget foretak, en like stor andel som i resten av befolkningen. Innvandrerbefolkningen fra Somalia utgjorde 4,6 prosent av innvandrerbefolkningen i Norge ved inngangen til 2005. De selvstendig næringsdrivende med bakgrunn fra Somalia utgjorde imidlertid bare 0,7 prosent av alle selvstendig næringsdrivende i innvandrerbefolkningen, og var med andre ord sterkt *underrepresentert*. Den relativt lave eierskapsprosenten blant somaliere må nok sees i sammenheng med at den somaliske innvandrerbefolkningen i snitt har relativt lav botid i Norge, og at de har et lavt utdanningsnivå. Deres økonomiske ressurser er også sterkt begrensede.

For mer om innvandrere i næringslivet, se Vartdal 2006.

6.19. Svært lav gjennomsnittsinntekt

Yrkesinntekten til par fra Somalia er relativt lav (kr 150 000), noe som har sammenheng med at dette er en nyankommen flyktninggruppe med lav sysselsetting. Bare 44 prosent av samlet inntekt er yrkesinntekt. Yrkesinntekten er betydelig lavere enn det som er gjennomsnittet for innvandrerepar fra Asia, Afrika, Sør- og Mellom-Amerika og Tyrkia (kr 327 000) (se Figur 6.11).

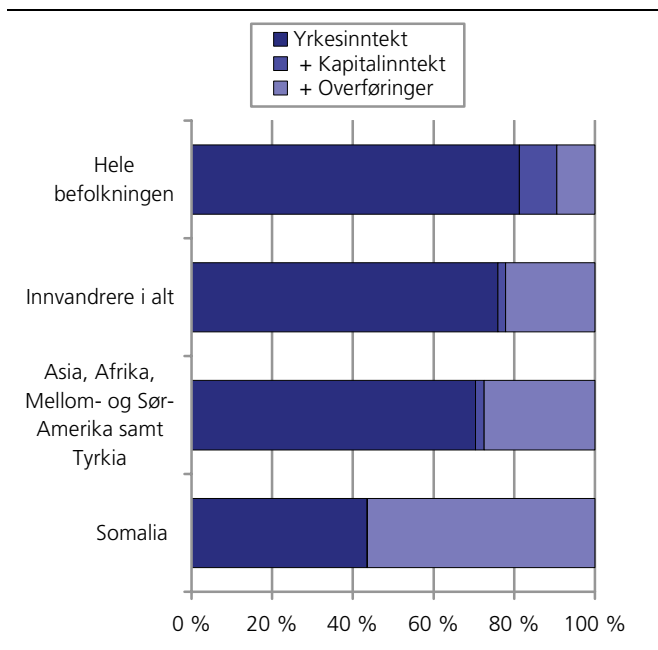
Tabell 6.14. Inntektsregnskap for innvandrerbefolkningen. Ektepar (med og uten barn) og samboerpar med felles barn hvor begge voksne har samme landbakgrunn, etter land¹. Hovedinntektstaker 25-55 år. Gjennomsnitt 2004. Kroner

	Norge i Innvand- alt rere i alt		Asia, Afrika, Somalia Mellom- og Sør-Amerika samt Tyrkia	
Yrkesinntekt	635 000	386 600	326 700	150 400
Av dette lønn	581 400	355 100	296 600	146 600
+ Kapitalinntekt	72 400	9 500	9 700	200
Overføringer	73 700	112 600	127 400	194 700
+ Skattepliktige overføringer	41 400	55 200	62 100	54 400
Av dette				
Pensjoner fra folketrygden	15 800	32 100	37 000	16 500
Arbeidsledighetstrygd	7 900	16 900	18 200	24 100
+ Skattefrie overføringer	32 300	57 500	65 200	140 300
Av dette				
Barnetrygd	16 500	18 800	20 300	31 400
Sosialhjelp	1 600	17 300	20 700	61 200
Samlet inntekt	781 100	508 700	463 700	345 400
- Sum utlignet skatt og negative overføringer	204 700	118 600	97 700	42 400
Inntekt etter skatt	576 400	390 100	366 000	303 000
Yrkesinntekt i prosent av samlet inntekt	81	76	70	44
Antall barn 0-17 år	1,4	1,7	1,8	2,9
Antall familier	588 906	37 704	26 015	1 204

¹ I tallet på ektepar er registrerte partnerskap inkludert.

Kilde: Inntektsstatistikk, Statistisk sentralbyrå.

Figur 6.11. Inntektsregnskap for innvandrerbefolkningen, Ektepar (med og uten barn) og samboerpar med felles barn hvor begge voksne har samme landbakgrunn, etter land, Hovedinntektstaker 25-55 år. Gjennomsnitt 2004. Kroner

Kilde: Inntektsstatistikk, Statistisk sentralbyrå.

Gjennomsnittlig yrkesinntekt for par i Norge er over fire ganger så høy som for de fra Somalia. Somaliere har, som andre relativt nyankomne, i gjennomsnitt mer overføringer enn yrkesinntekt. Overføringene utgjør i snitt kr 195 000. Det meste av overføringene er skattefrie overføringer, og barnetrygd og sosialhjelp utgjør halvparten av overføringene. Par fra Somalia havner på kr 303 000 i inntekt etter skatt, 63 000 kroner mindre enn gjennomsnittet for par fra den tredje verden.

I tillegg har innvandrerepar fra Somalia langt flere barn i gjennomsnitt (2,9) å fordele inntekten på, enn gjennomsnittet for par fra land i den tredje verden (1,8). Det vil si at par fra Somalia har flere å dele en allerede lav gjennomsnittsinntekt på.

6.20. Relativt høy valgdeltakelse blant somaliske ungdommer

Ved stortingsvalget i 2005 var valgdeltakelsen i alt på 77,4 prosent. For innvandrere med stemmerett var valgdeltakelsen litt under dette nivået for vestlige innvandrere, men for ikke-vestlige innvandrere var valgdeltakelsen omkring 50 prosent. Stemmeberettigede med somalisk bakgrunn hadde en valgdeltakelse som lå på nivå med norske statsborgere med bakgrunn fra ikke-vestlige land og de lå også på nivå med andre afrikanske land.

Tabell 6.15. Valgdeltakelse etter kjønn, alder, botid og år

	Ikke-vestlige land	Afrika	Somalia
Stortingsvalget 2005			
I alt	49	46	48
Menn	48	44	44
Kvinner	50	49	51
<i>Alder</i>			
18-25 år	38	41	54
26-39 år	46	43	45
40-59 år	54	48	47
60 år og over	55	63	*
<i>Botid</i>			
0-9 år	44	44	40
10-19 år	47	43	50
20-29 år	50	42	*
30 år og over	65	81	*
Valgdeltakelse 1997	58	54	*
Valgdeltakelse 2001	45	43	37
(N)			
I alt	103 283	13 303	3 336
Menn	52 436	7 708	1 803
Kvinner	50 847	5 595	1 533

Kilde: Valgstatistikk, Statistisk sentralbyrå.

For Somalia så vi en økning på 11 prosentpoeng i valgdeltakelsen ved stortingsvalget i 2005 sammenlignet med valget i 2001. Ved valget i 2001 var somaliere blant de med lavest deltagelse av de utvalgte landgruppene, ved valget i 2005 havnet de midt på treet. Som for mange andre landgrupper, har kvinner høyere valgdeltakelse enn menn.

Somalia var den eneste store innvandreregruppen hvor ungdommen hadde høyere deltagelse enn de voksne. Vanligvis henger valgdeltakelse og alder sammen - hovedregelen er at valgdeltakelsen øker med stigende alder. For somaliere med norsk statsborgerskap virker det altså å være omvendt. Gruppen 18-25 år hadde en signifikant høyere valgdeltakelse enn de som kommer i de etterfølgende aldersintervallene. Somaliske ungdommer har om lag den samme valgdeltakelse som de uten innvandrerebakgrunn i denne alderen. Blant somalierer stemte 54 prosent i gruppen 18-25 år, mens tilsvarende tall for ungdommer uten innvandrerebakgrunn i stortingsvalget i 2001 var 56 prosent.

For mer om valgdeltakelse blant innvandrere, se Aalandslid 2006.

6.21. Kort botid – ikke særlig godt integrert

De somaliske flyktningene som har kommet til Norge, hadde per 1.1.2006 svært kort botid. Halvparten hadde bodd i Norge i mindre enn fem år. Dette må vi ta hensyn til når vi analyserer hvor godt integrert de er i det norske samfunnet, ettersom integrering er en prosess som tar tid. Det er også ei gruppe hvor det

stadig kommer nye flyktninger og familiegjenforente som følge av urolighetene i landet. Det at somalierne i stor grad er nyankomne flyktninger vil virke inn på stort sett alle variabler vi ser på i dette kapitlet, slik vi også ser blant de fra Afghanistan og Irak. Det bidrar til å forklare blant annet den lave deltagelsen på utdanningsarenaen, den lave sysselsettingen, den høye arbeidsledigheten, inntektens nivå og sammensetning, deres bosettingsmønster og deres boforhold.

Vi mangler opplysninger om utdanningsnivået til halvparten av somalierne i Norge, men de opplysningene vi har indikerer at utdanningsnivået deres er svært lavt. Som vi så tidligere er somalierne helt i bunnen hva gjelder utdanningsnivå. Mange som normalt er i en alder hvor det er aktuelt med høyere studier (19-24 år) befinner seg derfor i videregående utdanning eller grunnskolen, mens svært få tar høyere utdanning.

Per 4. kvartal 2005 var det ingen innvandreregrupper som hadde like lav sysselsetting som førstegenerasjonsinnvandrere fra Somalia og det var særlig stor forskjell på kvinners og menns sysselsettingsandel. 28 prosent av de somaliske førstegenerasjonsinnvandrere var i arbeid, hver tredje mann og bare hver femte kvinne. Sysselsettingen stiger med botid, men også blant dem med mer enn syv års botid er sysselsettingsnivået blant somalierne langt under gjennomsnittet for ikke-vestlige innvandrere i alt. Den lave sysselsettingen blant somaliske kvinner kan nok delvis skyldes at så mange har store barneflokker, og sammenlignet med andre grupper er svært mange aleneforsørgere. I 2004 hadde over halvparten av kvinnene mellom 35 og 44 år fire eller flere barn. Samtidig ser vi at det er hele ti ganger så sannsynlig at en somalier er registrert arbeidsledig som at en i befolkningen i alt er det.

Det er verdt å merke seg at somaliske ungdommer har om lag den samme valgdeltakelse som de uten innvandrerebakgrunn (54 prosent mot 56 prosent). Blant alle stemmeberettigede fra Somalia var valgdeltakelsen på nivå med gjennomsnittet for ikke-vestlige innvandrere i stortingsvalget 2005, det vil si at omtrent halvparten av de stemmeberettigede gikk til urnene.

7. Innvandrerbefolkningen med bakgrunn fra Bosnia-Hercegovina

- Innvandrerbefolkningen med bakgrunn fra Bosnia-Hercegovina talte over 14 800 personer ved inngangen til 2006, den syvende største gruppen i Norge. 12 700 var førstegenerasjonsinnvandrere og 2 100 var barn av to personer født i Bosnia-Hercegovina (etterkommere).
- Dersom vi legger sammen alle innvandrerne fra republikkene som tidligere utgjorde Jugoslavia, er det hele 27 500 førstegenerasjonsinnvandrere og 6 250 etterkommere. Til sammen er dette over 6 000 flere enn i den pakistanske innvandrerbefolkningen.
- De fleste innvandrere fra Bosnia-Hercegovina har kommet som flyktninger under krigen i Bosnia i 1992-1995, og mange har kommet som familier.
- To av tre bor sammen som par, noe som er en høyere andel enn i de fleste andre innvandrergrupper og høyere enn i befolkningen i alt.
- Bosniere bor spredt rundt om i Norge, i alle landets fylker og i 283 av landets kommuner. Bare 13 prosent bor i Oslo, den laveste andelen blant store innvanderland, etter innvandrerbefolkningen fra Russland.
- Bosniere deltar i høy grad på utdanningsarenaen, på nivå med befolkningen i alt. Blant førstegenerasjonsinnvandrere fra Bosnia-Hercegovina i alderen 19-24 år, tok hele 37 prosent en høyere utdanning høsten 2005, mot 31 prosent i befolkningen i alt.
- Seks av ti førstegenerasjonsinnvandrere er sysselsatt - en relativt høy andel sammenliknet med andre fra Øst-Europa og den tredje verden.
- Bosniere har relativt høy yrkesinntekt, høyere enn gjennomsnittet for hele innvandrerbefolkningen.
- Bare fire av ti statsborgere med bosnisk bakgrunn stemte ved Stortingsvalget i 2005, 9 prosentpoeng færre enn gjennomsnittet for den ikke-vestlige innvandrerbefolkningen.

7.1. Jevn alders- og kjønnsammensetning

Innvandrerbefolkningen med bakgrunn fra Bosnia-Hercegovina talte over 14 800 personer ved inngangen til 2006, den syvende største gruppen i Norge. 12 700 var førstegenerasjonsinnvandrere og 2 100 var barn av to personer født i Bosnia-Hercegovina (etterkommere). Ser vi bare på førstegenerasjonsinnvandrere utgjør de med bakgrunn fra Bosnia-Hercegovina den sjette største gruppen. Det er flere førstegenerasjonsinnvandrere fra Sverige, Danmark, Irak, Pakistan og Somalia. Dersom vi legger sammen alle innvandrerne fra republikkene som tidligere utgjorde Jugoslavia, er denne gruppa imidlertid desidert størst, med hele 27 500 førstegenerasjonsinnvandrere og 6 250 etterkommere, til sammen er dette over 6 000 flere enn i den pakistanske innvandrerbefolkningen.

Etterkommerne med bakgrunn fra Bosnia-Hercegovina utgjør den ellefte største gruppen etterkommere i Norge. Disse var fortsatt unge ved inngangen til 2006, 74 prosent var under 10 år og 97 prosent under 20 år.

620 personer er født i Norge og har en norskfødt forelder og en forelder født i det som i dag er Bosnia-Hercegovina. Disse regnes ikke i innvandrerbefolkningen og vil derfor ikke bli beskrevet i denne rapporten.

Innvandrerbefolkningen fra Bosnia-Hercegovina har en annen sammensetning (med hensyn til alder og kjønn) enn det en finner blant mange andre flyktningsgrupper. Det har sammenheng med at mange har kommet som familier. Innvandrerbefolkningen fra Bosnia-Hercegovina har en befolkningsstruktur som ikke er så ulik befolkningsstrukturen for hele befolkningen i Norge. Det er relativt sett flere eldre og ikke så stor overrepresentasjon av barn og unge blant innvandrere fra Bosnia-Hercegovina som det er i mange andre flyktningsgrupper.

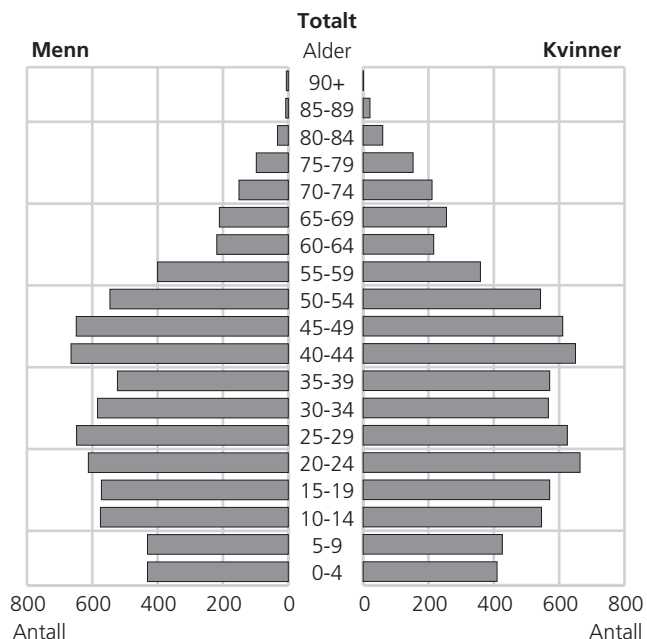
Det er omtrent like mange kvinner og menn i alle aldersgruppene, men i aldersgruppen over 65 år er det et kvinneoverskudd, som det er i befolkningen ellers (Figur 7.1).

Tabell 7.1. Personer med bakgrunn fra Bosnia-Hercegovina etter innvandringskategori. 1.1. 2006

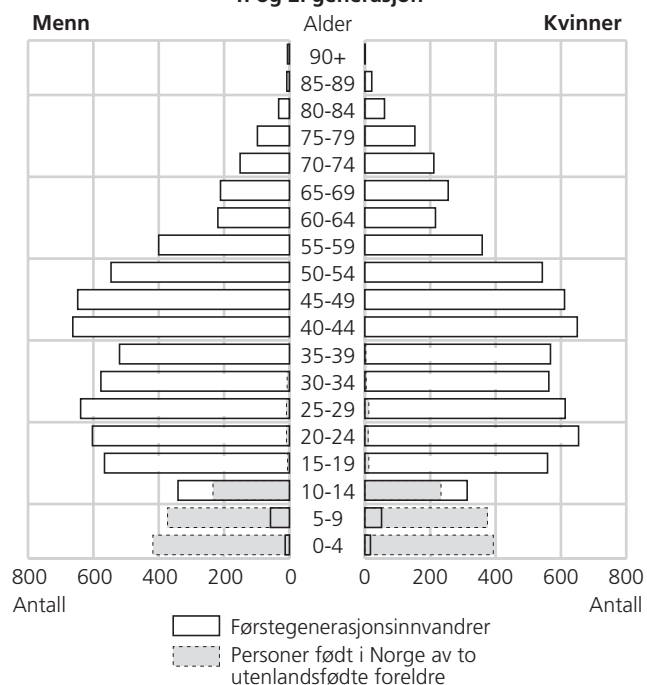
	I alt	Menn	Kvinner
Innvandrerbefolkningen (førstegenerasjon + etterkommere)	14 822	7 362	7 460
Førstegenerasjonsinnvandrere	12 718	6 300	6 418
Etterkommere	2 104	1 062	1 042
Norskfødt med én utenlandsfødt forelder	622	321	301

Kilde: Befolkningsstatistikk, Statistisk sentralbyrå.

Figur 7.1. Befolkningspyramider for innvandrerbefolkningen fra Bosnia-Hercegovina. 1.1. 2006

1. og 2. generasjon

Kilde: Befolkningsstatistikk, Statistisk sentralbyrå.

7.2. De fleste kom i 1993

Før Jugoslavia ble oppløst kom innvandrerne fra dette området med Jugoslavisk pass, og etter hvert som de nye republikkene oppsto, kom det innvandrere med pass fra Kroatia, Slovenia Makedonia, Bosnia-Hercegovina eller Serbia og Montenegro. Når vi her beskriver inn- og utvandring blant bosniske statsborgere, vil vi bare ha tall fra etter Bosnia-Hercegovina ble selvstendig i 1992. For mer om inn- og utvandring fra Balkan før dette, viser vi til kapitlet om Serbia og Montenegro.

Krigen på Balkan spredte seg til Bosnia i april i 1992. Som Figur 7.2 viser, kom de første bosniske statsborgerne til Norge dette året, og flest kom i 1993 da det kom over 6 000 personer til Norge. Også i 1994 og 1995 kom det relativt mange, men det var også noen bosniske statsborgere som flyttet fra Norge. I 1996 økte utvandringen av bosniske statsborgere til over 900 personer og i 1997 var det så vidt flere som flyttet fra Norge enn til Norge. Hvert år etter dette har det vært et lite innvandringsoverskudd, men både innvandring og utvandring har vært lav. Fra norske myndigheters side ble det satt i gang en del tiltak midt på 1990-tallet for å stimulere til tilbakevending av flyktninger fra Bosnia-Hercegovina.

Til å vare en så stor strøm av flyktninger som de som kom i perioden 1993-1995, har antallet familiegjennforente de siste 10 årene vært mye lavere enn for andre flyktninggrupper av tilsvarende størrelse.

Inn- og utvandringsstatistikk publiseres oftest på den ene av disse to måtene:

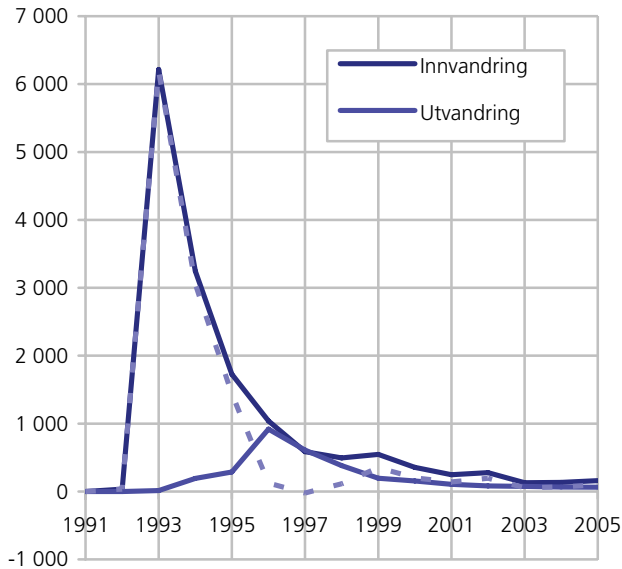
- Inn – og utvandring fordeles etter fra- og tilflyttingsland (for eksempel flyttet i 2005 176 personer fra Bosnia-Hercegovina til Norge mens 58 personer flyttet fra Norge til Bosnia-Hercegovina). Her er alle lands statsborgerskap inkludert.
- Inn – og utvandring fordeles etter statsborgerskap (for eksempel flyttet i 2005 160 bosniske statsborgere til Norge mens 62 bosniske statsborgere flyttet fra Norge). Disse kan ha flyttet fra eller til alle verdens land.

Vi har i faktaarkene valgt å se på inn- og utvandring etter statsborgerskap fordi det trolig er det mest relevante i en innvandringsanalytisk sammenheng, men den andre typen tall publiseres også. I tillegg er det mulig å bestille data etter flytternes landbakgrunn.

Tabell 7.2. Innvandring til Norge og utvandring fra Norge av bosniske statsborgere. 1992-2005. Absolutte tall

År	1992	1993	1994	1995	1996	1997	1998	1999	2000	2001	2002	2003	2004	2005
Innvandring	35	6 215	3 244	1 726	1 040	586	494	546	355	247	277	130	133	160
Utvandring	0	13	193	286	919	611	381	196	155	106	81	74	65	62
Nettoflytting	35	6 202	3 051	1 440	121	-25	113	350	200	141	196	56	68	98

Kilde: Befolkningsstatistikk, Statistisk sentralbyrå.

Figur 7.2. Innvandring til Norge og utvandring fra Norge av bosniske statsborgere. 1992-2005. Absolutte tall

Kilde: Befolkningsstatistikk, Statistisk sentralbyrå.

Tabell 7.3. Førstegenerasjonsinnvandrere fra Bosnia-Hercegovina etter botid i Norge. 1.1.2006

	Botid i år					
	I alt	0-4	5-9	10-14	15-19	20+
Absolutte tall	12 718	851	1 998	9 566	121	182
Prosent	100	6,7	15,7	75,2	1,0	1,5

Kilde: Befolkningsstatistikk, Statistisk sentralbyrå.

7.3. De fleste kom etter krigen startet i 1992

De aller fleste flyktningene fra Bosnia-Hercegovina kom i perioden etter at krigen startet i 1992. Følgelig har tre av fire mellom 10 og 14 års botid (per 1.1.2006). Etter at krigen sluttet høsten 1995 har det kommet langt færre bosniere hvert år, og følgelig er antallet personer med botid på 0-9 år mye lavere.

7.4. Flest kommer som flyktninger

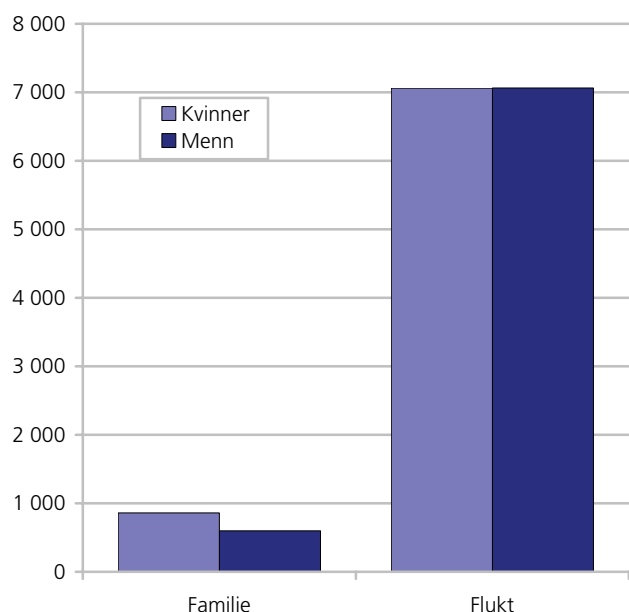
Figur 7.3 viser innvandringsgrunn blant bosniske statsborgere som innvandret i perioden 1990-2005. I perioden kom det omtrent like mange menn (7 920) som kvinner (7 660) og de kom av omtrent samme grunner. Det store flertallet, både blant menn og kvinner kom som flyktninger, mens noen få kom gjennom familiejenforening², noen flere kvinner enn menn. Dette viser igjen at mange flyktninger fra Bosnia

kom med hele familien, slik at familiejenforeningen i etterkant har vært begrenset. I mange andre flyktning-grupper er det mer vanlig at mannen reiser i forveien og at resten av en eventuell familie kommer i etterkant.

Av de over 12 000 personene med flyktningbakgrunn bosatt i Norge per 1.1.2006, hadde 9 500 personer kommet til Norge som krigsflyktninger og "tidligere Jugoslavia-internerte" med familier. 1 570 hadde fått opphold etter søknad om asyl og 152 var overførings-flyktninger. De øvrige 790 var kommet senere som familiemedlemmer eller de var "uspesifiserte flyktninger".

7.5. To av tre har norsk statsborgerskap

I 1996 var det 11 225 personer med statsborgerskap fra Bosnia-Hercegovina registrert bosatt i Norge, og i ti år senere var antallet sunket til under halvparten - nær 5 000 personer. I 1997 fikk de første personene fra Bosnia-Hercegovina norsk statsborgerskap. Tallet på overganger steg frem til 2001 da 3 000 personer skiftet statsborgerskap, syv år etter at innflyttingsstrømmen fra Bosnia til Norge var på topp. I 2005 var det 707 personer som fikk norsk statsborgerskap.

Figur 7.3. Førstegangsinnvandringer blant førstegenerasjonsinnvandrere med bosnisk statsborgerskap, etter innvandringsgrunn og kjønn. 1990-2005

Kilde: Befolkningsstatistikk, Statistisk sentralbyrå.

² Figuren viser ikke de få som kom av andre grunner, som utdanning, arbeid, etc.

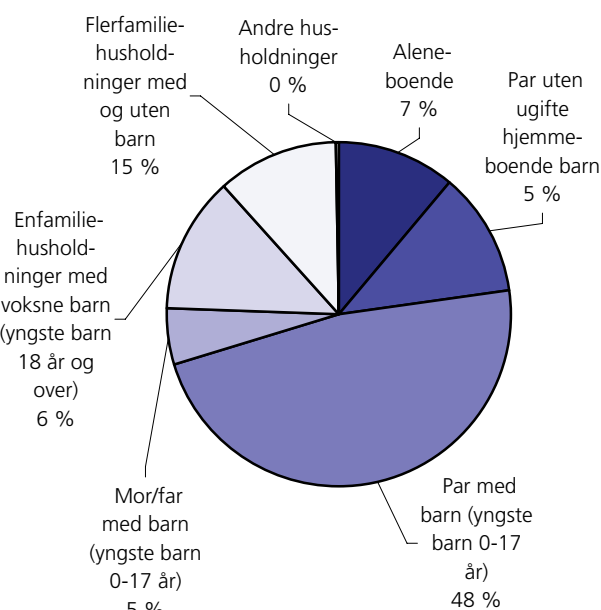
Til sammen har 6 700 personer blitt norske statsborgere frem til inngangen til 2006, og to av tre av innvandrerne med bakgrunn fra Bosnia-Hercegovina hadde ved inngangen til 2006 norsk statsborgerskap. Vi har sett at de aller fleste herfra har lang nok botid til å få norsk statsborgerskap. Det at en tredjedel har beholdt sitt gamle pass, kan være et uttrykk for at mange har tenkt å reise tilbake til Bosnia-Hercegovina en gang i fremtiden.

7.6. Mange familier med barn

Som Figur 7.4 viser, bodde hele 48 prosent av bosnierne i husholdninger som består av foreldre og barn da Folke- og bolig tellingen 2001 ble gjennomført. Dette er en stor andel i forhold til det en finner blant alle i Norge og blant andre grupper fra Europa, men noe lavere enn for innvandrere fra Asia bosatt i Norge. Bare en av ti bosnierne var aleneboere (enslige), og en av ti bodde i husholdningstypen "par uten barn". 5 prosent av bosnierne bodde i husholdninger som besto av alene foreldre med barn. 13 prosent av bosnierne bodde i husholdninger som besto av par med voksne barn. Dette var likt andelen blant alle i Norge. 11 prosent bodde i flerfamiliehusholdninger. Dette er høyt i forhold til gjennomsnittet i Norge og blant andre europeiske grupper, og bare i fire grupper blant dem vi ser på er det mer vanlig å bo i flerfamiliehusholdninger (India, Vietnam, Pakistan og Afghanistan).

37 prosent bodde i husholdninger med 4 personer, mens 17 prosent av bosnierne bodde i husholdninger er på 5 personer eller flere. Dette er litt høyere andeler enn blant innvandrere fra vestlige land, men langt lavere enn for innvandreregrupper fra ikke-vestlige land.

Figur 7.4. Andelen personer i ulike typer husholdninger i innvandrerbefolkningen fra Bosnia-Hercegovina per 3. november 2001

Kilde: FOB 2001, Statistisk sentralbyrå.

7.7. Mange par

Blant innvandrere fra Bosnia-Hercegovina bodde 66 prosent av dem som er over 20 år i par i 2001 (FOB 2001). Dette var noe høyere enn snittet for alle i Norge (63 prosent) og høyere enn for de fleste innvandreregrupper. 62 prosent bor sammen som ektepar og 4,1 prosent som samboere. Andelen som bodde sammen som samboere var like høy som det var blant alle i Norge (4,3 prosent).

7.8. Mange fra Bosnia-Hercegovina finner hverandre i Norge

I perioden 1996-2005 var det omtrent like mange kvinner og menn som inngikk ekteskap. En stor andel i den innvandrerbefolkningen fra Bosnia og Hercegovina finner en partner med samme landbakgrunn bosatt i Norge, 42 prosent av kvinnene og 36 prosent av mennene (tabell 7.4).

I de fleste ikke-vestlige gruppene vi har sett på i denne rapporten, er det langt mer vanlig å gifte seg med noen som ikke er bosatt i Norge, enn det er å finne noen som allerede bor i Norge. Blant bosniere er det derimot omtrent like vanlig å finne en partner som allerede er bosatt, som det er å gifte seg med noen som er bosatt i utlandet.

I alt ble det inngått 617 transnasjonale ekteskap blant innvandrere fra Bosnia-Hercegovina. 39 prosent av kvinnene og 47 prosent av mennene fant ektefelle som ikke var bosatt i Norge. Av de som giftet seg var det svært få etterkommere.

Om lag en av ti finner en partner uten innvandrerbakgrunn.

For mer om ekteskapsmønster i innvandrerbefolkningen, se Daugstad 2006.

7.9. 2,0 barn i gjennomsnitt

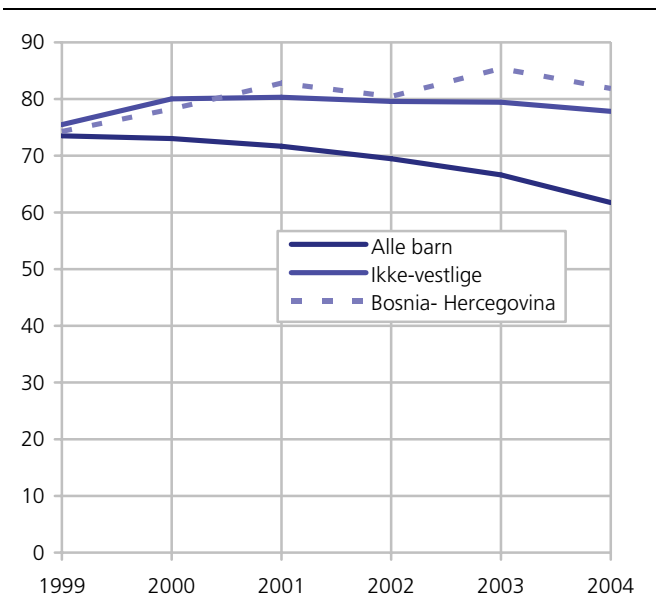
Kvinnelige førstegenerasjonsinnvandrere fra Bosnia-Hercegovina i alderen 35-44 år hadde i 2004 i gjennomsnitt 2,0 barn, det samme som for alle kvinner i Norge. Bare tre av ti barn av bosniske kvinner i denne alderen er født i Norge. 8 prosent har fire eller flere barn, noe som også er likt som for alle kvinner i Norge i denne alderen og lavt i forhold til de fleste av "våre" landgrupper. Bare blant de fra India, Filippinene og Polen er det mer uvanlig med så store barnekull.

Tabell 7.4. Ekteskapsinngåelser blant bosatte personer med innvandrerbakgrunn fra Bosnia Hercegovina 1996-2005

Kjønn og innvandrerbakgrunn	I alt	Ektefellens landbakgrunn			Bosatt i utlandet
		Uten innvandrerbakgrunn	Samme landbakgrunn bosatt i Norge	Annen utenlandsk bosatt i Norge	
Kvinner	649	11,6	42,4	7,4	38,7
Menn	774	10,6	35,7	6,5	47,3

Kilde: Befolkningsstatistikk, Statistisk sentralbyrå.

Figur 7.5. Andel barn i målgruppa (1 og 2 år) som det mottas kontantstøtte for, etter landbakgrunn. Hele landet. Per 1. september 1999-2004

Kilde: KOSTRA, Statistisk sentralbyrå.

7.10. 82 prosent av barna brukte kontantstøtte i 2004

Som Figur 7.5 viser, steg andelen barn med bakgrunn fra Bosnia-Hercegovina som brukte kontantstøtte noe i perioden 1999 - 2004. I 1999 brukte 74 prosent av alle 1- og 2 åringer med bakgrunn fra Bosnia-Hercegovina innvandrerbefolkningen kontantstøtte, en andel som steg til 82 prosent i 2004. Bruken i 2004 var noe høyere enn gjennomsnittet for ikke-vestlige barn (78 prosent). Som i andre ikke-vestlige innvandrergupper, var bruken også betydelig høyere enn blant alle barn (62 prosent). For mer om kontantstøttebruk blant barn med ikke-vestlig bakgrunn, se Daugstad (2006).

7.11. Bosnierne har spredt bosetning i Norge

Som Figur 7.6 viser, bor bosniere relativt spredt rundt om i Norge. Bosetningsmønsteret til innvandrere fra Bosnia-Hercegovina gjenspeiler kommunenes bosetting av flyktninger, men også at bosniere flytter mindre rundt i Norge enn andre flyktninggrupper etter bosetting, og at de er mindre preget av flytting til Oslo. Bare 13 prosent bor i hovedstaden, den laveste andelen etter innvandrerbefolkningen fra Russland, og det er en konsentrasjon i hovedstaden omtrent på nivå med det en finner for hele befolkningen i Norge. Det bodde i overkant av 2000 bosniere i Oslo ved inngangen til 2006 og de utgjorde 0,37 prosent av befolkningen i hovedstaden.

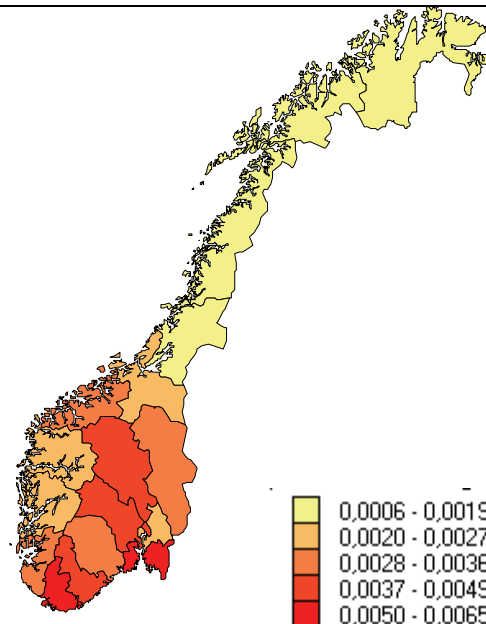
Samtidig bodde det bosniere i alle landets fylker og i 283 av landets kommuner. Fylkene hvor bosnierne utgjorde størst andel av befolkningen var Østfold (0,65 prosent), Vest-Agder (0,56 prosent) og Vestfold (0,5 prosent). Få bosniere er bosatt nord for Trondheim.

Tabell 7.5. Innvandrerbefolkningen med bakgrunn fra Bosnia-Hercegovina, etter fylke. 1.1. 2006. Absolutte tall og prosent

Fylke	Befolkningen i alt	Innvandrerbefolkningen fra Bosnia-Hercegovina	I prosent av befolkningen	I prosent av den bosniske innvandrerbefolkningen
Hele landet	4 640 219	14 822	0,32	100,00
01 Østfold	260 389	1 692	0,65	11,42
02 Akershus	501 125	1 301	0,26	8,78
03 Oslo	538 411	2 017	0,37	13,61
04 Hedmark	188 511	538	0,29	3,63
05 Oppland	183 204	704	0,38	4,75
06 Buskerud	245 225	1 013	0,41	6,83
07 Vestfold	222 104	1 105	0,50	7,46
08 Telemark	166 140	493	0,30	3,33
09 Aust-Agder	104 084	403	0,39	2,72
10 Vest-Agder	162 317	915	0,56	6,17
11 Rogaland	397 594	1 434	0,36	9,67
12 Hordaland	452 611	1 082	0,24	7,30
14 Sogn og Fjordane	106 650	215	0,20	1,45
15 Møre og Romsdal	244 978	691	0,28	4,66
16 Sør-Trøndelag	275 403	708	0,26	4,78
17 Nord-Trøndelag	128 694	139	0,11	0,94
18 Nordland	236 257	225	0,10	1,52
19 Troms	153 585	105	0,07	0,71
20 Finnmark	72 937	42	0,06	0,28

Kilde: Befolkningsstatistikk, Statistisk sentralbyrå.

Figur 7.6. Andel den bosniske innvandrerbefolkningen utgjør i fylkene. 1.1.2006

Kilde: Befolkningsstatistikk, Statistisk sentralbyrå.

Etter Oslo kommune var det i Bergen det bodde flest bosniere (760). Deretter fulgte Sarpsborg, Drammen, Trondheim, Stavanger, Fredrikstad og Kristiansand, alle med over 400 bosniere. Ørskog i Møre og Romsdal var den kommunen hvor bosniere utgjør størst andel av befolkningen, 1,72 prosent, deretter fulgte Lyngdal i Vest-Agder (1,36 prosent) og Sarpsborg (1,26 prosent).

Tabell 7.6. Innvandrerbefolkningen med bakgrunn fra Bosnia-Hercegovina, etter kommune. 1.1. 2006. Absolutte tall og prosent

Kommune	Befolkningen i alt	Innvandrer-befolkningen fra Bosnia Hercegovina	I prosent av befolkningen
Hele landet	4 640 200	14 822	0,32
0301 Oslo kommune	538 411	2 017	0,37
1201 Bergen	242 158	760	0,31
0105 Sarpsborg	50 115	633	1,26
0602 Drammen	57 759	513	0,89
1601 Trondheim	158 613	497	0,31
1103 Stavanger	115 157	477	0,41
0106 Fredrikstad	70 791	468	0,66
1001 Kristiansand	76 917	455	0,59
0219 Bærum	105 928	325	0,31
1102 Sandnes	58 947	312	0,53
0701 Horten	24 871	291	1,17
1106 Haugesund	31 738	290	0,91
0706 Sandefjord	41 555	268	0,64
0806 Skien	50 761	205	0,40
0502 Gjøvik	27 819	194	0,70
0220 Asker	51 484	189	0,37
0906 Arendal	39 826	186	0,47
0805 Porsgrunn	33 550	163	0,49
0501 Lillehammer	25 314	152	0,60
1504 Ålesund	40 801	147	0,36
0704 Tønsberg	36 919	126	0,34
0402 Kongsvinger	17 224	123	0,71
0605 Ringerike	28 197	117	0,41
0235 Ullensaker	25 269	108	0,43
0604 Kongsberg	23 315	108	0,46
0124 Askim	14 184	105	0,74
0231 Skedsmo	43 201	104	0,24
<i>5 kommuner med størst andel fra Bosnia-Hercegovina</i>			
1523 Ørskog	2 093	36	1,72
1032 Lyngdal	7 296	99	1,36
0105 Sarpsborg	50 115	633	1,26
0436 Tolga	1 755	22	1,25
0519 Sør-Fron	3 231	39	1,21

Kilde: Befolkningsstatistikk, Statistisk sentralbyrå.

Tabell 7.7. Innvandrerbefolkningen med bakgrunn fra Bosnia-Hercegovina, etter bydel i Oslo. 1.1. 2006. Absolutte tall og prosent

Bydel	Innbyggere i alt	Ikke-vestlige innvandrerbefolkning i alt	Ikke-vestlig innvandrerbefolkning i prosent av innbyggere	Innvandrer-befolkningen fra Bosnia-Hercegovina	Innvandrer-befolkningen fra Bosnia-Hercegovina i prosent av befolkningen i bydelen
I alt	538 411	101 300	19 %	2 017	0,4 %
01 Gamle Oslo	36 557	10 409	28 %	158	0,4 %
02 Grünerløkka	38 946	8 406	22 %	202	0,5 %
03 Sagene	30 414	4 922	16 %	110	0,4 %
04 St. Hanshaugen	28 287	2 918	10 %	84	0,3 %
05 Frogner	46 047	3 778	8 %	126	0,3 %
06 Ullern	27 599	1 762	6 %	45	0,2 %
07 Vestre Aker	40 878	2 501	6 %	55	0,1 %
08 Nordre Aker	41 656	3 359	8 %	85	0,2 %
09 Bjerke	24 606	7 078	29 %	139	0,6 %
10 Grorud	25 032	8 038	32 %	179	0,7 %
11 Stovner	28 656	9 832	34 %	60	0,2 %
12 Alna	44 482	15 670	35 %	310	0,7 %
13 Østsjø	43 547	6 215	14 %	250	0,6 %
14 Nordstrand	43 824	3 206	7 %	102	0,2 %
15 Sør-Nordstrand	33 863	13 007	38 %	106	0,3 %

Kilde: Befolkningsstatistikk, Statistisk sentralbyrå.

Innvandrere med bakgrunn fra Bosnia-Hercegovina hadde en mer spredt bosetning i Oslo enn mange andre innvandrergupper fra ikke-vestlige land. Alna og Grorud hadde den største andelen, her hadde 0,7 prosent av innbyggerne bakgrunn fra Bosnia-Hercegovina. Minst andel var det i Vestre Aker, hvor

bare en av tusen innbyggere var fra Bosnia-Hercegovina.

7.12. Små forskjeller i utdanningsnivå mellom kvinner og menn

Vi manglet utdanningsopplysninger om to av ti første-generasjonsinnvandrere fra Bosnia-Hercegovina i alderen 30-44 år per 1. oktober 2005. Dette har sammenheng med at mange er kommet til Norge etter den siste systematiske kartleggingen av utdanning tatt i utlandet (1999), og at vi ikke har noe system for løpende å fange opp utdanning tatt i utlandet blant innvandrere ved ankomst til landet. Blant dem vi har opplysninger om, hadde to av ti utdanning på

universitets og høyskolenivå, lavere enn gjennomsnittet for alle ikke-vestlige innvandrere (27 prosent), og lavere enn gjennomsnittet for alle i Norge (36 prosent). Fire av ti hadde bare grunnskole og en like stor andel hadde videregående som høyeste fullførte utdanning (i 2005). Det var ingen store forskjeller i utdanningsnivå mellom kvinner og menn fra Bosnia-Hercegovina.

Tabell 7.8. Personer 30-44 år med manglende utdanningsopplysninger, 1.10.2005

Kjønn, innvandringskategori og landbakgrunn	I alt, alderen 30-44 år	Prosent av disse som har uoppgitt utdanningsnivå	Antall med utdanningsopplysninger
Alle i Norge	1 026 473	5	976 176
Menn	521 685	5	496 122
Kvinner	504 788	5	480 053
Førstegenerasjonsinnv. fra ikke-vestlige land	81 860	40	49 362
Menn	39 633	37	24 929
Kvinner	42 227	42	24 407
Førstegenerasjonsinnv. fra Bosnia-Hercegovina i alt	3 527	21	2 779
Menn	1 758	21	1 384
Kvinner	1 769	21	1 396

Kilde: Utdanningsstatistikk, Statistisk sentralbyrå.

Tabell 7.9. Utdanningsnivå blant dem vi har utdanningsopplysninger om, 30-44 år. 1.10.2005. Prosent

Kjønn, innvandringskategori og landbakgrunn	"Oppgitt"	Ingen fullført utdanning	Grunnskole-nivå	Videregående -skolenivå	Uni.- og høgskolenivå, kort	Universitets- og høyskolenivå, lang
Alle i Norge	100	0	21	43	27	9
Menn	100	0	22	47	21	10
Kvinner	100	0	21	39	33	7
Førstegenerasjonsinnv. fra ikke-vestlige land	100	2	39	33	19	8
Menn	100	1	39	34	17	8
Kvinner	100	3	39	31	20	7
Førstegenerasjonsinnv. fra Bosnia-Hercegovina i alt	100	1	39	41	16	3
Menn	100	1	37	44	14	4
Kvinner	100	1	40	39	17	3

Kilde: Utdanningsstatistikk, Statistisk sentralbyrå.

Tabell 7.10. Deltakelse i utdanning etter alder, kjønn og innvandringsbakgrunn. Absolutte tall og prosent. 1.10.2005

	Bosatte, absolutte tall	I høyere utd.	I videregående utd.	Ikke i utdanning/ grunnskole
16 -18 år				
I alt, hele befolkningen	179 270	100	0	91
Menn	91 879	100	0	90
Kvinner	87 391	100	0	92
I alt, førstegenerasjonsinnvandrere fra ikke-vestlige land	8 603	100	0	74
Menn	4 576	100	0	73
Kvinner	4 027	100	0	75
I alt, førstegenerasjonsinnvandrere fra Bosnia-Hercegovina	681	100	0	93
Menn	341	100	1	92
Kvinner	340	100	0	93
19-24 år				
I alt, hele befolkningen	330 115	100	31	16
Menn	168 058	100	25	17
Kvinner	162 057	100	37	14
I alt, førstegenerasjonsinnvandrere fra ikke-vestlige land	24 396	100	18	17
Menn	11 449	100	16	20
Kvinner	12 947	100	20	14
I alt, førstegenerasjonsinnvandrere fra Bosnia-Hercegovina	1 477	100	38	9
Menn	721	100	33	10
Kvinner	756	100	42	8

Kilde: Utdanningsstatistikk, Statistisk sentralbyrå.

7.13. Høy utdanningsdeltakelse blant bosniere

I forrige avsnitt så vi på hvilket *utdanningsnivå* de mellom 30-44 år hadde. Vi skal nå se på *deltakelsen* på utdanningsarenaen blant de som er i alderen 16-18 år og deretter blant de mellom 19-24 år.

De aller fleste førstegenerasjonsinnvandrerne fra Bosnia-Hercegovina i alderen 16-18 år deltok i videregående utdanning. Andelen som deltok var 92,5 prosent, og dette var en noe høyere andel enn i befolkningen i alt (91 prosent), og mye høyere enn i hele gruppa av ikke-vestlige førstegenerasjonsinnvandrere (74 prosent) (tabell 7.10).

Andelen førstegenerasjonsinnvandrere fra Bosnia-Hercegovina i alderen 19-24 år som var under høyere utdanning i år 2005 var svært høy sammenliknet med førstegenerasjonsinnvandrere i denne alderen sett under ett. Mens 38 prosent av alle førstegenerasjonsinnvandrere fra Bosnia tok høyere utdanning, gjaldt det samme bare 18 prosent av alle ikke-vestlige førstegenerasjonsinnvandrere. Deltakelsen var blant bosniere var det langt høyere blant kvinner (42 prosent) enn menn (33 prosent). Dette er altså en gruppe med lavt utdanningsnivå og høy utdanningsdeltakelse i Norge.

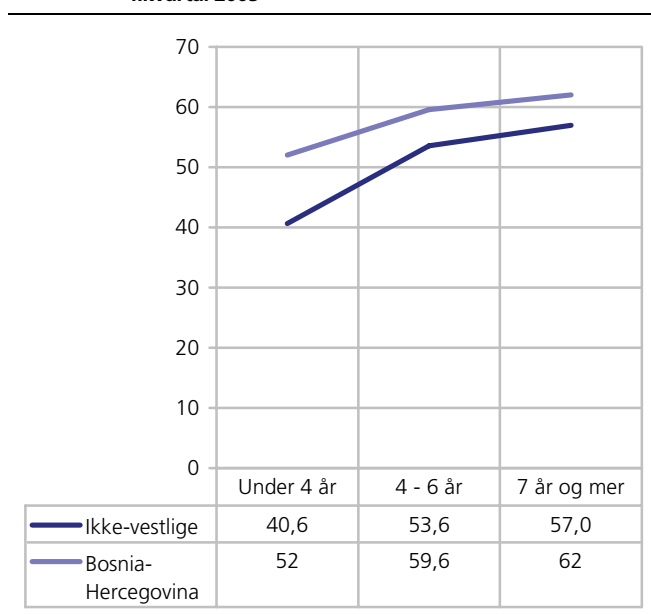
Det er for få etterkommere i aldersgruppene 16-18 år og 19-24 år til at vi kan si noe sikkert om deres deltagelse i utdanningssystemet.

7.14. Relativt høy arbeidsdeltakelse blant bosnierne

Sysselsettingsnivået blant bosniere lå over gjennomsnittet for ikke-vestlige innvandrere i alt. Sysselsettingsandelen i første kvartal 2006 var på 61 prosent for alle bosatte førstegenerasjonsinnvandrere fra Bosnia-Hercegovina i alderen 16-74, mens den for hele befolkningen i Norge var på 69,3 prosent. For alle ikke-vestlige førstegenerasjons innvandrere var sysselsettingsandelen på 52 prosent.

Botid i Norge er en viktig faktor når en ser på innvandreres arbeidsdeltakelse i Norge. Bosniere er ikke blant de gruppene med flest nyankomne, men heller ikke blant de gruppene som har vært i Norge lengst. Studier viser at bosniere kom relativt raskt i arbeid sammenliknet med mange andre innvandrergupper. Derfor stiger ikke arbeidsdeltakelsen så mye med botid som den gjør i grupper som begynner på et lavere nivå (se Figur 7.7). Det er langt høyere arbeidsdeltakelse blant bosniere enn blant mange andre grupper som i gjennomsnitt har lenger botid i Norge, men lavere enn gjennomsnittet for alle i Norge.

Figur 7.7. Sysselsatte førstegenerasjonsinnvandrere i prosent av bosatte i alderen 16-74 år, etter landbakgrunn og botid. 4.kvartal 2005

Kilde: Arbeidsmarkedsstatistikk, Statistisk sentralbyrå.

Tabell 7.11. Sysselsatte førstegenerasjonsinnvandrere i prosent av bosatte i alderen 16-74 år etter landbakgrunn og kjønn. 4. kvartal 2005

	I alt	Menn	Kvinner
Befolkningen i alt	69,4	72,6	66,1
Førstegenerasjonsinnv. i alt	57,5	62,5	52,6
Ikke-vestlige	52,2	57,5	47,3
Vestlige	69,7	73,5	65,8
Bosnia-Hercegovina	61,3	64,3	58,4

Kilde: Arbeidsmarkedsstatistikk, Statistisk sentralbyrå.

Tabell 7.12. Arbeidsledige førstegenerasjonsinnvandrere fra Bosnia-Hercegovina i alderen 16-74 år, i prosent av arbeidsstyrken, etter landbakgrunn og kjønn. 1. kvartal 2006

	I alt	Menn	Kvinner
Hele befolkningen	3	3,1	2,9
Innvandrerbefolkningen	8,2	8,3	8,1
Vestlig	3,3	3,6	3
Ikke-vestlige	10,6	10,6	10,6
Bosnia-Hercegovina	7,9	8,1	7,8

Kilde: Arbeidsmarkedsstatistikk, Statistisk sentralbyrå.

7.15. "Bare" 8 prosent arbeidsledige

Andelen registrerte arbeidsledige førstegenerasjonsinnvandrere fra Bosnia-Hercegovina var i første kvartal 2006 på 8 prosent. Det er relativt liten forskjell i registrert arbeidsledighet mellom kvinner og menn. For menn var den registrerte arbeidsledigheten på 8,1 prosent og for kvinner på 7,8 prosent. Til sammenlikning var den registrerte arbeidsledigheten 10,6 prosent blant ikke-vestlige innvandrere av begge kjønn. Blant større ikke-vestlige innvandrergupper, var det bare blant polakker, filippinere og indere at arbeidsledigheten var lavere.

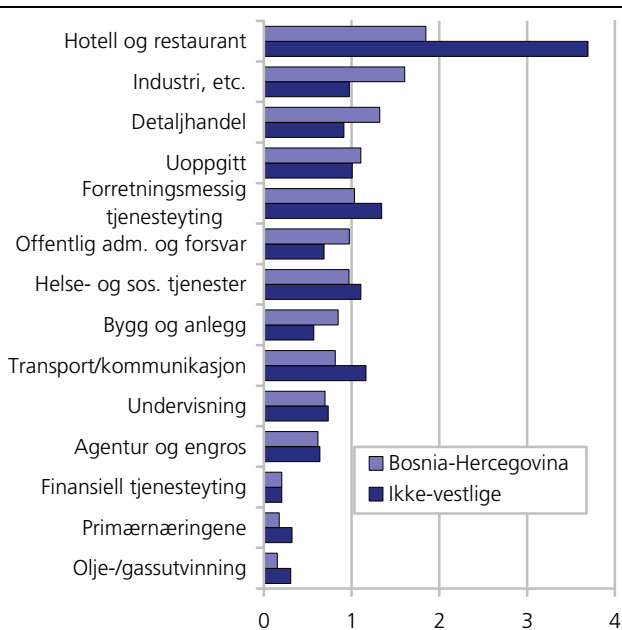
7.16. Ikke like overrepresentert som andre i hotell- og restaurantnæringen

Figur 7.8 viser hvor sannsynlig det er at ikke-vestlige førstegenerasjonsinnvandrere og førstegenerasjonsinnvandrere fra Bosnia-Hercegovina arbeidet i et utvalg næringer i forhold til befolkningen i alt i 4. kvartal 2005. For å finne dette, har vi dividert andelen blant førstegenerasjonsinnvandrerne fra ikke-vestlige land generelt og Bosnia-Hercegovina spesielt i de ulike næringene på andelen blant befolkningen i alt. De søylene som overstiger 1 i figuren viser at førstegenerasjonsinnvandrerne er overrepresenterte i næringen, mens de er underrepresenterte dersom søylen er lavere enn 1.

Figuren viser at bosnierne var overrepresentert i hotell- og restaurantnæringen i forhold til befolkningen i alt, men på langt nær i like stor grad som gjennomsnittet av de ikke-vestlige innvandrerne. Mens det var 1,8 ganger så sannsynlig at en førstegenerasjonsinnvandrer fra Bosnia-Hercegovina arbeidet i denne næringen sammenlignet med befolkningen i alt, var det 3,7 ganger mer sannsynlig at en ikke-vestlig innvandrer arbeidet i hotell- og restaurantnæringen.

Bosnierne var, i motsetning til ikke-vestlige innvandrere i alt, noe overrepresenterte innen industrien og detaljhandelen, mens de *ikke* var overrepresenterte innen forretningsmessig tjenesteyting og transport/kommunikasjon, slik gjennomsnittet av de ikke-vestlige innvandrerne var. Knappt noen med bosnisk bakgrunn arbeidet innen olje- og gassutvinning, innen primærnæringene eller innen finansiell tjenesteyting.

Figur 7.8. Relativ næringsfordeling blant sysselsatte ikke-vestlige innvandrere og førstegenerasjonsinnvandrere fra Bosnia-Hercegovina (16-74 år). 4. kvartal 2005

Kilde: Arbeidsmarkedsstatistikk, Statistisk sentralbyrå.

Inndeling i næringer

Sysselsatte kan fordeles etter hvilken næring de arbeider innen. Vi har i dette avsnittet brukt grove inndelinger, og vil her utdype hva enkelte kategorier, som kanskje er litt ukjente for leseren, inneholder: *Forretningsmessig tjenesteyting og eiendomsdrift*: Her finner vi blant annet rengjøringsvirksomhet, omsetning og drift av fast eiendom, databehandlingsvirksomhet, forsknings og utviklingsarbeid og diverse utleievirksomhet.

Motorkjøretøytjenester: Her finner vi all næring knyttet til handel med motorvogner, vedlikehold og reparasjon av motorvogner, samt detaljhandel med drivstoff til motorvogner.

Finansiell tjenesteyting: Her finner vi blant annet bankvirksomhet og forsikringsvirksomhet (unntatt forsikringer underlagt offentlig forvaltning).

Transport og kommunikasjon: Her finner vi blant annet lufttransport, sjøtransport og landtransport som jernbanetransport, rutebiltransport, drosjebiltransport, samt virksomhet knyttet til post- og telekommunikasjon.

7.17. Få er selvstendig næringsdrivende

Per 1.1.2005 var 3,7 prosent av innvandrerbefolkningen selvstendig næringsdrivende, en like stor andel som i befolkningen i alt. Andelen blant innvandrerbefolkningen fra Bosnia var imidlertid mindre enn dette gjennomsnittet. Bare 1,6 prosent av de fra Bosnia eide sitt eget foretak, 2,6 prosent av mennene og 0,6 prosent av kvinnene. Mens innvandrerbefolkningen fra Bosnia utgjorde 4 prosent av innvandrerbefolkningen i Norge ved inngangen av 2005, utgjorde de bare 1,7 prosent av selvstendig næringsdrivende innvandrere, og var med andre ord *underrepresentert*.

Det er spekulert over om det blir mange selvstendig næringsdrivende i grupper som har vanskeligheter med å få ansettelse i det ordinære arbeidsmarkedet. Slik sett kan det være en sammenheng mellom høy sysselsetting og lav andel selvstendige for bosniere.

For mer om innvandrere i næringslivet, se Vartdal 2006.

7.18. Høyere gjennomsnittsinntekt enn andre ikke-vestlige

Gjennomsnittlig inntekt etter skatt for par hvor begge partene har innvandrerbakgrunn fra Bosnia-Hercegovina lå over gjennomsnittet for par fra Øst-Europa og for innvandrerpar i alt (ektepar med og uten barn og samboerpar med felles barn) (Figur 7.9). Dette har sammenheng med den høye sysselsettingen blant de med bosnisk bakgrunn.

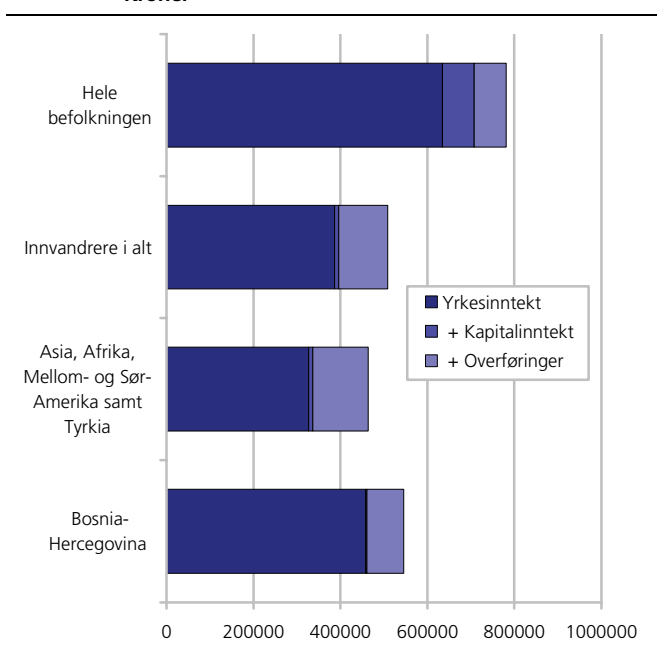
Tabell 7.13. Inntektsregnskap for innvandrerbefolkningen. Ektepar (med og uten barn) og samboerpar med felles barn hvor begge voksne har samme landbakgrunn, etter land. Hovedinntektstaker 25-55 år. Gjennomsnitt 2004. Kroner

	Norge i alt	Innvandrere i alt	Asia, Afrika, Mellom- og Sør-Amerika samt Tyrkia	Øst-Europa	Bosnia-Hercegovina
Yrkesinntekt	635 000	386 600	326 700	401 500	458 100
Av dette lønn	581 400	355 100	296 600	380 600	442 100
+ Kapitalinntekt	72 400	9 500	9 700	5 300	2 600
Overføringer	73 700	112 600	127 400	99 800	85 100
+ Skattepliktige overføringer	41 400	55 200	62 100	51 400	49 400
Av dette					
Pensjoner fra folketrygden	15 800	32 100	37 000	27 700	26 000
Arbeidsledighetstrygd	7 900	16 900	18 200	18 200	21 500
+ Skattefrie overføringer	32 300	57 500	65 200	48 500	35 800
Av dette					
Barnetrygd	16 500	18 800	20 300	16 200	13 800
Sosialhjelp	1 600	17 300	20 700	15 500	8 800
Samlet inntekt	781 100	508 700	463 700	506 600	545 800
- Sum utlignet skatt og negative overføringer	204 700	118 600	97 700	115 800	126 700
Inntekt etter skatt	576 400	390 100	366 000	390 800	419 100
Yrkesinntekt i prosent av samlet inntekt	81	76	70	79	84
Antall barn 0-17 år	1,4	1,7	1,8	1,4	1,2
Antall familier	588 906	37 704	26 015	7 308	2 552

¹ I tallet på ektepar er registrerte partnerskap inkludert.

Kilde: Inntektsstatistikk, Statistisk sentralbyrå

Figur 7.9. Inntektsregnskap for innvandrerbefolkningen. Ektepar (med og uten barn) og samboerpar med felles barn hvor begge voksne har samme landbakgrunn, etter land. Hovedinntektstaker 25-55 år. Gjennomsnitt. 2004. Kroner

Kilde: Inntektsstatistikk, Statistisk sentralbyrå.

Gjennomsnittlig yrkesinntekt for par fra Bosnia-Hercegovina var i 2004 kr 458 000. Dette lå noe over gjennomsnittet for hele innvandrerbefolkningen. De mottar mindre i sosialhjelp og barnetrygd enn de fleste ikke-vestlige innvandrergrupper, men noe mer i arbeidsledighetstrygd.

Yrkesinntekten utgjorde i gjennomsnitt hele 84 prosent av disse parenes samlede inntekt, noe som er mer enn for alle par i Norge (81 prosent), alle innvandrerpar (76 prosent) og alle par fra den tredje verden (70 prosent). Parene fra Bosnia-Hercegovina som er med i denne statistikken hadde 1,2 barn i snitt, lavere enn gjennomsnittet for alle innvandrerpar og innvandrerpar fra den tredje verden og Øst-Europa. Bosniske par har dermed færre å forsørge med den i utgangspunktet relativt høye inntekten enn de fleste grupper.

7.19. Fire av ti bosniere med norsk statsborgerskap stemte

Ved Stortingsvalget i 2005 var gjennomsnittlig valgdeltakelse blant ikke-vestlige innvandrere på 49 prosent. Innvandrere fra Balkan hadde svært lav valgdeltakelse, men de fra Bosnia (40 prosent) hadde høyere valgdeltakelse enn de fra Serbia og Montenegro (32 prosent) og de fra Makedonia (37 prosent). Sammenlignet med valget i 2001 hadde innvandrerne fra Bosnia-Hercegovina en stor tilbakegang i 2005 (ned 9 prosentpoeng), og gikk motsatt vei av de andre innvandrergruppene i Norge, som generelt sett hadde større valgdeltakelse. Dette er oppsiktsvekkende resultater, da denne gruppen land skårer relativt godt på andre integreringsområder så som sysselsetting, utdanning og inntekt. Gode resultater på disse levekårsvariablene henger ofte sammen med høy valgdeltakelse.

For bosniere kan noe av nedgangen forklares med den store økningen i tallet på stemmeberettigede. Sammenlignet med valget i 2001 økte den bosniske populasjonen med mer enn 500 prosent. Dette gjør at gruppen som helhet får kortere botid, og igjen lavere valgdeltakelse. Valgdeltakelsestallene er likevel lavere enn andre landgrupper det kunne være naturlig å sammenligne med.

Kvinner fra Bosnia har interessant nok vesentlig høyere valgdeltakelse enn mennene med en forskjell på 14 prosentpoeng. Dette kan ikke forklares ut fra store forskjeller i alders- eller botidsmønster siden det ikke er nevneverdig skille mellom kjønnene på disse to variablene.

I lokalvalget i 2003 var valgdeltakelsen blant bosniere, som blant alle innvandrere med norsk statsborgerskap, på 41 prosent. Den samlede valgdeltakelsen var nokså lik for kvinner og menn. Valgdeltakelsen lå dermed en del høyere enn gjennomsnittet blant norske statsborgere med innvandrerbakgrunn fra ikke-vestlige land, hvor valgdeltakelsen var 36 prosent for menn, 37 prosent for kvinner, og 35 prosent for kvinner.

Tabell 7.14 Valgdeltakelse etter kjønn, alder, botid og år

	Ikke-vestlige land	Øst-Europa	Bosnia-Hercegovina
Valgdeltakelse 2005			
I alt	49	46	40
Menn	48	42	34
Kvinner	50	51	48
<i>Alder</i>			
18-25 år	38	36	30
26-39 år	46	41	36
40-59 år	54	50	48
60 år og over	55	57	*
<i>Botid</i>			
0-9 år	44	45	46
10-19 år	47	41	39
20-29 år	50	51	*
30 år og over	65	65	*
Valgdeltakelse 1997	58	62	*
Valgdeltakelse 2001	45	49	49
(N)			
I alt	103 283	23 211	7 030
Menn	52 436	10 567	3 467
Kvinner	50 847	12 644	3 563

Kilde: Valgstatistikk, Statistisk sentralbyrå.

Ved valget i 2003 ble det valgt inn 11 138 faste representanter i landets kommunestyre. Av disse var 92 ikke-vestlige innvandrere. Dette utgjorde en andel i underkant av 1 prosent av representantene. På samme tid utgjorde denne gruppen over 5 prosent av befolkningen, noe som vil si at ikke-vestlige innvandrere er underrepresentert i kommunestyrene. Fire av de 92 representantene var personer med bakgrunn fra Bosnia-Hercegovina. Bosnierne var dermed blant de åtte ikke-vestlige gruppene som hadde fire representanter eller flere. Personer med bakgrunn fra Pakistan og Iran er, med henholdsvis 19 og 11 representanter, innvandrerguppene med flest lokalpolitikere.

For mer om ikke-vestlige innvandrere og kommunevalget i 2003, se Aalandslid og Tronstad 2005.

For mer om valgdeltakelse blant ikke-vestlige innvandrere, se Aalandslid 2006.

7.20. Bosnierne er godt integrerte – men har lav valgdeltakelse

De fleste fra Bosnia-Hercegovina kom til Norge som flyktninger i løpet av de første årene etter at krigen i Bosnia startet i 1992. Det vil si at bosniere i Norge hadde 10-14 års botid ved inngangen til 2006. Mange kom som hele familier og ble bosatt rundt i norske kommuner, først og fremst i Sør-Norge. Bosnierne har ikke trukket til det sentrale østlandsområdet i samme grad som mange andre innvandrergupper, og det lite segregerte bosettingsmønsteret kan i enkelte sammenhenger bidra til at bosnierne er godt integrerte.

Bosnierne er en gruppe som har lavt utdanningsnivå, men høy *deltakelse* i høyere utdanning. Bare to av ti bosniere i alderen 30-44 år hadde høyere utdanning (i 2005) blant dem vi hadde utdanningsopplysninger om, under gjennomsnittet for ikke-vestlige innvandrere. I studiedeltakelse blant de mellom 19-24 år ligger bosniske innvandrere til og med langt over gjennomsnittet for hele befolkningen – hele 38 prosent i denne alderen satt over bøkene ved et universitet eller en høyskole, mot 31 prosent i befolkningen i alt. Vanligvis ser en så høy deltagelse blant etterkommere, ikke førstegenerasjon.

Deltakelsen i arbeidslivet er også relativt høy, og høyere enn gjennomsnittet for ikke-vestlige innvandrere i alt. Vi ser også at bosniere jobber i andre næringer enn andre ikke-vestlige innvandrere. De er riktignok overrepresenterte i hotell- og restaurantnæringen i forhold til befolkningen i alt, men på langt nær i lik stor grad som andre ikke-vestlige grupper.

Stemmeberettigede innvandrere fra Bosnia-Hercegovina hadde en svært lav deltagelse i valget i 2005 – bare fire av ti gikk til urnene. Dette er oppsiktsvekkende lavt, da denne gruppen skårer relativt godt på andre integreringsområder så som sysselsetting, utdanning og inntekt. Gode resultater på disse levekårsvariablene henger ofte sammen med høy valgdeltakelse.

8. Innvandrerbefolkningen med bakgrunn fra Iran

- Den iranske innvandrerbefolkning talte nær 14 400 personer ved inngangen til 2006, 12 150 av disse var førstegenerasjonsinnvandrere, 2 210 var etterkommere.
- Ni av ti av iranske førstegenerasjonsinnvandrere har flyktningbakgrunn, og som i andre grupper har kvinnene i større grad enn menn kommet som familiegjenforente.
- Som i andre flyktninggrupper, er det et flertall av menn i den iranske innvandrerbefolkningen.
- Mange iranere kom til Norge på slutten av 80-tallet, og halvparten har vært her i 10 år eller mer.
- Halvparten i den iranske innvandrerbefolkningen bor i kjernefamilier, mange i forhold til i de fleste andre innvandrergupper.
- Kontantstøttebruken blant barn med iransk bakgrunn var lavest blant de større ikke-vestlige innvandrerguppene, og på nivå med bruken blant barn i befolkningen i alt.
- Relativt mange iranere kom til Norge med høy utdanning i bagasjen. Sett i forhold til mange andre ikke-vestlige innvandrergupper deltar iranerne også i høy grad på utdanningsarenaen, både i videregående skole og ved høyskoler og universiteter.
- Omtrent halvparten av iranske førstegenerasjonsinnvandrere er sysselsatt, noe som er på nivå med gjennomsnittet for ikke-vestlige innvandrere.
- Inntektsnivået blant par med bakgrunn fra Iran er omtrent på nivå med innvandrerepar med bakgrunn fra den tredje verden, men betydelig lavere enn gjennomsnittet for alle par i Norge.
- Valgdeltakelsen blant norske statsborgere med iransk innvandrerbakgrunn økte mye fra stortingsvalget i 2001 til valget i 2005. Ved siste valg stemte vel halvparten, omtrent på nivå med gjennomsnittet for ikke-vestlige innvandrere.

8.1. Flere menn enn kvinner

Per 1.1. 2006 talte innvandrerbefolkningen med bakgrunn fra Iran nær 14 400 personer. Dette var den 8. største innvandrerguppen i Norge. 12 150 var førstegenerasjonsinnvandrere, og 2 210 personer var født i Norge med begge foreldrene født i Iran (etter-

komme). Ser vi bare på førstegenerasjonsinnvandrere var iranerne også her den åttende største innvandrerguppen, mens etterkommerne med iransk bakgrunn var på tiende plass.

Som Figur 8.1 viser, er det en overvekt av menn i den iranske innvandrerbefolkningen. Til sammen er det omtrent 1500 flere menn enn kvinner. Spesielt er menn i flertall i alderen 35-54 år, og blant de mellom 40-44 år er det to menn for hver kvinne. Mannsovervekten skyldes særlig stor innvandring av flyktninger på slutten av 1980-tallet, hvor det kom særlig mange menn.

Av alle etterkommere utgjør etterkommere med iransk bakgrunn 3,7 prosent. Disse er svært unge. 69 prosent er under 10 år og bare 17 personer er over 20 år (under 1 prosent).

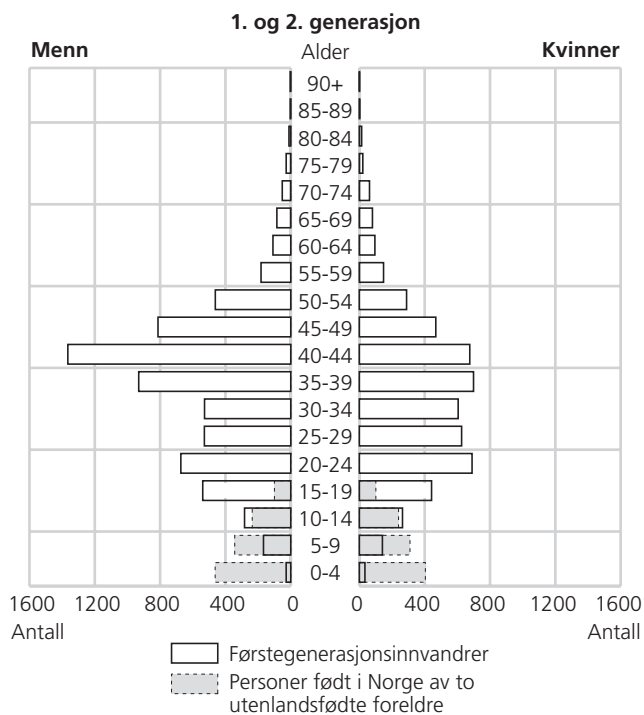
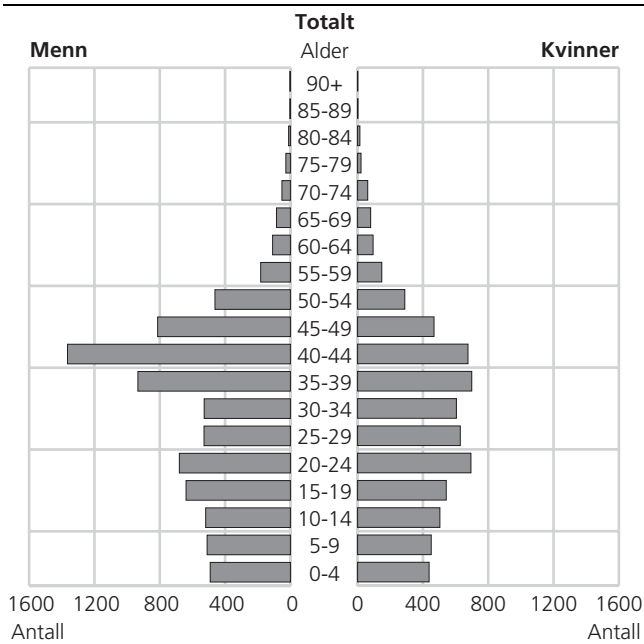
En del iranere har giftet seg eller inngått samboerskap med norske uten innvandrerbakgrunn (flere enn i mange andre flyktninggrupper), og 1 560 personer er født i Norge og har en norskfødt og en iranskfødt forelder. Disse regnes ikke i innvandrerbefolkningen, og vil derfor ikke bli beskrevet her.

Tabell 8.1. Personer med bakgrunn fra Iran etter innvandringskategori. 1.1. 2006

	I alt	Menn	Kvinner
Innvandrerbefolkningen (førstegenerasjon + etterkommere)	14 362	7 943	6 419
Førstegenerasjonsinnvandrere uten norsk bakgrunn	12 148	6 791	5 357
Etterkommere	2 214	1 152	1 062
Norskfødt med én utenlandsfødt forelder	1 561	751	810

Kilde: Befolkningsstatistikk, Statistisk sentralbyrå.

Figur 8.1. Befolkningspyramider for innvandrerbefolkningen fra Iran. 1.1. 2006

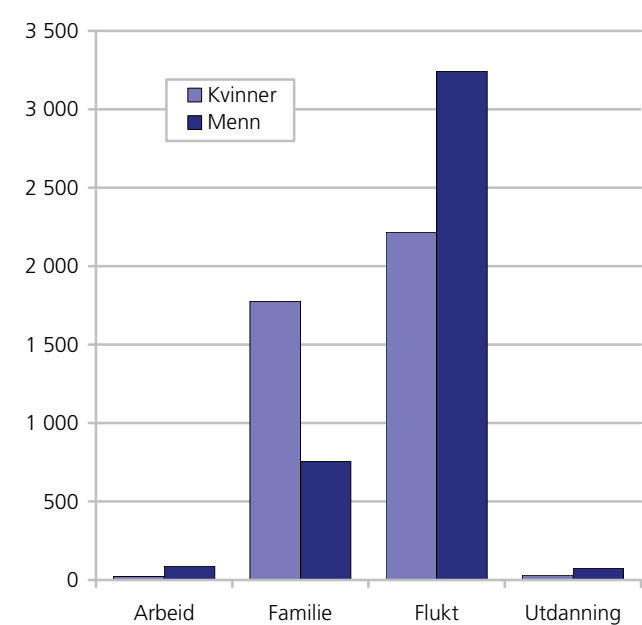

Kilde: Befolkningsstatistikk, Statistisk sentralbyrå.

8.2. Iranere har kommet som flyktninger

Figur 8.2 viser innvandringsgrunn blant iranere som har innvandret til Norge, men bare i perioden 1990-2005. I perioden kom det omtrent like mange menn (4 170) som kvinner (4 070). Figuren illustrerer et typisk migrasjonsmønster; menn reiser i større grad enn kvinner i forveien som flyktninger, mens eventuelle koner og barn kommer etter gjennom familiegjenforening. Det er kommet noen ganske få arbeidsinnvandrere fra Iran, og noen få har kommet for å studere i Norge.

Figur 8.2. Førstegangsinnvandringer blant førstegenerasjonsinnvandrere med iransk statsborgerskap, etter innvandringsgrunn og kjønn. 1990-2005

Kilde: Befolkningsstatistikk, Statistisk sentralbyrå.

Per 1.1.2006 var det omtrent 12 150 førstegenerasjonsinnvandrere fra Iran i Norge. Vel 11 100 av disse, eller ni av ti, har flyktninglignende bakgrunn (flyktninger eller familiegjenforente med flyktninger). Halvparten av flyktningene fra Iran som betegnes som "hovedpersoner" har kommet gjennom FN's høykommissær for flyktninger, som overføringsflyktninger. De andre flyktningene fra Iran har kommet som asylsøkere og fått innvilget politisk asyl, opphold på humanitært grunnlag, og opphold på grunnlag av familiegjenforening med en annen flyktning. Flyktningene fra Iran er den gruppen av de vi ser på i denne rapporten hvor størst andel av flyktningene har kommet gjennom FN-systemet.

8.3. To perioder med stor innvandring til Norge fra Iran

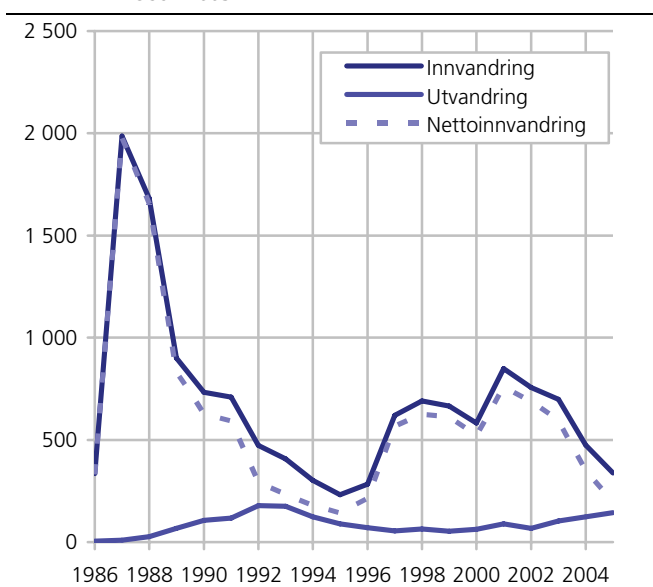
I perioden 1986-1990 var det stor innvandring av iranske statsborgere til Norge (Figur 8.3). I toppåret 1987 kom det nær 2000 iranske statsborgere, og i 1988 kom det nær 1 700. Årsaken til den store innvandringen i 1987-88 var politiske tilstramminger i Iran. Det ble strengere regler og liten mulighet for å fremme opposisjonelle ytringer. Det var da også i stor grad folk fra den intellektuelle eliten og mange med høyere utdanning som flyktet. I løpet av første halvdel av 1990-tallet sank tallet på innvandringer til en bunn i 1995 (232 personer) for så å stige igjen fra før innvandringen nådde en foreløpig topp i 2001 med 848 flyttinger. I 2005 kom det bare 338 iranske statsborgere til Norge. Av ikke-vestlige grupper, kom det flere fra hele 15 land.

Tabell 8.2. Innvandring og utvandring av iranske statsborgere. 1986 - 2005

År	1986	1987	1988	1989	1990	1991	1992	1993	1994	1995
Innvandring	335	1986	1682	900	733	709	472	407	302	232
Utvandring	5	9	27	68	106	117	179	175	124	89
Nettoinnvandring	330	1977	1655	832	627	592	293	232	178	143
År	1996	1997	1998	1999	2000	2001	2002	2003	2004	2005
Innvandring	284	620	690	665	582	848	756	698	475	338
Utvandring	70	55	64	54	63	89	67	104	124	144
Nettoinnvandring	214	565	626	611	519	759	689	594	351	194

Kilde: Befolkningsstatistikk, Statistisk sentralbyrå.

Figur 8.3. Innvandring og utvandring av iranske statsborgere. 1986 - 2005

Kilde: Befolkningsstatistikk, Statistisk sentralbyrå.

Innvandring – skal vi telle iranske statsborgere eller innvandrere fra Iran?

Inn- og utvandringsstatistikk publiseres oftest på den ene av disse to måtene:

- a) Inn – og utvandring fordeles etter fra- og tilflyttingsland (for eksempel flyttet i 2005 353 personer fra Iran til Norge mens 65 personer flyttet fra Norge til Iran). Her er alle lands statsborgerskap inkludert.
- b) Inn – og utvandring fordeles etter statsborgerskap (for eksempel flyttet i 2005 338 iranske statsborgere til Norge mens 144 iranske statsborgere flyttet fra Norge). Disse kan ha flyttet fra eller til alle verdens land.

Disse to måtene å telle innvandring på vil altså gi litt ulike tall. Avvikene skyldes at mange utflyttere ikke oppgir hvilket land de flytter til, samt at flyttestatistikken som viser hvilket land de flytter til også inkluderer andre statsborgere enn indiske (deriblant norske statsborgere). Videre ”mister” vi inderne med norsk statsborgerskap i statistikken som viser flyttinger blant indiske statsborgere.

Vi har i faktaarkene valgt å se på inn- og utvandring etter statsborgerskap fordi det trolig er det mest relevante i en innvandringsanalytisk sammenheng, men den andre typen tall publiseres også. I tillegg er det mulig å bestille data etter flytternes landbakgrunn.

Tabell 8.3. Førstegenerasjonsinnvandrere fra Bosnia-Hercegovina, etter botid i Norge. 1.1.2006

	I alt	Botid antall år				
		0-4	5-9	10-14	15-19	20+
Absolutte tall	12 148	2 872	2 686	1 782	4 487	321
Prosent	100	24	22	15	37	3

Kilde: Befolkningsstatistikk, Statistisk sentralbyrå.

Utvandringsstatistikken viser når iranske statsborgere ble registrert utflyttet i folkeregisteret. Dette kan skje lenge etter at personen i realiteten er flyttet ut. I gjennomsnitt har 87 iranske statsborgere flyttet ut av Norge i perioden 1986-2005.

8.4. Halvparten av iranerne har bodd i Norge i ti år eller mer

Av førstegenerasjonsinnvandrere fra Iran som bor i Norge i dag (per 1.1.2006) har en av fire bodd i Norge i 0-4 år (tabell 8.3). 22 prosent har bodd i Norge mellom 5 og 9 år, og 55 prosent har mer enn 9 års botid i Norge. Svært få iranere har bodd i Norge siden før 1987.

8.5. To av tre er norske statsborgere

Per 1.1.2006 var to av tre i den iranske innvandrerbefolkningen norske statsborgere.

Som tidligere nevnt har det vært to perioder med stor innvandring fra Iran til Norge, den første på slutten av åttitallet med en topp i 1987, den neste fra 1997 med en topp i 2001. Dette gjenspeiler seg i overgangene til norsk statsborgerskap - flest byttet pass på midten av 90-tallet med en topp i 1995 (1 419 personer). Antallet overganger gikk så ned til tallet igjen begynte å øke fra 2004. I 2005 meldte 834 personer overgang til norsk statsborgerskap. Til sammen 9 256 personer har skiftet fra iransk til norsk statsborgerskap i perioden 1977-2005.

8.6. Mange kjernefamilier

Da folke- og bolig tellingen ble gjennomført i 2001 var den vanligste husholdningstypen blant innvandrere fra Iran i Norge kjernefamilier med barn under 18 år. Halvparten bodde i denne typen husholdning (Figur 8.4). Gjennomsnittet for alle i Norge uten innvandrerbakgrunn var 41 prosent, mens andelen blant innvandrere var 45 prosent. 18 prosent av iranerne bodde i husholdninger som besto av bare en person, og 11 prosent bodde i husholdninger som besto av enslige foreldre med barn, mens 7,4 prosent bodde i

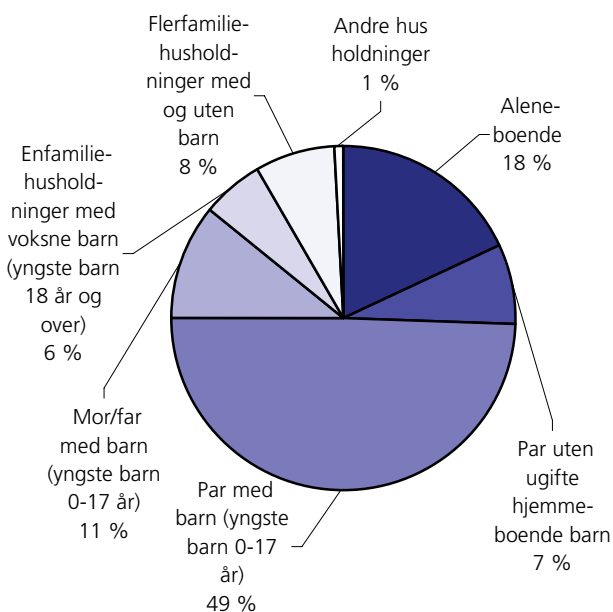
husholdninger som besto av par uten barn. 6 prosent bor i husholdninger som var kjernefamilier med voksne barn. Bare 7,5 prosent av iranerne bodde i flerfamiliehusholdninger, noe som var forholdsvis lavt sammenliknet med andre innvandrere med bakgrunn fra andre asiatiske land.

56 prosent av innvandrere fra Iran over 20 år bodde som par i 2001. Dette er en lav andel sammenliknet med andre innvandrergupper og med snittet for alle i Norge (62,5 prosent). 51,6 prosent var gift og 4,8 prosent var samboende. Andelen samboere er relativt høy sammenliknet med det vi finner blant mange andre ikke-vestlige innvandrergupper (FoB 2001).

8.7. Relativt få bruker kontantstøtte

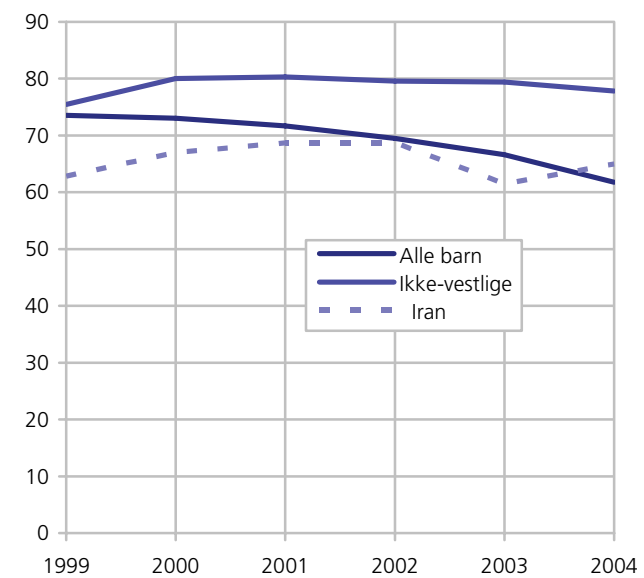
Som Figur 8.5 viser, var det omtrent like vanlig blant barn med bakgrunn fra Iran å bruke kontantstøtte som blant alle barn. Mens 65 prosent av barn i målgruppa (1 og 2 år) med iransk bakgrunn brukte kontantstøtte, gjorde 62 prosent av alle barn i målgruppa det samme. I 1999, 2000, 2001 og 2003 var det til og med mindre vanlig blant barn med bakgrunn fra Iran enn blant alle barn å bruke kontantstøtte. Kontantstøttebruken blant barn med iransk bakgrunn var betydelig lavere enn gjennomsnittet for alle barn med ikke-vestlig bakgrunn (65 mot 78 prosent i 2004). Blant de større innvandrerguppene, var iranerne de som i minst grad mottok kontaktstøtte. For mer om kontantstøttebruk blant barn med ikke-vestlig bakgrunn, se Daugstad (2006).

Figur 8.4. Andelen personer i ulike typer husholdninger i innvandrerbefolkningen fra Iran per 3. november 2001

Kilde: FOB 2001, Statistisk sentralbyrå.

Figur 8.5. Andel barn i målgruppa (1 og 2 år) som det mottas kontantstøtte for, etter landbakgrunn. Hele landet. Per 1. september 1999-2004

Kilde: KOSTRA, Statistisk sentralbyrå.

8.8. Relativt mange gifter seg med personer uten innvandrerbakgrunn

Blant innvandrere med bakgrunn fra Iran er det et mannsoverskudd i alderen 20-44 år, og i hele perioden 1996-2005 har det vært om lag dobbelt så mange ugifte menn som ugifte kvinner med bakgrunn fra Iran som har vært bosatt i Norge. Dette avspeiler seg også i antallet inngåelser; det var langt flere menn som giftet seg i perioden enn kvinner (tabell 8.4).

36 prosent av kvinner med bakgrunn fra Iran giftet seg med menn med samme landbakgrunn bosatt i Norge ved inngåelsen, og hele 19 prosent inngikk ekteskap med menn uten innvandrerbakgrunn, en langt høyere andel enn i mange andre ikke-vestlige innvandrergupper. 33 prosent av kvinnene inngikk ekteskap med en person som ikke var bosatt i Norge ved ekteskapsinngåelsen.

Seks av ti menn med bakgrunn fra Iran som inngikk ekteskap i denne perioden, giftet seg med kvinner som ikke var bosatt i Norge. 17 prosent giftet seg med kvinner uten innvandrerbakgrunn, også dette høyt sammenliknet med mange andre grupper.

I alt ble det inngått 952 transnasjonale ekteskap i løpet av 1996-2005 blant personer med innvandrerbakgrunn fra Iran. Ingen etterkommere inngikk ekteskap i perioden, og få var i en alder der ekteskapsinngåelse er aktuelt.

For mer om ekteskapsmønstre i innvandrerbefolkningen, se Daugstad 2006.

Tabell 8.4. Ekteskapsinngåelser blant bosatte personer med innvandrerbakgrunn fra Iran, 1996-2005

Kjønn og innvandrerbakgrunn	Ektefellens landbakgrunn					Ektefellens landbakgrunn			
	I alt	Uten innvandrerbakgrunn	Samme landbakgrunn bosatt i Norge	Annen utenlandsk bosatt i Norge	Bosatt i utlandet	Uten innvandrerbakgrunn	Samme landbakgrunn bosatt i Norge	Annen utenlandsk bosatt i Norge	Bosatt i utlandet
	Absolutte tall					Prosent			
Kvinner	583	115	208	65	195	19,7	35,7	11,1	33,4
Menn	1 268	211	212	88	757	16,6	16,7	6,9	59,7

Kilde: Befolkningsstatistikk, Statistisk sentralbyrå .

Tabell 8.5. Innvandrerbefolkningen med bakgrunn fra Iran, etter fylke 1.1. 2006. Absolutte tall og prosent

Fylke	Befolkningen i alt	Innvandrer-befolkningen fra Iran	I prosent av befolkningen	I prosent av den iranske innvandrer-befolkningen
Hele landet	4 640 219	14 362	0,3	100,0
01 Østfold	260 389	886	0,3	6,2
02 Akershus	501 125	2 674	0,5	18,6
03 Oslo	538 411	4 719	0,9	32,9
04 Hedmark	188 511	497	0,3	3,5
05 Oppland	183 204	437	0,2	3,0
06 Buskerud	245 225	877	0,4	6,1
07 Vestfold	222 104	365	0,2	2,5
08 Telemark	166 140	481	0,3	3,3
09 Aust-Agder	104 084	266	0,3	1,9
10 Vest-Agder	162 317	336	0,2	2,3
11 Rogaland	397 594	838	0,2	5,8
12 Hordaland	452 611	725	0,2	5,0
14 Sogn og Fjordane	106 650	49	0,0	0,3
15 Møre og Romsdal	244 978	129	0,1	0,9
16 Sør-Trøndelag	275 403	636	0,2	4,4
17 Nord-Trøndelag	128 694	121	0,1	0,8
18 Nordland	236 257	147	0,1	1,0
19 Troms	153 585	163	0,1	1,1
20 Finnmark Finnmark	72 937	16	0,0	0,1

Kilde: Befolkningsstatistikk, Statistisk sentralbyrå .

8.9. 2,0 barn i gjennomsnitt

Kvinnelige førstegenerasjonsinnvandrere fra Iran i alderen 35-44 år hadde i 2004 i gjennomsnitt 2,0 barn, det samme for alle kvinner i Norge, men lavere enn gjennomsnittet for alle kvinner fra Asia (2,2). Bare kvinner fra Filippinene, Polen og Russland har færre barn enn iranske kvinner, blant gruppene vi ser på i denne rapporten. 37 prosent av barna til iranske kvinner i denne alderen er født i Norge. 11 prosent har fire eller flere barn, noe som er lavt i forhold til gjennomsnittet for Asia (18 prosent), men litt høyere enn gjennomsnittet for kvinner i Norge (8 prosent).

8.10. Halvparten eier boligen sin

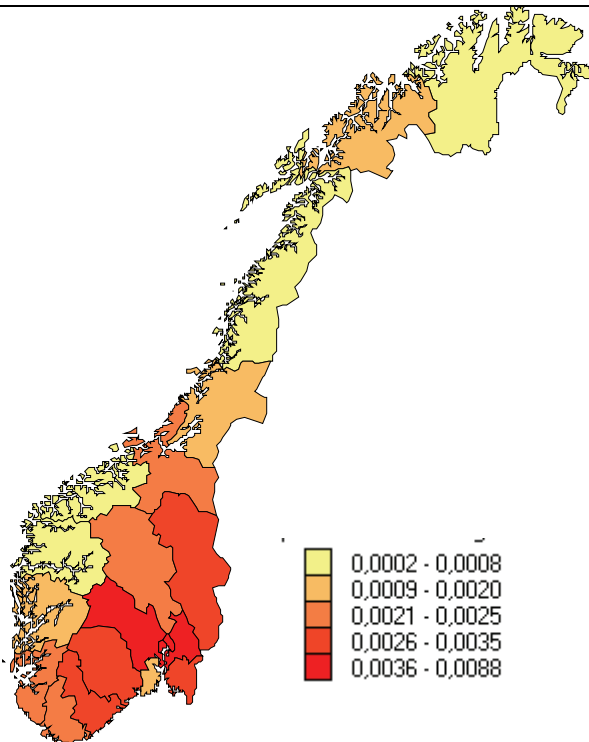
49 prosent av innvandrerne med bakgrunn fra Iran eide boligen de bodde i 2001 mens 51 prosent leide boligen. Blant de uten innvandrerbakgrunn var det på samme tid 82 prosent som eide boligen de bodde i. 74 prosent blant innvandrere med landbakgrunn fra India og 67 prosent fra Pakistan bodde i eid bolig (inklusive borettslagsleiligheter), mens kun 19 prosent av innvandrerne fra Irak og Afghanistan bodde i eid bolig. Andelen som eier boligen sin har sammenheng med botid i Norge. Mange innvandrere fra India og Pakistan har lang botid i Norge og har vært i stand til å anskaffe seg egen bolig. Iranere har i gjennomsnitt kortere botid innvandrere fra India og Pakistan. Når andelen som eier er lavere blant innvandrere har det også sammen-

heng med lavere gjennomsnittsinntekter, høyere arbeidsledighet og lavere gjennomsnittsalder. Yngre personer generelt utgjør en stor del av leietakerne. Førstegenerasjonsinnvandrere har dessuten ikke den samme anledningen til å arve eiendom i Norge, som norske uten innvandrerbakgrunn har.

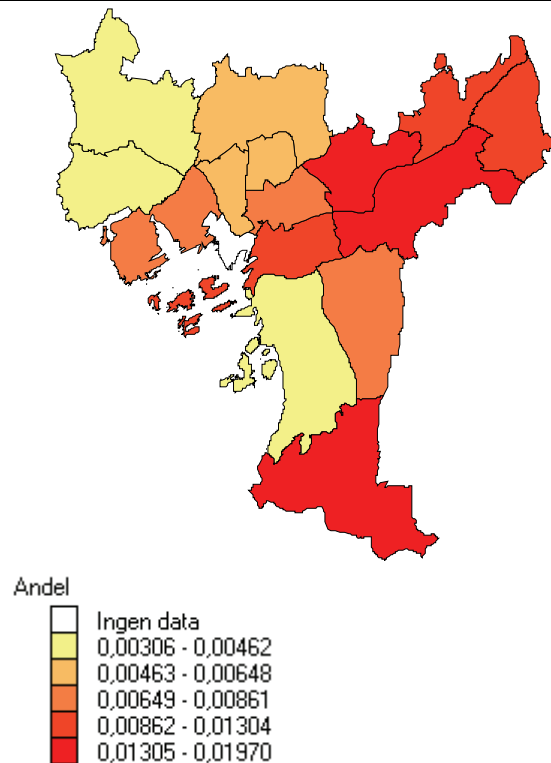
8.11. En av tre bor Oslo

Det bor iranere i alle landets fylker og i 244 av landets kommuner (per 1.1.2206). En av tre i den iranske innvandrerbefolkningen bor i Oslo. Det er 4 719 iranere bosatt i Oslo, og de utgjør 0,9 prosent av befolkningen i hovedstaden.

Akershus er det fylket etter Oslo med flest iranere (2 674). Det bor 886 innvandrere med bakgrunn fra Iran i Østfold, 838 i Rogaland, 877 i Buskerud og 725 i Hordaland. Etter Oslo kommune er det Bærum som har flest iranere, 801 personer. Deretter kommer Bergen, Trondheim, Skedsmo, Stavanger, Drammen, Lørenskog og Fredrikstad, alle med over 300 iranere hver. Den kommunen hvor iranere utgjør den største andelen av befolkningen er Bygland kommune i Aust-Agder. De 21 iranere utgjør 1,62 prosent av innbyggerne i denne lille kommunen. Deretter kommer Rælingen kommune i Akershus, med 1,25 prosent, fulgt av Skedsmo (1,07 prosent) og Lørenskog (1,02 prosent).

Figur 8.6. Innvandrerbefolkningen med bakgrunn fra Iran. Som andel av befolkningen i fylket 1.1. 2006

Kilde: Befolkningsstatistikk, Statistisk sentralbyrå.

Figur 8.7. Innvandrere med bakgrunn fra Iran etter bydeler i Oslo. 1.1.2006. Prosent

Kilde: Befolkningsstatistikk, Statistisk sentralbyrå.

Tabell 8.6. Innvandrerbefolkningen med bakgrunn i fra Iran, etter kommune. 1.1. 2006. Absolutte tall og prosent

Kommune	Hele befolkningen	Innvandrerbefolkningen fra Iran	I prosent av befolkningen
Hele landet	4 640 219	14 362	0,31
0301 Oslo kommune	538 411	4 719	0,88
0219 Bærum	105 928	801	0,76
1201 Bergen	242 158	607	0,25
1601 Trondheim	158 613	576	0,36
0231 Skedsmo	43 201	464	1,07
1103 Stavanger	115 157	463	0,40
0602 Drammen	57 759	353	0,61
0230 Lørenskog	30 929	314	1,02
0106 Fredrikstad	70 791	312	0,44
1001 Kristiansand	76 917	272	0,35
0806 Skien	50 761	225	0,44
0220 Asker	51 484	204	0,40
0228 Rælingen	14 857	186	1,25
0105 Sarpsborg	50 115	178	0,36
0502 Gjøvik	27 819	171	0,61
0104 Moss	28 182	163	0,58
19 Troms	153 585	163	0,11
0402 Kongsvinger	17 224	154	0,89
1102 Sandnes	58 947	146	0,25
0403 Hamar	27 593	127	0,46
0906 Arendal	39 826	124	0,31
0213 Ski	27 010	116	0,43
0701 Horten	24 871	111	0,45
0217 Oppegård	23 897	109	0,46
<i>5 kommuner med størst andel fra Iran</i>			
0938 Bygland	1 296	21	1,62
0228 Rælingen	14 857	186	1,25
0231 Skedsmo	43 201	464	1,07
0230 Lørenskog	30 929	314	1,02
0402 Kongsvinger	17 224	154	0,89

Kilde: Befolkningsstatistikk, Statistisk sentralbyrå.

Det bor iranere i alle bydeler i Oslo, men den største konsentrasjonen av iranere finner vi i øst og sørøst, slik tilfellet er for de fleste ikke-vestlige grupper i hovedstaden. Søndre Nordstrand er den bydelen med flest iranere i forhold til folketallet i bydelen (2 prosent) (Figur 8.7). I bydelene Alna, Bjerke, Gromrud og Stovner utgjør iranere over 1,0 prosent av befolkningen i bydelen. Minst andel utgjør iranerne i Vestre Aker og Nordstrand, hvor de utgjør bare 0,3 prosent av innbyggerne.

Iranere bor mindre konsentrert i hovedstaden enn mange andre ikke-vestlige grupper. For mer om dette, se Blom 2002.

8.12. Høyt utdanningsnivå

Vi mangler utdanningsopplysninger for nær en av fire førstegenerasjonsinnvandrere fra Iran i alderen 30-44 år (tabell 8.8). Dette har sammenheng med at mange er kommet til Norge etter den siste systematiske kartleggingen av utdanning tatt i utlandet (1999), og at vi ikke har noe system for løpende å fange opp utdanning tatt i utlandet blant innvandrere ved ankomst til landet.

De utdanningsopplysningene vi har, indikerer at utdanningsnivået blant iranerne er høyt. 35 prosent har utdanning på universitets og høyskolenivå (i 2005). Dette er godt over gjennomsnittet for ikke-vestlige innvandrere (27 prosent), og på nivå med befolkningen i alt. Bare fire grupper har høyere utdanning blant gruppene vi ser på i denne rapporten – Russland, Filippinene, India og Polen. Utdanningsnivået er omtrent likt for kvinner og menn.

Tabell 8.7. Innvandererbefolkningen med bakgrunn fra Iran, etter bydel i Oslo (unntatt Sentrum og Marka). 1.1. 2006. Absolutte tall og prosent

Bydel	Innbyggere i alt	Ikke-vestlige innvanderer-befolkning i alt	Ikke-vestlig innvanderer-befolkning i prosent av innbyggere	Innvanderer-befolkningen fra Iran	Innvanderer-befolkningen fra Iran i prosent av befolkningen i bydelen
I alt	538 411	101 300	19 %	4 719	0,9 %
01 Gamle Oslo	36 557	10 409	28 %	315	0,9 %
02 Grünerløkka	38 946	8 406	22 %	325	0,8 %
03 Sagene	30 414	4 922	16 %	175	0,6 %
04 St. Hanshaugen	28 287	2 918	10 %	138	0,5 %
05 Frogner	46 047	3 778	8 %	299	0,6 %
06 Ullern	27 599	1 762	6 %	107	0,4 %
07 Vestre Aker	40 878	2 501	6 %	125	0,3 %
08 Nordre Aker	41 656	3 359	8 %	193	0,5 %
09 Bjerke	24 606	7 078	29 %	321	1,3 %
10 Grorud	25 032	8 038	32 %	316	1,3 %
11 Stovner	28 656	9 832	34 %	365	1,3 %
12 Alna	44 482	15 670	35 %	823	1,9 %
13 Østensjø	43 547	6 215	14 %	356	0,8 %
14 Nordstrand	43 824	3 206	7 %	153	0,3 %
15 Sø. Nordstrand	33 863	13 007	38 %	667	2,0 %

Kilde: Befolkningsstatistikk, Statistisk sentralbyrå .

Tabell 8.8. Prosent av personer 30-44 med manglende utdanningsopplysninger, etter kjønn og landbakgrunn. 1.10.2005

Kjønn, innvandringskategori og landbakgrunn	I alt, alderen 30-44 år	Prosent av disse som har uoppgitt utdanningsnivå	Antall med utdanningsopplysninger
Alle i Norge	10 26 473	5	976 176
Menn	521 685	5	496 122
Kvinner	504 788	5	480 053
Førstegenerasjonsinnv. fra ikke-vestlige land	81 860	40	49 362
Menn	39 633	37	24 929
Kvinner	42 227	42	24 407
Førstegenerasjonsinnv. fra Iran i alt	4 786	23	3 676
Menn	2 821	20	2 265
Kvinner	1 965	28	1 409

Kilde: Utdanningsstatistikk, Statistisk sentralbyrå.

Tabell 8.9. Utdanningsnivå blant dem vi har utdanningsopplysninger om, etter kjønn og landbakgrunn. 30-44 år. 1.10.2005. Prosent

Kjønn, innvandringskategori og landbakgrunn	"Oppgitt"	Ingen fullført utdanning	Grunnskolenivå	Videregående-skolenivå	Uni.- og høgskolenivå, kort	Universitets- og høyskoleniv, lang
Alle i Norge	100	0	21	43	27	9
Menn	100	0	22	47	21	10
Kvinner	100	0	21	39	33	7
Førstegenerasjonsinnv. fra ikke-vestlige land	100	2	39	33	19	8
Menn	100	1	39	34	17	8
Kvinner	100	3	39	31	20	7
Førstegenerasjonsinnv. fra Iran i alt	100	2	29	35	24	11
Menn	100	1	28	35	23	13
Kvinner	100	4	31	34	25	7

Kilde: Utdanningsstatistikk, Statistisk sentralbyrå.

8.13. Høy utdanningsdeltakelse

I forrige avsnitt så vi på hvilket *utdanningsnivå* de mellom 30-44 år hadde. Vi skal nå se på *deltakelsen* på utdanningsarenaen blant de som er i alderen 19-24 år, og deretter blant dem mellom 16-18 år.

I 2005 var deltakelse i *høyere utdanning* blant førstegenerasjonsinnvandrere i alderen 19-24 langt høyere blant førstegenerasjonsinnvandrere fra Iran enn blant ikke-vestlige førstegenerasjonsinnvandrere sett under ett (27 mot 18 prosent), men noe lavere enn blant alle i denne alderen (31 prosent) (se Tabell 8.10).

Deltakelsen blant iranere er noe høyere blant kvinner (29 prosent) enn blant menn (25 prosent).

Det er også mange iranere i denne alderen som tar videregående utdanning, og ser vi på videregående og høyere utdanning under ett, ligger iranerne helt på toppen hva gjelder utdanningsdeltakelse, med Russland og Etiopia på andre og tredjeplass.

Det er for få etterkommere i denne alderen til at vi kan si noe om deres utdanningsdeltakelse.

Tabell 8.10. Deltakelse i utdanning blant personer i alderen 19-24 år etter kjønn, og landbakgrunn. Prosent. 1.10.2005

	Bosatte, absolute tall	I høyere utd.	I videregående utd.	Ikke i utdanning/ grunnskole
I alt, hele befolkningen	330 115	100	31	16
Menn	168 058	100	25	17
Kvinner	162 057	100	37	14
Førstegenerasjon				
I alt, ikke-vestlige land	24 396	100	18	17
Menn	11 449	100	16	20
Kvinner	12 947	100	20	14
I alt, Iran	1 611	100	27	23
Menn	813	100	25	25
Kvinner	798	100	29	22

Kilde: Utdanningsstatistikk, Statistisk sentralbyrå.

Tabell 8.11 Deltakelse i utdanning blant personer i alderen 16-18 år etter kjønn, innvandrerkategori og landbakgrunn. 1.10.2005. Absolutte tall og prosent

	Bosatte, absolute tall	I videregående utd.	Ikke i utdanning/ grunnskole
I alt, hele befolkningen	179 270	100	91
Menn	91 879	100	90
Kvinner	87 391	100	92
Førstegenerasjon			
I alt, ikke-vestlige land	8 603	100	74
Menn	4 576	100	73
Kvinner	4 027	100	75
I alt, Iran	549	100	79
Menn	307	100	77
Kvinner	242	100	82
Etterkommere			
I alt, ikke-vestlige land	4 083	100	89
Menn	2 049	100	89
Kvinner	2 034	100	90
I alt, Iran	125	100	92
Menn	66	100	89
Kvinner	59	100	95

Kilde: Utdanningsstatistikk, Statistisk sentralbyrå.

Deltakelsen i *videregående utdanning* blant de mellom 16-18 år er høyere blant førstegenerasjonsinnvandrere fra Iran (79 prosent) enn blant ikke-vestlige førstegenerasjonsinnvandrere i alt (74 prosent) (2005). Etterkommerne med bakgrunn fra Iran, som etterkommerne fra de fleste landgrupper, deltar på lik linje med alle Norges 16-18-åringer. Jentene deltar i noe større grad enn guttene med bakgrunn fra Iran, både blant førstegenerasjonsinnvandrere og etterkommerne (tabell 8.11). En slik kjønnsforskjell finner vi også i de fleste landgrupper.

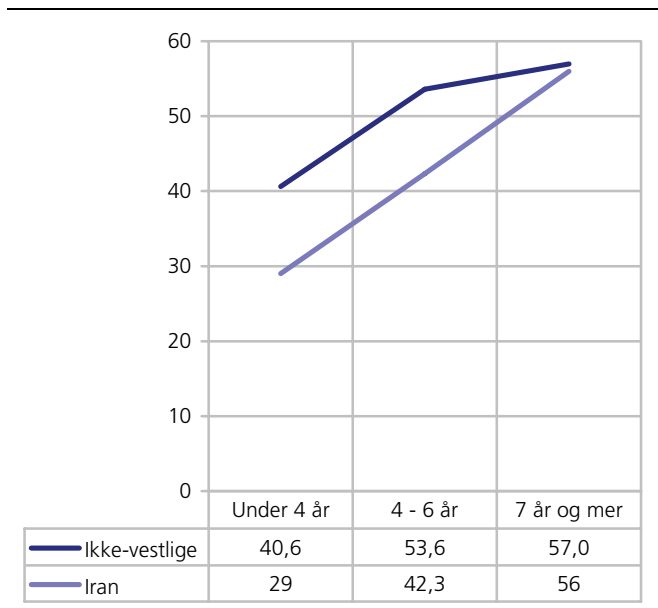
8.14. Halvparten sysselsatt

Halvparten av alle førstegenerasjonsinnvandrere fra Iran i alderen 16-74 år var sysselsatte per 4. kvartal 2005. Det var en litt lavere andel enn i hele den ikke-vestlige innvandrerbefolkningen (52,2 prosent), og betraktelig lavere enn i befolkningen i alt (69,4 prosent).

Tabell 8.12. Sysselsatte førstegenerasjonsinnvandrere i prosent av bosatte i alderen 16-74 år etter landbakgrunn og kjønn. 4. kvartal 2005

	I alt	Menn	Kvinner
Befolkningen i alt	69,4	72,6	66,1
Førstegenerasjonsinnv. i alt	57,5	62,5	52,6
Vestlige	69,7	73,5	65,8
Ikke-vestlige	52,2	57,5	47,3
Iran	49,8	53,5	45

Kilde: Arbeidsmarkedsstatistikk, Statistisk sentralbyrå.

Figur 8.8. Sysselsatte førstegenerasjonsinnvandrere i prosent av bosatte i alderen 16-74 år, etter landbakgrunn og botid. 4.kvartal 2005

Kilde: Arbeidsmarkedsstatistikk, Statistisk sentralbyrå.

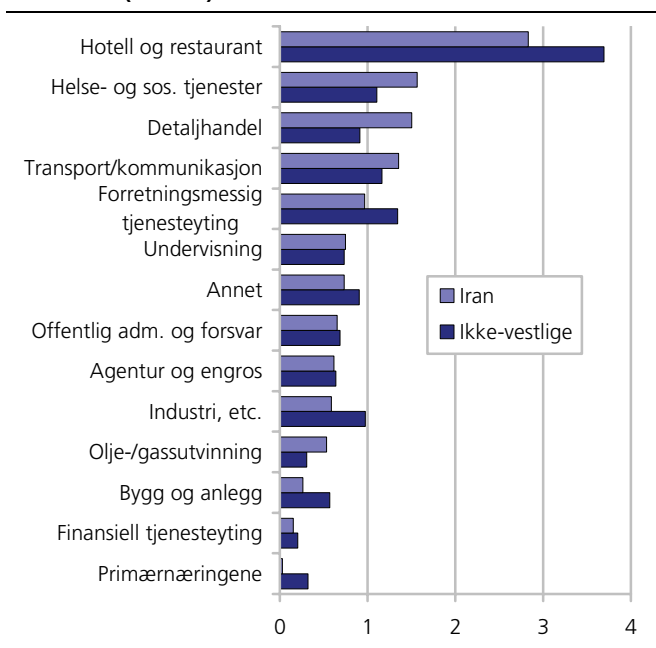
Som i mange andre innvandrergupper, er sysselsettingsandelen høyere for menn enn for kvinner (53,5 mot 45 prosent).

Figur 8.8 viser sysselsettingsandelen blant førstegenerasjonsinnvandrere fra Iran etter botid. Blant iranerne stiger sysselsettingsandelen markant med botid, mer enn blant ikke-vestlige innvandrere i alt. Blant de med mindre enn syv års botid er sysselsettingen 13 prosentpoeng lavere hos iranerne enn blant ikke-vestlige innvandrere i alt, men blant de med syv års botid eller mer er nivået likt.

8.15. Ikke like overrepresentert som andre i hotell- og restaurantnæringen

Figur 8.9 viser hvor sannsynlig det er at ikke-vestlige førstegenerasjonsinnvandrere fra Iran og ikke-vestlige innvandrere i alt arbeider i et utvalg næringer i forhold til befolkningen i alt (per 4. kvartal 2005). For å finne dette, har vi dividert andelen blant førstegenerasjonsinnvandrere fra ikke-vestlige land generelt og Iran spesielt i de ulike næringene på andelen blant befolkningen i alt. De søylene som overstiger 1 i figuren viser at førstegenerasjonsinnvandrere er overrepresenterte i næringen, mens de er underrepresenterte dersom søylen er lavere enn 1.

Figur 8.9. Relativ næringsfordeling blant sysselsatte ikke-vestlige innvandrere og førstegenerasjonsinnvandrere fra Iran (16-74 år). 4. kvartal 2005

Kilde: Arbeidsmarkedsstatistikk, Statistisk sentralbyrå.

Inndeling i næringer

Sysselsatte kan fordeles etter hvilken næring de arbeider innen. Vi har i dette avsnittet brukt grove inndelinger, og vil her utdype hva enkelte kategorier, som kanskje er litt ukjente for leseren, inneholder:

Forretningsmessig tjenesteyting og eiendomsdrift: Her finner vi blant annet rengjøringsvirksomhet, omsetning og drift av fast eiendom, databehandlingsvirksomhet, forsknings og utviklingsarbeid og diverse utleievirksomhet.

Motorkjøretøytjenester: Her finner vi all næring knyttet til handel med motorvogner, vedlikehold og reparasjon av motorvogner, samt detaljhandel med drivstoff til motorvogner.

Finansiell tjenesteyting: Her finner vi blant annet bankvirksomhet og forsikringsvirksomhet (unntatt forsikringer underlagt offentlig forvaltning).

Transport og kommunikasjon: Her finner vi blant annet lufttransport, sjøtransport og landtransport som jernbanetransport, rutebiltransport, drosjebiltransport, samt virksomhet knyttet til post- og telekommunikasjoner.

Figuren viser at iranerne var overrepresentert i hotell- og restaurantnæringen i forhold til befolkningen i alt, men ikke i like stor grad som gjennomsnittet av de ikke-vestlige innvandrere. Det var nær tre ganger så sannsynlig at en førstegenerasjonsinnvandrer fra Iran arbeidet i denne næringen sammenlignet med befolkningen i alt. Også innen forretningsmessig tjenesteyting skilte iranerne seg fra den ikke-vestlige gruppa i den forstand at ikke-vestlige innvandrere generelt var overrepresentert i denne næringen, mens iranerne ikke var det.

Tabell 8.13. Arbeidsledige av arbeidsstyrken (prosent) etter landbakgrunn og kjønn. 16-74 år. 1. kvartal 2006

	I alt	Menn	Kvinner
Hele befolkningen	3	3,1	2,9
Førstegenerasjonsinnv. i alt	8,2	8,3	8,1
Vestlig	3,3	3,6	3
Ikke-vestlige	10,6	10,6	10,6
Asia (inkludert Tyrkia)	10,8	10,5	11,1
Iran	11,7	11,5	12,1

Kilde: Arbeidsmarkedsstatistikk, Statistisk sentralbyrå.

Iranerne var noe *mer* overrepresenterte innen transport og kommunikasjon og helse- og sosialtjenester, mens de innen detaljhandel var overrepresentert mens gjennomsnittet av de ikke-vestlige innvandrere *ikke* var det. Innen forretningsmessig tjenesteyting var det motsatt – her var ikke-vestlige innvandrere i alt overrepresentert, mens iranerne *ikke* var det. Iranerne skilte seg også ut i forhold til ikke-vestlige innvandrere i alt når det gjelder industri, hvor de, i motsetning til den ikke-vestlige gruppa var *underrepresentert* i forhold til befolkningen i alt.

8.16. 12 prosent arbeidsledighet

Registrerte arbeidsledighet blant førstegenerasjonsinnvandrere fra Iran var i 2006 på 11,7 prosent, og ledigheten var omtrent lik for menn som for kvinner (11,5 prosent mot 12,1 prosent). Ledighetsnivået blant iranere er omtrent lik gjennomsnittlig ledighet blant ikke-vestlige innvandrere, men det var fire ganger så sannsynlig at en med bakgrunn fra Iran var arbeidsledig som at en i hele befolkningen var det.

8.17. Relativt mange eier egne foretak

Andelen selvstendig næringsdrivende innvandrere med bakgrunn fra Iran var per 1.1.2005 4,7 prosent, 6,5 prosent for menn og 2,4 prosent for kvinner. I innvandrerbefolkningen i alt eide 3,7 prosent sitt eget foretak, en like stor andel som i befolkningen i alt. Eierandelen var med andre ord høyere blant de fra Iran enn blant innvandrerbefolkningen i alt. Innvandrerbefolkningen fra Iran utgjorde 3,8 prosent av innvandrerbefolkningen i Norge ved inngangen til 2005. De selvstendig næringsdrivende med bakgrunn fra Iran utgjorde imidlertid 4,8 prosent av alle selvstendig næringsdrivende i innvandrerbefolkningen, noe som også viser at de fra Iran er *overrepresentert*.

For mer om innvandrere i næringslivet, se Vartdal 2006.

8.18. Inntekt som gjennomsnittet for par fra den tredje verden

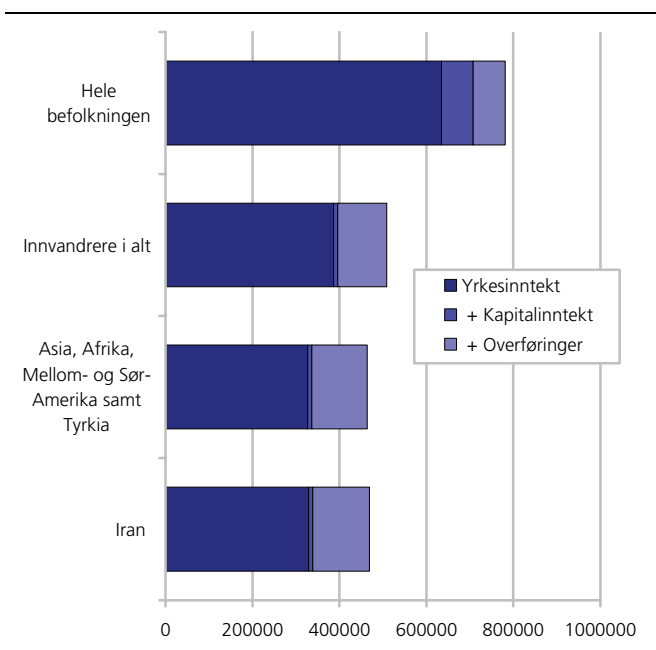
Inntektsnivået og -fordelingen blant par fra Iran er nokså likt det vi finner for par fra tredje verden (Figur 8.10). Sammenlignet med denne gruppa mottar imidlertid par fra Iran i gjennomsnitt noe mer sosialhjelp og noe mindre arbeidsledighetstrygd. 70 prosent av den gjennomsnittlige inntekten før skatt til par fra Iran er yrkesinntekt, også dette likt par fra den tredje verden. Par fra Iran har imidlertid færre barn enn både par fra den tredje verden, innvandrerepar i alt og alle par i Norge, slik at de har færre i husholdningen å fordele inntekten på.

Tabell 8.14. Inntektsregnskap for innvandrerbefolkningen. Ektepar (med og uten barn) og samboerpar med felles barn hvor begge voksne har samme landbakgrunn, etter land.¹ Hovedinntektstaker 25-55 år. Gjennomsnitt 2004. Kroner

	Norge i alt	Innvandrere i alt	Asia, Afrika, Mellom- og Sør-Amerika samt Tyrkia	Iran
Yrkesinntekt	635 000	386 600	326 700	329 300
Av dette lønn	581 400	355 100	296 600	288 600
+ Kapitalinntekt	72 400	9 500	9 700	9 300
Overføringer	73 700	112 600	127 400	130 800
+ Skattepliktige overføringer	41 400	55 200	62 100	63 500
Av dette				
Pensjoner fra folketrygden	15 800	32 100	37 000	40 800
Arbeidsledighetsstrygd	7 900	16 900	18 200	13 300
+ Skattefrie overføringer	32 300	57 500	65 200	67 400
Av dette				
Barnetrygd	16 500	18 800	20 300	15 300
Sosialhjelp	1 600	17 300	20 700	26 900
Samlet inntekt	781 100	508 700	463 700	469 400
- Sum utlignet skatt og negative overføringer	204 700	118 600	97 700	100 400
Inntekt etter skatt	576 400	390 100	366 000	369 100
Yrkesinntekt i prosent av samlet inntekt	81	76	70	70
Antall barn 0-17 år	1,4	1,7	1,8	1,3
Antall familier	588 906	37 704	26 015	2 107

¹ I tallet på ektepar er registrerte partnerskap inkludert.

Kilde: Inntektsstatistikk, Statistisk sentralbyrå.

Figur 8.10. Inntektsregnskap for innvandrerbefolkningen. Ektepar (med og uten barn) og samboerpar med felles barn hvor begge voksne har samme landbakgrunn, etter land. Hovedinntektstaker 25-55 år. Gjennomsnitt. 2004. Kroner

Kilde: Inntektsstatistikk, Statistisk sentralbyrå.

8.19. Stor økning i valgdeltakelse blant innvandrere fra Iran

Valgdeltakelsen blant norske statsborgere med iransk innvandrerbakgrunn økte fra 42 prosent ved stortingsvalget i 2001 til 51 prosent ved valget i 2005 (Tabell 8.15). I 2001 lå de under gjennomsnittet for ikke-vestlige innvandrere, mens de i 2005 lå 2 prosentpoeng over. Norske statsborgere med iransk bakgrunn har en

svært stor forskjell i valgdeltakelsen med alder, med svært lav valgdeltakelse for de yngste og de eldste, men med en valgdeltakelse på 60 prosent for gruppen 26-39 år. Som vi har sett, er det en skjev kjønns-sammensetting i den iranske innvandrergruppa, med en overvekt av menn, og mennene deltar også i større grad enn kvinnene.

For mer om valgdeltakelse blant innvandrere, se Aalandslid 2006.

Tabell 8.15. Valgdeltakelse etter kjønn, alder, botid og år

	Ikke-vestlige innvandrere	Asia	Iran
Stortingsvalget 2005			
I alt	49	50	51
Menn	48	51	53
Kvinner	50	50	48
<i>Alder</i>			
18-25 år	38	38	31
26-39 år	46	49	60
40-59 år	54	57	55
60 år og over	55	52	36
<i>Botid</i>			
0-9 år	44	42	40
10-19 år	47	50	52
20-29 år	50	52	*
30 år og over	65	64	*
Valgdeltakelse 1997	58	57	49
Valgdeltakelse 2001	45	45	42
(N)			
I alt	103 283	54 471	6 856
Menn	52 436	27 916	4 038
Kvinner	50 847	26 555	2 818

Kilde: Valgstatisikk, Statistisk sentralbyrå.

8.20. Høy utdanningsdeltakelse men gjennomsnittlig sysselsetting

Den iranske innvandrerbefolkningen er ei gruppe som er dominert av flyktninger. En stor gruppe kom på slutten av 1980-tallet, og rundt årtusenskiftet kom det en ny bølge med flyktninger fra Iran. Iranerne har kommet til Norge med relativt høy utdannelse i bagasjen, langt over gjennomsnittet for den ikke-vestlige gruppa. Og i ingen andre grupper er førstegenerasjonsinnvandrerne i alderen 19-24 år like ivrige til å ta utdanning som de fra Iran. Likevel ligger ikke sysselsettingsnivået i denne gruppa over gjennomsnittet for ikke-vestlige innvandrere, og særlig er sysselsettingen lav blant de med kortest botid.

20 prosent av kvinnene og 17 prosent av mennene giftet seg med en person uten innvandrerbakgrunn i perioden 1996-2005. Dette er relativt høyt sammenlignet med mange andre ikke-vestlige grupper, selv om flertallet fortsatt gifter seg med "sine egne". Mange mener det kan virke positivt med hensyn til integrering om man gifter seg med noen uten innvandrerbakgrunn.

Når det gjelder familiemønster ellers, ligner iranerne mer på befolkningen i alt enn den ikke-vestlige innvandrergruppen. Bruken av kontantstøtte er som i befolkningen i alt, de får omtrent like mange barn som kvinner i hele befolkningen, de bor i relativt liten grad i flerfamiliehusholdninger, og det er mer vanlig å være samboer enn i mange andre innvandrergrupper, men ikke like vanlig som i befolkningen i alt.

9. Innvandrerbefolkningen med bakgrunn fra Tyrkia

- Innvandrerbefolkningen fra Tyrkia besto av nær 14 100 personer ved inngangen til 2006 – 9 300 førstegenerasjonsinnvandrere og 4 700 etterkommere.
- Tyrkiske førstegenerasjonsinnvandrere var den fjortende største gruppen i Norge, mens etterkommerne med bakgrunn fra Tyrkia utgjorde den tredje største gruppen av etterkommere.
- Tyrkerne er blant de fra land i den tredje verden som innvandet først til Norge. Nær en av fire førstegenerasjonsinnvandrere fra Tyrkia hadde bodd i Norge i mer enn 20 år ved inngangen til 2006.
- Tyrkerne har først og fremst kommet gjennom arbeidsinnvandring og familieinnvandring.
- Både blant menn og kvinner giftet i perioden 1996-2005 tre av fire førstegenerasjonsinnvandrere fra Tyrkia seg med en person bosatt i utlandet.
- Flertallet av etterkommerne er ennå ikke gift, men blant de som giftet seg i perioden 1996-2005, var det flere enn blant førstegenerasjonsinnvandrere som giftet seg med personer uten innvandrerbakgrunn.
- Innvandrerbefolkningen fra Tyrkia bor konsentrert på Østlandet - 40 prosent bodde i Oslo og 15 prosent i Drammen per 1.1.2006.
- Utdanningsnivået blant tyrkerne er svært lavt, og førstegenerasjonsinnvandrere deltar i liten grad i høyere utdanning.
- Som i andre grupper, deltar etterkommerne i større grad i høyere utdanning enn førstegenerasjon, men i mye mindre grad enn gjennomsnittet for ikke-vestlige innvandrere.
- Sysselsettingen blant førstegenerasjonsinnvandrere fra Tyrkia var lavere enn gjennomsnittet for ikke-vestlige innvandrere. Langt flere menn (59 prosent) enn kvinner (37 prosent) var i arbeid.
- Innvandrerpar fra Tyrkia har den nest laveste gjennomsnittsinntekten blant de gruppene vi har sett på, etter innvandrerpar fra Somalia
- 43 prosent av alle stemmeberettigede i den tyrkiske innvandrerbefolkningen stemte ved

stortingsvalget i 2005, lavere enn gjennomsnittet for ikke-vestlige innvandrere.

9.1. 14 000 i den tyrkiske innvandrerbefolkningen...

Innvandrerbefolkningen med bakgrunn fra Tyrkia utgjorde per 1.1. 2006 14 100 personer, hvorav 9 300 var førstegenerasjonsinnvandrere (se Tabell 9.1). Ser vi bare på førstegenerasjonsinnvandrere er de med bakgrunn fra Tyrkia den fjortende største gruppen, på 10. plass blant de ikke-vestlige gruppene. De var en tallmessig viktigere gruppe tidligere. Ved utgangen av 1976 var det 1 392 tyrkiske statsborgere i Norge, og bare pakistanere (5 267) og jugoslavere (1 735) utgjorde større ikke-vestlige grupper.

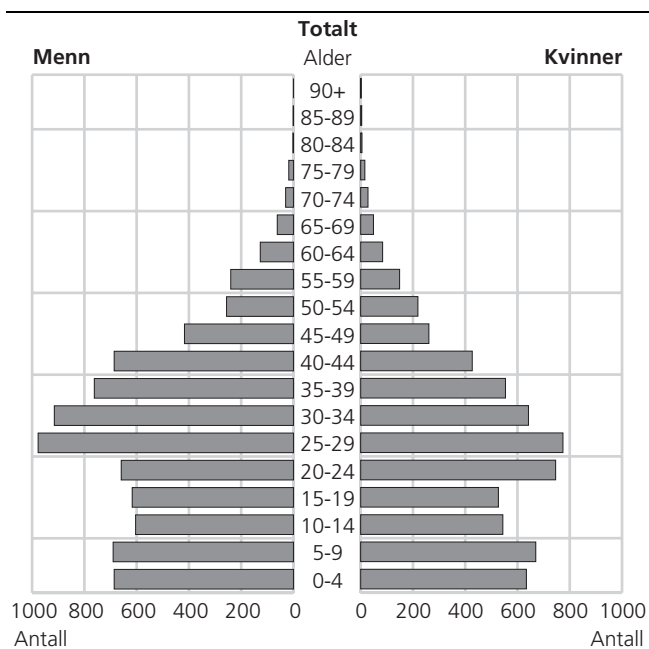
4 747 personer var født i Norge med begge foreldrene og alle fire besteforeldre født i Tyrkia (etterkommere). Av alle etterkommere utgjør disse 7 prosent og er den tredje største gruppen, etter dem med foreldre fra Pakistan og Vietnam. De fleste etterkommerne var fortsatt unge i 2006, men ettersom mange fra Tyrkia har bodd lenge i Norge, var det relativt mange som begynner å bli voksne sett i forhold til mange andre ikke-vestlige etterkommergrupper. 53 prosent var under ti år og 86 prosent var under 20 år ved inngangen til 2006.

9.2. ...og i tillegg har nær 2 200 andre en viss slektsmessig tilknytning til Tyrkia

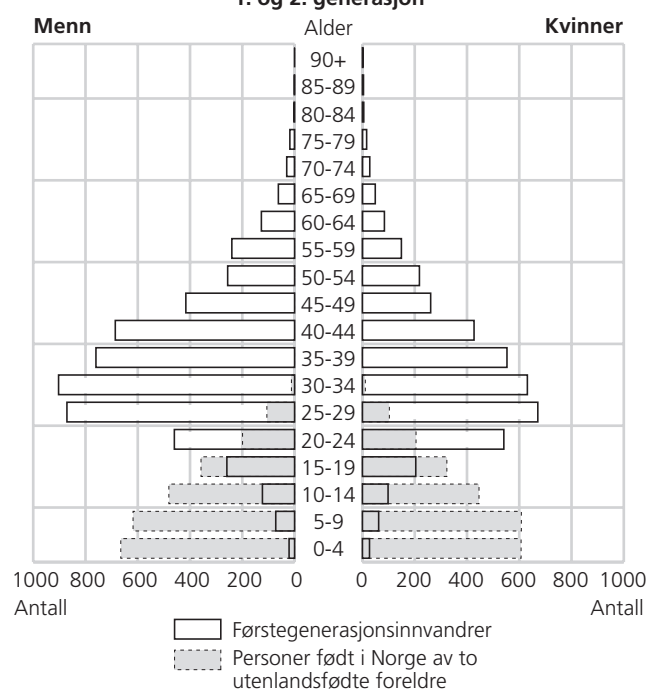
Å ha en slektsmessig tilknytning vil her si at en person selv er født utenfor Norge eller har minst en forelder eller besteforelder som er født i utlandet. Per 1.1.2006, gjaldt det til sammen 16 262 personer med tyrkisk tilknytning, det vil si nær 2 200 personer flere enn de 14 100 personene SSB definerer som den tyrkiske innvandrerbefolkningen.

Størstedelen av disse, 1 939 personer, tilhører kategorien "norskfødt med en utenlandskfødt forelder". Denne kategorien består igjen hovedsakelig av: a. 245 barn av en tyrkisk etterkommer og en person født i Tyrkia (med fire tyrkiskfødte besteforeldre) og b. 1 603 barn av en tyrkisk etterkommer og en person uten innvandringsbakgrunn (dovs født i Norge med foreldre født i Norge). Den resterende lille gruppa kan ha ingen, en eller tre besteforeldre født i utlandet.

Figur 9.1. Befolkningspyramider for innvandrerbefolkningen fra Tyrkia. 1.1. 2006

1. og 2. generasjon

Kilde: Befolkningsstatistikk, Statistisk sentralbyrå.

Tabell 9.1. Personer med bakgrunn fra Tyrkia etter innvandringskategori. 1.1. 2006

	I alt	Menn	Kvinner
Innvandrerbefolkningen i alt	14 084	7 749	6 335
Førstegenerasjonsinnvandrer uten norsk bakgrunn	9 337	5 307	4 030
Etterkommere	4 747	2 442	2 305
Norskfødt med én utenlandsfødt forelder	1 939	1 003	936

Kilde: Befolkningsstatistikk, Statistisk sentralbyrå.

Det er ikke uvanlig for barn født i Norge av to innvandrere fra Tyrkia (og Pakistan) å stifte familie med en fra foreldrenes hjemland. Den nest største gruppa utenom den tyrkiske innvandrerbefolkningen var derfor de som er født i Norge med en norskfødt forelder og en forelder født i Tyrkia, samt fire tyrkiskfødte besteforeldre. Per 1.1.2006 gjaldt dette 245 personer. De med pakistansk bakgrunn utgjør halvparten av alle i denne kategorien, mens alle andre landgrupper har under 100 personer i kategorien. Det er nok mulig at antallet i denne gruppa vil øke når gruppen etterkommere i gifteklar alder øker, men så langt er det altså nesten bare de fra Pakistan og Tyrkia som stifter familie med en som innvandrer fra "gamlelandet".

En annen, og mye større gruppe er barna av tyrkiske innvandrere som har giftet seg med en person født i Norge, som også har foreldre født i Norge. Disse teller 1 603 personer. Mange landgrupper har flere personer i denne kategorien.

9.3. Litt flere menn enn kvinner

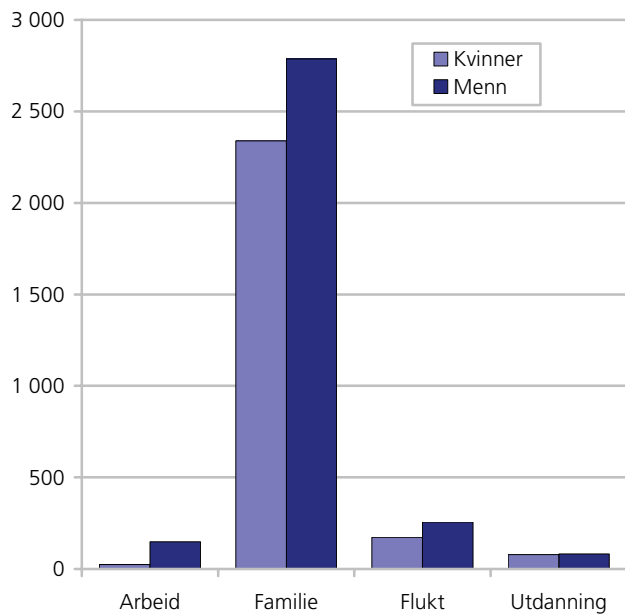
Det er litt flere menn (7 749) enn kvinner (6 335) med innvandrerbakgrunn fra Tyrkia. Blant innvandrere fra Tyrkia er det mange barn og unge voksne og ikke så mange eldre, og blant de unge er det store flertallet født i Norge. Blant tyrkiske innvandrere i Norge er det flere menn enn kvinner i alle femårige aldersgrupper unntatt blant de mellom 20-24 år, hvor det er flest kvinner (Figur 9.1). Den største aldersgruppen er 25-29 år, både for menn og kvinner.

9.4. Mange har kommet som arbeidsinnvandrere og senere gjennom familiegjenforening

De første tyrkerne kom til Norge som arbeidsinnvandrere før innvandringsstoppen i 1974/75. Etter innvandringsstoppen har økningen i den tyrkiske innvandrerbefolkningen hovedsaklig kommet gjennom familieinnvandring. Familieinnvandring innebærer familiegjenforening og familieetablering. Noen gjenføres med innvandrere som tidligere har kommet som arbeidsmigranter, andre kommer for å etablere familie med personer bosatt i Norge. Det er også en del personer i den tyrkiske innvandrerbefolkningen som har flyktningbakgrunn, mange av disse er kurdere.

Figur 9.2 viser førstegangsinnvandring av tyrkiske statsborgere, men bare blant dem som kom i perioden 1990-2005. Figuren illustrerer at størstedelen av innvandringen har skjedd gjennom familieinnvandring, og et lite flertall av familieinnvandrerne har vært menn. Tyrkerne skiller seg slikt sett fra andre lignende grupper, hvor flertallet av familieinnvandrerne er kvinner. Det har også kommet noen få gjennom utdanningstillatelser, arbeidstillatelser, og det er kommet 420 flyktninger.

Figur 9.2. Førstegangsinnvandringer blant førstegenerasjonsinnvandrere med tyrkisk statsborgerskap, etter innvandringsgrunn og kjønn, 1990-2005

Kilde: Befolkningsstatistikk, Statistisk sentralbyrå.

Innvandring – skal vi telle tyrkiske statsborgere eller innvandrere fra Tyrkia?

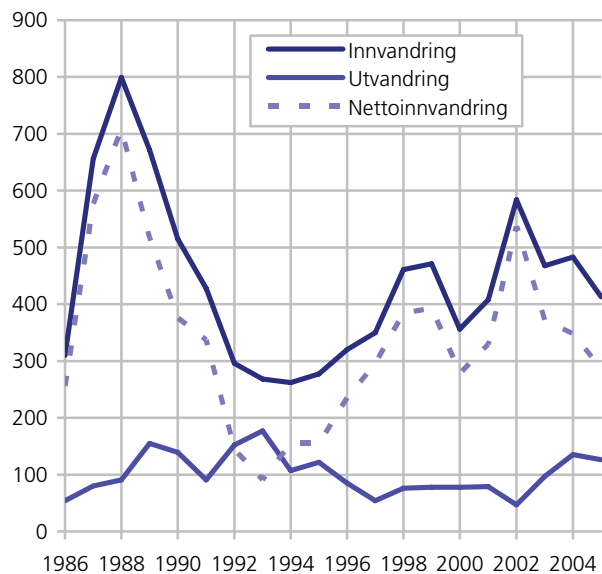
Inn- og utvandringsstatistikk publiseres oftest på den ene av disse to måtene:

- Inn- og utvandring fordeles etter fra- og tilflyttingsland (for eksempel flyttet i 2005 577 personer fra Tyrkia til Norge mens 122 personer flyttet fra Norge til Tyrkia). Her er alle lands statsborgerskap inkludert.
- Inn- og utvandring fordeles etter statsborgerskap (for eksempel flyttet i 2005 440 tyrkiske statsborgere til Norge mens 101 tyrkiske statsborgere flyttet fra Norge). Disse kan ha flyttet fra eller til alle verdens land.

Forskjellene skyldes at mange utflyttere ikke oppgir hvilket land de flytter til, samt at flyttestatistikken som viser hvilket land de flytter til også inkluderer andre statsborgere enn tyrkiske (deriblant norske statsborgere). Videre "mister" vi norske statsborgere med tyrkisk bakgrunn i statistikken som viser flyttinger blant tyrkiske statsborgere.

Vi har i faktaarkene valgt å se på inn- og utvandring etter statsborgerskap fordi det trolig er det mest relevante i en innvandringsanalytisk sammenheng, men den andre typen tall publiseres også. I tillegg er det mulig å bestille data etter flytternes landbakgrunn.

Figur 9.3. Innvandring til Norge og utvandring fra Norge, tyrkiske statsborgere. 1986-2005. Absolutte tall

Kilde: Befolkningsstatistikk, Statistisk sentralbyrå.

9.5. Stor innvandring til Norge fra Tyrkia over flere år

Mange tyrkere kom til Norge før innvandringsstoppen i 1975, og ved inngangen til 1977 var det over 1 392 tyrkiske statsborgere i Norge. Den gang var det bare pakistannerne og jugoslavene blant ikke-vestlige grupper som utgjorde en større gruppe enn tyrkerne. Det har kommet tyrkiske statsborgere til Norge i hele perioden etter det også, og i det videre har vi bare data fra 1986 og fremover.

Etter 1986 var innvandringen størst på slutten av 1980-tallet med en topp i 1988 da det kom 799 tyrkiske statsborgere (Figur 9.3). På begynnelsen av 90-tallet sank innvandringen ned til et bunnivå i 1994, da det kom 262 tyrkiske statsborgere til Norge. Innvandringen tok seg så opp igjen til 584 personer i 2002, noe som var den største nettoinnvandringen siden 1989. Etter årtusenskiftet ble nettoinnvandringen igjen redusert.

Utvandringsstatistikken viser når tyrkiske statsborgere ble registrert utflyttet i folkeregisteret. Dette kan skje lenge etter at personen i realiteten er flyttet ut. Toppen i 1993 skyldes for eksempel ikke at utvandringen i dette året var spesielt mye større enn i de andre årene, men at folkeregisteret dette året hadde en "opp-rydding" i sine register³. I gjennomsnitt har 100 tyrkiske statsborgere blitt registrert flyttet fra Norge hvert år i perioden 1986-2005.

³ I 1991 gjennomførte SSB en større undersøkelse for å kartlegge innvandrerbefolkningens høyeste utdanning. Mange av skjemaene som ble sendt ut kom i retur, selv om mottakeren var registrert bosatt i Norge. På bakgrunn av dette gjennomførte folkeregisteret en større "opp-rydding" i 1993, som resulterte i at flere av de som var registrert bosatt, men som likevel hadde flyttet ut av landet, ble skrevet ut av folkeregisteret.

Tabell 9.2. Innvandring til Norge og utvandring fra Norge, tyrkiske statsborgere. 1986-2005. Absolutte tall

År	1986	1987	1988	1989	1990	1991	1992	1993	1994	1995
Innvandring	310	656	799	672	515	428	296	268	262	277
Utvandring	54	80	91	155	139	91	152	177	107	122
Nettoinnvandring	256	576	708	517	376	337	144	91	155	155
År	1996	1997	1998	1999	2000	2001	2002	2003	2004	2005
Innvandring	320	350	461	471	356	408	584	468	483	413
Utvandring	85	54	76	78	78	79	47	97	135	126
Nettoinnvandring	235	296	385	393	278	329	537	371	348	287

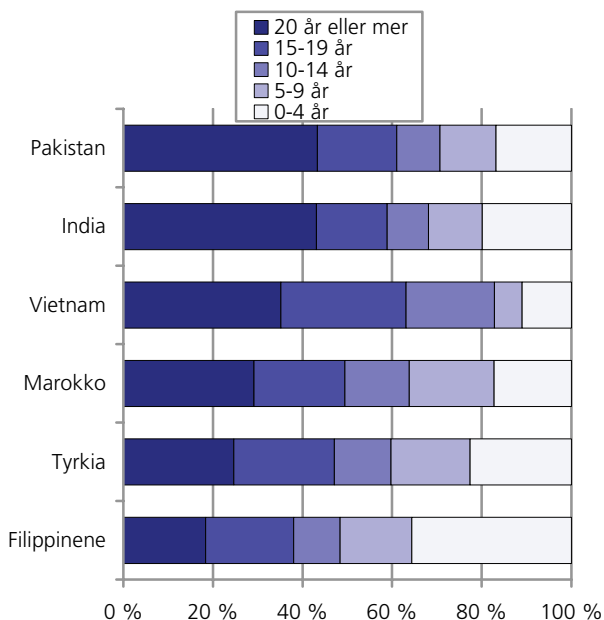
Kilde: Befolkningsstatistikk, Statistisk sentralbyrå.

Tabell 9.3. Botid for førstegenerasjonsinnvandrere fra Tyrkia. 1.1.2006

	Botid antall år					
	I alt	0-4	5-9	10-14	15-19	20+
Absolutte tall	9337	2112	1646	1179	2098	2302
Prosent	100	24,7	22,5	12,6	17,6	22,6

Kilde: Befolkningsstatistikk, Statistisk sentralbyrå.

Figur 9.4. Botid blant seks innvandreregrupper. 1.1.2006. Prosent

Kilde: Befolkningsstatistikk, Statistisk sentralbyrå.

9.6. Mange har bodd lenge i Norge

En fjerdepart av førstegenerasjonsinnvandrerne fra Tyrkia hadde per 1.1.2006 bodd i Norge i 20 år eller mer, og en fjerdepart hadde bodd i Norge i under 4 år (se Tabell 9.3). Halvparten hadde dermed botid i Norge på mellom 5 og 19 år. Som Figur 9.4 viser, er tyrkerne blant de seks innvandreregruppene i Norge med størst andel som har bodd i Norge i over 20 år.

9.7. Tre av fire er norske statsborgere

74 prosent av innvandrerne med bakgrunn fra Tyrkia hadde ved inngangen til 2006 norsk statsborgerskap, noe som er et uttrykk for at tyrkerne har lang botid i Norge.

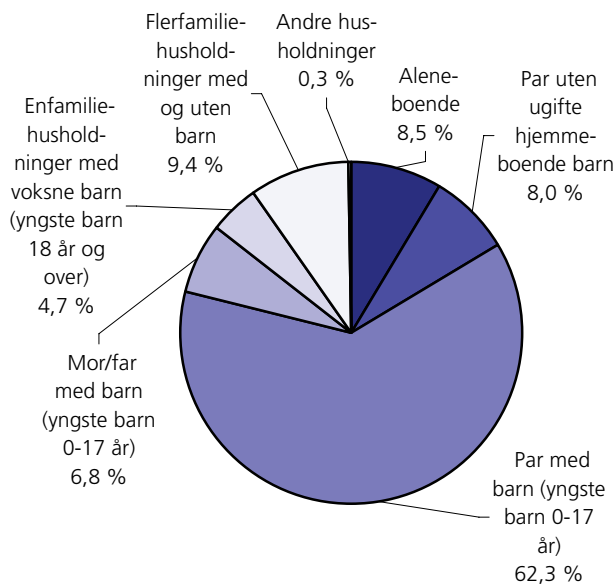
Ved inngangen til 1977 var det 1 392 tyrkiske statsborgere i Norge, og i 1991 var det 5 523. I 1999 var antallet personer med statsborgerskap fra Tyrkia sunket til 3 191 personer, og i 2005 var det 3 678 personer med tyrkisk statsborgerskap. Til sammen 8 993 personer skiftet fra tyrkisk til norsk statsborgerskap fra 1977 til 2005. I 2005 skiftet 385 personer fra tyrkisk til norsk statsborgerskap.

9.8. Kjernefamilier, flerfamiliehusholdninger og store husholdninger

Tall fra Folke- og bolig tellingen (FoB 2001) viser at mer enn seks av ti i innvandrerbefolkningen med bakgrunn fra Tyrkia bodde i husholdninger som består av foreldre med barn under 18 år i 2001 (Figur 9.5). Dette er en høy andel i forhold til personer utenfor innvandrerbefolkningen (fire av ti), og i forhold til mange innvandreregrupper, omtrent på nivå med innvandrere fra Serbia og Montenegro og Pakistan. 5 prosent av innvandrerbefolkningen fra Tyrkia bodde i husholdninger som besto av foreldrepar med voksne barn. 8,5 prosent bodde alene, og bare 8 prosent bodde i en husholdning som besto av par uten barn. 7 prosent bodde i husholdninger som besto av enslige foreldre med barn. Dette er omtrent på nivå med personer utenfor innvandrerbefolkningen. Hele 9 prosent bodde i flerfamiliehusholdninger. Dette er høyt i forhold til de fleste andre grupper. Blant innvandrere fra Pakistan (15 prosent), India (14), Vietnam (14), Afghanistan (12), og Sri Lanka (10) er det minst 10 prosent som bodde i flerfamiliehusholdninger.

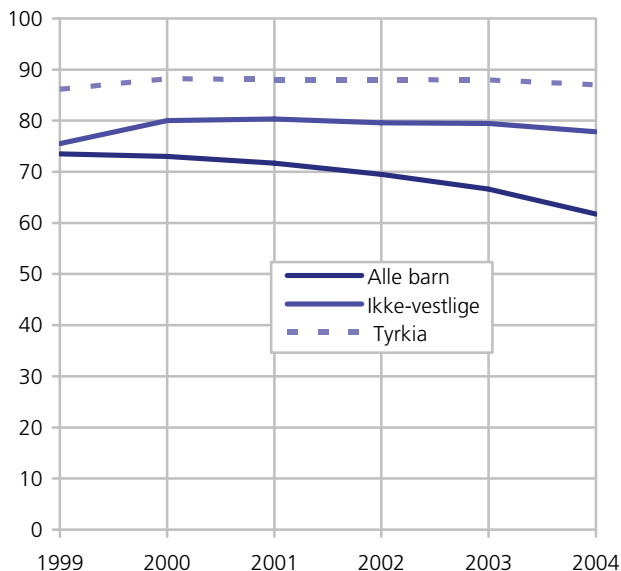
En av tre bodde på samme tid i husholdninger på fem personer eller mer. Dette er nesten det dobbelte av hva vi finner blant personer uten innvandrerbakgrunn, men langt mindre enn for eksempel blant pakistanere, somaliere og irakere i Norge. Gjennomsnittlig husholdningsstørrelse var 3,0 blant innvandrere fra Tyrkia. Blant de største gruppene av ikke-vestlige innvandrere var det bare pakistanere som hadde høyere gjennomsnittlig husholdningsstørrelse (3,5).

Figur 9.5. Andelen personer i ulike typer husholdninger i innvandrerbefolkningen fra Tyrkia per 3. november 2001

Kilde: FOB 2001, Statistisk sentralbyrå.

Figur 9.6. Andel barn i målgruppa (1 og 2 år) som det mottas kontantstøtte for, etter landbakgrunn. Hele landet. Per 1. september 1999-2004

Kilde: KOSTRA, Statistisk sentralbyrå.

9.9. 2,6 barn i gjennomsnitt

Kvinnelige førstegenerasjonsinnvandrere fra Tyrkia i alderen 35-44 år hadde i 2004 i gjennomsnitt 2,6 barn. Dette er høyere enn gjennomsnittet for alle kvinner i Norge (2,0), og også høyere enn gjennomsnittet for alle kvinner fra Asia (2,2). 70 prosent av barna til tyrkiske kvinner i denne alderen er født i Norge. 23 prosent har fire eller flere barn, noe høyere enn gjennomsnittet for Asia (18 prosent), og mye høyere enn gjennomsnittet for kvinner i Norge (8 prosent).

9.10. 87 prosent av barna brukte kontantstøtte i 2004

Som Figur 9.6 viser, var det en jevn andel barn med bakgrunn fra Tyrkia som brukte kontantstøtte i perioden 1999 - 2004. I 2004 brukte 87 prosent av alle 1- og 2 åringer i den tyrkiske innvandrerbefolkningen kontantstøtte, noe som var høyere enn gjennomsnittet for ikke-vestlige barn (78 prosent). Tyrkiske barn ligger i toppen i kontantstøttebruk, sammen med pakistanere og marokkanere. Som i andre ikke-vestlige innvandrergreper, var bruken også betydelig høyere enn blant alle barn (62 prosent).

For mer om kontantstøttebruk blant barn med ikke-vestlig bakgrunn, se Daugstad (2006).

9.11. Tre av fire voksne lever i par

Blant tyrkiske innvandrere over 20 år lever 75 prosent i par. Det er bare 2,6 prosent som er samboere, mens 72 prosent er gift. Andelen som bor i par er svært høy sammenlignet med andre innvandrergreper. Gjennomsnittet for alle over 20 år som bor i privathusholdninger i Norge er 63 prosent (FoB 2001). Det er svært få innvandrere fra Tyrkia over 30 år som ikke er eller har vært gift.

9.12. Relativt mange bor i eid bolig

62 prosent av tyrkerne eier sin egen bolig, og 38 prosent leier den boligen de bor i (FoB 2001). Andelen som eier er omtrent på nivå med innvandrere fra Pakistan og Vietnam, og disse gruppene har en høy eierandel sammenlignet med en del andre grupper. Dette har sammenheng med at innvandrere fra disse landene har lang botid i Norge og har vært i stand til å anskaffe seg egen bolig. Av alle i Norge eide 82 prosent boligen sin selv på samme tidspunkt. At andelen som eier boligen er lavere blant tyrkere har også sammenheng med at de jevnt over er yngre enn befolkningen ellers og at mange bor i Oslo. Yngre personer generelt utgjør en stor del av leietakerne, og i Oslo er det en større andel som leier heller enn å eie enn i landet forøvrig.

9.13. Gifter seg med andre tyrkere

Det er et lite overskudd av menn i alderen 20-44 år blant førstegenerasjonsinnvandrere med bakgrunn fra Tyrkia, og det var i perioden 1996-2005 også flere menn (940) enn kvinner (599) som giftet seg (Tabell 9.4). Flere menn (12 prosent) enn kvinner (8 prosent) giftet seg med en person uten innvandrerbakgrunn. Både blant menn og kvinner giftet tre av fire seg med en person som ikke var bosatt i Norge. For kvinnene hadde omtrent to tredjedeler av de ikke-bosatte mennene tyrkisk statsborgerskap og en tredjedel hadde ukjent statsborgerskap. For mennene var det 72 prosent av de ikke-bosatte kvinnene som hadde tyrkisk statsborgerskap mens 23 prosent hadde ukjent. En noe større andel av kvinnene fant ektefelle med samme landbakgrunn bosatt i Norge, enn mennene. I alt ble det inngått 1 167 transnasjonale ekteskap mellom en førstegenerasjonsinnvandrere med tyrkisk bakgrunn bosatt i Norge og en ikke-bosatt person i perioden 1996-2005.

Tabell 9.4. Ekteskapsinngåelser blant bosatte personer med innvandrerbakgrunn fra Tyrkia. 1996-2005

Kjønn og innvandrerbakgrunn	Ektefellens landbakgrunn				Ektefellens landbakgrunn				Absolutte tall	Prosent
	I alt	Uten innvandrerbakgrunn	Samme landbakgrunn bosatt i Norge	Annen utenlandsk bosatt i Norge	Bosatt i utlandet	Uten innvandrerbakgrunn	Samme landbakgrunn bosatt i Norge	Annen utenlandsk bosatt i Norge		
Kvinner										
Førstegenerasjonsinnvandrere	599	47	77	16	459	7,8	12,9	2,7	76,6	
Etterkommere	195	6	40	5	144	3,1	20,5	2,6	73,8	
Menn										
Førstegenerasjonsinnvandrere	940	110	91	31	708	11,7	9,7	3,3	75,3	
Etterkommere	118	5	27	3	83	4,2	22,9	2,5	70,3	

Kilde: Befolkningsstatistikk, Statistisk sentralbyrå.

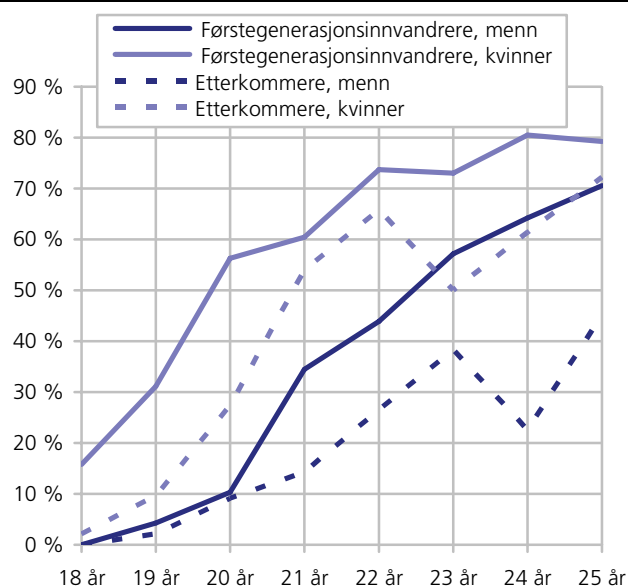
Blant etterkommere ble det i alt inngått 227 transnasjonale ekteskap i samme periode. Etterkommerne er unge og de få som har giftet seg har gjort dette noe tidligere enn etterkommere fra andre landgrupper. I perioden 1996-2005 ble det inngått 195 ekteskap blant etterkommerkvinner og 118 blant menn. Andelen som inngikk transnasjonale ekteskap i perioden var på henholdsvis 74 prosent for kvinnene og 70 prosent for mennene. Dette var andelsvis færre enn for førstegenerasjonsinnvandrere, og det er også flere etterkommere som finner ektefelle med samme landbakgrunn bosatt i Norge enn blant førstegenerasjonsinnvandrere. Det er imidlertid såpass få som har giftet seg at det er for tidlig å si hva slags ekteskapsmønster etterkommere med bakgrunn fra Tyrkia vil få.

For mer om ekteskapsmønster i innvandrerbefolkningen, se Daugstad (2006).

9.14. Etterkommere med tyrkiske foreldre utsetter giftemålet

Blant etterkommere over 18 år med bakgrunn fra Tyrkia var 37 prosent gift ved inngangen til 2006, og de som har giftet seg har stort sett gjort dette i ung alder. Mange venter med å gifte seg, og det er derfor tidlig å trekke sikre konklusjoner om ekteskapsmønsteret til etterkommerne. Figur 9.7 viser at etterkommere utsetter giftemålet i noen grad i forhold til førstegenerasjonsinnvandrere.

Det er bare blant dem med bakgrunn fra Pakistan og Vietnam at det er mange nok etterkommere for å gjøre slike sammenligninger. Forskjellene mellom generasjonene blant pakistanerne større, men her er også gruppene større og tallene mer "robuste" i den forstand at andelene vil endres lite ved små endringer i de absolutte tallene. Blant etterkommerne fra Vietnam over 18 år er bare 15 gift.

Figur 9.7. Andel som er gift i innvandrerbefolkningen med tyrkisk bakgrunn, etter alder, kjønn og generasjon. 18-25 år. 1.1.2006.

Kilde: Befolkningsstatistikk, Statistisk sentralbyrå.

9.15. Mange tyrkere i Oslo og Drammen

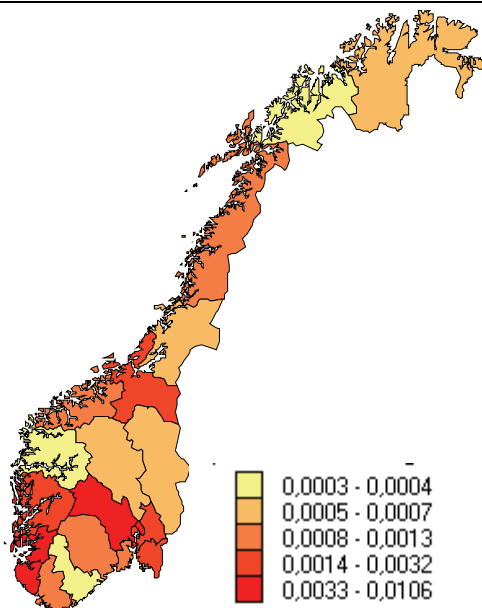
Det bor tyrkere i alle landets fylker og i 236 av landets kommuner. 40 prosent av innvandrerbefolkningen fra Tyrkia bor i Oslo (5 549), og en av hundre innbyggere her tilhører den tyrkiske innvandrerbefolkningen. Etter Oslo er det Buskerud fylke som har flest innvandrere fra Tyrkia (2 591). Deretter kommer Rogaland (1 328), Akershus (1 052) og Sør-Trøndelag (883) (1.1.2006).

Ser vi på kommunene er det, etter Oslo, Drammen som har flest innvandrere fra Tyrkia (se Tabell 9.6). Det bor 2 081 innvandrere fra Tyrkia i Drammen og de utgjør 3,6 prosent av Drammens befolkning. Dette er den kommunen i Norge som har størst andel innvandrere fra Tyrkia i forhold til kommunens folketall. Deretter følger Nedre Eiker (1,3 prosent), Moss (1,1 prosent), Oslo (1,0 prosent) og Stavanger (0,9 prosent).

Tabell 9.5. Innvandrerbefolkningen med bakgrunn fra Tyrkia, etter fylke 1.1. 2006. Absolutte tall og prosent

	Befolkningen i alt	Innvandrere-befolkningen fra Tyrkia	I prosent av befolkningen	I prosent av innvandrere-befolkningen fra Tyrkia
Hele landet	4 640 219	14 084	0,3	100,0
01 Østfold	260 389	583	0,2	4,1
02 Akershus	501 125	1 052	0,2	7,5
03 Oslo	538 411	5 549	1,0	39,4
04 Hedmark	188 511	132	0,1	0,9
05 Oppland	183 204	100	0,1	0,7
06 Buskerud	245 225	2 591	1,1	18,4
07 Vestfold	222 104	238	0,1	1,7
08 Telemark	166 140	185	0,1	1,3
09 Aust-Agder	104 084	33	0,0	0,2
10 Vest-Agder	162 317	179	0,1	1,3
11 Rogaland	397 594	1 328	0,3	9,4
12 Hordaland	452 611	637	0,1	4,5
14 Sogn og Fjordane	106 650	41	0,0	0,3
15 Møre og Romsdal	244 978	202	0,1	1,4
16 Sør-Trøndelag	275 403	883	0,3	6,3
17 Nord-Trøndelag	128 694	68	0,1	0,5
18 Nordland	236 257	193	0,1	1,4
19 Troms	153 585	50	0,0	0,4
20 Finnmark Finnmark	72 937	40	0,1	0,3

Kilde: Befolkningsstatistikk, Statistisk sentralbyrå.

Figur 9.8. Innvandrerbefolkningen med bakgrunn fra Tyrkia som andel av befolkningen i fylkene. 1.1. 2006

Kilde: Befolkningsstatistikk, Statistisk sentralbyrå.

Over halvparten av innvandrerbefolkningen fra Tyrkia bor i Oslo eller Drammen. Dette er en innvandreregruppe med et konsentrert bosetningsmønster, men det er ikke fullt så mange som bor i hovedstadsregionen som det er blant de fra Pakistan og Marokko. Både i Stavanger, Trondheim og Bergen er tyrkerne den største ikke-vestlige gruppen, hvor de utgjør henholdsvis 12, 10 og 24 prosent av den ikke-vestlige innvandrerbefolkningen i kommunen.

Tabell 9.6. Innvandrerbefolkningen med bakgrunn i fra Tyrkia, etter kommune. 1.1. 2006. Absolutte tall og prosent

Kommune	Befolkningen i alt	Innvandrere-befolkningen fra Tyrkia	I prosent av befolkningen
Hele landet	4 640 219	14 084	0,30
0301 Oslo kommune	538 411	5 549	1,03
0602 Drammen	57 759	2 081	3,60
1103 Stavanger	115 157	1 026	0,89
1601 Trondheim	158 613	851	0,54
1201 Bergen	242 158	512	0,21
0104 Moss	28 182	308	1,09
0625 Nedre Eiker	21 653	284	1,31
0231 Skedsmo	43 201	241	0,56
0230 Lørenskog	30 929	232	0,75
1001 Kristiansand	76 917	168	0,22
0219 Bærum	105 928	160	0,15
1102 Sandnes	58 947	159	0,27
0806 Skien	50 761	141	0,28
0228 Rælingen	14 857	85	0,57
0709 Larvik	41 211	81	0,20
1504 Ålesund	40 801	79	0,19
0106 Fredrikstad	70 791	77	0,11
0213 Ski	27 010	77	0,29
0136 Rygge	13 862	71	0,51
0220 Asker	51 484	68	0,13
0706 Sandefjord	41 555	67	0,16
0626 Lier	21 874	60	0,27
0624 Øvre Eiker	15 825	52	0,33
0101 Halden	27 722	50	0,18
0627 Røyken	17 594	48	0,27

5 kommuner med størst andel

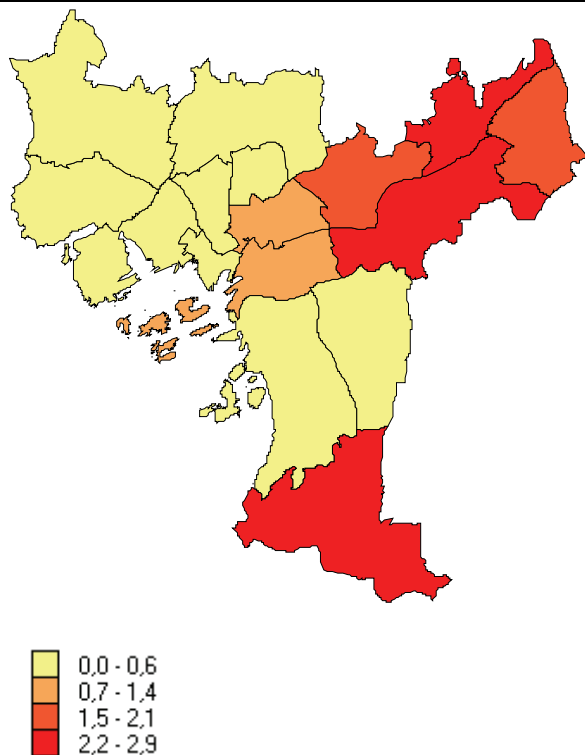
0602 Drammen	57 759	2 081	3,60
0625 Nedre Eiker	21 653	284	1,31
0104 Moss	28 182	308	1,09
0301 Oslo	538 411	5 549	1,03
1103 Stavanger	115 157	1 026	0,89

Kilde: Befolkningsstatistikk, Statistisk sentralbyrå.

Tabell 9.7. Innvandrerbefolkningen med bakgrunn fra Tyrkia, etter bydeler i Oslo (unntatt Sentrum og Marka). 1.1. 2006. Absolutte tall og prosent

Bydel	Innbyggere i alt	Ikke-vestlige innvandrerbefolkning i alt	Ikke-vestlig innvandrerbefolkning i prosent av innbyggere	Innvandrerbefolkningen fra Tyrkia	Innvandrerbefolkningen fra Tyrkia i prosent av befolkningen i bydelen
I alt	538 411	101 300	19 %	5 549	1,0 %
01 Gamle Oslo	36 557	10 409	28 %	469	1,3 %
02 Grünerløkka	38 946	8 406	22 %	429	1,1 %
03 Sagene	30 414	4 922	16 %	182	0,6 %
04 St. Hanshaugen	28 287	2 918	10 %	102	0,4 %
05 Frogner	46 047	3 778	8 %	164	0,4 %
06 Ullern	27 599	1 762	6 %	43	0,2 %
07 Vestre Aker	40 878	2 501	6 %	42	0,1 %
08 Nordre Aker	41 656	3 359	8 %	70	0,2 %
09 Bjerke	24 606	7 078	29 %	481	2,0 %
10 Grorud	25 032	8 038	32 %	539	2,2 %
11 Stovner	28 656	9 832	34 %	501	1,7 %
12 Alna	44 482	15 670	35 %	1312	2,9 %
13 Østensjø	43 547	6 215	14 %	280	0,6 %
14 Nordstrand	43 824	3 206	7 %	128	0,3 %
15 SØ. Nordstrand	33 863	13 007	38 %	783	2,3 %

Kilde: Befolkningsstatistikk, Statistisk sentralbyrå.

Figur 9.9. Innvandrerbefolkningen med bakgrunn fra Tyrkia i prosent av befolkningen. Bydeler i Oslo. 1.1.2006

Kilde: Befolkningsstatistikk, Statistisk sentralbyrå.

De over 5 500 innvandrere fra Tyrkia som bor i Oslo, utgjør 1 prosent av befolkningen i hovedstaden. Det bor innvandrere fra Tyrkia i alle bydeler i Oslo. I likhet med de fleste andre ikke-vestlige landgruppene, bor tyrkerne først og fremst i øst og sørøst i Oslo (se Figur 9.9). Mest konsentrert er den tyrkiske inn-

vandrerbefolkningen i Alna bydel, hvor de utgjør 2,9 prosent av innbyggerne, fulgt av Søndre Nordstrand (2,3 prosent) og Grorud (2,2 prosent) (se Tabell 9.7). De utgjør minst andel av befolkningen i Vestre Aker, hvor bare en av tusen innbyggere har tyrkisk innvandrerbakgrunn.

9.16. Gjennomsnittlig lavt utdanningsnivå blant tyrkere..

Som Tabell 9.8 viser, mangler vi utdanningsopplysninger om fire av ti førstegenerasjonsinnvandrere fra Tyrkia i alderen 30-44 år (i 2005). Dette har sammenheng med at en del har kommet til Norge etter den siste systematiske kartleggingen av utdanning tatt i utlandet (1999), og at vi ikke har noe system for løpende å fange opp utdanning tatt i utlandet blant innvandrere ved ankomst til landet. Av de vi har opplysninger om, har svært få, 13 prosent, høyere utdanning, 14 prosentpoeng færre enn om vi ser på alle ikke-vestlige innvandrere. Bare blant de fra Somalia i denne alderen er det mindre vanlig å ha høyere utdanning enn blant de fra Tyrkia. Det er små forskjeller i utdanningsnivå mellom kvinner og menn fra Tyrkia.

32 prosent av førstegenerasjonsinnvandrerne fra Tyrkia hadde videregående skole som høyeste utdanning, mens 52 prosent hadde bare grunnskolen. Blant alle ikke-vestlige innvandrere var det 39 prosent som bare hadde grunnskolen, mens blant alle i Norge var det bare 21 prosent.

Tabell 9.8. Prosent av personer 30-44 med manglende utdanningsopplysninger, 1.10.2005

Kjønn, innvandringskategori og landbakgrunn	I alt, alderen 30-44 år	Prosent av disse som har uoppgitt utdanningsnivå	Antall med utdanningsopplysninger
Alle i Norge	1026473	5	976 176
Menn	521685	5	496 122
Kvinner	504788	5	480 053
Førstegenerasjonsinnv. fra ikke-vestlige land	81 860	40	49 362
Menn	39 633	37	24 929
Kvinner	42 227	42	24 407
Førstegenerasjonsinnv. fra Tyrkia i alt	3 941	40	2 376
Menn	2 339	38	1 453
Kvinner	1 602	42	923

Kilde: Utdanningsstatistikk, Statistisk sentralbyrå.

Tabell 9.9. Utdanningsnivå blant dem vi har utdanningsopplysninger om, 30-44 år. 1.10.2005. Prosent

Kjønn, innvandringskategori og landbakgrunn	"Oppgitt"	Ingen fullført utdanning	Grunnskolenivå	Videregående-skolenivå	Uni.- og høyskolenivå, kort	Universitets- og høyskolenivå, lang
Alle i Norge	100	0	21	43	27	9
Menn	100	0	22	47	21	10
Kvinner	100	0	21	39	33	7
Førstegenerasjonsinnv. fra ikke-vestlige land	100	2	39	33	19	8
Menn	100	1	39	34	17	8
Kvinner	100	3	39	31	20	7
Førstegenerasjonsinnv. fra Tyrkia i alt	100	3	52	32	10	3
Menn	100	2	50	34	11	3
Kvinner	100	4	55	30	8	3

Kilde: Utdanningsstatistikk, Statistisk sentralbyrå.

9.17. ...og lav deltakelse i høyere utdanning

I forrige avsnitt så vi på hvilket *utdanningsnivå* de mellom 30-44 år hadde. Vi skal nå se på *deltakelsen* på utdanningsarenaen blant de som er i alderen 19-24 år, og deretter blant dem mellom 16-18 år.

Blant førstegenerasjonsinnvandrere fra Tyrkia i alderen 19-24 år var deltakelsen i høyere utdanning svært lav i 2005 (8 prosent) (se Tabell 9.10). Noen var fremdeles i videregående utdanning (10 prosent), men det store flertallet var ikke i utdanning. Blant alle ikke-vestlige førstegenerasjonsinnvandrere var deltakelsen i høyere utdanning på 18 prosent, og i hele befolkningen 31 prosent.

Generelt tar etterkommere i alderen 19-24 år i mye større grad høyere utdanning enn førstegenerasjonsinnvandrerne i samme alder. Slik er det også blant de med tyrkisk bakgrunn. Mens altså 8 prosent av førstegenerasjonsinnvandrerne satt over bøkene på en høyskole eller et universitet, gjorde 15 prosent av etterkommerne med tyrkisk bakgrunn det samme. Dette er likevel lavest av de gruppene ikke-vestlige etterkommere som er av en viss størrelse, og langt lavere enn gjennomsnittet for ikke-vestlige etterkommere (33 prosent).

Det er også mer vanlig blant etterkommerne enn blant førstegenerasjon fra Tyrkia å være i videregående utdanning når de er i alderen 19-24, noe som gjør at andelen som ikke er i utdanning (68 prosent) er mye lavere enn blant førstegenerasjonsinnvandrerne (83

prosent), men langt høyere enn blant ikke-vestlige etterkommere i alt (54 prosent).

Som blant ikke-vestlige etterkommere for øvrig, og som i befolkningen i alt, er det mye mer vanlig blant kvinnelige tyrkiske etterkommere å ta høyere utdanning (20 prosent) enn blant de mannlige (10 prosent). Mennene er imidlertid i større grad enn kvinnene i videregående utdanning (20 mot 14 prosent), slik at andelen som ikke er i utdanning blant tyrkiske etterkommere er omtrent like høy blant menn som blant kvinner.

Også blant de mellom 16-18 år ser vi det samme mønsteret når det gjelder deltakelse i utdanning som blant de mellom 19-24 år: Førstegenerasjonsinnvandrere fra Tyrkia deltar i mindre grad i videregående utdanning enn ikke-vestlige innvandrere i alt og hele befolkningen i alderen 16-18 år (se Tabell 9.11). Blant førstegenerasjonsinnvandrerne deltar rundt 65 prosent i videregående utdanning, mens 35 prosent ikke er i utdanning. Bare de fra Somalia og Afghanistan deltar i mindre grad blant landgruppene vi ser på i denne rapporten.

I likhet med ikke-vestlige etterkommere generelt, tar etterkommerne med Tyrkisk bakgrunn i langt høyere grad videregående utdanning enn førstegenerasjon - 80 prosent av alle i alderen 16-18 år deltar i videregående utdanning. Dette er likevel langt lavere enn gjennomsnittet for ikke-vestlige etterkommere (89 prosent). Det er små forskjeller mellom kjønnene, både blant førstegenerasjon og etterkommerne.

Tabell 9.10. Deltakelse i utdanning blant personer i alderen 19-24 år etter kjønn, innvandrerkategori og landbakgrunn. Prosent. 1.10.2005

	Bosatte, absolutte tall		I høyere utd,	I videregående utd,	Ikke i utdanning/grunnskole
I alt, hele befolkningen	330 115	100	31	16	54
Menn	168 058	100	25	17	58
Kvinner	162 057	100	37	14	50
Førstegenerasjon					
I alt, ikke-vestlige land	24 396	100	18	17	65
Menn	11 449	100	16	20	64
Kvinner	12 947	100	20	14	66
I alt, Tyrkia	1 119	100	8	10	83
Menn	521	100	6	11	83
Kvinner	598	100	9	9	83
Etterkommere					
I alt, ikke-vestlige land	4 770	100	33	14	54
Menn	2 480	100	29	15	56
Kvinner	2 290	100	37	13	50
I alt, Tyrkia	503	100	15	17	68
Menn	245	100	10	20	70
Kvinner	258	100	20	14	66

Kilde: Utdanningsstatikk, Statistisk sentralbyrå.

Tabell 9.11. Deltakelse i utdanning blant personer i alderen 16-18 år etter kjønn, innvandrerkategori og landbakgrunn. 1.10.2005. Absolutte tall og prosent

	Bosatte, absolutte tall		I videregående utd.	Ikke i utdanning/grunnskole
I alt, hele befolkningen	179 270	100	91	9
Menn	91 879	100	90	10
Kvinner	87 391	100	92	8
Førstegenerasjon				
I alt, ikke-vestlige land	8 603	100	74	26
Menn	4 576	100	73	27
Kvinner	4 027	100	75	25
I alt, Tyrkia	272	100	65	35
Menn	153	100	64	36
Kvinner	119	100	67	33
Etterkommere				
I alt, ikke-vestlige land	4 083	100	89	11
Menn	2 049	100	89	11
Kvinner	2 034	100	90	10
I alt, Tyrkia	385	100	80	20
Menn	203	100	82	18
Kvinner	182	100	79	21

Kilde: Utdanningsstatikk, Statistisk sentralbyrå.

9.18. Langt høyere arbeidsdeltakelse blant menn enn kvinner

Førstegenerasjonsinnvandrerne fra Tyrkia har nesten samme sysselsettingsnivå som gjennomsnittet for alle ikke-vestlige innvandrere (se Tabell 9.12). Halvparten er sysselsatt, mot syv av ti i befolkningen i alt (per 4. kvartal 2005).

Det var en meget stor forskjell i sysselsettingsandelen mellom menn og kvinner fra Tyrkia i 2005. Sysselsettingsandelen for menn var 59 prosent og for kvinner 37 prosent. Forskjellen i sysselsettingsandelen mellom kjønnene var langt større for tyrkerne (22

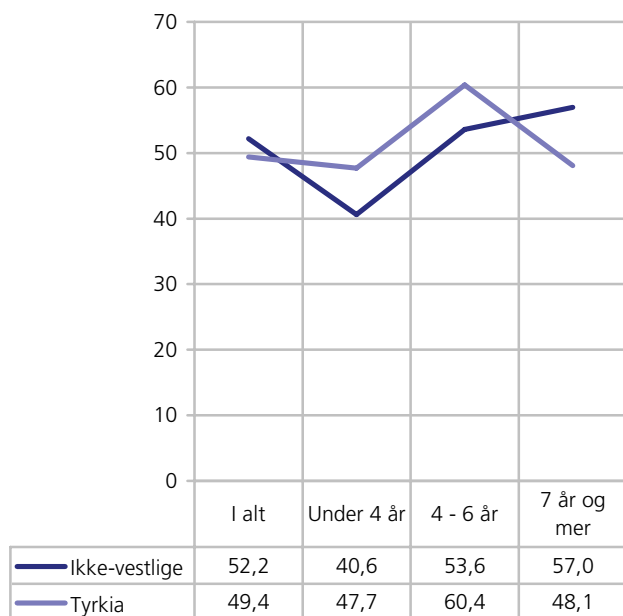
prosentpoeng) enn for ikke-vestlige innvandrere i alt (10 prosent). Bare blant pakistanerne, irakerne og afghanerne finner vi større kjønnsforskjeller.

Tabell 9.12. Sysselsatte førstegenerasjonsinnvandrere i prosent av bosatte i alderen 16-74 år etter landbakgrunn og kjønn. 4. kvartal 2005

	I alt	Menn	Kvinner
Befolkningen i alt	69,4	72,6	66,1
Førstegenerasjonsinnv. i alt	57,5	62,5	52,6
Vestlige	69,7	73,5	65,8
Ikke-vestlige	52,2	57,5	47,3
Tyrkia	49,4	58,8	37

Kilde: Arbeidsmarkedsstatistikk, Statistisk sentralbyrå.

Figur 9.10. Sysselsatte førstegenerasjonsinnvandrere i prosent av bosatte i alderen 16-74 år, etter landbakgrunn og botid. 4.kvartal 2005

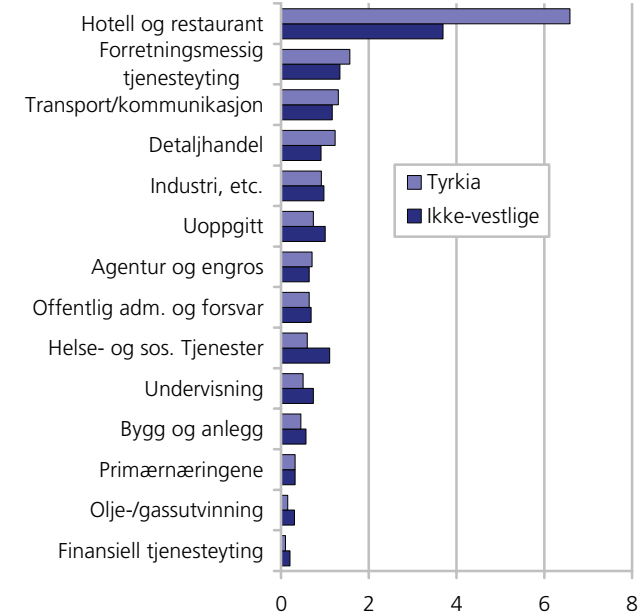
Kilde: Arbeidsmarkedsstatistikk, Statistisk sentralbyrå.

Sysselsettingen stiger markant etter fire års botid i Norge, både blant tyrkiske førstegenerasjonsinnvandrere og ikke-vestlige i alt (Figur 9.10). Går vi ytterligere opp antall år bosatt i Norge, det vil si sju år og mer, ser vi bare en mindre økning i totaltallene på 3 prosentpoeng blant ikke-vestlige i alt, mens sysselsettingen blant tyrkerne faktisk reduseres til et like lavt nivå som blant de med under 4 års botid. Den lave sysselsettingen finner vi først og fremst blant de som har vært i Norge lenge. Mange begynner å komme opp i en alder hvor sannsynligheten for å være uføretrygdet øker, og andre studier viser at det er en overhyppighet av uføretrygding blant tyrkiske førstegenerasjonsinnvandrere sammenlignet med befolkningen i alt, slik det også er blant pakistanske og marokkanske førstegenerasjonsinnvandrere (se Dahl og Lien 2006). Også i disse gruppene ser vi at sysselsettingen er langt lavere blant dem med mer enn seks års botid enn blant de med mellom 4 og 6 års botid.

9.19. Sterkt overrepresentert i hotell- og restaurantnæringen

Figur 9.11 viser hvor sannsynlig det er at ikke-vestlige førstegenerasjonsinnvandrere og førstegenerasjonsinnvandrere fra Tyrkia arbeidet i et utvalg næringer i forhold til befolkningen i alt i 4. kvartal 2005. For å finne dette, har vi dividert andelen blant førstegenerasjonsinnvandrere fra ikke-vestlige land generelt og Tyrkia spesielt i de ulike næringene på andelen blant befolkningen i alt. De søylene som overstiger 1 i figuren viser at førstegenerasjonsinnvandrerne er overrepresenterte i næringen, mens de er underrepresenterte dersom søylen er lavere enn 1.

Figur 9.11. Relativ næringsfordeling blant sysselsatte ikke-vestlige innvandrere og førstegenerasjonsinnvandrere fra Tyrkia (16-74 år). 4. kvartal 2005

Kilde: Arbeidsmarkedsstatistikk, Statistisk sentralbyrå.

Inndeling i næringer

Sysselsatte kan fordeles etter hvilken næring de arbeider innen. Vi har i dette avsnittet brukt grove inndelinger, og vil her utdype hva enkelte kategorier, som kanskje er litt ukjente for leseren, inneholder: *Forretningsmessig tjenesteyting og eiendomsdrift*: Her finner vi blant annet rengjøringsvirksomhet, omsetning og drift av fast eiendom, databehandlingsvirksomhet, forsknings- og utviklingsarbeid og diverse utleievirksomhet.

Motorkjøretøytjenester: Her finner vi all næring knyttet til handel med motorvogner, vedlikehold og reparasjon av motorvogner, samt detaljhandel med drivstoff til motorvogner.

Finansiell tjenesteyting: Her finner vi blant annet bankvirksomhet og forsikringsvirksomhet (unntatt forsikringer underlagt offentlig forvaltning).

Transport og kommunikasjon: Her finner vi blant annet lufttransport, sjøtransport og landtransport som jernbanetransport, rutebiltransport, drosjebiltransport, samt virksomhet knyttet til post- og telekommunikasjoner.

Figuren viser at tyrkerne var sterkt overrepresentert i hotell- og restaurantnæringen i forhold til befolkningen i alt, og i mye større grad enn gjennomsnittet av de ikke-vestlige innvandrerne. Det var hele 6,6 ganger mer sannsynlig at en førstegenerasjonsinnvandrer fra Tyrkia arbeidet i denne næringen i forhold til gjennomsnittet i befolkningen i alt i 4. kvartal 2005. Hver femte sysselsatte tyrker arbeidet her, mens bare 3 prosent av alle sysselsatte gjorde det. Ellers var tyrkerne noe overrepresenterte innen forretningsmessig tjenesteyting, transport og kommunikasjon og detaljhandel, mens de var underrepresenterte i alle andre næringer.

9.20. 3,7 prosent selvstendig næringsdrivende

Andelen selvstendig næringsdrivende var i 2005 3,7 prosent blant innvandrere fra Tyrkia. Dette er som gjennomsnittet for den ikke-vestlige gruppa. Som i andre grupper var det stor forskjell på kvinner og menn; mens 5,9 prosent av mennene eide egne foretak, gjaldt det samme bare 1,1 prosent av kvinnene.

Innvandrerbefolkningen fra Tyrkia utgjorde 3,7 prosent av innvandrerbefolkningen i Norge ved inngangen til 2005. De selvstendig næringsdrivende med bakgrunn fra Tyrkia utgjorde også 3,7 prosent av alle selvstendig næringsdrivende i innvandrerbefolkningen, noe som viser at tyrkerne verken er over- eller underrepresentert.

For mer om innvandrere i næringslivet, se Vartdal 2006.

9.21. Fire ganger høyere arbeidsledighet

Andelen registrerte arbeidsledige førstegenerasjonsinnvandrere fra Tyrkia var i første kvartal 2006 12 prosent (Tabell 9.13). For menn var den registrerte arbeidsledigheten 10,7 prosent og for kvinner på 14 prosent. Mens ledigheten blant mennene var på nivå med gjennomsnittet for alle ikke-vestlige innvandrermenn, var ledigheten blant kvinnene 3,4 prosent høyere. Sammenlignet med befolkningen i alt, er arbeidsledigheten blant tyrkiske førstegenerasjonsinnvandrere fire ganger høyere.

9.22. Lav inntekt

Inntekt etter skatt for par fra Tyrkia (ektepar med og uten barn og samboere med felles barn) var i gjennomsnitt kr 331 200 i 2004 (Tabell 9.14). Dette er lavere enn gjennomsnittet for innvandrerepar totalt (kr 390 100), og lavere enn for innvandrerepar med

bakgrunn fra tredje verden sett under ett (kr 366 000). Innvandrerepar fra Tyrkia har den nest laveste gjennomsnittsinntekten blant de gruppene vi har sett på etter innvandrerepar fra Somalia.

Gjennomsnittlig yrkesinntekt for par med og uten barn fra Tyrkia var i 2004 på kr 279 000. Dette ligger godt under gjennomsnittet for hele innvandrerbefolkningen. Innvandrerepar fra Tyrkia ligger litt over gjennomsnittet blant innvandrerepar fra tredje verden som mottakere av barnetrygd og godt under gjennomsnittet som mottakere av sosialhjelp. De kommer ut med 416 300 i samlet inntekt før skatt, noe som vil si at yrkesinntekten utgjør 67 prosent av samlet inntekt, under gjennomsnittet til de andre gruppene i tabellen. Innvandrerepar fra Tyrkia hadde i denne statistikken litt færre barn i gjennomsnitt enn alle innvandrerepar med bakgrunn fra tredje verden (1,7 mot 1,8).

Ingen andre landgrupper vi har tall for her mottar pensjoner fra folketrygden i like stor grad som tyrkiske par (kr 61 000 i gjennomsnitt). Nærmest kommer par fra Pakistan (kr 47 600). Dette er stort sett uføretrygd, ettersom få fra disse landene er gamle nok til å motta alderspensjon.

Tabell 9.13. Arbeidsledige av arbeidsstyrken (prosent) etter landbakgrunn og kjønn. 16-74 år. 1. kvartal 2006

	I alt	Menn	Kvinner
Hele befolkningen	3	3,1	2,9
Førstegenerasjonsinnv. i alt	8,2	8,3	8,1
Vestlig	3,3	3,6	3
Ikke-vestlige	10,6	10,6	10,6
Asia (inkludert Tyrkia)	10,8	10,5	11,1
Tyrkia	11,8	10,7	14

Kilde: Arbeidsmarkedsstatistikk, Statistisk sentralbyrå.

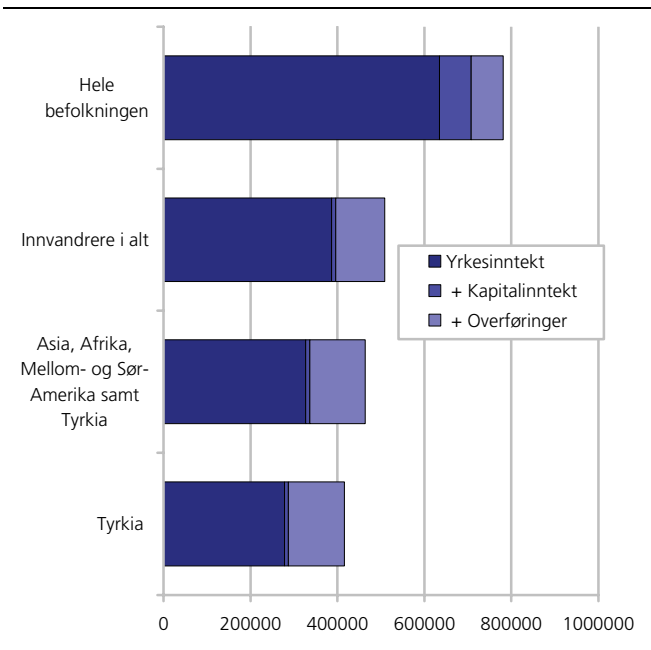
Tabell 9.14. Inntektsregnskap for innvandrerbefolkningen. Ektepar (med og uten barn) og samboerepar med felles barn hvor begge voksne har samme landbakgrunn, etter land¹. Hovedinntektstaker 25-55 år. Gjennomsnitt 2004. Kroner

	Norge i alt	Innvandrere i alt	Asia, Afrika, Mellom- og Sør-Amerika samt Tyrkia	Tyrkia
Yrkesinntekt	635 000	386 600	326 700	278 500
Av dette lønn	581 400	355 100	296 600	254 700
+ Kapitalinntekt	72 400	9 500	9 700	8 400
Overføringer	73 700	112 600	127 400	129 400
+ Skattepliktige overføringer	41 400	55 200	62 100	82 000
Av dette				
Pensjoner fra folketrygden	15 800	32 100	37 000	61 000
Arbeidsledighetsstrygd	7 900	16 900	18 200	16 300
+ Skattefrie overføringer	32 300	57 500	65 200	47 300
Av dette				
Barnetrygd	16 500	18 800	20 300	19 100
Sosialhjelp	1 600	17 300	20 700	11 000
Samlet inntekt	781 100	508 700	463 700	416 300
- Sum utlignet skatt og negative overføringer	204 700	118 600	97 700	85 100
Inntekt etter skatt	576 400	390 100	366 000	331 200
Yrkesinntekt i prosent av samlet inntekt	81	76	70	67
Antall barn 0-17 år	1,4	1,7	1,8	1,7
Antall familier	588 906	37 704	26 015	2 130

¹ I tallet på ektepar er registrerte partnerskap inkludert.

Kilde: Inntektsstatistikk, Statistisk sentralbyrå.

Figur 9.12. Inntektsregnskap for innvandrerbefolkningen. Ektepar (med og uten barn) og samboerpar med felles barn hvor begge voksne har samme landbakgrunn, etter land. Hovedinntektstaker 25-55 år. Gjennomsnitt. 2004. Kroner

Kilde: Inntektsstatistikk, Statistisk sentralbyrå.

Tabell 9.15. Valgdeltakelse etter kjønn, alder, botid og år

	Ikke-vestlige innvandrere	Asia	Tyrkia
Stortingsvalget 2005			
I alt	49	50	43
Menn	48	51	42
Kvinner	50	50	44
Alder			
18-25 år	38	38	34
26-39 år	46	49	43
40-59 år	54	57	51
60 år og over	55	52	*
Botid			
0-9 år	44	42	43
10-19 år	47	50	47
20-29 år	50	52	41
30 år og over	65	64	*
Valgdeltakelse 1997	58	57	49
Valgdeltakelse 2001	45	45	44
(N)			
I alt	103 283	54 471	6 380
Menn	52 436	27 916	3 480
Kvinner	50 847	26 555	2 900

Kilde: Valgstatistikk, Statistisk sentralbyrå.

9.23. 43 prosent med norsk statsborgerskap stemte

Valgdeltakelsen blant innvandrere med bakgrunn fra Tyrkia holdt seg stabil fra stortingsvalget i 2001 til 2005, men færre gikk til urnene ved disse valgene enn i 1997 (se Tabell 9.15). Den tyrkiske gruppen hadde en noe lavere valgdeltakelse enn om vi ser på den asiatiske eller ikke-vestlige gruppen under ett.

Valgdeltakelsen økte ikke nevneverdig med botid, men eldre stemte i større grad enn yngre og kvinner noe mer enn menn.

For mer om valgdeltakelse blant innvandrere, se Aalandslid 2006.

9.24. Tyrkerne skårer lavt på arbeid og utdanning, men etterkommerne gjør det litt bedre

Den tyrkiske innvandrerguppen er blant dem som har vært lengst i Norge, likevel er denne gruppen relativt dårlig integrert i utdanningssystemet og på arbeidsmarkedet. I likhet med i andre grupper ser vi imidlertid at etterkommerne med tyrkisk bakgrunn gjør det bedre enn førstegenerasjonsinnvandrerne hva gjelder utdanning, men likevel langt dårligere enn gjennomsnittet for ikke-vestlige etterkommere.

Mange i den tyrkiske innvandrerbefolkningen har bosatt seg i Oslo eller sentralt på Østlandet, men det er ikke like vanlig å bo her som det er blant de med bakgrunn fra Pakistan og Marokko. Denne konsentrasjonen kan gjøre at innvandrere med bakgrunn fra Tyrkia kan bli ganske "selvforsynt" på mange områder.

Tyrkiske innvandrere deltar i liten grad på utdanningsarenaen. Utdanningsnivået blant førstegenerasjonsinnvandrerne (30-44 år) er svært lavt, og bare somaliske førstegenerasjonsinnvandrere har lavere nivå. I tillegg er det ingen grupper av førstegenerasjonsinnvandrere i alderen 19-24 år som i mindre grad sliter skolebenken enn tyrkerne, om vi ser på høyere utdanning og videregående utdanning under ett. Etterkommerne deltar i høyere grad enn førstegenerasjonsinnvandrerne, og dette gjelder særlig kvinnene. Likevel - også her ligger etterkommerne med tyrkisk bakgrunn lavest av de store gruppene av etterkommere.

Sysselsettingen blant tyrkiske førstegenerasjonsinnvandrere er lav, og særlig er kvinnene dårlig integrert i arbeidslivet. Disse fanges heller ikke opp i tiltak som introduksjonsordningen, slik nyankomne flyktninger gjør. Det ser derfor ut til at det lave sysselsettingsnivået har "satt seg" i denne gruppa. De som er sysselsatt er sterkt overrepresentert innen hotell- og restaurantnæringen, langt mer enn gjennomsnittet for ikke-vestlige innvandrere. Den lave sysselsettingen gir seg utslag i lav inntekt, og faktisk er det bare somalierne som har en lavere inntekt enn tyrkerne, blant gruppene vi har sett på her.

Ekteskapsmønsteret blant tyrkerne viser at tyrkere stort sett gifter seg med "sine egne", noen med tyrkere som allerede er bosatt i Norge, og tre av fire med tyrkere som var bosatt i utlandet ved ekteskapsinngåelsen. Slik sett ligner ekteskapsmønsteret blant tyrkerne de fleste andre ikke-vestlige gruppene vi har sett på.

10. Innvandrerbefolkningen med bakgrunn fra Serbia og Montenegro

- Ved inngangen til 2006 talte innvandrerbefolkningen med bakgrunn fra Serbia og Montenegro nær 13 000 personer, 10 000 førstegenerasjonsinnvandrere og 2 900 etterkommere.
- Ved inngangen til 2006 var disse den åttende største innvandrerbefolkningen, men ser vi bare på førstegenerasjon var de på 12. plass.
- Dersom vi legger sammen alle innvandrerne fra republikkene som tidligere utgjorde Jugoslavia, er det hele 27 500 førstegenerasjonsinnvandrere og 6 250 etterkommere. Til sammen er dette over 6 000 flere enn i den pakistanske innvandrerbefolkningen.
- Som følge av krigene på Balkan, har det kommet flyktninger fra Serbia og Montenegro i to bølger - en i første halvdel av 90-tallet og en i 1999. Det har imidlertid vært innvandring fra Jugoslavia helt siden 1960-tallet.
- Seks av ti innvandrere fra Serbia og Montenegro bodde i husholdninger som består av par med barn under 18 år i 2001, en høy andel sammenliknet med europeiske innvandrergrupper.
- Det bodde innvandrere fra Serbia og Montenegro i alle fylker og i 285 av landets kommuner ved inngangen til 2006. Bare hver femte bodde i hovedstaden - en lav andel sammenliknet med de fleste andre ikke-vestlige grupper.
- Vel halvparten av alle førstegenerasjonsinnvandrere fra Serbia og Montenegro (16-74 år) var sysselsatt i slutten av 2006, på nivå med gjennomsnittet for ikke-vestlige innvandrere.
- Par fra Serbia og Montenegro hadde relativt lav yrkesinntekt i 2004, lavere enn gjennomsnittet for Øst-Europa, og også lavere enn gjennomsnittet for alle ikke-vestlige innvandrere.
- Norske statsborgere med innvandrerbakgrunn fra Serbia og Montenegro hadde lavere valgdeltakelse enn alle andre større innvandrergrupper i 2005.

10.1. Flere menn enn kvinner

Innvandrerbefolkningen fra Serbia og Montenegro talte nær 13 000 personer ved inngangen til 2006, den 12. største innvandrergruppa. Over 10 000 var førstegenerasjonsinnvandrere fra det som var Serbia og

Montenegro, mens nær 2 900 var født i Norge med begge foreldre født i Serbia og Montenegro, det vi kaller etterkommere. Etterkommerne var fortsatt unge ved inngangen til 2006, 73 prosent var under 10 år og 94 prosent under 20 år.

Som Figur 10.1 viser, er det noen flere menn enn kvinner fra Serbia og Montenegro, og som andre ikke-vestlige innvandrere er de fra Serbia og Montenegro unge. Forholdsvis få er over 55 år, og det er flest personer i aldersgruppen 0-4 år.

1 070 personer er født i Norge med en forelder som er født i Norge og en som er født i Serbia og Montenegro. Disse regnes ikke i innvandrerbefolkningen og vil derfor ikke bli beskrevet her.

Nye land

For å ta hensyn til endringene som har skjedd på Balkan etter Jugoslavias oppløsning, har SSB revidert variabelen "landbakgrunn". Personer som tidligere hadde landbakgrunn "Jugoslavia", er nå fordelt på de nye republikkene Bosnia-Hercegovina, Kroatia, Makedonia, Serbia og Montenegro og Slovenia. Resultatet av revisjonen er at fødeland (og dermed også landbakgrunn) nå bare har land som eksisterer i dag, og at fordelingen mellom enkelte land er blitt riktigere. Det er imidlertid fortsatt en viss usikkerhet knyttet til fordelingen mellom de nye landene.

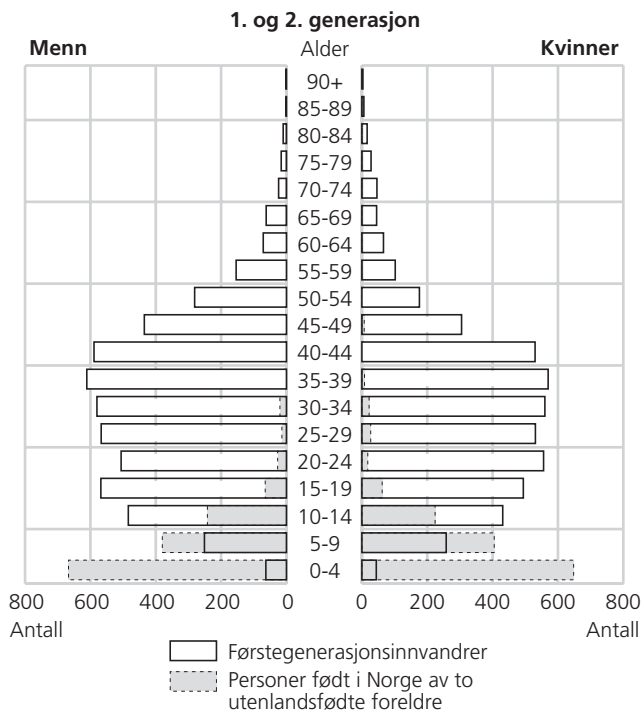
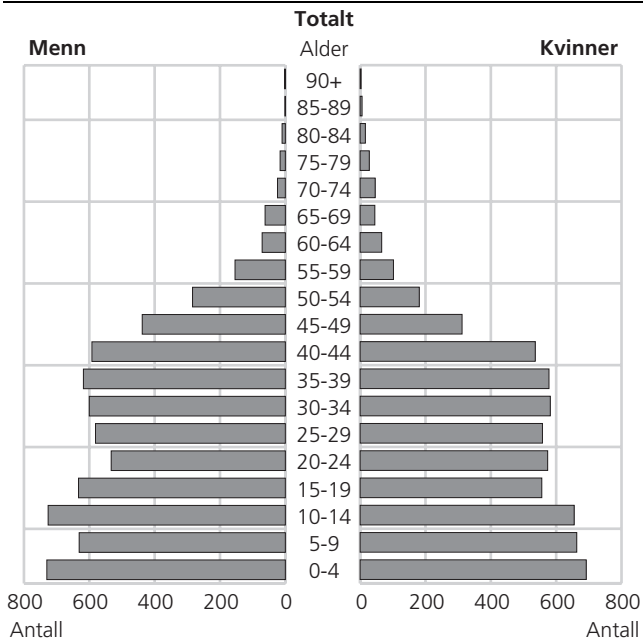
I mai 2006 ble det avholdt en folkeavstemning i Montenegro, hvor et flertall av befolkningen stemte for uavhengighet fra Serbia, og 3. juni 2006 ble Montenegro erklært uavhengig. Dataene vi bruker beskriver imidlertid fortsatt personer fra Serbia og Montenegro under ett, ettersom alle data er fra før de to republikkene ble atskilt.

Tabell 10.1. Personer med bakgrunn fra Serbia og Montenegro etter innvandringskategori. 1.1. 2006

	I alt	Menn	Kvinner
Innvandrerbefolkningen	12 905	6 706	6 199
Førstegenerasjonsinnvandrere	10 042	5 275	4 767
Etterkommere	2 863	1 431	1 432
Norskfødt med én utenlandsfødt forelder	1 072	555	517

Kilde: Befolkningsstatistikk, Statistisk sentralbyrå.

Figur 10.1. Befolkningspyramide for innvandrerbefolkningen fra Serbia og Montenegro. 1.1. 2006

Kilde: Befolkningsstatistikk, Statistisk sentralbyrå.

10.2. Stor innvandring til Norge i 1999

Som tidligere nevnt er personer bosatt i Norge og som har bakgrunn fra det tidligere Jugoslavia nå fordelt på de nye landene i statistikken over innvandrerbefolk-

ningen. De som tidligere hadde landbakgrunn "Jugoslavia", er fordelt på de nye republikkene (Bosnia-Hercegovina, Kroatia, Makedonia, Serbia og Montenegro og Slovenia). Inn- og utvandringsstatistikken er imidlertid ikke "tilbakeregistrert". Alle inn- og utvandring fra før Jugoslavias oppløsning vil nå teknisk stå som innvandring fra Serbia og Montenegro siden det landet fører videre den landkoden som (tidligere) Jugoslavia hadde, selv om personen egentlig innvandret fra det som i dag er Bosnia-Hercegovina eller andre republikker. Etter hvert som Jugoslavia gikk i oppløsning, har inn- og utvandring blitt registrert på hvert av de nye landene. Ettersom inn- og utvandringstall for Serbia og Montenegro nå omfatter et betydelig mindre område enn tidligere, går vi ikke i større detalj med tidsserier over inn- og utvandring, og vi viser til kapitlet om Bosnia-Hercegovina for beskrivelser av inn- og utvandring etter at denne republikken ble opprettet.

Allerede på 1960-tallet kom det innvandrere fra Jugoslavia til Norge, for det meste arbeidsmigranter, og på slutten av dette tiåret var Jugoslavia det største avsenderlandet i Sør-Europa. Dette hang sammen med en endring i jugoslavisk politikk, hvor midlertidig utvandring ble sett på som en løsning på landets arbeidsledighetsproblem. I tillegg kunne utvandringen sikre valutainntekter. I Norge gikk disse inn i tunge manuelle jobber, som på Askim Gummivarefabrikk (Kjeldstadli 2003). I 1976 var det 1 735 jugoslavere bosatt i Norge, og det var den nest største ikke-vestlige innvandrergroupe i Norge. Det var færre tyrkere (1 392), og langt flere pakistanere (5 267).

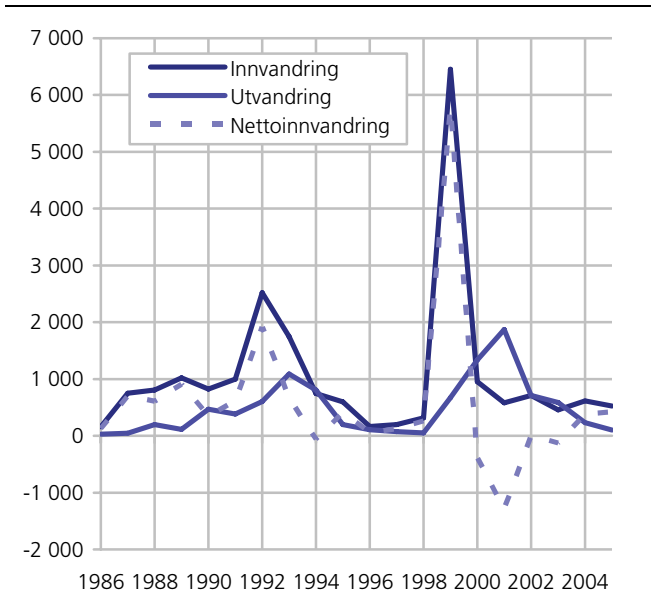
Etter 1986 var det særlig to år da antallet innvandrede statsborgere fra Serbia og Montenegro (den gang ofte kalt rest-Jugoslavia) til Norge var mye høyere enn i de andre årene (Figur 10.2). I 1992 kom det over 2 500 personer, deriblant mange flyktninger fra det som nå er Bosnia Hercegovina i forbindelse med Balkankrigen 1991-1995. I 1999 kom det hele 6 500, særlig albanere som flyktet i forbindelse med krigen i Kosovo. Etter dette har det kommet rundt 500 fra Serbia og Montenegro hvert år. Utflyttingen fra Norge har også vært stor, slik at det enkelt år har vært flere som har flyttet ut av Norge enn til Norge. I 2000 og 2001 var det mange som vendte tilbake til Serbia og Montenegro, noe som må ses i sammenheng med at mange etniske albanere bare hadde fått midlertidig oppholdstillatelse i Norge, og det var også visse tilskudd å få for dem som vendte tilbake.

Tabell 10.2. Innvandring og utvandring av serbiske statsborgere. 1986 - 2005

År	1986	1987	1988	1989	1990	1991	1992	1993	1994	1995
Innvandring	157	748	808	1022	826	998	2517	1748	743	600
Utvandring	26	47	199	115	468	382	602	1089	804	196
Nettoinnvandring	131	701	609	907	358	616	1915	659	-61	404
År	1996	1997	1998	1999	2000	2001	2002	2003	2004	2005
Innvandring	162	200	315	6451	954	582	710	456	617	525
Utvandring	107	73	54	674	1339	1874	709	584	233	102
Nettoinnvandring	55	127	261	5777	-385	-1292	1	-128	384	423

Kilde: Befolkningsstatistikk, Statistisk sentralbyrå.

Figur 10.2. Innvandring og utvandring av serbiske statsborgere. 1986 - 2005

Kilde: Befolkningsstatistikk, Statistisk sentralbyrå.

Tabell 10.3. Førstegenerasjonsinnvandrere fra Serbia og Montenegro, etter botid i Norge. 1.1.2006

	I alt	Botid i antall år				
		0-4	5-9	10-14	15-19	20+
Absolutte tall	10 042	2 367	3 212	2 965	953	545
Prosent	100	24 %	32 %	30 %	9 %	5 %

Kilde: Befolkningsstatistikk, Statistisk sentralbyrå.

10.3. En av fire har mindre enn fem års botid

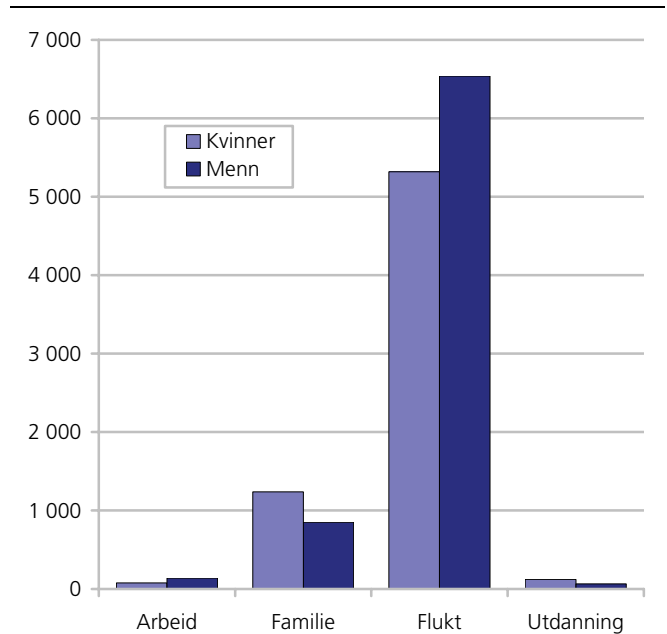
Av førstegenerasjonsinnvandrere fra Serbia og Montenegro som bodde i Norge per 1.1. 2006, hadde en av fire bodd i Norge under fem år (tabell 10.3). 32 prosent hadde bodd i Norge i 5-9 år, og 30 prosent i 10-14 år. 14 prosent hadde bodd 15 år eller mer i Norge. Det er større konsentrasjon om ett enkelt ankomst år (1999) enn det som er vanlig ellers.

10.4. Flertallet har kommet som flyktninger

Det kom ei stor gruppe flyktninger fra Serbia på begynnelsen av 90-tallet, som et resultat av krigene i Kroatia og Bosnia. Mellom 1991 og 1993 kom det 5 300 personer som flyktet fra krigen. Den neste store bølgen kom i 1999, da krigen i Kosovo raste for fullt. Da kom det over 6 500 flyktninger fra det tidligere Serbia og Montenegro til Norge.

Av de 10 000 førstegenerasjonsinnvandrerne fra Serbia og Montenegro som bodde i Norge ved inngangen til 2006, hadde over 8 100 flyktninglignende bakgrunn. Det store flertallet av de som har kommet til Norge de seinere årene er etniske albanere som har flyktet fra den serbiske provinsen Kosovo. De fleste har fått opphold på humanitært grunnlag.

Figur 10.3. Førstegangsinnvandringer blant førstegenerasjonsinnvandrere med serbisk statsborgerskap, etter innvandringsgrunn og kjønn. 1990-2005

Kilde: Befolkningsstatistikk, Statistisk sentralbyrå.

Figur 10.3 viser innvandringsgrunn blant serbiske statsborgere, men bare blant dem som innvandret i perioden 1990-2005. I perioden kom det noen flere menn (7 610) enn kvinner (6 790), og figuren viser at det var noe mer vanlig blant menn enn blant kvinner å komme som flyktninger, mens kvinnene i noe større grad enn menn kommer gjennom familiegjennomføring. Det at såpass få kom gjennom familiegjennomføring viser at de fra Serbia og Montenegro i stor grad kom som "hele" familier, i likhet med de fra Bosnia-Hercegovina. I en del andre flyktninggrupper er det mer vanlig at mannen reiser i forveien og at resten av en eventuell familie kommer i etterkant.

Noen ganske få fra Serbia og Montenegro har kommet gjennom arbeids- eller utdanningstillatelser.

10.5. Seks av ti er norske statsborgere

Seks av ti innvandrere med bakgrunn fra Serbia og Montenegro hadde ved inngangen til 2006 norsk statsborgerskap.

I 2005 fikk 852 personer fra Serbia og Montenegro norsk statsborgerskap - en økning på hele 550 personer i forhold til året før. Dette er trolig for det meste personer som flyktet til Norge i forbindelse med krigen i Kosovo i 1999.

Til sammen byttet 10 402 personer ut sitt jugoslaviske pass med et norsk i perioden 1977-2005. En tredjedel av disse ble norske statsborgere i toppårene 1999-2001.

Tabell 10.4. Ekteskapsinngåelser blant innvandrerbefolkningen med innvandrerbakgrunn fra Serbia og Montenegro. 1996-2005

Kjønn og innvandrerbakgrunn	I alt	Ektefellens landbakgrunn			Bosatt i utlandet	Uten innvandrerbakgrunn	Ektefellens landbakgrunn			
		Uten innvandrerbakgrunn	Samme landbakgrunn bosatt i Norge	Annen utenlandsk bosatt i Norge			Samme landbakgrunn bosatt i Norge	Annen utenlandsk bosatt i Norge	Bosatt i utlandet	
		Absolutte tall					Prosent			
Kvinner	546	61	180	41	264	11,2	33,0	7,5	48,4	
Menn	912	157	186	64	505	17,2	20,4	7,0	55,4	

Kilde: Befolkningsstatistikk, Statistisk sentralbyrå.

10.6. Ekteskapsmønster blant innvandrere fra Serbia og Montenegro

Det var langt flere menn enn kvinner fra Serbia og Montenegro som giftet seg i perioden 1996-2005. Dette på tross av at det er jevn kjønnsfordeling i denne befolkningsgruppa. Det er noen flere ugifte menn over 18 år enn kvinner i perioden.

En større andel menn enn kvinner inngikk ekteskap med personer uten innvandrerbakgrunn. 17 prosent av mennene giftet seg med kvinner uten innvandrerbakgrunn i denne perioden, og 20 prosent giftet seg med en mann med samme landbakgrunn bosatt i Norge (tabell 10.4). 55 prosent giftet seg med en kvinne som ikke var bosatt i Norge når ekteskapet bli inngått. Av kvinner med bakgrunn fra Serbia og Montenegro giftet 11 prosent seg med en mann uten innvandrerbakgrunn og hele 33 prosent giftet seg med en mann med samme landbakgrunn bosatt i Norge. Nesten 48 prosent giftet seg med en person som ikke var bosatt i Norge.

Få etterkommerne giftet i denne perioden, og det er for tidlig å si noe om denne gruppens ekteskapsmønster. Som for de andre innvandrerguppene, er det ikke mange som er i en alder der ekteskap er aktuelt.

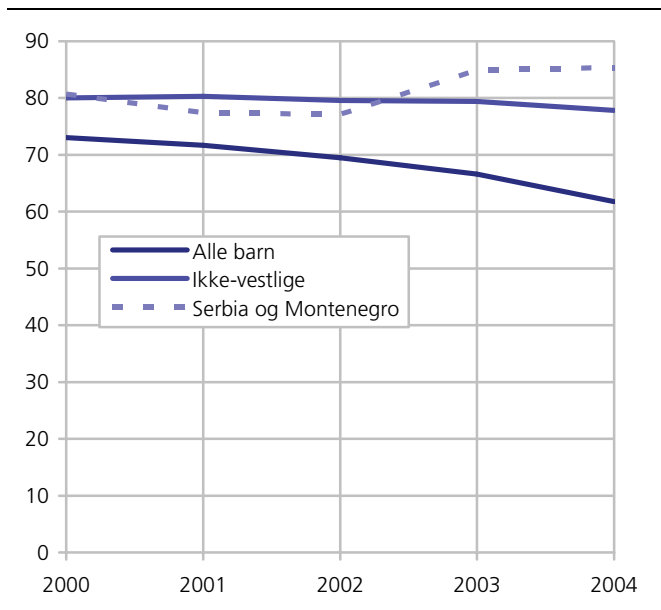
For mer om ekteskapsmønster i innvandrerbefolkningen, se Daugstad 2006.

10.7. 2,7 barn i gjennomsnitt

Kvinnelige førstegenerasjonsinnvandrere fra Serbia og Montenegro i alderen 35-44 år hadde i 2004 i gjennomsnitt 2,7 barn. Dette gjennomsnittet er mye høyere enn for alle kvinner i Norge (2,0). Bare ett av tre barn av kvinner fra Serbia og Montenegro i denne alderen er født i Norge. 28 prosent har fire eller flere barn, en mye større andel enn blant alle kvinner i Norge, hvor bare 8 prosent har så store barnekull.

10.8. 85 prosent mottok kontantstøtte i 2004

Barna med bakgrunn fra Serbia og Montenegro var blant de med høyest andel brukere av kontantstøtte sammenlignet med andre store innvandrergupper, og bruken økte også i perioden 2002 til 2004. Som Figur 10.4 viser, var bruken også betydelig høyere enn blant alle barn (85 mot 62 prosent). For mer om kontantstøttebruk blant barn med ikke-vestlig bakgrunn, se Daugstad (2006).

Figur 10.4. Andel barn i målgruppa (1 og 2 år) som det mottas kontantstøtte for, etter landbakgrunn. Hele landet. Per 1. september 2000-2004

Kilde: KOSTRA, Statistisk sentralbyrå.

10.9. Innvandrere fra Serbia og Montenegro i 285 kommuner

Det bodde innvandrere fra Serbia og Montenegro i alle fylker og i 285 av landets kommuner ved inngangen til 2006. Bosettingsmønsteret er et resultat av kommunenes bosetting av flyktninger og av flyktningenes innenlandske flyttinger etter bosetting. Oslo var det fylket med flest innvandrere fra Serbia og Montenegro, en av fem bodde her. Selv om det er mer vanlig blant de fra Serbia og Montenegro å bo i hovedstaden enn det er i befolkningen i alt, er det bare de fra Bosnia-Hercegovina og Russland som i mindre grad enn serberne har trukket til Oslo.

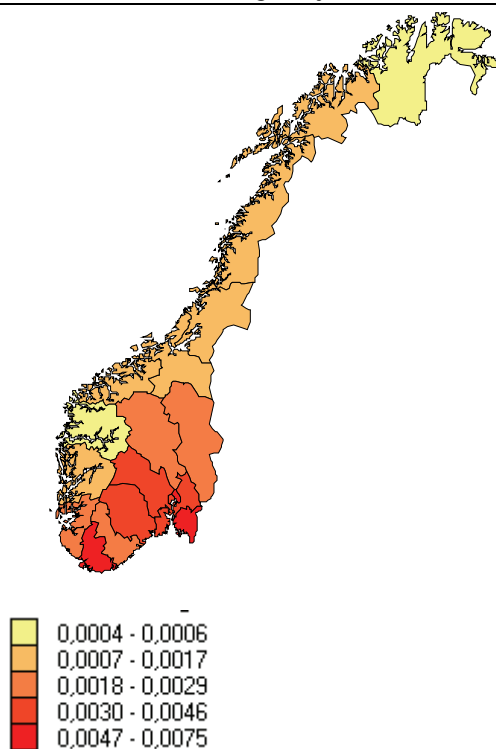
Østfold var det fylket hvor innvandrerbefolkningen fra Serbia og Montenegro utgjorde den største andelen (0,75 prosent av befolkningen), fulgt av Vest-Agder (0,52 prosent), Oslo (0,47 prosent) og Buskerud (0,46 prosent).

Tabell 10.5. Innvandrerbefolkningen med bakgrunn fra Serbia og Montenegro, etter fylke 1.1. 2006. Absolutte tall og prosent

Fylke	Befolkningen i alt	Innvandrer-befolkningen fra Serbia og Montenegro	I prosent av befolkningen	I prosent av innvandrer-befolkningen fra Serbia og Montenegro
Hele landet	4 640 219	12 905	0,28	100,00
01 Østfold	260 389	1 954	0,75	15,14
02 Akershus	501 125	1 501	0,30	11,63
03 Oslo	538 411	2 534	0,47	19,64
04 Hedmark	188 511	404	0,21	3,13
05 Oppland	183 204	336	0,18	2,60
06 Buskerud	245 225	1 116	0,46	8,65
07 Vestfold	222 104	786	0,35	6,09
08 Telemark	166 140	603	0,36	4,67
09 Aust-Agder	104 084	290	0,28	2,25
10 Vest-Agder	162 317	837	0,52	6,49
11 Rogaland	397 594	1 060	0,27	8,21
12 Hordaland	452 611	539	0,12	4,18
14 Sogn og Fjordane	106 650	50	0,05	0,39
15 Møre og Romsdal	244 978	177	0,07	1,37
16 Sør-Trøndelag	275 403	278	0,10	2,15
17 Nord-Trøndelag	128 694	87	0,07	0,67
18 Nordland	236 257	218	0,09	1,69
19 Troms	153 585	105	0,07	0,81
20 Finnmark Finnmark	72 937	30	0,04	0,23

Kilde: Befolkningsstatistikk, Statistisk sentralbyrå.

Figur 10.5. Innvandrerbefolkningen fra Serbia og Montenegro som andel av befolkningen i fylkene. 1.1.2006

Kilde: Befolkningsstatistikk, Statistisk sentralbyrå.

Etter Oslo kommune hadde Kristiansand flest innvandrere fra Serbia og Montenegro (550). Deretter kom Fredrikstad, Drammen, Sarpsborg og Halden, alle med over 400 innvandrere fra Serbia og Montenegro. Birkenes og Halden var de kommunene hvor innvandrere fra Serbia og Montenegro utgjorde den største andelen av befolkningen, med 1,5 prosent. Rundt 1970 kom de første innvandrerne fra det tidligere Jugoslavia for å arbeide ved Askim gummi-

varefabrikk. Fremdeles er Askim blant kommunene i Norge hvor andelen bosatte fra Serbia og Jugoslavia utgjør størst andel av befolkningen (1,34 prosent).

Tabell 10.6. Innvandrerbefolkningen med bakgrunn fra Serbia og Montenegro, etter kommune. 1.1. 2006. Absolutte tall og prosent

Kommune	Befolkningen i alt	Innvandrer-befolkningen fra Serbia og Montenegro	I prosent av befolkningen
Hele landet	4 640 219	12 905	0,28
0301 Oslo kommune	538 411	2 534	0,47
1001 Kristiansand	76 917	550	0,72
0106 Fredrikstad	70 791	531	0,75
0602 Drammen	57 759	511	0,88
0105 Sarpsborg	50 115	423	0,84
0101 Halden	27 722	406	1,46
1103 Stavanger	115 157	342	0,30
1201 Bergen	242 158	337	0,14
0706 Sandefjord	41 555	320	0,77
0806 Skien	50 761	305	0,60
0219 Bærum	105 928	241	0,23
0220 Asker	51 484	236	0,46
1601 Trondheim	158 613	217	0,14
0213 Ski	27 010	193	0,71
0709 Larvik	41 211	191	0,46
1102 Sandnes	58 947	191	0,32
0124 Askim	14 184	190	1,34
1106 Haugesund	31 738	168	0,53
0906 Arendal	39 826	160	0,40
0230 Lørenskog	30 929	152	0,49
0231 Skedsmo	43 201	140	0,32
0104 Moss	28 182	126	0,45
0605 Ringerike	28 197	125	0,44
0704 Tønsberg	36 919	111	0,30
0623 Modum	12 585	107	0,85
<i>5 kommuner med størst andel</i>			
0928 Birkenes	4 387	65	1,48
0101 Halden	27 722	406	1,46
0124 Askim	14 184	190	1,34
1021 Marnardal	2 171	29	1,34
0617 Gol	4 404	53	1,20

Kilde: Befolkningsstatistikk, Statistisk sentralbyrå.

10.10. Gjennomsnittlig lavt utdanningsnivå blant de fra Serbia og Montenegro...

Vi manglet utdanningsopplysninger om fire av ti førstegenerasjonsinnvandrere fra Serbia og Montenegro (30-44 år) (se tabell 10.7). Dette har sammenheng med at mange er kommet til Norge etter den siste systematiske kartleggingen av utdanning tatt i utlandet (1999), og at vi ikke har noe system for løpende å fange opp utdanning tatt i utlandet blant innvandrere ved ankomst til landet. Av de vi hadde opplysninger om, hadde 20 prosent utdanning på universitets og høyskolenivå i 2005. Dette var lavere enn gjennomsnittet for alle innbyggerne i Norge (36

prosent), og også lavere enn gjennomsnittet for de ikke-vestlige innvandrere (27 prosent) (tabell 10.8).

42 prosent av førstegenerasjonsinnvandrere fra Serbia og Montenegro hadde bare grunnskoleutdanning med seg i bagasjen, og 38 prosent hadde utdanning på nivå med videregående skole. I befolkningen i alt gjelder det samme henholdsvis 21 og 43 prosent av alle i alderen 30-44 år. Blant de fra Serbia og Montenegro i denne aldersgruppen er utdanningsnivået omtrent lik blant menn og kvinner.

Tabell 10.7. Prosent av personer 30-44 med manglende utdanningsopplysninger, 1.10.2005

Kjønn, innvandringskategori og landbakgrunn	I alt, alderen 30-44 år	Prosent av disse som har uoppgitt utdanningsnivå	Antall med utdanningsopplysninger
Alle i Norge	1026473	5	976 176
Menn	521685	5	496 122
Kvinner	504788	5	480 053
Førstegenerasjonsinnv. fra ikke-vestlige land	81 860	40	49 362
Menn	39 633	37	24 929
Kvinner	42 227	42	24 407
Førstegenerasjonsinnv. fra Serbia og Montenegro i alt	3 410	39	2 077
Menn	1 763	35	1 144
Kvinner	1 647	43	934

Kilde: Utdanningsstatistikk, Statistisk sentralbyrå.

Tabell 10.8. Utdanningsnivå blant dem vi har utdanningsopplysninger om, 30-44 år. 1.10.2005. Prosent

Kjønn, innvandringskategori og landbakgrunn	"Oppgitt"	Ingen fullført utdanning	Grunnskole-nivå	Videregående-skolenivå	Uni.- og høyskole nivå, kort	Universitets- og høyskoleniv, lang
Alle i Norge	100	0	21	43	27	9
Menn	100	0	22	47	21	10
Kvinner	100	0	21	39	33	7
Førstegenerasjonsinnv. fra ikke-vestlige land	100	2	39	33	19	8
Menn	100	1	39	34	17	8
Kvinner	100	3	39	31	20	7
Førstegenerasjonsinnv. fra Serbia og Montenegro i alt	100	0	42	38	16	4
Menn	100	0	41	39	17	3
Kvinner	100	0	45	36	14	5

Kilde: Utdanningsstatistikk, Statistisk sentralbyrå.

Tabell 10.9. Deltakelse i høyere utdanning i prosent av personer i alderen 19-24 år etter kjønn, landbakgrunn og innvandringskategori. 1.10.2005. Absolutte tall og prosent

	Bosatte, absolutte tall	I alt	I høyere utd.	I videregående utd.	Ikke i utdanning/grunnskole
I alt, hele befolkningen	330 115	100	31	16	54
Menn	168 058	100	25	17	58
Kvinner	162 057	100	37	14	50
Førstegenerasjon					
I alt, ikke-vestlige land	24 396	100	18	17	65
Menn	11 449	100	16	20	64
Kvinner	12 947	100	20	14	66
I alt, Serbia og Montenegro	1 269	100	13	15	71
Menn	622	100	12	17	71
Kvinner	647	100	15	14	71

Kilde: Utdanningsstatistikk, Statistisk sentralbyrå.

Tabell 10.10. Deltakelse i utdanning blant personer i alderen 16-18 år etter kjønn, innvandrerkategori og landbakgrunn. 1.10.2005. Absolutte tall og prosent

	Bosatte, absolutte tall	100	I videre- gående utd., grunnskole	Ikke i utdanning/
I alt, hele befolkningen	179 270	100	91	9
Menn	91 879	100	90	10
Kvinner	87 391	100	92	8
Førstegenerasjon				
I alt, ikke-vestlige land	8 603	100	74	26
Menn	4 576	100	73	27
Kvinner	4 027	100	75	25
I alt, Serbia og Montenegro	610	100	83	17
Menn	323	100	81	19
Kvinner	287	100	85	15

Kilde: Utdanningsstatikk, Statistisk sentralbyrå.

10.11. ...og relativt lav deltakelse i høyere utdanning

I forrige avsnitt så vi på hvilket *utdanningsnivå* de mellom 30-44 år hadde. Vi skal nå se på *deltakelsen* på utdanningsarenaen blant de som er i alderen 19-24 år, og deretter blant dem mellom 16-18 år.

Få førstegenerasjonsinnvandrere fra Serbia og Montenegro i alderen 19-24 år tok høyere utdanning i 2005, sammenlignet med befolkningen i alt og hele gruppen av ikke-vestlige innvandrere. Mens 31 prosent av alle mellom 19-24 år satt over bøkene på en høyskole eller et universitet, gjorde 18 prosent av alle ikke-vestlige førstegenerasjonsinnvandrere det samme, og bare 13 prosent av de fra Serbia og Montenegro (tabell 10.9).

Generelt tar etterkommere i alderen 19-24 år i mye større grad høyere utdanning enn førstegenerasjonsinnvandrerne i samme alder. Det er foreløpig bare 48 etterkommere med bakgrunn fra Serbia og Montenegro i denne alderen, for få til å si noe om etterkommernes studietilbøyelighet.

Som tabell 10.10 viser, deltar førstegenerasjonsinnvandrerne med bakgrunn fra Serbia og Montenegro i videregående utdanning på et lavere nivå enn de mellom 16-18 år i hele befolkningen (83 prosent mot 91 prosent), men på et høyere nivå enn førstegenerasjonsinnvandrere med ikke-vestlig bakgrunn i alt (83 mot 74 prosent). Det er foreløpig bare 74 etterkommere i denne alderen. Av disse er ni av ti i videregående utdanning, altså på nivå med befolkningen i alt.

10.12. Halvparten sysselsatt

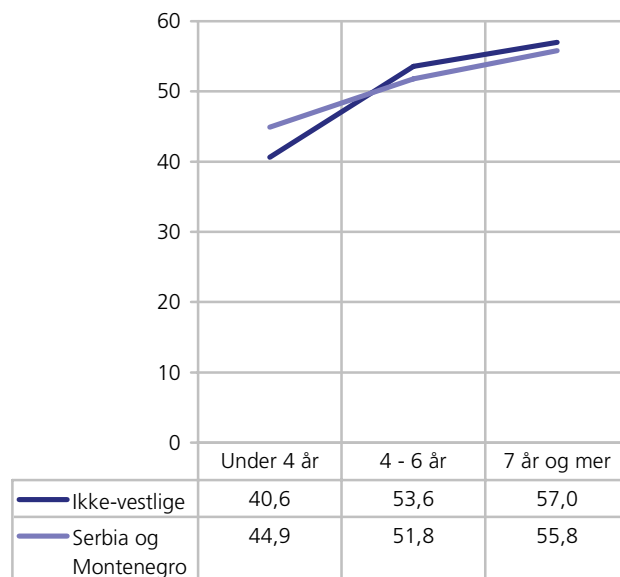
Sysselsettingsandelen 4.kvartal 2005 var på 53 prosent for førstegenerasjonsinnvandrere fra Serbia og Montenegro, omtrent på nivå med gruppa av ikke-vestlige førstegenerasjonsinnvandrere (52,2 prosent), og betraktelig lavere enn i befolkningen i alt (69,4 prosent).

Tabell 10.11. Sysselsatte førstegenerasjonsinnvandrere i prosent av bosatte i alderen 16-74 år etter landbakgrunn og kjønn. 4. kvartal 2005

	I alt	Menn	Kvinner
Befolkningen i alt	69,4	72,6	66,1
Førstegenerasjonsinnv. i alt	57,5	62,5	52,6
Vestlige	69,7	73,5	65,8
Ikke-vestlige	52,2	57,5	47,3
Serbia og Montenegro	52,8	59	45,9

Kilde: Arbeidsmarkedsstatistikk, Statistisk sentralbyrå.

Figur 10.6. Sysselsatte førstegenerasjonsinnvandrere i prosent av bosatte i alderen 16-74 år, etter landbakgrunn og botid. 4.kvartal 2005

Kilde: Arbeidsmarkedsstatistikk, Statistisk sentralbyrå.

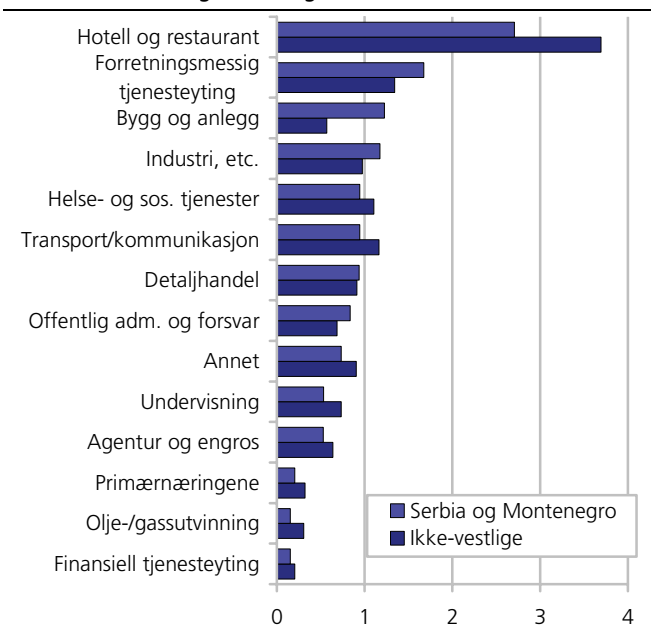
Som i mange andre innvandrergupper, er sysselsettingsandelen blant førstegenerasjonsinnvandrerne fra Serbia og Montenegro høyere for menn enn for kvinner (59 mot 46 prosent).

Figur 10.6 viser sysselsettingsandelen blant førstegenerasjonsinnvandrere fra Serbia og Montenegro etter botid. Sysselsettingsandelen stiger markant med botid, som også gjennomsnittet for ikke-vestlige innvandrere i alt gjør. Det er 11 prosentpoeng flere fra Serbia og Montenegro som er sysselsatt blant dem med 7 års botid eller mer enn blant dem med mindre enn fire års botid.

10.13. Ikke like overrepresentert som andre i hotell- og restaurantnæringen

Figur 10.7 viser hvor sannsynlig det er at ikke-vestlige førstegenerasjonsinnvandrere og førstegenerasjonsinnvandrere fra Serbia og Montenegro arbeidet i et utvalg næringer i forhold til befolkningen i alt i 4. kvartal 2005. For å finne dette, har vi dividert andelen blant førstegenerasjonsinnvandrerne fra ikke-vestlige land generelt og Serbia og Montenegro spesielt i de ulike næringene på andelen blant befolkningen i alt. De søylene som overstiger 1 i figuren viser at førstegenerasjonsinnvandrerne er overrepresenterte i næringen, mens de er underrepresenterte dersom søylen er lavere enn 1.

Figur 10.7. Relativ næringsfordeling blant sysselsatte ikke-vestlige innvandrere og førstegenerasjonsinnvandrere fra Serbia og Montenegro (16-74 år). 4. kvartal 2005

Kilde: Arbeidsmarkedsstatistikk, Statistisk sentralbyrå.

Figuren viser at serberne var overrepresentert i hotell- og restaurantnæringen i forhold til befolkningen i alt, men ikke i like stor grad som gjennomsnittet av de ikke-vestlige innvandrerne. Det var 2,7 ganger så sannsynlig at en førstegenerasjonsinnvandrer fra Serbia og Montenegro arbeidet i denne næringen som noen i befolkningen i alt i 4. kvartal 2005. Innen forretningsmessig tjenesteyting var serberne noe mer overrepresenterte enn ikke-vestlige innvandrere i alt. Innen bygg- og anleggsnæringen var serberne overrepresenterte, mens ikke-vestlige innvandrere ikke var det. Knapt noen fra Serbia og Montenegro arbeidet innen finansiell tjenesteyting, olje/- gassutvinning eller primærnæringene, i likhet med ikke-vestlige innvandrere i alt.

10.14. 13 prosent arbeidsledighet

Registrert arbeidsledighet blant førstegenerasjonsinnvandrere fra Serbia og Montenegro var i første kvartal 2006 på nær 13 prosent (16-74 år). For menn var arbeidsledigheten 12 prosent, og for kvinner 13,8 prosent. Ledighetsnivået blant de fra Serbia og Montenegro er noe høyere enn gjennomsnittlig ledighet blant ikke-vestlige innvandrere, og det var over fire ganger så sannsynlig at en med bakgrunn fra Serbia og Montenegro var arbeidsledig som at en i gjennomsnittet av hele befolkningen var det.

Tabell 10.12. Arbeidsledige av arbeidsstyrken (prosent) etter landbakgrunn og kjønn. 16-74 år. 1. kvartal 2006

	I alt	Menn	Kvinner
Hele befolkningen	3	3,1	2,9
Førstegenerasjonsinnv. i alt	8,2	8,3	8,1
Vestlig	3,3	3,6	3
Ikke-vestlige	10,6	10,6	10,6
Øst-Europa utenom nye EU-land	10,3	9,7	10,8
Serbia og Montenegro	12,8	12	13,8

Kilde: Arbeidsmarkedsstatistikk, Statistisk sentralbyrå.

Inndeling i næringer

Sysselsatte kan fordeles etter hvilken næring de arbeider innen. Vi har i dette avsnittet brukt grove inndelinger, og vil her utdype hva enkelte kategorier, som kanskje er litt ukjente for leseren, inneholder: *Forretningsmessig tjenesteyting og eiendomsdrift:* Her finner vi blant annet rengjøringsvirksomhet, omsetning og drift av fast eiendom, databehandlingsvirksomhet, forsknings og utviklingsarbeid og diverse utleievirksomhet.

Motorkjøretøytjenester: Her finner vi all næring knyttet til handel med motorvogner, vedlikehold og reparasjon av motorvogner, samt detaljhandel med drivstoff til motorvogner.

Finansiell tjenesteyting: Her finner vi blant annet bankvirksomhet og forsikringsvirksomhet (unntatt forsikringer underlagt offentlig forvaltning).

Transport og kommunikasjon: Her finner vi blant annet lufttransport, sjøtransport og landtransport som jernbanetransport, rutebiltransport, drosjebiltransport, samt virksomhet knyttet til post- og telekommunikasjoner.

10.15. Få eide eget foretak

Per 1.1.2005 var 3,7 prosent av innvandrerbefolkningen selvstendig næringsdrivende, en like stor andel som i befolkningen i alt. Andelen blant innvandrerbefolkningen fra Serbia og Montenegro var imidlertid mindre enn dette gjennomsnittet. Bare 1,7 prosent av de fra Serbia og Montenegro eide sitt eget foretak, 2,4 prosent av mennene og 0,9 prosent av kvinnene. Mens innvandrerbefolkningen herfra utgjorde 3,4 prosent av innvandrerbefolkningen i Norge ved inngangen av 2005, utgjorde de bare 1,6 prosent av selvstendig næringsdrivende innvandrere, og var med andre ord underrepresentert.

For mer om innvandrere i næringslivet, se Vartdal 2006.

10.16. Lav inntekt

Gjennomsnittlig yrkesinntekt for par med og uten barn fra Serbia og Montenegro var i 2004 kr 319 000. Dette ligger godt under gjennomsnittet for par fra Øst-Europa og også for hele innvandrerbefolkningen (Figur 10.8). Innvandrerne fra Serbia og Montenegro har høyere overføringer, både skattepliktige og skattefrie, enn andre innvandrergupper. De kommer ut med 462 200 i samlet inntekt før skatt, noe som vil si at yrkesinntekten utgjør 69 prosent av samlet inntekt, under gjennomsnittet til de andre gruppene i tabellen.

Gjennomsnittlig barnetall (0-17 år) for disse innvandrereparene fra Serbia og Montenegro er høyere enn blant andre innvandrerepar fra Øst-Europa. Par fra Serbia og Montenegro har med andre ord flere å forsørge med den allerede i utgangspunktet lavere gjennomsnittsinntekt.

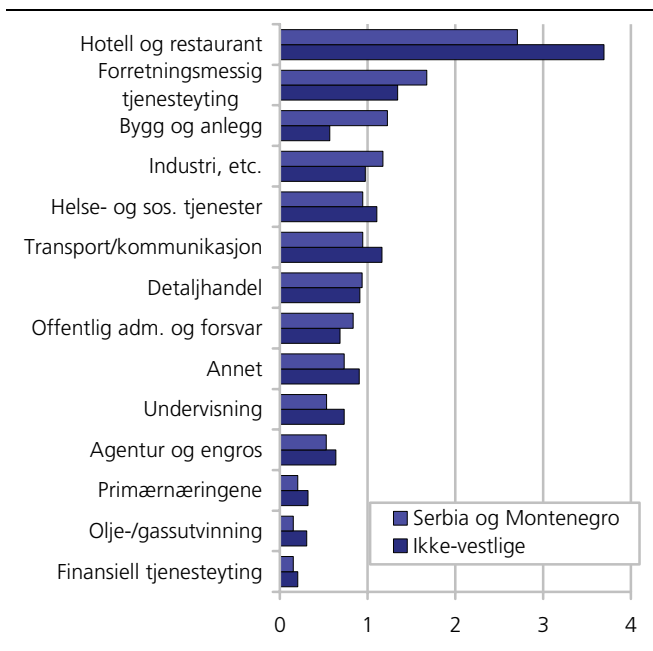
Tabell 10.13. Inntektsregnskap for innvandrerbefolkningen. Ektepar (med og uten barn) og samboerpar med felles barn hvor begge voksne har samme landbakgrunn, etter land.¹ Hovedinntektstaker 25-55 år. Gjennomsnitt. 2004. Kroner

	Norge i alt	Innvandrere i alt	Øst-Europa	Serbia og Montenegro
Yrkesinntekt	635 000	386 600	401 500	318 900
Av dette lønn	581 400	355 100	380 600	304 500
+ Kapitalinntekt	72 400	9 500	5 300	2 900
Overføringer	73 700	112 600	99 800	140 400
+ Skattepliktige overføringer	41 400	55 200	51 400	66 900
Av dette				
Pensjoner fra folketrygden	15 800	32 100	27 700	38 100
Arbeidsledighetstrygd	7 900	16 900	18 200	23 000
+ Skattefrie overføringer	32 300	57 500	48 500	73 500
Av dette				
Barnetrygd	16 500	18 800	16 200	22 600
Sosialhjelp	1 600	17 300	15 500	27 500
Samlet inntekt	781 100	508 700	506 600	462 200
- Sum utlignet skatt og negative overføringer	204 700	118 600	115 800	91 300
Inntekt etter skatt	576 400	390 100	390 800	370 900
Yrkesinntekt i prosent av samlet inntekt	81	76	79	69
Antall barn 0-17 år	1,4	1,7	1,4	2
Antall familier	588 906	37 704	7 308	1 877

¹ I tallet på ektepar er registrerte partnerskap inkludert.

Kilde: Inntektsstatistikk, Statistisk sentralbyrå.

Figur 10.8. Inntektsregnskap for innvandrerbefolkningen. Ektepar (med og uten barn) og samboerpar med felles barn hvor begge voksne har samme landbakgrunn, etter land. Hovedinntektstaker 25-55 år. Gjennomsnitt. 2004. Kroner

Kilde: Inntektsstatistikk, Statistisk sentralbyrå.

10.17. Lavest valgdeltakelse blant de fra Serbia og Montenegro

I likhet med andre flyktninggrupper fra Balkan (bosniere, makedonere), har norske statsborgere med serbisk innvandrerbakgrunn en svært lav valgdeltakelse. Av alle land har faktisk de fra Serbia og Montenegro lavest deltagelse med 32 prosent. Også ved valget i 2001 hadde innvandrere fra Serbia

Montenegro svært lav valgdeltakelse. Det går et skille mellom de første arbeidsinnvandrerne som kom på 1960-tallet som har en høy deltagelse på nær 60 prosent, og flyktningene som kom på 1990-tallet som har en valgdeltakelse lavere enn 30 prosent.

For mer om valgdeltakelse blant innvandrere, se Aalandslid 2006.

Tabell 10.14. Valgdeltakelse etter kjønn, alder, botid og år

	Ikke-vestlige land	Øst-Europa	Serbia og Montenegro
Stortingsvalget 2005			
I alt	49	46	32
Menn	48	42	34
Kvinner	50	51	30
<i>Alder</i>			
18-25 år	38	36	36
26-39 år	46	41	22
40-59 år	54	50	37
60 år og over	55	57	*
<i>Botid</i>			
0-9 år	44	45	19
10-19 år	47	41	31
20-29 år	50	51	*
30 år og over	65	65	57
Valgdeltakelse 1997	58	62	50
Valgdeltakelse 2001	45	49	36
(N)			
I alt	103 283	23 211	4 404
Menn	52 436	10 567	2 402
Kvinner	50 847	12 644	2 003

Kilde: Valgstatistikk, Statistisk sentralbyrå.

10.18. Midt på treet på integreringsskalaen

De fleste innvandrerne fra Serbia og Montenegro kom til Norge da krigene raste på Balkan på 1990-tallet, men det har også vært arbeidsinnvandring fra området helt siden 1960-tallet. På 1990-tallet kom det to store bølger av flyktninger fra det tidligere Jugoslavia, som et resultat av krigene i Kroatia og Bosnia. Mellom 1991 og 1993 kom det 5 300 fra Serbia og Montenegro som flyktet fra krigen. Den neste store bølgen kom i 1999, da krigen i Kosovo raste for fullt. Da kom det over 6 500 flyktninger fra det tidligere Serbia og Montenegro til Norge.

Statistikken gir et bilde av ei flyktninggruppe som ikke er særlig godt utdannet, og som heller ikke trekker til høyskoler og universitet i særlig stor grad. Blant dem vi har utdanningsopplysninger om, er utdanningsnivået relativt lavt. Blant de mellom 19 og 24 år er det heller ikke særlig populært å ta høyere utdanning, hele syv av ti var ikke i utdanning i det hele tatt (i 2005), noe flere enn gjennomsnittet for ikke-vestlige innvandrere.

Videre ligger førstegenerasjonsinnvandrerne omtrent som gjennomsnittet for den ikke-vestlige hva gjelder deltakelse på arbeidsmarkedet. Halvparten var sysselsatt per 4.kvartal 2005, og som i andre grupper, øker sysselsettingen markant med botid. Som i en del andre ikke-vestlige grupper, er kvinnene i mindre grad sysselsatt enn mennene, noe som også kan skyldes at mange kvinner fra Serbia og Montenegro har store barneflokker.

I de andre landgruppene har vi sett at etterkommernes levekår ligner mer på befolkningen i alt enn på førstegenerasjonsinnvandrerne. Dessverre er det liten anledning til å analysere levekårene til etterkommere med bakgrunn fra Serbia og Montenegro, ettersom få er så gamle at det er aktuelt med høyere utdanning eller arbeid.

11. Innvandrerbefolkningen med bakgrunn fra Sri Lanka

- Innvandrerbefolkningen fra Sri Lanka talte nær 12 600 personer ved inngangen til 2006, den tolvte største innvandrerguppen i Norge. 8 100 var førstegenerasjonsinnvandrere og 4 500 var etterkommere.
- Det var litt flere kvinner enn menn i den srilankesiske innvandrerbefolkningen per 1.1.2006.
- Mange i den srilankesiske innvandrerbefolkningen har bodd lenge i Norge. Fire av ti hadde bodd i Norge i mer enn 15 år ved inngangen til 2006.
- Det bodde innvandrere fra Sri Lanka i alle landets fylker og 200 kommuner (per 1.1.2006). Hele 57 prosent bodde i Oslo, og det er bare blant de fra Marokko og Pakistan at en større andel bor i hovedstaden.
- Utdanningsnivået blant srilankeserne er lavt, men de mellom 19 og 24 år deltar i relativt høy grad i høyere utdanning.
- Srilankeserne er blant de innvandrerguppene med høyest sysselsettingsnivå, men det er svært stor forskjell mellom menn og kvinner.
- Det høye sysselsettingsnivået gjenspeiles i et relativt høyt gjennomsnittlig inntektsnivå.
- Stemmeberettigede innvandrere fra Sri Lanka utmerket seg med 16 prosentpoeng høyere deltakelse enn gjennomsnittet for ikke-vestlige innvandrere ved stortingsvalget i 2005.

11.1. 12 560 personer med innvandrerbakgrunn fra Sri Lanka

Innvandrerbefolkningen med bakgrunn fra Sri Lanka utgjorde 12 560 personer per 1.1.2006, og de var den tolvte største innvandrerguppen i Norge. Av disse var 8 100 førstegenerasjonsinnvandrere, den 15. største gruppen førstegenerasjonsinnvandrere i Norge. Blant førstegenerasjonsinnvandrerne fra Sri Lanka var det litt flere menn (4 219) enn kvinner (3 885).

4 460 personer var født i Norge med begge foreldre født i Sri Lanka (såkalte etterkommere), den fjerde største gruppen i Norge. Disse utgjorde 6,6 prosent av alle etterkommere. Ved inngangen til 2006 var de alle unge. 71 prosent var under 10 år og 98 prosent under 20 år.

690 personer var født i Norge og hadde en norskfødt og en srilankesiskfødt forelder. Disse regnes ikke med i innvandrerbefolkningen, og er ikke med i den videre beskrivelsen.

Tabell 11.1. Personer med bakgrunn fra Sri Lanka etter innvandringskategori. 1.1. 2006

	I alt		Menn	Kvinner
Innvandrerbefolkningen	12 560	4 721	6 088	
Førstegenerasjonsinnvandrere uten norsk bakgrunn	8 104	2 219	3 885	
Etterkommere	4 456	2 531	2 203	
Norskfødt med én utenlandsfødt forelder	690	346	344	

Kilde: Befolkningsstatistikk, Statistisk sentralbyrå.

Innvandring – skal vi telle srilankesiske statsborgere eller innvandrere fra Sri Lanka?

Inn- og utvandringsstatistikk publiseres oftest på den ene av disse to måtene:

- a) Inn – og utvandring fordeles etter fra- og tilflyttingsland. For eksempel flyttet 281 personer fra Sri Lanka til Norge mens 76 personer flyttet fra Norge til Sri Lanka i 2005. Her er alle lands statsborgerskap inkludert.
- b) Inn – og utvandring fordeles etter statsborgerskap. For eksempel flyttet 271 srilankesiske statsborgere til Norge mens 203 srilankesiske statsborgere flyttet fra Norge i 2005. Disse kan ha flyttet fra eller til alle verdens land.

Forskjellene skyldes at mange utflyttere ikke oppgir hvilket land de flytter til, samt at flyttestatistikken som viser hvilket land de flytter til også inkluderer andre statsborgere enn srilankesiske (deriblant norske statsborgere). Videre "mister" vi norske statsborgere med srilankesisk bakgrunn i statistikken som viser flyttinger blant srilankesiske statsborgere.

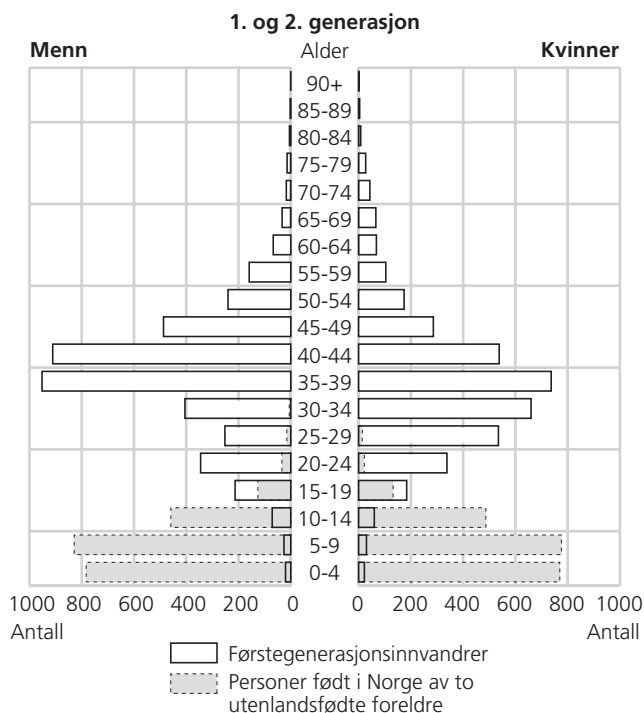
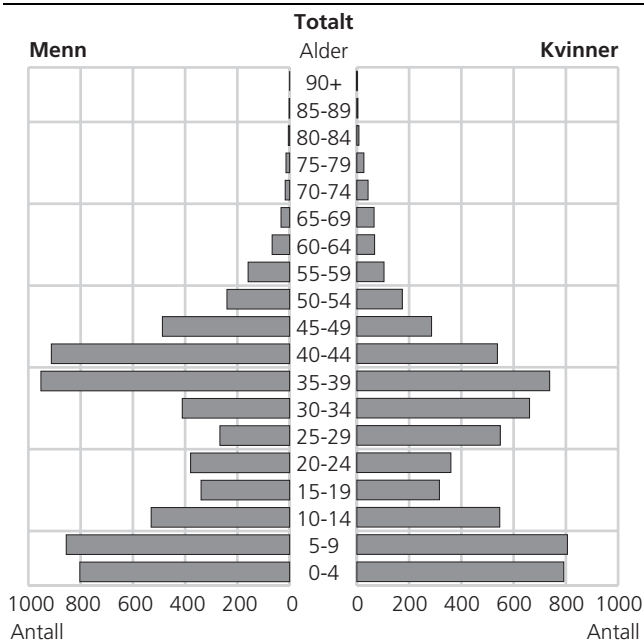
Vi har i faktaarkene valgt å se på inn- og utvandring etter statsborgerskap fordi det trolig er det mest relevante i en innvandringsanalytisk sammenheng, men den andre typen tall publiseres også. I tillegg er det mulig å bestille data etter flytternes landbakgrunn.

Tabell 11.2. Innvandring og utvandring av srilankesiske statsborgere, 1986-2005. Absolutte tall

År	1986	1987	1988	1989	1990	1991	1992	1993	1994	1995
Innvandring	502	1773	595	807	587	499	494	392	242	280
Utvandring	34	16	26	42	115	163	130	222	181	148
Nettoinnvandring	468	1757	569	765	472	336	364	170	61	132
År	1996	1997	1998	1999	2000	2001	2002	2003	2004	2005
Innvandring	354	377	436	407	254	382	356	309	332	271
Utvandring	101	120	167	88	77	106	101	138	197	203
Nettoinnvandring	253	257	269	319	177	276	255	171	135	68

Kilde: Befolkningsstatistikk, Statistisk sentralbyrå.

Figur 11.1. Befolkningspyramide for innvandrerbefolkningen fra Sri Lanka. 1.1. 2006. Absolutte tall

11.2. Tre av fire innvandrere fra Sri Lanka har kommet som flyktninger

Det brøt ut borgerkrig i Sri Lanka i 1983. I årene som fulgte kom det flere tusen flyktninger til Norge. Det store

flertallet av de som er kommet til Norge som flyktninger, tilhører den tamilske minoriteten på Sri Lanka.

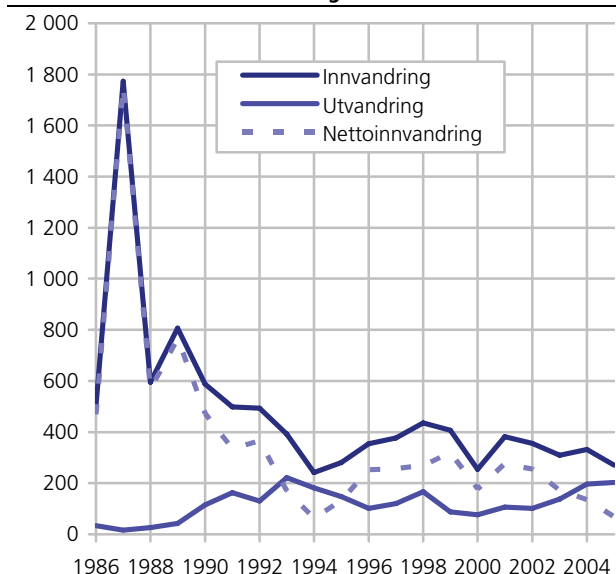
I alt 6 033 av 8 104 førstegenerasjonsinnvandrere fra Sri Lanka har flyktninglignende bakgrunn (per 1.1. 2006). 3 659 personer har kommet som "hovedflyktning" og 2 374 personer har kommet senere som familiedømmede. Flertallet av hovedflyktningene er menn, mens det er, som i andre flyktninggrupper, mer vanlig blant kvinnene å komme etter gjennom familiegjenforening. Nær sagt alle har fått asyl eller de har fått opphold på humanitært grunnlag, de har altså ikke kommet som overføringsflyktninger gjennom FN-systemet.

I perioden 1990-2005 kom noen ganske få (totalt 355) gjennom utdanningstillatelser, like mange kvinner som menn.

11.3. Varierende grad av innvandring

Den største innvandringen av srilankesiske statsborgere fant sted i 1987, da det kom hele 1 773 personer til Norge, langt flere enn i noen år før eller etter (Figur 11.2). Fra 1991 og frem til 2006 har innvandringene vært synkende, fra 500 i 1991 og 1992 til under 300 i 2005. Innvandringene var på det laveste nivået i 1994, da det kom 242 srilankesiske statsborgere. Antallet utvandring av srilankesiske statsborgere har i gjennomsnitt ligget på rundt hundre personer i året, og det var en liten økning etter 2002.

Figur 11.2. Innvandring til Norge og utvandring fra Norge av srilankesiske statsborgere. 1986 - 2005

Kilde: Befolkningsstatistikk, Statistisk sentralbyrå.

Tabell 11.3. Førstegenerasjonsinnvandrere fra Sri Lanka, etter botid i Norge. 1.1.2006

	I alt	Botid i antall år				
		0-4	5-9	10-14	15-19	20+
Absolutte tall	8 104	1 276	1 543	1 537	3 026	722
Prosent	100	16	19	19	37	9

Kilde: Befolkningsstatistikk, Statistisk sentralbyrå.

11.4. Mange har bodd lenge i Norge

I forhold til andre grupper vi ser på i denne rapporten, ligger de fra Sri Lanka midt på treet hva gjelder botid. I de fleste gruppene er det større andeler med kort botid (mindre enn fem år), men det er også mange grupper hvor andelen med lang botid er større. 46 prosent av førstegenerasjonsinnvandrere fra Sri Lanka hadde bodd i Norge i 15 år eller mer per 1.1.2006, og 65 prosent i mer enn ti år. 16 prosent av alle førstegenerasjonsinnvandrere fra Sri Lanka hadde bodd i Norge under 5 år. Botidsfordelingen avspeiler at det kom store grupper for knapt 20 år siden og at videreflytting og tilbakeflytting har vært relativt begrenset.

11.5. Et stort flertall norske statsborgere

78 prosent av innvandrerne med bakgrunn fra Sri Lanka hadde ved inngangen til 2006 norsk statsborgerskap, en omtrent like stor andel som blant innvandrerne fra Pakistan. Bare blant innvandrerne fra Vietnam har en større andel tatt norsk statsborgerskap (90 prosent).

Til sammen 7 695 personer har skiftet fra srilankesisk til norsk statsborgerskap fra 1977 til 2005. Antallet overganger til norsk statsborgerskap toppet seg i perioden 1996-2000 med 714 personer i året i gjennomsnitt. I 2005 var det 264 srilankesere som skiftet over til norsk statsborgerskap.

11.6. Syv av ti eier sin egen bolig

Hele 70 prosent av innvandrerne fra Sri Lanka eide sin egen bolig i 2001. Dette har trolig sammenheng med høy arbeidsdeltakelse og at mange har bodd lenge i Norge. Andelen som eier bolig var høyere blant innvandrere fra Sri Lanka enn mange andre innvandreregrupper med gjennomsnittlig tilsvarende - eller lenger - botid i Norge.

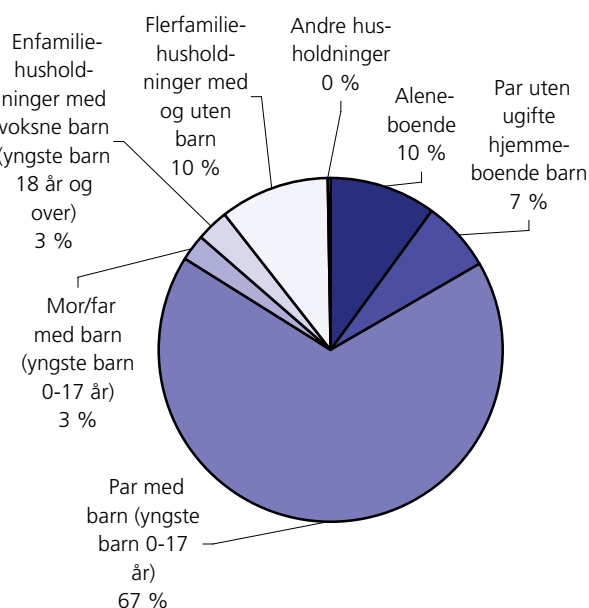
11.7. Mange kjernefamilier

Som Figur 11.3 viser, bodde så mye som 67 prosent i den srilankesiske innvandrerbefolkningen i husholdninger som besto av par med barn under 18 år i 2001 (FoB 2001). Den srilankesiske gruppa var den gruppa blant de større innvandreregruppene hvor det var mest vanlig å bo i slike "kjernefamilier", og blant par utenfor innvandrerbefolkningen gjaldt det bare 41 prosent. 10 prosent i innvandrerbefolkningen fra Sri Lanka var aleneboere (enslige), 7 prosent bodde i husholdninger som besto av par uten barn, og svært få bodde i husholdninger bestående av enslige foreldre med barn (2,6 prosent). Blant par uten innvandrerbefolkningen gjaldt det samme henholdsvis 16, 19 og 6 prosent. Det var heller ikke mange som bodde i husholdninger

bestående av par med voksne barn. En av ti bodde i flerfamiliehusholdninger, bare fem av gruppene vi ser på i denne rapporten har en større andel som bodde i en slik husholdning (Pakistan, India, Vietnam, Afghanistan og Bosnia-Hercegovina).

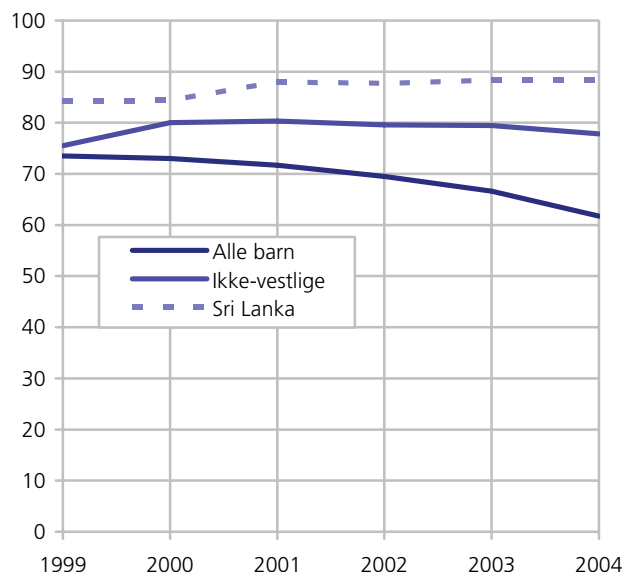
77 prosent av innvandrere over 20 år fra Sri Lanka bodde i par i 2001. Dette var den høyeste andelen når vi sammenlikner med andre store innvandreregrupper, og med snittet for alle i Norge (63 prosent). 75 prosent var gift og bare 2 prosent samboende (FoB 2001).

Figur 11.3. Andelen personer i ulike typer husholdninger i innvandrerbefolkningen fra Sri Lanka per 3. november 2001

Kilde: FOB 2001, Statistisk sentralbyrå.

Figur 11.4. Andel barn i målgruppa (1 og 2 år) som det mottas kontantstøtte for, etter landbakgrunn. Hele landet. Per 1. september 1999-2004

Kilde: KOSTRA, Statistisk sentralbyrå.

11.8. 88 prosent av barna brukte kontantstøtte i 2004

Som Figur 11.4 viser, økte andelen barn med bakgrunn fra Sri Lanka som brukte kontantstøtte noe i perioden 1999 - 2004. I 1999 brukte 84 prosent av alle 1- og 2-åringer i innvandrerbefolkningen fra Sri Lanka kontantstøtte, i 2004 hadde andelen økt til 88 prosent. Bruken var høyere enn gjennomsnittet for ikke-vestlige barn (78 prosent), og betydelig høyere enn blant alle barn i Norge (62 prosent). For mer om kontantstøttebruk blant familier med ikke-vestlig bakgrunn, se Daugstad (2006).

11.9. Gifter seg med andre srilankesere

Blant srilankesiske innvandrere i alderen 20-44 år er kjønnsfordelingen jevn, men i perioden 1998-2005 var det langt flere ugifte menn enn kvinner. Det var også flere menn med bakgrunn fra Sri Lanka som har inngått ekteskap i perioden, 1 270 menn og 714

kvinner (Tabell 11.4). Det ble inngått relativt mange ekteskap mellom bosatte personer med srilankesisk bakgrunn, og slike ekteskap utgjorde en langt større andel av ekteskapsinngåelsene blant kvinner (63 prosent) enn for mennene (35 prosent).

I absolutte tall var det flere menn som giftet seg med en kvinne uten innvandrerbakgrunn, og flere som fant en ektefelle bosatt i utlandet. Seks av ti menn med bakgrunn fra Sri Lanka fant ektefelle som var bosatt i utlandet før ekteskapet (trolig i Sri Lanka), mens tre av ti kvinner med samme bakgrunn gjorde det samme. I alt ble det inngått 965 transnasjonale ekteskap blant innvandrere med bakgrunn fra Sri Lanka i denne perioden.

For mer om ekteskapsmønster i innvandrerbefolkningen, se Daugstad (2006).

Tabell 11.4. Ekteskapsinngåelser blant bosatte førstegenerasjonsinnvandrere med innvandrerbakgrunn fra Sri Lanka. 1996-2005

Kjønn og innvandrerbakgrunn	I alt	Ektefellens landbakgrunn				Ektefellens landbakgrunn			
		Uten innvandrerbakgrunn	Samme landbakgrunn bosatt i Norge	Annen utenlandsk bosatt i Norge	Bosatt i utlandet	Uten innvandrerbakgrunn	Samme landbakgrunn bosatt i Norge	Annen utenlandsk bosatt i Norge	Bosatt i utlandet
					Absolutte tall				Prosent
Kvinner	714	40	446	6	222	5,6	62,5	0,8	31,1
Menn	1 270	55	450	22	743	4,3	35,4	1,7	58,5

Kilde: Befolkningsstatistikk, Statistisk sentralbyrå .

Tabell 11.5. Innvandrerbefolkningen med bakgrunn fra Sri Lanka, etter fylke 1.1. 2006. Absolutte tall og prosent

Fylke	Befolkningen i alt	Innvandrerbefolkningen med bakgrunn fra Sri Lanka	Prosent av befolkningen	Prosent av innvandrerbefolkningen fra Sri Lanka	Antall i innvandrerbefolkningen fra Sri Lanka i 1998	Fordeling av innvandrerbefolkningen fra Sri Lanka i 1998
I alt	4 640 219	12 560	0,3	100	8 551	100
01 Østfold	260 389	120	0	1	61	0,7
02 Akershus	501 125	1 189	0,2	9,5	307	3,6
03 Oslo	538 411	7 112	1,3	56,6	3721	43,5
04 Hedmark	188 511	14	0	0,1	5	0,1
05 Oppland	183 204	39	0	0,3	28	0,3
06 Buskerud	245 225	288	0,1	2,3	180	2,1
07 Vestfold	222 104	94	0	0,7	26	0,3
08 Telemark	166 140	62	0	0,5	32	0,4
09 Aust-Agder	104 084	28	0	0,2	21	0,2
10 Vest-Agder	162 317	88	0,1	0,7	75	0,9
11 Rogaland	397 594	566	0,1	4,5	380	4,4
12 Hordaland	452 611	1 116	0,2	8,9	773	9,0
14 Sogn og Fjordane	106 650	433	0,4	3,4	0	0,0
15 Møre og Romsdal	244 978	738	0,3	5,9	619	7,2
16 Sør-Trøndelag	275 403	293	0,1	2,3	790	9,2
17 Nord-Trøndelag	128 694	25	0	0,2	328	3,8
18 Nordland	236 257	136	0,1	1,1	42	0,5
19 Troms	153 585	99	0,1	0,8	267	3,1
20 Finnmark Finnmark	72 937	120	0,2	1	166	1,9

Kilde: Befolkningsstatistikk, Statistisk sentralbyrå .

11.10. 2,1 barn i gjennomsnitt

Kvinnelige førstegenerasjonsinnvandrere fra Sri Lanka i alderen 35-44 år hadde i 2004 i gjennomsnitt 2,1 barn hver, omtrent det samme som gjennomsnittet blant alle kvinner i Norge i denne alderen (2,0), og også omtrent likt som blant alle kvinner fra Asia (2,2). Mange nasjonsgrupper har mye høyere barnetall, som dem fra Somalia (3,7) og Pakistan (3,4). Hele 80 prosent av barna til kvinner fra Sri Lanka i denne alderen er født i Norge. 8 prosent hadde fire eller flere barn, noe som var lavt i forhold til gjennomsnittet for Asia (18 prosent), og likt gjennomsnittet for alle kvinner i Norge (8 prosent).

11.11. Innvandrere fra Sri Lanka i 200 kommuner

Bosettingsmønsteret blant innvandrere fra Sri Lanka er et resultat av kommunenes bosetting av flyktninger og av srilankesernes innenlandske flyttinger etter bosetting. Srilankeserne har hatt relativt spredt bosetning i Norge, men med endringer i deres forhold til arbeidsmarkedet har det blitt stadig flere i Oslo og andre store byer. Nesten to av tre bodde i Oslo eller Akershus. Bare blant pakistannerne og marokkanerne er det større andeler som bor i hovedstaden. Det bor innvandrere fra Sri Lanka i alle landets fylker, og størst andel av befolkningen utgjør de i Oslo (1,3 prosent), deretter i Sogn og Fjordane (0,4 prosent) og Møre og Romsdal (0,3 prosent).

Det har vært relativt store endringer i hvor i Norge innvandrere fra Sri Lanka er bosatt. I 1998 bodde det 730 innvandrere fra Sri Lanka i Finnmark, men etter hvert har mange av innvandrerne fra Sri Lanka flyttet fra fylket, og i 2006 var det kun 120 personer med srilankesisk innvandrerbakgrunn bosatt i Finnmark.

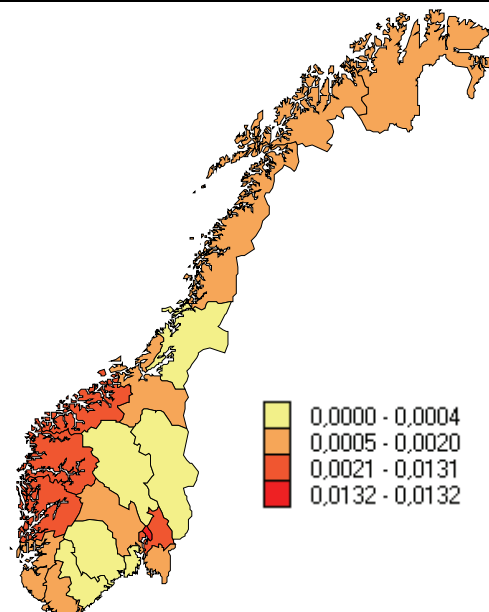
Det har vært nedgang i en del andre fylker også, og stor vekst i Oslo og omkringliggende fylker. I 1998 var det for eksempel over 4000 innvandrere fra Sri Lanka i Oslo og Akershus, og i 2006 var det 8 300. Noen har også bosatt seg på Nord-Vestlandet og nær en av ti fra Sri Lanka bor i Møre og Romsdal eller Sogn og Fjordane, noe som er en relativt høy andel i forhold til mange andre landgrupper.

Det bor srilankesere i 200 av landets kommuner (per 1.1.2006). Etter Oslo kommune er det Bergen som hadde flest srilankesere (1 044), etterfulgt av Lørenskog, Bærum, Trondheim, Stavanger og Drammen, alle med over 200 innvandrere fra Sri Lanka. Den kommunen der innvandrere fra Sri Lanka utgjør størst andel av innbyggerne i kommunen var Hareid i Møre og Romsdal med 2,31 prosent, etterfulgt av Flora i Sogn og Fjordane med 1,52 prosent og Oslo med 1,32 prosent.

De 26 srilankeserne i Båtsfjord utgjorde 1,2 prosent av befolkningen. Til sammenligning utgjorde 146 srilankesere 5,7 prosent av kommunens befolkning i 1998. Dette illustrerer den tidligere omtalte flyttingen fra Finnmark.

Det bodde over 7 100 personer med innvandrerbakgrunn fra Sri Lanka i Oslo ved inngangen til 2006. Som i de fleste andre ikke-vestlige grupper, bor de fleste i de østlige delene av byen, samt i Søndre Nordstrand (figur 11.6). Bydelene Grorud, Stovner, Alna og Bjerke hadde alle godt over tusen innbyggere fra Sri Lanka. På Grorud var hele 5,6 prosent av alle innbyggere innvandrere herfra, og i Bjerke og Stovner var også andelen srilankesere høy, med henholdsvis 4,8 og 4,5 prosent.

Figur 11.5. Innvandrerbefolkningen fra Sri Lanka som andel av befolkningen i fylkene. 1.1.2006

Kilde: Befolkningsstatistikk, Statistisk sentralbyrå.

Tabell 11.6. Innvandrerbefolkningen med bakgrunn fra Sri Lanka, etter kommune. 1.1. 2006. Absolutte tall og prosent

Kommune	Hele befolkningen	Innvandrere fra Sri Lanka	I prosent av befolkningen
Hele landet	4 640 219	12 560	0,27
0301 Oslo	538 411	7 112	1,32
1201 Bergen	242 158	1 044	0,43
0230 Lørenskog	30 929	326	1,05
0219 Bærum	105 928	314	0,30
1601 Trondheim	158 613	248	0,16
1103 Stavanger	115 157	221	0,19
0602 Drammen	57 759	219	0,38
1102 Sandnes	58 947	199	0,34
1401 Flora	11 410	173	1,52
0231 Skedsmo	43 201	171	0,40
1517 Hareid	4 637	107	2,31
1502 Molde	24 146	101	0,42
1504 Ålesund	40 801	101	0,25
1439 Vågsøy	6 123	77	1,26
0220 Asker	51 484	72	0,14
1902 Tromsø	63 596	67	0,11
0233 Nittedal	19 722	64	0,32

5 kommuner med størst tetthet

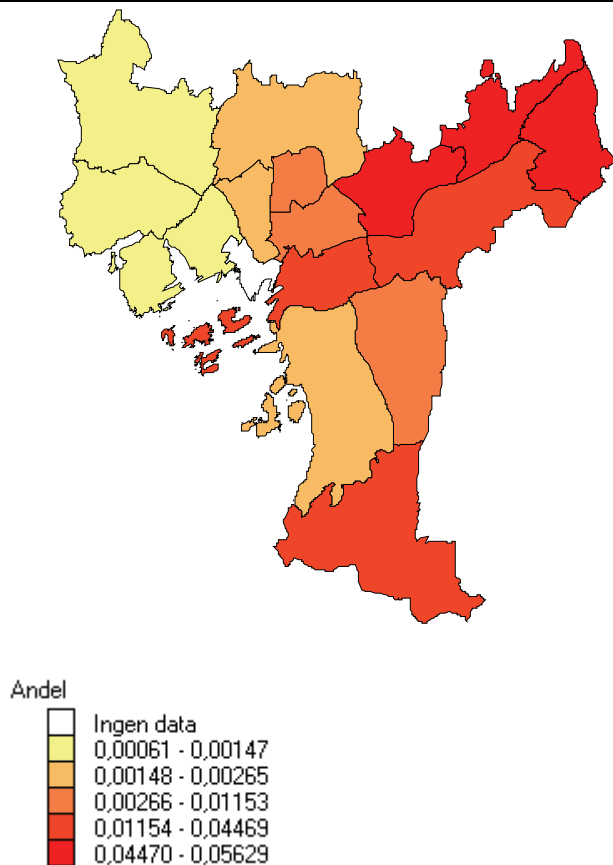
1517 Hareid	4 637	107	2,31
1401 Flora	11 410	173	1,52
0301 Oslo	538 411	7 112	1,32
1439 Vågsøy	6 123	77	1,26
2028 Båtsfjord	2 171	26	1,20

Kilde: Befolkningsstatistikk, Statistisk sentralbyrå.

Tabell 11.7. Innvandrerbefolkningen med bakgrunn fra Sri Lanka i prosent av befolkningen. Bydeler i Oslo. 1.1.2006

Bydel	Innbyggere i alt	Ikke-vestlige innvandrerbefolkning i alt	Ikke-vestlig innvandrerbefolkning i prosent av innbyggere	Innvandrerbefolkningen fra Sri Lanka	Innvandrerbefolkningen fra Sri Lanka i prosent av befolkningen i bydelen
I alt	538 411	101 300	19 %	7 112	1,3 %
01 Gamle Oslo	36 557	10 409	28 %	422	1,2 %
02 Grünerløkka	38 946	8 406	22 %	204	0,5 %
03 Sagene	30 414	4 922	16 %	81	0,3 %
04 St. Hanshaugen	28 287	2 918	10 %	42	0,1 %
05 Frogner	46 047	3 778	8 %	28	0,1 %
06 Ullern	27 599	1 762	6 %	27	0,1 %
07 Vestre Aker	40 878	2 501	6 %	35	0,1 %
08 Nordre Aker	41 656	3 359	8 %	79	0,2 %
09 Bjerke	24 606	7 078	29 %	1178	4,8 %
10 Grorud	25 032	8 038	32 %	1409	5,6 %
11 Stovner	28 656	9 832	34 %	1281	4,5 %
12 Alna	44 482	15 670	35 %	1242	2,8 %
13 Østensjø	43 547	6 215	14 %	432	1,0 %
14 Nordstrand	43 824	3 206	7 %	70	0,2 %
15 SØ. Nordstrand	33 863	13 007	38 %	576	1,7 %

Kilde: Befolkningsstatistikk, Statistisk sentralbyrå

Figur 11.6. Innvandrerbefolkningen med bakgrunn fra Sri Lanka i prosent av befolkningen. Bydeler i Oslo. 1.1.2006

Kilde: Befolkningsstatistikk, Statistisk sentralbyrå.

11.12. Gjennomsnittlig lavt utdanningsnivå blant de fra Sri Lanka...

Vi mangler opplysninger om utdanningsnivået til en av fem førstegenerasjonsinnvandrere fra Sri Lanka i alderen 30-44 år (i 2005). Dette har sammenheng med at mange er kommet til Norge etter den siste systematiske kartleggingen av utdanning tatt i utlandet

(1999), og at vi ikke har noe system for løpende å fange opp utdanning tatt i utlandet blant innvandrere ved ankomst til landet. Blant dem vi har opplysninger om, hadde 20 prosent høyere utdanning, noe lavere enn blant alle ikke-vestlige førstegenerasjonsinnvandrere (27 prosent) og også lavere enn blant befolkningen i alt i denne alderen (36 prosent).

37 prosent av førstegenerasjonsinnvandrerne fra Sri Lanka hadde videregående skole, mens hele 43 prosent bare hadde grunnskoleutdanning. I befolkningen i alt gjaldt det samme henholdsvis 43 og 21 prosent av alle i alderen 30-44 år, og blant de ikke-vestlige 33 og 39 prosent. Srilankesere hadde altså noe lavere utdanningsnivå enn gjennomsnittet for ikke-vestlige førstegenerasjonsinnvandrere. Det var noen flere kvinner enn menn som bare hadde grunnskolen, og noen flere menn enn kvinner som hadde videregående skole som høyeste utdanning, mens det var like vanlig blant kvinner og menn fra Sri Lanka å ha høyere utdanning.

Tabell 11.8. Prosent av personer 30-44 med manglende utdanningsopplysninger, 1.10.2005

Kjønn, innvandringskategori og landbakgrunn	I alt, alderen 30-44 år	Prosent av disse som har uoppgitt utdanningsnivå	Antall med utdanningsopplysninger
Alle i Norge	1 026 473	5	976 176
Menn	521 685	5	496 122
Kvinner	504 788	5	480 053
Førstegenerasjonsinnv. fra ikke-vestlige land	81 860	40	49 362
Menn	39 633	37	24 929
Kvinner	42 227	42	24 407
Førstegenerasjonsinnv. fra Sri Lanka i alt	4 198	21	3 333
Menn	2 265	20	1 807
Kvinner	1 933	21	1 523

Kilde: Utdanningsstatistikk, Statistisk sentralbyrå.

Tabell 11.9. Utdanningsnivå blant dem vi har utdanningsopplysninger om, 30-44 år. 1.10.2005. Prosent

Kjønn, innvandringskategori og landbakgrunn	"Oppgitt"	Ingen fullført utdanning	Grunnskole-nivå	Videregående-skolenivå	Uni.- og høg-skolenivå, kort	Universitets- og høyskoleniv, lang
Alle i Norge	100	0	21	43	27	9
Menn	100	0	22	47	21	10
Kvinner	100	0	21	39	33	7
Førstegenerasjonsinnv. fra ikke-vestlige land	100	2	39	33	19	8
Menn	100	1	39	34	17	8
Kvinner	100	3	39	31	20	7
Førstegenerasjonsinnv. fra Sri Lanka i alt	100	1	43	37	16	4
Menn	100	1	39	39	17	4
Kvinner	100	1	47	34	16	2

Kilde: Utdanningsstatistikk, Statistisk sentralbyrå.

Tabell 11.10. Deltakelse i høyere utdanning i prosent av personer i alderen 19-24 år etter kjønn, landbakgrunn og innvandringskategori. 1.10.2005. Absolutte tall og prosent

	Bosatte, absolutte tall		I høyere utd.	I videregående utd.	Ikke i utdanning/grunnskole
I alt, hele befolkningen	330 115	100	31	16	54
Menn	168 058	100	25	17	58
Kvinner	162 057	100	37	14	50
Førstegenerasjon					
I alt, ikke-vestlige land	24 396	100	18	17	65
Menn	11 449	100	16	20	64
Kvinner	12 947	100	20	14	66
I alt, Sri Lanka	783	100	25	17	58
Menn	403	100	23	19	59
Kvinner	380	100	27	16	58

Kilde: Utdanningsstatistikk, Statistisk sentralbyrå.

11.13. ...men deltakelsen i høyere utdanning er relativt god

I forrige avsnitt så vi på hvilket *utdanningsnivå* de mellom 30-44 år hadde. Vi skal nå se på *deltakelsen* på utdanningsarenaen blant de som er i alderen 19-24 år, og deretter blant dem mellom 16-18 år.

Det er mindre vanlig blant førstegenerasjonsinnvandrere med bakgrunn fra Sri Lanka å ta høyere utdanning enn det er blant befolkningen i alt, men mer vanlig enn blant ikke-vestlige innvandrere i alt. Mens 31 prosent av alle mellom 19-24 år satt over bøkene på en høyskole eller et universitet høsten 2005, gjorde 25 prosent av førstegenerasjonsinnvandrerne fra Sri Lanka det samme, og 18 prosent av alle ikke-vestlige førstegenerasjonsinnvandrere (tabell 11.10). Generelt deltar kvinner i større grad i høyere utdanning enn menn, og slik er det også blant førstegenerasjonsinnvandrere fra Sri Lanka. Som i befolkningen i alt er mange i denne alderen fra Sri Lanka under videregående utdanning, både blant menn (19 prosent) og kvinner (16 prosent).

Generelt tar etterkommere i alderen 19-24 år i mye større grad høyere utdanning enn førstegenerasjonsinnvandrerne i samme alder. Det var foreløpig bare 70 etterkommere med bakgrunn fra Sri Lanka i denne alderen høsten 2005. Deres studietilbøyelighet var imidlertid svært høy - nøyaktig halvparten tar høyere utdanning.

Som Tabell 11.11 viser, deltar etterkommerne med bakgrunn fra Sri Lanka i videregående utdanning på samme nivå som de mellom 16-18 år i hele befolkningen (begge 91 prosent). Deltakelsen blant førstegenerasjonsinnvandrerne fra Sri Lanka var noe lavere, på 84 prosent, men likevel 10 prosentpoeng høyere enn ikke-vestlige førstegenerasjonsinnvandrere i alt.

Tabell 11.11. Deltakelse i utdanning blant personer i alderen 16-18 år etter kjønn, innvandrerkategori og landbakgrunn. 1.10.2005. Absolutte tall og prosent

	Bosatte, absolutte tall		I videregående utd.	Ikke i utdanning/i grunnskolen
I alt, hele befolkningen	179 270	100	91	9
Menn	91 879	100	90	10
Kvinner	87 391	100	92	8
Førstegenerasjon		100		
I alt, ikke-vestlige land	8 603	100	74	26
Menn	4 576	100	73	27
Kvinner	4 027	100	75	25
I alt, Sri Lanka	220	100	84	16
Menn	121	100	81	19
Kvinner	99	100	87	13
Etterkommere		100		
I alt, ikke-vestlige land	4 083	100	89	11
Menn	2 049	100	89	11
Kvinner	2 034	100	90	10
I alt, Sri Lanka	132	100	91	8
Menn	63	100	92	8
Kvinner	69	100	90	9

Kilde: Utdanningsstatistikk, Statistisk sentralbyrå.

Tabell 11.12. Sysselsatte førstegenerasjonsinnvandrere i prosent av bosatte i alderen 16-74 år, etter landbakgrunn og kjønn. 4. kvartal 2005

	I alt	Menn	Kvinner
Befolkningen i alt	69,4	72,6	66,1
Førstegenerasjonsinnv. i alt	57,5	62,5	52,6
Vestlige	69,7	73,5	65,8
Ikke-vestlige	52,2	57,5	47,3
Sri Lanka	62,8	71,8	53

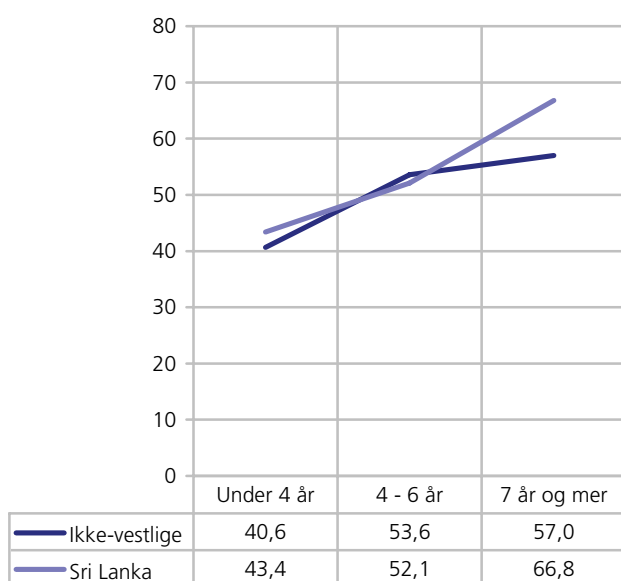
Kilde: Arbeidsmarkedsstatistikk, Statistisk sentralbyrå.

11.14. Høy sysselsettingsgrad...

Sysselsettingsnivået blant førstegenerasjonsinnvandrere fra Sri Lanka er høy i forhold til de fleste andre ikke-vestlige innvandrergupper. I 4. kvartal 2005 var sysselsettingen i denne gruppa hele 10 prosentpoeng høyere enn gjennomsnittet for alle ikke-vestlige innvandrere. Det var bare 6,6 prosentpoeng færre sysselsatte blant de fra Sri Lanka enn det var i befolkningen i alt. Blant innvandrerguppene vi ser på i denne rapporten, var det bare de fra Polen, Chile og Filippinene som hadde høyere sysselsetting enn de fra Sri Lanka.

Det er imidlertid en meget stor forskjell i sysselsettingsandelen mellom menn og kvinner fra Sri Lanka, og det er særlig mennene som hadde høyere sysselsetting enn gjennomsnittet for ikke-vestlige innvandrere. Sysselsettingsandelen for menn var nær 72 prosent og for kvinner på 53 prosent i 4. kvartal 2005. Forskjellen i sysselsettingsandelen mellom kjønnene var langt større for de fra Sri Lanka (19 prosentpoeng) enn for innvandrerbefolkningen totalt (10 prosentpoeng) og ikke-vestlige innvandrere (10 prosent).

Figur 11.7. Sysselsatte førstegenerasjonsinnvandrere i prosent av bosatte i alderen 16-74 år, etter landbakgrunn og botid. 4.kvartal 2005

Kilde: Arbeidsmarkedsstatistikk, Statistisk sentralbyrå.

11.15. ...og sysselsettingen stiger med botid

Dersom vi fordeler førstegenerasjonsinnvandrere fra Sri Lanka etter hvor lenge de har bodd i Norge, ser vi at det var stor økning i sysselsettingen med økende botid (Figur 11.7). Blant de med under 4 års botid, var 43 prosent sysselsatt, mens sysselsettingsgraden var 9 prosentpoeng høyere blant de med mellom 4-6 års botid. Blant de som hadde bodd i Norge i 7 år eller mer, var hele 67 prosent sysselsatt, noe som nesten var på nivå med befolkningen i alt (69 prosent). Det er i denne gruppa at sysselsettingsnivået er så mye høyere blant de fra Sri Lanka enn den er blant alle ikke-vestlige førstegenerasjonsinnvandrere. Vi ser også at innvandrere fra Sri Lanka er sjeldnere uføretrygdet enn andre innvandrergupper (Dahl og Lien 2006).

11.16. Ikke like overrepresentert som andre i hotell- og restaurantnæringen

Figur 11.8 viser hvor sannsynlig det er at ikke-vestlige førstegenerasjonsinnvandrere fra Sri Lanka arbeider i et utvalg næringer i forhold til befolkningen i alt (i 4. kvartal 2005). For å finne dette, har vi dividert andelen blant førstegenerasjonsinnvandrerne fra ikke-vestlige land generelt og Sri Lanka spesielt i de ulike næringene på andelen blant befolkningen i alt. De søylene som overstiger 1 i figuren viser at førstegenerasjonsinnvandrerne er overrepresenterte i næringen, mens de er underrepresenterte dersom søylen er lavere enn 1.

Inndeling i næringer

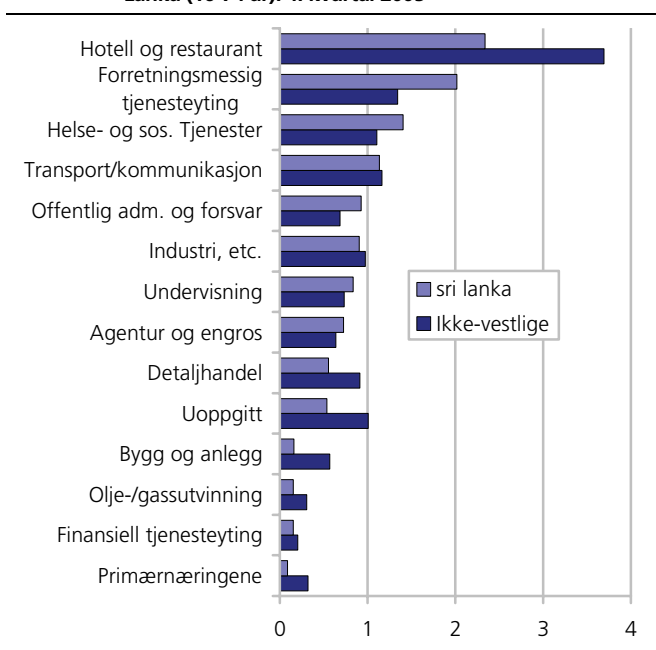
Sysselsatte kan fordeles etter hvilken næring de arbeider innen. Vi har i dette avsnittet brukt grove inndelinger, og vil her utdype hva enkelte kategorier, som kanskje er litt ukjente for leseren, inneholder: *Forretningsmessig tjenesteyting og eiendomsdrift*: Her finner vi blant annet rengjøringsvirksomhet, omsetning og drift av fast eiendom, databehandlingsvirksomhet, forsknings og utviklingsarbeid og diverse utleievirksomhet.

Motorkjøretøytjenester: Her finner vi all næring knyttet til handel med motorvogner, vedlikehold og reparasjon av motorvogner, samt detaljhandel med drivstoff til motorvogner.

Finansiell tjenesteyting: Her finner vi blant annet bankvirksomhet og forsikringsvirksomhet (unntatt forsikringer underlagt offentlig forvaltning).

Transport og kommunikasjon: Her finner vi blant annet lufttransport, sjøtransport og landtransport som jernbanetransport, rutebiltransport, drosjebiltransport, samt virksomhet knyttet til post- og telekommunikasjoner.

Figur 11.8. Relativ næringsfordeling blant sysselsatte ikke-vestlige innvandrere og førstegenerasjonsinnvandrere fra Sri Lanka (16-74 år). 4. kvartal 2005

Kilde: Arbeidsmarkedsstatistikk, Statistisk sentralbyrå.

Tabell 11.13. Arbeidsledige av arbeidsstyrken (prosent) etter landbakgrunn og kjønn. 16-74 år. 1.kvartal 2006. Prosent

	I alt	Menn	Kvinner
Hele befolkningen	3	3,1	2,9
Førstegenerasjonsinnv. i alt	8,2	8,3	8,1
Vestlig	3,3	3,6	3
Ikke-vestlige	10,6	10,6	10,6
Asia (inkludert Tyrkia)	10,8	10,5	11,1
Sri Lanka	10,4	6,9	15,3

Kilde: Arbeidsmarkedsstatistikk, Statistisk sentralbyrå.

Figuren viser at srilankeserne er overrepresentert i hotell- og restaurantnæringen i forhold til befolkningen i alt, men ikke i like stor grad som gjennomsnittet av de ikke-vestlige innvandrerne. Det er 2,3 ganger så sannsynlig at en førstegenerasjonsinnvandrer fra Sri Lanka arbeider i denne næringen sammenlignet med befolkningen i alt. Ser vi på alle ikke-vestlige, er det 3,7 ganger så sannsynlig. Innen forretningsmessig tjenesteyting og helse- og sosialtjenester er srilankeserne imidlertid noe mer overrepresenterte enn ikke-vestlige innvandrere i alt. Knappt noen srilankesere jobber innen bygg- og anlegg, olje/gass, finansiell tjenesteyting og primærnæring, noe heller ikke mange andre ikke-vestlige innvandrere gjør.

11.17. 10 prosent arbeidsledige

Andelen registrerte arbeidsledige førstegenerasjonsinnvandrere fra Sri Lanka var i første kvartal 2006 på 10,4 prosent, som gjennomsnittet for alle ikke-vestlige innvandrere. Ledigheten blant srilankeserne var tre ganger så høy som blant befolkningen i alt. Kvinnene (15 prosent) hadde langt høyere ledighet enn menn (7 prosent). Mens ledigheten blant mennene var lavere enn gjennomsnittet for alle ikke-vestlige innvandrer-menn, var ledigheten blant kvinnene langt høyere.

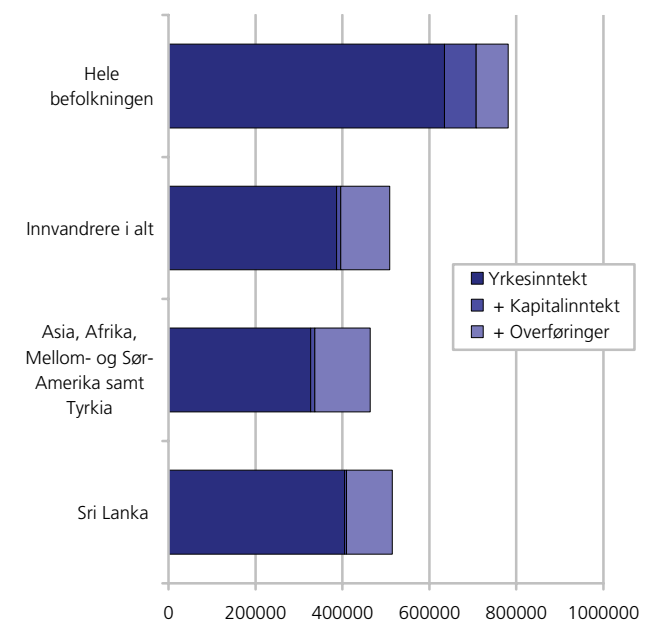
Dette viser at den relativt lave andelen sysselsatte kvinner fra Sri Lanka ikke bare skyldes preferanser, men at det er vanskelig å få passende arbeid for dem som vil. Til sammenligning er sysselsettingsandelen blant pakistanske kvinner på bare 28 prosent, langt lavere enn blant srilankesiske kvinner, mens de hadde en noe lavere ledighetsnivå enn kvinner fra Sri Lanka.

11.18. Inntekt over gjennomsnittet for innvandrerbefolkningen

Gjennomsnittlig inntekt etter skatt var i 2004 på kr 400 600 for par fra Sri Lanka (ektepar med og uten barn og samboere med felles barn). Dette er høyere enn gjennomsnittet for par fra Asia, Afrika, Mellom- og Sør-Amerika samt Tyrkia (kr 366 000) og høyere enn gjennomsnittet for innvandrerpar i alt (kr 390 100) (Figur 11.9).

Ser vi på inntektssammensetningen hadde par fra Sri Lanka en gjennomsnittlig yrkesinntekt (kr 405 000) som ligger langt over gjennomsnittet for par fra Asia, Afrika, Mellom- og Sør-Amerika samt Tyrkia (kr 327 000), og over gjennomsnittet for hele innvandrerbefolkningen (tabell 11.14). De ligger relativt høyt som mottakere av arbeidsledighetstrygd, og svært lavt når det gjelder sosialhjelp. Gjennomsnittlig yrkesinntekt til par fra Sri Lanka utgjør 79 prosent av samlet inntekt, langt over gjennomsnittet til innvandrerpar fra den tredje verden. I tillegg hadde innvandrerpar med bakgrunn fra Sri Lanka litt færre barn (1,7) i gjennomsnitt enn det en finner blant alle innvandrere med bakgrunn fra tredje verden (1,8), noe som betyr at de i snitt hadde noe færre personer å dele inntekten på.

Figur 11.9. Inntektsregnskap for innvandrerbefolkningen. Ektepar (med og uten barn) og samboerpar med felles barn hvor begge voksne har samme landbakgrunn, etter land. Hovedinntektstaker 25-55 år. Gjennomsnitt. 2004. Kroner

Kilde: Inntektsstatistikk, Statistisk sentralbyrå.

Tabell 11.14. Inntektsregnskap for innvandrerbefolkningen. Ektepar (med og uten barn) og samboerpar med felles barn hvor begge voksne har samme landbakgrunn, etter land.¹ Hovedinntektstaker 25-55 år. Gjennomsnitt 2004. Kroner

	Norge i alt	Innvandrere i alt	Asia, Afrika, Mellom- og Sør-Amerika samt Tyrkia	Sri Lanka
Yrkesinntekt	635 000	386 600	326 700	404 800
Av dette lønn	581 400	355 100	296 600	389 800
+ Kapitalinntekt	72 400	9 500	9 700	4 600
Overføringer	73 700	112 600	127 400	105 300
+ Skattepliktige overføringer	41 400	55 200	62 100	66 100
Av dette				
Pensjoner fra folketrygden	15 800	32 100	37 000	24 500
Arbeidsledighetstrygd	7 900	16 900	18 200	39 300
+ Skattefrie overføringer	32 300	57 500	65 200	39 200
Av dette				
Barnetrygd	16 500	18 800	20 300	19 300
Sosialhjelp	1 600	17 300	20 700	3 000
Samlet inntekt	781 100	508 700	463 700	514 700
- Sum utlignet skatt og negative overføringer	204 700	118 600	97 700	114 000
Inntekt etter skatt	576 400	390 100	366 000	400 600
Yrkesinntekt i prosent av samlet inntekt	81	76	70	79
Antall barn 0-17 år	1,4	1,7	1,8	1,7
Antall familier	588 906	37 704	26 015	2 528

¹ I tallet på ektepar er registrerte partnerskap inkludert.
Kilde: Inntektsstatistikk, Statistisk sentralbyrå.

Tabell 11.15. Valgdeltakelse etter kjønn, alder, botid og år

	Ikke-vestlige land	Asia	Sri Lanka
Stortingsvalget 2005			
I alt	49	50	66
Menn	48	51	64
Kvinner	50	50	69
18-25 år	38	38	57
26-39 år	46	49	58
40-59 år	54	57	72
60 år og over	55	52	*
0-9 år	44	42	53
10-19 år	47	50	65
20-29 år	50	52	76
30 år og over	65	64	*
Valgdeltakelse 1997	58	57	60
Valgdeltakelse 2001	45	45	53
(N)			
I alt	103 283	54 471	5 344
Menn	52 436	27 916	3 297
Kvinner	50 847	26 555	2 047

Kilde: Valgstatistikk, Statistisk sentralbyrå.

11.19. Høy valgdeltakelse blant innvandrere fra Sri Lanka

Stemmeberettigede innvandrere fra Sri Lanka utmerket seg med 16 prosentpoeng høyere deltakelse enn gjennomsnittet av ikke-vestlige innvandrere i Stortingsvalget 2005 (se Tabell 11.15). Hele 66 prosent av de fra Sri Lanka gikk til urnene, mot 49 prosent av alle fra ikke-vestlige land og 77 prosent av alle stemmeberettigede i Norge. Med en valgdeltakelse på 76 prosent blant de med 20-29 års botid fra Sri Lanka er dette den eneste gruppen som kommer opp mot den generelle valgdeltakelsen i befolkningen. Kvinner fra Sri Lanka hadde den høyeste deltakelsen av noen ikke-vestlige kvinner, mens mennene fra Sri Lanka bare må se seg

slått av menn fra India. Sammenligner vi med forrige stortingsvalg, i 2001, økte Sri Lanka valgdeltakelsen med hele 13 prosentpoeng.

For mer om valgdeltakelse blant innvandrere, se Aalandslid 2006.

11.20. Godt integrert i det norske samfunnet

Beskrivelsen av innvandrerbefolkningen med bakgrunn fra Sri Lanka gir et bilde av ei gruppe som er relativt godt integrert i det norske samfunnet, og på mange områder ligner de mer på befolkningen i alt enn andre ikke-vestlige innvandrere. Srilankeserne i alderen 30-44 år hadde ikke et spesielt høyt utdanningsnivå, men deltakelsen i utdanningssystemet er høy. Det er mange mellom 19-24 år som tar høyere utdanning, og blant de få etterkommerne som hadde nådd alderen 19-24 år sitter halvparten over bøkene ved et universitet eller en høyskole.

Som i mange andre innvandreregrupper gifter det store flertallet seg med personer med samme landbakgrunn, bare 4-5 av hundre giftet seg med en uten innvandrerbakgrunn. Mange mener det virker positivt med hensyn til integrering om innvandrere gifter seg med personer utenfor innvandrerbefolkningen.

Srilankeserne er blant de ikke-vestlige innvandreregruppene som i størst grad er sysselsatt, og blant de med mer enn 7 års botid er sysselsettingen nesten på nivå med gjennomsnittet i hele befolkningen. Den høye sysselsettingen reflekteres i et relativt høyt inntektsnivå sett i forhold til andre store ikke-vestlige grupper. Videre utmerket stemmeberettigede innvandrere fra Sri Lanka seg med 16 prosentpoeng høyere valgdeltakelse enn gjennomsnittet av ikke-vestlige innvandrere ved stortingsvalget 2005.

12. Innvandrerbefolkningen med bakgrunn fra Polen

- Innvandrerbefolkningen med bakgrunn fra Polen talte 11 860 personer ved inngangen til 2006, de fleste av disse var førstegenerasjonsinnvandrere.
- Per 1.1.2006 var polakkene den tiende største gruppen av førstegenerasjonsinnvandrere, og i løpet av 2006 kom det så mange polakker at de ved inngangen til 2007 var den nest største gruppen førstegenerasjonsinnvandrere.
- Innvandrerne fra Polen har særlig kommet etter 2003. De fleste har kommet som arbeidsinnvandrere, men noen har også kommet som familieinnvandrere, først og fremst til menn som kom i forveien for å arbeide. Det er også kommet en del polske kvinner som har giftet seg med menn uten innvandrerbakgrunn, og i perioden mellom 1945 og 1980 kom det noen polske flyktninger.
- I 2006 var det over dobbelt så mange polakker som bosatte seg i Norge som i 2005, og polakkene utgjorde den desidert største gruppen som innvandret i 2006. Samtidig utgjør polakkene som bosetter seg bare en liten andel av alle som polakker som kommer for å arbeide i Norge. Økningen fortsatte også i 1. kvartal 2007.
- Det var like mange kvinner og menn i innvandrerbefolkningen fra Polen per 1.1.2006, men i alderen 25-40 år var mannsovervekten stor.
- Det er få etterkommere med polsk bakgrunn, bare rundt 1000. Disse er unge, tre av fire er under 20 år.
- Det bor polakker i alle landets fylker, men de utgjør størst andel av befolkningen i Oslo.
- Etterkommerne med polsk bakgrunn er ivrige på skolebenken. Blant de mellom 16-18 år, er det like vanlig å være i videregående utdanning som i befolkningen i alt, mens det er langt vanligere blant de mellom 19-24 år å være i høyere utdanning enn det er i befolkningen i alt.
- Som et resultat av at de fleste polakkene er arbeidsinnvandrere, er sysselsettingsandelen svært høy blant polske førstegenerasjonsinnvandrere. Menn fra Polen har en høyere arbeidsdeltakelse enn mennene i hele befolkningen, mens kvinnene fra Polen har enn litt lavere arbeidsdeltakelse enn kvinnene i befolkningen i alt.

- Mange polske førstegenerasjonsinnvandrere etablerer egne foretak, og i 2005 etablerte nær halvparten foretak innen bygg- og anleggsnæringen.
- Som et resultat av den høye sysselsettingsgraden blant polakkene, er også deres inntekter høye sammenlignet med gjennomsnittet for innvandrerbefolkningen.

12.1. Flere menn enn kvinner

Innvandrerbefolkningen fra Polen talte 11 860 personer per 1.1.2006. Over 10 900 var førstegenerasjonsinnvandrere, og mer enn 900 var såkalte etterkommere. Disse er født i Norge av to foreldre som er innvandret fra Polen. Per 1.1.2006 var de fleste etterkommerne med polsk bakgrunn unge, men det var flere voksne enn i mange andre av landgruppene vi har sett på i denne rapporten. 40 prosent var under 10 år og 76 prosent under 20 år.

Det var like mange menn som kvinner i den polske innvandrerbefolkningen i Norge, men særlig i alderen 25-39 var overvekten av menn nokså stor (se Figur 12.1). Mannsovervekten skyldes at dette er menn som har kommet som arbeidsinnvandrere, og mange av disse har enten ikke stiftet familie, eller de har familien sin hjemme i Polen. I aldersgruppene 40-74 år var det flere kvinner enn menn.

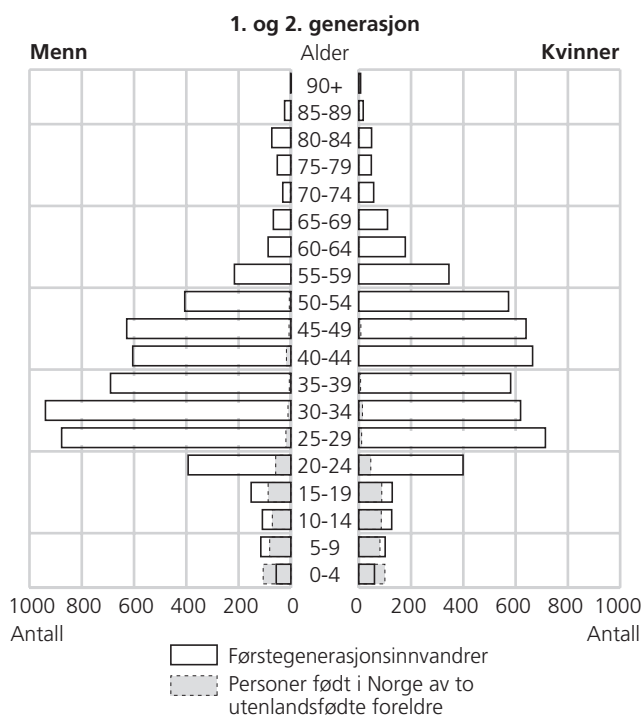
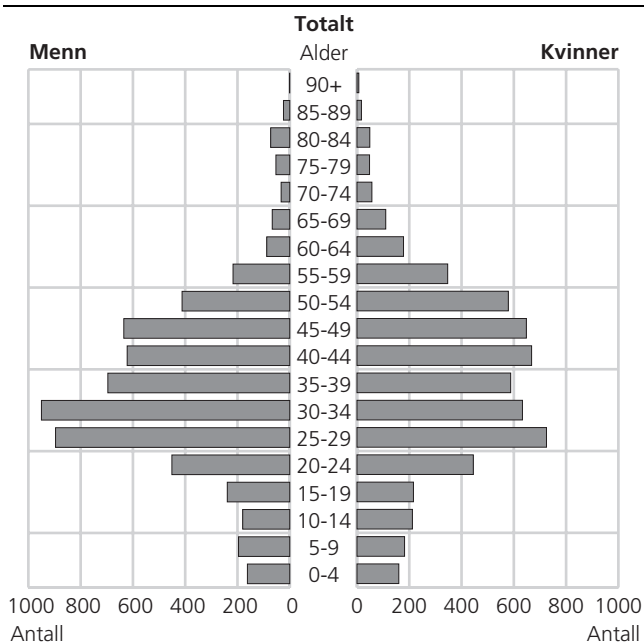
Ser vi på førstegenerasjonsinnvandrere var polakkene den tiende største gruppen per 1.1.2006. Det var over 1000 flere førstegenerasjonsinnvandrere fra Tyskland, og rundt 500 færre fra Storbritannia. Etterkommere med polsk bakgrunn utgjør 1,4 prosent av alle etterkommere.

Idet denne rapporten ble sluttført, kom tallene for inn- og utvandring i 2006. Vi vil bare for denne landgruppen nevne de nye tallene, ettersom innvandringen fra Polen har økt så dramatisk. I 2006 innvandret nemlig hele 7 425 polakker til Norge, altså 2,3 ganger så mange som i 2005, og de var igjen den desidert største gruppen som innvandret til Norge. På grunn av den store innvandringen, rykket polakkene fra en tiende plass blant de største gruppene av førstegenerasjonsinnvandrere, til en andre plass, etter svenskene.

Økningen fortsatte i 1. kvartal 2007. Her er det verdt å merke seg at vi bare regner med de som bosetter seg, og ikke de mange polske arbeidsinnvandrere som ikke blir bosatt.

Mange personer uten innvandrerbakgrunn har fått barn med en polsk førstegenerasjons innvandrere. Hele 3 670 personer var født i Norge med en polskfødt og en norskfødt forelder, fire ganger så mange som det var personer med to polskfødte foreldre. Disse regnes ikke med i innvandrerbefolkningen, og holdes utenom denne beskrivelsen.

Figur 12.1. Befolkningspyramider for innvandrerbefolkningen fra Polen. 1.1.2006

Mange er ikke registrert bosatt

Merk at man først telles med i innvandrerbefolkningen når man er registrert bosatt i Norge. Personer som flytter til Norge regnes først som bosatt når de har tenkt å bli i Norge i minst 6 måneder. I 2004 innvilget UDI 34 000 arbeidstillatelser til polakker og i 2005 24 000. Personer som har arbeidstillatelser med kortere varighet enn 6 måneder registreres ikke som bosatt, og dette gjelder mange fra Polen. I tillegg kan en person få flere tillatelser og det er ikke alle tillatelser som benyttes, derfor er antallet tillatelser større enn antallet personer som kommer for å arbeide. I 4. kvartal 2005 var det fra Polen nesten like mange lønnstakere som ikke var registrert bosatt som det var sysselsatte registrert bosatt (5 800 mot 6 700 personer). Merk at tallene ikke inkluderer flertallet av de selvstendig næringsdrivende, og statistikken omfatter selvsagt heller ikke svart arbeid. For mer om sysselsatte og registrerte arbeidsledige på korttidsopphold i Norge, se Berge m.fl. 2006

Tabell 12.1. Personer med bakgrunn fra Polen etter innvandringskategori. 1.1.2006. Absolutte tall

	I alt	Menn	Kvinner
Innvandrerbefolkningen (førstegenerasjon + etterkommere)	11 864	5 995	5 869
Førstegenerasjonsinnvandrere uten norsk bakgrunn	10 938	5 521	5 417
Etterkommere	926	474	452
Norskfødt med en utenlandsfødt forelder	3 671	1 932	1 739

Kilde: Befolkningsstatistikk, Statistisk sentralbyrå.

12.2. Sterk vekst i antall innvandringer fra Polen

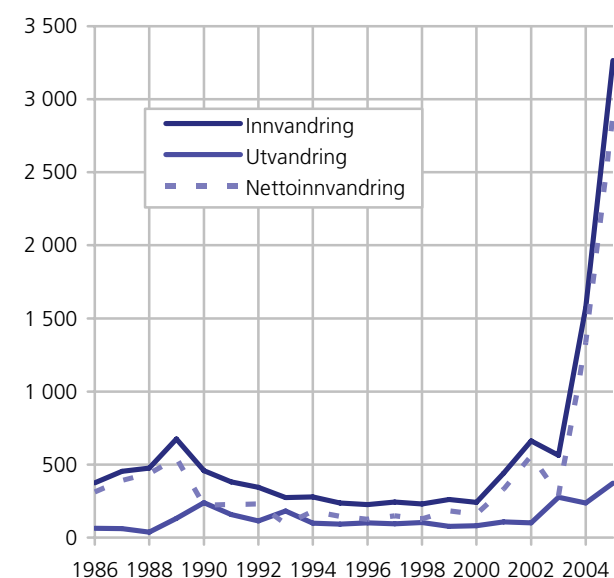
Det har vært nettoinnvandring av polske statsborgere til Norge i hele perioden 1986 - 2005, men i 2004 og 2005 eksploderte antallet som flyttet, og en foreløpig topp ble nådd i 2005 med 3 265 personer (se Tabell 12.2 og Figur 12.2). Dette var over dobbelt så mange som året før. Selv om det har vært en stor økning i innvilgete arbeidstillatelser til personer fra Polen etter at Polen ble medlem i EØS-samarbeidet 1.mai 2004, gir ikke disse utslag på statistikken over innflyttede dersom de ikke blir registrert som bosatt i Norge. En stor del av innvandringen skyldes imidlertid arbeidsinnvandringer, mens det de siste årene også har kommet en del familieinnvandrere. Før 2003 var flertallet av innvandrere fra Polen kvinner, men den store arbeidsinnvandringen de siste årene gjør at det store flertallet innvandrere fra Polen i dag er menn. I 2005 kom det 2 479 menn og 786 kvinner, langt de fleste i alderen 20-50 år (tabell 12.3). Dette året kom det flest polske innvandrere, fulgt av svensker (2 700) og tyskere (1 740).

Tabell 12.2. Innvandring til Norge og utvandring fra Norge, polske statsborgere. 1986-2005. Absolutte tall

År	1986	1987	1988	1989	1990	1991	1992	1993	1994	1995
Innvandring	375	453	475	675	459	382	344	273	278	237
Utvandring	64	62	37	131	238	157	113	181	99	93
Nettoinnvandring	311	391	438	544	221	225	231	92	179	144
År	1996	1997	1998	1999	2000	2001	2002	2003	2004	2005
Innvandring	226	243	231	260	240	440	661	564	1573	3265
Utvandring	101	94	103	76	81	108	101	276	237	372
Nettoinnvandring	125	149	128	184	159	332	560	288	1336	2893

Kilde: Befolkningsstatistikk, Statistisk sentralbyrå.

Figur 12.2. Inn- og utvandring av polske statsborgere. 1986-2005

Kilde: Befolkningsstatistikk, Statistisk sentralbyrå.

Idet denne rapporten ble slutført, kom tallene for inn- og utvandring i 2006. Vi vil bare for denne landgruppen nevne de nye tallene, ettersom innvandringen fra Polen har økt så dramatisk. I 2006 innvandret nemlig hele 7 425 polakker til Norge, altså 2,3 ganger så mange som i 2005, og de var igjen den desidert største gruppen som innvandret til Norge. På grunn av den store innvandringen, rykket polakkene fra en tiende plass blant de største gruppene av førstegenerasjonsinnvandrere, til en andre plass, etter svenskene. Økningen fortsatte i 1. kvartal 2007. Og igjen er det verdt å merke seg at vi her bare regner med de som bosetter seg, og ikke de mange polske arbeidsinnvandrere som ikke blir bosatt.

Innvandringen av polske statsborgere har hele tiden vært større enn utvandringen av polske statsborgere og frem til 2003 lå utvandringene på rundt 100 personer. Etter dette har den økte innvandringen blitt etterfulgt av en større utvandring. Størst utvandring var det i 2005, da 244 personer flyttet fra Norge til Polen. En så sterk økning i innvandring som vi har sett fra 2003 følges svært ofte av en økning i antall utvandring etter få år.

Innvandring – skal vi telle polske innvandrere eller innvandrere fra Polen?

Inn- og utvandringsstatistikk publiseres oftest på den ene av disse to måtene:

- a) Inn – og utvandring fordeles etter fra- og tilflyttingsland (for eksempel flyttet i år 2005 3 271 personer fra Polen til Norge mens 241 personer flyttet fra Norge til Polen). Her er alle lands statsborgerskap inkludert.
- b) Inn – og utvandring fordeles etter statsborgerskap (for eksempel flyttet i 2005 3 265 polske statsborgere til Norge mens 372 polske statsborgere flyttet fra Norge). Disse kan ha flyttet fra eller til alle verdens land.

Forskjellene skyldes at mange utflyttere ikke oppgir hvilket land de flytter til, samt at flyttestatistikken som viser hvilket land de flytter til også inkluderer andre statsborgere enn polske (deriblant norske statsborgere). Videre ”mister” vi norske statsborgere med polsk bakgrunn i statistikken som viser flyttinger blant polske statsborgere.

Vi har i faktaarkene valgt å se på inn- og utvandring etter statsborgerskap fordi det trolig er det mest relevante i en innvandringsanalytisk sammenheng, men den andre typen tall publiseres også. I tillegg er det mulig å bestille data etter flytternes landbakgrunn.

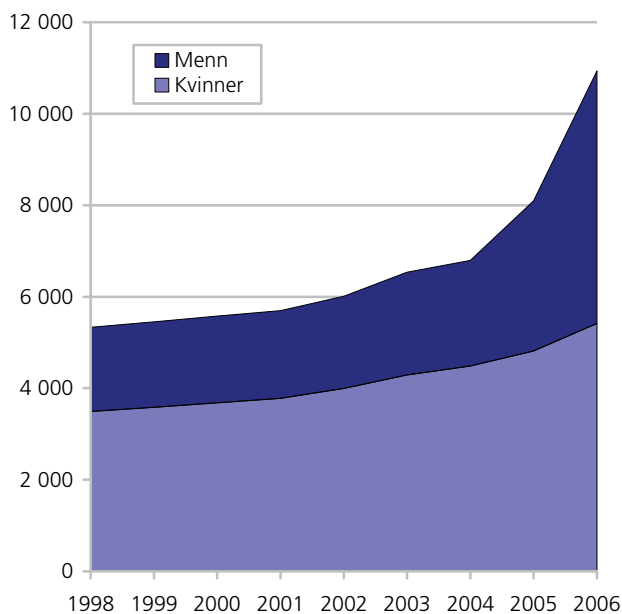
Tabell 12.3. Innvandrede personer fra Polen etter statsborgerskap, alder ved innvandring og kjønn. 2005

	Mennt	Kvinner
Sum	2 479	786
0-9 år	93	95
10-19 år	65	70
20-29 år	752	372
30-39 år	855	166
40-49 år	574	64
50-59 år	135	15
60+ år	5	4

Kilde: Befolkningsstatistikk, Statistisk sentralbyrå.

Den sterke veksten i innvandringen fra Polen, og da særlig av mannlige arbeidsinnvandrere, har ført til at den polske innvandrerbefolkningen har endret sammensetning – fra å være dominert av kvinner, til å ha en mer jevn kjønnsfordeling (se Figur 12.3).

Figur 12.3. Antall førstegenerasjonsinnvandrere fra Polen, etter kjønn. 1998-2006

Kilde: Befolkningsstatistikk, Statistisk sentralbyrå.

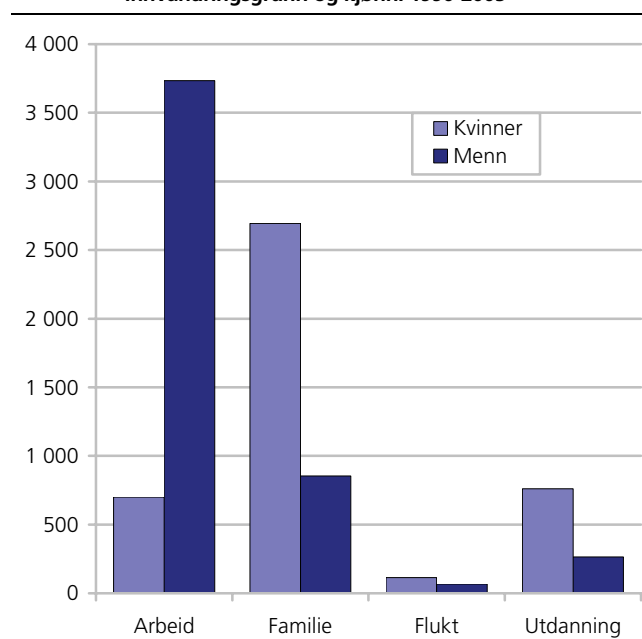
12.3. Menn kommer som arbeidsinnvandrere, kvinner gjennom familiegjening

Figur 12.4 viser innvandringsgrunn blant polske statsborgere, men bare blant dem som innvandret i perioden 1990-2005. Også før denne perioden kom det innvandrere fra Polen. Av de som bodde i Norge ved inngangen til 2006, kom tre av ti før 1990.

I perioden kom det noen flere menn (4 970) enn kvinner (4 330). Kvinnene var flest før EØS-utvidelsen i 2004, mens flertallet av menn har vært svært stort deretter. Figuren viser at det store flertallet av mennene har kommet som arbeidsinnvandrere mens de aller fleste kvinnene har kommet gjennom familiegjening. For manges kvinners vedkommende har det vært for å inngå ekteskap med menn uten innvandrerbakgrunn. Litt over 1 000 polakker har kommet gjennom utdanningstillatelser i Norge, tre ganger så mange kvinner som menn. En del av disse er au pairer. Fra og med 2003 grupperes au pair-tillatelser sammen med utdanningstillatelser, tidligere ble de gruppert sammen med arbeidstillatelser.

Ved fredsslutningen i 1945 var det mange polske krigsfanger i Norge, og en del av disse fikk anledning til å bosette seg her. Figuren fanger ikke opp disse flyktingene, ettersom den bare viser innvandringer etter 1990, og de aller fleste flyktingene kom før det kommunistiske regimet i Polen falt i 1989. Mange av disse flyktingene er nå døde.

Figur 12.4. Førstegangsinnvandringer blant førstegenerasjonsinnvandrere med polsk statsborgerskap, etter innvandringsgrunn og kjønn. 1990-2005

Kilde: Befolkningsstatistikk, Statistisk sentralbyrå.

12.4. Fire av ti er norske statsborgere

Av 11 864 personer i den polske innvandrerbefolkningen var 41 prosent norske statsborgere. Den relativt lave andelen polske statsborgere skyldes delvis at mange polakker har for kort botid i Norge til å skifte statsborgerskap. Det kan også tenkes at polakker som fra 2004 har statsborgerskap i et EU-land ikke ønsker å naturaliseres i større grad enn andre EU-borgere.

2005 var et rekordår for overganger til norsk statsborgerskap, men blant polakkene var det færre som fikk norsk pass enn året før. Mens det i 2004 var 171 personer som fikk norsk statsborgerskap, var det i 2005 126 personer. Til sammen har 4 719 personer skiftet fra polsk til norsk statsborgerskap i perioden 1977 - 2005.

12.5. Norske menn gifter seg med kvinner bosatt i Polen

Det er en del menn uten innvandrerbakgrunn som gifter seg med polske kvinner. I perioden 2002-2004 giftet 242 menn uten innvandringsbakgrunn seg med kvinner med polsk statsborgerskap. 84 prosent av disse kvinnene var ikke bosatt i Norge ved ekteskapsinngåelsen, mens 16 prosent av kvinnene var allerede bosatt i Norge. Til sammenligning var det langt flere menn uten innvandringsbakgrunn som giftet seg med kvinner med thailandsk statsborgerskap (1 809) eller med russisk statsborgerskap (1 144).

For mer om ekteskapsmønster i innvandrerbefolkningen, se Daugstad 2006.

12.6. Kvinner fra Polen har få barn

Kvinnelige førstegenerasjonsinnvandrere fra Polen i alderen 35-44 år hadde i 2004 i gjennomsnitt 1,4 barn, lavere enn gjennomsnittet for alle kvinner i Norge (2,0). Syv av ti barn av polske kvinner i denne alderen er født i Norge. Bare 3 prosent har fire eller flere barn, noe som er mye mindre vanlig enn blant alle kvinner i Norge i denne alderen, hvor 8 prosent har så store barneflokker. Polen er den av gruppene vi ser på i denne rapporten hvor det er minst vanlig med så store barneflokker.

12.7. Polakker i 371 av landets kommuner

Det bor polakker i alle fylkene i Norge. En fjerdedel, eller over 3 000 personer, bor i Oslo, over 1 700 bor i Akershus, og deretter følger Hordaland, Rogaland og Østfold med rundt 1 000 polakker hver. Størst andel av fylkets befolkning utgjør polakkene i Oslo, hvor 0,56 prosent av fylkets befolkning er polakker. Østfold og Akershus kommer på de neste plassene, hvor polakkene utgjør henholdsvis 0,37 og 0,35 av befolkningen i fylket. Det er med andre ord på Østlandet at tettheten av polakker er størst. Det var få polakker i Nord-Norge, færrest (både absolutt og relativt) i Finnmark.

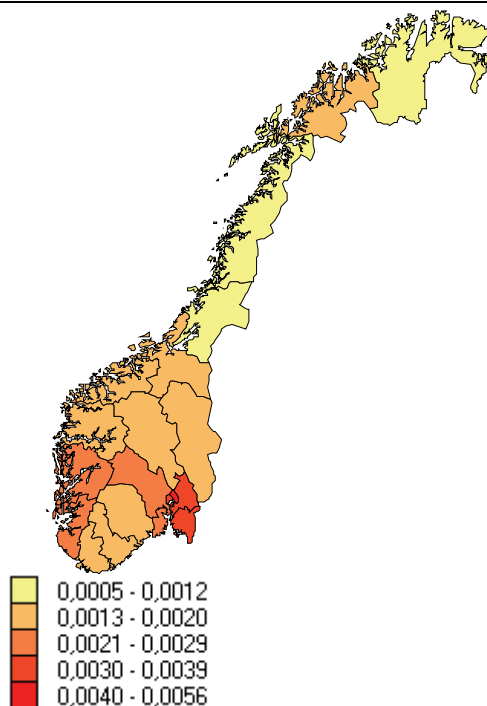
Etter Oslo er det Bergen kommune som har flest polakker (697). Deretter kommer Bærum, Stavanger, Trondheim, Asker og Sarpsborg, alle kommuner med mer enn 200 innvandrere fra Polen. Den kommunen der innvandrere fra Polen utgjør størst andel av innbyggerne i kommunen er den lille kommunen Træna i Nordland, hvor 12 polakker utgjør 2,6 prosent av kommunenes innbyggere. Deretter følger Hyllestad i Sogn og Fjordane (1,9 prosent) og Skiptvedt i Østfold (1,6 prosent), som også er små kommuner. Det er relativt mange fra Polen også i Bærum, Askim, Moss og Asker.

Tabell 12.4. Innvandrerbefolkningen med bakgrunn fra Polen, etter fylke. 1.1.2006. Absolutte tall og prosent

Fylke	Befolkningen i alt	Innvandrer- befolkningen fra Polen	I prosent av befolkningen
Hele landet	4 640 219	11 864	0,26
01 Østfold	260 389	972	0,37
02 Akershus	501 125	1 738	0,35
03 Oslo	538 411	3 013	0,56
04 Hedmark	188 511	293	0,16
05 Oppland	183 204	282	0,15
06 Buskerud	245 225	651	0,27
07 Vestfold	222 104	537	0,24
08 Telemark	166 140	262	0,16
09 Aust-Agder	104 084	176	0,17
10 Vest-Agder	162 317	271	0,17
11 Rogaland	397 594	1 003	0,25
12 Hordaland	452 611	1 008	0,22
14 Sogn og Fjordane	106 650	187	0,18
15 Møre og Romsdal	244 978	363	0,15
16 Sør-Trøndelag	275 403	557	0,20
17 Nord-Trøndelag	128 694	100	0,08
18 Nordland	236 257	215	0,09
19 Troms	153 585	197	0,13
20 Finnmark Finnmark	72 937	39	0,05

Kilde: Befolkningsstatistikk, Statistisk sentralbyrå.

Figur 12.5. Innvandrerbefolkningen fra Polen, som andel av befolkningen i fylket. 1.1.2006

Kilde: Befolkningsstatistikk, Statistisk sentralbyrå.

Tabell 12.5. Innvandrerbefolkningen med bakgrunn fra Polen, etter kommune. 1.1.2006. Absolutte tall og prosent av polakker i alt

Kommune	Befolkningen i alt	Innvandrer- befolkningen fra Polen	I prosent av befolkningen
0 Hele landet	4 640 219	11 864	0,26
0301 Oslo kommune	538 411	3 013	0,56
1201 Bergen	242 158	697	0,29
0219 Bærum	105 928	575	0,54
1103 Stavanger	115 157	421	0,37
1601 Trondheim	158 613	384	0,24
0220 Asker	51 484	230	0,45
0105 Sarpsborg	50 115	215	0,43
0602 Drammen	57 759	168	0,29
1001 Kristiansand	76 917	155	0,20
1102 Sandnes	58 947	155	0,26
0106 Fredrikstad	70 791	151	0,21
1902 Tromsø	63 596	142	0,22
0104 Moss	28 182	135	0,48
0709 Larvik	41 211	130	0,32
0806 Skien	50 761	128	0,25
1106 Haugesund	31 738	124	0,39
0231 Skedsmo	43 201	114	0,26
0704 Tønsberg	36 919	112	0,30
0230 Lørenskog	30 929	103	0,33
0101 Halden	27 722	98	0,35
0706 Sandefjord	41 555	96	0,23
0124 Askim	14 184	95	0,67
0217 Oppegård	23 897	88	0,37
1504 Ålesund	40 801	88	0,22
0136 Rygge	13 862	84	0,61
<i>5 kommuner med stor tetthet</i>			
1835 Træna	453	12	2,65
1413 Hyllestad	1 502	29	1,93
0127 Skiptvet	3 400	54	1,59
0618 Hemsedal	1 947	16	0,01
0124 Askim	14 184	95	0,01

Kilde: Befolkningsstatistikk, Statistisk sentralbyrå.

Tabell 12.6. Innvandrerbefolkningen med bakgrunn fra Polen, etter bydeler i Oslo (unntatt Sentrum og Marka). 1.1.2006. Absolutte tall og prosent

Bydel	Innbyggere i alt	Innvandrere i alt	Innvandrere i prosent av innbyggerne i Oslo	Innvandrer- befolkningen fra Polen	Innvandrer- befolkningen fra Polen i prosent av befolkningen i bydelen
I alt	538 411	123 891	23,0	3013	0,56
01 Gamle Oslo	20 455	11 956	32,7	248	0,68
02 Grünerløkka	24 288	10 230	26,3	249	0,64
03 Sagene	29 098	6 120	20,1	154	0,51
04 St. Hanshaugen	28 736	4 802	17,0	153	0,54
05 Frogner	26 784	7 686	16,7	261	0,57
06 Ullern	25 816	3 170	11,5	140	0,51
07 Vestre Aker	16 928	4 606	11,3	220	0,54
08 Nordre Aker	17 290	5 042	12,1	155	0,37
09 Bjerke	32 830	7 792	31,7	218	0,89
10 Grorud	10 233	8 562	34,2	111	0,44
11 Stovner	13 334	10 463	36,5	132	0,46
12 Alna	12 694	16 619	37,4	236	0,53
13 Østensjø	15 498	7 340	16,9	192	0,44
14 Nordstrand	22 216	4 708	10,7	230	0,52
15 Sør. Nordstrand	15 817	13 994	41,3	278	0,82

Kilde: Befolkningsstatistikk, Statistisk sentralbyrå.

Tabell 12.7. Prosent av personer 30-44 med manglende utdanningsopplysninger, 1.10.2005

Kjønn, innvandringskategori og landbakgrunn	I alt, alderen 30-44 år	Prosent av disse som har uoppgitt utdanningsnivå	Antall med utdanningsopplysninger
Alle i Norge	1 026 473	5	976 176
Menn	521 685	5	496 122
Kvinner	504 788	5	480 053
Førstegenerasjonsinnv. fra ikke-vestlige land	81 860	40	49 362
Menn	39 633	37	24 929
Kvinner	42 227	42	24 407
Førstegenerasjonsinnv. fra Polen i alt	3 750	60	1 493
Menn	1 940	83	328
Kvinner	1 810	34	1 167

Kilde: Utdanningsstatistikk, Statistisk sentralbyrå.

Tabell 12.8. Utdanningsnivå blant dem vi har utdanningsopplysninger om, 30-44 år. 1.10.2005. Prosent

Kjønn, innvandringskategori og landbakgrunn	"Oppgitt"	Ingen fullført utdanning	Grunnskole- nivå	Videregående- skolenivå	Uni.- og høg- skolenivå, kort	Universitets- og høyskoleniv, lang
Alle i Norge	100	0	21	43	27	9
Menn	100	0	22	47	21	10
Kvinner	100	0	21	39	33	7
Førstegenerasjonsinnv. fra ikke-vestlige land	100	2	39	33	19	8
Menn	100	1	39	34	17	8
Kvinner	100	3	39	31	20	7
Førstegenerasjonsinnv. fra Polen i alt	100	1	20	36	27	17
Menn	100	0	16	38	23	22
Kvinner	100	0	21	35	27	16

Kilde: Utdanningsstatistikk, Statistisk sentralbyrå.

De vel 3 000 polakkene som bodde i hovedstaden per 1.1.2006 bodde jevnere fordelt mellom bydelene enn andre ikke-vestlige innvandrere. Størst andel av innbyggerne utgjorde polakkene i Bjerke (0,89 prosent) og Søndre Nordstrand (0,82 prosent), minst i Nordre Aker med 0,33 prosent.

12.8. Stor usikkerhet om polakkenes utdanningsnivå

Som tabell 12.7 viser, er det dessverre svært mange førstegenerasjonsinnvandrere fra Polen vi mangler utdanningsopplysninger om. Dette har sammenheng

med at mange er kommet til Norge etter den siste systematiske kartleggingen av utdanning tatt i utlandet (1999), og at vi ikke har noe system for å løpende å fange opp utdanning tatt i utlandet blant innvandrere. Ser vi på alle polske innvandrere i alderen 30 - 44 år mangler vi opplysninger om høyeste fullførte utdanning for hele seks av ti. Særlig er opplysningene om mennenes utdanning mangelfulle, hvor vi mangler opplysninger om hele 83 prosent.

44 prosent av de vi har opplysninger om, hadde høyere utdanning, 38 prosent hadde videregående skole som

høyeste utdanning, rundt 16 prosent hadde bare grunnskolen (tabell 12.8). Det ser ut til at polakkene har et høyere utdanningsnivå enn befolkningen i alt, hvor 36 prosent har høyere utdanning. I motsetning til befolkningen generelt ser det ut til at mennene fra Polen har høyere utdanningsnivå enn kvinnene. Tallene er imidlertid svært usikre siden det er så stor andel uten informasjon.

12.9. Stor studietilbøyelighet blant etterkommerne

I forrige avsnitt så vi på hvilket *utdanningsnivå* de mellom 30-44 år hadde. Vi skal nå se på *deltakelsen* på utdanningsarenaen blant de som er i alderen 19-24 år, og deretter blant dem mellom 16-18 år.

Av alle i alderen 19 - 24 år var 22 prosent av alle førstegenerasjonsinnvandrere fra Polen i *høyere utdanning* i 2005 (tabell 12.9). Utdanningsdeltakelsen var lavere enn i befolkningen i alt (31 prosent), men høyere enn gjennomsnittet for alle ikke-vestlige førstegenerasjonsinnvandrere (18 prosent). Det var en betydelig større andel av kvinnene (26 prosent) som var under høyere utdanning enn av mennene (17 prosent).

Det er relativt få etterkommere med polsk bakgrunn i alderen 19-24 år (133 personer), men hele 47 prosent av disse befant seg i høyere utdanning i 2005. De polske etterkommerne har dermed en studietilbøyelighet som langt overgår både førstegenerasjonsinnvandrere fra Polen, ikke-vestlige etterkommere i alt og befolkningen i alt. Også blant disse etterkommerne har kvinnene høyere studietilbøyelighet enn mennene.

Tabell 12.9. Deltakelse i utdanning blant personer i alderen 19-24 år etter kjønn, innvandrerkategori og landbakgrunn. Prosent. 2005

	Bosatte, absolutte tall	100	I høyere utd.	I videregående utd.	Ikke i utdanning/grunnskole
I alt, hele befolkningen	330 115	100	31	16	54
Menn	168 058	100	25	17	58
Kvinner	162 057	100	37	14	50
Førstegenerasjon					
I alt, ikke-vestlige land	24 396	100	18	17	65
Menn	11 449	100	16	20	64
Kvinner	12 947	100	20	14	66
I alt, Polen	761	100	22	6	72
Menn	363	100	17	7	76
Kvinner	398	100	26	6	68
Etterkommere					
I alt, ikke-vestlige land	4 770	100	33	14	54
Menn	2 480	100	29	15	56
Kvinner	2 290	100	37	13	50
I alt, Polen	133	100	47	8	46
Menn	72	100	43	6	51
Kvinner	61	100	51	10	39

Kilde: Utdanningsstatistikk, Statistisk sentralbyrå.

Tabell 12.10. Deltakelse i utdanning blant personer i alderen 16-18 år etter kjønn, innvandrerkategori og landbakgrunn. 1.10.2005. Absolutte tall og prosent¹

	Bosatte, absolutte tall	I videregående utd.	Ikke i utdanning/grunnskole
I alt, hele befolkningen	179 270	91	9
Menn	91 879	90	10
Kvinner	87 391	92	8
Førstegenerasjon			
I alt, ikke-vestlige land	8 603	74	26
Menn	4 576	73	27
Kvinner	4 027	75	25
I alt, Polen	156	80	19
Menn	83	78	22
Kvinner	73	82	16
Etterkommere			
I alt, ikke-vestlige land	4 083	89	11
Menn	2 049	89	11
Kvinner	2 034	90	10
I alt, Polen	105	92	7
Menn	53	98	2
Kvinner	52	87	12

¹ De få som befinner seg i høyere utdanning, er her tatt ut av tabellen. Prosentandelene summerer seg derfor ikke opp til 100

Kilde: Utdanningsstatistikk, Statistisk sentralbyrå.

12.10. Tre av fire i videregående utdanning

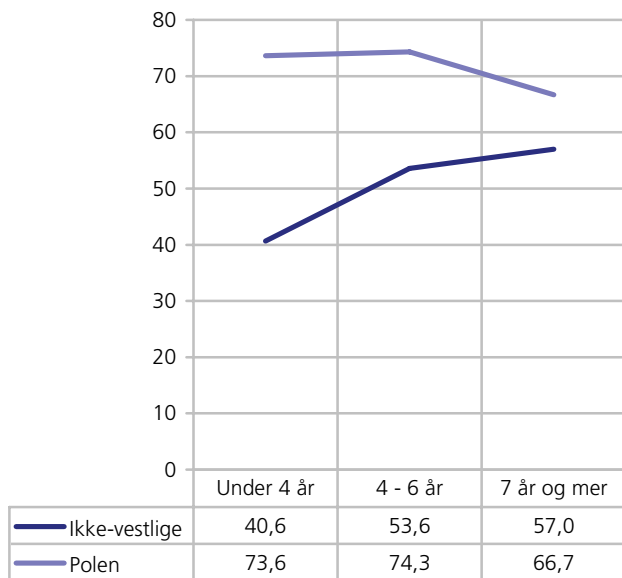
Av alle førstegenerasjonsinnvandrere fra Polen i alderen 16-18 år, deltar 73 prosent i *videregående utdanning* (tabell 12.10). Dette er på nivå med alle ikke-vestlige førstegenerasjonsinnvandrere, men lavere enn hele befolkningen (91 prosent). Jentene deltar i større grad enn guttene (75 mot 70 prosent), slik det også er i gruppa av ikke-vestlige innvandrere i alt, og i hele befolkningen. Blant etterkommerne er deltakelsen på nivå med befolkningen i alt.

12.11. Svært høy sysselsetting

Sysselsettingsandelen 4.kvartal 2005 var på 70,3 prosent for førstegenerasjonsinnvandrere fra Polen. Dette var på linje med sysselsettingsandelen i hele befolkningen (69,4 prosent). Menn fra Polen var i større grad sysselsatt enn menn i hele befolkningen, mens polske kvinner i noe mindre grad var sysselsatt enn kvinnene i hele befolkningen. Dette kan igjen forklares med at størsteparten av innvandrere fra Polen, særlig mennene, har kommet til Norge nettopp for arbeide. Kvinnene har i større grad enn mennene kommet gjennom familieinnvandring og altså ikke primært for å arbeide. Faktisk er det bare fire innvandrergupper av en viss størrelse (Sverige, Nederland, Litauen og Sveits) som har høyere arbeidsdeltakelse enn polakkene (om vi ser på begge kjønn under ett).

Arbeidsledigheten er svært lav blant polakkene, på 4,2 prosent, bare 1,2 prosent høyere enn ledigheten i hele befolkningen. Mennene hadde like lav ledighet som menn i hele befolkningen, mens kvinnene hadde noe høyere enn gjennomsnittet for alle kvinner (5,5 prosent mot 2,9 prosent).

Figur 12.6. Sysselsatte førstegenerasjonsinnvandrere i prosent av bosatte i alderen 16-74 år, etter landbakgrunn og botid. 4.kvartal 2005

Kilde: Arbeidsmarkedsstatistikk, Statistisk sentralbyrå.

Tabell 12.11. Sysselsatte førstegenerasjonsinnvandrere i prosent av bosatte i alderen 16-74 år etter landbakgrunn og kjønn. 4. kvartal 2005

	I alt	Menn	Kvinner
Befolkningen i alt	69,4	72,6	66,1
Førstegenerasjonsinnv. i alt	57,5	62,5	52,6
Vestlige	69,7	73,5	65,8
Ikke-vestlige	52,2	57,5	47,3
Polen	70,3	77,2	63,7

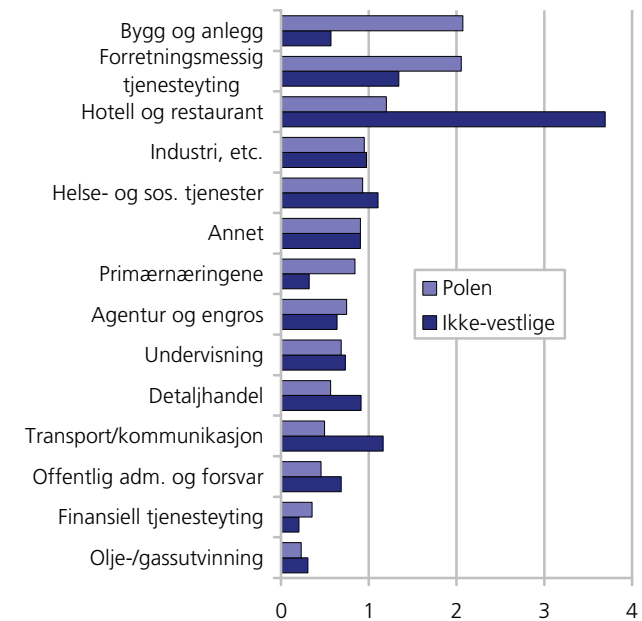
Kilde: Arbeidsmarkedsstatistikk, Statistisk sentralbyrå.

Figur 12.6 viser sysselsettingsandelen blant førstegenerasjonsinnvandrere fra Polen etter botid. I motsetning til i de fleste andre grupper, er sysselsettingen lavere blant de med 7 år eller lenger botid enn blant de med mindre enn 6 års botid. Dette skyldes at nyere innvandrere fra Polen har kommet som arbeidsinnvandrere, mens det før muren falt kom både flyktninger og flere polske kvinner som giftet seg med menn uten innvandrerbakgrunn. I disse gruppene er sysselsettingen lavere enn blant arbeidsinnvandrerne.

12.12. Overrepresentert i bygg- og anleggsnæringen

Figur 12.7 viser hvor sannsynlig det var at førstegenerasjonsinnvandrere fra Polen arbeider i et utvalg næringer i forhold til befolkningen i alt (i 4. kvartal 2005) i 4. kvartal 2005. For å finne dette, har vi dividert andelen blant førstegenerasjonsinnvandrerne fra Polen som arbeider i de ulike næringene på andelen blant befolkningen i alt. De søylene som overstiger 1 i figuren viser at førstegenerasjonsinnvandrerne er overrepresenterte i næringen, mens de er underrepresenterte dersom søylen er lavere enn 1.

Figur 12.7. Relativ næringsfordeling blant sysselsatte ikke-vestlige førstegenerasjonsinnvandrere og førstegenerasjonsinnvandrere fra Polen (16-74 år). 4. kvartal 2005

Kilde: Arbeidsmarkedsstatistikk, Statistisk sentralbyrå.

Inndeling i næringer

Sysselsatte kan fordeles etter hvilken næring de arbeider innen. Vi har i dette avsnittet brukt grove inndelinger, og vil her utdype hva enkelte kategorier, som kanskje er litt ukjente for leseren, inneholder: *Forretningsmessig tjenesteyting og eiendomsdrift*: Her finner vi blant annet rengjøringsvirksomhet, omsetning og drift av fast eiendom, databehandlingsvirksomhet, forsknings og utviklingsarbeid og diverse utleievirksomhet.

Motorkjøretøytjenester: Her finner vi all næring knyttet til handel med motorvogner, vedlikehold og reparasjon av motorvogner, samt detaljhandel med drivstoff til motorvogner.

Finansiell tjenesteyting: Her finner vi blant annet bankvirksomhet og forsikringsvirksomhet (unntatt forsikringer underlagt offentlig forvaltning).

Transport og kommunikasjon: Her finner vi blant annet lufttransport, sjøtransport og landtransport som jernbanetransport, rutebiltransport, drosjebiltransport, samt virksomhet knyttet til post- og telekommunikasjoner.

Figuren viser at polakkene ikke uventet var overrepresentert i bygg og anleggsnæringen i forhold til befolkningen i alt, og 14 prosent arbeidet i denne næringen. Også innen forretningsmessig tjenesteyting var polakkene overrepresenterte. Det var i denne næringen det arbeidet flest polakker, hele en av fem arbeidet her. Her finner vi blant annet personer som arbeider med rengjøring. Det var dobbelt så sannsynlig at en førstegenerasjonsinnvandrere fra Polen arbeidet i disse næringene som at en i befolkningen i alt gjorde det. De fleste andre ikke-vestlige grupper av en viss

størrelse er sterkt overrepresenterte innen hotell- og restaurantnæringen, men her er det omtrent like vanlig at polakker arbeider, som at noen i befolkningen i alt gjør det. Knappt noen med polsk bakgrunn arbeidet innen kraft/vannforsyning eller olje/gassutvinning.

12.13. Mange etablerer nye foretak innen bygg og anlegg

I 2005 ble det etablert 30 000 nye personeide foretak i Norge. Personer med polsk innvandrerbakgrunn har stått for 246, eller 6 prosent, av alle nyetableringer gjort av personer med innvandrerbakgrunn, mens de fra Polen utgjorde 3 prosent av innvandrerbefolkningen. Særlig er polske innvandrere sterkt representert innen bygg- og anleggsvirksomhet, og hele 46 prosent av alle etablererne med polsk bakgrunn etablerte et foretak innen dette næringsområdet i 2005. Dette utgjorde 1 prosent av alle nyetableringer i dette næringsområdet i 2005.

For mer om innvandrere i næringslivet, se Vartdal 2006.

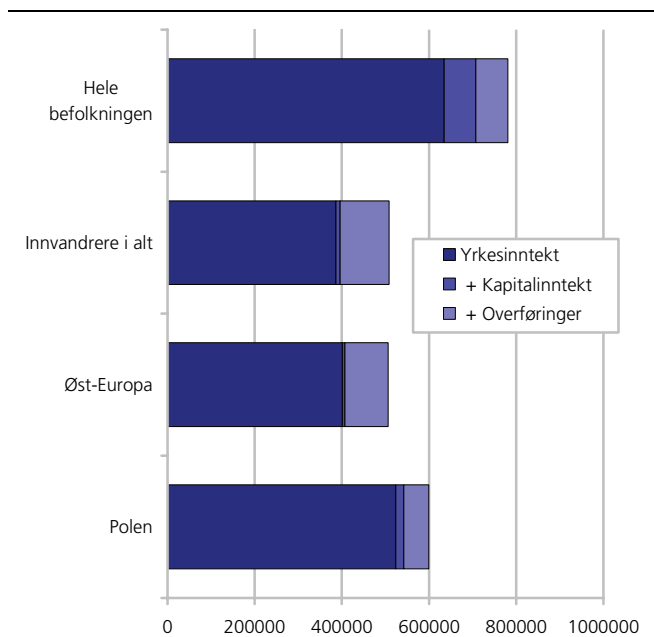
12.14. Høy yrkesinntekt for par fra Polen

Gjennomsnittlig yrkesinntekt for par fra Polen var i 2004 kr 523 800. Dette er langt høyere enn gjennomsnittet for innvandrerbefolkningen, men noe lavere enn gjennomsnittet for befolkningen i alt (se Figur 12.8). Den høye gjennomsnittlige lønnsinntekten henger sammen med den høye sysselsettingsandelen blant polske innvandrere - de fleste innvandrerne fra Polen kommer til Norge nettopp for å arbeide.

Polske par har mye mindre skattepliktige og skattefrie overføringer enn gjennomsnittet for innvandrerbefolkningen, og mottar i særlig liten grad sosialhjelp.

Yrkesinntekten utgjør 87 prosent av samlet inntekt, noe som er svært mye sammenlignet med andre grupper. Gjennomsnittlig barnetall (0-17 år) for disse innvandrerparene fra Polen er langt lavere enn blant de fleste andre innvandrerepar. De har med andre ord færre å forsørge med en allerede i utgangspunktet høy gjennomsnittsinntekt.

Figur 12.8. Inntektsregnskap for innvandrerbefolkningen. Ektepar (med og uten barn) og samboerpar med felles barn hvor begge voksne har samme landbakgrunn, etter land. Hovedinntektstaker 25-55 år. Gjennomsnitt. 2004. Kroner

Kilde: Inntektsstatistikk, Statistisk sentralbyrå.

Tabell 12.12. Inntektsregnskap for innvandrerbefolkningen. Ektepar (med og uten barn) og samboerpar med felles barn hvor begge voksne har samme landbakgrunn, etter land.¹ Hovedinntektstaker 25-55 år. Gjennomsnitt. 2004. Kroner

	Norge i alt	Innvandrere i alt	Øst-Europa	Polen
Yrkesinntekt	635 000	386 600	401 500	523 800
Av dette lønn	581 400	355 100	380 600	474 300
+ Kapitalinntekt	72 400	9 500	5 300	18 700
Overføringer	73 700	112 600	99 800	56 900
+ Skattepliktige overføringer	41 400	55 200	51 400	34 200
Av dette				
Pensjoner fra folketrygden	15 800	32 100	27 700	22 300
Arbeidsledighetsstrygd	7 900	16 900	18 200	8 500
+ Skattefrie overføringer	32 300	57 500	48 500	22 700
Av dette				
Barnetrygd	16 500	18 800	16 200	10 300
Sosialhjelp	1 600	17 300	15 500	1 400
Samlet inntekt	781 100	508 700	506 600	599 400
- Sum utlignet skatt og negative overføringer	204 700	118 600	115 800	166 600
Inntekt etter skatt	576 400	390 100	390 800	432 800
Yrkesinntekt i prosent av samlet inntekt	81	76	79	87
Antall barn 0-17 år	1,4	1,7	1,4	1,0
Antall familier	588 906	37 704	7 308	670

¹ I tallet på ektepar er registrerte partnerskap inkludert.

Kilde: Inntektsstatistikk, Statistisk sentralbyrå.

12.15. Seks av ti stemte

De mange arbeidsinnvandrere som har kommet fra Polen de siste årene har ennå ikke tjent opp lang nok botid til å kunne få norsk statsborgerskap og kunne derfor ikke stemme ved Stortingsvalget i 2005. Blant innvandrerne med polsk bakgrunn som har norsk statsborgerskap er hele to av tre kvinner.

Stemmeberettigede innvandrere med polsk bakgrunn har ved de to siste valgene vel 10 prosentpoeng høyere deltakelse enn det ikke-vestlige snittet, og ved valget i 2005 gikk seks av ti polakker til urnene. Også her øker valgdeltakelsen med stigende alder, men mindre enn i mange andre grupper. Botid har imidlertid en sterk innvirkning på deltakelsen og de med botid på 30 år og over hadde en valgdeltakelse på hele 73 prosent. Kvinner har vesentlig høyere deltakelse enn menn (10 prosentpoeng forskjell) og bekrefter bildet av at kvinner som har kommet til Norge og giftet seg med norske menn nok har høyere deltakelse enn menn fra samme landgruppe.

For mer om valgdeltakelse blant innvandrere, se Aalandslid 2006.

Tabell 12.13. Valgdeltakelse etter kjønn, alder, botid og år

	Ikke-vestlige innvandrere	Europa	Polen
<i>Stortingsvalget 2005</i>			
I alt	49	56,8	59
Menn	48	52,8	52
Kvinner	50	60,0	62
<i>Alder</i>			
18-25 år	38	36,6	47
26-39 år	46	45,3	60
40-59 år	54	57,9	61
60 år og over	55	73,1	61
<i>Botid</i>			
0-9 år	44	46,6	58
10-19 år	47	43,4	58
20-29 år	50	52,0	51
30 år og over	65	75,5	73
Valgdeltakelse 1997	58	57	63
Valgdeltakelse 2001	45	45	53
<i>(N)</i>			
I alt	103 283	54 471	4 255
Menn	52 436	27 916	1 418
Kvinner	50 847	26 555	2 837

Kilde: Valgstatistikk, Statistisk sentralbyrå.

12.16. Skiller seg ut i positiv retning

De siste årene har vi hatt en sterk vekst i innvandringen fra Polen, da særlig av mannlige arbeidsinnvandrere. Dette har gjort at den polske innvandrerbefolkningen har endret sammensetning – fra å være dominert av kvinner, til å ha en mer jevn kjønnsfordeling. Ingen av de andre ikke-vestlige innvandrergruppene vi ser på i denne rapporten er i like stor grad preget av arbeidsinnvandring som polakkene. Dette gjør at den polske innvandrerbefolkningen skiller seg ut i positiv retning hva gjelder sysselsetting, arbeidsledighet og inntekt. Vi har mangelfulle opplysninger om polakkenes utdanningsnivå, men når det gjelder deltakelse i høyere utdanning blant de mellom 19 og 24 år, ligger førstegenerasjonsinnvandrerne fra Polen noe over gjennomsnittet. De polske etterkommerne i denne alderen er få, men deltakelsen blant disse er svært høy. Nesten halvparten er i høyere utdanning, mot tre av ti i befolkningen i alt.

Til slutt utmerket stemmeberettigede i den polske innvandrerbefolkningen seg med 10 prosentpoeng høyere valgdeltakelse enn gjennomsnittet av ikke-vestlige innvandrere ved stortingsvalget 2005. De mange arbeidsinnvandrerne som har kommet til landet de seneste årene har ikke bodd her lenge nok til å kunne få statsborgerskap og dermed stemme.

13. Innvandrerbefolkningen med bakgrunn fra Russland

- Innvandrerbefolkningen fra Russland talte 10 350 personer ved inngangen til 2006, de fleste av disse var førstegenerasjonsinnvandrere.
- Per 1.1.2006 utgjorde russerne den trettende største gruppen av førstegenerasjonsinnvandrere, og det var dobbelt så mange kvinner som menn.
- En tredjedel av innvandrerne fra Russland har flyktningbakgrunn, de fleste trolig fra Tsjetsjenia, og det er mange kvinner som er kommet for å gifte seg med menn uten innvandrerbakgrunn.
- Det har vært en stadig økende innvandring fra Russland etter Sovjetunionens oppløsning. I 2005 kom et bare flere polakker og irakere enn russere til Norge blant ikke-vestlige grupper.
- Russerne er blant dem med kortest botid i Norge, og to av tre hadde vært i Norge i mindre enn fem år ved inngangen til 2006.
- Det er få etterkommere med russisk bakgrunn, bare 540. Det er tre ganger så mange som er barn av en russer og en person uten innvandrerbakgrunn, og disse regnes ikke i innvandrerbefolkningen.
- Russerne bor mer spredt enn mange andre grupper, men naturlig nok er det i Finnmark russerne utgjør den største andelen av fylkets befolkning. Av gruppene vi ser på, har russerne den laveste andelen bosatt i Oslo.
- En god del russere kommer til Norge for å ta høyere utdanning, og det er like vanlig blant de mellom 19-24 år å være i høyere utdanning som det er i befolkningen i alt.
- Vi mangler utdanningsopplysninger om et flertall av russerne mellom 30-44 år, men de opplysningene vi har, tyder på at det er langt flere russere som har høyere utdanning enn det er i befolkningen i alt.
- Blant de med kort botid, er sysselsettingsandelen svært lav, slik det også er i andre grupper med kort botid. De med over seks års botid har imidlertid en sysselsetting på nivå med befolkningen i alt.
- Som den eneste av gruppene i denne rapporten, er kvinnene i større grad sysselsatt enn mennene.

13.1. Dobbeltså mange kvinner som menn

I Norge var det per 1.1.2006 over 9 800 førstegenerasjonsinnvandrere fra Russland og 540 etterkommere. De aller fleste i den russiske innvandrerbefolkningen er med andre ord født i Russland. Russerne utgjør den trettende største gruppen av førstegenerasjonsinnvandrere i Norge. Det er noen flere førstegenerasjonsinnvandrere fra Serbia og Montenegro og noen færre fra Tyrkia. Av alle etterkommere, utgjør de med russiske foreldre bare 1 prosent og er bare den 25. største gruppen av etterkommere. Disse etterkommerne var svært unge, 92 prosent er under 10 år og 97 prosent er under 20 år.

Det er dobbelt så mange kvinner (6 865) som menn (3 486) i den russiske innvandrerbefolkningen i Norge, og det er flest kvinner i alle "voksne" alderskull (Figur 13.1). Menn og kvinner kommer til Norge fra Russland av ulike grunner - mange kvinner kommer for å gifte seg med menn uten innvandrerbakgrunn, mens mange menn altså kommer som flyktninger fra Tsjetsjenia. Det er også kommet mange familier til Norge fra Tsjetsjenia.

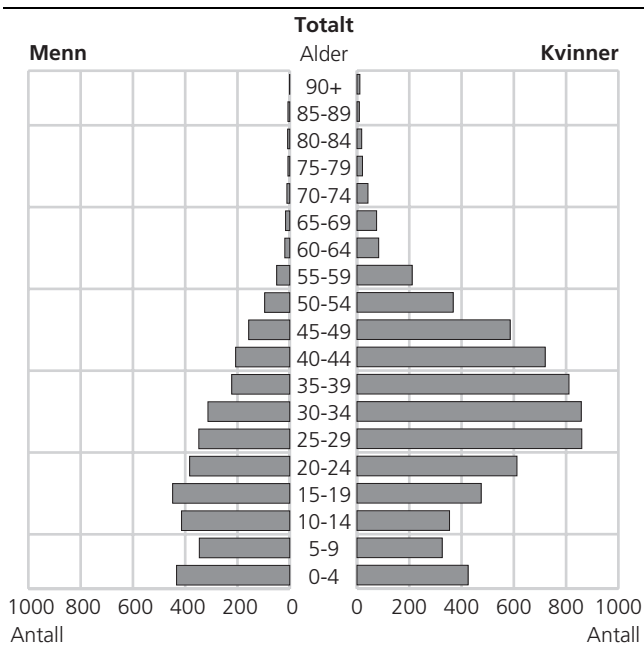
Det er nokså vanlig for personer med russisk landbakgrunn å gifte seg med en person uten innvandrerbakgrunn. Det er derfor relativt mange barn, 1 500 personer, som har en russiskfødt og en norskfødt forelder, tre ganger så mange som det er barn med to foreldre innvandret fra Russland. De aller fleste av disse har en russisk mor. Disse barna regnes ikke i innvandrerbefolkningen og blir derfor ikke beskrevet i denne rapporten.

Tabell 13.1. Personer med bakgrunn fra Russland etter innvandringskategori. 1.1.2006. Absolutte tall

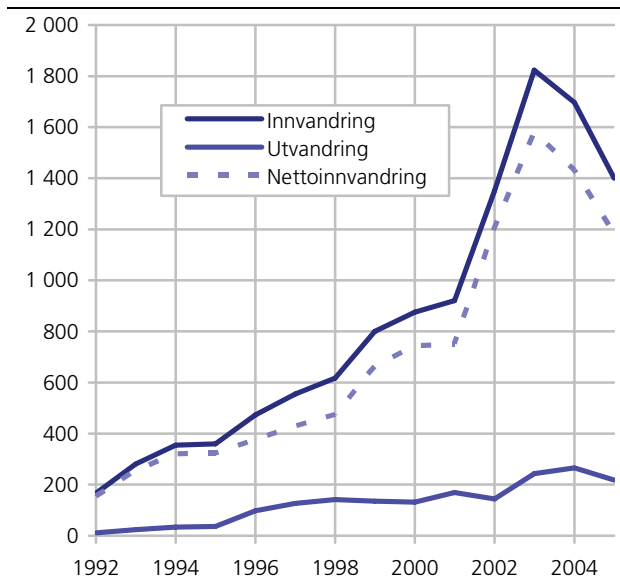
	I alt	Menn	Kvinner
Innvandrerbefolkningen i alt (førstegenerasjonsinnv. og etterkommere)	10 351	3 486	6 865
Førstegenerasjonsinnvandrere uten norsk bakgrunn	9 813	3 215	6 598
Etterkommere	538	271	267
Norskfødt med en utenlandsfødt forelder	1 542	799	743

Kilde: Befolkningsstatistikk, Statistisk sentralbyrå.

Figur 13.1. Befolkningspyramider for innvandrerbefolkningen fra Russland. 1.1.2006

Figur 13.2. Innvandring og utvandring av russiske statsborgere. 1992 - 2005

Kilde: Befolkningsstatistikk, Statistisk sentralbyrå.

Innvandring – skal vi telle russiske statsborgere eller innvandrere fra Russland?

Inn- og utvandringsstatistikk publiseres oftest på den ene av disse to måtene:

- Inn- og utvandring fordeles etter fra- og tilflyttingsland (for eksempel flyttet i 2005 1 398 personer fra Russland til Norge mens 133 personer flyttet fra Norge til Russland). Her er alle lands statsborgerskap inkludert.
- Inn- og utvandring fordeles etter statsborgerskap (for eksempel flyttet i 2005 1 400 russiske statsborgere til Norge mens 218 russiske statsborgere flyttet fra Norge). Disse kan ha flyttet fra eller til alle verdens land.

Avvikene mellom de to måtene å telle innvandring på skyldes at flyttestatistikken som viser hvilket land de flytter til også inkluderer andre statsborgere enn russiske (deriblant norske statsborgere), samt at mange utflyttere ikke oppgir hvilket land de flytter til. Videre "mister" vi russere med norsk statsborgerskap i statistikken som viser flyttinger blant russiske statsborgere.

Vi har i faktaarkene valgt å se på inn- og utvandring etter statsborgerskap fordi det trolig er det mest relevante i en innvandringsanalytisk sammenheng, men den andre typen tall publiseres også. I tillegg er det mulig å bestille data etter flytternes landbakgrunn.

13.2. Innvandringen på topp i 2003

De som kom fra det tidligere Sovjetunionen har i statistikken hvor vi grupperer befolkningen etter landbakgrunn blitt forsøkt fordelt mellom de ulike nye republikkene som oppsto da Sovjetunionen ble oppløst i 1991. De som flyttet til Norge før dette, ble registrert som innflyttere fra Sovjetunionen, selv om flertallet av disse kom fra det som i dag er Russland. Det er først de som innvandret til Norge etter Sovjetunionens oppløsning som vil bli registrert som innvandret som russiske statsborgere, eller fra de andre republikkene.

Fra 1992 økte innvandringen av russiske statsborgere jevnt og trutt til den nådde en foreløpig topp i 2003, da over 1 800 russere flyttet til Norge (Tabell 14.2 og Figur 14.2). Deretter sank innvandringen til 1 400 personer i 2005. Dette året var det bare polske og irakiske statsborgere som i større grad innvandret til Norge. Til sammenligning kom det kom det 523 litauere i 2004 og 783 i 2006.

Tabell 13.2. Innvandring og utvandring av russiske statsborgere. 1992 - 2005

	1992	1993	1994	1995	1996	1997	1998	1999	2000	2001	2002	2003	2004	2005
Innvandring	166	280	355	359	474	555	617	800	875	921	1351	1823	1697	1400
Utvandring	11	24	34	36	98	126	142	135	131	169	144	243	265	218
Nettoinnvandring	155	256	321	323	376	429	475	665	744	752	1207	1580	1432	1182

Kilde: Befolkningsstatistikk, Statistisk sentralbyrå.

Utvandringsstatistikken viser når russiske statsborgere ble registrert utflyttet i folkeregisteret. Dette kan skje lenge etter at personen i realiteten er flyttet ut. Tendensen er at det har vært en jevn økning i antallet utflyttede russiske statsborgere i perioden 1992-2005, og etter 2002 har det i flyttet ut over 200 personer årlig.

13.3. Ni av ti har mindre enn ti års botid

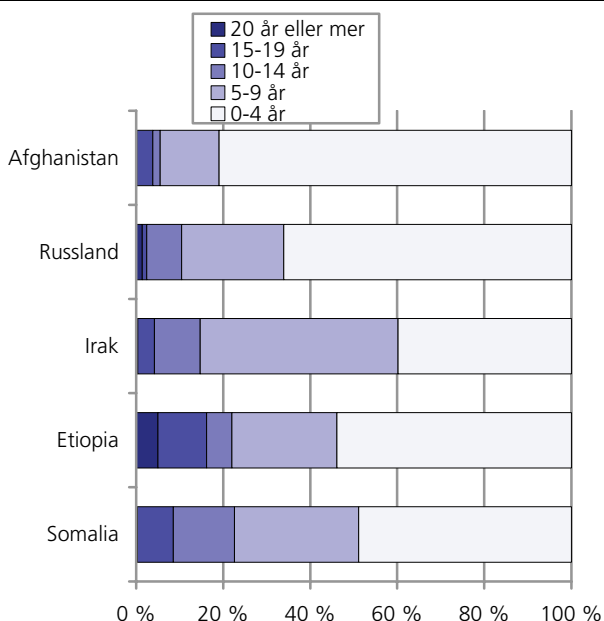
Av førstegenerasjonsinnvandrere fra Russland som bodde i Norge i 2006 hadde nær to av tre mindre enn 5 års botid i Norge (se Figur 13.3). Av de store innvandreregruppene er det bare blant de med bakgrunn fra Afghanistan at en større andel har så kort botid. Ni av ti hadde mindre enn 10 års botid og nær en av ti hadde bodd i Norge mellom 10 og 19 år. Bare 140 russere (1,4 prosent) hadde bodd i Norge i 20 år eller mer (Tabell 13.3). De aller fleste har med andre ord kommet etter Sovjetunionens oppløsning i 1991.

Tabell 13.3. Botid i Norge for førstegenerasjonsinnvandrere fra Russland. 1.1.2006

	Botid i år					
	I alt	0-4	5-9	10-14	15-19	20+
Absolutte tall	9 813	6 482	2 309	786	96	140
Prosent	100	66,1	23,5	8,0	1,0	1,4

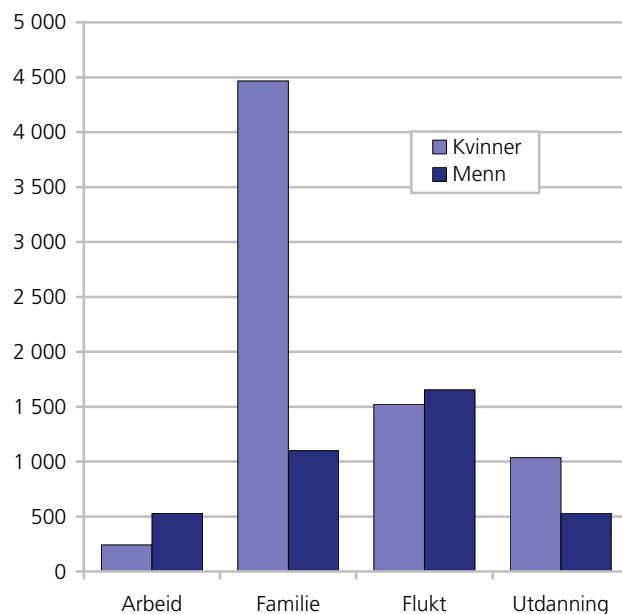
Kilde: Befolkningsstatistikk, Statistisk sentralbyrå.

Figur 13.3. Botid blant fem innvandreregrupper med kort botid i Norge. Prosent. 1.1.2006

Kilde: Befolkningsstatistikk, Statistisk sentralbyrå.

Figur 13.4. Førstegangsinnvandringer blant førstegenerasjonsinnvandrere med russisk statsborgerskap, etter innvandringsgrunn og kjønn. 1990-2005

Kilde: Befolkningsstatistikk, Statistisk sentralbyrå.

13.4. Flest kommer gjennom familieinnvandring

Figur 13.4 viser innvandringsgrunn blant russiske statsborgere som innvandret i perioden 1990-2005. I perioden kom det dobbelt så mange kvinner som menn, og de kom av nokså ulike grunner. Figuren viser at russiske kvinner stort sett kommer gjennom familie-gjenforening, og de fleste av disse kommer for å etablere familie med menn uten innvandrerbakgrunn. Noen kvinner kommer også som flyktninger, stort sett fra Tsjetsjenia, mens det er også en del som har kommet gjennom utdanningstillatelser. En del av utdanningstillatelsene er au pair-tillatelser. Fra og med 2003 har au pair tillatelser blitt gruppert som utdanningstillatelser, mens de før ble gruppert sammen med arbeidstillatelser.

Russiske menn kommer i langt nær like stor grad gjennom familiegjenforening som kvinnene, og flertallet av de 1 100 mennene som har kommet gjennom familiegjenforening, gjenforenes med personer (koner, mødre eller fedre) som har flyktet fra Tsjetsjenia. I perioden har det kommet like mange russiske menn gjennom arbeidstillatelser som gjennom utdanningstillatelse (noe over 500 i perioden).

Tabell 13.4. Ekteskap blant bosatte personer med innvandrerbakgrunn fra Russland. 1.1.2005

Kjønn og innvandrerbakgrunn	I alt	Ektefellens landbakgrunn				Uoppgitt	Ektefellens landbakgrunn				Uoppgitt	
		Uten innvandrerbakgrunn	Samme landbakgrunn bosatt i Norge	Annen utenlandsk bosatt i Norge	Uten innvandrerbakgrunn		Samme landbakgrunn bosatt i Norge	Annen utenlandsk bosatt i Norge				
		Absolutte tall										Prosent
Kvinner	3 259	2 253	685	221	100	69	21	7			3	
Menn	912	65	681	58	108	7	75	6			12	

Kilde: Befolkningsstatistikk, Statistisk sentralbyrå.

En tredjedel av førstegenerasjonsinnvandrerne fra Russland som var bosatt i Norge ved inngangen til 2006 hadde flyktninglignede bakgrunn (3 400 av 9 800), og de aller fleste av disse har søkt om asyl (2 980). De resterende har kommet enten som overføringsflyktninger eller som familiegjenforente til flyktninger. Flyktningene er stort sett personer som har flyktet fra krigen i Tsjetsjenia. 97 prosent av flyktningene har kommet i løpet av de siste fem årene. Også etter den russiske revolusjonen i 1917 kom det russiske flyktninger til Norge, men ingen av disse er lenger i live.

13.5. Rekordmange fikk norsk statsborgerskap i 2005

Blant de 10 351 personene i den russiske innvandrerbefolkningen er 22 prosent norske statsborgere. At så få russere har tatt norsk pass skyldes blant annet at få har lang nok botid i Norge til å skifte statsborgerskap.

I 2005 var et rekordår for overganger til norsk statsborgerskap, og blant russiske statsborgere var også økningen relativt stor fra året før. Mens 365 russiske statsborgere fikk norsk pass i 2004, gjorde 548 det samme i 2005. Til sammen skiftet 2 245 personer fra russisk til norsk statsborgerskap i perioden 1992-2005.

13.6. Russiske kvinner gifter seg med menn uten innvandrerbakgrunn

Tabell 13.4 viser hvem gifte personer med russisk innvandrerbakgrunn var gift med per 1.1.2005. Det store flertall (69 prosent) gifte kvinner med russisk bakgrunn var gift med menn uten innvandrerbakgrunn. 21 prosent var gift med en russisk mann, mens 10 prosent var gift med en mann som var verken russisk eller norsk eller med en mann med ukjent bakgrunn. Det var mange færre gifte russiske menn enn kvinner, og hele tre av fire var gift med en kvinne fra hjemlandet. Et lite mindretall (7 prosent) var gift med en norsk kvinne eller med en kvinne som verken var norsk eller russisk (6 prosent).

Merk at disse tallene ikke fanger opp ekteskap mellom personer uten innvandrerbakgrunn som gifter seg med russere som ikke er bosatt ved ekteskapsinngåelsen, noe som er tilfellet i mange av ekteskapene mellom kvinner fra Russland og menn uten innvandrerbakgrunn:

I perioden 2002-2004 giftet 1 144 menn uten innvandringsbakgrunn seg med kvinner med russisk statsborgerskap. 86 prosent av disse kvinnene var ikke bosatt i Norge ved ekteskapsinngåelsen, mens 14 prosent av kvinnene var allerede bosatt i Norge. Til sammenligning giftet langt flere menn uten innvandringsbakgrunn seg med kvinner med thailandsk statsborgerskap (1 809) og færre giftet seg med kvinner med filippinsk statsborgerskap (745).

For mer om ekteskapsmønster blant innvandrere, se Daugstad 2006.

13.7. Kvinner fra Russland har få barn

Kvinnelige førstegenerasjonsinnvandrere fra Russland i alderen 35-44 år hadde per 1. januar 2004 i gjennomsnitt 1,2 barn. Dette gjennomsnittet er langt lavere enn for alle kvinner i Norge (2,0). Blant gruppene vi ser på i denne rapporten, er det russiske kvinner som har færrest barn. Bare hvert fjerde av barna til de russiske kvinnene i denne alderen er født i Norge. 4 prosent har fire eller flere barn, noe som er lavt i forhold til gjennomsnittet for kvinner i Norge (8 prosent).

Også blant de fra Thailand og Filippinene, andre grupper hvor mange kvinner kommer til Norge for å gifte seg med menn uten innvandrerbakgrunn, ser vi at kvinnene har færre barn enn gjennomsnittet i Norge (gjennomsnittet er henholdsvis 1,1 og 1,5 barn).

13.8. Relativt mange i Finnmark

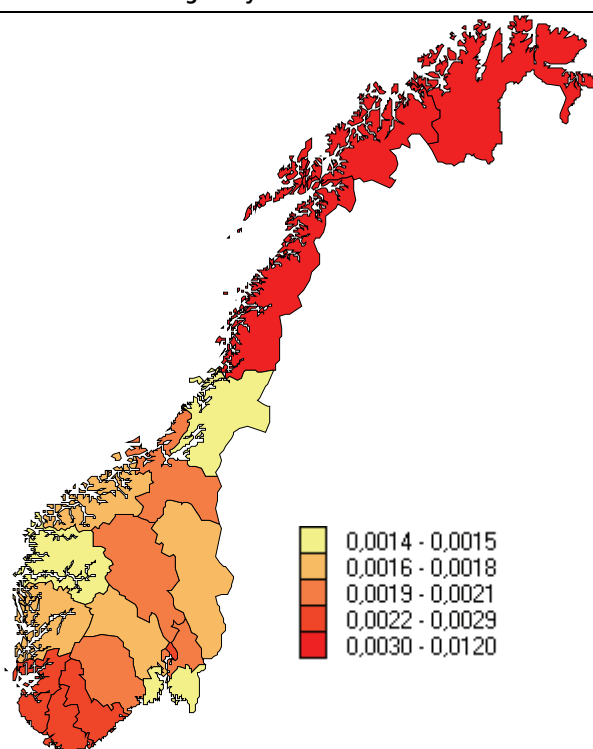
Den russiske innvandrerbefolkningen har et relativt spredt bosettingsmønster, og de har bosatt seg i alle landets fylker (Tabell 13.5). Flest bor i Oslo, og deretter følger Rogaland, Akershus og de tre nordligste fylkene. Selv om det er like vanlig blant russere å bo i Oslo som det er blant befolkningen i alt, er det ingen andre av "våre" innvandrergupper hvor det er mindre vanlig å bo i hovedstaden. Ikke uventet er det i Finnmark russerne utgjør den desidert største andelen av fylkets befolkning. 0,8 prosent av mennene og 2,1 prosent av kvinnene i Finnmark har russisk innvandrerbakgrunn, 1,2 prosent om vi ser på begge kjønn under ett. I Troms er tilsvarende tall 0,3, 0,7 og 0,4 prosent.

Tabell 13.5. Innvandrerbefolkningen med bakgrunn fra Russland, etter fylke. 1.1.2006. Absolutte tall og prosent

Fylke	Befolkning en i alt	Innvandrer- befolkning fra Russland	prosent av befolkning innen fra Russland	prosent av innvandrere innen fra Russland
Hele landet	4 640 219	10 351	0,22	100,0
01 Østfold	260 389	379	0,15	3,7
02 Akershus	501 125	972	0,19	9,4
03 Oslo	538 411	1 321	0,25	12,8
04 Hedmark	188 511	318	0,17	3,1
05 Oppland	183 204	363	0,20	3,5
06 Buskerud	245 225	441	0,18	4,3
07 Vestfold	222 104	315	0,14	3,0
08 Telemark	166 140	327	0,20	3,2
09 Aust-Agder	104 084	226	0,22	2,2
10 Vest-Agder	162 317	434	0,27	4,2
11 Rogaland	397 594	1 020	0,26	9,9
12 Hordaland	452 611	704	0,16	6,8
14 Sogn og Fjordane	106 650	161	0,15	1,6
15 Møre og Romsdal	244 978	392	0,16	3,8
16 Sør-Trøndelag	275 403	584	0,21	5,6
17 Nord-Trøndelag	128 694	193	0,15	1,9
18 Nordland	236 257	701	0,30	6,8
19 Troms	153 585	627	0,41	6,1
20 Finnmark Finnmark	72 937	873	1,20	8,4

Kilde: Befolkningsstatistikk, Statistisk sentralbyrå.

Figur 13.5. Innvandrerbefolkningen fra Russland som andel av befolkningen i fylkene. 1.1.2006

Kilde: Befolkningsstatistikk, Statistisk sentralbyrå.

Tabell 13.6. Innvandrerbefolkningen med bakgrunn fra Russland, etter kommune. 1.1.2006. Absolutte tall og prosent av russere i alt

Kommune	Befolkning i alt	Innvandrer- befolkning fra Russland	prosent av befolkning
Hele landet	4 640 219	10 351	0,22
0301 Oslo kommune	538 411	1 321	0,25
1201 Bergen	242 158	394	0,16
1902 Tromsø	63 596	362	0,57
1601 Trondheim	158 613	360	0,23
1103 Stavanger	115 157	289	0,25
0219 Bærum	105 928	276	0,26
1001 Kristiansand	76 917	261	0,34
2030 Sør-Varanger	9 464	256	2,70
1102 Sandnes	58 947	179	0,30
2012 Alta	17 889	170	0,95
1804 Bodø	44 992	145	0,32
1805 Narvik	18 365	128	0,70
0602 Drammen	57 759	127	0,22
0220 Asker	51 484	110	0,21
1149 Karmøy	37 928	93	0,25
0104 Moss	28 182	89	0,32
1106 Haugesund	31 738	88	0,28
0231 Skedsmo	43 201	84	0,19
1901 Harstad	23 228	84	0,36
0806 Skien	50 761	77	0,15
0605 Ringerike	28 197	69	0,24
0709 Larvik	41 211	69	0,17
0502 Gjøvik	27 819	68	0,24
0427 Elverum	18 992	67	0,35

5 kommuner med størst tetthet

2028 Båtsfjord	2 171	61	2,81
2030 Sør-Varanger	9 464	256	2,70
0439 Folldal	1 722	41	2,38
2025 Deatnu Tana	3 006	61	2,03
2002 Vardø	2 338	47	2,01

Kilde: Befolkningsstatistikk, Statistisk sentralbyrå.

13.9. Flest bor i de store byene og i Sør-Varanger

Oslo kommune er den byen hvor det bor flest fra den russiske innvandrerbefolkningen, over 1 300 bor her (Tabell 13.6). Deretter følger de store byene Bergen, Tromsø, Trondheim, Stavanger, Bærum og Kristiansand. På åttende plass følger den mye mindre kommunen Sør-Varanger i Finnmark. Her utgjør de 256 russiske innvandererne 2,7 prosent av folketallet, en litt mindre tetthet av russere enn i Båtsfjord (2,8 prosent). I Sør-Varanger utgjør de russiske kvinnene 4 prosent av de kvinnelige innbyggerne, og i Båtsfjord 3,6 prosent. Tilsvarende tall for menn er henholdsvis 1,4 og 2,1 prosent. Fire av de fem norske kommunene hvor russere utgjør størst andel av befolkningen ligger i Finnmark.

13.10. Russerne bor spredd rundt i Oslo

Det bodde over 1 300 personer med russisk innvandringsbakgrunn i Oslo ved inngangen til 2006, og de har spredd seg relativt jevnt utover i alle bydelene (Tabell 13.7). Flest bor på Frogner, deretter følger Grünerløkka og Alna. Ikke i noen bydeler utgjør russerne mer enn 0,5 prosent av innbyggerne i bydelen.

Tabell 13.7. Innvandrerbefolkningen med bakgrunn fra Russland, etter bydeler i Oslo (unntatt Sentrum og Marka). 1.1.2006. Absolutte tall og prosent

Bydel	Innbyggere i alt	Ikke-vestlige innvandrerbefolkning i alt	Ikke-vestlig innvandrerbefolkning i prosent av innbyggere	Innvandrerbefolkningen fra Russland	Innvandrerbefolkningen fra Russland i prosent av bosatte i bydelen
I alt	538 411	101 300	19 %	1 321	0,2 %
01 Gamle Oslo	36 557	10 409	28 %	89	0,2 %
02 Grünerløkka	38 946	8 406	22 %	114	0,3 %
03 Sagene	30 414	4 922	16 %	77	0,3 %
04 St. Hanshaugen	28 287	2 918	10 %	105	0,4 %
05 Frogner	46 047	3 778	8 %	179	0,4 %
06 Ullern	27 599	1 762	6 %	66	0,2 %
07 Vestre Aker	40 878	2 501	6 %	97	0,2 %
08 Nordre Aker	41 656	3 359	8 %	103	0,2 %
09 Bjerke	24 606	7 078	29 %	40	0,2 %
10 Grorud	25 032	8 038	32 %	44	0,2 %
11 Stovner	28 656	9 832	34 %	29	0,1 %
12 Alna	44 482	15 670	35 %	125	0,3 %
13 Østensjø	43 547	6 215	14 %	91	0,2 %
14 Nordstrand	43 824	3 206	7 %	48	0,1 %
15 SØ. Nordstrand	33 863	13 007	38 %	99	0,3 %

Kilde: Befolkningsstatistikk, Statistisk sentralbyrå.

Tabell 13.8. Prosent av personer 30-44 med manglende utdanningsopplysninger, 1.10.2005

Kjønn, innvandringskategori og landbakgrunn	I alt, alderen 30-44 år	Prosent av disse som har uoppgitt utdanningsnivå	Antall med utdanningsopplysninger
Alle i Norge	1 026 473	5	976 176
Menn	521 685	5	496 122
Kvinner	504 788	5	480 053
Førstegenerasjonsinnv. fra ikke-vestlige land	81 860	40	49 362
Menn	39 633	37	24 929
Kvinner	42 227	42	24 407
Førstegenerasjonsinnv. fra Russland i alt	3 053	57	1 307
Menn	721	68	231
Kvinner	2 332	54	1 075

Kilde: Utdanningsstatistikk, Statistisk sentralbyrå.

Tabell 13.9. Utdanningsnivå blant dem vi har utdanningsopplysninger om, 30-44 år. 1.10.2005. Prosent

Kjønn, innvandringskategori og landbakgrunn	"Oppgitt"	Ingen fullført utdanning	Grunnskolenivå	Videregående-skolenivå	Uni.- og høgskolenivå, kort	Universitets- og høyskoleniv, lang
Alle i Norge	100	0	21	43	27	9
Menn	100	0	22	47	21	10
Kvinner	100	0	21	39	33	7
Førstegenerasjonsinnv. fra ikke-vestlige land	100	2	39	33	19	8
Menn	100	1	39	34	17	8
Kvinner	100	3	39	31	20	7
Førstegenerasjonsinnv. fra Russland i alt	100	0	32	21	22	25
Menn	100	0	36	18	15	32
Kvinner	100	0	31	22	23	24

Kilde: Utdanningsstatistikk, Statistisk sentralbyrå.

13.11. Svært høyt utdanningsnivå

Det er dessverre mange førstegenerasjonsinnvandrere fra Russland vi mangler utdanningsopplysninger om. Dette har sammenheng med at mange er kommet til Norge etter den siste systematiske kartleggingen av utdanning tatt i utlandet (1999), og at vi ikke har noe system for å løpende å fange opp utdanning tatt i utlandet blant innvandrere ved ankomst til landet. Ser vi på alle russiske innvandrere i alderen 30 - 44 år mangler vi opplysninger om høyeste fullførte utdanning for hele 57 prosent (tabell 13.8).

Av de vi har utdanningsopplysninger om, oppga 47 prosent at de har høyere utdanning. Dette er en svært høy andel, 11 prosentpoeng høyere enn blant alle i

Norge og 20 prosentpoeng høyere enn gjennomsnittet for ikke-vestlige innvandrere (tabell 13,9). Russerne er de som har høyest utdanningsnivå av gruppene vi ser på i denne rapporten.

Videre hadde rundt to av ti videregående skole som høyeste utdanning, og det var dobbelt så vanlig som i hele befolkningen å bare ha videregående som høyeste nivå. Tre av ti hadde bare grunnskolen, noe som var mindre vanlig i hele befolkningen. Menn og kvinner har omtrent like høy utdannelse, men det er mange flere kvinner i denne aldersgruppen enn menn. Dette tyder på at kvinnene som kommer for å gifte seg med menn uten innvandrerbakgrunn er vel utdannede.

Tabell 13.10. Deltakelse i utdanning blant personer i alderen 19-24 år etter kjønn, innvandrerkategori og landbakgrunn. Prosent. 2005

	Bosatte, absolutte tall	100	I høyere utd.	I videregående utd.	Ikke i utdanning/ grunnskole
I alt, hele befolkningen	330 115	100	31	16	54
Menn	168 058	100	25	17	58
Kvinner	162 057	100	37	14	50
Førstegenerasjon					
I alt, ikke-vestlige land	24 396	100	18	17	65
Menn	11 449	100	16	20	64
Kvinner	12 947	100	20	14	66
I alt, Russland	1130	100	31	16	53
Menn	455	100	24	22	54
Kvinner	675	100	36	12	52

Kilde: Utdanningsstatistikk, Statistisk sentralbyrå.

Tabell 13.11. Deltakelse i utdanning blant personer i alderen 16-18 år etter kjønn, innvandrerkategori og landbakgrunn. 1.10.2005. Absolutte tall og prosent

	Bosatte, absolutte tall	100	I videregående utd.	Ikke i utdanning/ grunnskole
I alt, hele befolkningen	179 270	100	91	9
Menn	91 879	100	90	10
Kvinner	87 391	100	92	8
Førstegenerasjon				
I alt, ikke-vestlige land	8 603	100	74	26
Menn	4 576	100	73	27
Kvinner	4 027	100	75	25
I alt, Russland	561	100	73	27
Menn	272	100	70	29
Kvinner	289	100	75	24

Kilde: Utdanningsstatistikk, Statistisk sentralbyrå.

13.12. Mange russere kommer til Norge for å studere

I forrige avsnitt så vi på hvilket *utdanningsnivå* de mellom 30-44 år hadde. Vi skal nå se på *deltakelsen* på utdanningsarenaen blant de som er i alderen 19-24 år, og deretter blant dem mellom 16-18 år.

En god del russere kommer til Norge nettopp for å ta høyere utdanning. I 2005 gav UDI til sammen 165 studenttillatelser til russiske studenter. Bare kinesiske og amerikanske studenter fikk flere studenttillatelser dette året. At mange russere kommer til Norge nettopp for å studere vil selvsagt vises igjen på statistikken over deltakelse i utdanning. Av alle i alderen 19 - 24 år var 31 prosent av alle førstegenerasjonsinnvandrere fra Russland under utdanning i 2005. Utdanningsdeltakelsen er like høy som i befolkningen i alt, og mye høyere enn gjennomsnittet for alle ikke-vestlige førstegenerasjonsinnvandrere (18 prosent) (Tabell 13.10). Det var en betydelig større andel av kvinnene (36 prosent) som var under høyere utdanning enn av mennene (24 prosent). Det er for få etterkommere med russisk bakgrunn i denne alderen til at vi kan si noe sikkert om deres studietilbøyelighet.

Tabell 13.12. Sysselsatte førstegenerasjonsinnvandrere i prosent av bosatte i alderen 16-74 år etter landbakgrunn og kjønn. 4. kvartal 2005

	I alt	Menn	Kvinner
Befolkningen i alt	69,4	72,6	66,1
Førstegenerasjonsinnv. i alt	57,5	62,5	52,6
Vestlige	69,7	73,5	65,8
Ikke-vestlige	52,2	57,5	47,3
Øst-Europa	57,4	63,1	53,1
Russland	49,1	45,1	50,6

Kilde: Arbeidsmarkedsstatistikk, Statistisk sentralbyrå.

Av alle førstegenerasjonsinnvandrere fra Russland i alderen 16-18 år, deltar 73 prosent i videregående utdanning (Tabell 13.11). Dette er på nivå med alle ikke-vestlige førstegenerasjonsinnvandrere, men noe lavere enn hele befolkningen (91 prosent). Jentene deltar i større grad enn guttene (75 mot 70 prosent), slik det også er i gruppa av ikke-vestlige innvandrere i alt, og i hele befolkningen. Også i denne alderen er det for få etterkommere med russisk bakgrunn til at vi kan si noe om deres deltakelse i videregående utdanning.

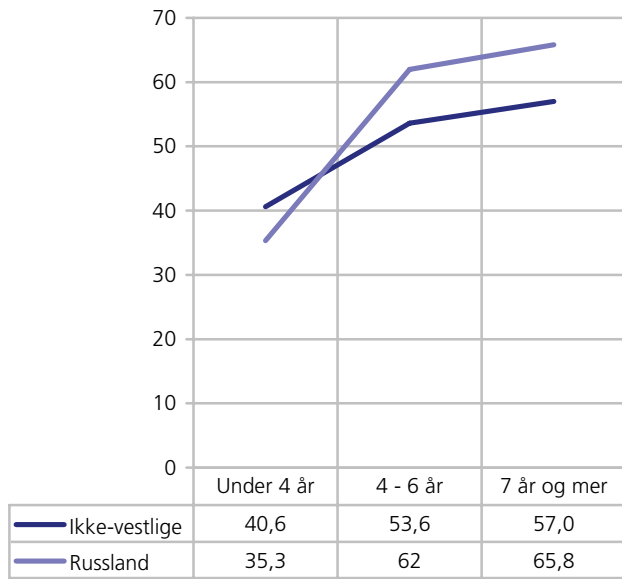
13.13. Flere kvinner enn menn i arbeid

Sysselsettingsnivået blant kvinnelige førstegenerasjonsinnvandrere fra Russland var i 4. kvartal 2005 høyere enn blant mennene fra Russland (51 mot 45 prosent). I alle andre grupper vi ser på, er sysselsettingsnivået høyest blant menn. Dette skyldes blant annet at mange mannlige innvandrere er flyktninger fra Tsjetsjenia, og sysselsettingsnivået i flyktninggrupper er generelt lavt. Mange kvinner fra Russland er på sin side kommet for å gifte seg med menn uten innvandrerbakgrunn, og mange av disse kvinnene er godt kvalifiserte for arbeidslivet.

Sysselsettingsnivået blant førstegenerasjonsinnvandrere fra var noe lavere enn gjennomsnittet for ikke-vestlige innvandrere i 4. kvartal 2005, 49 mot 52 prosent. Det var 20 prosentpoeng færre sysselsatte blant de fra Russland enn det var i befolkningen i alt.

Dersom vi fordeler førstegenerasjonsinnvandrere fra Russland etter hvor lenge de har bodd i Norge, ser vi at det var svært stor forskjell i sysselsettingen mellom de ulike botidsgruppene (Figur 13.6). Blant de med under fire års botid, var bare 35 prosent sysselsatt, mens sysselsettingsgraden steg til hele 62 prosent blant de med mellom fire og seks års botid, og til 66 prosent blant de med mer enn seks års botid. De med lengst botid har altså en sysselsetting nesten på nivå med befolkningen i alt (69 prosent). I denne gruppa var sysselsettingsnivået 9 prosentpoeng høyere blant de fra Russland enn gjennomsnittet for alle ikke-vestlige førstegenerasjonsinnvandrere. Det er med andre ord mange nyankomne russerne (der vi finner flyktningene) som trekker gjennomsnittlig sysselsetting i gruppa ned.

Figur 13.6. Sysselsatte førstegenerasjonsinnvandrere i prosent av bosatte i alderen 16-74 år, etter landbakgrunn og botid. 4.kvartal 2005

Kilde: Arbeidsmarkedsstatistikk, Statistisk sentralbyrå.

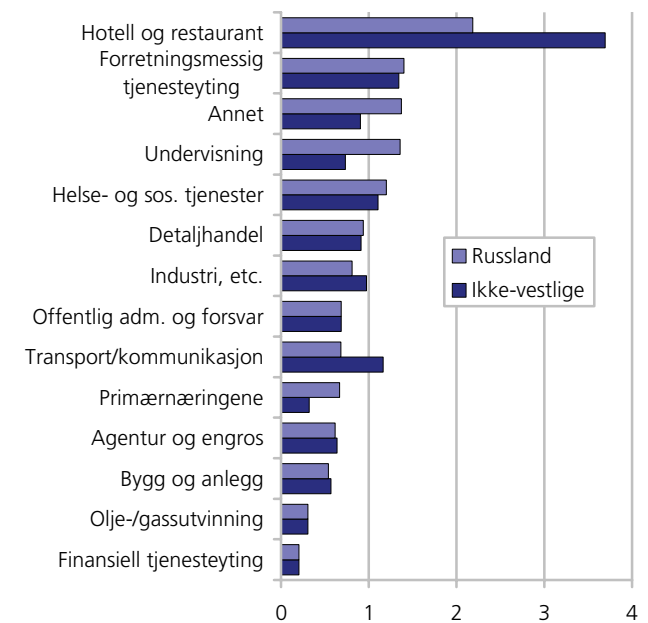
13.14. Mer vanlig å arbeide med undervisning

Figur 13.7 viser hvor sannsynlig det er at ikke-vestlige førstegenerasjonsinnvandrere og førstegenerasjonsinnvandrere fra Russland arbeidet i et utvalg næringer i forhold til befolkningen i alt i 4. kvartal 2005. For å finne dette, har vi dividert andelen blant førstegenerasjonsinnvandrerne fra ikke-vestlige land generelt og Russland spesielt i de ulike næringene på andelen blant befolkningen i alt. De søylene som overstiger 1 i figuren viser at førstegenerasjonsinnvandrerne er overrepresenterte i næringen, mens de er underrepresenterte dersom søylen er lavere enn 1.

Figuren viser at russerne var overrepresentert i hotell- og restaurantnæringen i forhold til befolkningen i alt, men på langt nær i like stor grad som gjennomsnittet av de ikke-vestlige innvandrerne. Det var dobbelt så sannsynlig at en førstegenerasjonsinnvandrer fra Russland arbeidet i denne næringen som noen i befolkningen i alt i 4. kvartal 2005. Russerne var også overrepresentert innen forretningsmessig tjenesteyting, helse- og sosialtjenester og undervisning. Sistnevnte er verdt å merke seg, for ikke-vestlige innvandrere i alt var i motsetning til russerne *underrepresentert* i undervisningsnæringen. Ingen andre landgrupper vi har sett på i denne rapporten var overrepresenterte i denne næringen.

Det var mindre vanlig at russiske førstegenerasjonsinnvandrere arbeider innen transport/kommunikasjonsnæringen enn at sysselsatte i befolkningen i alt gjorde det. Her var også ikke-vestlige generelt overrepresenterte.

Figur 13.7. Relativ næringsfordeling blant sysselsatte ikke-vestlige innvandrere og førstegenerasjonsinnvandrere fra Russland (16-74 år). 4. kvartal 2005

Kilde: Arbeidsmarkedsstatistikk, Statistisk sentralbyrå.

Tabell 13.13. Arbeidsledige førstegenerasjonsinnvandrere etter landbakgrunn og kjønn. Første kvartal 2006. Prosent. 16-74 år

	I alt	Menn	Kvinner
Hele befolkningen	3	3,1	2,9
Innvandrerbefolkningen	8,2	8,3	8,1
Vestlig	3,3	3,6	3
Ikke-vestlige	10,6	10,6	10,6
Nye EU land i Øst-Europa	4,4	3,3	5,5
Øst-Europa ellers	10,3	9,7	10,8
Russland	12,3	13	12

Kilde: Arbeidsmarkedsstatistikk, Statistisk sentralbyrå.

13.15. Fire ganger mer sannsynlig å være arbeidsledig

Andelen registrerte arbeidsledige førstegenerasjonsinnvandrere fra Russland var i fjerde kvartal 2006 på 12,3 prosent og arbeidsledigheten var omtrent like høy blant menn som blant kvinner (Tabell 13.13). Sammenlignet med gjennomsnittet for ikke-vestlige innvandrere er ledigheten nær 2 prosentpoeng høyere blant de fra Russland, og mer enn fire ganger høyere enn i befolkningen i alt.

13.16. Kvinner stemmer tross kort botid

Norske statsborgere med russisk innvandrerbakgrunn ligger litt over gjennomsnittet blant ikke-vestlige innvandrere når det gjelder valgdeltakelse (Tabell 13.14). Deltakelsen var hele dobbelt så stor i aldersgruppen 26-39 år som i 18-25 år. Samtidig viser botidstallene en noe annen tendens med noe fallende valgdeltakelse med økende botid. Videre har kvinnene vesentlig høyere valgdeltakelse enn mennene, noe som bekrefter en generell tendens at kvinner som gifter seg

med norske menn har vesentlig høyere valgdeltakelse enn menn fra de samme landene. Til sammen antyder disse tallene at de russiske kvinnene som har giftet seg med norske menn de siste årene har relativt høy valgdeltakelse. Blant disse er det svært få unge og førstegangsvælgere, og hovedvekten ligger i 25-40 årsalderen. Den lave deltakelsen for de yngste indikerer muligens at andre russiske innvandrere har en noe lavere deltakelse, sammenlignet med de som har giftet seg med norske menn. De mange flyktningene som har innvandret fra Russland de siste årene har ennå ikke hatt lang nok botid til å få stemmerett ved valget.

For mer om valgferd blant innvandrere, se Aalandslid 2006.

13.17. En sammensatt innvandrerbefolkning

Innvandrerbefolkningen fra Russland har stort sett kommet til Norge etter Sovjetunionens oppløsning i 1991. Gruppen er dominert av to typer innvandrere; russiske kvinner som kommer for å gifte seg med menn uten innvandrerbakgrunn og de barna de eventuelt tar med seg, samt flyktninger fra Tsjetsjenia.

Russerne har, naturlig nok, et annet bosetningsmønster enn andre grupper vi har sett på. Ingen av de andre gruppene har en lavere andel bosatt i Oslo, og det er i Finnmark russerne utgjør den største andelen av befolkningen i fylket. Særlig er det mange kvinner som bosetter seg i kommuner i Finnmark, mens de russiske flyktningene nok har et spredt bosetningsmønster, som et resultat av myndighetenes bosettingspolitikk.

Russerne gjør det bra på utdanningsarenaen. De utdanningsopplysningene vi har er mangelfulle, men de tyder på at det er en godt utdannet gruppe som kommer, både blant kvinner og menn, og det ser ut til at de er langt bedre utdannet en befolkningen i alt. Deltakelsen i høyere utdanning blant de mellom 19 og 24 år er også høy, og på nivå med befolkningen i alt. Her må vi imidlertid ta med i betraktningen at mange russerne kommer til Norge nettopp for å studere.

Russiske innvandrerkvinner har et høyere sysselsettingsnivå enn russiske innvandremenn. Dette er den eneste av gruppene vi har sett på hvor kjønnsforskjellen går i kvinnes favør. Dette skyldes nok at mange av mennene som har kommet, er flyktninger med kort botid, mens mange kvinner har kommet for å gifte seg med menn uten innvandrerbakgrunn. Det er nok lettere for disse kvinnene å få innpass på arbeidsmarkedet enn det er for flyktningene. Trolig er også utdanningsnivået lavere blant flyktningene enn blant de andre gruppene, og flyktninggruppa er dominert av menn. Det gir uansett liten mening å se på gjennomsnittlig sysselsetting i denne gruppa, ettersom dette skjuler særlig store forskjeller etter hvor lang botid russerne har. Blant dem med mer enn syv års

botid, er sysselsettingen på nivå med befolkningen i alt, mens de med kortest botid har like lav sysselsetting som andre grupper med kort botid.

Tabell 13.14. Valgdeltakelse etter kjønn, alder, botid og år

	Ikke-vestlige innvandrere	Russland
Stortingsvalget 2005		
I alt	49	52
Menn	48	43
Kvinner	50	55
<i>Alder</i>		
18-25 år	38	29
26-39 år	46	60
40-59 år	54	55
60 år og over	55	*
<i>Botid</i>		
0-9 år	44	54
10-19 år	47	46
20-29 år	50	*
30 år og over	65	*
Valgdeltakelse 1997	58	
Valgdeltakelse 2001	45	
(N)		
I alt	103 283	1 651
Menn	52 436	372
Kvinner	50 847	1 279

Kilde: Valgstatistikk, Statistisk sentralbyrå.

14. Innvandrerbefolkningen med bakgrunn fra Filippinene

- Den filippinske innvandrerbefolkningen talte nær 8 600 personer ved inngangen til 2006. Av disse var 7 600 førstegenerasjonsinnvandrere og 1 000 var etterkommere.
- Det var per 1.1.2006 fire ganger så mange kvinner som menn blant førstegenerasjonsinnvandrerne, noe som henger sammen med at mange menn uten innvandrerbakgrunn gifter seg med kvinner fra Filippinene. Bare blant innvandrere fra Thailand var det en større overvekt av kvinner.
- Mange av de mannlige filippinske innvandrerne er tidligere sjøfolk som har hatt hyre på norske skip.
- Helt siden midten av 1990-tallet har vi hatt en økt innvandring av filippinere til Norge, i 2005 kom det 835 personer. Særlig har det kommet stadig flere filippinske kvinner, i 2005 kom det nær syv kvinner for hver mann.
- Menn og kvinner med filippinsk bakgrunn har helt forskjellig ekteskapsmønster. Mens de fleste filippinske kvinner giftet seg med menn uten innvandrerbakgrunn, gjorde bare et fåtall av mennene fra Filippinene det samme.
- Det bodde filippinere i alle landets fylker og i 200 kommuner. Hver tredje bodde i Oslo.
- Filippinerne er helt i toppen blant gruppene i denne rapporten hva gjelder andelen som har høyere utdanning, og det er særlig de filippinske kvinnene som er høyt utdannet.
- Andelen 19-24-åringer i høyere utdanning er imidlertid lav blant førstegenerasjonsinnvandrerne, mens etterkommerne har en svært høy studietilbøyelighet.
- Bare chilenerne og polakkene hadde i 2005 høyere sysselsetting enn filippinerne blant ikke-vestlige innvandrergrupper av en viss størrelse.
- Seks av ti stemmeberettigede menn fra Filippinene stemte ved forrige stortingsvalg, mye høyere enn gjennomsnittet for ikke-vestlige innvandrere. Blant kvinnene fra Filippinene stemte halvparten, en valgdeltakelse som gjennomsnittet for ikke-vestlige innvandrerkvinner.

14.1. Fire ganger så mange kvinner som menn

Innvandrerbefolkningen med bakgrunn fra Filippinene utgjorde nær 8 600 personer (per 1.1.2006), og er den sekstende største innvandrergruppen i Norge. Av disse var 7 600 førstegenerasjonsinnvandrere og 1 000 var etterkommere.

Blant førstegenerasjonsinnvandrere fra Filippinene var det fire ganger så mange kvinner som menn, noe som blant annet henger sammen med de mange ekteskapene mellom menn uten innvandrerbakgrunn og kvinner fra Filippinene.

Etterkommerne med bakgrunn fra Filippinene var alle unge per 1.1.2006. 86 prosent var under 20 år, og 46 prosent var under 10 år. Av alle etterkommere i Norge utgjorde de med foreldre fra Filippinene 1,7 prosent, og de var den femtende største gruppen blant alle grupper av etterkommere i Norge.

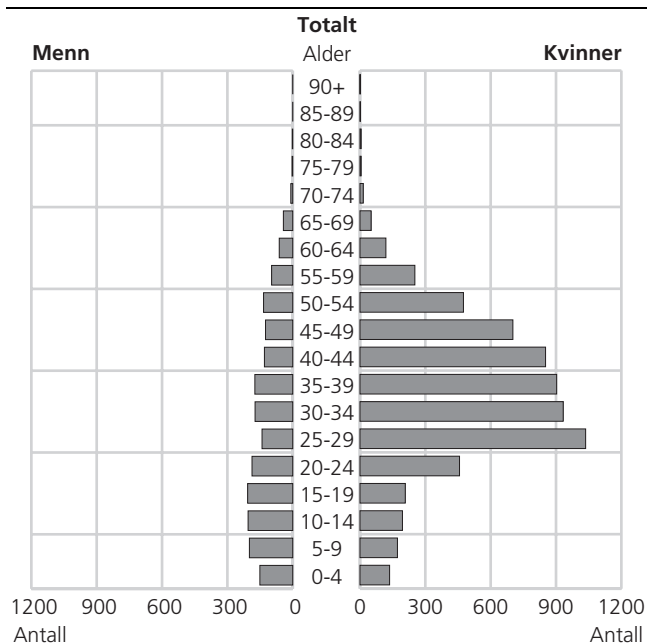
4 641 personer er født i Norge og har en norskfødt og en filippinskfødt forelder. Disse regnes ikke med i innvandrerbefolkningen. Blant de landgruppene vi ser på i denne rapporten, er det ingen andre land hvor det er i nærheten like mange barn av en norskfødt og en utenlandskfødt forelder.

Tabell 14.1. Personer med bakgrunn fra Filippinene etter innvandringskategori. 1.1. 2006

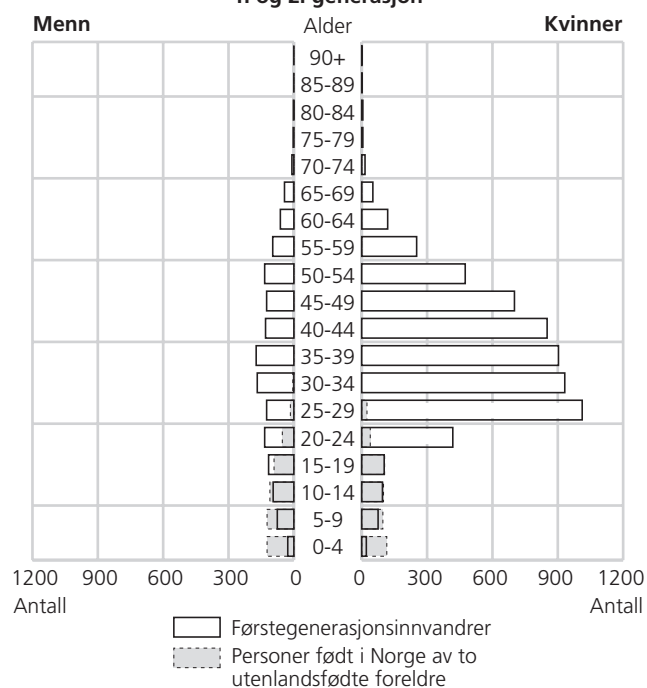
	I alt	Menn	Kvinner
Innvandrerbefolkningen (førstegenerasjon + etterkommere)	8 561	2 042	6 519
Førstegenerasjonsinnvandrer uten norsk bakgrunn	7 556	1 520	6 036
Etterkommere	1 005	522	483
Norskfødt med én utenlandskfødt forelder	4 641	2 351	2 290

Kilde: Befolkningsstatistikk, Statistisk sentralbyrå.

Figur 14.1. Befolkningspyramide for innvandrerbefolkningen fra Filippinene. 1.1. 2006.

1. og 2. generasjon

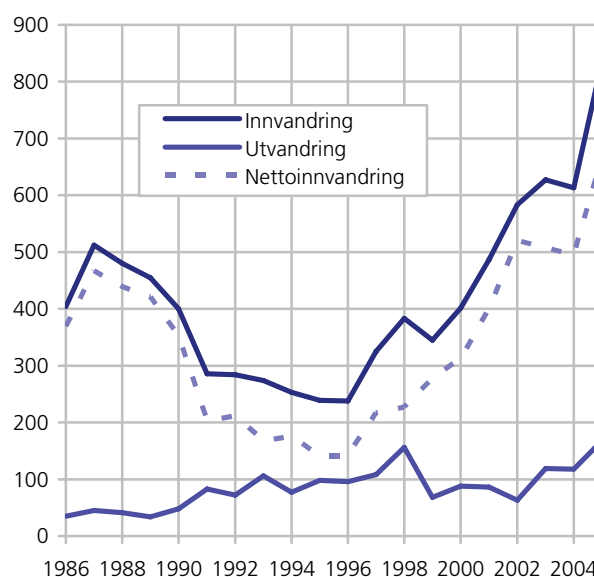

Kilde: Arbeidsmarkedsstatistikk, Statistisk sentralbyrå.

14.2. Stadig flere filippinske statsborgere flytter til Norge

På slutten av 80-tallet flyttet hvert år mellom 400 og 500 filippinere til Norge (Figur 14.2 og Tabell 14.2). Innvandringen sank så til et nivå på mellom 250 og 300 personer på første halvdel av 90-tallet, til innvandringen igjen tok seg opp fra 1997. Siden har det kommet stadig flere, og en foreløpig topp ble nådd i 2005 da 835 filippinske statsborgere flyttet til Norge. Antallet filippinske statsborgere som flytter ut av Norge har stort sett ligget på rundt 100 personer i året. Det var færrest utvandring fra Norge til Filippinene på åttitallet og flest i 2005.

Figur 14.2. Innvandring av filippinske statsborgere til Norge og utvandring av filippinske statsborgere fra Norge. 1986 - 2005

Kilde: Befolkningsstatistikk, Statistisk sentralbyrå.

Innvandring – skal vi telle filippinske statsborgere eller innvandrere fra Filippinene

Inn- og utvandringsstatistikk publiseres oftest på den ene av disse to måtene:

- Inn- og utvandring fordeles etter fra- og tilflyttingsland (for eksempel flyttet i 2005 832 personer fra Filippinene til Norge mens 146 personer flyttet fra Norge til Filippinene). Her er alle lands statsborgerskap inkludert.
- Inn- og utvandring fordeles etter statsborgerskap (for eksempel flyttet i 2005 835 filippinske statsborgere til Norge mens 168 filippinske statsborgere flyttet fra Norge). Disse kan ha flyttet fra eller til alle verdens land.

Avvikene mellom de to måtene å telle innvandring på skyldes at flyttestatistikken som viser hvilket land de flytter til også inkluderer andre statsborgere enn filippinske (deriblant norske statsborgere), samt at mange utflyttere ikke oppgir hvilket land de flytter til. Videre "mister" vi filippinere med norsk statsborgerskap i statistikken som viser flyttinger blant filippinske statsborgere.

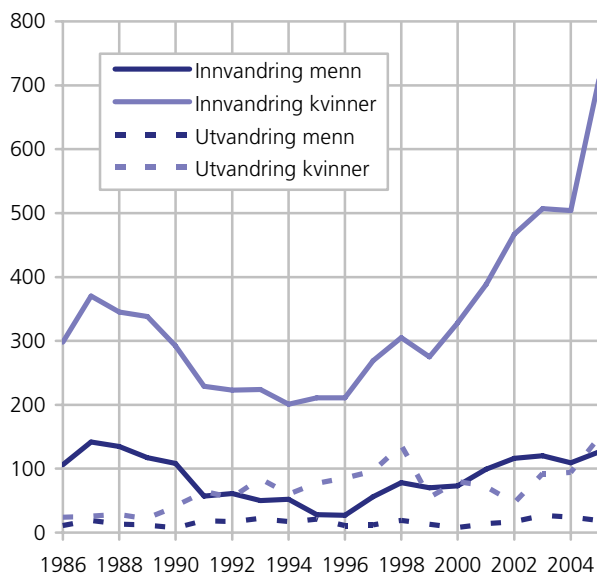
Vi har i faktaarkene valgt å fokusere på inn- og utvandring etter statsborgerskap fordi det trolig er det mest relevante i en innvandringsanalytisk sammenheng, men den andre typen tall publiseres også. I tillegg er det mulig å bestille data etter flytternes landbakgrunn.

Filippinerne har kommet til Norge av ulike grunner. En relativt stor gruppe menn er tidligere sjømenn som har hatt hyre på norske skip. For disse mennene teller inntil tre år av tiden på norske skip som botid i Norge ved søknad om norsk statsborgerskap.

Tabell 14.2. Innvandring av filippinske statsborgere til Norge og utvandring av filippinske statsborgere fra Norge. 1986 - 2005

År	1986	1987	1988	1989	1990	1991	1992	1993	1994	1995
Innvandring	404	512	480	455	400	286	284	274	253	239
Utvandring	35	45	41	34	48	83	72	106	77	98
Nettoinnvandring	369	467	439	421	352	203	212	168	176	141
År	1996	1997	1998	1999	2000	2001	2002	2003	2004	2005
Innvandring	238	325	383	345	401	487	583	627	613	835
Utvandring	96	108	156	68	88	86	63	119	118	168
Nettoinnvandring	142	217	227	277	313	401	520	508	495	667

Kilde: Befolkningsstatistikk, Statistisk sentralbyrå.

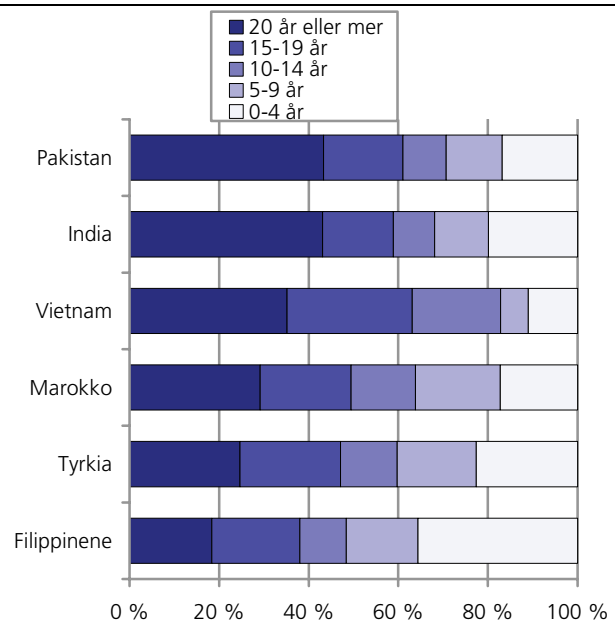
Figur 14.3. Innvandring av filippinske statsborgere til Norge og utvandring av filippinske statsborgere fra Norge, etter kjønn. 1986 - 2005

Kilde: Befolkningsstatistikk, Statistisk sentralbyrå.

I hele perioden etter 1986 har det vært større innvandring av filippinske kvinner enn filippinske menn. Men det er, som vi ser i Figur 14.3, først og fremst de siste årene at innvandringen av filippinske kvinner har hatt en voldsom økning etter hvert som stadig flere filippinske kvinner har kommet til Norge gjennom ekteskap med menn uten innvandrerbakgrunn. Frem til årtusenskiftet kom det tre kvinner for hver mann, mens det i år 2005 kom syv kvinner for hver mann.

14.3. 36 prosent har mindre enn fem års botid

Som vi så i de forrige avsnittene, har det kommet filippinere til Norge over lengre tid, noe som gjør at det er stor variasjon innad i gruppa etter hvor lang botid de har. 18 prosent av alle førstegenerasjonsinnvandrere fra Filippinene hadde bodd i Norge i 20 år eller mer per 1.1.2006, halvparten hadde bodd her i ti år eller mer og 36 prosent hadde bodd i Norge i under 5 år (Tabell 14.3). Samtidig som det bare er fire grupper hvor en større andel har mer enn 20 års botid enn det vi finner i den filippinske gruppa, er det også en stor andel, hele 36 prosent, som har vært i Norge i mindre enn fem år (per 1.1.2006).

Figur 14.4. Botid blant seks utvalgte innvandrergupper. 1.1.2006. Prosent

Kilde: Arbeidsmarkedsstatistikk, Statistisk sentralbyrå.

Tabell 14.3. Botid for førstegenerasjonsinnvandrere fra Filippinene. 1.1.2006

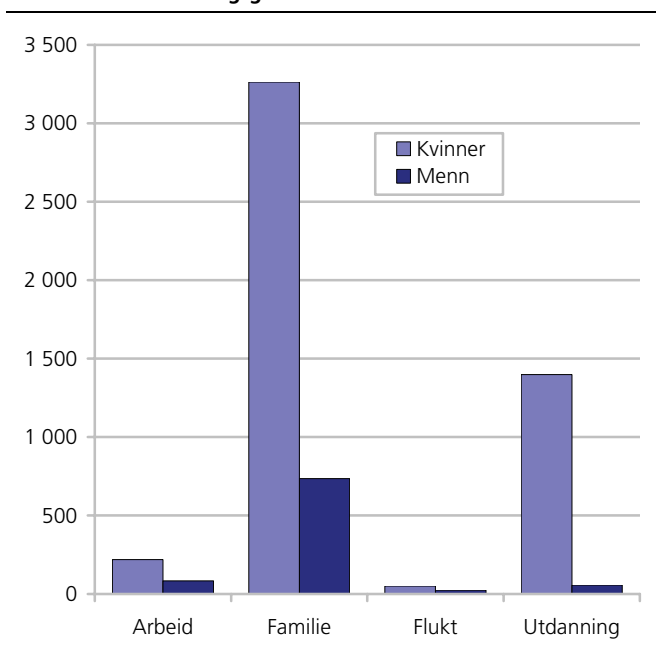
	Botid i antall år					
	I alt	0-4	5-9	10-14	15-19	20+
Absolutte tall	7 556	2 691	1 210	781	1 487	1 387
Prosent	100	36	16	10	20	18

Kilde: Arbeidsmarkedsstatistikk, Statistisk sentralbyrå.

14.4. Flest kommer gjennom familieinnvandring

Figur 14.5 viser innvandringsgrunn blant filippinske statsborgere, men bare blant dem som innvandret i perioden 1990-2005. I perioden kom det over fem ganger så mange kvinner som menn. Figuren viser at det store flertallet, både blant kvinner og menn, har kommet gjennom familiegjenforening, men det er også et betydelig antall kvinner som har kommet gjennom utdanningstillatelser (1 400 kvinner i perioden). Nesten alle disse har kommet som au pairer. Fra og med 2003 grupperer nemlig UDI au pair tillatelser sammen med utdanningstillatelser, før den tid ble de gruppert sammen med arbeidstillatelser. Noen få har kommet gjennom arbeidstillatelser eller på grunn av flukt. Mange av "mennene" som har kommet gjennom familiegjenforening er barn av kvinner som kommer for å gifte seg med menn uten innvandrerbakgrunn.

Figur 14.5. Førstegangsinnvandringer blant førstegenerasjonsinnvandrere med filippinsk statsborgerskap, etter innvandringsgrunn. 1990-2005

Kilde: Befolkningsstatistikk, Statistisk sentralbyrå.

14.5. Seks av ti norske statsborgere

Per 1.1.2006 var seks av ti i den filippinske innvandrerbefolkningen norske statsborgere. Til sammen 5 545 personer har skiftet fra filippinsk til norsk statsborgerskap fra 1977 til 2005. Antallet overganger til norsk statsborgerskap toppet seg i perioden 2001-2005 med 279 personer i året i gjennomsnitt. I 2005 var det 322 personer med statsborgerskap fra Filippinene som skiftet over til norsk statsborgerskap.

14.6. Mange ekteskapsinngåelser mellom filippinske kvinner og menn uten innvandrerbakgrunn

Som vi har sett er det et klart kvinneoverskudd i den voksne filippinske befolkningen og det er også flere bosatte ugifte kvinner enn ugifte menn med bakgrunn fra Filippinene. Derfor er det inngått flere ekteskap blant bosatte filippinske kvinner enn menn i perioden 1996-2005.

Det ble inngått i alt 781 ekteskap blant bosatte filippinske kvinner og 189 blant bosatte filippinske menn i perioden 1996-2005. Av disse var det svært få etterkommere som giftet seg. Det ble inngått i alt 224 transnasjonale ekteskap blant innvandrere med bakgrunn fra

Filippinene i denne perioden. 18 prosent av kvinnene og 44 prosent av mennene inngikk ekteskap med en person som ikke var bosatt. 65 prosent av kvinnene giftet seg med en mann uten innvandrerbakgrunn, og 10 prosent fant en ektefelle med samme landbakgrunn som var bosatt i Norge ved ekteskapets inngåelse.

Bosatte menn med bakgrunn fra Filippinene har altså et helt annet ekteskapsmønster enn de bosatte kvinnene, bare 13 prosent fant en ektefelle uten innvandrerbakgrunn.

Merk at disse tallene ikke fanger opp ekteskap mellom personer uten innvandrerbakgrunn som gifter seg med filippinere som ikke er bosatt ved ekteskapsinngåelsen, noe som er tilfellet i mange av ekteskapene mellom kvinner fra Filippinene og menn uten innvandrerbakgrunn.

I perioden 2002-2004 giftet 745 menn uten innvandringsbakgrunn seg med kvinner med filippinsk statsborgerskap. 86 prosent av disse kvinnene var ikke bosatt i Norge ved ekteskapsinngåelsen, mens 14 prosent av kvinnene var allerede bosatt i Norge. Til sammenligning giftet langt flere menn uten innvandringsbakgrunn seg med kvinner med thailandsk statsborgerskap (1 809) og med russisk statsborgerskap (1 144).

For mer om ekteskapsmønster i innvandrerbefolkningen, se Daugstad 2006.

14.7. Kvinner fra Filippinene har få barn

Kvinnelige førstegenerasjonsinnvandrere fra Filippinene i alderen 35-44 år hadde i 2004 i gjennomsnitt 1,5 barn. Dette gjennomsnittet er langt lavere enn for alle kvinner i Norge (2,0), og lavere enn gjennomsnittet for alle kvinner fra Asia (2,2). Bare russiske og polske kvinner har færre barn enn kvinner fra Filippinene blant gruppene vi ser på i denne rapporten. Hele 81 prosent av barna til filippinske kvinner i denne alderen er født i Norge. Bare 4 prosent har fire eller flere barn, noe som er lavt i forhold til gjennomsnittet for Asia (18 prosent), og også lavere enn gjennomsnittet for kvinner i Norge (8 prosent).

Også blant de fra Thailand og Russland, andre grupper hvor mange kvinner kommer til Norge for å gifte seg med menn uten innvandrerbakgrunn, ser vi at kvinnene har færre barn enn gjennomsnittet i Norge (gjennomsnittet er henholdsvis 1,1 og 1,2 barn).

Tabell 14.4. Ekteskapsinngåelser blant innvandrerbefolkningen med bakgrunn fra Filippinene. 1996-2005

Kjønn og innvandrerbakgrunn	I alt	Ektefellens landbakgrunn			Bosatt i utlandet	Ektefellens landbakgrunn			Bosatt i utlandet
		Uten innvandrerbakgrunn	Samme landbakgrunn bosatt i Norge	Annen utenlandsk bosatt i Norge		Uten innvandrerbakgrunn	Samme landbakgrunn bosatt i Norge	Annen utenlandsk bosatt i Norge	
		Absolutte tall				Prosent			
Kvinner	781	510	75	55	141	65,3	9,6	7,0	18,1
Menn	189	24	73	9	83	12,7	38,6	4,8	43,9

Kilde: Befolkningsstatistikk, Statistisk sentralbyrå.

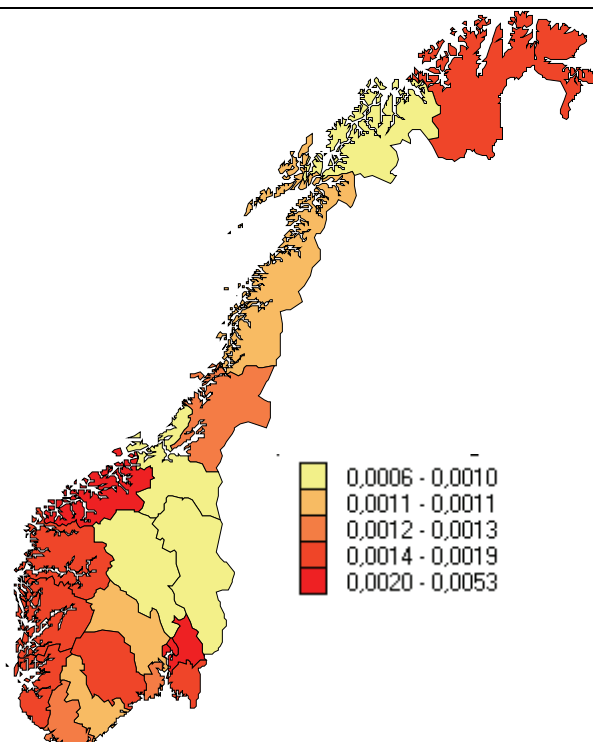
14.8. Innvandrere fra Filippinene i 200 kommuner

Ved inngangen av 1.1.2006 bodde hver tredje filippiner i Oslo, og legger vi til Akershus er vi nesten oppe i halvparten. Mer enn 1 av 200 av hovedstadens befolkning var fra Filippinene per 1.1.2006. Det bodde imidlertid innvandrere fra Filippinene i alle landets fylker, men færrest i Finnmark, Aust-Agder, Hedmark og Troms. Størst andel av fylkets befolkning utgjorde filippinerne i Oslo (0,53 prosent), deretter følger Akershus (0,23 prosent) og Møre og Romsdal (0,20 prosent).

Det bodde filippinere i 200 av landets kommuner ved inngangen til 2006. Etter Oslo kommune var det Bergen som hadde flest filippinere (372), etterfulgt av Bærum (302). Den kommunen der innvandrere fra Filippinene utgjorde desidert størst andel av innbyggerne i kommunen var Tinn i Telemark, med 1,7 prosent, deretter følger den lille kommunen Nesseby i Finnmark (0,8 prosent).

Det store antallet i Tinn kommune i Telemark henger sammen med veletablerte kontakter mellom næringslivet på Rjukan og Filippinene.

Figur 14.6. Innvandrerbefolkningen med bakgrunn fra Filippinene, etter fylke, som andel av befolkningen i fylket. 1.1.2006

Kilde: Befolkningsstatistikk, Statistisk sentralbyrå.

Tabell 14.5. Innvandrerbefolkningen fra Filippinene, etter fylke. Absolutte tall og prosent 1.1. 2006

Fylke	Befolkningen i alt	Innvandrere fra Filippinene	I prosent av innvandreren fra Filippinene	I prosent av befolkningen
Hele landet	4 640 219	8 561	100	0,18
01 Østfold	260 389	394	4,6	0,15
02 Akershus	501 125	1 169	13,7	0,23
03 Oslo	538 411	2 829	33,0	0,53
04 Hedmark	188 511	112	1,3	0,06
05 Oppland	183 204	128	1,5	0,07
06 Buskerud	245 225	267	3,1	0,11
07 Vestfold	222 104	293	3,4	0,13
08 Telemark	166 140	264	3,1	0,16
09 Aust-Agder	104 084	110	1,3	0,11
10 Vest-Agder	162 317	200	2,3	0,12
11 Rogaland	397 594	616	7,2	0,15
12 Hordaland	452 611	632	7,4	0,14
14 Sogn og Fjordane	106 650	153	1,8	0,14
15 Møre og Romsdal	244 978	478	5,6	0,20
16 Sør-Trøndelag	275 403	285	3,3	0,10
17 Nord-Trøndelag	128 694	149	1,7	0,12
18 Nordland	236 257	262	3,1	0,11
19 Troms	153 585	121	1,4	0,08
20 Finnmark	72 937	99	1,2	0,14

Kilde: Befolkningsstatistikk, Statistisk sentralbyrå.

Tabell 14.6. Innvandrerbefolkningen med bakgrunn i fra Filippinene, etter kommune. 1.1. 2006. Absolutte tall og prosent

Kommune	Hele befolkningen	Innvandrere fra Filippinene	I prosent av befolkningen
Hele landet	4 640 219	8 561	0,18
0301 Oslo kommune	538 411	2 829	0,53
1201 Bergen	242 158	372	0,15
0219 Bærum	105 928	302	0,29
1103 Stavanger	115 157	168	0,15
1601 Trondheim	158 613	152	0,10
0220 Asker	51 484	117	0,23
0230 Lørenskog	30 929	116	0,38
0105 Sarpsborg	50 115	109	0,22
0826 Tinn	6 247	106	1,70
1102 Sandnes	58 947	101	0,17
0106 Fredrikstad	70 791	99	0,14
0602 Drammen	57 759	85	0,15
1001 Kristiansand	76 917	82	0,11
0235 Ullensaker	25 269	77	0,30
0706 Sandefjord	41 555	68	0,16
0124 Askim	14 184	66	0,47
0806 Skien	50 761	65	0,13
0231 Skedsmo	43 201	63	0,15
0233 Nittedal	19 722	62	0,31
1106 Haugesund	31 738	60	0,19
1149 Karmøy	37 928	59	0,16
1504 Ålesund	40 801	57	0,14
0213 Ski	27 010	56	0,21

5 kommuner med stor tetthet

0826 Tinn	6 247	106	1,70
1543 Nesset	3 139	19	0,61
1259 Øygarden	4 077	23	0,56
0301 Oslo	538 411	2 829	0,52
0238 Nannestad	10 321	49	0,475

Kilde: Befolkningsstatistikk, Statistisk sentralbyrå.

Tabell 14.7. Personer 30-44 med manglende utdanningsopplysninger, 1.10.2005

Kjønn, innvandringskategori og landbakgrunn	I alt, alderen 30-44 år	Prosent av disse som har uoppgitt utdanningsnivå	Antall med utdanningsopplysninger
Alle i Norge	1026473	5	976 176
Menn	521685	5	496 122
Kvinner	504788	5	480 053
Førstegenerasjonsinnv. fra ikke-vestlige land	81 860	40	49 362
Menn	39 633	37	24 929
Kvinner	42 227	42	24 407
Førstegenerasjonsinnv. fra Filippinene i alt	3 132	39	1 914
Menn	465	37	294
Kvinner	2 667	39	1 622

Kilde: Utdanningsstatistikk, Statistisk sentralbyrå.

14.9. Mange kvinner har høyere utdanning

Vi manglet utdanningsopplysninger for nær fire av ti førstegenerasjonsinnvandrere fra Filippinene i alderen 30-44 år per 1.oktober 2005 (tabell 14.7). Dette har sammenheng med at en del er kommet til Norge etter den siste systematiske kartleggingen av utdanning tatt i utlandet (1999), og at vi ikke har noe system for løpende å fange opp utdanning tatt i utlandet blant innvandrere ved ankomst til landet.

Blant dem vi har opplysninger om, er utdanningsnivået langt høyere blant filippinske kvinner enn blant filippinske menn (tabell 14.8). Hele 45 prosent av de filippinske innvandrerkvinnene har høyere utdanning, mot 28 prosent blant mennene. Blant kvinnene er andelen med kort utdanning på høyskolenivå svært vanlig. Dette omfatter for eksempel sykepleier-utdanning.

I snitt har 39 prosent av innvandrerne fra Filippinene utdanning på universitets og høyskolenivå, noe som er langt høyere enn gjennomsnittet for alle ikke-vestlige førstegenerasjonsinnvandrere (27 prosent) og høyere enn gjennomsnittet for hele befolkningen (36 prosent). Faktisk er filippinerne helt i toppen blant landgruppene vi ser på i denne rapporten når det gjelder andelen som har høyere utdanning.

Tabell 14.8. Utdanningsnivå blant dem vi har utdanningsopplysninger om, 30-44 år. 1.10.2005. Prosent

Kjønn, innvandringskategori og landbakgrunn	"Oppgitt"	Ingen fullført utdanning	Grunnskolenivå	Videregående-skolenivå	Uni- og høyskolenivå, kort	Universitets- og høyskoleniv, lang
Alle i Norge	100	0	21	43	27	9
Menn	100	0	22	47	21	10
Kvinner	100	0	21	39	33	7
Førstegenerasjonsinnv. fra ikke-vestlige land	100	2	39	33	19	8
Menn	100	1	39	34	17	8
Kvinner	100	3	39	31	20	7
Førstegenerasjonsinnv. fra Filippinene i alt	100	1	27	30	38	5
Menn	100	2	30	39	21	7
Kvinner	100	1	26	28	41	4

Kilde: Utdanningsstatistikk, Statistisk sentralbyrå.

Det er mer vanlig blant menn enn kvinner fra Filippinene å bare ha videregående skole (39 mot 28 prosent), og det er også 4 prosentpoeng flere menn enn kvinner som bare har grunnskolen med seg i bagasjen (30 mot 26 prosent). I befolkningen i alt har henholdsvis 43 og 21 prosent av alle i alderen 30-44 år bare videregående eller bare grunnskoleutdanning, og blant ikke-vestlige innvandrere er tallene henholdsvis 33 og 39 prosent.

14.10. ...og etterkommerne deltar i stor grad i høyere utdanning

I forrige avsnitt så vi på hvilket *utdanningsnivå* de mellom 30-44 år hadde. Vi skal nå se på *deltakelsen* på utdanningsarenaen blant de som er i alderen 19-24 år og deretter blant de mellom 16-18 år.

Som Tabell 14.9 viser, er det svært store forskjeller mellom førstegenerasjonsinnvandrere fra Filippinene og etterkommerne med samme landbakgrunn når det gjelder deltakelse i høyere utdanning (i 2005). Mens bare rundt en av ti av filippinske førstegenerasjonsinnvandrere var i høyere utdanning, gjaldt det samme nær to av ti av de ikke-vestlige førstegenerasjonsinnvandrere i alt og tre av ti i befolkningen i alt. Blant etterkommerne deltok imidlertid hele fire av ti i høyere utdanning, noe som altså er høyere enn gjennomsnittet for befolkningen i alt.

Mens det blant førstegenerasjonsinnvandrere fra Filippinene var vanligere blant mennene enn blant kvinnene å ta høyere utdanning, var det vanligere blant kvinnelige etterkommere å ta høyere utdanning enn blant mannlige etterkommere. 47 prosent av de kvinnelige etterkommerne med bakgrunn fra Filippinene tok høyere utdanning, mot 34 prosent av de mannlige. Dette er imidlertid små grupper; 58 kvinner og 64 menn. Også i befolkningen i alt tar kvinner i større grad enn menn høyere utdanning. Tilsvarende tall for førstegenerasjon fra Filippinene var bare 8 og 16 prosent. Dette kan tyde på at de fleste kvinnene som innvandrer til Norge har fullført sitt utdanningsprosjekt før de kommer hit.

Tabell 14.9. Deltakelse i høyere utdanning i prosent av personer i alderen 19-24 år etter kjønn, landbakgrunn og innvandringskategori. 2005. Absolutte tall og prosent

	Bosatte, absolutte tall		Prosent i høyere utd.	Prosent i videregående utd.	Ikke i utdanning/grunnskole
I alt, hele befolkningen	330 115	100	31	16	54
Menn	168 058	100	25	17	58
Kvinner	162 057	100	37	14	50
Førstegenerasjon					
I alt, ikke-vestlige land	24 396	100	18	17	65
Menn	11 449	100	16	20	64
Kvinner	12 947	100	20	14	66
I alt, Filippinene	566	100	11	14	75
Menn	171	100	16	25	59
Kvinner	395	100	8	9	83
Etterkommere					
I alt, ikke-vestlige land	4 770	100	33	14	54
Menn	2 480	100	29	15	56
Kvinner	2 290	100	37	13	50
I alt, Filippinene	122	100	40	12	48
Menn	64	100	34	13	53
Kvinner	58	100	47	10	43

Kilde: Utdanningsstatistikk, Statistisk sentralbyrå.

Tabell 14.10. Deltakelse i utdanning blant personer i alderen 16-18 år etter kjønn, innvandringskategori og landbakgrunn. 1.10.2005. Absolutte tall og prosent

	Bosatte, absolutte tall		I videregående utd.	Ikke i utdanning/grunnskole
I alt, hele befolkningen	179 270	100	91	9
Menn	91 879	100	90	10
Kvinner	87 391	100	92	8
Førstegenerasjon				
I alt, ikke-vestlige land	8 603	100	74	26
Menn	4 576	100	73	27
Kvinner	4 027	100	75	25
I alt, Filippinene	118	100	77	23
Menn	61	100	79	21
Kvinner	57	100	75	25
Etterkommere				
I alt, ikke-vestlige land	4 083	100	89	11
Menn	2 049	100	89	11
Kvinner	2 034	100	90	10
I alt, Filippinene	122	100	91	9
Menn	59	100	92	9
Kvinner	63	100	91	10

Kilde: Utdanningsstatistikk, Statistisk sentralbyrå.

91 prosent av etterkommerne med bakgrunn fra Filippinene i alderen 16-18 år deltok i videregående utdanning, noe som er på nivå med befolkningen i alt (91 prosent) (tabell 14.10). Det var ingen særlige forskjeller mellom jentene og guttene. Blant førstegenerasjon i denne alderen er deltakelsen lavere (77 prosent), men likevel litt høyere enn gjennomsnittet for alle ikke-vestlige førstegenerasjonsinnvandrere (74 prosent).

14.11. Høy sysselsetting blant innvandrerne fra Filippinene...

Sysselsettingsandelen blant filippinerne var relativt høy i 4 kvartal 2005, til tross for at mange i gruppa hadde kort botid. Bare chilenerne og polakkene hadde høyere sysselsetting blant ikke-vestlige innvandrergupper av

en viss størrelse. 64 prosent av alle filippinske førstegenerasjonsinnvandrere i alderen 16-74 år var i arbeid, 12 prosentpoeng flere enn blant ikke-vestlige innvandrere i alt. I hele befolkningen var sysselsettingen bare 5 prosentpoeng høyere enn i den filippinske gruppa.

Som i de fleste andre grupper, er menn i større grad sysselsatt enn kvinner i den filippinske gruppa, men begge kjønn hadde høy sysselsetting sammenlignet med gjennomsnittet for alle ikke-vestlige innvandrere. I 2005 hadde filippinske kvinner en sysselsetting som var bare 3 prosentpoeng lavere enn for alle kvinner i Norge, mens filippinske menn hadde 4,4 prosentpoengs lavere sysselsetting enn alle menn.

14.12. ..og svært lav arbeidsledighet

I første kvartal 2006 var 5,4 prosent av alle filippinske førstegenerasjonsinnvandrere (16-74 år) registrert arbeidsledige. Bare polske førstegenerasjonsinnvandrere hadde lavere arbeidsledighet enn filippinerne. Samtidig var ledigheten høyere enn i befolkningen i alt (3 prosent). Det var nesten like lav ledighet blant menn (5,7 prosent) som kvinner (5,3 prosent) fra Filippinene. Den lave arbeidsledigheten skyldes delvis at det er svært få flyktninger blant filippinerne. Som tidligere nevnt, domineres gruppa av tidligere sjømenn og kvinner som har giftet seg med menn uten innvandrerbakgrunn.

Tabell 14.11. Sysselsatte førstegenerasjonsinnvandrere (16-74 år) i prosent av bosatte etter landbakgrunn, tid og kjønn. 4. kvartal 2005

	I alt	Menn	Kvinner
Befolkningen i alt	69,4	72,6	66,1
I alt	57,5	62,5	52,6
Vestlige	69,7	73,5	65,8
Ikke-vestlige	52,2	57,5	47,3
Filippinene	63,9	68,2	63

Kilde: Arbeidsmarkedsstatistikk, Statistisk sentralbyrå.

Tabell 14.12. Arbeidsledige av arbeidsstyrken (prosent) etter landbakgrunn og kjønn. 16-74 år. 1. kvartal 2006

	I alt	Menn	Kvinner
Hele befolkningen	3	3,1	2,9
Førstegenerasjonsinnv. i alt	8,2	8,3	8,1
Vestlig	3,3	3,6	3
Ikke-vestlige	10,6	10,6	10,6
Asia (inkludert Tyrkia)	10,8	10,5	11,1
Filippinene	5,4	5,7	5,3

Kilde: Arbeidsmarkedsstatistikk, Statistisk sentralbyrå.

Tabell 14.13. Valgdeltakelse etter kjønn, alder, botid og år

	Ikke-vestlige land	Asia	Filippinene
Stortingsvalget 2005			
I alt	49	50	53
Menn	48	51	62
Kvinner	50	50	50
<i>Alder</i>			
18-25 år	38	38	46
26-39 år	46	49	45
40-59 år	54	57	58
60 år og over	55	52	*
<i>Botid</i>			
0-9 år	44	42	40
10-19 år	47	50	54
20-29 år	50	52	59
30 år og over	65	64	*
Valgdeltakelse 1997	58	57	54
Valgdeltakelse 2001	45	45	50
(N)			
I alt	103 283	54 471	4 191
Menn	52 436	27 916	965
Kvinner	50 847	26 555	3 226

Kilde: Valgstatistikk, Statistisk sentralbyrå.

14.13. Høy valgdeltakelse blant menn fra Filippinene

Innvandrere fra Filippinene har hatt en bemerkelsesverdig stabil valgdeltakelse på rundt 50 prosent ved alle tre valg vi har tall fra. I landet generelt, og i mange innvandrergupper, har kvinner høyere valgdeltakelse enn menn. Bildet er noe annerledes for innvandrere fra Filippinene. Her hadde menn 12 prosentpoeng høyere deltagelse enn kvinner ved stortingsvalget i 2005, og med en valgdeltakelse på 62 prosent var menn med filippinsk bakgrunn blant de ikke-vestlige mennene med høyest deltagelse.

For mer om valgdeltakelse blant innvandrere, se Aalandslid 2006.

14.14. Innvandrerne fra Filippinene er godt integrert

Den filippinske innvandrerbefolkningen er ei gruppe som er dominert av kvinner, og mange av disse har kommet for å gifte seg med menn uten innvandrerbakgrunn. Andre igjen har kommet som au pairer. Tallene tyder på at disse kvinnene blir godt integrert i det norske samfunnet. Mange av mennene har på sin side bosatt seg i Norge etter å ha hatt hyre på norske skip. Til begge gruppene har det vært noe familieinnvandring. Dette er ei heterogen gruppe hva gjelder botid. Nær en av fem har vært i Norge i over 20 år, mens en god tredjedel har kommet i løpet av de siste fem årene.

De filippinske innvandrerne gjør det godt på alle områder vi har sett på sammenlignet med de andre gruppene som beskrives i denne rapporten. Særlig er det mange kvinner som kommer til Norge med høy utdanning i bagasjen, og andelen med høyere utdanning er høyere enn blant kvinner i hele befolkningen. Det er imidlertid få i alderen 19-24 år som deltar i høyere utdanning, kanskje fordi mange kvinner og menn som kommer fra Filippinene har avsluttet sitt utdanningsprosjekt før de kommer til Norge. De få etterkommerne som har kommet opp i denne alderen sitter på sin side i større grad over bøkene ved høyskoler og universitet enn gjennomsnittet for hele befolkningen.

Bare chilenerne og polakkene har høyere sysselsetting enn det vi finner i den filippinske gruppa, og både kvinner og menn deltar i stor grad i arbeidslivet. Videre var valgdeltakelsen i 2005 særlig høy blant stemmeberettigede menn fra Filippinene, blant de ikke-vestlige innvandrermenn med høyest valgdeltakelse, mens kvinnene fra Filippinene lå på gjennomsnittet for ikke-vestlige innvandrerkvinner.

15. Innvandrerbefolkningen med bakgrunn fra India

- Den indiske innvandrerbefolkningen i Norge talte nær 7 200 personer ved inngangen til 2006, den attende største innvandrergruppen i Norge. 4 700 var førstegenerasjonsinnvandrere og 2 400 var etterkommere.
- Den indiske innvandrerbefolkningen er svært sammensatt, og består blant annet av arbeidsinnvandrere som kom på 70-tallet, familieinnvandrere og noen arbeidsinnvandrere som har kommet gjennom spesialisttillatelser de senere år.
- Mange i den indiske innvandrerbefolkningen har bodd lenge i Norge, og det er fortsatt en viss innvandring fra India. Blant de ikke-vestlige innvandrergruppene hadde bare pakistanerne større andeler som hadde bodd i Norge i mer enn 20 år per 1.1.2006.
- Det bodde indere i alle landets fylker, og seks av ti bor i Oslo eller Akershus.
- Like mange fra India har høyere utdanning som i befolkningen i alt, og inderne er i toppsjiktet blant gruppene vi ser på i denne rapporten hva gjelder andelen med høyere utdanning.
- Blant førstegenerasjonsinnvandrere fra India i alderen 19-24 år deltok nær 25 prosent i høyere utdanning i 2005, 7 prosentpoeng høyere enn gjennomsnittet for ikke-vestlige innvandrere.
- Det er mye mer vanlig blant etterkommere med indisk bakgrunn å ta høyere utdanning enn det er blant befolkningen i alt.
- Inderne er blant de innvandrergruppene med høyest sysselsettingsnivå. 67 prosent av mennene fra India var sysselsatt i 4. kvartal 2005, og 58 prosent av kvinnene.
- Det høye sysselsettingsnivået gjenspeiles i et relativt høyt gjennomsnittlig inntektsnivå.
- Ved stortingsvalget 2005 hadde kvinner fra India den høyeste deltakelsen blant gruppene av ikke-vestlige kvinner.

15.1. Over 7000 innvandrere fra India

Ved inngangen til 2006, utgjorde innvandrerbefolkningen med bakgrunn fra India nær 7200 personer, og var den attende største innvandrergruppen i Norge. Av disse var over 4 700 førstegenerasjonsinnvandrere, bare den 22. største gruppen førstegenerasjonsinnvandrere i Norge. Det var nær 1000 flere førstegenerasjonsinnvandrere fra Chile, og 250 færre fra Kina. Tidligere var inderne en tallmessig mer betydningsfull innvandrergruppe i Norge. Ved inngangen til 1977 var det 897 indiske statsborgere her. Bare Pakistan (5 267), Jugoslavia (1 735) og Tyrkia (1 392) var større av de ikke-vestlige gruppene, og marokkanerne var noen færre (729).

Som Figur 15.1 viser, var det litt flere menn enn kvinner blant førstegenerasjonsinnvandrere fra India. Blant de mellom 20 og 39 år var det flere kvinner enn menn, mens mennene var i flertall blant de mellom 40 og 74 år.

2 400 personer var født i Norge med begge foreldre født på India per 1.1.2006 (etterkommere). Av alle etterkommere i Norge, utgjorde de med foreldre fra India 3,6 prosent, og var den niende største gruppen. Etterkommerne med indisk bakgrunn er unge – 40 prosent var under ti år, og 77 prosent under 20 år per 1.1.2006.

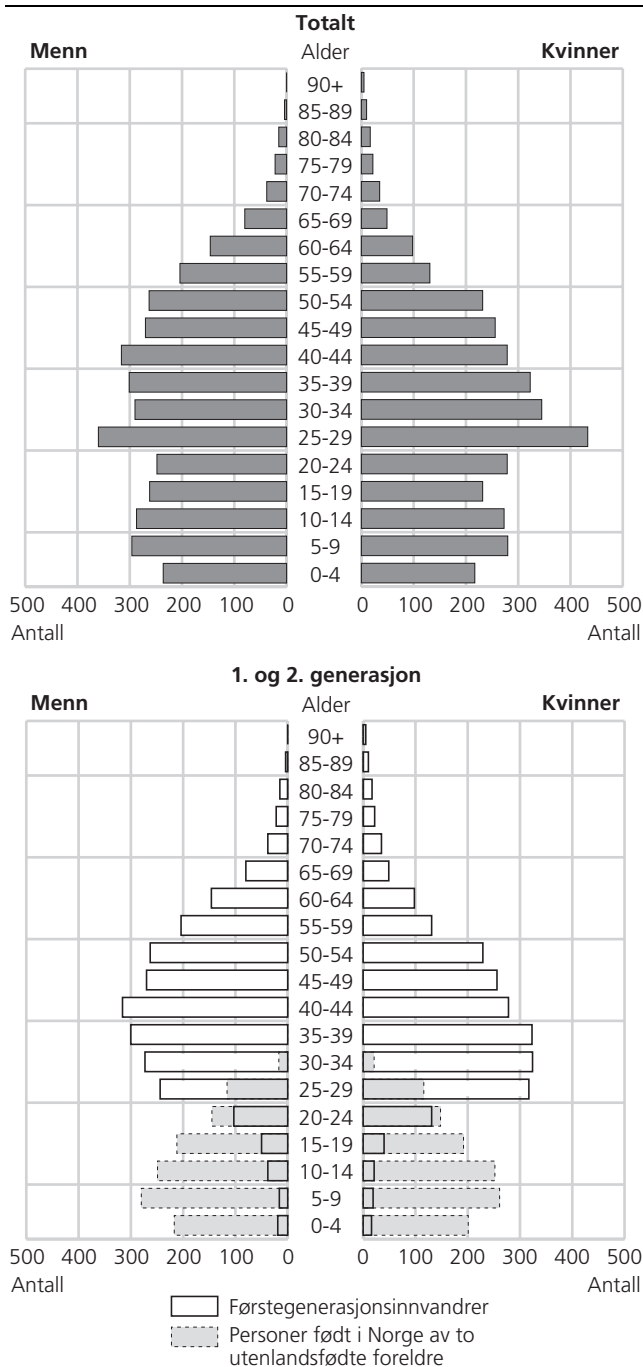
1 176 personer er født i Norge og har en norskfødt og en indiskfødt forelder. Disse regnes ikke i innvandrerbefolkningen, og er ikke med i denne beskrivelsen.

Tabell 15.1. Personer med bakgrunn fra India etter innvandringskategori. 1.1. 2006

	I alt	Menn	Kvinner
Innvandrerbefolkningen (førstegenerasjon + etterkommere)	7 154	3 638	3 516
Førstegenerasjonsinnvandrer uten norsk bakgrunn	4 722	2 401	2 321
Etterkommere	2 432	1 237	1 195
Norskfødt med én utenlandsfødt forelder	1 176	589	587

Kilde: Befolkningsstatistikk, Statistisk sentralbyrå.

Figur 15.1. Befolkningspyramider for innvandrerbefolkningen fra India. 1.1. 2006

Kilde: Befolkningsstatistikk, Statistisk sentralbyrå.

15.2. Økende innvandring de siste årene

Inderne har vært lenge i Norge, og mange kom før innvandringsstoppen i 1975. Ved inngangen til 1977 var det 897 indiske statsborgere i Norge. Bare Pakistan (5 267), Jugoslavia (1 735) og Tyrkia (1 392) var større av de ikke-vestlige gruppene, og marokkanerne var noen færre (729).

Innvandring – skal vi telle indiske statsborgere eller innvandrere fra India?

Inn- og utvandringsstatistikk publiseres oftest på den ene av disse to måtene:

- Inn – og utvandring fordeles etter fra- og tilflyttingsland (for eksempel flyttet i 2005 347 personer fra India til Norge mens 87 personer flyttet fra Norge til India). Her er alle lands statsborgerskap inkludert.
- Inn – og utvandring fordeles etter statsborgerskap (for eksempel flyttet i 2005 356 indiske statsborgere til Norge mens 167 indiske statsborgere flyttet fra Norge). Disse kan ha flyttet fra eller til alle verdens land.

Det er flere som er registrert innvandret fra India til Norge, enn det er indiske statsborgere som har flyttet inn i landet. Videre er utvandringstallene lavere om vi ser på hvilket land de flyttet til heller enn hvilket statsborgerskap utflytterne har. Avvikene skyldes at mange utflyttere ikke oppgir hvilket land de flytter til, samt at flyttestatistikken som viser hvilket land de flytter til også inkluderer andre statsborgere enn indiske (deriblant norske statsborgere). Videre "mister" vi inderne med norsk statsborgerskap i statistikken som viser flyttinger blant indiske statsborgere.

Vi har i faktaarkene valgt å se på inn- og utvandring etter statsborgerskap fordi det trolig er det mest relevante i en innvandringsanalytisk sammenheng, men den andre typen tall publiseres også. I tillegg er det mulig å bestille data etter flytternes landbakgrunn.

Flyttestrømmen av indere til Norge har variert i perioden 1986 til 2005 (Figur 15.2). På slutten av åttitallet flyttet mange indiske statsborgere til Norge, og i 1987 nådde flyttestrømmen en topp da 389 indere flyttet til Norge. Deretter ble flyttingen redusert til et foreløpig bunnpunkt i 1996 da 134 indiske statsborgere flyttet til Norge. Fra slutten av nittitallet tok flyttingen seg opp igjen, og i 2005 flyttet 356 indere til Norge. I gjennomsnitt har årlig 260 indere flyttet til Norge i perioden 1986-2005.

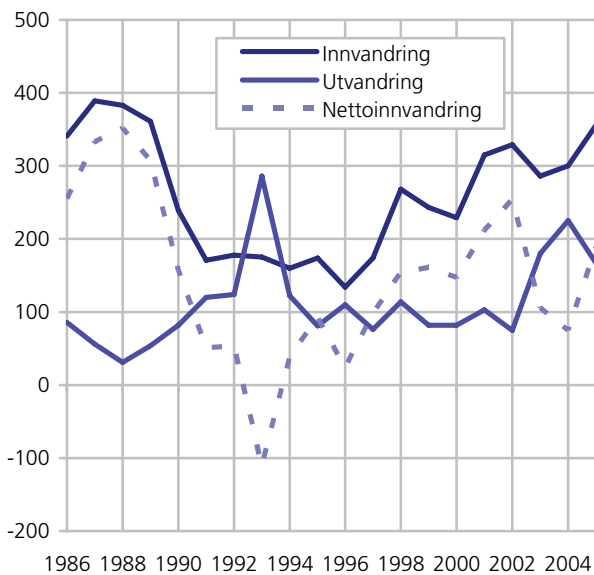
Utvandringsstatistikken viser når indiske statsborgere ble registrert utflyttet i folkeregisteret. Dette kan skje lenge etter at personen i realiteten er flyttet ut. Det store hoppet i 1993 skyldes for eksempel ikke at utvandringen i dette året var spesielt mye større enn i de andre årene, men at folkeregisteret dette året hadde en "opprydding" i sine register⁴. I gjennomsnitt er 113 indiske statsborgere registrert flyttet fra Norge hvert år i perioden 1986-2005.

⁴ I 1991 gjennomførte SSB en større undersøkelse for å kartlegge innvandrerbefolkningens høyeste utdanning. Mange av skjemaene som ble sendt ut kom i retur, selv om mottakeren var registrert bosatt i Norge. På bakgrunn av dette gjennomførte folkeregisteret en større "opprydding" i 1993, som resulterte i at flere av de som var registrert bosatt, men som likevel hadde flyttet ut av landet, ble skrevet ut av folkeregisteret.

Tabell 15.2. Innvandring til Norge og utvandring fra Norge, indiske statsborgere. 1986-2005. Absolutte tall

År	1986	1987	1988	1989	1990	1991	1992	1993	1994	1995
Innvandring	341	389	383	361	239	171	178	175	160	174
Utvandring	86	56	31	54	82	120	124	286	122	81
Nettoinnvandring	255	333	352	307	157	51	54	-111	38	93
År	1996	1997	1998	1999	2000	2001	2002	2003	2004	2005
Innvandring	134	174	268	243	229	315	329	286	300	356
Utvandring	110	76	114	82	82	103	75	180	225	167
Nettoinnvandring	24	98	154	161	147	212	254	106	75	189

Kilde: Befolkningsstatistikk, Statistisk sentralbyrå.

Figur 15.2. Innvandring og utvandring av indiske statsborgere. 1986 - 2005

Kilde: Befolkningsstatistikk, Statistisk sentralbyrå.

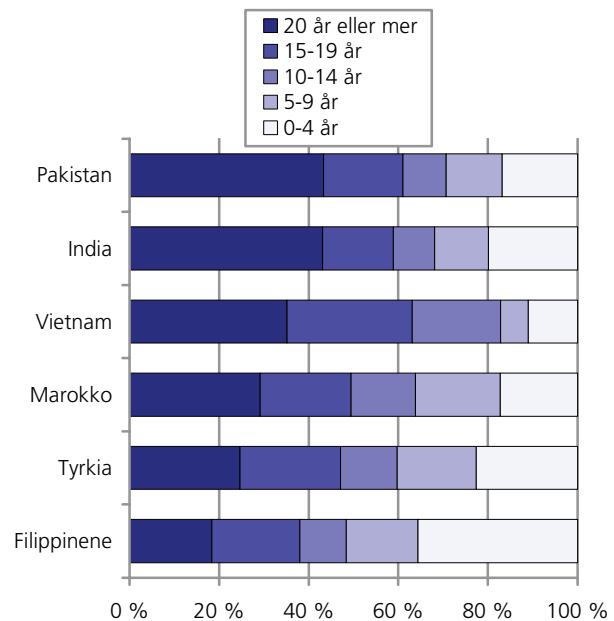
Tabell 15.3. Botid for førstegenerasjonsinnvandrere fra India. 1.1.2006

	I alt	Botid i antall år				
		0-4	5-9	10-14	15-19	20 +
Absolutte tall	4 722	937	570	434	746	2035
Prosent	100 %	20 %	12 %	9 %	16 %	43 %

Kilde: Befolkningsstatistikk, Statistisk sentralbyrå.

15.3. Mange har bodd lenge i Norge

Mange indere har bodd lenge i Norge. Seks av ti førstegenerasjonsinnvandrere herfra hadde bodd i Norge i mer enn 15 år per 1.1.2006, og 43 prosent i 20 år eller mer. Som Figur 15.3 viser, er det bare blant de fra Pakistan at en større andel av førstegenerasjonsinnvandrerne har mer enn 20 års botid. Det er imidlertid også en nokså stor gruppe av førstegenerasjonsinnvandrere fra India som har kort botid i Norge; to av ti hadde mindre enn fem års botid per 1.1.2006.

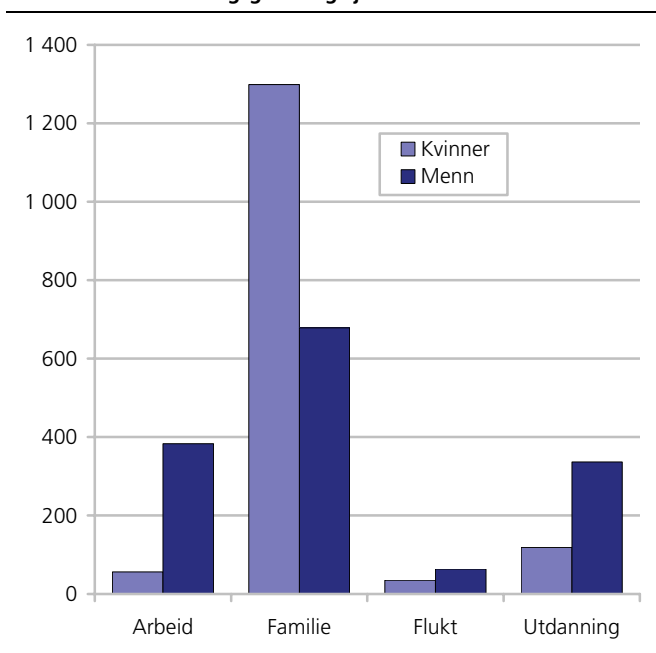
Figur 15.3. Botid blant de seks ikke-vestlige innvandrerguppene hvor størst andel har 20 års botid eller mer per 1.1.2006. Prosent

Kilde: Befolkningsstatistikk, Statistisk sentralbyrå

15.4. Flest kommer gjennom familieinnvandring

Figur 15.4 viser innvandringsgrunn blant indiske statsborgere, men bare blant dem som innvandret i perioden 1990-2005. I perioden kom det omtrent like mange kvinner (1 550) som menn (1 490). Figuren viser at indiske kvinner stort sett kommer gjennom familiegjenforening, mens de indiske mennene har noe mer varierte innvandringsgrunner. Også blant mennene er familiegjenforening den vanligste innvandringsgrunnen, men det er også en del som har kommet gjennom arbeidstillatelser eller utdannings-tillatelser, mens noen ganske få har kommet som flyktninger.

Figur 15.4. Førstegangsinnvandringer blant første generasjonsinnvandrere med indisk statsborgerskap, etter innvandringsgrunn og kjønn. 1990-2005

Kilde: Befolkningsstatistikk, Statistisk sentralbyrå.

15.5. Et stort flertall norske statsborgere

Ettersom mange indere har lang botid i Norge, har også mange hatt mulighet til å gå over fra indisk til norsk statsborgerskap. Per 1.1. 2006 hadde syv av ti i den indiske innvandrerbefolkningen norsk pass. I perioden 1977 - 2005 fikk 5 150 personer norsk pass, flest i 1995 da 346 indere ble norske statsborgere.

15.6. To barn i gjennomsnitt

Kvinnelige førstegangsinnvandrere fra India i alderen 35-44 år hadde i 2004 i gjennomsnitt 2,0 barn, det samme som for alle kvinner i Norge, men lavere enn gjennomsnittet for alle kvinner fra Asia (2,2). Hele 84 prosent av barna til indiske kvinner i denne alderen er født i Norge, den høyeste andelen blant de gruppene vi ser på i denne rapporten. Bare 5 prosent har fire eller flere barn, noe som er lavt i forhold til gjennomsnittet for Asia (18 prosent), og også lavere enn gjennomsnittet for kvinner i Norge (8 prosent).

15.7. Ekteskapsinngåelser blant innvandrere fra India

Flere menn enn kvinner inngikk ekteskap i perioden 1996-2005 blant førstegangsinnvandrere fra India (tabell 15.4). Blant indere er det en jevn kjønnsfordeling i befolkningen over 18 år, men det har i perioden vært flere ugifte menn enn kvinner over 18 år. En større andel førstegenerasjonskvinnene enn mennene med samme bakgrunn har funnet ektefelle med samme landbakgrunn eller annen utenlandsk landbakgrunn bosatt i Norge, mens mennene i større grad enn kvinnene har giftet seg med personer bosatt i utlandet. I forhold til mange andre ikke-vestlige innvandrergupper, er det relativt store andeler indere som har giftet seg med personer uten innvandrerbakgrunn, og det er like vanlig blant kvinner som blant menn.

Som i mange andre landgrupper, er det flere menn enn kvinner som har funnet ektefelle bosatt i utlandet. 57 prosent av førstegenerasjonskvinnene og 65 prosent av førstegenerasjonsmennene inngikk transnasjonale ekteskap i denne perioden. Blant de ikke-bosatte hadde nær seks av ti indisk statsborgerskap og nær fire av ti ukjent statsborgerskap, både blant menn og kvinner.

I alt ble det inngått 453 transnasjonale ekteskapsinngåelser blant førstegangsinnvandrere med bakgrunn fra India.

Det var i alt 90 kvinnelige etterkommere og 60 mannlige etterkommere med bakgrunn fra India som inngikk ekteskap i denne perioden. Også for denne gruppen etterkommere gjelder det samme som for de andre landgruppene; det er få som har kommet i giftealder og det er få av de som allerede har giftet seg. De ser også ut til å utsette giftemålet i større grad enn førstegenerasjonsinnvandrerne. Det ser ut til at det er andelsvis flere kvinner som har giftet seg med en person bosatt i Norge enn blant mennene også blant etterkommerne, men det er ellers alt for tidlig å si noe om hva slags ekteskapsmønster de har.

For mer om ekteskapsmønster i innvandrerbefolkningen, se Daugstad 2006.

Tabell 15.4. Ekteskapsinngåelser blant bosatte førstegangsinnvandrere med innvandrerbakgrunn fra India. 1996-2005

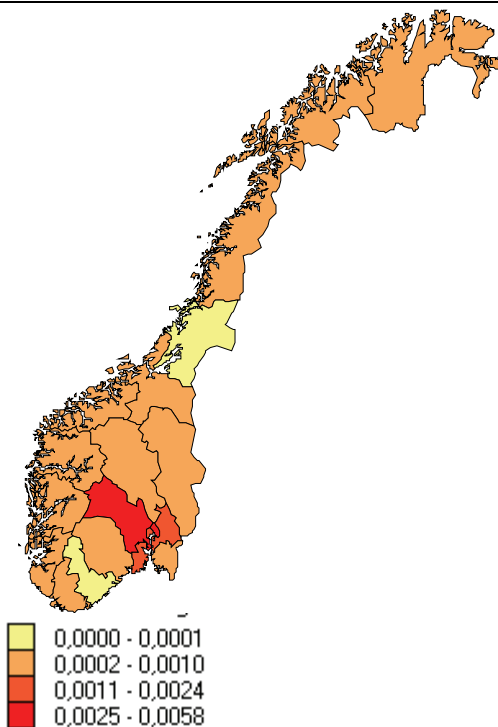
Kjønn og innvandrerbakgrunn	I alt	Ektefellens landbakgrunn				Ektefellens landbakgrunn			
		Uten innvandrerbakgrunn	Samme landbakgrunn bosatt i Norge	Annen utenlandsk bosatt i Norge	Bosatt i utlandet	Uten innvandrerbakgrunn	Samme landbakgrunn bosatt i Norge	Annen utenlandsk bosatt i Norge	Bosatt i utlandet
		Absolutte tall				Prosent			
Kvinner	278	44	57	19	158	15,8	20,5	6,8	56,8
Menn	455	70	65	25	295	15,4	14,3	5,5	64,8

Kilde: Befolkningsstatistikk, Statistisk sentralbyrå.

Tabell 15.5. Innvandrerbefolkningen med bakgrunn fra India, etter fylke 1.1. 2006. Absolutte tall og prosent

Fylke	Befolkningen i alt	Innvandrerbefolkningen med bakgrunn fra India	Prosent av befolkningen	Prosent av innvandrerbefolkningen fra India
I alt	4 640 219	7 154	0,15	100,0
01 Østfold	260 389	226	0,09	3,2
02 Akershus	501 125	1 220	0,24	17,1
03 Oslo	538 411	3 107	0,58	43,4
04 Hedmark	188 511	30	0,02	0,4
05 Oppland	183 204	36	0,02	0,5
06 Buskerud	245 225	983	0,40	13,7
07 Vestfold	222 104	304	0,14	4,2
08 Telemark	166 140	66	0,04	0,9
09 Aust-Agder	104 084	13	0,01	0,2
10 Vest-Agder	162 317	117	0,07	1,6
11 Rogaland	397 594	201	0,05	2,8
12 Hordaland	452 611	431	0,10	6,0
14 Sogn og Fjordane	106 650	27	0,03	0,4
15 Møre og Romsdal	244 978	66	0,03	0,9
16 Sør-Trøndelag	275 403	190	0,07	2,7
17 Nord-Trøndelag	128 694	19	0,01	0,3
18 Nordland	236 257	61	0,03	0,9
19 Troms	153 585	44	0,03	0,6
20 Finnmark Finnmark	72 937	13	0,02	0,2

Kilde: Befolkningsstatistikk, Statistisk sentralbyrå.

Figur 15.5. Innvandrerbefolkningen med bakgrunn fra India som andel av befolkningen i hvert fylke. 1.1. 2006

Kilde: Befolkningsstatistikk, Statistisk sentralbyrå.

15.8. Innvandrere fra India i 183 kommuner

Det bodde indere i alle landets fylker ved inngangen til 2006, men flest i Oslo og Akershus, hvor seks av ti indere holdt hus. I hovedstaden utgjorde inderne 0,58 prosent av befolkningen, og Oslo er det fylket hvor inderne utgjør den største andelen av befolkningen. Også Buskerud var relativt populært – her utgjør de 1 000 personene med indisk bakgrunn 0,4 prosent av fylkets befolkning. Konsentrasjonen om hovedstadsregionen er mindre enn for andre store grupper som ikke er flyktninger, som dem fra Pakistan, Marokko og Tyrkia.

Tabell 15.6. Innvandrerbefolkningen med bakgrunn i fra India, etter kommune. 1.1. 2006

Kommune	Hele befolkningen	Innvandrere fra India	I prosent av befolkningen
Hele landet	4 640 219	7 154	0,15
0301 Oslo kommune	538 411	3 107	0,58
0602 Drammen	57 759	575	1,00
1201 Bergen	242 158	378	0,16
0219 Bærum	105 928	230	0,22
0220 Asker	51 484	203	0,39
0626 Lier	21 874	176	0,80
0230 Lørenskog	30 929	170	0,55
1601 Trondheim	158 613	170	0,11
0625 Nedre Eiker	21 653	139	0,64
0231 Skedsmo	43 201	133	0,31
0106 Fredrikstad	70 791	114	0,16
0217 Oppegård	23 897	104	0,44
0704 Tønsberg	36 919	103	0,28
1001 Kristiansand	76 917	98	0,13
1103 Stavanger	115 157	87	0,08
0215 Frogn	13 585	83	0,61
0233 Nittedal	19 722	68	0,34
0706 Sandefjord	41 555	49	0,12
0235 Ullensaker	25 269	48	0,19
0228 Rælingen	14 857	46	0,31
0806 Skien	50 761	46	0,09
0105 Sarpsborg	50 115	39	0,08

5 kommuner med stor tetthet

0602 Drammen	57 759	575	1,00
0626 Lier	21 874	176	0,80
0625 Nedre Eiker	21 653	139	0,64
0215 Frogn	13 585	83	0,61
0301 Oslo	538 411	3 107	0,58

Kilde: Befolkningsstatistikk, Statistisk sentralbyrå.

Det bodde indere i 183 av landets kommuner per 1.1.2006. Etter Oslo kommune var det flest i Drammen (575), etterfulgt av Bergen, Bærum, Asker, Lier, Lørenskog og Trondheim, alle med 170 personer eller mer fra den indiske innvandrerbefolkningen. I Drammen har 1 prosent av innbyggerne innvandrerbakgrunn fra India, i Lier 0,8 prosent.

Tabell 15.7. Innvandrerbefolkningen med bakgrunn fra India, etter bydel i Oslo (unntatt Sentrum og Marka). 1.1. 2006

Bydel	Innbyggere i alt	Ikke-vestlige innvandrerbefolkning i alt	Ikke-vestlig innvandrerbefolkning i prosent av innbyggere	Innvandrerbefolkningen fra India	Innvandrerbefolkningen fra India i prosent av befolkningen i bydelen
I alt	538 411	101 300	19 %	3 107	0,60 %
01 Gamle Oslo	36 557	10 409	28 %	183	0,50 %
02 Grünerløkka	38 946	8 406	22 %	125	0,30 %
03 Sagene	30 414	4 922	16 %	89	0,30 %
04 St. Hanshaugen	28 287	2 918	10 %	56	0,20 %
05 Frogner	46 047	3 778	8 %	118	0,30 %
06 Ullern	27 599	1 762	6 %	48	0,20 %
07 Vestre Aker	40 878	2 501	6 %	90	0,20 %
08 Nordre Aker	41 656	3 359	8 %	59	0,10 %
09 Bjerke	24 606	7 078	29 %	304	1,20 %
10 Grorud	25 032	8 038	32 %	239	1,00 %
11 Stovner	28 656	9 832	34 %	450	1,60 %
12 Alna	44 482	15 670	35 %	450	1,00 %
13 Øststjø	43 547	6 215	14 %	176	0,40 %
14 Nordstrand	43 824	3 206	7 %	93	0,20 %
15 Sør. Nordstrand	33 863	13 007	38 %	617	1,80 %

Kilde: Befolkningsstatistikk, Statistisk sentralbyrå.

43 prosent av innvandrerbefolkningen fra India bodde i Oslo per 1.1.2006. 3 107 indere bodde her, og de utgjorde 0,58 prosent av befolkningen i hovedstaden. Den indiske innvandrerbefolkningen utgjorde størst andel av befolkningen i bydel Søndre Nordstrand, hvor de utgjorde 1,82 prosent av befolkningen. Deretter følger Stovner (1,57) og Bjerke (1,24). Den indiske innvandrerbefolkningen bosatt i Oslo er jevnt fordelt i hovedstaden enn mange andre ikke-vestlige innvandreregrupper. Minst andel utgjorde inderne i Nordre Aker, hvor bare 1 av 1000 innbyggere hadde indisk bakgrunn.

15.9. Inderne i toppskiftet i utdanningsnivå...

Vi mangler opplysninger utdanningsnivået til 23 prosent av førstegenerasjonsinnvandrere fra India i alderen 30-44 år (i 2005) (tabell 15.8). Dette har sammenheng med at en del er kommet til Norge etter den siste systematiske kartleggingen av utdanning tatt i utlandet (1999), og at vi ikke har noe system for løpende å fange opp utdanning tatt i utlandet blant innvandrere ved ankomst til landet. Av de vi har opplysninger om, har relativt mange, 39 prosent, høyere utdannelse (tabell 15.9). Dette plasserer inderne i toppskiftet blant landgruppene vi ser på i denne rapporten når det gjelder andelen som har høyere utdanning. Like mange fra India hadde høyere utdanning som i befolkningen i alt.

28 prosent av førstegenerasjonsinnvandrere fra India hadde videregående skole, mens 32 prosent bare hadde grunnskoleutdanning. I befolkningen i alt gjaldt det samme henholdsvis 43 og 21 prosent av alle i alderen 30-44 år. Blant inderne i denne aldersgruppen var utdanningsnivået noe lavere blant kvinner enn blant menn, i motsetning til resten av befolkningen.

Tabell 15.8. Prosent av personer 30-44 med manglende utdanningsopplysninger, 1.10.2005

Kjønn, innvandringskategori og landbakgrunn	I alt, alderen 30-44 år	Prosent av disse som har uoppgitt utdanningsnivå	Antall med utdanningsopplysninger
Alle i Norge	1026473	5	976 176
Menn	521685	5	496 122
Kvinner	504788	5	480 053
Førstegenerasjonsinnv. fra ikke-vestlige land	81 860	40	49 362
Menn	39 633	37	24 929
Kvinner	42 227	42	24 407
Førstegenerasjonsinnv. fra India i alt	1 790	23	1 387
Menn	872	23	674
Kvinner	918	22	713

Kilde: Utdanningsstatistikk, Statistisk sentralbyrå.

15.10. ...og ingen deltar mer i høyere utdanning enn etterkommerne med indisk bakgrunn

I forrige avsnitt så vi på hvilket *utdanningsnivå* de mellom 30-44 år hadde. Vi skal nå se på *deltakelsen* på utdanningsarenaen blant de som er i alderen 19-24 år og deretter blant de mellom 16-18 år.

Ingen av landgruppene vi ser på i denne rapporten tar høyere utdanning i like stor grad som etterkommerne med bakgrunn fra India. Det er også mye mer vanlig blant etterkommere med indisk bakgrunn å ta høyere utdanning enn det er blant befolkningen i alt. Mens 31 prosent av befolkningen i alt mellom 19-24 år satt over bøkene på en høyskole eller et universitet, gjorde hele 53 prosent av etterkommerne med indisk bakgrunn det samme i oktober 2005. Dette er høyt over gjennomsnittet for alle ikke-vestlige etterkommere (33 prosent).

Tabell 15.9. Utdanningsnivå blant dem vi har utdanningsopplysninger om, 30-44 år. 1.10.2005. Prosent

Kjønn, innvandringskategori og landbakgrunn	"Oppgitt"	Ingen fullført utdanning	Grunnskole-nivå	Videregående-skolenivå	Uni.- og høgskolenivå, kort	Universitets- og høyskoleniv, lang
Alle i Norge	100	0	21	43	27	9
Menn	100	0	22	47	21	10
Kvinner	100	0	21	39	33	7
Førstegenerasjonsinnv. fra ikke-vestlige land	100	2	39	33	19	8
Menn	100	1	39	34	17	8
Kvinner	100	3	39	31	20	7
Førstegenerasjonsinnv. fra India i alt	100	1	32	28	27	12
Menn	100	1	31	33	23	12
Kvinner	100	0	32	24	32	11

Kilde: Utdanningsstatistikk, Statistisk sentralbyrå.

Tabell 15.10. Deltakelse i høyere utdanning i prosent av personer i alderen 19-24 år etter kjønn, landbakgrunn og innvandringskategori. 1.10.2005. Absolutte tall og prosent

	Bosatte, absolutte tall		I høyere utd.	I videregående utd.	Ikke i utdanning/ grunnskole
I alt, hele befolkningen	330 115	100	31	16	54
Menn	168 058	100	25	17	58
Kvinner	162 057	100	37	14	50
Førstegenerasjon					
I alt, ikke-vestlige land	24 396	100	18	17	65
Menn	11 449	100	16	20	64
Kvinner	12 947	100	20	14	66
I alt, India	248	100	25	12	63
Menn	113	100	27	13	59
Kvinner	135	100	24	11	65
Etterkommere					
I alt, ikke-vestlige land	4 770	100	33	14	54
Menn	2 480	100	29	15	56
Kvinner	2 290	100	37	13	50
I alt, India	364	100	53	10	38
Menn	184	100	48	11	41
Kvinner	180	100	57	8	34

Kilde: Befolkningsstatistikk, Statistisk sentralbyrå.

Generelt tar etterkommere i alderen 19-24 år i mye større grad høyere utdanning enn førstegenerasjonsinnvandrere i samme alder. Slik er det også blant de med indisk bakgrunn, selv om førstegenerasjonsinnvandrere fra India lå 7 prosentpoeng høyere enn gjennomsnittet for ikke-vestlige innvandrere. Blant førstegenerasjonsinnvandrere fra India i alderen 19-24 år deltok nær 25 prosent i høyere utdanning i 2005 (se Tabell 15.10), mot altså 53 prosent av etterkommerne. Til sammenligning var det 18 prosent av alle etterkommere med ikke-vestlig bakgrunn og altså 31 prosent i hele befolkningen som tok høyere utdanning.

Mens det blant førstegenerasjonsinnvandrere fra India er noe vanligere blant mennene enn blant kvinnene å ta høyere utdanning, er det, som i befolkningen i alt, vanligere blant kvinnelige etterkommere å ta høyere utdanning enn blant mannlige etterkommere med indisk bakgrunn. 57 prosent av alle kvinnelige etterkommere med indisk bakgrunn tok høyere utdanning, mot 48 prosent av de mannlige etterkommerne i oktober 2005.

Etterkommerne med indisk bakgrunn i alderen 16-18 år deltok i videregående nesten på nivå med befolkningen i alt (89 prosent mot 91 prosent) per 1. oktober 2005. Det var ingen særlige forskjeller mellom jentene og guttene. De indiske førstegenerasjonsinnvandrere i denne alderen er for få til at man kan si noe meningsfylt om deres deltakelse i videregående opplæring.

15.11. Høy arbeidsdeltakelse blant innvandrere fra India..

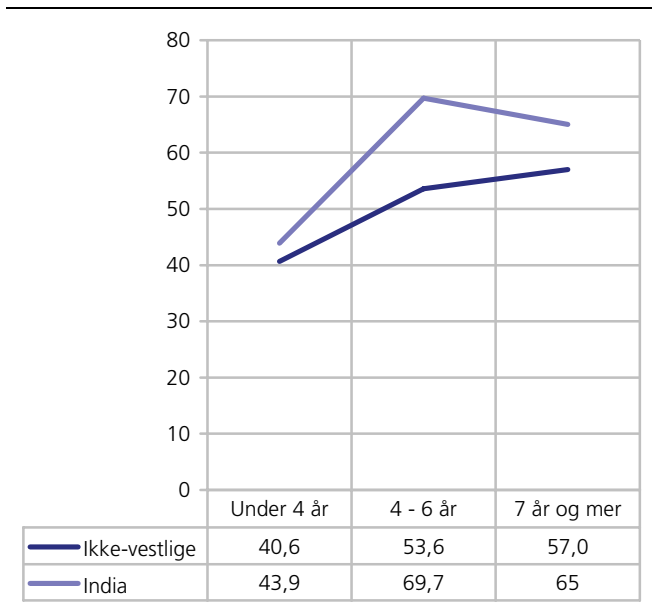
Sysselsettingsandelen blant førstegenerasjonsinnvandrere fra India lå på 62,2 prosent i fjerde kvartal 2005. Mennene har 9 prosentpoeng høyere sysselsetting enn kvinnene, og begge kjønn ligger over snittet for innvandrerbefolkningen i alt og langt over snittet for ikke-vestlige innvandrere. Blant innvandrergruppene fra Asia, Sør- og Mellom Amerika og Afrika er det bare de fra Chile (66,8), Filippinene (65,7 prosent) og Sri Lanka (64,1 prosent) som har høyere arbeidsdeltakelse enn inderne. Det er flere forklaringer på den høye arbeidsdeltakelsen. Blant annet har sysselsettingsnivået sammenheng med indernes høye gjennomsnittlige utdanningsnivå og det at mange har kommet fra India til Norge som arbeidsinnvandrere. Samtidig ligger kvinnenens sysselsetting relativt høyt i forhold til mange andre grupper. Til slutt har mange lang botid i Norge, noe som kan virke positivt på integreringen i arbeidsmarkedet.

Tabell 15.11. Sysselsatte førstegenerasjonsinnvandrere (16-74 år) i prosent av bosatte etter landbakgrunn og kjønn. Fjerde kvartal 2005

	I alt	Menn	Kvinner
Befolkningen i alt	69,4	72,6	66,1
I alt	57,5	62,5	52,6
Vestlige	69,7	73,5	65,8
Ikke-vestlige	52,2	57,5	47,3
India	62,2	66,7	57,6

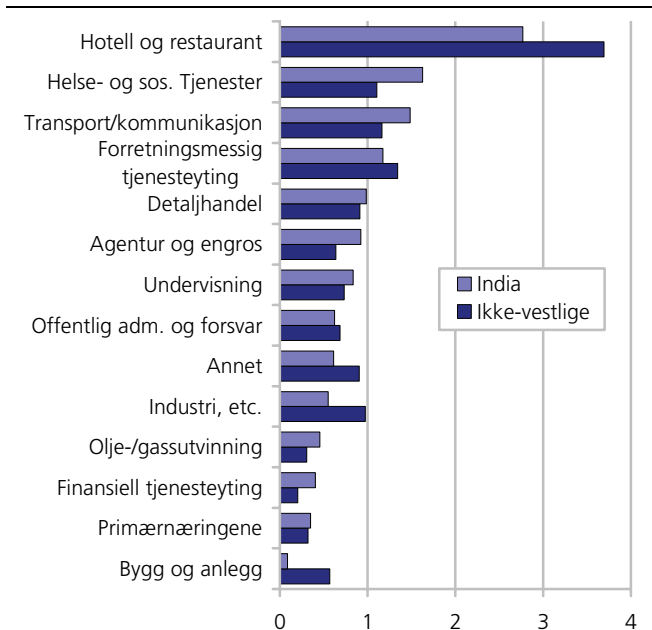
Kilde: Arbeidsmarkedsstatistikk, Statistisk sentralbyrå.

Figur 15.6. Sysselsetting, etter landbakgrunn og botid. 4. kvartal 2005. Prosent

Kilde: Arbeidsmarkedsstatistikk, Statistisk sentralbyrå.

Figur 15.7. Relativ næringsfordeling blant sysselsatte ikke-vestlige innvandrere og førstegenerasjonsinnvandrere fra India (16-74 år). 4. kvartal 2005

Kilde: Befolkningsstatistikk, Statistisk sentralbyrå.

15.12. ...og svært stor forskjell etter botid

Sysselsettingen blant indiske førstegenerasjonsinnvandrere i alderen 16-74 år er svært mye høyere blant de som har 4-6 års botid sammenlignet med de som har under 4 års botid i Norge (Figur 15.6). I 4. kvartal 2005 var forskjellen på hele 26 prosentpoeng (70 prosent mot 44 prosent). De med mellom 4-7 års botid har dermed like høy sysselsetting som befolkningen i alt. Dette mønsteret ser vi også i totaltallene for den ikke-vestlige gruppa, men økningen

i sysselsettingen er ikke like stor som når vi ser bare på indiske førstegenerasjonsinnvandrere. Sysselsettingen blant inderne med mer enn 6 års botid er faktisk 5 prosentpoeng lavere enn blant de med 4-6 års botid. Dette skyldes delvis at det er mange indere som har bodd i Norge svært lenge, slik at andelen i alderen med lavere sysselsetting er relativt høy.

15.13. Ikke like overrepresentert som andre i hotell- og restaurantnæringen

Figur 15.7 viser hvor sannsynlig det er at ikke-vestlige førstegenerasjonsinnvandrere og førstegenerasjonsinnvandrere fra India arbeider i et utvalg næringer i forhold til befolkningen i alt (i 4. kvartal 2005). For å finne dette, har vi dividert andelen blant førstegenerasjonsinnvandrere fra ikke-vestlige land generelt og India spesielt i de ulike næringene på andelen blant befolkningen i alt. De søylene som overstiger 1 i figuren viser at førstegenerasjonsinnvandrerne er overrepresenterte i næringen, mens de er underrepresenterte dersom søylen er lavere enn 1.

Figuren viser at inderne er overrepresentert i hotell- og restaurantnæringen i forhold til befolkningen i alt, men ikke i like stor grad som gjennomsnittet av de ikke-vestlige innvandrerne. Det er nær tre ganger så sannsynlig at en førstegenerasjonsinnvandrer fra India arbeider i denne næringen sammenlignet med befolkningen i alt. Også innen helse- og sosialtjenester og transport og kommunikasjon er inderne noe overrepresenterte, mens ikke-vestlige er det i mindre grad. Inderne skiller seg ut i forhold til ikke-vestlige innvandrere i alt når det gjelder industri og bygg- og anlegg. Knappt noen med indisk bakgrunn arbeider innen bygg- og anlegg eller i industrien, noe som er vanligere i hele gruppa av ikke-vestlige innvandrere.

Inndeling i næringer

Sysselsatte kan fordeles etter hvilken næring de arbeider innen. Vi har i dette avsnittet brukt grove inndelinger, og vil her utdype hva enkelte kategorier, som kanskje er litt ukjente for leseren, inneholder: *Forretningsmessig tjenesteyting og eiendomsdrift:* Her finner vi blant annet rengjøringsvirksomhet, omsetning og drift av fast eiendom, databehandlingsvirksomhet, forsknings og utviklingsarbeid og diverse utleievirksomhet.

Motorkjøretøytjenester: Her finner vi all næring knyttet til handel med motorvogner, vedlikehold og reparasjon av motorvogner, samt detaljhandel med drivstoff til motorvogner.

Finansiell tjenesteyting: Her finner vi blant annet bankvirksomhet og forsikringsvirksomhet (unntatt forsikringer underlagt offentlig forvaltning).

Transport og kommunikasjon: Her finner blant annet lufttransport, sjøtransport og landtransport som jernbanetransport, rutebiltransport, drosjebiltransport, samt virksomhet knyttet til post- og telekommunikasjoner.

Tabell 15.12. Arbeidsledige av arbeidsstyrken (prosent) etter landbakgrunn og kjønn. 16-74 år. 1. kvartal 2006. Prosent

	I alt	Menn	Kvinner
Hele befolkningen	3	3,1	2,9
Førstegenerasjonsinnv. i alt	8,2	8,3	8,1
Vestlig	3,3	3,6	3
Ikke-vestlige	10,6	10,6	10,6
Asia (inkludert Tyrkia)	10,8	10,5	11,1
India	5,5	4,5	6,5

Kilde: Befolkningsstatistikk, Statistisk sentralbyrå.

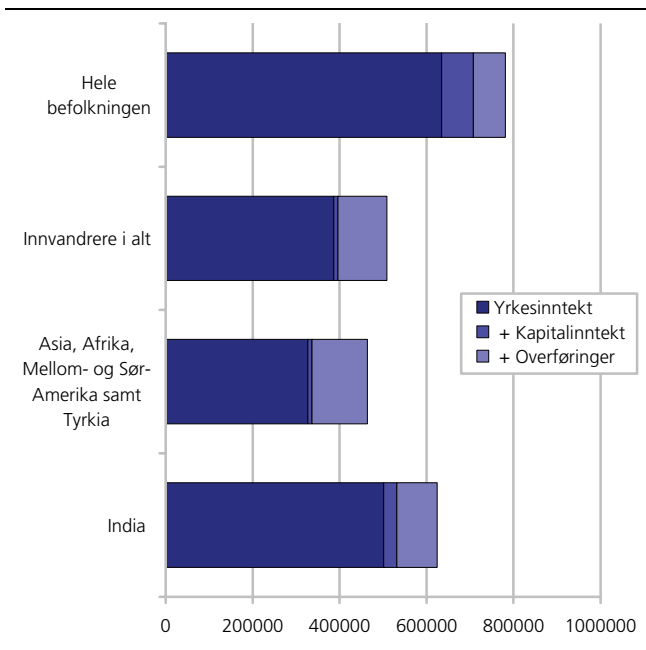
15.14. ...og relativt lav arbeidsledighet

Andelen registrerte arbeidsledige førstegenerasjonsinnvandrere fra India var i 2006 svært lav sammenlignet med andre ikke-vestlige landgrupper, men høyere enn ledigheten i befolkningen i alt. 5,5 prosent av indiske førstegenerasjonsinnvandrere i alderen 16-74 år var arbeidsledige, mot 3 prosent i hele befolkningen og 10,6 prosent i den ikke-vestlige innvandrerbefolkningen i alt. Av innvandrerguppene vi ser på i denne rapporten, er det bare de fra Polen som har lavere arbeidsledighet enn de fra India.

15.15. Inntekter over gjennomsnittet for innvandrere fra Asia

Det høye sysselsettingsnivået blant inderne gjenspeiles i gjennomsnittlig inntektsnivå blant innvandrere fra India. Dersom vi ser på par med og uten barn, hadde ingen av landgruppene i denne rapporten høyere yrkesinntekt enn de fra India. Gjennomsnittlig yrkesinntekt var i 2005 på kr 501 300 for par fra India (ektepar med og uten barn og samboere med felles barn), mot kr 326 700 blant alle par fra Asia, Afrika, Mellom- og Sør-Amerika samt Tyrkia og kr 386 600 for innvandrerepar i alt. Parene med indisk bakgrunn har imidlertid ikke like høy yrkesinntekt som gjennomsnittet for alle par i Norge (635 000 kroner). Yrkesinntekten utgjør 80 prosent av samlet inntekt, noe som er på nivå med alle i Norge.

Par fra India ligger relativt lavt som mottakere av arbeidsledighetstrygd, og svært lavt når det gjelder sosialhjelp i forhold til alle innvandrerepar. Blant de større gruppene av par fra ikke-vestlige land, har par fra India høyest inntekt etter skatt, med de fra Polen på andre plass. I tillegg har innvandrerepar med bakgrunn fra India færre barn (1,4) i gjennomsnitt enn det en finner blant alle innvandrere med bakgrunn fra tredje verden (1,8). Det betyr at det er færre personer i husholdningen å dele den allerede høye gjennomsnittsinntekten på.

Figur 15.8. Inntektsregnskap for innvandrerbefolkningen. Ektepar (med og uten barn) og samboerpar med felles barn hvor begge voksne har samme landbakgrunn, etter land. Hovedinntektstaker 25-55 år. Gjennomsnitt. 2004. Kroner

Kilde: Inntektsstatistikk, Statistisk sentralbyrå.

Tabell 15.13. Inntektsregnskap for innvandrerbefolkningen. Ektepar (med og uten barn) og samboerpar med felles barn hvor begge voksne har samme landbakgrunn, etter land.¹ Hovedinntektstaker 25-55 år. Gjennomsnitt 2004. Kroner

	Norge i alt	Innvandrere i alt	Asia, Afrika, Mellom- og Sør-Amerika samt Tyrkia	India
Yrkesinntekt	635 000	386 600	326 700	501 300
Av dette lønn	581 400	355 100	296 600	436 500
+ Kapitalinntekt	72 400	9 500	9 700	30 700
Overføringer	73 700	112 600	127 400	92 300
+ Skattepliktige overføringer	41 400	55 200	62 100	61 200
Av dette				
Pensjoner fra folketrygden	15 800	32 100	37 000	42 100
Arbeidsledighetstrygd	7 900	16 900	18 200	11 900
+ Skattefrie overføringer	32 300	57 500	65 200	31 100
Av dette				
Barnetrygd	16 500	18 800	20 300	15 600
Sosialhjelp	1 600	17 300	20 700	1 400
Samlet inntekt	781 100	508 700	463 700	624 300
- Sum utlignet skatt og negative overføringer	204 700	118 600	97 700	167 700
Inntekt etter skatt	576 400	390 100	366 000	456 600
Yrkesinntekt i prosent av samlet inntekt	81	76	70	80
Antall barn 0-17 år	1,4	1,7	1,8	1,4
Antall familier	588 906	37 704	26 015	1 194

¹ I tallet på ektepar er registrerte partnerskap inkludert.
Kilde: Inntektsstatistikk, Statistisk sentralbyrå.

15.16. Høy valgdeltakelse blant innvandrere fra India

Stemmeberettigede i den indiske innvandrerbefolkningen utmerker seg med 16 prosentpoeng høyere valgdeltakelse enn gjennomsnittet av ikke-vestlige innvandrere ved stortingsvalget 2005. 66 prosent gikk til urnene, mot 49 prosent av alle stemmeberettigede ikke-vestlige innvandrere. Med en valgdeltakelse på 76 prosent hadde innvandrerbefolkningen fra India med 20-29 års botid like høy valgdeltakelse som gjennomsnittet for befolkningen i alt ved de to siste stortingsvalgene. Kvinner fra India hadde den høyeste deltakelsen av noen ikke-vestlige kvinner og 5 poeng høyere deltagelse enn sine respektive menn. Sammenlignet vi med stortingsvalget i 2001 økte inderne valgdeltakelsen med hele 13 prosentpoeng.

For mer om valgdeltakelse blant innvandrere, se Aalandslid 2006

15.17. Høy deltagelse på alle områder

Beskrivelsen av den indiske innvandrerbefolkningen gir et bilde av ei innvandrerguppe som er relativt godt integrert i det norske samfunnet, og på mange områder ligner de mer på befolkningen i alt enn andre ikke-vestlige innvandrere. Selv om flertallet gifter seg med personer med samme landbakgrunn, er det relativt mange som gifter seg med personer uten innvandrerbakgrunn, noe mange mener virker positivt med hensyn til integrering. Videre har inderne høyt utdanningsnivå og det er mange mellom 19-24 år som tar høyere utdanning. Særlig gjør etterkommere med indisk bakgrunn det godt på utdanningsarenaen, og 53 prosent satt over bøkene på en høyskole eller et universitet høsten 2005, mot 31 prosent i befolkningen i alt.

Inderne er blant de ikke-vestlige innvandrerguppene som i størst grad er sysselsatt, men likevel var sysselsettingen 7 prosentpoeng lavere enn i hele befolkningen. Blant de med mellom 4 og 6 års botid er sysselsettingen på nivå med gjennomsnittet i hele befolkningen. Den høye sysselsettingen reflekteres i et høyt inntektsnivå, høyest blant de ikke-vestlige gruppene vi ser på i denne rapporten. Til slutt utmerket stemmeberettigede i den indiske innvandrerbefolkningen seg med 16 prosentpoeng høyere valgdeltakelse enn gjennomsnittet av ikke-vestlige innvandrere ved stortingsvalget 2005.

Tabell 15.14. Valgdeltakelse etter kjønn, alder, botid og år

Stortingsvalget 2005	Ikke-vestlige land	Asia	India
I alt	49	50	66
Menn	48	51	64
Kvinner	50	50	69
<i>Alder</i>			
18-25 år	38	38	57
26-39 år	46	49	58
40-59 år	54	57	72
60 år og over	55	52	*
<i>Botid</i>			
0-9 år	44	42	53
10-19 år	47	50	65
20-29 år	50	52	76
30 år og over	65	64	*
Valgdeltakelse 1997	58	57	60
Valgdeltakelse 2001	45	45	53
(N)			
I alt	103 283	54 471	5 344
Menn	52 436	27 916	3 297
Kvinner	50 847	26 555	2 047

Kilde: Valgstatistikk, Statistisk sentralbyrå.

16. Innvandrerbefolkningen med bakgrunn fra Chile

- Innvandrerbefolkningen med bakgrunn fra Chile talte over 7000 personer ved inngangen til 2006, 5 700 hadde innvandret selv (førstegenerasjonsinnvandrere) og 1 400 var født i Norge med begge foreldre og fire besteforeldre født i Chile (etterkommere).
- Førstegenerasjonsinnvandrere fra Chile har bodd lenge i Norge. Det kom en relativt stor gruppe rundt midten av 1970-tallet, etter militærkuppet i 1973, men de aller fleste kom i perioden 1986 til 1990.
- De fleste chilenerne kom som flyktninger eller gjennom familiegjenforening med flyktninger.
- En relativt stor andel chilenerne bodde i husholdninger som besto av aleneforeldre med barn i 2001.
- Hver tiende person i den chilenske innvandrerbefolkningen over 20 år var samboere i 2001, den høyeste andelen samboere blant de største gruppene ikke-vestlige innvandrere i Norge.
- En av tre ekteskapsinngåelser blant innvandrere fra Chile var med en person uten innvandrerbakgrunn, en høy andel sammenlignet med mange andre ikke-vestlige innvandrergrupper.
- 27 prosent av chilenerne i alderen 30-44 år har høyere utdanning, som gjennomsnittet for ikke-vestlige innvandrere.
- Utdanningsdeltakelsen blant chilenerne er lav, men det var i 2005 flere kvinnelige førstegenerasjonsinnvandrere i alderen 19-24 år som tok høyere utdanning i 2005 enn mannlige (22 mot 13 prosent).
- Blant grupper med et visst antall etterkommere, er det bare de med tyrkisk bakgrunn som tok høyere utdanning i mindre grad enn de med chilensk bakgrunn (19-24 år).
- Bare polakkene hadde høyere sysselsetting enn chilenerne av de større innvandrergruppene i 4.kvartal 2005, og chilenerne har et relativt høyt inntektsnivå.
- Valgdeltakelsen ved stortingsvalget i 2005 var på 54 prosent blant statsborgere med chilensk bakgrunn, noe høyere enn gjennomsnittet for ikke-vestlige innvandrere.

Tabell 16.1. Personer med bakgrunn fra Chile etter innvandringskategori. 1.1. 2006

	I alt	Menn	Kvinner
Innvandrerbefolkningen (førstegenerasjon + etterkommere)	7 084	3 765	3 319
Førstegenerasjonsinnvandrere uten norsk bakgrunn	5 696	3 023	2 673
Etterkommere	1 388	742	646
Norskfødt med én utenlandsfødt forelder	2 510	1 332	1 178

Kilde: Befolkningsstatistikk, Statistisk sentralbyrå.

16.1. Største innvandringsgruppen fra Sør- og Mellom-Amerika

Ved inngangen til 2006 talte innvandrerbefolkningen med bakgrunn fra Chile over 7000 personer, den 19. største innvandrergruppen i Norge. Mye av innvandringen fra Chile fant sted midt på 1970-tallet og i 1987-1989. I 1976 var det 408 chilenske statsborgere i Norge, og den gang utgjorde chilenerne den sjette største ikke-vestlige gruppen, etter Pakistan, Jugoslavia, Tyrkia, Marokko og India.

Ettersom chilenerne kom til Norge såpass tidlig, er det relativt mange som er født i Norge med begge foreldre og alle fire besteforeldre født i Chile (det vi kaller etterkommere). Per 1.1.2006 var 5 700 personer førstegenerasjonsinnvandrere fra Chile, mens 1 390 personer var etterkommere (Tabell 16.1).

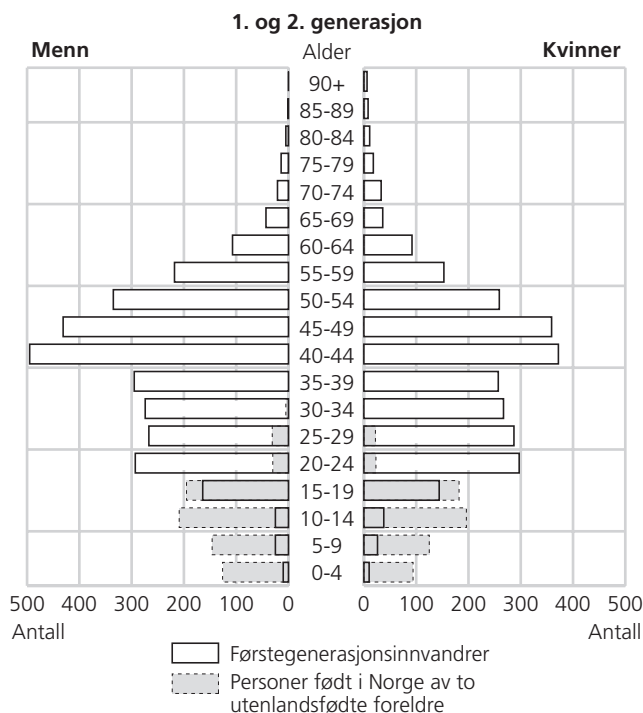
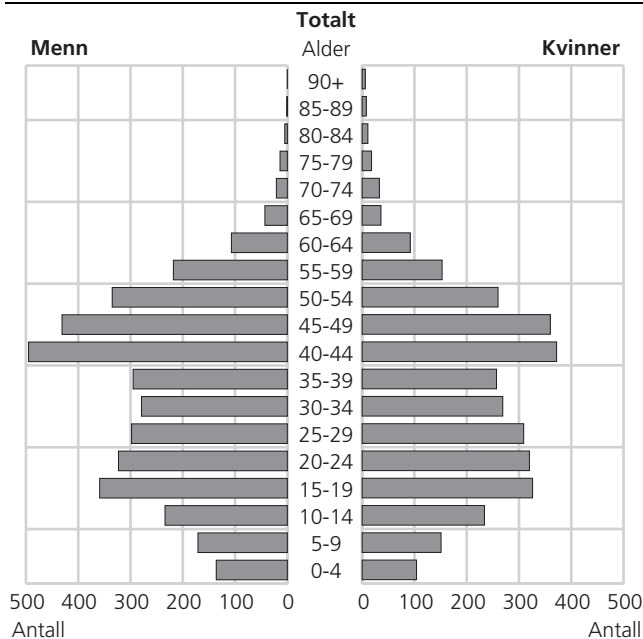
Det er en del chilenerne som har giftet seg eller blitt samboere med personer uten innvandrerbakgrunn, og 2 510 personer er født i Norge med en norskfødt og en chilenskfødt forelder. Blant gruppene vi ser på i denne rapporten, er det bare blant de fra Polen og Filippinene at vi finner flere personer i denne gruppen. Disse regnes ikke i innvandrerbefolkningen, og blir derfor ikke beskrevet i dette kapitlet.

16.2. Relativt få i de yngste årskullene

Som Figur 16.1 viser, var det i alt noe flere menn enn kvinner i den chilenske innvandrerbefolkningen i de fleste aldersgruppene. Den største femårige aldersgruppen var 40-44 år, både blant menn og kvinner. 35 prosent av etterkommerne er under 10 år og 92 prosent er under 20. Aldersfordelingen blant

etterkommerne er annerledes blant de med bakgrunn fra Chile sammenlignet med mange andre grupper. De fleste gruppene vokser ved at det blir stadig flere i de yngste aldersgruppene, men blant etterkommere med chilensk bakgrunn blir de nye årskullene stadig mindre. Det skyldes dels at mange førstegenerasjonsinnvandrere er over reprodutiv alder, og dels at relativt mange får barn med personer uten innvandrerbakgrunn.

Figur 16.1. Befolkningspyramide for innvandrerbefolkningen fra Chile. 1.1. 2006

Kilde: Befolkningsstatistikk, Statistisk sentralbyrå.

Innvandring – skal vi telle chilenske statsborgere eller innvandring fra Chile?

Inn- og utvandringsstatistikk publiseres oftest på den ene av disse to måtene:

- a) Inn – og utvandring fordeles etter fra- og tilflyttingsland (for eksempel flyttet i 2005 159 personer fra Chile til Norge mens 52 personer flyttet fra Norge til Chile). Her er alle lands statsborgerskap inkludert.
- b) Inn – og utvandring fordeles etter statsborgerskap (for eksempel flyttet i 2005 132 chilenske statsborgere til Norge mens 51 chilenske statsborgere flyttet fra Norge). Disse kan ha flyttet fra eller til alle verdens land.

Forskjellene mellom de to statistikkene skyldes at vi ”mister” chilenerne med norsk statsborgerskap i statistikkene som viser flyttinger blant chilenske statsborgere. Videre vil flyttestatistikken som viser hvilket land de flytter til også inkludere andre statsborgere enn chilenske (deriblant norske statsborgere) og det er også mange utflyttere som ikke oppgir hvilket land de flytter til.

Vi har i faktaarkene valgt å se på inn- og utvandring etter statsborgerskap fordi det trolig er det mest relevante i en innvandringsanalytisk sammenheng, men den andre typen tall publiseres også. I tillegg er det mulig å bestille data etter flytternes landbakgrunn.

16.3. Mange kom i 1987 og 1988

Innvandringen til Norge fra Chile begynte etter militærkupp i Chile september 1973. Det kom relativt mange politiske flyktninger i flere år etter det, og tilstrømmingen tok seg opp igjen etter midten av 1980-tallet. Blant de årene vi har statistikk over (etter 1986) var innvandringen størst i 1988 (tabell 16.2 og figur 16.2). Årsaken til økningen i innvandringen av chilenske statsborgere i denne periode var den økonomiske krisen i Chile, kombinert med militærregimets stadig sterkere konfrontasjoner med en stadig mer aktiv opposisjon. Fra 1990 og frem til 2005 var innvandringen nokså stabil, på mellom 100 og 150 chilenske statsborgere årlig.

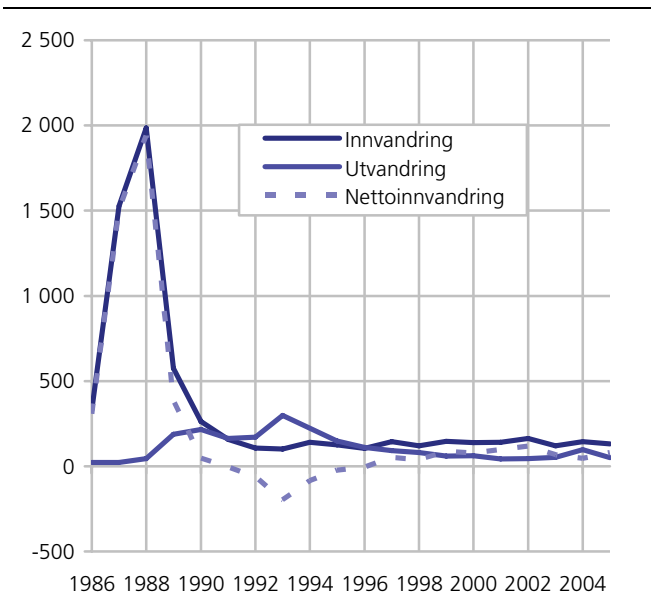
Utvandringsstatistikken viser når chilenske statsborgere ble registrert utflyttet i folkeregisteret. Dette kan skje lenge etter at personen i realiteten er flyttet ut. Første halvdel av 90-tallet var det negativ nettoinnvandring. Det vil si at det har vært flere flyttinger av chilenske statsborgere fra Norge enn til Norge. Noe av dette kan tilskrives tilbakevedingsprogrammer, men ”hoppet” i 1993 skyldes nok først og fremst at folkeregisteret dette året hadde en ”opprydding” i sine register⁵. I gjennomsnitt er 109 chilenske statsborgere registrert flyttet fra Norge hvert år i perioden 1986-2005.

⁵ I 1991 gjennomførte SSB en større undersøkelse for å kartlegge innvandrerbefolkningens høyeste utdanning. Mange av skjemaene som ble sendt ut kom i retur, selv om mottakeren var registrert bosatt i Norge. På bakgrunn av dette gjennomførte folkeregisteret en større ”opprydding” i 1993, som resulterte i at flere av de som var registrert bosatt, men som likevel hadde flyttet ut av landet, ble skrevet ut av folkeregisteret, men mange av disse med ukjent tilflyttingsland.

Tabell 16.2. Innvandring og utvandring av chilenske statsborgere. 1986 - 2005. Absolutte tall

År	1986	1987	1988	1989	1990	1991	1992	1993	1994	1995
Innvandring	330	1 527	1 985	575	262	158	107	102	140	125
Utvandring	23	22	45	188	216	164	170	299	224	148
Nettoinnvandring	307	1 505	1 940	387	46	-6	-63	-197	-84	-23
År	1996	1997	1998	1999	2000	2001	2002	2003	2004	2005
Innvandring	104	144	119	146	139	140	163	119	145	132
Utvandring	110	91	80	60	61	42	45	52	98	51
Nettoinnvandring	-6	53	39	86	78	98	118	67	47	81

Kilde: Befolkningsstatistikk, Statistisk sentralbyrå.

Figur 16.2. Innvandring og utvandring av chilenske statsborgere. 1986 - 2005. Absolutte tall

Kilde: Befolkningsstatistikk, Statistisk sentralbyrå.

Tabell 16.3. Botid for førstegenerasjonsinnvandrere fra Chile. 1.1.2006

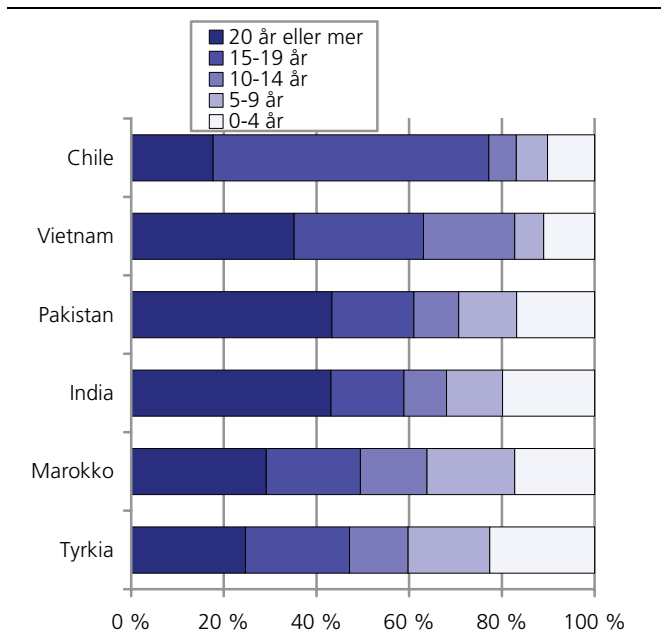
	Botid i Norge i år					
	I alt	0-4	5-9	10-14	15-19	20+
Absolutte tall	5 696	579	383	338	3 390	1 006
Prosent	100	10,2	6,7	5,9	59,5	17,7

Kilde: Befolkningsstatistikk, Statistisk sentralbyrå.

4 470 av de 5 700 førstegenerasjonsinnvandrere fra Chile som bodde i Norge i 2006 har kommet som flyktninger eller gjennom familiegjenforening med flyktninger (78 prosent). Svært få har kommet som overføringsflyktninger. Få fra Chile har kommet av andre grunner, som arbeid eller utdanning.

16.4. Chilenerne har bodd lenge i Norge

De fleste førstegenerasjonsinnvandrere fra Chile har bodd lenge i Norge, og de aller fleste kom, som vi har sett i perioden 1986 til 1990. Av de som var i Norge per 1.1. 2006 hadde 83 prosent minst 10 års botid, 77 prosent minst 15 år og 18 prosent hadde bodd i Norge i minst 20 år. Som Figur 16.3 viser, er chilenerne den ikke-vestlige innvandreregruppen hvor flest hadde bodd i Norge i minst 15 år.

Figur 16.3. Botid blant de seks ikke-vestlige innvandreregruppene hvor størst andel hadde 15 års botid eller mer per 1.1.2006. Prosent

Kilde: Befolkningsstatistikk, Statistisk sentralbyrå.

16.5. Mange norske statsborgere

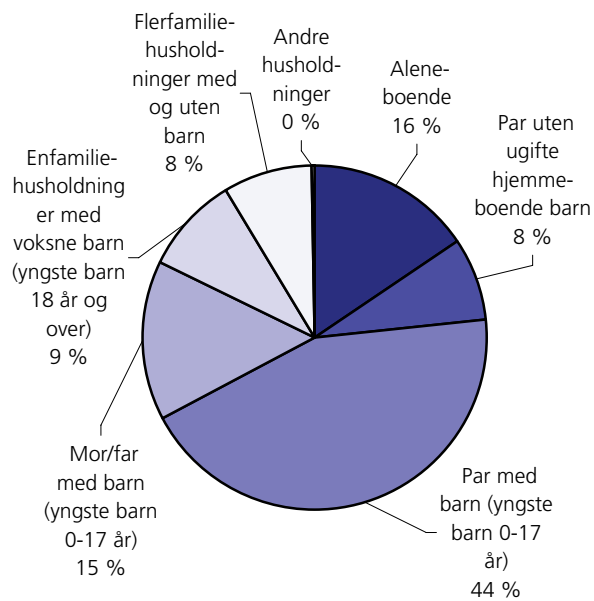
Mer enn to av tre med innvandrerbakgrunn fra Chile hadde norsk statsborgerskap per 1.1.2006. I mange grupper hvor også flertallet har lang botid, er det flere som har norsk statsborgerskap enn chilenerne. Dette kan være et uttrykk for at mange chilenerne i Norge har en tanke om å reise tilbake til Chile en gang i fremtiden, noe vi også ser i statistikken over innvandring/utvandring. Chilenerne er blant dem som i størst grad flytter ut fra Norge igjen (relativt til antallet som flytter inn).

I 1976 var det 408 chilensk statsborgere i Norge, i 1991 var det 5 388, og i 2006 var det 2 262 personer i Norge med chilensk statsborgerskap. Til sammen 4 680 personer skiftet fra chilensk til norsk statsborgerskap i perioden fra 1977 til 2005.

16.6. Mange par med barn, men også mange enslige med barn

Husholdsstrukturen blant chilenerne likner på mange måter mer på den en finner blant innvandrere fra vestlige land, enn det en finner blant mange innvandreregrupper fra ikke-vestlige land.

Figur 16.4. Andelen personer i ulike typer husholdninger i innvandrerbefolkningen fra Chile per 3. november 2001

Kilde: FOB 2001, Statistisk sentralbyrå.

44 prosent av innvandrerbefolkningen med bakgrunn fra Chile bodde i husholdninger som besto av kjernefamilier, det vil si foreldre med barn under 18 år, da Folke- og bolig tellingen 2001 ble gjennomført (Figur 16.4). Dette er en litt større andel enn de en fant for alle i Norge (41 prosent). 16 prosent av chilenerne bodde i husholdninger som består av aleneboere (enslige). Dette er også omtrent som landsgjennomsnittet. Det var mindre vanlig å bo i husholdninger som består av par uten barn (8 prosent), og det skyldes primært at mange fra Chile er i den alderen hvor det er vanlig å bo som par uten å ha barn. Dette er under halvparten av det en finner blant alle i Norge.

Hele 15 prosent av chilenerne bodde i husholdninger som besto av aleneforeldre med barn. Dette er en svært stor andel sammenliknet med gjennomsnittet i Norge, men også sammenliknet med gjennomsnittet for innvandrere fra Europa ellers og Asia. Bare enkelte grupper med bakgrunn fra Afrika hadde sammenliknbare andeler som bodde i husholdninger bestående av aleneforeldre med barn. 8 prosent av chilenerne bodde i flerfamiliehusholdninger, mot 4 prosent i hele befolkningen.

Husholdningsstørrelsen for chilenerne (2,2) var ganske lik den for norske uten innvandrerbakgrunn (2,3). Det var relativt sett færre husholdninger som besto av to personer og flere husholdninger som består av fem personer eller flere (24 prosent) blant chilenerne. Blant norske uten innvandrerbakgrunn var det 17 prosent som bodde i husholdninger med fem personer eller mer.

16.7. En av ti var samboere

Blant innvandrere med bakgrunn fra Chile bodde litt over halvparten av de over 20 år i par (55 prosent) i 2001. 44 prosent bodde sammen som ektefeller, og 11 prosent var samboere. Dette var den høyeste andelen samboere blant de største gruppene ikke-vestlige innvandrere i Norge. Gjennomsnittet blant alle over 20 år i Norge var omtrent likt på samme tid (12 prosent) (FOB 2001).

16.8. En av tre ekteskapsinngåelser blant innvandrere fra Chile var med en person uten innvandrerbakgrunn

I perioden 1996-2005 var det noe flere menn enn kvinner med chilensk bakgrunn som giftet seg. Kjønnsfordelingen er noe jevnere blant innvandrerbefolkningen med bakgrunn fra Chile enn i flere av de andre gruppene vi har sett på, og det er også noe jevnere mellom antallet ugifte menn og kvinner over 18 år i perioden.

Både blant kvinner og menn var det om lag en av tre som giftet seg med en person uten innvandrerbakgrunn. Dette er en høy andel sammenliknet med mange andre ikke-vestlige innvandrergupper. Blant kvinner var det ellers 16 prosent som giftet seg med en chilensk landbakgrunn bosatt i Norge, og 42 prosent giftet seg med en person som var bosatt i utlandet ved ekteskapsinngåelsen. Blant menn var det en noen flere som giftet seg med en ikke-bosatt person (50 prosent) i denne perioden, mens 14 prosent giftet seg med chilener bosatt i Norge (tabell 16.4).

Det ble inngått i alt 407 transnasjonale ekteskap blant innvandrere med bakgrunn fra Chile i denne perioden. Svært få etterkommere giftet seg. Dette er en gruppe hvor mange fortsatt er svært unge, og hvor det kan se ut som om samboerskap vil være naturlig for mange.

For mer om ekteskapsmønster i innvandrerbefolkningen, se Daugstad 2006.

16.9. 2,2 barn i gjennomsnitt

Kvinnelige førstegenerasjonsinnvandrere fra Chile i alderen 35-44 år hadde i 2004 i gjennomsnitt 2,2 barn. Dette gjennomsnittet er noe høyere enn for alle kvinner i Norge (2,0). Sammenliknet med enkelte andre landgrupper som har lang botid i Norge (Pakistan, Vietnam, Marokko, Tyrkia), har chilenske kvinner færre barn hver, mens de har flere enn kvinner fra Filippinene og India, som også har lang botid. 63 prosent av barna til chilenske kvinner i denne alderen er født i Norge. Bare 11 prosent har fire eller flere barn, noe som er 3 prosentpoeng høyere enn andelen blant alle kvinner i Norge i denne alderen.

Tabell 16.4. Ekteskapsinngåelser blant bosatte personer med innvandrerbakgrunn fra Chile. 1996-2005

Kjønn og innvandrerbakgrunn	Ektefellens landbakgrunn				Bosatt i utlandet	Ektefellens landbakgrunn			
	I alt	Uten innvandrerbakgrunn	Samme landbakgrunn bosatt i Norge	Annen utenlandsk bosatt i Norge		Uten innvandrerbakgrunn bosatt i Norge	Samme landbakgrunn bosatt i Norge	Annen utenlandsk bosatt i Norge	Bosatt i utlandet
	Absolutte tall					Prosent			
Kvinner	406	139	64	32	171	34,2	15,8	7,9	42,1
Menn	475	144	64	31	236	30,3	13,5	6,5	49,7

Kilde: Befolkningsstatistikk, Statistisk sentralbyrå.

16.10. Flere som eide enn leide bolig

I 2001 var det en relativt stor andel av chilenerne som eide boligen de bodde i (60 prosent) sammenliknet med andre innvandrere. 40 prosent bodde i leid bolig. Den høye andelen har sammenheng med at chilenerne hadde bodd lenger i Norge enn de fleste andre innvandrergupper, og at mange hadde etablert seg i norsk arbeidsliv. Når andelen med eid bolig likevel var lavere enn det en fant for hele befolkningen i Norge, kan dette henge sammen med forskjeller i arbeidsdeltakelse, noe høyere arbeidsledighet, ikke samme mulighet til å arve, muligens tanker og planer om å vende tilbake til Chile, og at det å eie egen bolig ikke nødvendigvis er like høyt verdsett i Chile som i Norge.

16.11. Chilenerne bor spredt rundt i Norge

En fjerdedel av innvandrerbefolkningen fra Chile bodde i Oslo per 1.1.2006. 1 833 chilener holdt hus i hovedstaden, og de utgjorde 0,3 prosent av befolkningen her. I likhet med vietnameserne, har chilenerne et spredt bosetningsmønster, og få grupper hadde en mindre andel som bodde i Oslo. I andre grupper med lang botid, som pakistanerne, tyrkerne og srilankeserne, har vi sett at langt flere har trukket mot det sentrale østlandsområdet. I nyere flyktninggrupper ser vi også at mange etter hvert flytter til hovedstadsområdet (som somalierne og etiopierne). Det bodde chilenerne i alle landets fylker og i 217 av landets kommuner. I fylkene utgjorde chilenerne høyest andel av befolkningen i Vest-Agder (0,5 prosent) og Hordaland (0,3 prosent).

Ser vi på kommunene, var det Oslo som huset flest chilenerne, fulgt av Bergen (1 180 personer). Deretter kom Kristiansand, Stavanger, Trondheim, Skien og Bærum, alle med minst 100 chilenerne hver. Men det bodde også mange chilenerne spredt, i små kommuner. Lærdal var den kommunen med flest chilenerne i forhold til folketallet, deretter fulgte Høyanger og Balestrand. I alle disse små kommunene i Sogn og Fjordane utgjorde chilenerne rundt en prosent av befolkningen.

Det bodde chilenerne i alle bydeler i Oslo, og chilenerne bodde nokså spredt i hovedstaden, sammenliknet med andre ikke-vestlige innvandrergupper. Bare i bydel Alna bodde det mer enn 200 chilenske innvandrere, og i Grünerløkka, Grorud, Gamle Oslo og Søndre Nordstrand var det mellom 150 og 200 innvandrere fra Chile. Størst andel av befolkningen utgjorde chilenerne i Grorud (0,7 prosent). I Ullern, Vestre Aker, Nordre Aker vest i Oslo, samt i Nordstrand, hadde bare en av tusen innbyggere bakgrunn fra Chile.

Tabell 16.5. Innvandrerbefolkningen med bakgrunn fra Chile, etter fylke 1.1. 2006. Absolutte tall og prosent

Fylke	Befolkningen i alt	Innvandrerbefolkningen fra Chile	I prosent av befolkningen	I prosent av innvandrerbefolkningen fra Chile
Hele landet	4 640 219	7 084	0,2	100,0
01 Østfold	260 389	209	0,1	3,0
02 Akershus	501 125	749	0,1	10,6
03 Oslo	538 411	1 833	0,3	25,9
04 Hedmark	188 511	109	0,1	1,5
05 Oppland	183 204	95	0,1	1,3
06 Buskerud	245 225	403	0,2	5,7
07 Vestfold	222 104	86	0,0	1,2
08 Telemark	166 140	237	0,1	3,3
09 Aust-Agder	104 084	56	0,1	0,8
10 Vest-Agder	162 317	769	0,5	10,9
11 Rogaland	397 594	481	0,1	6,8
12 Hordaland	452 611	1 382	0,3	19,5
14 Sogn og Fjordane	106 650	204	0,2	2,9
15 Møre og Romsdal	244 978	81	0,0	1,1
16 Sør-Trøndelag	275 403	255	0,1	3,6
17 Nord-Trøndelag	128 694	12	0,0	0,2
18 Nordland	236 257	75	0,0	1,1
19 Troms	153 585	39	0,0	0,6
20 Finnmark Finnmark	72 937	9	0,0	0,1

Kilde: Befolkningsstatistikk, Statistisk sentralbyrå.

Tabell 16.6. Innvandrerbefolkningen med bakgrunn i fra Chile, etter kommune. 1.1. 2006. Absolutte tall og prosent

Kommune	Befolkningen i alt	Innvandrerbefolkningen fra Chile	I prosent av befolkningen
Hele landet	4 640 219	7 084	0,15
03 Oslo	538 411	1 833	0,34
1201 Bergen	242 158	1 180	0,49
1001 Kristiansand	76 917	635	0,83
1103 Stavanger	115 157	245	0,21
1601 Trondheim	158 613	214	0,13
0806 Skien	50 761	168	0,33
0219 Bærum	105 928	152	0,14
1106 Haugesund	31 738	100	0,32
0604 Kongsberg	23 315	91	0,39
0602 Drammen	57 759	88	0,15
0231 Skedsmo	43 201	74	0,17
1149 Karmøy	37 928	71	0,19
0220 Asker	51 484	70	0,14
0237 Eidsvoll	18 923	48	0,25
0427 Elverum	18 992	48	0,25
0625 Nedre Eiker	21 653	47	0,22
0230 Lørenskog	30 929	46	0,15
0213 Ski	27 010	45	0,17
0228 Rælingen	14 857	45	0,30
<i>5 kommuner med størst tetthet</i>			
1422 Lærdal	2 155	23	1,07
1416 Høyanger	4 448	45	1,01
1418 Balestrand	1 406	13	0,92
1001 Kristiansand	76 917	635	0,83
0544 Øystre Slidre	3 137	25	0,80

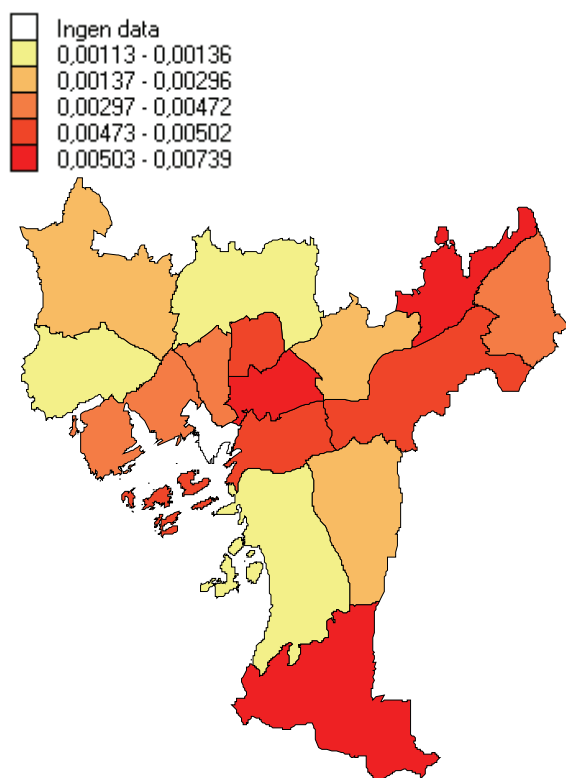
Kilde: Befolkningsstatistikk, Statistisk sentralbyrå.

Tabell 16.7. Innvandrerbefolkningen med bakgrunn fra Chile, etter bydeler i Oslo (unntatt Sentrum og Marka). 1.1. 2006. Absolutte tall og prosent

Bydel	Innbyggere i alt	Ikke-vestlige innvandrerbefolkning i alt	Ikke-vestlig innvandrerbefolkning i prosent av innbyggere	Innvandrerbefolkningen fra Chile	Innvandrerbefolkningen fra Chile i prosent av befolkningen i bydelen
I alt	538 411	101 300	19 %	1 833	0,3 %
01 Gamle Oslo	36 557	10 409	28 %	173	0,5 %
02 Grünerløkka	38 946	8 406	22 %	196	0,5 %
03 Sagene	30 414	4 922	16 %	144	0,5 %
04 St. Hanshaugen	28 287	2 918	10 %	84	0,3 %
05 Frogner	46 047	3 778	8 %	145	0,3 %
06 Ullern	27 599	1 762	6 %	36	0,1 %
07 Vestre Aker	40 878	2 501	6 %	56	0,1 %
08 Nordre Aker	41 656	3 359	8 %	47	0,1 %
09 Bjerke	24 606	7 078	29 %	67	0,3 %
10 Grorud	25 032	8 038	32 %	185	0,7 %
11 Stovner	28 656	9 832	34 %	117	0,4 %
12 Alna	44 482	15 670	35 %	218	0,5 %
13 Øststjø	43 547	6 215	14 %	124	0,3 %
14 Nordstrand	43 824	3 206	7 %	57	0,1 %
15 Søl. Nordstrand	33 863	13 007	38 %	173	0,5 %

Kilde: Befolkningsstatistikk, Statistisk sentralbyrå.

Figur 16.5. Innvandrere fra Chile, etter bydeler i Oslo. 1.1.2006. Andeler

Kilde: Befolkningsstatistikk, Statistisk sentralbyrå.

16.12. Omtrent likt utdanningsnivå blant kvinner og menn

Vi manglet utdanningsopplysninger om 17 prosent av førstegenerasjonsinnvandrerne fra Chile mellom 30-44 år i 2005 (tabell 16.8). Dette har sammenheng med at noen er kommet til Norge etter den siste systematiske

kartleggingen av utdanning tatt i utlandet (1999), og at vi ikke har noe system for løpende å fange opp utdanning tatt i utlandet blant innvandrere ved ankomst til landet. Blant dem vi har opplysninger om, hadde 27 prosent utdanning på universitets og høyskolenivå i 2005 (tabell 16.9). Den samlede andelen med høyere utdanning ligger under gjennomsnittet for alle i Norge (36 prosent), og noe under nivået for alle førstegenerasjonsinnvandrere (33 prosent) i Norge, men likt med gjennomsnittet for ikke-vestlige innvandrere (27 prosent).

42 prosent av førstegenerasjonsinnvandrerne fra Chile har videregående skole og 30 prosent har grunnskolen som høyeste utdanning. Utdanningsnivået er nokså likt for kvinner og menn fra Chile.

Tabell 16.8. Prosent av personer 30-44 med manglende utdanningsopplysninger, 1.10.2005

Kjønn, innvandringskategori og landbakgrunn	I alt, alderen 30-44 år	Prosent av disse som har uoppgitt utdanningsnivå	Antall med utdanningsopplysninger
Alle i Norge	1026473	5	976 176
Menn	521685	5	496 122
Kvinner	504788	5	480 053
Førstegenerasjonsinnv. fra ikke-vestlige land	81 860	40	49 362
Menn	39 633	37	24 929
Kvinner	42 227	42	24 407
Førstegenerasjonsinnv. fra Chile i alt	1 952	17	1 618
Menn	1 061	15	902
Kvinner	891	20	716

Kilde: Utdanningsstatistikk, Statistisk sentralbyrå.

Tabell 16.9. Utdanningsnivå blant dem vi har utdanningsopplysninger om, 30-44 år. 1.10.2005. Prosent

Kjønn, innvandringskategori og landbakgrunn	"Oppgitt"	Ingen fullført utdanning	Grunnskole-nivå	Videregående-skolenivå	Uni.- og høgskolenivå, kort	Universitets- og høyskoleniv, lang
Alle i Norge	100	0	21	43	27	9
Menn	100	0	22	47	21	10
Kvinner	100	0	21	39	33	7
Førstegenerasjonsinnv. fra ikke-vestlige land	100	2	39	33	19	8
Menn	100	1	39	34	17	8
Kvinner	100	3	39	31	20	7
Førstegenerasjonsinnv. fra Chile i alt	100	1	30	42	23	4
Menn	100	0	31	43	22	4
Kvinner	100	0	28	42	25	4

Kilde: Utdanningsstatistikk, Statistisk sentralbyrå.

Tabell 16.10. Deltakelse i utdanning blant førstegenerasjonsinnvandrere etter kjønn, alder og landbakgrunn. 2005. Prosent

	Bosatte, absolutte tall		I høyere td,	I videregående utd,	Ikke i utdanning/ grunnskole
16 -18 år					
I alt, hele befolkningen	179 270	100	-	91	9
Menn	91 879	100	-	90	10
Kvinner	87 391	100	-	92	8
I alt, førstegenerasjonsinnvandrere fra ikke-vestlige land	8 603	100	-	74	26
Menn	4 576	100	-	73	27
Kvinner	4 027	100	-	75	25
I alt, førstegenerasjonsinnvandrere fra Chile	170	100	-	79	21
Menn	92	100	-	74	26
Kvinner	78	100	-	86	14
19-24 år					
I alt, hele befolkningen	330 115	100	31	16	54
Menn	168 058	100	25	17	58
Kvinner	162 057	100	37	14	50
I alt, førstegenerasjonsinnvandrere fra ikke-vestlige land	24 396	100	18	17	65
Menn	11 449	100	16	20	64
Kvinner	12 947	100	20	14	66
I alt, førstegenerasjonsinnvandrere fra Chile	705	100	17	18	65
Menn	347	100	13	18	69
Kvinner	358	100	22	18	60

Kilde: Utdanningsstatistikk, Statistisk sentralbyrå.

16.13. ..og lav utdanningsdeltakelse blant unge førstegenerasjonsinnvandrere

I forrige avsnitt så vi på hvilket *utdanningsnivå* de mellom 30-44 år hadde. Vi skal nå se på *deltakelsen* på utdanningsarenaen blant de som er i alderen 19-24 år og deretter blant de mellom 16-18 år.

Som Tabell 16.10 viser, var 17 prosent av de chilenske førstegenerasjonsinnvandrere i alderen 19-24 år under høyere utdanning i år 2005. Dette var omtrent på gjennomsnittet for alle ikke-vestlige førstegenerasjonsinnvandrere (18 prosent) og mye lavere enn gjennomsnittet for hele befolkningen (31 prosent). Like mange chilenerne i denne alderen var i videregående utdanning som i høyere utdanning.

Det var mye vanligere blant kvinnene enn blant mennene fra Chile å studere. Hele 22 prosent av alle førstegenerasjons innvandrerkvinner herfra var i

høyere utdanning, mot bare 13 prosent av mennene - en forskjell på 9 prosentpoeng. Også i hele befolkningen er forskjellen mellom kvinner og menn stor (på 11,5 prosentpoeng), mens forskjellen er mindre i hele gruppen av ikke-vestlige innvandrere (2 prosentpoeng).

Deltakelsen blant *etterkommerne* med chilensk bakgrunn er ikke særlig mye høyere enn blant førstegenerasjonsinnvandrere. Av de 73 etterkommerne i alderen 19-24 år, var 18 prosent i høyere utdanning, 17 prosent av mennene og 19 prosent av kvinnene, og omtrent like mange tok videregående utdanning. Blant grupper med et visst antall etterkommere i denne alderen, var det bare de med tyrkisk bakgrunn som i mindre grad tok en eller annen form for utdanning.

Deltakelsen i *videregående opplæring* blant første-generasjons chilenerne mellom 16-18 år lå på over 79 prosent i 2005, høyere enn deltakelsen blant ikke-vestlige førstegenerasjonsinnvandrere i alt (74 prosent), men lavere enn hele befolkningen (91 prosent). Særlig var deltakelsen blant førstegenerasjons innvandrerkvinner fra Chile relativt høy, og mye høyere enn både førstegenerasjons innvandrermenn fra samme land og også høyere enn gjennomsnittet for kvinnelige ikke-vestlige innvandrere. Hele 86 prosent av kvinnelige innvandrere med chilensk bakgrunn var i videregående opplæring, mot 75 prosent blant alle ikke-vestlige kvinnelige førstegenerasjonsinnvandrere.

Som blant etterkommere generelt, er det også blant etterkommere med bakgrunn fra Chile mer vanlig å delta i videregående opplæring enn blant førstegenerasjonsinnvandrerne. 86 prosent tar en eller annen form for videregående opplæring, 85 prosent av mennene og 88 prosent av kvinnene. Forskjellen mellom kvinner og menn blant etterkommerne har altså minsket i forhold til blant førstegenerasjonsinnvandrerne. Deltakelsen blant de med chilensk bakgrunn er noe lavere enn blant ikke-vestlige etterkommere i alt (89 prosent) og befolkningen i alt (91 prosent).

16.14. Høy arbeidsdeltakelse blant chilenerne

Arbeidsdeltakelsen blant chilenerne var høy både for kvinner og menn. Blant innvandrergruppene vi ser på i denne rapporten er det bare polakkene, som har kommet som arbeidsinnvandrere, som hadde høyere arbeidsdeltakelse i fjerde kvartal 2005. Som for de fleste andre grupper var sysselsettingen lavere blant kvinner (61 prosent) enn menn (69 prosent). Sysselsettingsandelen blant chilenerne var noe lavere enn i befolkningen i alt (73 prosent for menn og 66 prosent for kvinner).

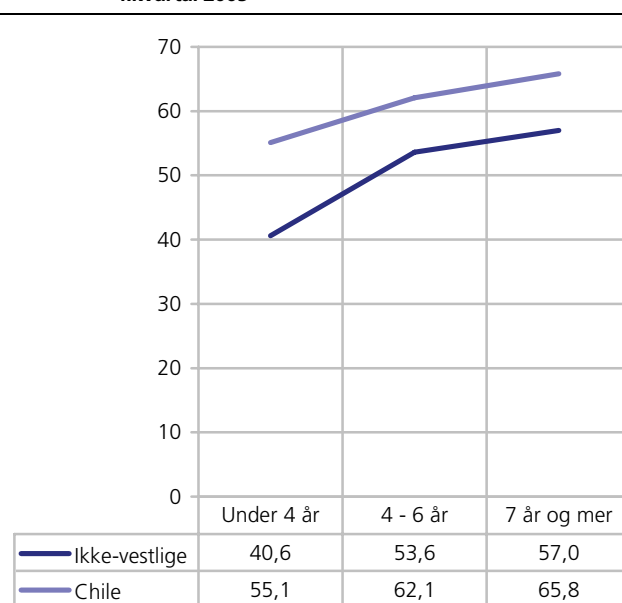
Når arbeidsdeltakelsen er på nesten samme nivå som for dem uten innvandringsbakgrunn, skyldes det primært at de fleste fra Chile er i en alder hvor det er vanligst å være i arbeid. Innenfor hver aldersgruppe kan de ha lavere arbeidsdeltakelse enn gjennomsnittet i Norge.

Tabell 16.11. Sysselsatte førstegenerasjonsinnvandrere i prosent av bosatte 16-74 år etter landbakgrunn og kjønn. 4. kvartal 2005. Prosent

	I alt	Menn	Kvinner
Befolkningen i alt	69,4	72,6	66,1
Førstegenerasjonsinnv. i alt	57,5	62,5	52,6
Vestlige	69,7	73,5	65,8
Ikke-vestlige	52,2	57,5	47,3
Chile	64,9	68,6	60,7

Kilde: Arbeidsmarkedsstatistikk, Statistisk sentralbyrå.

Figur 16.6. Sysselsatte førstegenerasjonsinnvandrere i prosent av bosatte i alderen 16-74 år, etter landbakgrunn og botid. 4.kvartal 2005

Kilde: Arbeidsmarkedsstatistikk, statistikk sentralbyrå.

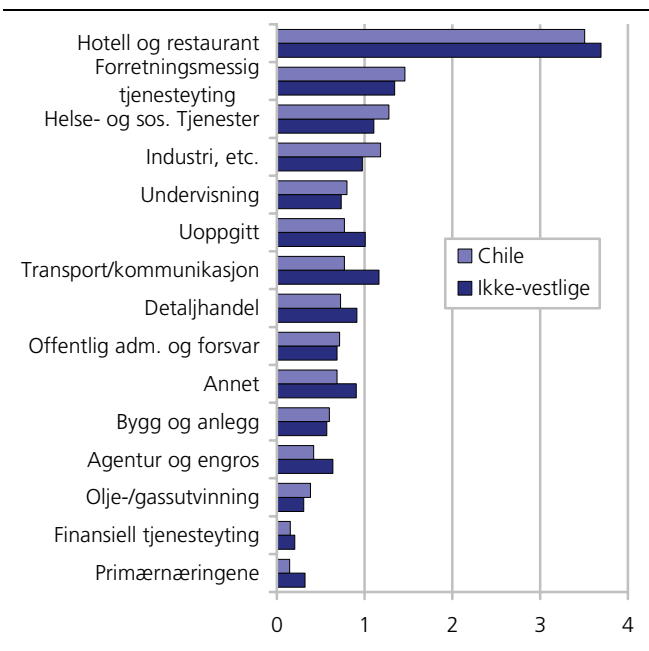
Som i de fleste andre grupper, stiger sysselsettingen blant chilenerne med botiden, og den ligger hele tiden over gjennomsnittet for ikke-vestlige innvandrere (se Figur 16.6). 66 prosent blant de med mer enn seks års botid er sysselsatt, noe som nesten er på nivå med befolkningen i alt (69 prosent). I denne gruppa var sysselsettingsnivået 9 prosentpoeng høyere blant de fra Chile enn gjennomsnittet for alle ikke-vestlige førstegenerasjonsinnvandrere.

16.15. Overrepresentert i hotell- og restaurantnæringen

Figur 16.7 viser hvor sannsynlig det er at ikke-vestlige førstegenerasjonsinnvandrere og førstegenerasjonsinnvandrere fra Chile arbeidet i et utvalg næringer i forhold til befolkningen i alt i 4. kvartal 2005. For å finne dette, har vi dividert andelen blant førstegenerasjonsinnvandrerne fra ikke-vestlige land generelt og Chile spesielt i de ulike næringene på andelen blant befolkningen i alt. De søylene som overstiger 1 i figuren viser at førstegenerasjonsinnvandrerne er overrepresenterte i næringen, mens de er underrepresenterte dersom søylen er lavere enn 1.

Figuren viser at chilenerne var overrepresentert i hotell- og restaurantnæringen i forhold til befolkningen i alt, i omtrent like stor grad som gjennomsnittet av de ikke-vestlige innvandrerne. Det var 3,5 ganger så sannsynlig at en førstegenerasjonsinnvandrere fra Chile arbeidet i denne næringen som noen i befolkningen i alt i 4. kvartal 2005. Innen forretningsmessig tjenesteyting, helse- og sosialtjenester og industri var chilenerne også overrepresenterte, og det var noe mer vanlig for chilenerne å arbeide innen disse næringene enn det var blant ikke-vestlige innvandrere i alt. Chilenerne var underrepresenterte i de øvrige næringene.

Figur 16.7. Relativ næringsfordeling blant sysselsatte ikke-vestlige innvandrere og førstegenerasjonsinnvandrere fra Chile (16-74 år). 4. kvartal 2005

Kilde: Arbeidsmarkedsstatistikk, Statistisk sentralbyrå.

Inndeling i næringer

Sysselsatte kan fordeles etter hvilken næring de arbeider innen. Vi har i dette avsnittet brukt grove inndelinger, og vil her utdype hva enkelte kategorier, som kanskje er litt ukjente for leseren, inneholder: *Forretningsmessig tjenesteyting og eiendomsdrift:* Her finner vi blant annet rengjøringsvirksomhet, omsetning og drift av fast eiendom, databehandlingsvirksomhet, forsknings og utviklingsarbeid og diverse utleievirksomhet.

Motorkjøretøytjenester: Her finner vi all næring knyttet til handel med motorvogner, vedlikehold og reparasjon av motorvogner, samt detaljhandel med drivstoff til motorvogner.

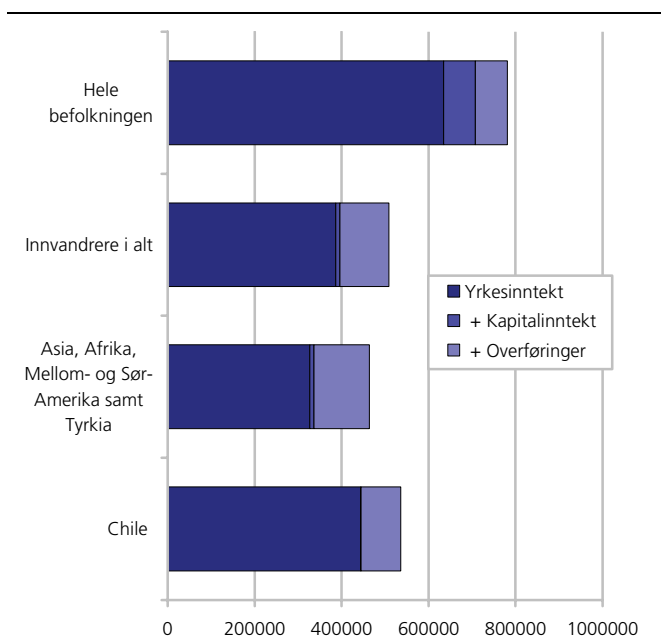
Finansiell tjenesteyting: Her finner vi blant annet bankvirksomhet og forsikringsvirksomhet (unntatt forsikringer underlagt offentlig forvaltning).

Transport og kommunikasjon: Her finner vi blant annet lufttransport, sjøtransport og landtransport som jernbanetransport, rutebiltransport, drosjebiltransport, samt virksomhet knyttet til post- og telekommunikasjoner.

16.16. 8,4 prosent arbeidsledige

Andelen registrerte arbeidsledige førstegenerasjonsinnvandrere fra Chile var i første kvartal på 8,4 prosent, omtrent likt for kvinner og menn. Ledigheten er noe lavere enn gjennomsnittet for ikke-vestlige innvandrere, men nær tre ganger høyere enn i befolkningen i alt.

Figur 16.8. Inntektsregnskap for innvandrerbefolkningen. Ektepar (med og uten barn) og samboerpar med felles barn hvor begge voksne har samme landbakgrunn, etter land. Hovedinntektstaker 25-55 år. Gjennomsnitt. 2004. Kroner

Kilde: Inntektsstatistikk, Statistisk sentralbyrå.

Tabell 16.12. Arbeidsledige av arbeidsstyrken (prosent) etter landbakgrunn og kjønn. 16-74 år. 1. kvartal 2006. Prosent

	I alt	Menn	Kvinner
Hele befolkningen	3	3,1	2,9
Førstegenerasjonsinnv. i alt	8,2	8,3	8,1
Vestlig	3,3	3,6	3,0
Ikke-vestlige	10,6	10,6	10,6
Chile	8,4	8,7	8,0

Kilde: Arbeidsmarkedsstatistikk, Statistisk sentralbyrå.

16.17. Høy inntekt og lite overføringer

Den høye sysselsettingen blant chilenerne gjenspeiler seg i et relativt høyt inntektsnivå. Gjennomsnittlig yrkesinntekt for ektepar med og uten barn, og samboere med felles barn fra Chile var i 2004 kr 444 000, mot kr 327 000 for par fra tredje verden. Selv om chilenerne har en høy yrkesinntekt, ligger de langt under nivået for alle par i Norge, kr 635 000.

Yrkesinntekten utgjør hele 83 prosent av samlet inntekt, mer enn gjennomsnittet for både for alle par i Norge og alle innvandrerpar. Chilenerne har lavere kapitalinntekt i forhold til par med innvandrerbakgrunn sett under ett, og i forhold til par med bakgrunn fra tredje verden. De ligger også relativt lavt når det gjelder overføringer, både skattepliktige (pensjoner og arbeidsledighetstrygd) og skattefrie (barnetrygd og sosialhjelp). Mottaket av sosialhjelp blant chilenske par er særlig lavt, bare kr 3 700 i gjennomsnitt, mot kr 20 700 i gjennomsnitt for par fra den tredje verden. Inntekt etter skatt er høyere blant chilenerne enn for innvandrere fra tredje verden, og vesentlig høyere enn gjennomsnittet for hele innvandrerbefolkningen.

Tabell 16.13. Inntektsregnskap for innvandrerbefolkningen. Ektepar (med og uten barn) og samboerpar med felles barn hvor begge voksne har samme landbakgrunn, etter land.¹ Hovedinntektstaker 25-55 år. Gjennomsnitt 2004. Kroner

	Norge i alt	Innvandrere i alt	Asia, Afrika, Mellom- og Sør-Amerika samt Tyrkia	Chile
Yrkesinntekt	635 000	386 600	326 700	443 900
Av dette lønn	581 400	355 100	296 600	418 600
+ Kapitalinntekt	72 400	9 500	9 700	800
Overføringer	73 700	112 600	127 400	91 500
+ Skattepliktige overføringer	41 400	55 200	62 100	59 300
Av dette				
Pensjoner fra folketrygden	15 800	32 100	37 000	38 100
Arbeidsledighetstrygd	7 900	16 900	18 200	18 000
+ Skattefrie overføringer	32 300	57 500	65 200	32 100
Av dette				
Barnetrygd	16 500	18 800	20 300	14 700
Sosialhjelp	1 600	17 300	20 700	3 700
Samlet inntekt	781 100	508 700	463 700	536 200
- Sum utlignet skatt og negative overføringer	204 700	118 600	97 700	124 700
Inntekt etter skatt	576 400	390 100	366 000	411 500
Yrkesinntekt i prosent av samlet inntekt	81	76	70	83
Antall barn 0-17 år	1,4	1,7	1,8	1,3
Antall familier	588 906	37 704	26 015	731

¹ I tallet på ektepar er registrerte partnerskap inkludert.
Kilde: Inntektsstatistikk, Statistisk sentralbyrå.

Tabell 16.14. Valgdeltakelse etter kjønn, alder, botid og år

	Ikke-vestlige land	Chile
Stortingsvalget 2005		
I alt	49	54
Menn	48	52
Kvinner	50	56
<i>Alder</i>		
18-25 år	38	50
26-39 år	46	46
40-59 år	54	62
60 år og over	55	*
<i>Botid</i>		
0-9 år	44	*
10-19 år	47	55
20-29 år	50	47
30 år og over	65	*
Valgdeltakelse 1997	58	63
Valgdeltakelse 2001	45	44
(N)		
I alt	103 283	3 629
ha hatt	52 436	1 898
Kvinner	50 847	1 731

Kilde: Valgstatistikk, Statistisk sentralbyrå.

Innvandrerpar med bakgrunn fra Chile hadde i denne statistikken færre barn i gjennomsnitt enn de andre gruppene i tabellen. Innvandrere fra Chile har med andre ord både høyere inntekt enn disse gruppene og noen færre i husholdningen å fordele inntekten på.

16.18. 54 prosent stemte i stortingsvalget 2005

Valgdeltakelsen blant stemmeberettigede personer fra Chile økte med 10 prosentpoeng fra stortingsvalget i 2001 til valget i 2005, fra 44 prosent til 54 prosent. Ettersom dette er ei gruppe med lang botid, var valgdeltakelsen blant de fra Chile var som ventet litt høyere enn blant alle innvandrere (53 prosent), høyere enn blant alle ikke-vestlige innvandrere (49 prosent), men langt lavere enn blant befolkningen i alt (77,4 prosent). Personer med chilensk bakgrunn fulgte det samme mønsteret som de fleste andre innvandrergupper; lang botid og høy alder virket positivt inn på valgdeltakelse, samtidig som kvinner stemte i større grad enn menn (tabell 16.14).

For mer om valgdeltakelse blant innvandrere, se Aalandslid 2006.

16.19. Godt integrert – særlig i arbeidslivet

Innvandrerbefolkningen med bakgrunn fra Chile er blant de ikke-vestlige gruppene som ligner mest på befolkningen i alt på mange områder, mer enn de ligner andre ikke-vestlige grupper.

Chilenerne bor spredt rundt i Norge, noe som også kan virke positivt med hensyn til integrering i noen sammenhenger. Hva gjelder ”husholdningsmønster” ligner chilenerne mer på befolkningen i alt enn på andre ikke-vestlige innvandrere – det er omtrent like stor andel kjernefamilier, aleneboere og samboende som i befolkningen i alt. Det var heller ikke like vanlig å gifte seg ungt som det er i en del andre grupper. Blant de som giftet seg i perioden 1996-2005, giftet en av tre seg med en person uten innvandrerbakgrunn.

Det er bare filippinske kvinner som i større grad gifter seg med menn uten innvandrerbakgrunn blant landene vi har sett på her. Mange mener at det virker positivt på integreringen å gifte seg med noen uten innvandrerbakgrunn, siden denne partnere kan virke som en "sluse" inn i det norske samfunnet.

Utdanningsnivået blant chilenerne er ikke spesielt høyt og deltakelsen i høyere utdanning blant de mellom 19 og 24 er som gjennomsnittet for ikke-vestlige innvandrere. Likevel er arbeidsdeltakelsen i denne gruppa høy, bare slått av polakkene, og både kvinner og menn er relativt godt integrert i arbeidslivet. Blant de med over seks års botid, er sysselsettingsnivået likt med befolkningen i alt, men her må det bemerkes at chilenerne også i gjennomsnitt er yngre enn befolkningen i alt. Som et resultat av den høye sysselsettingen, har chilenerne relativt god inntekt, men de har likevel et langt stykke til nivået i befolkningen i alt.

Etterkommerne med chilensk bakgrunn er fremdeles såpass unge at vi vanskelig kan si noe sikkert om hvordan de gjør det i utdanningsløpet. De få som har blitt gamle nok til å ta høyere utdanning, er imidlertid ikke spesielt mye ivrigere på skolebenken enn førstegenerasjonsinnvandrerne fra Chile. Bare etterkommerne fra Tyrkia tar i mindre grad høyere utdanning blant gruppene av en viss størrelse.

17. Innvandrerbefolkningen med bakgrunn fra Marokko

- Ved inngangen til 2006 talte innvandrerbefolkningen med bakgrunn fra Marokko 7000 personer, og var den 20. største innvandrergroupe i Norge. Av de 7 000 er 4 400 førstegenerasjonsinnvandrere og 2 600 etterkommere.
- Førstegenerasjonsinnvandrerne er bare den 24. største gruppen av førstegenerasjonsinnvandrere, mens bare syv landgrupper har flere etterkommere enn marokkanerne.
- Mange marokkanere har kommet som arbeidsinnvandrere før innvandringsstoppen i 1975 eller gjennom familiejenforening i etterkant.
- Den marokkanske innvandrerbefolkningen er blant innvandrergruppene i Norge med lengst botid. Bare blant de fra India og Pakistan er det større andeler som har bodd i Norge i 20 år eller mer (per 1.1.2006).
- Langt flere menn enn kvinner fra Marokko gifter seg med personer uten innvandrerbakgrunn, men som i andre grupper er det vanligst for både menn og kvinner å gifte seg med noen med samme landbakgrunn.
- Tre av fire i den marokkanske innvandrerbefolkningen bor i Oslo. Ingen andre grupper har så høy konsentrasjon i hovedstaden, nærmest kommer pakistanerne.
- Vi mangler utdanningsopplysninger for hele fire av ti marokkanere (30-44 år), og blant dem vi har opplysninger om, var utdanningsnivået svært lavt i 2005 sammenlignet med andre ikke-vestlige grupper, særlig blant kvinnene.
- Det var relativt få førstegenerasjonsinnvandrere i alderen 19-24 år som deltok i høyere utdanning høsten 2005.
- Blant grupper av en viss størrelse, er det bare etterkommerne med bakgrunn fra Tyrkia som deltar i høyere utdanning i mindre grad enn de med marokkansk bakgrunn. Deltakelsen i videregående skole blant etterkommere med marokkansk bakgrunn var imidlertid svært høy, høyere enn om vi ser på hele befolkningen.
- Sysselsettingsnivået blant marokkanerne var lavere enn gjennomsnittet for den ikke-vestlige inn-

vandrerbefolkningen, og det er svært store forskjeller mellom menn og kvinner.

- Den registrerte arbeidsledigheten blant marokkanerne var også høy, og det er over fire ganger så sannsynlig at en marokkansk førstegenerasjonsinnvandrere er arbeidsledig, som at en i hele befolkningen er det.

17.1. Mange barn og unge voksne

Innvandrerbefolkningen med bakgrunn fra Marokko utgjorde per 1.1. 2006 over 7 000 personer, og var den 20. største innvandrergroupe i Norge. Gruppen bestod av omtrent 4 400 førstegenerasjonsinnvandrere og over 2 600 etterkommere. Det er litt flere menn (3 929) enn kvinner (3 102) i den marokkanske innvandrerbefolkningen, og det er et mannsoverskudd i alle aldersgrupper over 30 år. Blant de mellom 15 og 29 er det flere kvinner (Figur 17.1).

Ser vi bare på førstegenerasjonsinnvandrere er de med bakgrunn fra Marokko den 24. største gruppen, 18. størst av de ikke-vestlige gruppene. Like etter innvandringsstoppen i 1976 var det imidlertid bare tre ikke-vestlige grupper som var større enn den marokkanske; Pakistan, Jugoslavia og Tyrkia.

Etterkommere med marokkansk bakgrunn er den 8. største gruppen av etterkommere. Per 1.1.2006 var de fleste etterkommerne unge, men det var flere voksne enn i mange andre av landgruppene vi har sett på i denne rapporten. 54 prosent var under 10 år og 85 prosent under 20 år.

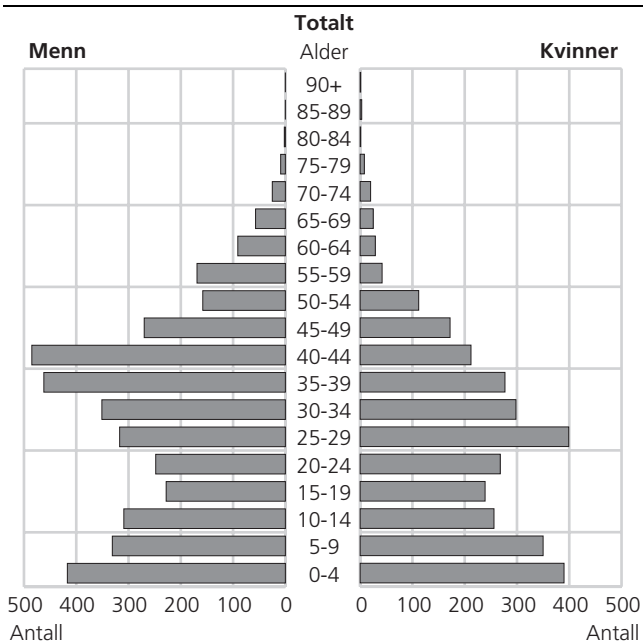
1 652 personer er født i Norge med en forelder fra Marokko. Disse regnes ikke med i innvandrerbefolkningen, og vil derfor ikke bli beskrevet i denne rapporten.

Tabell 17.1. Personer med bakgrunn fra Marokko etter innvandringskategori. 1.1. 2006

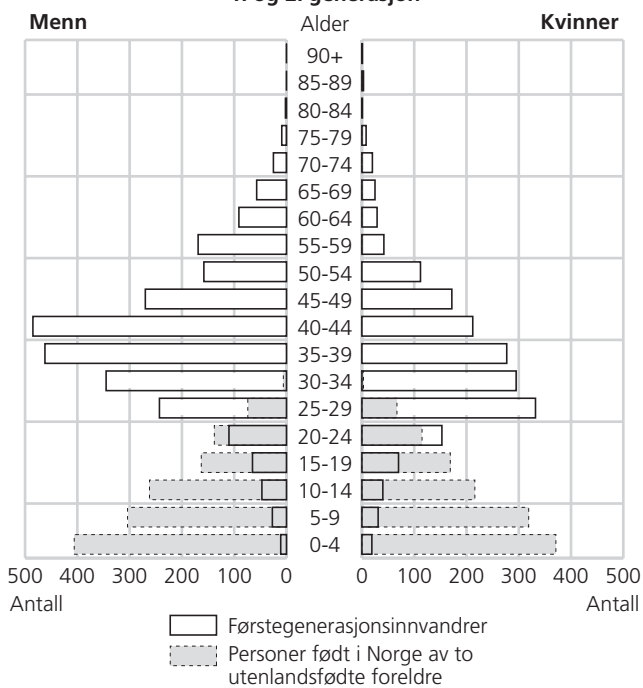
	I alt	Menn	Kvinner
Innvandrerbefolkningen (førstegenerasjon + etterkommere)	7 031	3 929	3 102
Førstegenerasjonsinnvandrere uten norsk bakgrunn	4 418	2 576	1 842
Etterkommere	2 613	1 353	1 260
Norskfødt med én utenlandsfødt forelder	1 652	864	788

Kilde: Befolkningsstatistikk, Statistisk sentralbyrå.

Figur 17.1. Befolkningspyramider for innvandrerbefolkningen fra Marokko. 1.1. 2006

1. og 2. generasjon

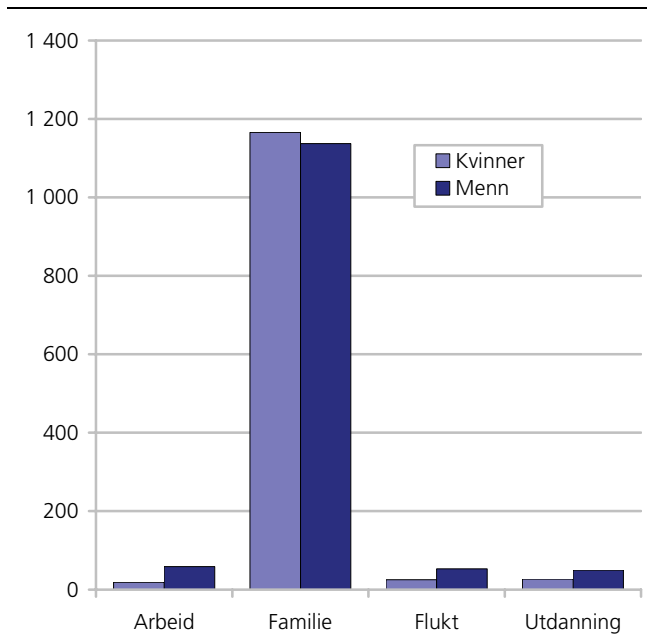

Kilde: Befolkningsstatistikk, Statistisk sentralbyrå.

17.2. Mange har kommet som arbeidsinnvandrere og senere gjennom familiegjenforening

Det store flertallet av førstegenerasjonsinnvandrere fra Marokko har kommet til Norge som arbeidsinnvandrere før innvandringsstoppen på midten av 70-tallet. Etterpå har de kommet gjennom familiegjenforening, og stort sett like mange kvinner som menn. Figur 17.2 viser førstegangsinnvandring bare for dem som kom i perioden 1990-2005.

Figur 17.2. Førstegangsinnvandring blant førstegenerasjonsinnvandrere med polsk statsborgerskap, etter innvandringsgrunn og kjønn. 1990-2005

Kilde: Befolkningsstatistikk, Statistisk sentralbyrå.

Inn- og utvandringsstatistikk publiseres oftest på den ene av disse to måtene:

- Inn- og utvandring fordeles etter fra- og tilflyttingsland (for eksempel flyttet i 2005 183 personer fra Marokko til Norge mens 51 personer flyttet fra Norge til Marokko). Her er alle lands statsborgerskap inkludert.
- Inn- og utvandring fordeles etter statsborgerskap (for eksempel flyttet i 2005 130 marokkanske statsborgere til Norge mens 52 marokkanske statsborgere flyttet fra Norge). Disse kan ha flyttet fra eller til alle verdens land.

Forskjellene mellom de to statistikkene skyldes at vi "mister" marokkanere med norsk statsborgerskap i statistikken som viser flyttinger blant marokkanske statsborgere. Videre vil flyttestatistikken som viser hvilket land de flytter til også inkludere andre statsborgere enn marokkanske (deriblant norske statsborgere) og det er også mange utflyttere som ikke oppgir hvilket land de flytter til.

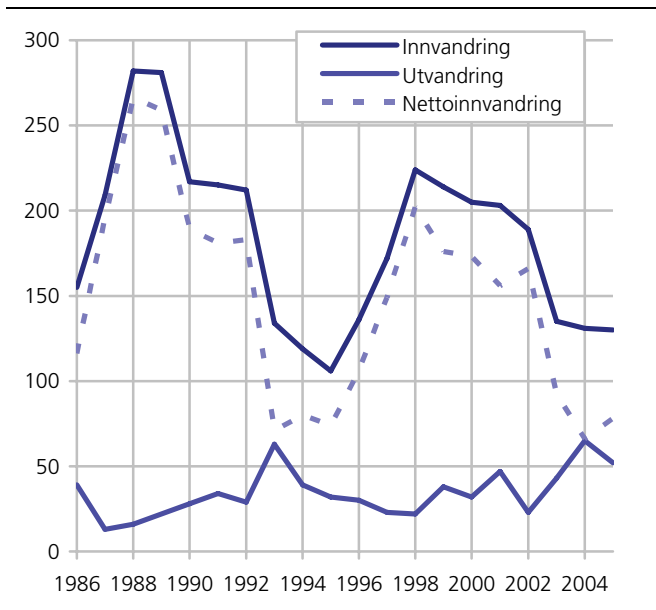
Vi har i faktaarkene valgt å se på inn- og utvandring etter statsborgerskap fordi det trolig er det mest relevante i en innvandringsanalytisk sammenheng, men den andre typen tall publiseres også. I tillegg er det mulig å bestille data etter flytternes landbakgrunn.

Tabell 17.2. Innvandring til Norge og utvandring fra Norge, marokkanske statsborgere. 1986-2005. Absolutte tall

År	1986	1987	1988	1989	1990	1991	1992	1993	1994	1995
Innvandring	155	209	282	281	217	215	212	134	119	106
Utvandring	39	13	16	22	28	34	29	63	39	32
Nettoinnvandring	116	196	266	259	189	181	183	71	80	74
År	1996	1997	1998	1999	2000	2001	2002	2003	2004	2005
Innvandring	136	172	224	214	205	203	189	135	131	130
Utvandring	30	23	22	38	32	47	23	43	65	52
Nettoinnvandring	106	149	202	176	173	156	166	92	66	78

Kilde: Befolkningsstatistikk, Statistisk sentralbyrå.

Figur 17.3. Innvandring til Norge og utvandring fra Norge, marokkanske statsborgere. 1986-2005. Absolutte tall

Kilde: Befolkningsstatistikk, Statistisk sentralbyrå.

Tabell 17.3. Botid for førstegenerasjonsinnvandrere fra Marokko. 1.1.2006

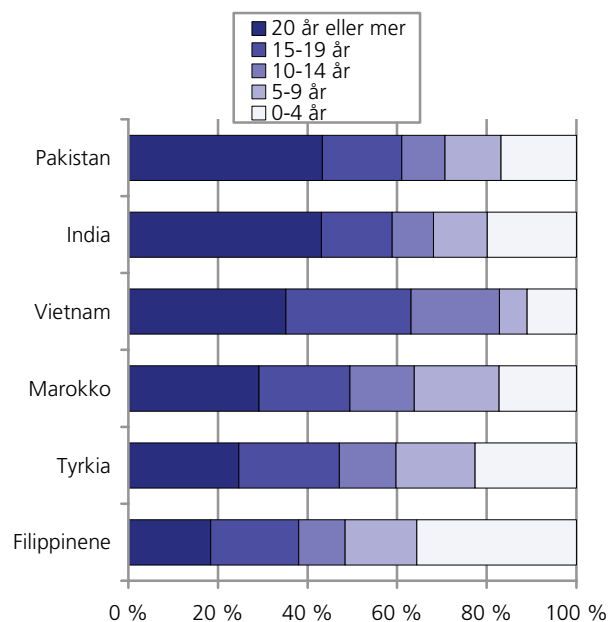
	I alt	Botid i antall år				
		0-4	5-9	10-14	15-19	20+
Absolutte tall	4 418	761	837	635	897	1 288
Prosent	100	17	19	14	20	29

Kilde: Befolkningsstatistikk, Statistisk sentralbyrå.

17.3. Stor innvandring av marokkanske statsborgere til Norge over flere år

Mange marokkanere kom til Norge før innvandringsstoppen i 1975, og ved inngangen til 1977 var det 729 marokkanske statsborgere i Norge. Bare Pakistan (5 267), Jugoslavia (1 735), Tyrkia (1 392) og India (897) var større av de ikke-vestlige gruppene. Det har kommet marokkanske statsborgere til Norge i hele perioden etter det også, men denne gruppa har rykket stadig nedover på listen over de største ikke-vestlige innvandreregruppene. Her har vi bare data fra 1986 og fremover, og etter 1986 var innvandringen størst i 1988 og 1989, begge årene kom det over 280 marokkanske statsborgere til Norge. Deretter gikk innvandringen ned på midten av nittitallet, og nådde et bunnpunkt i 1995 med 106 personer, til den igjen var på over 200 personer i årene 1998 – 2001 (se Figur 17.3 og Tabell 17.2).

Figur 17.4. Botid blant seks innvandreregrupper. 1.1.2006. Prosent

Kilde: Befolkningsstatistikk, Statistisk sentralbyrå.

Utvandringsstatistikken viser når marokkanske statsborgere ble registrert utflyttet i folkeregisteret. Dette kan skje lenge etter at personen i realiteten er flyttet ut. Det store hoppet i 1993 skyldes for eksempel ikke at utvandringen i dette året var spesielt mye større enn i de andre årene, men at folkeregisteret dette året hadde en "opprydding" i sine register⁶. I gjennomsnitt er 35 marokkanske statsborgere registrert flyttet fra Norge hvert år i perioden 1986-2005.

17.4. Mange har bodd lenge i Norge

Tre av ti førstegenerasjonsinnvandrere fra Marokko hadde per 1.1.2006 bodd i Norge i 20 år eller mer, og halvparten hadde bodd i Norge i 15 år eller mer. 17 prosent hadde mindre enn 5 års botid. Som Figur 17.4 viser, er Marokko blant de landgruppene hvor det er størst andel som har over 20 år botid. Bare blant de fra Vietnam, India og Pakistan er det større andeler med så lang botid.

⁶ I 1991 gjennomførte SSB en større undersøkelse for å kartlegge innvandrerbefolkningens høyeste utdanning. Mange av skjemaene som ble sendt ut kom i retur, selv om mottakeren var registrert bosatt i Norge. På bakgrunn av dette gjennomførte folkeregisteret en større "opp-rydding" i 1993, som resulterte i at flere av de som var registrert bosatt, men som likevel hadde flyttet ut av landet, ble skrevet ut av folkeregisteret.

Tabell 17.4. Ekteskapsinngåelser blant bosatte førstegenerasjonsinnvandrere med innvandrerbakgrunn fra Marokko. 1996-2005

Kjønn og innvandrerbakgrunn	I alt	Ektefellens landbakgrunn				Ektefellens landbakgrunn			
		Uten innvandrerbakgrunn	Samme landbakgrunn bosatt i Norge	Uten utenlandsk bosatt i Norge	Annen utenlandsk bosatt i Norge	Bosatt i utlandet	Uten innvandrerbakgrunn	Samme landbakgrunn bosatt i Norge	Annen utenlandsk bosatt i Norge
		Absolutte tall				Prosent			
Kvinner	253	28	42	22	161	11,1	16,6	8,7	63,6
Menn	653	112	53	34	454	17,2	8,1	5,2	69,5

Kilde: Befolkningsstatistikk, Statistisk sentralbyrå.

17.5. Åtte av ti er norske statsborgere

Åtte av ti i den marokkanske innvandrerbefolkningen hadde ved inngangen til 2006 norsk statsborgerskap. Bare blant de fra Vietnam har en større andel norsk statsborgerskap blant gruppene vi ser på i denne rapporten (90 prosent).

Til sammen 4 200 personer skiftet fra marokkansk til norsk statsborgerskap fra 1977 til 2005. Antallet overganger til norsk statsborgerskap toppet seg i perioden 1991 - 1995 da gjennomsnittlig 272 personer skiftet pass årlig. I 2005 skiftet 225 personer fra marokkansk til norsk statsborgerskap.

17.6. Ikke spesielt mange er gift

Innvandrere fra Marokko gifter seg ikke spesielt mye tidligere enn andre ikke-vestlige innvandrergrepper. Nær 5 prosent av mennene i alderen 18-23 år er gift, mot 7,3 prosent av alle ikke-vestlige innvandrere. I den kvinnelige innvandrerbefolkningen fra Marokko er 28,5 prosent gift mot 25,4 prosent av ikke-vestlige innvandrerkvinner. Som blant andre ikke-vestlige innvandrergrepper er andelen som er gift i denne alderen mye større blant førstegenerasjonsinnvandrere fra Marokko (10 prosent blant menn og 48 prosent blant kvinner) enn blant de som er født i Norge (1,3 prosent blant menn og 9,4 prosent blant kvinner).

17.7. Mange finner ektefelle i utlandet

Blant bosatte førstegenerasjonsinnvandrere med bakgrunn fra Marokko er det et overskudd av menn, og det var langt flere bosatte menn enn bosatte kvinner som giftet seg i perioden 1996-2005 (tabell 17.4). Av førstegenerasjonskvinnene var det 64 prosent som giftet seg med en person bosatt i utlandet, mens 70 prosent av førstegenerasjonsmennene gjorde det samme. I alt inngikk 615 førstegenerasjonsinnvandrere med marokkanske bakgrunn bosatt i Norge i denne perioden transnasjonale ekteskap. Flere menn (17 prosent) enn kvinner (11 prosent) fant en ektefelle uten innvandrerbakgrunn, mens andelsvis flere kvinner enn menn fant en ektefelle med samme landbakgrunn allerede bosatt i Norge (henholdsvis 17 og 8 prosent).

Som vi har sett, hadde få etterkommere med marokkansk bakgrunn fylt 18 år. I perioden 1996-2005 ble det inngått 65 ekteskap blant etterkommerkvinner og 23 ekteskap blant mannlige etterkommere. Av disse ekteskapene fant et overveiende flertall ektefelle bosatt

i utlandet. Som for de andre gruppene av etterkommere, så er dette en såpass liten og ung gruppe at det ennå er for tidlig å si hva som er ekteskapsmønsteret blant etterkommere fra Marokko.

For mer om ekteskapsmønster i innvandrerbefolkningen, se Daugstad 2006.

17.8. 2,7 barn i gjennomsnitt

Kvinnelige førstegenerasjonsinnvandrere fra Marokko i alderen 35-44 år hadde i 2004 i gjennomsnitt 2,7 barn. Dette gjennomsnittet er langt høyere enn for alle kvinner i Norge (2,0), og omtrent som gjennomsnittet for alle kvinner fra Afrika (2,7). Bare kvinner fra Somalia (3,7), Pakistan (3,4) og Irak (3,3) hadde flere barn enn de marokkanske kvinnene. 83 prosent av barna til marokkanske kvinner i denne alderen er født i Norge. 32 prosent har fire eller flere barn, noe høyere enn gjennomsnittet for Afrika (30 prosent), og langt høyere enn gjennomsnittet for kvinner i Norge (8 prosent).

17.9. Ni av ti barn brukte kontantstøtte i 2004

Som Figur 17.5 viser, holdt andelen barn med bakgrunn fra Marokko som brukte kontantstøtte seg relativt jevn i perioden 1999 - 2004. I 2004 brukte 89 prosent av alle 1- og 2 åringer i den marokkanske innvandrerbefolkningen kontantstøtte, noe som var langt høyere enn gjennomsnittet for ikke-vestlige barn (78 prosent). Som i andre ikke-vestlige innvandrergrepper, var bruken også betydelig høyere enn blant alle barn (62 prosent). Marokkanske barn var i toppen hva gjaldt kontantstøttebruk, likt med pakistanske og srilankesiske barn. For mer om kontantstøttebruk blant barn med ikke-vestlig bakgrunn, se Daugstad (2006).

17.10. Tre av fire bor i Oslo

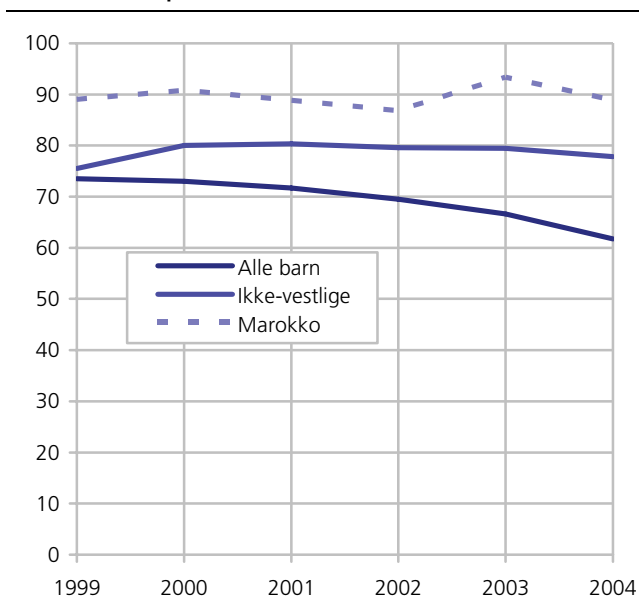
Hele tre av fire i den marokkanske innvandrerbefolkningen bodde i Oslo ved inngangen til 2006. Det samme bosetningsmønsteret finner vi også blant andre grupper hvor mange har kommet som arbeidsinnvandrere, men ikke en gang pakistanerne hadde en så stor konsentrasjon i hovedstaden som de fra Marokko. Marokkanerne utgjør nær en av hundre som er bosatt i Oslo. Etter Oslo var det i Østfold og Akershus at andelen marokkanere var høyest, med 0,08 prosent, altså på langt nær en like høy andel som i Oslo.

Tabell 17.5. Innvandrerbefolkningen med bakgrunn fra Marokko, etter fylke 1.1. 2006. Absolutte tall og prosent

	Befolkningen i alt	Innvandrerbefolkningen fra Marokko	I prosent av befolkningen	I prosent av innvandrerbefolkningen fra Marokko
Hele landet	4 640 219	7 031	0,15	100,0
01 Østfold	260 389	198	0,08	2,8
02 Akershus	501 125	397	0,08	5,6
03 Oslo	538 411	5 300	0,98	75,4
04 Hedmark	188 511	55	0,03	0,8
05 Oppland	183 204	45	0,02	0,6
06 Buskerud	245 225	153	0,06	2,2
07 Vestfold	222 104	63	0,03	0,9
08 Telemark	166 140	72	0,04	1,0
09 Aust-Agder	104 084	13	0,01	0,2
10 Vest-Agder	162 317	47	0,03	0,7
11 Rogaland	397 594	202	0,05	2,9
12 Hordaland	452 611	198	0,04	2,8
14 Sogn og Fjordane	106 650	16	0,02	0,2
15 Møre og Romsdal	244 978	63	0,03	0,9
16 Sør-Trøndelag	275 403	63	0,02	0,9
17 Nord-Trøndelag	128 694	23	0,02	0,3
18 Nordland	236 257	28	0,01	0,4
19 Troms	153 585	89	0,06	1,3
20 Finnmark Finnmark	72 937	6	0,01	0,1

Kilde: Befolkningsstatistikk, Statistisk sentralbyrå.

Figur 17.5. Andel barn i målgruppa (1 og 2 år) som det mottas kontantstøtte for, etter landbakgrunn. Hele landet. Per 1. september 1999-2004

Kilde: KOSTRA, Statistisk sentralbyrå.

Det bodde marokkanere i 169 av landets kommuner ved inngangen til 2006. Utenfor Oslo var den marokkanske innvandrerbefolkningen spredt rundt i Norges kommuner uten at andre byer enn hovedstaden hadde et antall av betydning. Bare i Bergen, Stavanger og Bærum bodde det flere enn 100 marokkanere, mens det bodde 99 i Drammen (tabell 17.6). Marokkanerne utgjør desidert størst andel av befolkningen i Oslo (0,98 prosent), og en langt mindre andel i Skedsmo, Drammen og Kongsvinger, alle 0,17 prosent.

Tabell 17.6. Innvandrerbefolkningen med bakgrunn i fra Marokko, utvalgte kommuner. 1.1. 2006. Absolutte tall og prosent

Kommune	Befolkningen i alt	Innvandrere fra Marokko	I prosent av befolkningen
0 Hele landet	4 640 219	7 031	0,15
0301 Oslo	538 411	5 300	0,98
1201 Bergen	242 158	165	0,07
1103 Stavanger	115 157	121	0,11
0219 Bærum	105 928	100	0,09
0602 Drammen	57 759	99	0,17
0106 Fredrikstad	70 791	78	0,11
1902 Tromsø	63 596	77	0,12
0231 Skedsmo	43 201	75	0,17
1601 Trondheim	158 613	58	0,04
0806 Skien	50 761	53	0,10
0105 Sarpsborg	50 115	48	0,10
0230 Lørenskog	30 929	43	0,14
1001 Kristiansand	76 917	42	0,05
<i>5 kommuner med stor tetthet</i>			
0301 Oslo kommune	538 411	5300	0,98
0231 Skedsmo	43 201	75	0,17
0602 Drammen	57 759	99	0,17
0402 Kongsvinger	17 224	29	0,17
0228 Rælingen	14 857	23	0,15

Kilde: Befolkningsstatistikk, Statistisk sentralbyrå.

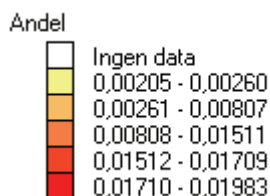
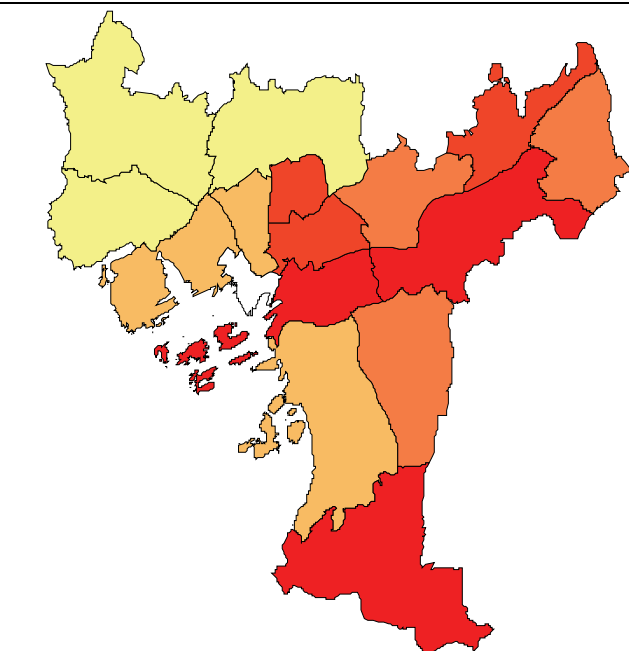
17.11. Marokkanerne bor nordøst i Oslo

Det bodde innvandrere fra Marokko i alle bydeler i Oslo ved inngangen til 2006. Som Figur 17.6 viser, var konsentrasjonen størst i de nordøstlige bydelene og i Søndre Nordstrand, og dette er et bosettingsmønster som er typisk for de store ikke-vestlige innvandreregruppene. I Gamle Oslo og Alna var tettheten av marokkanere størst, her var to av hundre innbyggere marokkanere, fulgt av Grorud og Søndre Nordstrand (1,7 prosent) (Tabell 17.7). Selv Ullern bydel med færrest fra Marokko blant Oslos bydeler ville rangert som nummer ni blant Norges kommuner.

Tabell 17.7. Innvandrerbefolkningen med bakgrunn fra Marokko, etter bydeler i Oslo (unntatt Sentrum og Marka). 1.1. 2006. Absolutte tall og prosent

Bydel	Innbyggere i alt	Ikke-vestlige innvandrerbefolkning i alt	Ikke-vestlig innvandrerbefolkning i prosent av innbyggere	Innvandrerbefolkningen fra Marokko	Innvandrerbefolkningen fra Marokko i prosent av befolkningen i bydelen
I alt	538 411	101 300	19 %	5 300	1,0 %
01 Gamle Oslo	36 557	10 409	28 %	725	2,0 %
02 Grünerløkka	38 946	8 406	22 %	589	1,5 %
03 Sagene	30 414	4 922	16 %	464	1,5 %
04 St. Hanshaugen	28 287	2 918	10 %	119	0,4 %
05 Frogner	46 047	3 778	8 %	120	0,3 %
06 Ullern	27 599	1 762	6 %	62	0,2 %
07 Vestre Aker	40 878	2 501	6 %	84	0,2 %
08 Nordre Aker	41 656	3 359	8 %	86	0,2 %
09 Bjerke	24 606	7 078	29 %	269	1,1 %
10 Grorud	25 032	8 038	32 %	417	1,7 %
11 Stovner	28 656	9 832	34 %	407	1,4 %
12 Alna	44 482	15 670	35 %	861	1,9 %
13 Østensjø	43 547	6 215	14 %	352	0,8 %
14 Nordstrand	43 824	3 206	7 %	150	0,3 %
15 SØ. Nordstrand	33 863	13 007	38 %	579	1,7 %

Kilde: Befolkningsstatistikk, Statistisk sentralbyrå.

Figur 17.6. Innvandrerbefolkningen med bakgrunn fra Marokko i prosent av befolkningen. Bydeler i Oslo. 1.1.2006

Kilde: Befolkningsstatistikk, Statistisk sentralbyrå.

17.12. Stor forskjell i utdanningsnivå mellom kvinner og menn...

Vi mangler opplysninger om utdanningsnivået til en av tre førstegenerasjonsinnvandrere fra Marokko i alderen 30-44 år i 2005 (tabell 17.8) Dette har sammenheng med at mange er kommet til Norge etter den siste

systematiske kartleggingen av utdanning tatt i utlandet (1999), og at vi ikke har noe system for løpende å fange opp utdanning tatt i utlandet blant innvandrere ved ankomst til landet.

Av de vi *har* opplysninger om, har 23 prosent høyere utdanning, 4 prosentpoeng færre enn om vi ser på alle ikke-vestlige innvandrere. Dette gjennomsnittet skjuler imidlertid store forskjeller mellom kvinner og menn, og blant gruppene vi ser på i denne rapporten er det bare filippinerne som har tilsvarende kjønnsforskjeller, men blant filippinerne er det kvinnene som har høyest utdanning. Bare 14 prosent av kvinnene fra Marokko har høyere utdanning, mot 27 prosent av mennene. Hele 60 prosent av kvinnene har grunnskole som høyeste nivå eller ingen utdanning, mot 42 prosent blant ikke-vestlige innvandrerkvinner i alt. Blant menn fra Marokko er det også langt færre, 43 prosent, som har ingen utdanning eller bare grunnskolen.

Tabell 17.8. Personer 30-44 med manglende utdanningsopplysninger, 1.10.2005

Kjønn, innvandringskategori og landbakgrunn	I alt, alderen 30-44 år	Prosent av disse som har uoppgitt utdanningsnivå	Antall med utdanningsopplysninger
Alle i Norge	1 026 473	5	976 176
Menn	521 685	5	496 122
Kvinner	504 788	5	480 053
Førstegenerasjonsinnv. fra ikke-vestlige land	81 860	40	49 362
Menn	39 633	37	24 929
Kvinner	42 227	42	24 407
Førstegenerasjonsinnv. fra Marokko i alt	2 067	34	1 372
Menn	1 290	29	921
Kvinner	777	42	452

Kilde: Utdanningsstatistikk, Statistisk sentralbyrå.

Tabell 17.9. Utdanningsnivå blant dem vi har utdanningsopplysninger om, 30-44 år. 1.10.2005. Prosent

Kjønn, innvandringskategori og landbakgrunn	"Oppgitt"	Ingen fullført utdanning	Grunnskole-nivå	Videregående-skolenivå	Uni.- og høg-skolenivå, kort	Universitets- og høyskoleniv, lang
Alle i Norge	100	0	21	43	27	9
Menn	100	0	22	47	21	10
Kvinner	100	0	21	39	33	7
Førstegenerasjonsinnv. fra ikke-vestlige land	100	2	39	33	19	8
Menn	100	1	39	34	17	8
Kvinner	100	3	39	31	20	7
Førstegenerasjonsinnv. fra Marokko i alt	100	7	42	28	19	4
Menn	100	4	39	29	22	5
Kvinner	100	13	47	26	13	1

Kilde: Utdanningsstatistikk, Statistisk sentralbyrå.

Tabell 17.10. Deltakelse i utdanning blant personer i alderen 19-24 år etter kjønn, innvandrerkategori og landbakgrunn. Prosent. 2005

	Bosatte, absolutte tall		I høyere utd.	I videregående utd.	Ikke i utdanning/grunnskole
I alt, hele befolkningen	330 115	100	31	16	54
Menn	168 058	100	25	17	58
Kvinner	162 057	100	37	14	50
Førstegenerasjon					
I alt, ikke-vestlige land	24 396	100	18	17	65
Menn	11 449	100	16	20	64
Kvinner	12 947	100	20	14	66
I alt, Marokko	284	100	7	18	76
Menn	124	100	8	23	69
Kvinner	160	100	6	13	81
Etterkommere					
I alt, ikke-vestlige land	4 770	100	33	14	54
Menn	2 480	100	29	15	56
Kvinner	2 290	100	37	13	50
I alt, Marokko	310	100	17	21	62
Menn	163	100	10	25	66
Kvinner	147	100	25	17	58

Kilde: Utdanningsstatistikk, Statistisk sentralbyrå.

17.13. ...og lav deltagelse i høyere utdanning...

I forrige avsnitt så vi på hvilket *utdanningsnivå* de mellom 30-44 år hadde. Vi skal nå se på *deltakelsen* på utdanningsarenaen blant de som er i alderen 19-24 år og deretter blant de mellom 16-18 år.

Som Tabell 17.10 viser, er andelen førstegenerasjonsinnvandrere fra Marokko i alderen 19-24 år som tar høyere utdanning svært lav (6,7 prosent i 2005). Mange var fremdeles i videregående utdanning (18 prosent), men det store flertallet var ikke i utdanning. Blant alle ikke-vestlige førstegenerasjonsinnvandrere var deltagelsen på 18 prosent, og i hele befolkningen 31 prosent. Marokkanerne ligger faktisk i bunnen når det gjelder andelen som deltar i høyere utdanning. Bare de nye flyktninggruppene fra Afghanistan og Somalia ligger lavere enn førstegenerasjonsinnvandrere fra Marokko, og de fra Pakistan ligger noe over.

Generelt tar etterkommere i alderen 19-24 år i mye større grad høyere utdanning enn førstegenerasjonsinnvandrere i samme alder. Slik er det også blant de med marokkansk bakgrunn. Mens altså 7 prosent av førstegenerasjonsinnvandrere satt over bøkene på en

høyskole eller et universitet, gjorde 17 prosent av etterkommerne med marokkansk bakgrunn det samme. Dette er likevel en svært liten andel sammenlignet med andre grupper av etterkommere. Blant grupper av en viss størrelse, er det bare etterkommerne med bakgrunn fra Tyrkia som i mindre grad deltar i høyere utdanning, mens etterkommerne med chilensk bakgrunn ligger likt med marokkanerne.

Mens det blant førstegenerasjonsinnvandrere fra Marokko er noe mer vanlig at menn enn at kvinner tar høyere utdanning, er det motsatt blant etterkommerne med marokkansk bakgrunn. Det er hele 2,6 ganger mer sannsynlig at kvinnelige etterkommere tar høyere utdanning enn at mannlige etterkommere gjør det. Det er også mer vanlig blant etterkommerne enn blant førstegenerasjon fra Marokko å være i videregående utdanning når de er i alderen 19-24, noe som gjør at andelen som ikke er i utdanning (62 prosent) er lavere enn blant førstegenerasjonsinnvandrere (76 prosent).

Tabell 17.11. Deltakelse i utdanning blant personer i alderen 16-18 år etter kjønn, innvandrerkategori og landbakgrunn. 1.10.2005. Absolutte tall og prosent

	Bosatte, absolutte tall	I videregående utd.	Ikke i utdanning/grunnskole
I alt, hele befolkningen	179 270	100	91
Menn	91 879	100	90
Kvinner	87 391	100	92
Førstegenerasjon			
I alt, ikke-vestlige land	8 603	100	74
Menn	4 576	100	73
Kvinner	4 027	100	75
I alt, Marokko	82	100	71
Menn	41	100	63
Kvinner	41	100	78
Etterkommere			
I alt, ikke-vestlige land	4 083	100	89
Menn	2 049	100	89
Kvinner	2 034	100	90
I alt, Marokko	205	100	95
Menn	102	100	93
Kvinner	103	100	96

Kilde: Utdanningsstatistikk, Statistisk sentralbyrå.

17.14. ...men etterkommerne på topp i videregående utdanning

Om relativt få i alderen 19-24 år tar høyere utdanning, var det faktisk bare etterkommerne med bakgrunn fra Vietnam som kan måle seg med de med marokkansk bakgrunn når det gjelder deltakelse i videregående utdanning i 2005. 95 prosent av alle etterkommere marokkansk bakgrunn i alderen 16-18 år deltok i videregående utdanning, 4 prosentpoeng flere enn i befolkningen i alt (se Tabell 17.11).

I likhet med ikke-vestlige etterkommere generelt, var etterkommerne med marokkansk bakgrunn i langt høyere grad under utdanning enn førstegenerasjon. Blant de 82 førstegenerasjonsinnvandrerne fra Marokko i alderen 16-18 år deltar rundt syv av ti i videregående utdanning, mens tre av ti ikke er i utdanning. Det er relativt store forskjeller i deltakelse mellom kjønnene i jentenes favør blant førstegenerasjonsinnvandrerne fra Marokko, mens deltakelsen blant kvinnelige og mannlige etterkommerne er mer lik.

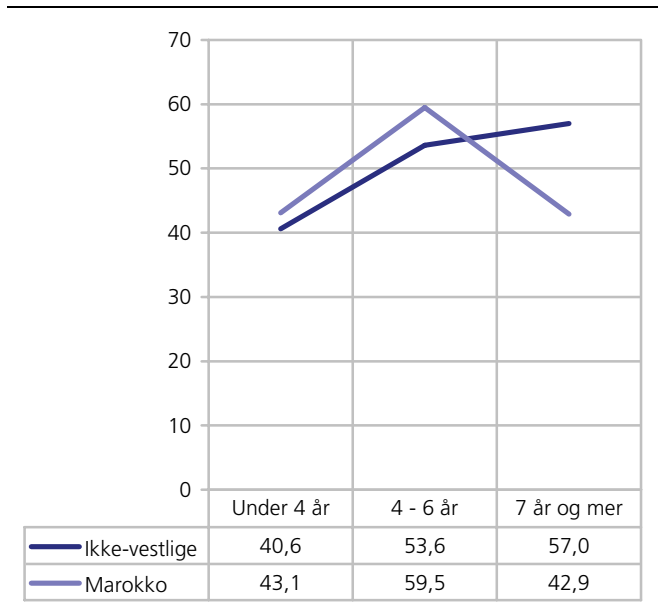
17.15. Langt høyere sysselsetting blant menn enn kvinner

Sysselsettingsandelen blant førstegenerasjonsinnvandrerne fra Marokko er både blant menn og kvinner langt lavere enn blant alle innvandrere og også lavere enn blant ikke-vestlige innvandrere i alt (se Tabell 17.12). 51 prosent av marokkanske menn var sysselsatt i fjerde kvartal 2005, mot 58 prosent av alle ikke-vestlige innvandrer menn. Bare 36 prosent av marokkanske kvinner var sysselsatt, mot 47 prosent av alle ikke-vestlige innvandrer kvinner. Det er altså stor forskjell i sysselsettingsgraden mellom kvinner og menn, og forskjellen er større blant marokkanerne (14,5 prosentpoeng) enn blant ikke-vestlige innvandrere i alt (10,2 prosentpoeng).

Tabell 17.12. Sysselsatte førstegenerasjonsinnvandrere i prosent av bosatte etter landbakgrunn og kjønn. 4. kvartal 2005. Prosent

	I alt	Menn	Kvinner
Befolkningen i alt	69,4	72,6	66,1
Førstegenerasjonsinnv. i alt	57,5	62,5	52,6
Vestlige	69,7	73,5	65,8
Ikke-vestlige	52,2	57,5	47,3
Marokko	45,0	50,9	36,4

Kilde: Arbeidsmarkedsstatistikk, Statistisk sentralbyrå.

Figur 17.7. Sysselsatte førstegenerasjonsinnvandrere i prosent av bosatte i alderen 16-74 år, etter landbakgrunn og botid. 4.kvartal 2005

Kilde: Arbeidsmarkedsstatistikk, Statistisk sentralbyrå.

17.16. Sysselsettingsnivået endres med botid

Sysselsettingen stiger markant etter fire års botid i Norge (figur 17.7). For ikke-vestlige innvandrere i alt gikk sysselsettingen opp fra 41 prosent i gruppen med botid under fire år til 54 prosent blant de med botid fra fire til seks år, en forskjell på over 13 prosentpoeng. Blant marokkanske førstegenerasjonsinnvandrerne er økningen enda større, på hele 16 prosentpoeng. Blant de med 4-6 års botid er altså sysselsettingen blant marokkanerne over gjennomsnittet for ikke-vestlige innvandrere. Går vi ytterligere opp i botid i Norge, det vil si sju år og mer, ser vi en mindre økning i totaltallene på 3 prosentpoeng blant ikke-vestlige i alt, mens sysselsettingen blant marokkanerne faktisk reduseres med hele 17 prosent poeng. Den lave sysselsettingen finner vi først og fremst blant de som har vært i Norge lenge. Mange begynner å komme opp i en alder hvor sannsynligheten for å være uføretrygdet øker, og andre studier viser at det er en overhyppighet av uføretrygding blant marokkanske førstegenerasjonsinnvandrerne sammenlignet med befolkningen i alt, slik det også er blant tyrkiske og pakistanske førstegenerasjonsinnvandrerne (se Dahl og Lien 2006). Også i disse gruppene ser vi at sysselsettingen er langt lavere blant dem med mer enn seks års botid enn blant de med mellom 4 og 6 års botid.

17.17. Sterkt overrepresentert i hotell- og restaurantnæringen

Figur 17.8 viser hvor sannsynlig det er at ikke-vestlige førstegenerasjonsinnvandrere i alt og førstegenerasjonsinnvandrere fra Marokko arbeidet i et utvalg næringer i forhold til befolkningen i alt i 4. kvartal 2005. For å finne dette, har vi dividert andelen blant førstegenerasjonsinnvandrere fra ikke-vestlige land generelt og Marokko spesielt i de ulike næringene på andelen blant befolkningen i alt. De søylene som overstiger 1 i figuren viser at førstegenerasjonsinnvandrere er overrepresenterte i næringen, mens de er underrepresenterte dersom søylen er lavere enn 1.

Figuren viser at marokkanerne var overrepresentert i hotell- og restaurantnæringen i forhold til befolkningen i alt, og også i større grad enn gjennomsnittet av de ikke-vestlige innvandrere. Det var nær fem ganger så sannsynlig at en førstegenerasjonsinnvandrer fra Marokko arbeidet i denne næringen sammenlignet med befolkningen i alt. Også innen forretningsmessig tjenesteyting var marokkanerne mer overrepresenterte enn ikke-vestlige innvandrere i alt, mens marokkanerne, i motsetning til ikke-vestlige i alt var underrepresenterte i industrien. Knappt noen med marokkansk bakgrunn arbeidet innen primærnæringene, innen finansiell tjenesteyting eller innen olje/gassutvinning, noe som også var uvanlig blant ikke-vestlige innvandrere generelt.

Inndeling i næringer

Sysselsatte kan fordeles etter hvilken næring de arbeider innen. Vi har i dette avsnittet brukt grove inndelinger, og vil her utdype hva enkelte kategorier, som kanskje er litt ukjente for leseren, inneholder:

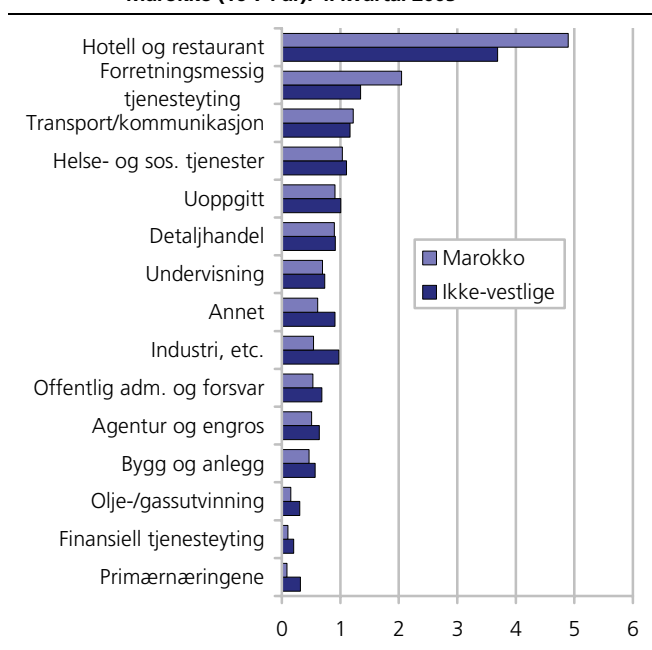
Forretningsmessig tjenesteyting og eiendomsdrift: Her finner vi blant annet rengjøringsvirksomhet, omsetning og drift av fast eiendom, databehandlingsvirksomhet, forsknings og utviklingsarbeid og diverse utleievirksomhet.

Motorkjøretøytjenester: Her finner vi all næring knyttet til handel med motorvogner, vedlikehold og reparasjon av motorvogner, samt detaljhandel med drivstoff til motorvogner.

Finansiell tjenesteyting: Her finner vi blant annet bankvirksomhet og forsikringsvirksomhet (unntatt forsikringer underlagt offentlig forvaltning).

Transport og kommunikasjon: Her finner vi blant annet lufttransport, sjøtransport og landtransport som jernbanetransport, rutebiltransport, drosjebiltransport, samt virksomhet knyttet til post- og telekommunikasjoner.

Figur 17.8. Relativ næringsfordeling blant sysselsatte ikke-vestlige innvandrere og førstegenerasjonsinnvandrere fra Marokko (16-74 år). 4. kvartal 2005

Kilde: Arbeidsmarkedsstatistikk, Statistisk sentralbyrå.

Tabell 17.13. Arbeidsledige av arbeidsstyrken (prosent) etter landbakgrunn og kjønn. 16-74 år. 1. kvartal 2006

	I alt	Menn	Kvinner
Hele befolkningen	3	3,1	2,9
Førstegenerasjonsinnv. i alt	8,2	8,3	8,1
Vestlig	3,3	3,6	3
Ikke-vestlige	10,6	10,6	10,6
Afrika	16,5	17,7	14,1
Marokko	12,5	12,5	12,4

Kilde: Arbeidsmarkedsstatistikk, Statistisk sentralbyrå.

17.18. Høy arbeidsledighet

Andelen registrerte arbeidsledige førstegenerasjonsinnvandrere fra Marokko var i første kvartal 2006 på 12,5 prosent, likt for kvinner og menn. Dette er høyere enn gjennomsnittet for ikke-vestlige førstegenerasjonsinnvandrere i alt. Det er over fire ganger så sannsynlig at en marokkanske førstegenerasjonsinnvandrer er arbeidsledig, enn at en i hele befolkningen er det. Vi så tidligere at marokkanske kvinner var sysselsatt i langt mindre grad enn marokkanske menn. Når arbeidsledigheten er like høy for begge kjønn, viser dette at mange kvinner er helt utenfor arbeidsmarkedet, i den forstand at de verken er sysselsatt eller registrert arbeidsledige.

17.19. Lang botid men dårlig integrert

Den marokkanske innvandrerguppen er blant dem som har vært lengst i Norge, likevel er denne gruppen på mange områder relativt dårlig integrert. Sånn sett ligner de pakistanerne og tyrkerne, andre grupper som opprinnelig kom som arbeidsinnvandrere tidlig på 1970-tallet, og som gjør det dårlig på arbeidsmarkedet og på utdanningsarenaen, til tross for at de har bodd lenge i Norge.

Svært mange av marokkanerne har bosatt seg i Oslo eller sentralt på Østlandet, og som vi så i Figur 2.7, er bokonsentrasjonen blant marokkanerne på topp blant gruppene vi har sett på i denne rapporten. Fra myndighetenes side har en slik segregering trolig flere betenkelige sider enn fordeler, og det kan ha bidratt til at marokkanerne gjør det dårligere på mange andre områder enn grupper som bor mer spredt.

Marokkanske førstegenerasjonsinnvandrere har kommet til Norge med et svært lavt utdanningsnivå, og deltakelsen i høyere utdanning blant de mellom 19 og 24 år er i bunnsjiktet blant "våre" grupper. Særlig er utdanningsnivået blant kvinnene lavt, og et flertall har bare grunnskolen eller ingen utdanning i det hele tatt. De få etterkommerne som er så gamle deltar i noe høyere grad enn førstegenerasjonsinnvandrerne, men også blant disse er deltakelsen i høyere utdanning lavere enn andre grupper bortsett fra de med bakgrunn fra Chile og Tyrkia. Blant de mellom 16 og 18 år deltar imidlertid etterkommerne med bakgrunn fra Marokko i høyere grad i videregående utdanning enn befolkningen i alt.

Sysselsettingen blant marokkanske førstegenerasjonsinnvandrere er lav, og særlig blant kvinnene. De som er sysselsatt er sterkt overrepresentert innen hotell- og restaurantnæringen, i likhet med de fleste andre ikke-vestlige innvandrerguppene.

Få andre grupper har like lav yrkesdeltakelse som de marokkanske kvinnene. Disse fanges heller ikke opp i tiltak som introduksjonsordningen, slik nyankomne flyktninger gjør. Det ser derfor ut til at det lave sysselsettingsnivået har "satt seg" i denne gruppa. Den lave yrkesdeltakelsen blant marokkanske kvinner har nok delvis sammenheng med at mange har store barneflokker, i tillegg til at utdanningsnivået blant marokkanske kvinner er svært lavt.

Ekteskapsmønsteret blant marokkanerne viser at de stort sett gifter seg med "sine egne", enten med marokkanere som allerede er bosatt i Norge, eller med marokkanere som er bosatt i utlandet ved ekteskapsinngåelsen. Andelen som gifter seg med personer uten innvandrerbakgrunn er imidlertid høyere enn blant pakistanere og tyrkere, og det er mer vanlig blant marokkanske menn enn blant marokkanske kvinner.

18. Innvandrerbefolkningen med bakgrunn fra Afghanistan

- Den afghanske innvandrerbefolkningen talte 6 500 personer ved inngangen til 2006, de aller fleste av disse var førstegenerasjonsinnvandrere.
- Afghanerne er den innvandrergruppa av de vi ser på hvor størst andel har mindre enn fem års botid. Hele åtte av ti hadde så kort botid per 1.1.2006.
- De fleste i den afghanske innvandrerbefolkningen har flyktningbakgrunn, og det er en klar overvekt av menn, noe som er typisk for nyankomne flyktninggrupper.
- Den afghanske innvandrerbefolkningen er svært ung, og seks av ti var under 25 år og bare 5 prosent over 50 år per 1.1.2006.
- Den afghanske innvandrerbefolkningen er bosatt relativt spredt rundt i Norge, og hver tredje bodde i Oslo eller Akershus, en mindre andel enn de fleste av de grupper som omtales i rapporten.
- Ved inngangen til 2006 manglet opplysninger om utdanningsnivået til hele syv av ti afghanere (i alderen 30-44 år). De opplysningene vi har indikerer at afghanerne kommer med lite utdanning i bagasjen.
- Bare hver tredje førstegenerasjonsinnvandrer fra Afghanistan var sysselsatt per fjerde kvartal 2005. Vi ser imidlertid, som i andre grupper, at sysselsettingsnivået øker med botiden.

18.1. Den afghanske innvandrerbefolkningen teller 6 500 personer

Ved inngangen til 2006 var det rundt 6 500 personer i den afghanske innvandrerbefolkningen i Norge. 6 000 av disse var førstegenerasjonsinnvandrere, og de aller fleste av disse hadde flyktningbakgrunn. 580 personer var født i Norge av to foreldre født i Afghanistan (etterkommere). Afghanerne utgjorde den 22. største innvandrerbefolkningen i Norge. Ser vi bare på førstegenerasjonsinnvandrere var afghanere den 20. største gruppen, den 14. største blant de ikke-vestlige gruppene. De to største gruppene var fra Sverige (22 470) og Danmark (17 780), med Irak på en tredje plass (16 490) og Pakistan på fjerde (15 480). Det var noen flere førstegenerasjons innvandrere fra Afghanistan i Norge enn fra Chile og noen færre enn fra Marokko.

Tabell 18.1. Personer med bakgrunn fra Afghanistan etter innvandringskategori. Absolutte tall. 1.1.2006

Innvandringskategori	I alt	Menn	Kvinner
Innvandrerbefolkningen i alt (førstegenerasjon + etterkommere)	6 539	3 754	2 785
Førstegenerasjonsinnvandrer uten norsk bakgrunn	5 956	3 476	2 480
Etterkommere	583	278	305
Norskfødt med én utenlandsfødt forelder	47	23	24

Kilde: Befolkningsstatistikk, Statistisk sentralbyrå.

Tabell 18.2. Afghanske førstegenerasjonsinnvandrere etter kjønn og alder. Absolutte tall og prosent. 1.1.2006

Alder	I alt	Menn	Kvinner
Alle aldre	5 993	58	42
0-4 år	206	47	53
5-9 år	688	51	49
10-14 år	733	54	46
15-19 år	821	62	38
20-24 år	762	66	34
25-29 år	715	60	40
30-34 år	627	57	43
35-39 år	488	57	43
40-44 år	346	63	37
45-49 år	218	68	32
50-54 år	115	55	45
55-59 år	100	58	42
60-64 år	46	50	50
65-69 år	54	35	65
70 år og eldre	37	57	43

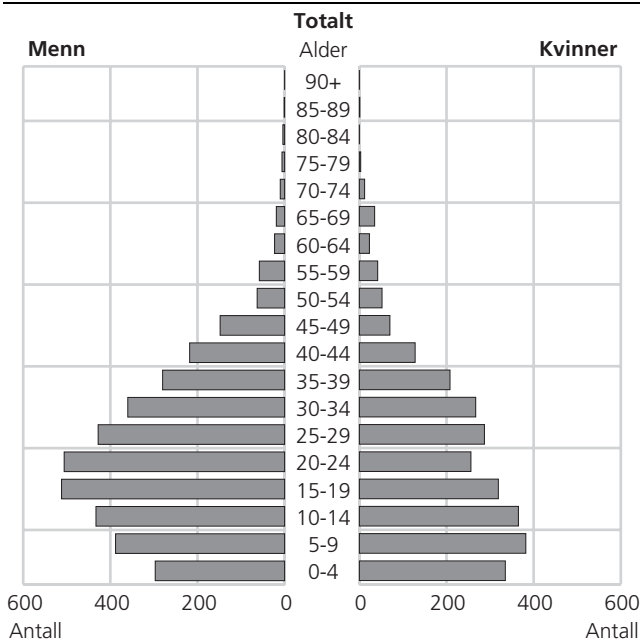
Kilde: Befolkningsstatistikk, Statistisk sentralbyrå.

18.2. Den afghanske innvandrerbefolkningen i Norge er en ung befolkning

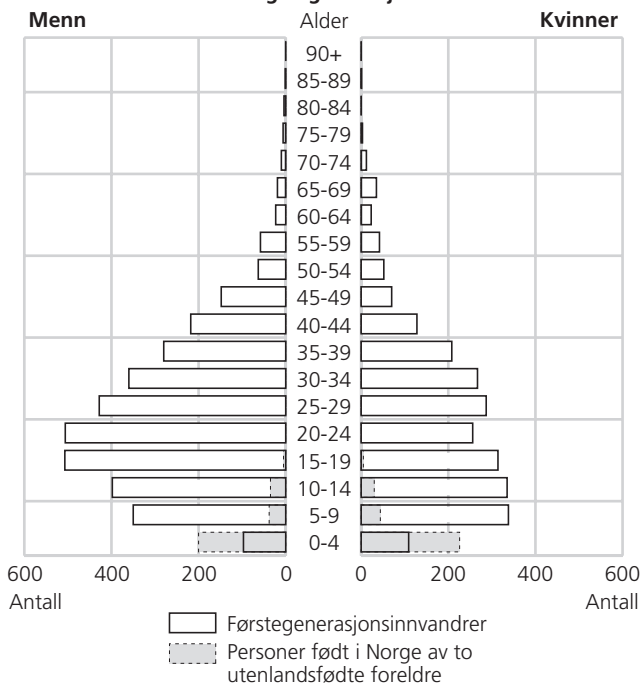
Den afghanske innvandrerbefolkningen i Norge er svært ung, og det er en klar overvekt av menn. Dette er typisk for innvandrergrupper med kort botid i Norge og der de fleste har bakgrunn som flyktninger. Per 1.1.2006 utgjorde mennene 57 prosent av den afghanske innvandrerbefolkningen. Årsaken til mannsovervekten er at mange menn har kommet i forveien til Norge, mens en eventuell familie fortsatt bor i hjemlandet.

Bare rundt en av ti i den afghanske innvandrerbefolkningen var født i Norge og ingen av disse etterkommerne var over 20 år. 87 prosent var under 10 år per 1.1.2006.

Figur 18.1. Befolkningspyramide for den afghanske innvandrerbefolkningen (både førstegenerasjonsinnvandrere og etterkommere). Per 1.1.2006

1. og 2. generasjon

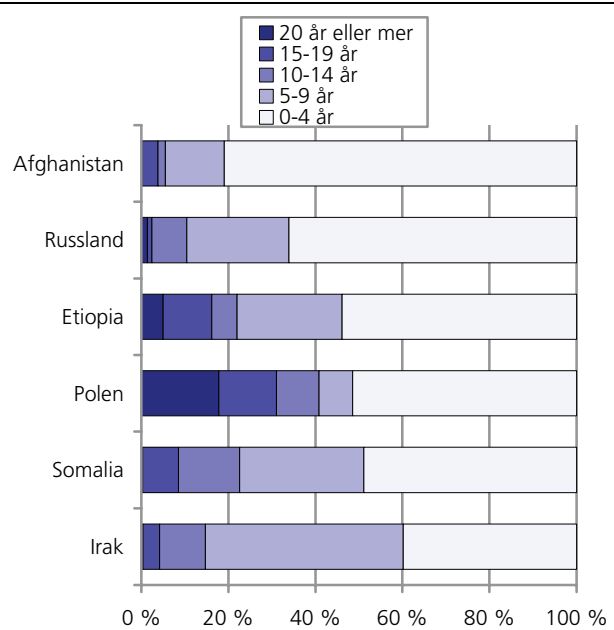

Kilde: Befolkningsstatistikk, Statistisk sentralbyrå.

18.3. Gruppen med kortest botid i Norge

Åtte av ti førstegenerasjonsinnvandrere med bakgrunn fra Afghanistan hadde bodd i Norge i mindre enn fem år ved inngangen til 2006. Dette er den av "våre" grupper hvor størst andel har så kort botid (figur 18.1). Over halvparten av afghanerne kom til Norge etter Talibans fall i 2001. Det var desidert flest menn som kom i 2002 og 2003, de fleste under 35 år. I 2003 kom det for eksempel to menn for hver kvinne. I 2005 kom det derimot noen flere kvinner enn menn. Da hadde flere afghanske menn fått opphold og rett til familiegjenforening.

Figur 18.2. Botid blant seks innvandreregruppene med store andeler som har mindre enn fem års botid. 1.1.2006. Prosent

Kilde: Befolkningsstatistikk, Statistisk sentralbyrå.

Tabell 18.3. Førstegenerasjonsinnvandrere fra Afghanistan etter botid i Norge. 1.1.2006

	Botid i år					
	I alt	21+	16-20	11-15	6-10	0-5
Absolutte tall	5 956	7	223	98	809	4 819
Prosent	100	0,1	3,7	1,6	13,6	80,9

Kilde: Befolkningsstatistikk, Statistisk sentralbyrå.

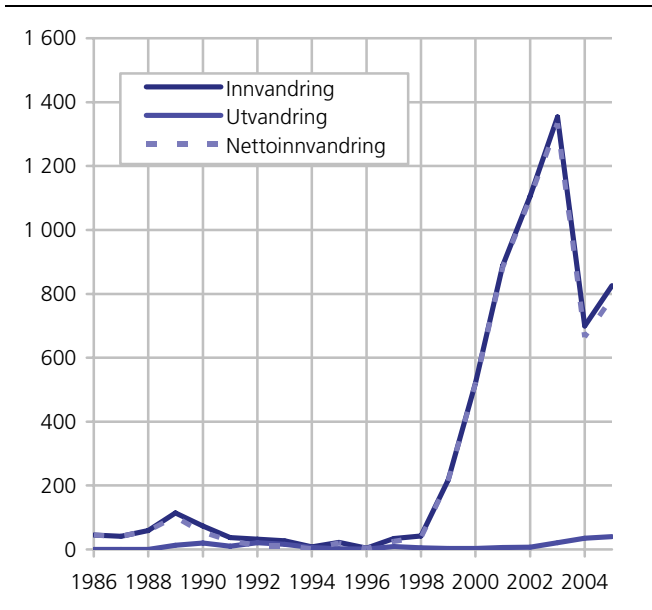
Innvandring – skal vi telle afghanske statsborgere eller innvandrere fra Afghanistan?

Inn- og utvandringsstatistikk publiseres oftest på den ene av disse to måtene:

- a) Inn – og utvandring fordeles etter fra- og tilflyttingsland (for eksempel flyttet i 2005 714 personer fra Afghanistan til Norge mens 14 personer flyttet fra Norge til Afghanistan). Her er alle lands statsborgerskap inkludert.
- b) Inn – og utvandring fordeles etter statsborgerskap (for eksempel flyttet i 2005 826 afghanske statsborgere til Norge mens 40 afghanske statsborgere flyttet fra Norge). Disse kan ha flyttet fra eller til alle verdens land.

Vi har i faktaarkene valgt å se på inn- og utvandring etter statsborgerskap fordi det trolig er det mest relevante i en innvandringsanalytisk sammenheng, men den andre typen tall publiseres også. I tillegg er det mulig å bestille data etter flytternes landbakgrunn.

Figur 18.3. Innvandring, utvandring og nettoutvandring av afghanske statsborgere 1986-2005. Absolutte tall

Kilde: Befolkningsstatistikk, Statistisk sentralbyrå.

Tabell 18.4. Innvandring, utvandring og nettoutvandring av afghanske statsborgere 1986-2005. Absolutte tall

År	1986-1996	1997	1998	1999	2000
Innvandring	462	34	42	217	520
Utvandring	89	9	5	3	3
Nettoinnvandring	373	25	37	214	517
År	2001	2002	2003	2004	2005
Innvandring	888	1106	1354	699	826
Utvandring	6	7	21	35	40
Nettoinnvandring	882	1 099	1 333	664	786

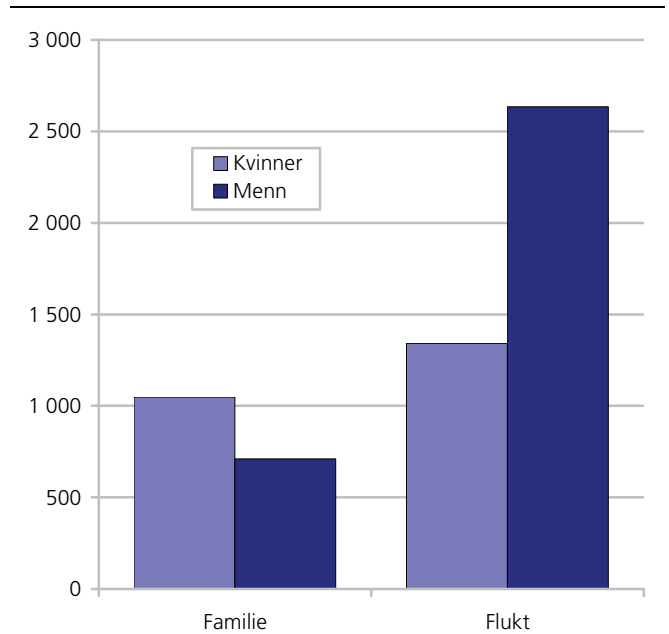
18.4. De fleste har kommet etter Talibans fall

Som Figur 18.3 viser, kom det knapt noen afghanske statsborgere til Norge før 1999, da det kom 217 personer. Etter dette vokste innvandringen kraftig, til den nådde en topp i 2003, da det kom 1 350 afghanske statsborgere hit. I 2004 og 2005 ble innvandringen omtrent halvert, men fremdeles kom det en jevn tilstrømming av flyktninger fra Afghanistan. Knapt noen har flyttet fra Norge, men vi ser en tendens til at utvandringen har økt noe etter 2002, og var oppe i 40 personer i 2005.

18.5. Flest menn kommer som flyktninger

Figur 18.4 viser innvandringsgrunn blant afghanske statsborgere som innvandret i perioden 1990-2005. I perioden kom det 1 000 flere menn (3 360) enn kvinner (2 400). Figuren viser det vanligste, både blant menn og kvinner, å komme som flyktninger. Det er imidlertid et større antall menn enn kvinner som har kommet som flyktninger, mens flere kvinner enn menn har kommet gjennom familiegjenforening (omfatter også familiegjenforening til flyktninger). Flyktning-gruppa fra Afghanistan bekrefter således et vanlig mønster, hvor mannen ofte flykter i forveien og eventuell familie kommer etter.

Figur 18.4. Førstegangsinnvandringer blant førstegenerasjonsinnvandrere med afghansk statsborgerskap, etter innvandringsgrunn og kjønn. 1990-2005

Kilde: Befolkningsstatistikk, Statistisk sentralbyrå.

18.6. Nær en av ti med norsk pass

Ettersom afghanere i Norge har kort botid i Norge, er det svært få som er norske statsborgere. Per 1.1.2006 hadde nær en av ti i den afghanske innvandrerbefolkningen norsk statsborgerskap. Til sammen har 497 personer skiftet fra afghansk til norsk statsborgerskap i perioden 1991 - 2005. Flest fikk norsk pass i 2005, da 75 personer skiftet statsborgerskap.

18.7. En av fem med afghansk bakgrunn bor i Oslo

Det bodde innvandrere med afghansk bakgrunn i alle Norges fylker ved inngangen til 2006. 33 prosent bodde i Oslo eller Akershus, og 20 prosent bodde i Oslo.

Innvandrerbefolkningen med bakgrunn fra Afghanistan bodde langt mindre konsentrert enn eksempelvis den pakistanske innvandrerbefolkningen, hvor over 70 prosent bodde i Oslo og 85 prosent i Oslo eller Akershus. Faktisk er det bare flyktninger fra Balkan og innvandrere fra Russland som bor mer spredt enn afghanerne. Den spredte bosettingen er igjen et resultat av at de afghanske innvandrerne er kommet som flyktninger, og blitt bosatt i ulike kommuner etter avtale mellom kommune og stat. Somalierne er også en gruppe med kort botid som ble bosatt spredt rundt i norske kommuner, men disse har i større grad trukket inn mot hovedstadsregionen enn det afghanerne har gjort.

Tabell 18.5. Bosetting blant førstegenerasjonsinnvandrere og etterkommere i norske fylker. Absolutte tall og prosent. 1.1.2006

Fylke	Befolkningen i alt	Innvandrerbefolkningen fra Afghanistan	I prosent av befolkningen	I prosent av afghanere
Hele landet	4 640 219	6539	0,14	100
01 Østfold	260 389	125	0,05	1,9
02 Akershus	501 125	851	0,17	13,0
03 Oslo	538 411	1334	0,25	20,4
04 Hedmark	188 511	121	0,06	1,9
05 Oppland	183 204	150	0,08	2,3
06 Buskerud	245 225	683	0,28	10,4
07 Vestfold	222 104	217	0,10	3,3
08 Telemark	166 140	166	0,10	2,5
09 Aust-Agder	104 084	150	0,14	2,3
10 Vest-Agder	162 317	283	0,17	4,3
11 Rogaland	397 594	330	0,08	5,0
12 Hordaland	452 611	402	0,09	6,1
14 Sogn og Fjordane	106 650	120	0,11	1,8
15 Møre og Romsdal	244 978	255	0,10	3,9
16 Sør-Trøndelag	275 403	451	0,16	6,9
17 Nord-Trøndelag	128 694	157	0,12	2,4
18 Nordland	236 257	407	0,17	6,2
19 Troms	153 585	222	0,14	3,4
20 Finnmark Finnmark	72 937	115	0,16	1,8

Kilde: Befolkningsstatistikk, Statistisk sentralbyrå.

Etter Oslo var det flest afghanere i Bergen, Sarpsborg, Drammen, Trondheim, Stavanger, Fredrikstad og Kristiansand, i alle disse kommunene var det mer enn 400 innvandrere fra Afghanistan. Størst andel innvandrere fra Afghanistan var det i den lille kommunen Hægebostad i Vest-Agder per 1.1.2006. Her utgjorde de 31 afghanerne nær to prosent av kommunens innbyggere. Deretter fulgte Flå i Buskerud og Salangen i Troms, med en andel på henholdsvis 1,50 og 1,37 prosent hver.

Det bodde 1 334 personer med afghansk bakgrunn i Oslo per 1.1.2006. De utgjorde bare 2,5 promille av Oslos befolkning. Flest bodde det i Alna, hvor de 300 utgjør en fjerdedel av alle med afghansk innvandrerbakgrunn i Oslo. Siden gruppen er så liten er det vanskelig å se noe bestemt mønster, annet enn at det generelt sett ser ut til at det bodde flest afghanere i bydelene med størst andel ikke-vestlig befolkning, det vil øst og sørøst i byen.

18.8. Gjennomsnittlig lavt utdanningsnivå blant afghanerne...

Vi mangler opplysninger om utdanning for hele syv av ti afghanerne i aldersgruppen 30-44 år (tabell 18.7). I forhold til andre ikke-vestlige innvandrergupper er denne andelen svært høy. Dette har sammenheng med at de fleste er kommet til Norge etter den siste systematiske kartleggingen av utdanning tatt i utlandet (1999), og at vi ikke har noe system for løpende å fange opp utdanning tatt i utlandet blant innvandrere ved ankomst til landet. Derfor er det vanskelig å si noe sikkert om denne gruppens utdanningsbakgrunn. De opplysningene vi har, tyder på at afghanerne generelt har svært lavt utdanningsnivå, bare 14 prosent har høyere utdanning og to av tre har bare grunnskolen (tabell 18.8).

Tabell 18.6. Innvandrerbefolkningen med bakgrunn fra Afghanistan, etter kommune. 1.1. 2006. Absolutte tall og prosent

Kommune	Befolkningen i alt	Innvandrere fra Afghanistan	I prosent av befolkningen
0 Hele landet	4 640 219	6 539	0,14
0301 Oslo kommune	538 411	1334	0,25
0231 Skedsmo	43 201	331	0,77
1601 Trondheim	158 613	275	0,17
0219 Bærum	105 928	240	0,23
0602 Drammen	57 759	236	0,41
1201 Bergen	242 158	124	0,05
1001 Kristiansand	76 917	122	0,16
0906 Arendal	39 826	102	0,26
0624 Øvre Eiker	15 825	98	0,62
1653 Melhus	14 176	93	0,66
1103 Stavanger	115 157	92	0,08
1102 Sandnes	58 947	88	0,15
0625 Nedre Eiker	21 653	79	0,36
0604 Kongsberg	23 315	71	0,30
0720 Stokke	10 127	71	0,70
2003 Vadsø	6 114	71	1,16
0220 Asker	51 484	66	0,13
1804 Bodø	44 992	63	0,14
0626 Lier	21 874	57	0,26
1833 Rana	25 355	57	0,22
1729 Inderøy	5 938	56	0,94
1520 Ørsta	10 257	51	0,50
1902 Tromsø	63 596	51	0,08
<i>5 kommuner med størst andel</i>			
1034 Hægebostad	1583	31	1,96
0615 Flå	998	15	1,50
1923 Salangen	2 263	31	1,37
2003 Vadsø	6 114	71	1,16
1029 Lindesnes	4 486	46	1,03

Kilde: Befolkningsstatistikk, Statistisk sentralbyrå.

Tabell 18.7. Prosent av personer 30-44 med manglende utdanningsopplysninger, 1.10.2005

Kjønn, innvandringskategori og landbakgrunn	I alt, alderen 30-44 år	Prosent av disse som har uoppgitt utdanningsnivå	Antall med utdanningsopplysninger
Alle i Norge	1 026 473	5	976 176
Menn	521 685	5	496 122
Kvinner	504 788	5	480 053
Førstegenerasjonsinnv. fra ikke-vestlige land	81 860	40	49 362
Menn	39 633	37	24 929
Kvinner	42 227	42	24 407
Førstegenerasjonsinnv. fra Afghanistan i alt	1 435	70	425
Menn	849	66	288
Kvinner	586	77	137

Kilde: Utdanningsstatistikk, Statistisk sentralbyrå.

Tabell 18.8. Utdanningsnivå blant dem vi har utdanningsopplysninger om, 30-44 år. 1.10.2005. Prosent

Kjønn, innvandringskategori og landbakgrunn	"Oppgitt"	Ingen fullført utdanning	Grunnskole-nivå	Videregående-skolenivå	Uni.- og høg-skolenivå, kort	Universitets- og høyskoleniv, lang
Alle i Norge	100	0	21	43	27	9
Menn	100	0	22	47	21	10
Kvinner	100	0	21	39	33	7
Førstegenerasjonsinnv. fra ikke-vestlige land	100	2	39	33	19	8
Menn	100	1	39	34	17	8
Kvinner	100	3	39	31	20	7
Førstegenerasjonsinnv. fra Afghanistan i alt	100	1	66	18	10	4
Menn	100	1	68	18	9	5
Kvinner	100	2	63	19	12	4

Kilde: Utdanningsstatistikk, Statistisk sentralbyrå.

Tabell 18.9. Deltakelse i utdanning blant etter alder, kjønn og innvandrerbakgrunn. Absolutte tall og prosent. 1.10.2005

	Bosatte, absolutte tall		I høyere utd,	I videregående utd,	Ikke i utdanning/ grunnskole
16 -18 år					
I alt, hele befolkningen	179 270	100	-	91	9
Menn	91 879	100	-	90	10
Kvinner	87 391	100	-	92	8
I alt, førstegenerasjonsinnvandrere fra ikke-vestlige land	8 603	100	-	74	26
Menn	4 576	100	-	73	27
Kvinner	4 027	100	-	75	25
I alt, førstegenerasjonsinnvandrere fra Afghanistan	501	100	-	58	42
Menn	307	100	-	56	44
Kvinner	194	100	-	61	39
19-24 år					
I alt, hele befolkningen	330 115	100	31	16	54
Menn	168 058	100	25	17	58
Kvinner	162 057	100	37	14	50
I alt, førstegenerasjonsinnvandrere fra ikke-vestlige land	24 396	100	18	17	65
Menn	11 449	100	16	20	64
Kvinner	12 947	100	20	14	66
I alt, førstegenerasjonsinnvandrere fra Afghanistan	911	100	6	30	64
Menn	614	100	4	32	65
Kvinner	297	100	10	26	64

Kilde: Utdanningsstatistikk, Statistisk sentralbyrå.

18.9. ...og relativt lav utdanningsdeltakelse

I forrige avsnitt så vi på hvilket *utdanningsnivå* de mellom 30-44 år hadde. Vi skal nå se på *deltakelsen* på utdanningsarenaen blant førstegenerasjonsinnvandrerne som er i alderen 19-24 år og deretter blant de mellom 16-18 år (tabell 18.9).

I aldersgruppa 16-18 år var 58 prosent av alle førstegenerasjonsinnvandrere med bakgrunn fra Afghanistan i videregående opplæring i 2005. Dette er lavt sammenlignet med andre ungdommer med ikke-vestlig innvandrerbakgrunn og også sammenlignet med alle i denne alderen. Resten var ikke i utdanning, eller de var i grunnskolen. Det er for få etterkommere med afghansk bakgrunn som har blitt gamle nok til at vi kan si noe om deres deltakelse på utdanningsarenaen.

For aldersgruppa 19-24 år, var 36 prosent av afghanske førstegenerasjonsinnvandrere under utdanning, nær 6 prosent var i høyere utdanning og hele 30 prosent var i videregående opplæring. 64 prosent er ikke under utdanning eller de befinner seg i grunnskolen. Hvor mange av disse som befinner seg i grunnskolen, vet vi ikke, men det kan tenkes at mange

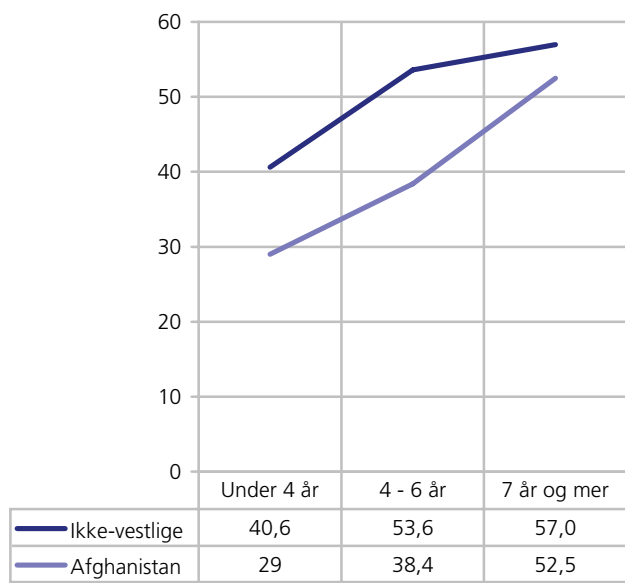
afghanere kommer til Norge med manglende grunnskoleutdanning og derfor befinner seg her.

Andelen som var under utdanning, enten høyere eller videregående utdanning, var lik gjennomsnittet for ikke-vestlige innvandrere, men lavere enn gjennomsnittet for befolkningen i alt.

18.10. Lavt sysselsettingsnivå blant afghanerne

Hver tredje første generasjonsinnvandrer fra Afghanistan var sysselsatt i 4. kvartal 2005. Bare somaliere hadde lavere sysselsetting enn afghanerne (28 prosent). Den lave sysselsettingsgraden skyldes hovedsakelig afghanernes korte botid, hvor fire av fem hadde mindre enn fem års botid ved inngangen til 2006. Det var svært stor forskjell i sysselsettingsnivå mellom kvinner og menn. Mennene hadde hele 25 prosentpoengs høyere sysselsetting enn kvinnene. Bare blant pakistanerne finner vi en større forskjell i sysselsetting mellom kvinner og menn enn blant afghanerne. Den så mye lavere sysselsettingen blant kvinner skyldes blant annet at kvinnene fra Afghanistan har vært kortere tid i Norge enn mennene.

Figur 18.5. Sysselsatte første generasjonsinnvandrere i prosent av bosatte i alderen 16-74 år, etter landbakgrunn og botid. 4.kvartal 2005

Kilde: Arbeidsmarkedsstatistikk, Statistisk sentralbyrå.

Tabell 18.10. Sysselsatte første generasjonsinnvandrere fra Afghanistan i alderen 16-74 år, etter kjønn og landbakgrunn. Prosent. 4. kvartal 2005

	I alt	Menn	Kvinner
Befolkningen i alt	69,4	72,6	66,1
I alt	57,5	62,5	52,6
Vestlige	69,7	73,5	65,8
Ikke-vestlige	52,2	57,5	47,3
Afghanistan	33,9	43,5	18,8

Kilde: Arbeidsmarkedsstatistikk, Statistisk sentralbyrå.

Sysselsettingen stiger markant etter fire års botid i Norge (se Figur 18.5), blant ikke-vestlige innvandrere generelt og særlig blant de fra Afghanistan. Afghanske første generasjonsinnvandrere med over seks års botid er ikke mange (213 i 4. kvartal 2005), men det er hele 24 prosentpoeng flere i denne gruppen som er sysselsatt enn det er blant de med mindre enn fire års botid, og de ligger bare 5 prosentpoeng under det ikke-vestlige gjennomsnittet.

18.11. Seks ganger så høy arbeidsledighet

Den registrerte arbeidsledigheten blant første generasjonsinnvandrere fra Afghanistan var på 18 prosent per 1. kvartal 2006. Bare irakere og somaliere hadde høyere ledighet blant de større innvandrergreppene i Norge. I disse gruppene er de aller fleste relativt nyankomne flyktinger, noe som til en stor grad forklarer den høye ledigheten. Ledigheten blant afghanerne er 6 ganger større enn i befolkningen i alt. Ledigheten er 7 prosentpoeng høyere blant kvinnene enn blant mennene; 16 prosent av mennene var registrert ledige, mot 23 prosent av kvinnene.

Inndeling i næringer

Sysselsatte kan fordeles etter hvilken næring de arbeider innen. Vi har i dette avsnittet brukt grove inndelinger, og vil her utdype hva enkelte kategorier, som kanskje er litt ukjente for leseren, inneholder:

Forretningsmessig tjenesteyting og eiendomsdrift: Her finner vi blant annet rengjøringsvirksomhet, omsetning og drift av fast eiendom, databehandlingsvirksomhet, forsknings og utviklingsarbeid og diverse utleievirksomhet.

Motorkjøretøytjenester: Her finner vi all næring knyttet til handel med motorvogner, vedlikehold og reparasjon av motorvogner, samt detaljhandel med drivstoff til motorvogner.

Finansiell tjenesteyting: Her finner vi blant annet bankvirksomhet og forsikringsvirksomhet (unntatt forsikringer underlagt offentlig forvaltning).

Transport og kommunikasjon: Her finner vi blant annet lufttransport, sjøtransport og landtransport som jernbanetransport, rutebiltransport, drosjebiltransport, samt virksomhet knyttet til post- og telekommunikasjoner.

Tabell 18.11. Arbeidsledige av arbeidsstyrken (prosent) etter landbakgrunn og kjønn. 16-74 år. 1. kvartal 2006

	I alt	Menn	Kvinner
Hele befolkningen	3	3,1	2,9
Førstegenerasjonsinnv. i alt	8,2	8,3	8,1
Vestlig	3,3	3,6	3
Ikke-vestlig	8,2	8,3	8,1
Asia (inkludert Tyrkia)	10,8	10,5	11,1
Afghanistan	17,7	16,1	23,5

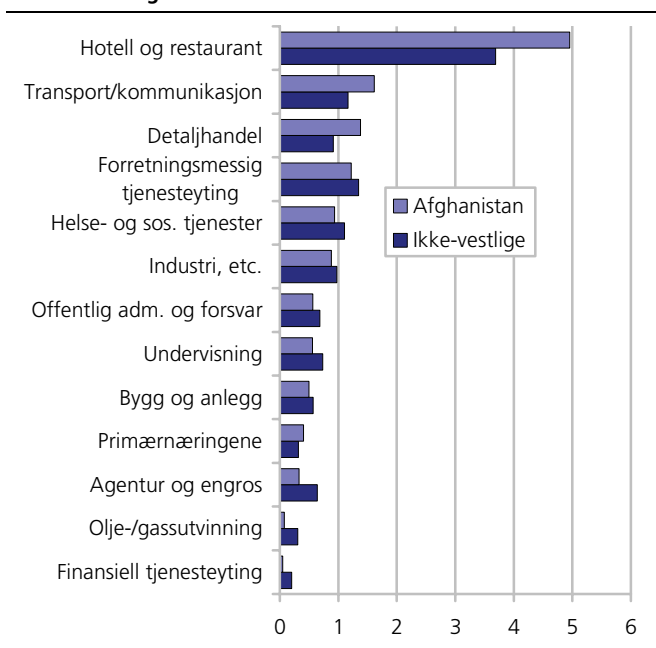
Kilde: Arbeidsmarkedsstatistikk, Statistisk sentralbyrå.

18.12. Overrepresentert innen forretningsmessig tjenesteyting

Figur 18.6 viser hvor sannsynlig det er at ikke-vestlige første generasjonsinnvandrere fra Afghanistan arbeider i et utvalg næringer i forhold til befolkningen i alt (i 4. kvartal 2005). For å finne dette, har vi dividert andelen blant første generasjonsinnvandrere fra ikke-vestlige land generelt og Afghanistan spesielt i de ulike næringene på andelen blant befolkningen i alt. De søylene som overstiger 1 i figuren viser at første generasjonsinnvandrere er overrepresenterte i næringen, mens de er underrepresenterte dersom søylen er lavere enn 1.

Figuren viser at afghanerne følger mønsteret til ikke-vestlige innvandrere generelt når det gjelder i hvilke næringer de er under- og overrepresentert. For eksempel er afghanerne overrepresentert innen hotell- og restaurantnæringen, i større grad enn gjennomsnittet av de ikke-vestlige innvandrere. Her er det fem ganger så sannsynlig at en første generasjonsinnvandrere fra Afghanistan arbeider, som en i befolkningen i alt. Det er en rekke næringer hvor man knapt finner afghanere, og hvor de er kraftig underrepresentert, som i finansiell tjenesteyting, olje-/gassutvinning, agentur og engros og primærnæringene.

Figur 18.6. Relativ næringsfordeling blant sysselsatte ikke-vestlige innvandrere og førstegenerasjonsinnvandrere fra Afghanistan. 4. kvartal 2005

Kilde: Arbeidsmarkedsstatistikk, Statistisk sentralbyrå.

bodd i Norge i kortere tid enn mennene fra Afghanistan.

Arbeidsledigheten blant afghanerne var høy, på hele 18 prosent i 1. kvartal 2006, og den er høyere blant kvinner enn menn. Det vil si at halvparten av afghanerne er utenfor arbeidslivet i den forstand at de verken er sysselsatte eller registrert ledige, noe som ikke er overraskende med tanke på hvor mange som nettopp har kommet til landet. Vi ser imidlertid at sysselsettingen blant afghanerne med botid over seks år er langt høyere enn blant de nyankomne.

18.13. Nyankomne flyktninger – mange delta enda ikke i utdanning eller arbeid.

De afghanske innvandrerne som har kommet til Norge har alle flyktningbakgrunn. Enten har de flyktningstatus selv, eller så er de kommet gjennom familiejenforening med en flyktning. De har også svært kort botid i Norge; hele 80 prosent hadde bodd i Norge i mindre enn fem år ved inngangen til 2006. Dette må vi ta hensyn til når vi analyserer hvor godt integrert afghanerne er i det norske samfunnet, ettersom integrering er en prosess som tar tid. Det er også ei gruppe hvor det stadig kommer nye flyktninger som følge av urolighetene i landet. Det at afghanerne stort sett er nyankomne flyktninger vil virke inn på stort sett alle variabler vi ser på i dette kapitlet. Det bidrar til å forklare blant annet den lave deltakelsen på utdanningsarenaen, den lave sysselsettingen og den høye arbeidsledigheten.

Vi mangler utdanningsopplysninger for hele syv av ti afghanere, ettersom de er så nyankomne. De opplysningene vi har, tyder imidlertid på at mange kom til Norge med relativt lav utdanning i bagasjen, og mange som normalt som var i en alder hvor det er aktuelt med høyere studier befant seg derfor i videregående utdanning høsten 2005.

I likhet med andre nyankomne flyktninggrupper som somalierne og irakerne, var sysselsettingen blant afghanske førstegenerasjonsinnvandrere lav, bare en av tre var i arbeid i 4. kvartal 2005. Det var særlig stor forskjell på kvinners og menns sysselsettingsandel. Dette skyldes delvis at kvinnene i gjennomsnitt har

19. Innvandrerbefolkningen med bakgrunn fra Etiopia

- Ved inngangen til 2006 talte den etiopiske innvandrerbefolkningen nær 3 200 personer, 2 670 var førstegenerasjonsinnvandrere, mens 515 var etterkommere.
- 26 innvandrergupper var større enn den etiopiske innvandrerbefolkningen per 1.1.2006.
- Mange av innvandrerne som kom til Norge før Eritrea ble selvstendig i 1993, var etiopiske statsborgere som flyktet fra den eritreiske delen av Etiopia. Disse er i dag registrert med eritreisk landbakgrunn.
- Etiopierne bodde i 138 av Norges kommuner, og fire av ti bodde i Oslo.
- I forhold til den ikke-vestlige innvandrerbefolkningen i alt, hadde en stor andel menn fra Etiopia utdanning på universitets- eller høyskolenivå, mens relativt få kvinner hadde høyere utdanning.
- Det var relativt få innvandrere fra Etiopia i alderen 19-24 år som tar høyere utdanning, men mange etiopiere i denne alderen tar videregående utdanning.
- 55 prosent av alle førstegenerasjonsinnvandrere fra Etiopia (16-74 år) var sysselsatt per 4.kvartal 2005, omtrent på snittet for ikke-vestlige innvandrere. I motsetning til i de fleste andre grupper, var det små forskjeller mellom kvinner og menn.
- Det er dobbelt så sannsynlig at en etiopier arbeider innen helse- og sosialtjenesten som at en person i befolkningen i alt gjør det, og det er tre ganger så sannsynlig at de arbeider i hotell- og restaurantnæringen.

19.1. 3 190 innvandrere fra Etiopia

Det var i per 1.1.2006 til sammen 3 190 personer i den etiopiske innvandrerbefolkningen. Av disse var 2 670 førstegenerasjonsinnvandrere, mens 515 personer er født i Norge med to foreldre født i Etiopia (etterkommere).

Tabell 19.1. Personer med bakgrunn fra Etiopia etter innvandringskategori. Absolutte tall. 1.1.2006

Innvandrerkategori	I alt	Menn	Kvinner
Innvandrerbefolkningen (førstegenerasjon og etterkommere)	3 185	1 717	1 468
Førstegenerasjonsinnvandrere uten norsk bakgrunn	2 670	1 449	1 221
Etterkommere	515	268	247
Norskfødt med en utenlandsfødt forelder	307	155	152

Kilde: Befolkningsstatistikk, Statistisk sentralbyrå.

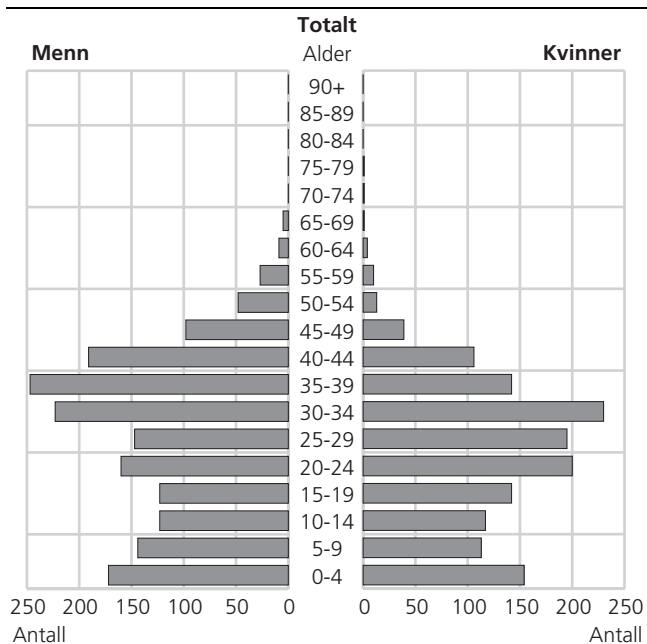
Eritrea ble løst fra Etiopia i 1993. Den eritreiske innvandrerbefolkningen som befant seg i Norge ved inngangen til 2006 kan derfor ha kommet til Norge før 1993 som etiopiske statsborgere. Etter at Eritrea ble selvstendig, har SSB plassert personer som ble født i Eritrea i kategorien "eritreisk landbakgrunn". I statistikken over innvandring og utvandring fra før 1993, vil imidlertid disse være registrert som innvandret fra Etiopia, og som etiopiske statsborgere.

2 120 personer var kommet fra Etiopia til Norge som flyktninger, noe som utgjør åtte av ti etiopiske førstegenerasjonsinnvandrere. I perioden 1990-2005 har det også kommet en god del studenter fra Etiopia til Norge, nær 500 stykker. Her har vi ikke tall på hvor mange av disse studentene som bodde i Norge ved inngangen til 2006.

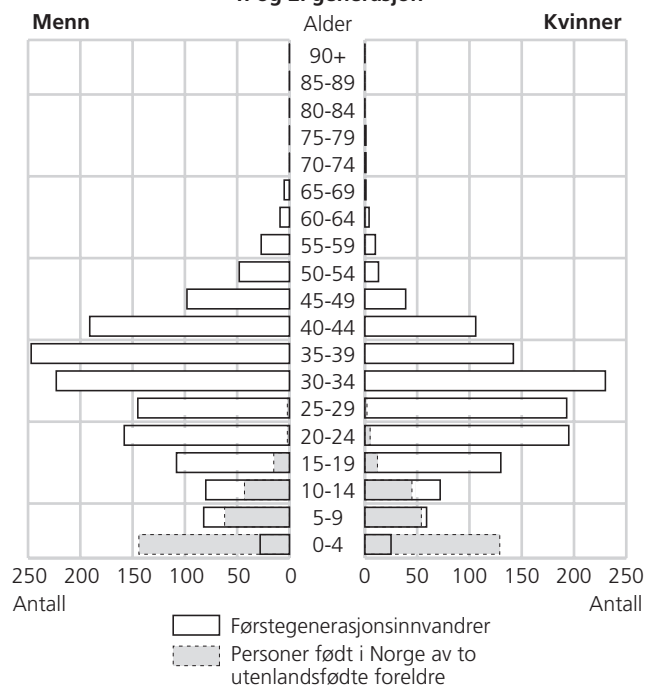
19.2. Etiopiere i Norge er unge

Som Figur 19.1 viser, var den etiopiske innvandrerbefolkningen i Norge svært ung per 1.1.2006. Av alle med innvandrerbakgrunn fra Etiopia var hver tredje person under 40 år, og kun 0,3 prosent - eller 21 personer - med etiopisk bakgrunn var over 60 år. Det var i alt 226 flere menn enn kvinner med etiopisk bakgrunn i Norge. Av de 515 etterkommerne var 76 prosent under ti år og 98 prosent under 20 år. Sammensetningen i forhold til kjønn er relativt typisk for en nyankommen flyktninggruppe.

Figur 19.1. Befolkningspyramide, innvandrerbefolkningen med bakgrunn fra Etiopia. 1.1.2006

1. og 2. generasjon

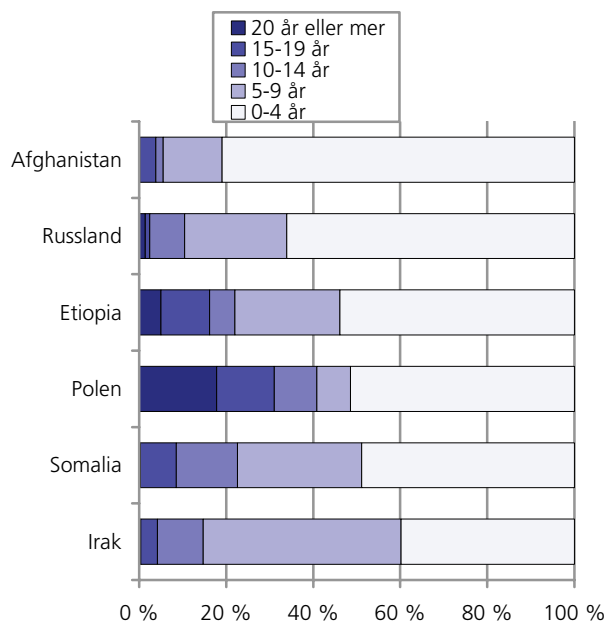

Kilde: Befolkningsstatistikk, Statistisk sentralbyrå.

19.3. Mange har kort botid

Etiopiske førstegenerasjonsinnvandrere var ved inngangen til 2006 blant de innvandreregruppene med kortest botid i Norge. Over halvparten hadde bodd i Norge i under fem år og en av fire i 5-9 år. Svært få etiopiere kom til Norge før 1985. Som Figur 19.2 viser, er det bare blant førstegenerasjonsinnvandrere fra Afghanistan og Russland at større andeler har mindre enn fem års botid.

Figur 19.2. Botid blant de seks ikke-vestlige innvandreregruppene med største andeler som har mindre enn fem års botid. Prosent

Kilde: Befolkningsstatistikk, Statistisk sentralbyrå.

Tabell 19.2. Førstegenerasjonsinnvandrere fra Etiopia etter botid i Norge. 1.1.2006

	Botid i år					
	I alt	0-4	5-9	10-14	15-19	20 +
Antall	2670	1439	644	155	298	134
Prosent	100 %	54 %	24 %	6 %	11 %	5 %

Kilde: Befolkningsstatistikk, Statistisk sentralbyrå.

19.4. Etiopierne har kommet i to bølger

I 1991 ble det slutt på den tjue år lange uavhengighetskrigen mellom Eritrea og Etiopia, og i 1993 ble Eritrea erklært uavhengig etter en folkeavstemning overvåket av FN. Mange av flyktingene som kom før 1993, var etiopiske statsborgere som flyktet fra området som i dag er Eritrea. Etter at Eritrea ble en egen stat, registreres disse som eritreiske statsborgere med landbakgrunn Eritrea. Innvandringsstatistikken før den tid er altså også et bilde over eritreernes innvandring.

Fra 1992 og noen år framover mottok Norge færre etiopiske flyktinger enn det landet hadde gjort i perioden før Eritrea ble uavhengig (Figur 19.3). Dette var både en følge av roligere tilstander i området, og av at flyktinger fra Eritrea nå kom som eritreiske statsborgere og ikke etiopiske. I 1998 startet en ny krig mellom Eritrea og Etiopia som varte til år 2000, denne gang om grensebyen Badme. Dette førte til en ny bølge av etiopiske flyktinger. I 2001 nådde bruttoinnvandringen en foreløpig topp med 419 personer. I 2005 ble konflikten trappet opp igjen, og samme år var innvandringen oppe i 372 personer.

Tabell 19.3. Innvandring til Norge og utvandring fra Norge av etiopiske statsborgere. 1986-2005. Absolutte tall

År	1986	1987	1988	1989	1990	1991	1992	1993	1994	1995
Innvandring	90	224	366	318	229	321	124	103	71	91
Utvandring	9	3	9	15	27	54	69	82	92	18
Nettoinnvandring	81	221	357	303	202	267	55	21	-21	73
År	1996	1997	1998	1999	2000	2001	2002	2003	2004	2005
Innvandring	110	167	207	250	306	419	337	272	245	372
Utvandring	26	47	60	27	68	71	67	112	119	95
Nettoinnvandring	84	120	147	223	238	348	270	160	126	277

Kilde: Befolkningsstatistikk, Statistisk sentralbyrå.

Innvandring – skal vi telle etiopiske statsborgere eller innvandrere fra Etiopia?

Inn- og utvandringsstatistikk publiseres oftest på den ene av disse to måtene:

- Inn- og utvandring fordeles etter fra- og tilflyttingsland (for eksempel flyttet i 2005 506 personer fra Etiopia til Norge mens 93 personer flyttet fra Norge til Etiopia). Her er alle lands statsborgerskap inkludert.
- Inn- og utvandring fordeles etter statsborgerskap (for eksempel flyttet i 2005 372 etiopiske statsborgere til Norge mens 95 etiopiske statsborgere flyttet fra Norge). Disse kan ha flyttet fra eller til alle verdens land.

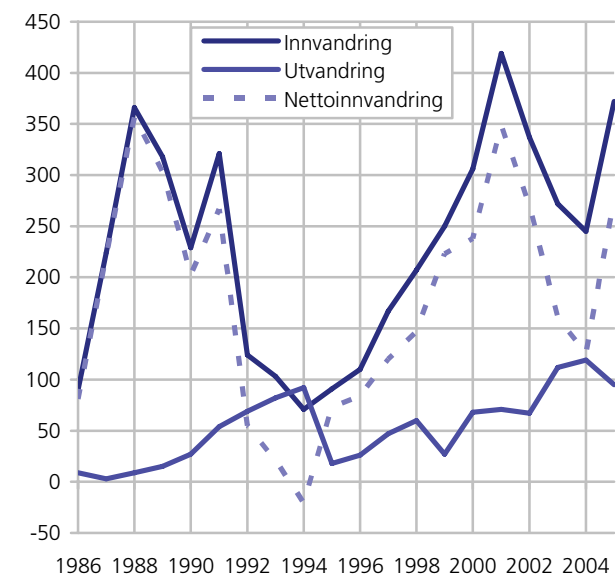
Forskjellene mellom de to statistikkene skyldes at mange utflyttere ikke oppgir hvilket land de flytter til, samt at flyttestatistikken som viser hvilket land de flytter til også inkluderer andre statsborgere enn etiopiske. Videre "mister" vi etiopiere med norsk statsborgerskap i statistikken som viser flyttinger blant etiopiske statsborgere.

Vi har i faktaarkene valgt å se på inn- og utvandring etter statsborgerskap fordi det trolig er det mest relevante i en innvandringsanalytisk sammenheng, men den andre typen tall publiseres også. I tillegg er det mulig å bestille data etter flytternes landbakgrunn.

Utvandringsstatistikken viser når etiopiske statsborgere ble registrert utflyttet i folkeregisteret. Dette kan skje lenge etter at personen i realiteten er flyttet ut. Antallet registrerte utvandring av etiopiske statsborgere har variert i perioden 1986-2005, men først etter 2002 kom antallet opp i rundt 100 personer.

19.5. Foreløpig få norske statsborgere

Mange av etiopiere som bor i Norge har utenlandsk statsborgerskap. Dette har sammenheng med at svært mange har kort botid i Norge. Ved inngangen til 2006 var 36 prosent av den etiopiske innvandrerbefolkningen norske statsborgere.

Figur 19.3. Innvandring til Norge og utvandring fra Norge av etiopiske statsborgere. 1986-2005. Absolutte tall

Kilde: Befolkningsstatistikk, Statistisk sentralbyrå.

19.6. Etiopiere i 138 kommuner

Det bodde etiopiere i 138 av landets kommuner ved inngangen til 2006. Bosetningsmønsteret har sammenheng med bosettingen av flyktninger og av etiopiernes flyttinger etter bosetting. 1 346 etiopiere bodde i Oslo, eller fire av ti av alle med innvandrerbakgrunn fra Etiopia. Flest bodde i Alna bydel (rundt 200), og her utgjorde Etiopiere 0,5 prosent av befolkningen.

480 etiopiere bodde i Rogaland og 285 i Hordaland. Etter Oslo, Bergen, Stavanger og Trondheim var Ås den kommunen hvor det bodde flest innvandrere med bakgrunn fra Etiopia (Tabell 19.5). Dette er trolig studenter ved landbrukshøyskolen/universitetet. Som nevnt tidligere, har det vært en viss innvandring av studenter fra Etiopia til Norge.

Tabell 19.4. Innvandrerbefolkningen med bakgrunn fra Etiopia, etter fylke. 1.1.2006. Absolutte tall

Fylke	Befolkningen i alt	Innvandrere fra Etiopia	Prosent av befolkningen
Hele landet	4 640 219	3 185	0,07
01 Østfold	260 389	75	0,03
02 Akershus	501 125	260	0,05
03 Oslo	538 411	1 346	0,25
04 Hedmark	188 511	16	0,01
05 Oppland	183 204	27	0,01
06 Buskerud	245 225	64	0,03
07 Vestfold	222 104	35	0,02
08 Telemark	166 140	64	0,04
09 Aust-Agder	104 084	30	0,03
10 Vest-Agder	162 317	81	0,05
11 Rogaland	397 594	480	0,12
12 Hordaland	452 611	285	0,06
14 Sogn og Fjordane	106 650	6	0,01
15 Møre og Romsdal	244 978	37	0,02
16 Sør-Trøndelag	275 403	141	0,05
17 Nord-Trøndelag	128 694	74	0,06
18 Nordland	236 257	91	0,04
19 Troms	153 585	173	0,05
20 Finnmark Finnmark	72 937		

1 Til sammen i Troms og Finnmark.

Kilde: Befolkningsstatistikk, Statistisk sentralbyrå.

Tabell 19.5. Innvandrerbefolkningen med bakgrunn fra Etiopia, etter kommune. 1.1.2006. Absolutte tall og prosent av etiopiere i alt

Kommune	Befolkningen i alt	Innvandrere fra Etiopia	I prosent av befolkningen
Hele landet	4 640 219	3 185	0,07
0301 Oslo kommune	538 411	1 346	0,25
1201 Bergen	242 158	255	0,11
1103 Stavanger	115 157	214	0,19
1601 Trondheim	158 613	134	0,08
0214 Ås	14 530	98	0,67
1001 Kristiansand	76 917	73	0,09
1902 Tromsø	63 596	61	0,10
1149 Karmøy	37 928	57	0,15
0219 Bærum	105 928	56	0,05
1102 Sandnes	58 947	40	0,07
0104 Moss	28 182	36	0,13

Kilde: Befolkningsstatistikk, Statistisk sentralbyrå

Tabell 19.6. Ekteskapsinngåelser blant førstegenerasjonsinnvandrere fra Etiopia 1996-2005

Kjønn og innvandrerbakgrunn	I alt	Ektefellens landbakgrunn			Ektefellens landbakgrunn					
		Uten innvandrerbakgrunn	Samme landbakgrunn bosatt i Norge	Annen utenlandsk bosatt i Norge	Bosatt i utlandet	Uten innvandrerbakgrunn	Samme landbakgrunn bosatt i Norge	Annen utenlandsk bosatt i Norge	Bosatt i utlandet	
					Absolutte tall					
Kvinner	138	14	40	11	73	10,1	29,0	8,0	52,9	
Menn	182	13	42	14	113	7,1	23,1	7,7	62,1	

Kilde: Befolkningsstatistikk, Statistisk sentralbyrå.

19.7. Mange fra Etiopia finner ektefelle med samme landbakgrunn bosatt i Norge

Det ble inngått i alt 138 ekteskap blant kvinner med bakgrunn fra Etiopia og 182 ekteskap blant menn med samme bakgrunn i perioden 1996-2005. I alt inngikk 29 prosent av kvinnene og 23 prosent av mennene ekteskap med en person som hadde samme landbakgrunn og som allerede var bosatt i Norge. En noe større andel kvinner enn menn giftet seg med personer uten innvandrerbakgrunn.

I alt var det 186 transnasjonale ekteskapsinngåelser blant innvandrere med bakgrunn fra Etiopia. Flere menn enn kvinner inngikk ekteskap med en ikke-bosatt person. Ingen etterkommere inngikk ekteskap i denne perioden, fordi etterkommerne er svært unge.

For mer om ekteskapsmønster i innvandrerbefolkningen, se Daugstad 2006.

19.8. Stor forskjell i utdanningsnivå mellom menn og kvinner

Blant etiopiere er det en stor andel med manglende opplysninger om utdanningsnivå. Dette har sammenheng med at mange er kommet til Norge etter den siste systematiske kartleggingen av utdanning tatt i utlandet (1999), og at vi ikke har noe system for løpende å fange opp utdanning tatt i utlandet blant innvandrere ved ankomst til landet. Vi mangler utdanningsopplysninger for 42 prosent av etiopiere i alderen 30-44 år (tabell 19.7).

Blant de vi har utdanningsopplysninger om, har 31 prosent høyere utdanning, 42 prosent av mennene og bare 15 prosent av kvinnene. Til sammenligning hadde 27 prosent i den ikke-vestlige gruppa høyere utdanning, 25 prosent av kvinnene og 27 prosent av mennene. Menn fra Etiopia skiller seg altså ut med høyt utdanningsnivå, mens relativt få kvinner har høyere utdanning (tabell 19.8).

29 prosent av etiopierne har utdannelse på videregående nivå, og 38 prosent på grunnskolenivå.

Tabell 19.7 Prosent av personer 30-44 med manglende utdanningsopplysninger, 1.10.2005

Kjønn, innvandringskategori og landbakgrunn	I alt, alderen 30-44 år	Prosent av disse som har uoppgitt utdanningsnivå	Antall med utdanningsopplysninger
Alle i Norge	1026473	5	976 176
Menn	521685	5	496 122
Kvinner	504788	5	480 053
Førstegenerasjonsinnv. fra ikke-vestlige land	81 860	40	49 362
Menn	39 633	37	24 929
Kvinner	42 227	42	24 407
Førstegenerasjonsinnv. fra Etiopia i alt	1 116	42	647
Menn	649	40	387
Kvinner	467	44	260

Kilde: Utdanningsstatistikk, Statistisk sentralbyrå.

Tabell 19.8. Utdanningsnivå blant dem vi har utdanningsopplysninger om, 30-44 år. 1.10.2005. Prosent

Kjønn, innvandringskategori og landbakgrunn	"Oppgitt"	Ingen fullført utdanning	Grunnskole-nivå	Videregående-skolenivå	Uni.- og høgskolenivå, kort	Universitets- og høyskolenivå, lang
Alle i Norge	100	0	21	43	27	9
Menn	100	0	22	47	21	10
Kvinner	100	0	21	39	33	7
Førstegenerasjonsinnv. fra ikke-vestlige land	100	2	39	33	19	8
Menn	100	1	39	34	17	8
Kvinner	100	3	39	31	20	7
Førstegenerasjonsinnv. fra Etiopia i alt	100	1	38	29	18	13
Menn	100	1	33	24	23	19
Kvinner	100	2	46	36	10	5

Kilde: Utdanningsstatistikk, Statistisk sentralbyrå.

Tabell 19.9. Deltakelse i utdanning etter alder, kjønn og innvandrerbakgrunn. Absolutte tall og prosent. 1.10.2005

	Bosatte, absolutte tall	I høyere utd.	I videregående utd.	Ikke i utdanning/ grunnskolen
19-24 år				
I alt, hele befolkningen	330 115	100	31	54
Menn	168 058	100	25	58
Kvinner	162 057	100	37	50
I alt, førstegenerasjonsinnvandrere fra ikke-vestlige land	24 396	100	18	65
Menn	11 449	100	16	64
Kvinner	12 947	100	20	66
I alt, førstegenerasjonsinnvandrere fra Etiopia	416	100	12	53
Menn	182	100	13	48
Kvinner	234	100	11	58

Kilde: Utdanningsstatistikk, Statistisk sentralbyrå

19.9. Relativt få i høyere utdanning, mange i videregående

I forrige avsnitt så vi på hvilket *utdanningsnivå* de mellom 30-44 år hadde. Vi skal nå se på *deltakelsen* på utdanningsarenaen blant førstegenerasjonsinnvandrere som er i alderen 19-24 år (tabell 19.9).

Det var en noe lavere andel blant etiopiere i alderen 19-24 år som tok høyere utdanning høsten 2005, sammenlignet med den ikke-vestlige innvandrerbefolkningen i alt. Den relativt lave deltakelsen i høyere utdanning henger sammen med gruppens korte botid, hele 35 prosent er under videregående utdanning og mange får trolig også grunnskoleopplæring. Andelen som ikke er i utdanning eller i grunnskolen er lavere blant etiopierne enn gjennomsnittet for ikke-vestlige innvandrere (53 mot 65 prosent), og likt med andelen i hele befolkningen.

19.10. Små sysselsettingsforskjeller mellom kvinner og menn

54 prosent av alle førstegenerasjons innvandrere (i alderen 16-74 år) fra Etiopia var sysselsatt per 4.kvartal 2005, noe som er som gjennomsnittet for ikke-vestlige førstegenerasjonsinnvandrere (tabell 19.9)). Sett i forhold til mange andre nyankomne flyktninggrupper, deltar etiopiere i relativt høy grad i arbeidslivet. Deltakelsen ligger for eksempel hele 25 prosentpoeng høyere enn for dem fra Somalia. Kvinner og menn deltar i nær like stor grad, og kjønnsforskjellen på 3 prosentpoeng i mennenes favør er langt lavere enn for de fleste andre ikke-vestlige innvandrergruppene.

Figur 19.4 viser at sysselsettingen blant etiopiske førstegenerasjonsinnvandrere etter botid. Vi ser at etiopierne følger mønsteret til gjennomsnittet av de

ikke-vestlige innvandrerne – sysselsettingen stiger med botid. 61 prosent av etiopiske førstegenerasjonsinnvandrere med mer enn seks års botid er sysselsatte – 19 prosentpoeng flere enn blant dem med under fire års botid.

Etiopierne er overrepresentert i hotell- og restaurantnæringen i forhold til befolkningen i alt. Dette er også vanlig i andre ikke-vestlige innvandreregrupper. Det er nær tre ganger så sannsynlig at en førstegenerasjonsinnvandrere fra Eritrea er ansatt i denne næringen, som at en i befolkningen i alt er det.

19.11. Ti prosent arbeidsledige

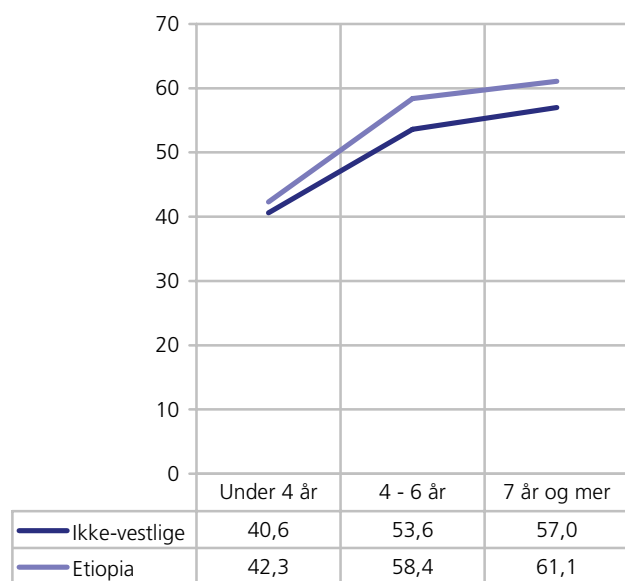
Arbeidsledighetstallene viser at 10 prosent av alle etiopiske førstegenerasjonsinnvandrere i alderen 16-74 år var registrerte arbeidsledige per 1. kvartal 2006. Dette var lavere enn blant ikke-vestlige førstegenerasjonsinnvandrere i alt. Videre ser vi at arbeidsledigheten var høyere blant menn (11,2 prosent) enn blant kvinner (7,9 prosent), mens ledighetsnivået var likt blant menn og kvinner om vi ser på den ikke-vestlige gruppa.

Tabell 19.10. Sysselsatte førstegenerasjonsinnvandrere i prosent av bosatte i alderen 16-74 år etter landbakgrunn og kjønn. 4. kvartal 2005

	I alt	Menn	Kvinner
Befolkningen i alt	69,4	72,6	66,1
Førstegenerasjonsinnv. i alt	57,5	62,5	52,6
Vestlige	69,7	73,5	65,8
Ikke-vestlige	52,2	57,5	47,3
Etiopia	53,6	55,0	52,0

Kilde: Arbeidsmarkedsstatistikk, Statistisk sentralbyrå.

Figur 19.4. Sysselsatte førstegenerasjonsinnvandrere i prosent av bosatte i alderen 16-74 år, etter landbakgrunn og botid. 4.kvartal 2005

Kilde: Arbeidsmarkedsstatistikk, Statistisk sentralbyrå.

Tabell 19.11. Registrerte helt arbeidsledige i hele befolkningen og blant førstegenerasjonsinnvandrere, etter landbakgrunn og kjønn. 1. kvartal 2006. 16-74 år.

	I alt	Menn	Kvinner
Hele befolkningen	3	3,1	2,9
Alle førstegenerasjonsinnvandrere	8,2	8,3	8,1
Vestlig	3,3	3,6	3,0
Ikke-vestlige	10,6	10,6	10,6
Afrika	16,5	17,7	14,1
Etiopia	9,8	11,2	7,9

Kilde: Arbeidsmarkedsstatistikk, Statistisk sentralbyrå.

19.12. Oppsummering

Innvandrerbefolkningen fra Etiopia er den nest minste gruppa vi ser på i denne rapporten og talte bare 3 185 personer ved inngangen til 2006. Ettersom gruppa er så liten, har vi ikke beskrevet etiopierne like inngående som de andre gruppene. Statistikken gir imidlertid et bilde av ei gruppe som ligger omtrent på gjennomsnittet for den ikke-vestlige gruppa når det gjelder deltakelse i arbeidsmarkedet. Sammenlignet med andre flyktinggrupper med kort botid (Somalia, Irak, Afghanistan), er etiopierne relativt godt integrert på arbeidsmarkedet. Som i andre flyktinggrupper øker også sysselsettingen over tid.

Vi mangler tall på utdanningsnivået til mange fra Etiopia, men det er et tydelig trekk at mennene fra Etiopia har høyere utdanning enn kvinnene. Etiopiske menn har et utdanningsnivå som er langt over gjennomsnittet for ikke-vestlige menn, mens etiopiske kvinner har lavere utdanning enn snittet for ikke-vestlige kvinner. Den store forskjellen i utdanningsnivå mellom menn og kvinner fra Etiopia reflekteres ikke i sysselsettingstallene, hvor kjønnsforskjellen bare var på 3 prosentpoeng i favør mennene per 4.kvartal 2005.

Det var relativt få av de mellom 19-24 år som var i høyere utdanning høsten 2005. Det var imidlertid mange i denne alderen som tok videregående utdanning, og noen var trolig i grunnskolen i voksen alder grunnet manglende utdanning fra hjemlandet.

I de andre landgruppene har vi sett at etterkommernes levekår ligner mer på befolkningen i alt enn på førstegenerasjonsinnvandrerne. Dessverre er det ikke anledning til å analysere levekårene til barn av to etiopiske innvandrere her, ettersom få er så gamle at det er aktuelt med høyere utdanning eller arbeid.

20. Innvandrerbefolkningen med bakgrunn fra Eritrea

- Ved inngangen til 2006 talte den eritreiske innvandrerbefolkningen 2 650 personer, hvorav 1 950 var førstegenerasjonsinnvandrere og 700 var etterkommere.
- Mange eritreere har bodd lenge i Norge, men før Eritrea ble en selvstendig stat i 1993, kom flyktningene herfra som etiopiske statsborgere.
- Det bodde eritreere i 123 kommuner ved inngangen til 2006. Over halvparten bodde i Oslo.
- Utdanningsnivået blant eritreerne er lavt i forhold til gjennomsnittlig utdanningsnivå blant ikke-vestlige innvandrere.
- Over halvparten av de fra Eritrea er sysselsatt, og det er svært liten forskjell mellom kvinners og menns sysselsettingsandel.

20.1. 2 653 innvandrere fra Eritrea

Det var i per 1.1.2006 1 947 førstegenerasjonsinnvandrere og 706 etterkommere med eritreisk innvandrerbakgrunn.

Den eritreiske innvandrerbefolkningen var en relativt liten gruppe. Ser vi bare på førstegenerasjonsinnvandrere var det 30 landgrupper som var større enn eritreerne per 1.1.2006.

Tabell 20.1. Personer med bakgrunn fra Eritrea etter innvandringskategori. Absolutte tall. 1.1.2006

Innvandrerkategori	I alt	Menn	Kvinner
Innvandrerbefolkningen (førstegenerasjon og etterkommere)	2 653	1 379	1 274
Førstegenerasjonsinnvandrer uten norsk bakgrunn	1 947	1 032	915
Etterkommere	706	347	359
Norskfødt med en utenlandsfødt forelder	207	99	108

Kilde: Befolkningsstatistikk, Statistisk sentralbyrå.

Eritrea ble først en selvstendig stat i 1993, før den tid var landet en del av Etiopia. Den eritreiske innvandrerbefolkningen som befant seg i Norge ved inngangen til 2006 kan derfor ha kommet til Norge før 1993 som etiopiske statsborgere. Etter at Eritrea ble selvstendig, har SSB plassert personer som ble født i Eritrea i kategorien "eritreisk landbakgrunn". I statistikken over innvandring og utvandring fra før 1993, vil imidlertid disse være registrert som innvandret fra Etiopia, og som etiopiske statsborgere.

20.2. De aller fleste har kommet som flyktninger

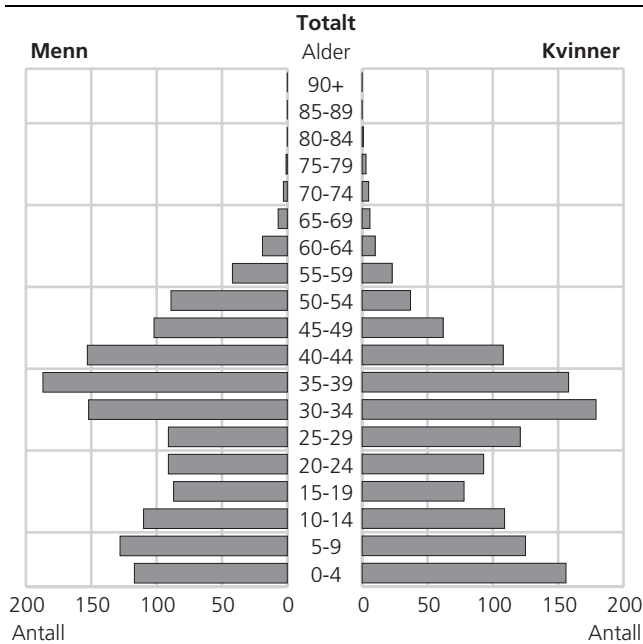
De aller fleste innvandrere fra Eritrea har flyktninglignende bakgrunn (1 670) (1.1.2006). Av disse har et mindretall (290 personer) kommet gjennom familiegjenforening med en person som allerede har fått opphold som flyktning. Svært få av flyktningene fra Eritrea har kommet som overføringsflyktninger gjennom FN-systemet, de fleste har fått opphold etter søknad om asyl.

I tillegg til disse, har det i perioden 1990-2005 kommet noen få studenter fra Eritrea, til sammen 68 personer.

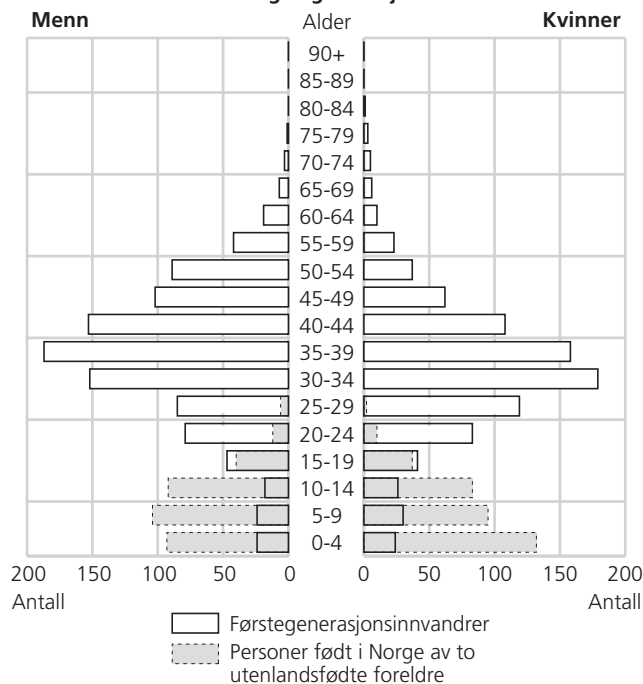
20.3. Like mange menn som kvinner

Som Figur 20.1 viser, var det omtrent like mange menn som kvinner i den eritreiske innvandrerbefolkningen i de fleste aldersgruppene. I de femårige aldersgruppene over 35 år er det imidlertid en liten overvekt menn, mens det er noe flere kvinner blant de mellom 25 og 35. Den største femårige aldersgruppen var 35-39 år blant mennene og 30-34 år blant kvinnene. Etterkommerne er fremdeles unge, bare 4 prosent er over 20 år.

Figur 20.1. Befolkningspyramide, innvandrerbefolkningen med bakgrunn fra Eritrea. 1.1.2006

1. og 2. generasjon

Kilde: Befolkningsstatistikk, Statistisk sentralbyrå.

20.4. Mange har lang botid – og mange har kort

Innen den eritreiske innvandrerbefolkningen er det både nyankomne flyktninger og flyktninger som kom allerede før 1980. 44 prosent av alle eritreiske førstegenerasjonsinnvandrere hadde bodd i Norge i 15 år eller mer per 1.1.2006, og 12 prosent i mer enn 20 år. Samtidig hadde hver tredje eritreer mindre enn fem års botid.

Tabell 20.3. Innvandring til Norge og utvandring fra Norge av eritreiske statsborgere. 1993-2005

	1993-1994	1995	1996	1997	1998	1999	2000	2001	2002	2003	2004	2005
Innvandring	20	25	23	29	26	44	45	61	84	83	128	334
Utvandring	:	:	:	:	6	:	:	10	7	9	11	19

Kilde: Befolkningsstatistikk, Statistisk sentralbyrå.

Tabell 20.2. Førstegenerasjonsinnvandrere fra Eritrea etter botid i Norge. 1.1.2006

	I alt	Botid i år				
		20 år eller mer	15-19 år	10-14 år	5-9 år	0-4 år
Antall	1 947	230	618	293	158	648
Prosent	100	12	32	15	8	33

Kilde: Befolkningsstatistikk, Statistisk sentralbyrå.

Innvandring – skal vi telle eritreiske statsborgere eller innvandrere fra Eritrea?

Inn- og utvandringsstatistikk publiseres oftest på den ene av disse to måtene:

- a) Inn – og utvandring fordeles etter fra- og tilflyttingsland (for eksempel flyttet i 2005 332 personer fra Eritrea til Norge mens 11 personer flyttet fra Norge til Eritrea). Her er alle lands statsborgerskap inkludert.
- b) Inn – og utvandring fordeles etter statsborgerskap (for eksempel flyttet i 2005 334 eritreiske statsborgere til Norge mens 19 eritreiske statsborgere flyttet fra Norge). Disse kan ha flyttet fra eller til alle verdens land.

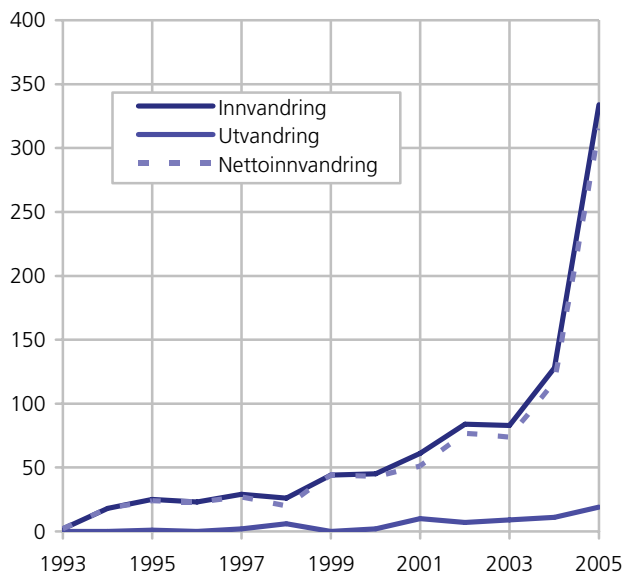
Vi har i faktaarkene valgt å se på inn- og utvandring etter statsborgerskap fordi det trolig er det mest relevante i en innvandringsanalytisk sammenheng, men den andre typen tall publiseres også. I tillegg er det mulig å bestille data etter flytternes landbakgrunn.

20.5. Økt innvandring etter 2003

I 1991 ble det slutt på den tjue år lange uavhengighetskrigen mellom Eritrea og Etiopia, og i 1993 ble Eritrea erklært uavhengig etter en folkeavstemning overvåket av FN. Først etter den tid kom det derfor eritreiske statsborgere til Norge. Mange av flyktningene som kom før 1993, var imidlertid etiopiske statsborgere som flyktet fra området som i dag er Eritrea. I faktaarket om den etiopiske innvandrerbefolkningen står det mer om innvandringen fra området før 1993, og en del av disse etiopiske statsborgerne som flyttet til Norge var altså fra det som i dag er Eritrea.

Som figur 20.2 og tabell 20.3 viser, økte innvandringen av eritreiske statsborgere svakt fra 1993 til årtusenskiftet, men tallene er små. Etter 2003 økte innvandringen sterkt, og nådde en foreløpig topp i 2005 da 334 eritreere flyttet til Norge. Dette hadde trolig en sammenheng med at konflikten med Etiopia ble intensivert igjen i 2005.

Utvandringen av eritreiske statsborgere har vært svært liten i hele perioden.

Figur 20.2. Innvandring til Norge av eritreiske statsborgere. 1993-2005

Kilde: Befolkningsstatistikk, Statistisk sentralbyrå.

Tabell 20.4. Innvandrerbefolkningen med bakgrunn fra Eritrea, etter fylke. 1.1.2006. Absolutte tall

Fylke	Befolkningen i alt	Innvandrere fra Eritrea	I prosent av befolkningen
Hele landet	4 640 219	2 653	0,06
01 Østfold	260 389	27	0,01
02 Akershus	501 125	258	0,05
03 Oslo	538 411	1 451	0,27
04 Hedmark	188 511	13	0,01
05 Oppland	183 204	17	0,01
06 Buskerud	245 225	23	0,01
07 Vestfold	222 104	40	0,02
08 Telemark	166 140	62	0,04
09 Aust-Agder	104 084	30	0,03
10 Vest-Agder	162 317	121	0,07
11 Rogaland	397 594	333	0,08
12 Hordaland	452 611	112	0,02
14 Sogn og Fjordane	106 650	14	0,01
15 Møre og Romsdal	244 978	25	0,01
16 Sør-Trøndelag	275 403	50	0,02
17 Nord-Trøndelag	128 694	11	0,01
18 Nordland	236 257	25	0,01
19 Troms	153 585	32	0,02
20 Finnmark Finnmark	72 937	9	0,01

Kilde: Befolkningsstatistikk, Statistisk sentralbyrå.

20.6. Syv av ti med innvandrerbakgrunn fra Eritrea er norske statsborgere

Per 1.1.2006 hadde 1 878 personer i den eritreiske innvandrerbefolkningen norsk statsborgerskap, 775

hadde fremdeles sitt pass fra Eritrea. Det betyr at syv av ti med bakgrunn fra Eritrea var norske statsborgere. Dette er en høy andel sammenlignet med de fleste større innvandrergupper, også sammenlignet med grupper hvor det er like mange med lang botid som i den eritreiske gruppa. Bare i innvandrerbefolkningen fra Vietnam, Sri Lanka, Pakistan og Tyrkia har større andeler norsk statsborgerskap.

20.7. Eritreere i 123 kommuner - over halvparten i Oslo

Det bodde innvandrere fra Eritrea i alle landets fylker og 123 kommuner ved inngangen til 2006. Den spredte bosettingen tross det lille antallet flyktninger fra Eritrea gjenspeiler bosettingen av flyktninger, men også eritreernes innenlandske flyttinger, hvor mange etter hvert flytter til hovedstaden. 1 452 personer, eller 55 prosent av alle innvandrere fra Eritrea bodde i Oslo. De utgjorde 0,27 prosent av byens befolkning, og i ingen andre fylker utgjør eritreerne i nærheten av denne andelen.

Etter Oslo, bodde det flest personer fra Eritrea i Stavanger (211), Kristiansand (96), Bergen (88) og Bærum (78).

20.8. Åtte av ti menn giftet seg med noen bosatt i utlandet

Det ble inngått i alt 72 ekteskap blant førstegenerasjonsinnvandrerkvinner fra Eritrea og 168 ekteskap blant menn med samme bakgrunn i perioden 1996-2005 (tabell 20.6). Dette har en sammenheng med at det er noen flere menn enn kvinner med bakgrunn fra Eritrea bosatt i Norge.

Tabell 20.5. Innvandrerbefolkningen med bakgrunn fra Eritrea, etter kommune. 1.1.2006. Absolutte tall

Kommune	Befolkningen i alt	Innvandrere fra Eritrea
0 Hele landet	4 640 219	2 653
0301 Oslo kommune	538 411	1 451
1103 Stavanger	115 157	211
1001 Kristiansand	76 917	96
1201 Bergen	242 158	88
0219 Bærum	105 928	78
1601 Trondheim	158 613	45
0231 Skedsmo	43 201	41
1102 Sandnes	58 947	33
1119 Hå	14 883	30

Kilde: Befolkningsstatistikk, Statistisk sentralbyrå.

Tabell 20.6. Ekteskapsinngåelser blant førstegenerasjonsinnvandrere fra Eritrea 1996-2005

Kjønn og innvandrerbakgrunn	I alt	Ektefellens landbakgrunn				Ektefellens landbakgrunn			
		Uten innvandrerbakgrunn	Samme landbakgrunn bosatt i Norge	Annen utenlandsk bosatt i Norge	Bosatt i utlandet	Uten innvandrerbakgrunn	Samme landbakgrunn bosatt i Norge	Annen utenlandsk bosatt i Norge	Bosatt i utlandet
Absolutte tall					Prosent				
Kvinner	72	8	16	9	39	11,1	22,2	12,5	54,2
Menn	168	5	16	10	137	3,0	9,5	6,0	81,5

Kilde: Befolkningsstatistikk, Statistisk sentralbyrå.

Tabell 20.7. Prosent av personer 30-44 med manglende utdanningsopplysninger, 1.10.2005

Kjønn, innvandringskategori og landbakgrunn	I alt, alderen 30-44 år	Prosent av disse som har uoppgitt utdanningsnivå	Antall med utdanningsopplysninger
Alle i Norge	1 026 473	5	976 176
Menn	521 685	5	496 122
Kvinner	504 788	5	480 053
Førstegenerasjonsinnv. fra ikke-vestlige land	81 860	40	49 362
Menn	39 633	37	24 929
Kvinner	42 227	42	24 407
Førstegenerasjonsinnv. fra Eritrea i alt	892	26	658
Menn	472	23	362
Kvinner	420	30	296

Kilde: Utdanningsstatistikk, Statistisk sentralbyrå.

Flere kvinner enn menn inngikk ekteskap med en person som allerede var bosatt i Norge ved ekteskapsinngåelsen, og flere menn fant ektefelle som var bosatt i utlandet ved ekteskapsinngåelsen. Mer enn åtte av ti menn fant ektefelle som ikke var bosatt i Norge.

I alt ble det inngått 176 transnasjonale ekteskap blant innvandrere med bakgrunn fra Eritrea. Ingen etterkommere har ennå inngått ekteskap.

Før mer om ekteskapsmønster i innvandrerbefolkningen, se Daugstad 2006.

20.9. Lavt utdanningsnivå blant eritreerne

Vi mangler opplysninger om utdanningsnivået til hver fjerde eritreiske førstegenerasjonsinnvandrere i alderen 30-44 år (tabell 20.7). Dette har sammenheng med at mange er kommet til Norge etter den siste systematiske kartleggingen av utdanning tatt i utlandet (1999), og at vi ikke har noe system for løpende å fange opp utdanning tatt i utlandet blant innvandrere ved ankomst til landet. Av de vi har utdanningsopplysninger om, har 18 prosent høyere utdanning, 21 prosent av mennene og 14 prosent av kvinnene (tabell 20.8). 43 prosent har utdanning på videregående nivå, og 38 prosent på grunnskolenivå. Utdanningsnivået blant eritreerne er lavt i forhold til gjennomsnittlig

utdanningsnivå blant ikke-vestlige innvandrere, hvor 27 prosent har høyere utdanning.

20.10. En av fem i høyere utdanning

I forrige avsnitt så vi på hvilket *utdanningsnivå* de mellom 30-44 år hadde. Vi skal nå se på *deltakelsen* på utdanningsarenaen blant førstegenerasjonsinnvandrere som er i alderen 19-24 år.

20.11. Små sysselsettingsforskjeller mellom kvinner og menn

58 prosent av alle førstegenerasjons innvandrere (i alderen 16-74 år) fra Eritrea var sysselsatt i 2005, noe som er 5 prosentpoeng høyere enn gjennomsnittet for ikke-vestlige førstegenerasjonsinnvandrere (Tabell 20.10). Forskjellen i arbeidsdeltakelse er svært lav mellom kvinner og menn, knappe 3 prosentpoeng. Blant gruppene vi ser på i denne rapporten er det bare blant etiopierne at kjønnsforskjellen er like liten.

Som blant andre ikke-vestlige innvandrergrupper, er eritreerne overrepresentert i hotell- og restaurantnæringen. Det er nær 3 ganger så sannsynlig at en førstegenerasjonsinnvandrere fra Eritrea er ansatt i denne næringen, enn at en i befolkningen i alt er det.

Det var omtrent like vanlig blant eritreerne i alderen 19-24 år å være i høyere utdanning som det var blant ikke-vestlige innvandrere i alt (19 prosent mot 18 prosent). Mange var fremdeles i videregående utdanning i denne alderen (22 prosent), andelsvis noe flere enn blant ikke-vestlige innvandrere i alt (17 prosent). Nær seks av ti i denne alderen var i kategorien "ikke under utdanning", men i denne kategorien finner vi også de som tar grunnskolen, noe som trolig gjelder flere nyankomne flyktninger fra Eritrea.

20.12. Ti prosent arbeidsledige

Arbeidsledighetstallene viser at 10 prosent av alle eritreere i alderen 16-74 år var registrerte arbeidsledige per 1. kvartal 2006. Dette var lavere enn i den ikke-vestlige innvandrerbefolkningen i alt. Videre ser vi at arbeidsledigheten var høyere blant menn enn blant kvinner (12 mot 7 prosent) (tabell 20.11).

Tabell 20.8. Utdanningsnivå blant dem vi har utdanningsopplysninger om, 30-44 år. 1.10.2005. Prosent

Kjønn, innvandringskategori og landbakgrunn	"Oppgitt"	Ingen fullført utdanning	Grunnskolenivå	Videregående-skolenivå	Uni.- og høgskolenivå, kort	Universitets- og høyskoleniv, lang
Alle i Norge	100	0	21	43	27	9
Menn	100	0	22	47	21	10
Kvinner	100	0	21	39	33	7
Førstegenerasjonsinnv. fra ikke-vestlige land	100	2	39	33	19	8
Menn	100	1	39	34	17	8
Kvinner	100	3	39	31	20	7
Førstegenerasjonsinnv. fra Eritrea i alt	100	1	38	43	14	4
Menn	100	0	33	45	15	6
Kvinner	100	2	43	41	12	2

Kilde: Utdanningsstatistikk, Statistisk sentralbyrå.

Tabell 20.9. Deltakelse i utdanning etter alder, kjønn og innvandrerbakgrunn. Absolutte tall og prosent. 1.10.2005

	Bosatte, absolutte tall		I høyere utd.	I videregående utd.	Ikke i utdanning/ grunnskole
19-24 år					
I alt, hele befolkningen	330 115	100,0	30,9	15,5	53,5
Menn	168 058	100,0	25,3	17,2	57,5
Kvinner	162 057	100,0	36,8	13,8	49,5
I alt, førstegenerasjonsinnvandrere fra ikke-vestlige land	24 396	100,0	18,2	16,9	64,9
Menn	11 449	100,0	16,2	19,9	63,9
Kvinner	12 947	100,0	20,0	14,2	65,8
I alt, førstegenerasjonsinnvandrere fra Eritrea	177	100	19,2	22	58,8
Menn	84	100	15,5	26,2	58,3
Kvinner	93	100	22,6	18,3	59,1

Kilde: Utdanningsstatistikk, Statistisk sentralbyrå.

Tabell 20.10. Sysselsatte førstegenerasjonsinnvandrere i prosent av bosatte i alderen 16-74 år etter landbakgrunn og kjønn. 4. kvartal 2005

	I alt	Menn	Kvinner
Befolkningen i alt	69,4	72,6	66,1
Førstegenerasjonsinnv. i alt	57,5	62,5	52,6
Vestlige	69,7	73,5	65,8
Ikke-vestlige	52,2	57,5	47,3
Eritrea	57,6	58,9	56,2

Kilde: Arbeidsmarkedsstatistikk, Statistisk sentralbyrå.

Tabell 20.11. Arbeidsledige av arbeidsstyrken (prosent) etter landbakgrunn og kjønn. 16-74 år. 1. kvartal 2006.

	I alt	Menn	Kvinner
Hele befolkningen	3	3,1	2,9
Førstegenerasjonsinnv. i alt	8,2	8,3	8,1
Vestlig	3,3	3,6	3
Ikke-vestlige	10,6	10,6	10,6
Afrika	16,5	17,7	14,1
Eritrea	9,6	11,9	6,8

Kilde: Arbeidsmarkedsstatistikk, Statistisk sentralbyrå.

Tabell 20.12. Valgdeltakelse etter kjønn, alder, botid og år

	Ikke-vestlige land	Afrika	Eritrea
Valgdeltakelse 2005			
I alt	49	46	51
Menn	48	44	49
Kvinner	50	49	54
18-25 år	38	41	44
26-39 år	46	43	46
40-59 år	54	48	58
60 år og over	55	63	*
0-9 år	44	44	*
10-19 år	47	43	54
20-29 år	50	42	48
30 år og over	65	81	*
Valgdeltakelse 1997	58	54	*
Valgdeltakelse 2001	45	43	*
(N)			
I alt	103 283	13 303	1 175
Menn	52 436	7 708	647
Kvinner	50 847	5 595	528

Kilde: Valgstatistikk, Statistisk sentralbyrå.

20.13. 51 prosent deltok i stortingsvalget

51 prosent av de stemmeberettigede i den eritreiske innvandrerbefolkningen deltok i valget i 2005, noe som er 2 prosentpoeng høyere enn gjennomsnittet for ikke-vestlige innvandrere. I likhet med mange andre landgrupper hadde kvinner høyere valgdeltakelse enn menn. Vi har ikke opplysninger om eritreernes valgdeltakelse fra før 2005.

For mer om valgdeltakelse blant innvandrere, se Aalandslid 2006.

20.14. Oppsummering

Innvandrerbefolkningen fra Eritrea er den minste gruppa vi ser på i denne rapporten, og de teller bare 2 653 personer. Ettersom gruppa er så liten, har vi ikke beskrevet denne gruppa like omfattende som de andre gruppene. Statistikken gir imidlertid et bilde av en gruppe som ligger omtrent som gjennomsnittet for den ikke-vestlige gruppa, både når det gjelder deltakelse på utdanningsarenaen, i arbeidsmarkedet og ved stortingsvalget i 2005. Det er imidlertid verdt å merke seg at kvinner og menn fra Eritrea er sysselsatt i omtrent samme grad. I de fleste andre store ikke-vestlige innvandreregrupper er det store kjønnsforskjeller i sysselsettingsnivået. Når man skal si noe om hvor integrerte ulike innvandreregrupper er, er det viktig å ha i mente at botid og innvandringsgrunn i stor grad henger sammen med levekår som deltakelse på utdannings- og arbeidsmarkedet. Dette gjør den eritreiske innvandreregruppa utfordrende å analysere, ettersom vi her både finner nyankomne flyktninger og flyktninger som har bodd i Norge i over 20 år.

I de andre landgruppene har vi sett at etterkommernes levekår ligner mer på befolkningen i alt enn på førstegenerasjonsinnvandrerne. Det er ikke anledning til å analysere levekårene blant barn av to eritreiske innvandrere her, ettersom få er så gamle at det er aktuelt med høyere utdanning eller arbeid.

21. Etterkommere

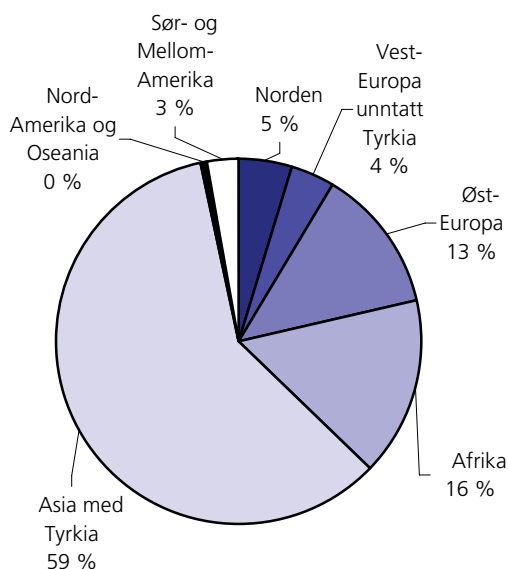
21.1. 60 prosent har foreldre fra Asia

Per 1.1.2006 var det 68 185 etterkommere i Norge, eller personer født i Norge av to utenlandsfødte foreldre som selv er innvandrere. Dette er nær like mange som det er innbyggere i Fredrikstad. Denne gruppen utgjør 1,5 prosent av hele befolkningen i Norge, men en langt større andel av barna i Norge – for eksempel 7,6 prosent av alle under 6 år. Langt de fleste etterkommerne har foreldre med bakgrunn fra et ikke-vestlig land; 61 958 av de nær 68 200 etterkommerne. Seks av ti har foreldre fra Asia, de utgjør 40 600 personer.

Mange innvandrere, særlig innvandrere fra vestlige land, er gift og får barn med personer uten innvandrerbakgrunn. Da kommer ikke barna med i innvandrerbefolkningen, slik SSB definerer den.

Landbakgrunn for etterkommere er foreldrenes fødeland. Der hvor mor og far har forskjellig utenlandsk fødeland blir mors fødeland lagt til grunn.

Figur 21.1. Etterkommere etter landbakgrunn (gruppert i regioner). 1.1.2006

Tabell 21.1. Personer født i Norge med to utenlandsfødte foreldre etter landbakgrunn. 1.1.2006.

Landbakgrunn	Personer	Prosent
I alt	68 185	100
Pakistan	12 193	17,9
Vietnam	6 088	8,9
Tyrkia	4 747	7,0
Sri Lanka	4 456	6,5
Somalia	4 303	6,3
Irak	3 582	5,3
Serbia og Montenegro	2 863	4,2
Marokko	2 613	3,8
India	2 432	3,6
Iran	2 214	3,2
Bosnia-Hercegovina	2 104	3,1
Danmark	1 400	2,1
Chile	1 388	2,0
Sverige	1 017	1,5
Filippinene	1 005	1,5
Polen	926	1,4
Tyskland	865	1,3
Kina	858	1,3
Makedonia	825	1,2
Eritrea	706	1,0
Resten	11 600	17

21.2. Desiderert flest etterkommere har pakistanske foreldre

De med foreldre fra Pakistan utgjør den største gruppen på nesten 12 200 personer, og 18 prosent av alle etterkommere. Det er halvparten så mange etterkommere fra Vietnam (6 088) som fra Pakistan, og deretter følger de med foreldre fra Tyrkia (4 747), Sri Lanka (4 456) og Somalia (4 303). De 11 største gruppene har foreldre fra ikke-vestlige land, deretter følger Danmark (1 400 etterkommere). Etterkommerne har bakgrunn fra 166 ulike land

21.3. De fleste er fremdeles svært unge

I europeisk sammenheng har Norge en relativt kort innvandringshistorie. Innvandring fra tredje verdens land har stor grad funnet sted etter 1970. Barna førstegenerasjonsinnvandrere har fått etter at de har kommet til Norge er derfor fremdeles unge.

- Kun 4 prosent er over 30 år. De fleste over 30 år har foreldre fra andre land i Europa

- 86 prosent er under 20 år
- 80 prosent er under 15 år
- 57 prosent er under 10 år

21.4. 1,5 prosent av alle i Norge

Etterkommerne utgjør 1,5 prosent av den totale folkemengden i Norge, men siden de fleste er svært unge utgjør de en større andel av alle barn og unge i Norge, og en forsvinnende liten andel av voksne og eldre.

- **0-5 år:** Det er 26 518 barn som under skolealder (0-5 år). Dette er 7,6 prosent av alle 0-5-åringene.
- **6-12 år:** 20 133 etterkommere er i barneskolealder (4,7 prosent av alle i denne alderen).
- **13-15:** 3 036 etterkommere er i ungdomsskolealder, 0,8 prosent av alle mellom 13-15.
- **16-18 år:** Ser vi på 16-19 år, som er den vanlige alderen for elever i videregående skole er det 5 468 personer. Disse utgjør 1,2 prosent av alle i denne aldersgruppen.
- **16-74 år:** Når en skal beregne arbeidsstyrken og arbeidsdeltakelse i Norge tar en ofte utgangspunkt i de som er mellom 16 og 74 år. Av alle etterkommere er det 15 325 som er 16 år og over. De utgjør 0,5 prosent av alle i alderen 16-74 år.

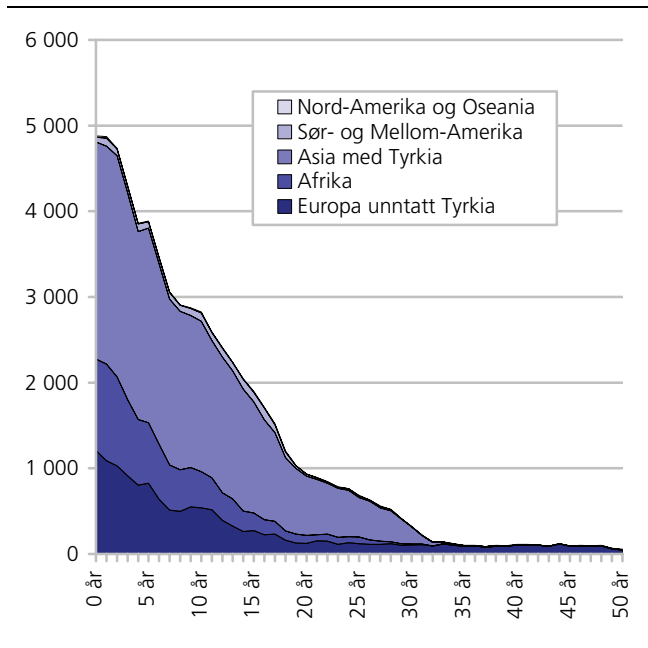
De med foreldre fra Asia dominerer i aldersgruppa 15-30 år. Over 30 år er det nesten bare snakk om personer med foreldre fra Europa. Fra 0-15 år er det også et stort flertall med bakgrunn fra Asia, med Tyrkia, men her er det større innslag av barn med foreldre fra Afrika og Europa, særlig Øst-Europa.

I de 18 innvandrerguppene vi dekker i denne rapporten finner vi 78 prosent av alle etterkommere. Den gruppen innvandrere fra ikke-vestlige land som først ble av en viss størrelse i Norge var pakistanere. Derfor er det også i stor grad barna til førstegenerasjonsinnvandrere fra Pakistan som først blir voksne i Norge (se Figur 21.4). Det er de som dominerer blant

de som er over 18 år. Blant alle som er født i Norge av to utenlandsfødte foreldre i aldersgruppen 18-30 år har 40 prosent pakistanske foreldre. Fra 0-18 år er gruppen mye mer sammensatt. Av alle som er født i Norge med to foreldre født i utlandet i alderen 0-15 år utgjør de med pakistanske foreldre til sammenlikning bare 14 prosent.

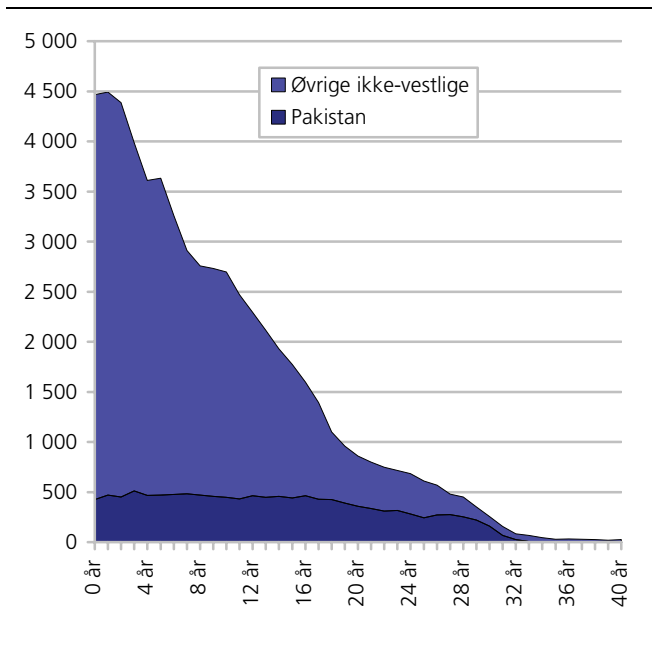
Det er viktig å være klar over den ulike sammensetningen i de ulike aldersgruppene. Tall på for eksempel deltakelse i videregående skole vil i stor grad være preget av de med pakistanske foreldre. Om ti år vil bildet være et helt annet og mer sammensatt av personer med foreldre fra mange ulike land.

Figur 21.2. Etterkommere etter alder og landbakgrunn (gruppert i regioner). 1.1.2006

Tabell 21.2. Førstegenerasjonsinnvandrere og etterkommere etter alder. Absolutte tall og prosent. 1.1.2006

Innvandrerkategori	I alt	0-2 år	3-5 år	6-12 år	13-15 år	16-19 år	20-24 år	25-29 år	30-39 år	40-49 år	50-74 år	75 +
		Personer										
Innvandrerbefolkningen	386 699	16 356	15 511	35 522	14 672	19 261	29 899	39 028	80 071	64 086	62 881	9 412
Førstegenerasjonsinnvandrere	95173	1 875	3 474	15 389	8 490	13 793	25 678	36 220	78 642	63 082	62 486	9 385
Etterkommere	68185	14 481	12 037	20 133	6 182	5 468	4 221	2 808	1 429	1 004	395	27
		Prosent av alle personer i Norge										
Innvandrerbefolkningen	8,3	9,5	8,9	8,2	7,7	8,2	10,9	13,6	11,6	9,8	5,4	2,6
Førstegenerasjonsinnvandrere	6,9	1,1	2,0	3,6	4,5	5,9	9,3	12,6	11,4	9,6	5,3	2,6
Etterkommere	1,5	8,4	6,9	4,7	3,3	2,3	1,5	1,0	0,2	0,2	0,0	0,0

Figur 21.3. Etterkommere etter alder, Pakistan og øvrige ikke-vestlige land. 1.1.2006**Tabell 21.3. Etterkommere fra 18 utvalgte land. Hele landet og Oslo. Absolutte tall og prosent. 1.1.2006**

Landbakgrunn	Hele landet	Oslo	Prosent i Oslo
I alt	68 185	30 384	44,6
Pakistan	12 193	8 701	71,4
Vietnam	6 088	1 398	23,0
Tyrkia	4 747	1 963	41,4
Sri Lanka	4 456	2 571	57,7
Somalia	4 303	2 434	56,6
Irak	3 582	1 151	32,1
Serbia og Montenegro	2 863	651	22,7
Marokko	2 613	2 157	82,5
India	2 432	1 060	43,6
Iran	2 214	764	34,5
Bosnia-Hercegovina	2 104	250	11,9
Chile	1 388	323	23,3
Filippinene	1 005	546	54,3
Polen	926	285	30,8
Eritrea	706	459	65,0
Afghanistan	583	207	35,5
Russland	538	101	18,8
Etiopia	515	259	50,3

Kilde: Befolkningsstatistikk, Statistisk sentralbyrå.

21.5. Nesten halvparten bor i Oslo

Nær 30 400 av 68 200 etterkommere bor i Oslo, eller 44 prosent. Dette er en langt høyere andel enn blant førstegenerasjonsinnvandrere, 29 prosent. Ser vi bare på ikke-vestlige innvandrere, bor 33 prosent av førstegenerasjon i hovedstaden og 47 prosent av etterkommerne.

Blant de 15 største gruppene av etterkommere er det blant de med foreldre fra Marokko og Pakistan at høyest andel bor i Oslo. Dette gjelder også alle innvandrere fra Marokko og Pakistan.

83 prosent av alle som er født i Norge av to utenlandsfødte foreldre bor i sentrale kommuner, og åtte av ti i det SSB definerer som storbyregioner. Av storbyregionene har Oslo storbyregion 66 prosent av personene i denne gruppen, Bergen 4,8, Stavanger 5,6, og Trondheim 2,5 prosent. Dette henger sammen med at innvandrere generelt, og ikke-vestlige innvandrere spesielt bor mer sentralt enn gjennomsnittet i hele befolkningen.

21.6. 1 prosent av de mellom 16-74 år om ti år?

I dag utgjør etterkommerne 0,5 prosent av alle i alderen 16 - 74 år. Det er vanskelig å anslå hvor stor denne gruppen totalt sett vil være et stykke frem i tid, ettersom det er mange faktorer som påvirker befolkningsutviklingen, ikke minst hvor stor innvandringen av førstegenerasjonsinnvandrere vil være. Jo lenger frem i tid, jo større usikkerhet vil det være knyttet til anslaget. I følge SSBs befolkningsfremskrivninger vil det om ti år totalt kunne være noe over 3 600 000 personer i arbeidsstyrken, dersom man regner med middels nasjonal vekst. Innvandererfremskrivningene viser at det kan være nær 37 000 etterkommere i arbeidsstyrken i 2016, gitt middels vekst også her. Dette er svært usikre anslag, men om ti år kan altså en av hundre personer i arbeidsstyrken være etterkommere.

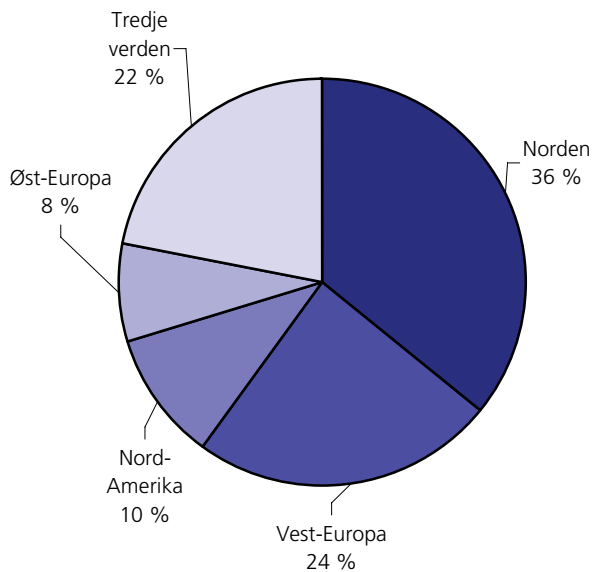
21.7. 150 000 har én forelder og to besteforeldre født i utlandet

I enkelte land opereres det med en definisjon på innvandrerbefolkningen som også inkluderer de som er født i Norge med en utenlandsfødt forelder og to utenlandsfødte besteforeldre. I Norge er dette den største gruppen som ikke er definert inn i innvandrerbefolkningen, og nær 150 000 personer hører til i denne gruppen. De fleste har sin bakgrunn i et nordisk land, og sammen med dem med bakgrunn i Vest-Europa og Nord-Amerika utgjør de 70 prosent av alle i denne gruppen. Som en kunne vente er det også en god del med bakgrunn fra Filippinene (4 300) og Thailand (3 100). Det er 2 300 som har bakgrunn fra Chile, mens det er mellom snau ett og nesten to tusen med bakgrunn fra India, Vietnam, Pakistan, Iran, Marokko og Tyrkia. Dette kan kanskje tas som et uttrykk for at innvandrere fra Chile på dette området er bedre integrert i Norge enn andre fra land i den tredje verden.

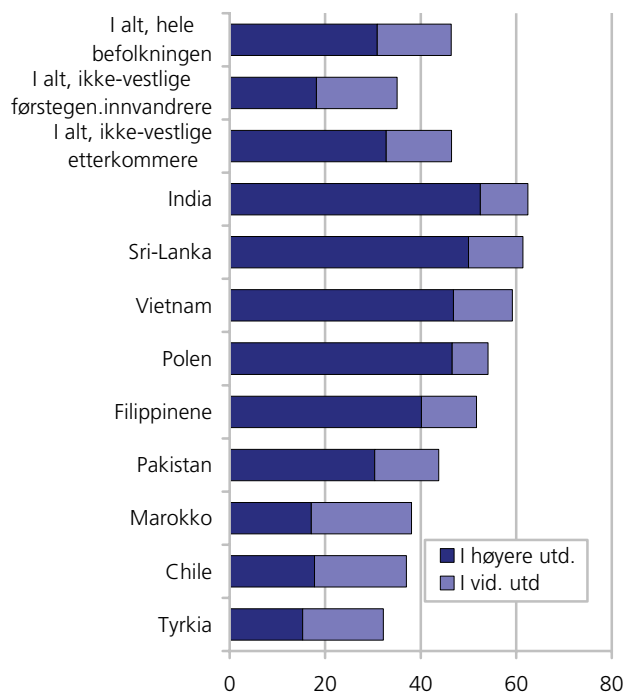
21.8. Etterkommerne gjør det bra på skolebenken...

Vi viste allerede i kapittel 2 at de ikke-vestlige etterkommerne i alderen 19-24 år strømmer til høyere utdanning i like høy grad som befolkningen i alt, men at deltakelsen varierer mellom de ulike landgruppene - fra India på topp hvor over halvparten tar høyere utdanning, til Tyrkia på bunn hvor rundt 15 prosent gjør det samme. For mer om etterkommere i høyere utdanning, og deres studievalg, se Henriksen 2006.

Figur 21.4. Personer med én utenlandsfødt forelder og to utenlandsfødte besteforeldre, selv født i Norge eller i utlandet, etter den utenlandsfødte forelderens landbakgrunn. 1.1.2006

Figur 21.5. Deltakelse i utdanningssystemet blant etterkommere fra 19-24 år. 1.10.1005. Prosent

Kilde: Utdanningsstatistikk, Statistisk sentralbyrå.

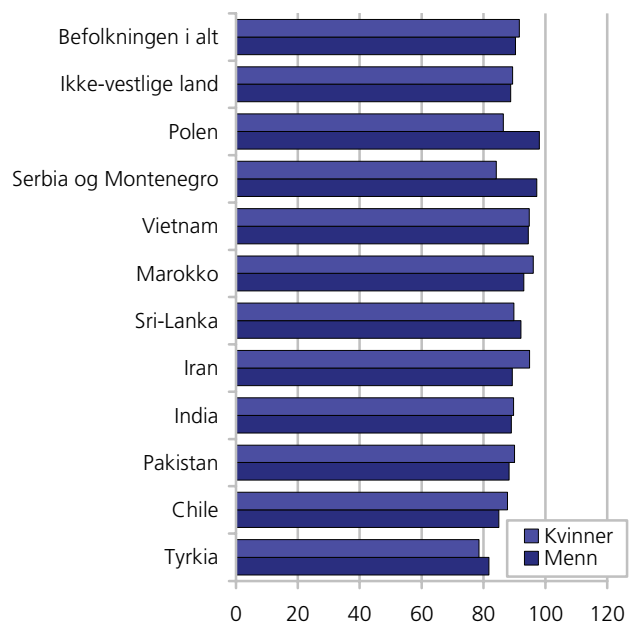
De aller fleste i alderen 16-18 år deltar også i videregående utdanning på lik linje med befolkningen i alt. Figur 21.5 viser bare grupper hvor det er 70 eller flere etterkommere i denne alderen, og den illustrerer at det bare er blant etterkommerne med bakgrunn fra Tyrkia, og noen grad de med chilensk bakgrunn, at deltakelsen

blant etterkommerne er lavere enn befolkningen i alt. Jenter og gutter i denne alderen deltar i omtrent like stor grad, unntatt blant de med bakgrunn fra Polen og Serbia og Montenegro, hvor guttene i større grad enn jentene tar videregående utdanning.

21.9. ...og også i arbeidslivet

Etterkommerne er fremdeles såpass unge at et mindretall har prøvd seg i arbeidslivet. Studier som er gjort vil dessuten i stor grad være preget av atferden til noen få grupper, da særlig etterkommere med pakistansk bakgrunn. Olsen (2006) har sett på andelen etterkommere i utdanning eller arbeid, og han viser at dette ikke er ei marginalisert gruppe. Tvert imot har ikke-vestlige etterkommer under 25 år en andel sysselsatte og under utdanning som ligger nært opptil nivået blant ungdom uten innvandrerbakgrunn.

Figur 21.6. Andel som deltar i videregående utdanning blant befolkningen i alt, og blant etterkommere, etter landbakgrunn og kjønn. 16-18 år. Prosent

Kilde: Utdanningsstatistikk, Statistisk sentralbyrå.

Figur 22.7. Sysselsatte førstegenerasjonsinnvandrere og etterkommere, 25-39 år etter landbakgrunn. 4. kvartal 2005. Prosent

Referanser

Aalandslid, Vebjørn (2006): *Valgdeltakelsen blant norske statsborgere med ikke-vestlig innvandrerbakgrunn ved Stortingsvalget 2005*. Rapport 2006/23, Statistisk sentralbyrå

Aalandslid, Vebjørn og Kristian Rose Tronstad (2005): [Norske kommunestyre: Er ikke-vestlige innvandrere underrepresentert?](#) *Samfunnsspeilet 1*, 2005, Statistisk sentralbyrå

Blom, Svein (2002): *Innvandrerens bosettingsmønster i Oslo. Sosiale og økonomiske analyser (SØS) 2002/107*, Statistisk sentralbyrå

Christoffer Berge, Helge Næsheim og Birgit Østvedt (2006): *Sysselsatte og registrerte arbeidsledige på korttidsopphold i Norge*. Rapport 2006/4, Statistisk sentralbyrå

Dahl, Grete og Sandra Lien (2006): *Uførepensjon og sosialhjelp/introduksjonsstønad blant innvandrere*. Rapport 2006/24, Statistisk sentralbyrå

Daugstad, Gunlaug (2006). *Grenseløs kjærlighet? Familieinnvandring og ekteskapsmønstre i det flerkulturelle Norge*. Rapport 2006/26, Statistisk sentralbyrå

Daugstad, Gunlaug (2006): *Omfang av bruk av kontantstøtte blant barn med ikke-vestlig innvandrerbakgrunn*. Rapport 2006/39, Statistisk sentralbyrå

Foss, Aslaug Hurlen (2006). *Fruktbarhet blant innvandrerkvinner: 1 av 5 nyfødte har foreldre som har innvandret*. *Samfunnsspeilet 4*, 2006, Statistisk sentralbyrå

Henriksen, Kristin (2006). *Studievalg i innvandrerbefolkningen – bak apotekdisken, ikke foran tavla*. *Samfunnsspeilet 4*, 2006, Statistisk sentralbyrå

Kjeldstadli, Knut (2003): *Norsk innvandringshistorie*, Bind 3. Oslo: Pax Forlag

Lie, Benedicte (2004): *Fakta om ti innvandrergupper i Norge*. Rapport 2004/14, Statistisk sentralbyrå

Vartdal, Kjersti Pauline (2006). *Innvandrerane i næringslivet*. *Samfunnsspeilet 4*, 2006, Statistisk sentralbyrå

Østby, Lars (red) (2004): *Innvandrere i Norge - Hvem er de, og hvordan går det med dem?* Del I Demografi, Rapport 2004/65, Statistisk sentralbyrå

Østby, Lars (red): *Innvandrere i Norge - Hvem er de, og hvordan går det med dem?* Del II Levekår, Rapport 2004/66, Statistisk sentralbyrå

Østby, Lars (2006): *Hvor stor innvandrerbefolkning har egentlig Norge?* *Samfunnsspeilet nr. 4*, 2006, Statistisk sentralbyrå